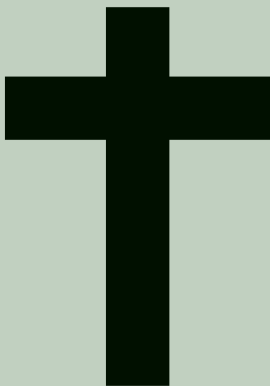

El Nuevo Testamento
en mixe de Coatlán

New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

El Nuevo Testamento en mixe de Coatlán New Testament in Mixe, Coatlán (MX:mco:Mixe, Coatlán)

copyright © 1976 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Coatlán Mixe (Mixe, Coatlán)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Coatlán [mco], Mexico

Copyright Information

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Coatlán

© 1976, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

4190de74-18ab-52cf-ba4e-5f99ab05892f

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	79
SAN LUCAS	134
SAN JUAN	213
HECHOS	283
ROMANOS	356
1 CORINTIOS	397
2 CORINTIOS	436
GÁLATAS	463
EFESIOS	479
FILIPENSES	493
COLOSENSES	503
1 TESALONICENSES	512
2 TESALONICENSES	520
1 TIMOTEO	525
2 TIMOTEO	535
TITO	542
FILEMÓN	547
HEBREOS	549
SANTIAGO	577
1 PEDRO	587
2 PEDRO	598
1 JUAN	605
2 JUAN	615
3 JUAN	617
JUDAS	619
APOCALIPSIS	622

SAN MATEO

Jaayhu'i'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Je Jesucristo ymij'ap ymijteedy

¹ Cham ngapxa'ñ nmiydäga'ñich pin Jesucristo y'ap'ajt yteedy'ajt jadu'n nej yhu'i'my jaybety. Jesucristo je' oy ap'adyii teedy'adyii David etz Abraham.

² Abraham oy ung'adyii Isaac. Isaac oy ung'adyii Jacob. Jacob oy ung'adyii Judá etz y'ajchytijc y'uchytijc. ³ Judá etz Tamar oy ung'adyii Fares etz Zara. Fares oy ung'adyii Esrom. Esrom oy ung'adyii Aram. ⁴ Aram oy ung'adyii Aminadab. Aminadab oy ung'adyii Naasón. Naasón oy ung'adyii Salmón. ⁵ Salmón etz Rahab oy ung'adyii Booz. Booz etz Rut oy ung'adyii Obed. Obed oy ung'adyii Isaí. ⁶ Isaí oy ung'adyii rey David. Je rey David je' oy ytöxyijc'adyii huidi anajty Urías ytöxyijc'ajtpy. E je' ajcxy y'ung'ajti Salomón.

⁷ Salomón oy ung'adyii Roboam. Roboam oy ung'adyii Abías. Abías oy ung'adyii Asa. ⁸ Asa oy ung'adyii Josafat. Josafat oy ung'adyii Joram. Joram oy ung'adyii Uzías. ⁹ Uzías oy ung'adyii Jotam. Jotam oy ung'adyii Acáz. Acáz oy ung'adyii Ezequías. ¹⁰ Ezequías oy ung'adyii Manasés. Manasés oy ung'adyii Amón. Amón oy ung'adyii Josías. ¹¹ Josías oy ung'adyii Jeconías miid y'ajchytijc y'uchytijc. Huin'it Babilonia jäy oy mach je israelitas jäy. Chi minicxy jim Babilonia y'it.

¹² Jim ma je Babilonia y'it, jim Jeconías oy ung'adyii Salatiel. Salatiel oy ung'adyii Zorobabel. ¹³ Zorobabel oy ung'adyii Abiud. Abiud oy ung'adyii Eliaquim. Eliaquim oy ung'adyii Azor. ¹⁴ Azor oy ung'adyii Sadoc. Sadoc oy ung'adyii Aquim. Aquim oy ung'adyii Eliud. ¹⁵ Eliud oy ung'adyii Eleazar. Eleazar oy ung'adyii Matán. Matán oy ung'adyii Jacob. ¹⁶ Jacob oy ung'adyii José huidi oy ñäy'adyii María. E je María oy ung'adyii Jesús huidi yxii Cristo.

¹⁷ Jadu'n oy ñicxy majmactz najtzquëxi' Abraham ixti David. Ma je David jamajmactz najtzquëxi' chi je israelitas jäy yajtzimiy yajmajch ma Babilonia y'it, e nañ jamajmactz najtzquëxi' chiini oy ymiñ yja'ty je Cristo.

Jesucristo yma'xung'ajtin

¹⁸ Jadayab capxy ayuc jadu'n nej ymiñ yja'ty je Jesucristo. Jesús ytaj, huidi anajty yxii María, yi' ti anajty ycapxytungixy co ypigaangixy miid José; e ma anajty ca'ni ñaybudigiiyigixy, chi María oy y'ungdzimigy miid yi Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt.

¹⁹ José, yí' ñäy, hue' anajty yí' yajpaty janch tudägy. Ca' anajty xihua'ñ María mayjäyoty. Hue' janchtiy yhuinma'ñybaty co ixmadza'ñ ayüch ameech ca' pin yajnejhuñhua'ñ. ²⁰ Huin'it ma jadu'n anajty nihuinmayiy, chi Huindzin Dios tüg y'ángel ñayquëxici cumäyoty ma José, chi ñimaayi:

—José, David y'ap y'oc, ca' mijcajee mdzachhuinmay nej m'octöxyijc'adiyb María, com yí' y'ung huidibi yajma'xung'adamy hue' müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi. ²¹ Yí' ypadamy tüg y'ung e mximöhuipy Jesús. Jadu'n yí' xii'adiyb com jëgix co yí' yajpocyñihuädzam ñaax ycajp.

²² Tüg'óciy jada ytundaayi yajtaayi ycixxy yca'pxy jadu'n nej je Dios anajty ti nimäy je profeta, je jäy huidi Dios y'ayuc najzcapxiiyip ma anajty jadu'n yjaybetyity:

²³ Je töxyjäy huidibi ca' yëydijc müddzinäy hue' je' ung tzimicip.

Chi ypadamyb tüg je y'ung hue' je' yxii'adaanip Emanuel.

Emanuel hue' yhuimbizimy Dios müd iich ajt.

²⁴ Co José ymäyhuijy, chi cuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ángel ti nimäyii, chi huoy María jadu'n nej jihuiiy töxyijc'adyii. ²⁵ Per ni ca' ajcxy jadu'n chinaay jadu'n nej jäy ypicxy chinäy ixti cooni oy María y'ung yajma'xung'aty. Chi yximoy Jesús.

2

Madza' ni'ixpigiiyb oy co'ixiiyigixy pi'c'ung

¹ Jesús yma'xung'ajty ma tüg cajp huidi yxii Belén, jim ma Judea ñaaxjot, huin'it co anajty Herodes yrey'aty ma yí' jimbi naaxjot. Chi huin'it yja'ty ma Jerusalén cajp nijëjity yëydijctijc huidibi anajty ti choñ ma xii ypidzimy, yí' huidibi anajty ajcxy xii madza' ti ni'ixpigiiygixy. ² Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma je judíojäy yrey tiibi yma'xung'aty? Ti iich ajcxy ni'ixxi yí' ymadza' jim ma xii ypidzimy, e yí' iich ajcxy ya miñ nhuindzigihuaangixy.

³ Co je rey Herodes jadu'n midooy, chi ooy ytigiiy tajpi maybi müd tüg'óciy cajpjäy jim Jerusalén. ⁴ Huin'it je rey huomujctay tüg'óciy teedytjic huindzindijc huidibi anajty yaj'ixpijcp yí' Dios yley, chi yajtiy ma anajty yma'xung'ada'ñ yí' Cristo. ⁵ Chi ajcxy y'adzooy:

—Jim Belén ma Judea ñaaxjot, com Dios y'ayucnajzcapxiiybi jadu'n je' cojaay:

⁶ E miich Belén, mabi Judea ñaaxjot, mij'ajtp mgix'ajtp ca'ydi jac huidi naax jac huidi cajp, com ma miich chona'ñ tüg Huindzin huidi ane' mam yí' israeljäy.

⁷ Huin'it Herodes oy yajhuoyii ameech huidibi anajty ti ijcixy yí' madza'. Chi tiybijcy yajxon mina anajty oga'n ti

ijxcixy je madza'. ⁸ E huin'it ajcxy quejxy jim Belén. Chi jadu'n nimay:

—Níxcix jim e ocnidiu ocyajtugixy je pi'c'anäg; e co anajty ti mbatcixy, miñ miich ajcxy xyajnimáaygixyich jaydēbi iich nicxy nañ jadu'n nhuindzigiyich.

⁹ Co jadu'n rey najtzcapxyday, chi ajcxy choñ. E je madza' tiibi anajty ijxcixy ma xii ypidzimy, chi ajcxy ijxy jayijp je' anajty ñicxy ma je' ajcxy, ixti coní oy je madza' yhuäcxipy ma anajty je pi'c'anäg yajpaady. ¹⁰ Co je rey ixpicytije jadu'n ijxy yi madza', chi ajcxy oy janch jotcuje ñayjihuyii. ¹¹ Co ajcxy ytijctigiy, chi ajcxy ijxy je pi'c'anäg müd ytaj je María. Chi jada' ajcxy ñaygojxtinaydaaci huindzigiy ojadajty ajcxy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yaj'ahuach yxuomy aguejtucy abijctucy, chi ajcxy yajpidzimy oori, poom, etz tüg tzoj huidi yxii mirra. Chi ajcxy moy je pi'c'anäg. ¹² Chi cumäjoty ajcxy nimaayi co ca' huaad yhuimbijtcixy ma Herodes, chi ajcxy ñicxni ma ycajp, jüyöyñaxy ajcxy je Herodes, huingbi tü'aa ajcxy ycuynicx.

Co José etz María yqueegyñicxicy Egipto

¹³ Co je rey ixpicytije ajcxy yhuimbijttaayñi, chi cumäjoty José ijxy tüg Dios y'ángel, chi ñimaayi:

—Pidig, nicx jim Egipto ñaaxjot müd yi pi'c'anäg etz müd yi' ytaj, e jim mhui'mipy ixti cooni iich miich nimähuiipy. Com yi Herodes y'ixtahuamy yi' yi pi'c'anäg e yaj'öga'ñ yi'.

¹⁴ Chi huin'it José ypidigy müd tzoñ coodz je pi'c'anäg müd ytaj, chi ajcxy ñicxy jim Egipto. ¹⁵ Jim ajcxy y'ijty ixti cooni oy y'ögy je Herodes. Jada je' jadu'n yajcuydun jadu'n nej Dios anajty ti yminañ ma yi' y'ayucnajtzcapxybi: “Jim Egipto iich n'ung ti nhuoy.”

Herodes pidacy y'ane'min co huen pi'c'anäg yaj'öctäyij ajcxy

¹⁶ Co Herodes oy huinma'ñ yajyöy co ti anajty ooy yhuin'ñiyii je rey ixpicytije ajcxy co ca' anajty ti ñihuimbidyii, chi ooy yjot'ambijcy, chi ni'ane'mdiy co huen nicxy jim Belén etz majaty cajp mihuingon Belén, yaj'öctaaygixy tüg'öciy yi pi'c'anäg huidibi mejtz jimijt etz huidibi ca'ni nigooty mejtz jimijt. ¹⁷ E jadu'n jada yajcuyduñ jadu'n nej anajty Dios y'ayucnajtzcapxybi, je Jeremías, anajty ti cojaay:

¹⁸ Jim Ramá yajmidoy co anajty chachjuy chachyaxy jäy ajcxy; yi Raquel tzachjuyb tzachyaaxp müd y'ung ajcxy ycxipi, ca' ajcxy anajty yjotcuje'aty müd co anajty y'ung ti y'öctäy.

¹⁹ Co oy y'öcni Herodes huin'it jim Egipto, Dios tüg y'ángel ñayguëxici cumäjoty ma José. Chi ñimayi:

20 —Pidīg, mīidnīcx yī pi'c'anäg etz yī' ytaj jīm ma yī Israel ñaaxjot jadügtecy com tī y'öctaayñī yī huīdībī anajty yaj'ögam yī pi'c'anäg.

21 Huin'it José ypidīg, mīid nīcx yī pi'c'anäg etz yī' ytaj jīm ma Israel ñaaxjot. 22 Per co José nejhuīy co je Arquelao yī' anajty jīm ane'mb jadu'n nej anajty je yteedy Herodes, ooy chīgīy nej ñīcxīp jīm. E co jadu'n anajty tī ycumäy co ca' jīm ñīcxīp, chī ajcxy ñīcx yīm Galilea ñaaxjot. 23 Co jīm yjät, chī jīm chinaydacpījcy ma je cajp huīdī yxī Nazaret. Jadayaabi je' jadu'n tun jajtī jadu'n nej anajty ycojaayīty ma Dios y'ayucnajtzcaxīybi ñīcy co Jesús xī'adīyb Nazareno.

3

Juan el Bautista y'ayuc capxhuäcxy ma tīdz naax it

1 Huin'it tiempo nañ jadu'n Juan je Bautista (huīdībī jāy yajñībejtpī) ymīñ tüg tīgīdum ma Judea ñaaxjot capxhuäcx Dios y'ayuc, 2 ymīnañ:

—Jothuimbījtcīx ma Dios com yī Dios y'ane'mīn huīngonīñ yī'.

3 Jada Juan yī' je' huīdībī je profeta Isaías nīgapxy ymīnañ: Jīm mījtīgīdum yajmīdoy tüg ayuc mīnañ: “Nī'ixīyīgīxy yī mHuīndzīn ytü'aa, nī'ixīyīgīxy tüg tū'aa tīyībi.”

4 Je Juan hue' anajty yhuīt'ajtpy iyujc nībījc (huīdībī jāy ytījpy camello) e hue' anajty yhuīnīp iyujc ac, e yī' anajty yīcxy'ajtpy mu' etz tījaty iyujc päg jīm tüg tīgīdum.

5 Chī chooñ jīm Jerusalén jāy etz tüg'ócīy huīdījaty tzīnaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huīdījaty tzīnaayb ma Jordán mījnība', ñīcx ajcxy ma Juan amīdo'ījtīy yī' y'ayuc. 6 Co anajty ajcxy nīgapxtaayīgīxy yī ypocy huīdī anajty tī tundīgooyīgīxy, huīn'it anajty ajcxy Juan yajñībedyī ma Jordán mīj nī.

7 Per yī Juan y'ix co may fariseo jāy etz saduceo jāy mīñ anajty ajcxy nībejtcīxy, chī ajcxy nīmay:

—Mīich ajcxy, m'ajuugy m'amīgüg ahua'n iyujc! ¿Pīn tī xyajñī'ixīyīgīxy nej jēbī huaad mgögueeccīxy yī ayo'n huīdībī huīngomb? 8 Yajxon jāy'ajtcīx tīydudägy huen nīgüēxīgīy co tī mjothuimbījtcīxy. 9 Ca' jadu'n mdzachmīnaangīxy co Abraham xy'ap'adyī xy'oc'adyī. Hīch mīich ajcxy yam ndīmnīmaayb co Dios ixtī jēbī yī' yaj'ap'adyī yaj'oc'adyī Abraham jada tzaajot ca'ydi mīich ajcxy. 10 Yī jach nī'ixī yī' y'ījtnī ma quīpy y'ījx, tüg'ócīy quīpy huīdī ca' oy ytm'aty yajpūjxp yī', e chī jada' yajñögy jīnjoty. 11 Hīch, janch yajñībejtpīch mīid nī, yī' yī' jadu'n nej tüg īxpejt co tī mjothuimbījtcīxy; per jacmīnamb tzojc huīdī ajcxy xyajñībedīpy mīid Dios yjīhuiñ etz mīid jīn. Je' ymīid mīc'ajtn etz cōtūjcn, nīgī ca'ydi hīch, nī xycapaadyīch nīcx y

ycig nyajtecyjendügyich. ¹² Ymüd mic'ajtin pijc-huäcxamy yi jäy jadu'n nej jäy huimbojy moc, abicy pidäga'ñ actz, abicy moc pajc. Yujcpiga'ñ moc pajc ma tze'x ninögihua'ñ yi moc actz moc jaam jünjoty ma je jün huidibi nicaminaaxi ycapich.

Co Jesús ñibejty

¹³ Huin'it Jesús chooñ ma Galilea ñaaxjot, chi ñicxy ma Jordán mij ñi ma anajty Juan yjäyayñibety, ñibedam anajty yi' nañ jadu'n. ¹⁴ Juan ca'jadim'a'ixi'y, chi ñimay Jesús:

—Ich miich ixipy xyajñibejtpich, ¿e miich mimb ma ñchi?

¹⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi oc'a'ixi' jadu'n, com ooy yi' ycopyity co nguy-
dundayim tüg'óciy tibi Dios xyaj'ane'mim.

Huin'it Juan a'ixi'y chi yajñibejty Jesús. ¹⁶ Co Jesús ñibejttay, chi Jesús ijxy Dios yjihui'ñ ñigidägyii jadu'n nej tüg pi'cmuuxy. ¹⁷ E huin'it yajmidoy tzajpcixy tüg ayuc ymina'ñ:

—Jada je' ñch n'ung'ajtypich huidibi ooy ndzocyich huidibi ooy müd jotcujc nayjihui'yijich.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni Jesús

¹ Chi Dios yjihui'ñ yajnicxy Jesús migtigüduum jaydëbi je ca'oybi yjot'ixi'yb yhuinma'ñ'ixi'yb. ² Jim y'ijty jaygay huixchigui'px xi huixchigui'px tzuum, e huin'itni ooy yiböccodyii. ³ Chi je ca'oybi nimijhuägy Jesús ocjot'ixa'ñ oc-huinma'ñ'ixa'ñ, chi ñimay:

⁴—Pen Dios miich xy'ung'ajtp, ñima' jada tzaa huen naygojyij tzajcaagy.

Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy: “Ca'p jäy tzajcaagyti'ajty nitzinähuiipy, nañ jadu'n nitzinähuiipy tüg'óciy yi ayuc huidibi Dios ycapxp.”

⁵ Chi je ca'oybi müdnicxy Jesús jim Jerusalén, chi ymüdpejty tzajptijc cöduum. ⁶ Chi ñimay:

—Pen janch co miich Dios xy'ung'adyii, cödiypnax jiiby naaxcixy, ca' yi' nej mjadipy com jaybety jadu'n ymiñ co jadu'n ymina'ñ:

Dios yquexyp yi' y'ángeles jigix xycuend'adipy xyhuidzipy müd yci', ca'ydi ninej mgönepy ma tzaagop.

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ymiñ jaybety: “Ca' mjot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mhuidzin Dios.”

⁸ Jadüg'oc je ca'oybi ymüd'ajty Jesús ma tüg copnlicx janch cijxpi, e jim yajni'ixi'yday tüg'óciy naax cajp co ooy müdity oy'ajtin etz mic'ajt. ⁹ E chi ñimay:

—Ich jada miich nmoydähuipy tüg'óciy, pen miich cojxtina' xyhuindzigiyich xy'ojadatyich.

¹⁰ Huin'it Jesús y'adzooy:

—Huinhuäctutch miich mujcu', com jadu'n yjaybetyity: “Tügpajc yi mHuindzin Dios yi' mhuindzigihuipy m'ojadadipy.”

¹¹ Huin'it je ca'oybi huinhuäctucy Jesús, chi Jesús ñimiini ángeles ycuend'ajti.

Jesús ytung yajtzondacy jim Galilea

¹² Co Jesús nejhuiy co Juan ti anajty yajpidägy pujxtigoty, chi yhuimbijtni jadüg'oc jim Galilea. ¹³ E ni ca' yhui'müy jim Nazaret, chi ñicxy jim Capernaum, jim ma Zabulón etz Neftalí y'it. ¹⁴ Jada je' jadu'n tuni jajtí jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiybi Isaías anajty ti cojaay:

¹⁵ Zabulón etz Neftalí ñaaxjot. Je tü'aa huidibi mejypa' huidibi a'oy'amy ma Jordán mij ni. Jim Galileajäy chinäy huidibi ca' yjudiojäyity.

¹⁶ Yi jäy ajcxy huidibi jim tzinaayb agootztuuby ijxpaty ajcxy tüg tücxin jajin. Je huidijaty anajty ajcxy tzinaayb ma je jibicpi y'anicíy, chi ajcxy ycodicxiy tügi tücxin jajin.

¹⁷ Ixti huin'it Jesús ytigüy ayuccapxhuäcxp yminañ:

—Jothuimbijtcix, yajmingix yajmejtzcix mjot mhuinma'ñ ma Dios, com yi Dios y'ane'min huingonip yi'.

Jesús nimay nimidaax je acxmajtzpi: “Pajamgich”

¹⁸ Jesús tüyöyb anajty ma Galilea mejypa', co ijxpaty metz yëydijc ac tüg quëxpi, hue' anajty yi' je' je Simón, huidibi nañ jadu'n yxi Pedro, e je jadügpí hue' je' anajty Andrés. Acxmadzi anajty ajcxy yi' ytung'ajty e jim anajty ajcxy yi' tzachniigöhuich y'acxmadzi'ñ. ¹⁹ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Pajamgich, ich miich ajcxy nyajni'ixihuipy nej jäy myaj'ixpigipy je Dios ytiy'ajt.

²⁰ Huin'it je' ajcxy ixmajtztay tüg'óciy yi' y'acxtzaay, chi ajcxy panicy Jesús.

²¹ Hueeni jac'amijci'm Jesús ijxy janimetz Zebedeo ajcxy ymang, je Jacobo etz Juan. Jim anajty yi' ajcxy ma tüg barco müd yteedy, yi' anajty ajcxy yi' jim chach'adagiyb yi' huidibi mi'acxmajtzcixy. Chi ajcxy Jesús yhuoohui. ²² E huin'it ajcxy ixmajtztay je barco etz yi' yteedy, chi ajcxy panicy Jesús.

Jesús yaj'ixpicy mayjäy

²³ Huidijttay Jesús ma tüg'óciy Galilea ñaaxjot, yaj'ixpicy jäy majaty je naymujctac cajp cajp. Capxhuäcxxy yi' Dios ytiy'ajt etz nañ jadu'n pa'mjäy yajtzocoy huen ytimyhuidipá'mity anajty ajcxy ymüd. ²⁴ Chi Jesús oy yajnejhuiyñi ma tüg'óciy yi' Siria

ñaaxjot, e chi ajcxy miidmiñ ma Jesús tüg'óciy huídijaty anajty ajcxy ca'oybi miid, etz huídijaty anajty ajcxy cixuxy tecyxuxy, chi Jesús yajtzoocy. ²⁵ Huin'it Jesús ypanicxi mayjäy huídijaty anajty ajcxy tzinaayb ma Galilea ñaaxjot etz yi Decapolis jäy, nañ jadu'n Jerusalén jäy etz huídijaty tzinaayb ma Judea ñaaxjot, nañ jadu'n huídijaty anajty ajcxy tzinaayb a'oy'amy ma Jordán mij nii.

5

Je tiy'ajt huídibi Jesús ycapx ma tüg cögop

¹ Co Jesús ijxy tüg'óciy je mayjäy, chi nicxy ma tüg copnicx, e chi jim y'ixtacy. E huin'it je' y'ixpijcpidijc ajcxy yjübigiiy. ² Chi Jesús ytiigiiy yaj'ixpijcp ymiñañ jadu'n:

Je pinjaty ajcxy jotcújcp

³—Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi nejhuüyb co yajmayjajtpy Dios y'oy'ajt, yi' ajcxy paatip Dios y'ane'min.

⁴ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídi yajpatp taj may, yi' ajcxy yajmöhüam jotcuyc'ajtin.

⁵ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi yung naxpy jäy'ajtp, yi' ajcxy padaamb tüg'óciy je huídi Dios ti yaj'ahuaniiyi.

⁶ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi cuydunamb huídibi Dios chojcpy, Dios yi' ajcxy pubedüib.

⁷ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi pa'ayoob huenyimpinjäyity, Dios nañ jadu'n ajcxy pa'ayohüib.

⁸ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi huádz yjot yhuinmañ, yi' ajcxy y'ixipy yi' Dios.

⁹ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi ca' ti tzip tzojccixy, com yi' ajcxy Dios ung'adüib.

¹⁰ Janch jotcuyc je jäy ajcxy huídibi yajnixiicp yajnigapxp miid je Dios ytiy'ajt ycixpi. Yi' ajcxy idamb ma Dios y'ane'min.

¹¹ Janch jotcuyc miich ajcxy co jäy jibic xytungixy co nigoob xyñi huambejtcixy etz capxcixy huídijaty ca' ytiy'ajtiny miid iich ycixpi. ¹² Xondaaccix jotcuyc'ajtcix co mbadaangixy tüg oy'ajtin jüby tzajpjoty. Nañ jadu'n ajcxy ixhuídiyty pahuídiyty je Dios y'ayucnajtzcaxiiybi jecy'ajty.

Miich ajcxy je tudägyjäy ya naaxhuiñ

¹³ Jadu'n nej caan ca' yajpüch je tzüch jüxcxy tim jadu'n miich ajcxy myajpaady ya naaxhuiñ. Pen je caan ca' miid ti xücx'ajtin, ¿nej jëbi nyajtuunim? Ca' y'oc'oyyajtunity, chi yajnajtzcixidiiyñi, chi yhuaani tembejt hua'cpejt.

¹⁴ Oc'ix tüg je cajp jim copcix, ca' jëbi mhuijtyüdzim mgoyüdzim. ¹⁵ Co tüg jüin nyajtoyicim, ca' huaad tu'tz ngöjupim. Hue janchtiy co nyajtiicxim cix, huin'it jëbi xy-codixtaayim jadu'n nej ajt nyajpaatim ma tijc. ¹⁶ Nañ jadu'n

miich ajcxy mdzinaaygixy tudägy ma ajcxy je mayjäy jaydëbi ajcxy ixipy je oybi huidi miich ajcxy mdumyb. Huin'it ajcxy ojadadiipy je mDios teedy huidibi jii by tzajpjoty.

Jesús yaj'ixpicy nej yi' yi Dios ycötujcin

¹⁷ Ca' mhuinmay co ñich ti nmiñich ya co nbigaanich je Dios y'ayuc je' huidibi anajty ti jaay Moisés etz je profetitjic. Ca' ñich nyajmijaagixa'ñ je cötujcin, ñich ti nmiñich co nguyduna'ñich jadu'n nej ymiñ jaaybety. ¹⁸ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, je huidibi mimb jaaybety jadu'n tundähuam jajtahuam. Ni tüg letra oy mabaad ymúdzity nicxy ycayajcuyduñ. ¹⁹ Je jäy huidibi ca' nimidooy je Dios ytiy'ajt oy yjadim mutzjaty etz yaj'ixpicy jäy jadu'n, je' ajcxy padamb je mutzpi tigiydac ma Dios y'ane'min. Paady je jäy huidibi yaj'ixpijcp jadu'n nej tiy'ajt ymina'ñ, e paduñ jadu'n nej yaj'ixpicy, je' ajcxy padamb tüg je mijpi tigiydac ma Dios y'ane'min. ²⁰ ñich miich ajcxy nimaayb, pen ca' miich ajcxy jac'oy mdúngixy ca'ydi fariseos etz escribas ajcxy, ca' nimina mdigihuipy ma Dios y'ane'min.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad pin yjotmädy

²¹ Miich ajcxy mnejhuuygixy jadu'n nej yi' m'ap mdeedy ajcxy ayuc yajhui'my: “Ca' jäy myaj'ögip; e pin anajty jäy yaj'öcp ypaadiip je tzaachypi.” ²² ñich miich ajcxy jadu'n nimaayb pinjaty ymigügtjic mijotma'tp, je' Dios tiydunaanipy; e pin ymigüg xiidiip tzuudiip, yajtiydunipy je' ma Dios tiydundac; e pin ymigüg locidiip ayo'ndumb, je' y'ity co ñicxip ayoodactuuby.

²³ Pen myajnicxpy miich mhuindzigi'ñ ma Dios ytjic, e pen jim jäy metzgodyyi co mmigüg ti xyhuin'innaxy ti xyhuincapxy-naxy yinjaty hueenjaty, ²⁴ jim myajhui'm je huindzigi'ñ ma je altar yhuinduu, e nicx jayijp nayyaj'oyihuñ miid je migüg, huin'it mhuimbedip e chimgiyecy je mhuindzigi'ñ.

²⁵ Tzojc naygapxjotcidägñ miid je midzip, pen yam miid tüyöy ni'am tü'am, ca' jecyity co je midzip xyciyegip ma juez, e je juez xyciyegip ma je policia, e je' nicxy xypidägy pujxtigoty. ²⁶ Janch tiy'ajt ñich miich nimäy co ca' jii by mbidzimipy ixti cooni mgüejtahuipy je meeñ.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p ndundigóoyimipy miid huingbi töxyjäy

²⁷ Miich ajcxy mnejhuuyb co jecyip tiy'ajt ymina'ñ: “Ca' mmidundigoyipy huingbi töxyjäy.” ²⁸ ñich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin huindixy tüg töxyjäy, e jot'adiyb nejaty, ti je' anajty ñitundigooyni ma yjot yhuinma'ñ.

²⁹ Pen yi' mhuin a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim yajpidzimb; jac'oy co tüg'idu'mbi mhuin ytigoyipy ca'ydi

co cixyca'px mnicxipy jünjoty. ³⁰ E pen yi mgi' a'oy'amybi xyajtundigoyamb tim ixpux etz najtzjibibi' jiguem; jac'oy co tüg mgi' ytigoyipy ca'ydi co mminicxipy metz mgi' jünjoty.

Jesús yaj'ixpicy co jäy ca'p huaad ytöxyijc ixmach mañ'ajtingixy

³¹ Nañ jadu'n ymiñ jaaybety: “Pin ixmajtzp ytöxyijc, huen möhuipy tüg necy ti ycixpi co ñay'ixmájtzigixy.” ³² Hich miich ajcxy nimaayb, pen ji pin ixmach ytöxyijc, e ca' anajty ti ytundigooy miid huingbi yëydijc, je yëydijc anajty nigiydeyiyb ytöxyijc co anajty ytundigooy miid huingbi yëydijc; pin yëydijc pijcp miid je töxyjäy huidibi anajty ti yaj'ixmach, pocytumyb je' anajty.

Jesús yaj'ixpicy nej nguyduunim tübi n'ahuanüyim ma Dios yhuinduu

³³ Miich ajcxy mnejhuüyb nej jecy'ajty m'aptijc mdeedytjic ajcxy yajnimay: “Ca' nigo ti m'ahuanühuipy, mguydunipy jadu'n nej anajty ti mmína'ñ.” ³⁴⁻³⁶ Per ich miich ajcxy nimaayb: ni mگا'übaadip ni mgacapxpaadip; ni mgamina'nip; “y'ijxpy tzajpjoty,” com yi' Dios chinaydac. E ni mgamina'nip, “y'ijxpy naaxhuiñybi,” com Dios yajpatp oy ytimyaaajty. E ni mgamina'nip; “y'ijxpy Jerusalén,” com jim je' Dios chajptjic; ni mگا'übaadip ni mgacapxpaadip mgohuajc, com ca' mjaty myaj'ahuimbity poob o tzixy tüg cöhuay. ³⁷ Hue' janchtiy, tydudägy minangixy: “oy” o “ca'.” E pen miich ajcxy anaxy jaccapxp jadu'n mujcu' y'ayuc je' anajty ajcxy mgapxpy.

Jesús yaj'ixpicy co ca'p huaad jibic nyajhuimbijtim

³⁸ Miich ajcxy mnejhuüyb co jecy'ajty yajminañ: “Pen ji jäy mhuiin xyajpidzimi, nañ tim jadu'n yhuiin myajpidzimipy; pen ji migüg mdütz xyajpidzimi, nañ jadu'n myaj'ahuimbidity.” ³⁹ Per ich miich ajcxy nimaayb: Ca' myaj'ahuimbidity jibicpi ma migügtjic; pen ji pin xycoxy ma mhuiñyijp tüg adu'mbi, jac tim mo' jadüg adu'm'amybi. ⁴⁰ Pen ji pin xxyiy e xypigaani yi mnijen, najtz'ixi', huen xyajnicxi nañ jadu'n mjocx huit. ⁴¹ Pen ji pin adzip tziy xyajminicxa'ñ tüg kilómetro jiguemity, yajnicx jac tim jadüg kilómetro. ⁴² Pen tijaty xypijctzoohui, mo'. E pen ji pin xyminuucxa'ñ, yajnuucx.

Co ndzojcm nmidzip

⁴³ Jadu'n ymiñ jaaybety nej jecyip Moisés yjay: “Migüg'adii yi' huidibi xymigüg'ajtp, e midzip'adii yi' huidibi xymidzip'ajtp.” ⁴⁴ Hich miich ajcxy nimaayb: Tzoc yi' huidibi ajcxy xymidzip'ajtp, etz mibijctzoohui ma Dios huen y'oy'ajtin

paady yi huídibi xyñigapx xyni'ojiiyb, e nañ mi'oyjyä'at yi huídibi xyca'ixamb. ⁴⁵ Huin'it miich ajcxy xy'ung'adiiby yi Dios tzajpjotypi huídibi yxi yajtiicxp yajjajp ma oyjäydijc etz ma jibicjäydijc, nañ jadu'n yajtüy ma jibicjäydijc etz ma oyjäydijc. ⁴⁶ Pen miich ajcxy mdzojcpy je huídibi xychojcp, ¿ti jäygidaacin yi' m'ocpadamyb? Nañ jadu'n yi' ajcxy yja'idüitzp yi pocyjäydijc etz yi yajcogüejtpidijc. ⁴⁷ Pen miich ajcxy mgapxocxyp yi mjugymigüg, ¿ti oybi yi'? Nañ jadu'n ajcxy yi' yja'idüitzp yi huídibi ajcxy ca' Dios nejhuüygixy. ⁴⁸ Jäy'ajtcix tudägy jadu'n nej ajcxy yi mdeedy tzajpjotypi ytudägy.

6

Jesús yaj'ixpicy co nduunim oy yjyä'ajtin

¹ Ca' mdungixy je oybi ma jäy y'ixy yhuindicxy müd co mdzachyahuindicxaangixy co mdungixy oybi. Pen jadu'n m'idüitzcixy mDios Teedy huídii jii by tzajpjoty tzinaayb, ca' ajcxy xymöhua'ñ je oy'ajtin. ² Paady co mbubedipy mmigüg, je ayoobi jäy huídii yajmayajtpy tijaty, ca' huaad mnigapxy mnimiydägy o mnaygömayii co anajty ti mmöy tijaty. Yi' jadu'n idüitzp je jäy huídii mij cix nayjihuüyip huídii anidaacp co huen jäy y'ixyii mijpidägyii co anajty jadu'n y'idich. Janch iich miich ajcxy jadu'n nimaaygix co yi' ti patcixy je oy'ajtin. ³ Co miich mmöhuipy mmigüg tijaty yajmayajtpy, hue' janchtiy mdunipy ca' myajnejhuühuipy huídii müd mnaymigüg'adyii. ⁴ E co miich amon' m'idipy, mDios Teedy huídii ijxp co amon' tijaty mduñ, je' xymöhuamb tüg oy'ajtin mayjäyduum.

Jesús yaj'ixpicy nej Dios nmibijctzoohuim

⁵ Co miich ajcxy Dios mmibijctzoy, ca' jadu'n m'idüitzcixy jadu'n nej je jäy huídibi capxtacp ma Dios huin aguy ahuac aguy. Yi' ajcxy capxtacp ma Dios huäctina' jii by tzajptigoty jaydebi jäy y'ixiiyb etz ymijpidägiiyb. Ich jeyi jadu'n nimaayb, co jadu'n oy'ajtin'adiiby. ⁶ E co miich Dios mmibijctzoy, nicx tigoty etz m'agihuipy je mdijc aguu. Huin'it Dios mibijctzou. E je Dios y'ijxpy ymidooyb co jadu'n mmibijctzoy, e je' je m'oy'ajtin xymöhuipy mayjäyduum.

⁷ Com Dios mmibijctzoy, ca' m'agapxio'cip je huídii anajty ti m'occapxi, jadu'n nej ajcxy y'idüitzcixy huídii ca' nejhuüygixy Dios yti'yajt. Yi' ajcxy huinma'ñypidägy co müd ajcxy ymay'ayuc huin'it ajcxy ymidoohüiyb. ⁸ Ca' jadu'n m'idüitzcixy jadu'n nej je' ajcxy; mDios ñejhuüiyb ti miich ajcxy myajmayajtpy ma anajty ca'ni mbijctzooyni. ⁹ E jadu'n miich ajcxy Dios mibijctzohüipy, jadu'n mina'nip:

Dios Teedy, miich huídibi tzajpjoty tzinaayb; huindzigiy miich mxii y'ity.

10 Huen miñ ya miich yí m'ane'mín. Huen mdzojcin yajcuyduñ ma je jāy yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiiby tzajpjoty.

11 Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

12 Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huídibi ñch ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ñch ajcxy meecxyich huídibi ajcxy xymidundigooybich.

13 Ca' m'a'ixiy co ñch ajcxy nhuinma'ñ tigoyipich. Yajñihuaatzcich ajcxy ma yí jibicpi. Co miich yí' mje' je cõtujcin, je mic'ajtin etz je oy'ajtin huinixii huinitempo. Amén.

14 Pen miich ajcxy mhuinmeecxyp je huídibi xymidundigooygixp, je mDios Teedy huídibi tzajpjoty je' nañ jadu'n xyhuinmeecxip miich ajcxy mbocy. ¹⁵ E pen miich ajcxy ca' pin jāy mhuinmeecxy nej xymidundigooygixy, nañ jadu'n mDios ca' xyhuinmeecxip ajcxy ma ti mdundigooygixy.

Jesús yaj'ixpicxy nej huaad n'ijtím jaygaay

16 Com ajcxy m'ida'nip jaygaay jay'ügy (mina Dios mmibijctzoogixy), ca' mnaybidáaccigixy tajy may, jadu'n nej ajcxy idiitzcixy yí' huídibi ajcxy minamb co Dios mibijccixy e ca' yjanchity. Yí' ajcxy yajtigajchpy yhuiñyijp jigix jāy ajcxy oc'ixiyyb co jaygaay jay'ügy y'ijtcixy; jëyi jadu'n oy'ajt'adiiyb. ¹⁷ Miich ajcxy co m'idipy jaygaay jay'ügy jotcujc naybidägi, caax mgohuajc etz puj mhuin mjijp, ¹⁸ ca'ydi myajniguëxigy mayjāyoty co m'ity jaygaay jay'ügy, hue' janchtiy myajniguëxig ma je mDeedy huídibi ca' yaj'ijxy; e je mDeedy huídibi ijxp huídibi miich ajcxy ca' mduñ ijxna' quëxna' yí' xymöhuipy oy'ajtin mayjāyduum.

Je jugy'ajtin tzajpjotypi

19 Ca' nigí m'adzocy huídibi ya naaxhuiñ, je' co ya huindigooyb oy ytimtijity huídibi yí huech yajhuindigooyb, huídibi tougaayip etz ma je meetzpi ajcxy meetzcixy pigiccixy tijaty. ²⁰ Je' miich nijot'ajtcixy je' oy'ajt huídibi miich ajcxy Dios xymöhuamb jiiiby tzajpjoty ma ca' huech yajhuindigooy ni ti, e nañ ni ycatougaayii ni ti, etz ma je meetzpi ca' ajcxy meetzcixy pigiccixy tijaty. ²¹ Ma miich ajcxy müidity je oy'ajt nañ jiiiby ajcxy mjot mhuinma'ñ pidäg.

Yí mhuin jadu'n yí' nej tüg tñcxin

²² Yí mhuin yí' yí' jadu'nip nej tüg tñcxin jajin ma mnñicx, e paady pen ca' miich yí mhuin xyajtundigoy, tüg'óciy mjot mhuinma'ñ huädz yí'. ²³ Pen miich mhuin xyajtundigoyb nañ jadu'n mjot mhuinma'ñ huídí miich müid ca' y'oyity, jadu'n yí' nej coodzpi jjac tim nigí ca' y'oyity ca'ydi je coodzpi!

Dios etz je comeeñ'ajtín

²⁴ Ni tüg pin ca' huaad mïid tuñ metz huindzin com mijotma'ti tüg je', e jadügpi chogipy; o ixtijipy tüg e jadüg ymüg'adiyb. Nañ jadu'n ca' huaad miich ajcxy metz m'ojadajtcixy, Dios etz je meeñ.

Dios ycuend'ajtpy yi' yjäy

²⁵ Paady ïch miich ajcxy nïmaaygixy: Ca' mdzachhuinmaaygixy ti ajcxy mnitzinähuiipy, ti ajcxy mgayipy m'ügipy o ti ajcxy mhuit'adiyb mducky'adiyb. MDios yi' ti xymooygixy je mjugy'ajtín, e paady ycixpi yi' nejhuïyb ti ajcxy myajmayjajtpy. ²⁶ Oc'ix miich ajcxy yi' joon huïdi queec-huïdijtp. Yi' ajcxy ycaniipcixy ycatungixy, nañ ni ca' yi' ajcxy yujcpïccixy ma tze'x. Miich ajcxy mDios Teedy huïdi tzajpjoty tzinaayb, je' moydaayb huïdi ajcxy yi' yjïcxyp. E miich ajcxy mjactzoobatp ca'ydi yi' joon. ²⁷ ¿Pin ji ma miich ajcxy, ooy mij jahuinmay, jëbi tüg nuux yjacyeegyí?

²⁸ ¿E na'amy co miich ajcxy mdzachnidajy mdzachnimay mïid je mhuit mducky ycixpi? Oc'ix miich ajcxy nej yoñ tüg je pijy huïdi yajpatp tun nïgap. Ni yi' ycatuñ ni piïdy. ²⁹ Per janch tiy'ajt jadu'n nej nïmaaygixy, ni je comeeñyjäy huïdi yxï rey Solomón, ni ycaquipxïy je' yxojxin mïid je pijy. ³⁰ E pen mDios xojxpy jadu'n je aay ujtz cham etz tzojcy ytïtztäy ñicxtäy, jac nïgi miich ajcxy Dios xymöhua'ñ huïdibi myajmayjajtpy, miich ajcxy huïdibi hueeni mmïbijcin. ³¹ Paady ca' nïgoobi mdzachhuinmaaygixy ma ajcxy mbaadip ti mgayipy m'ügipy o ti mhuit'adiyb mducky'adiyb. ³² Yi' jäy ajcxy huïdibi ca' mïbicy yi' Dios oy tzach nijot'ajtcixy jadayaabi, per miich mDeedy huïdibi tzajpjoty je' ñejhuïyb ti miich ajcxy myajmayjajtpy. ³³ E pen miich ajcxy mbïdacpy Dios jayïjp ma mjot mhuinma'ñ etz mguydun ajcxy yi' y'ane'mïn, huin'it miich ajcxy Dios xymöhuiipy tijaty myajmayjajtpy. ³⁴ Paady ca' mhuinmaaygixy cham mïid je jabom cixpi, je' co je jabombi ymïmiñ je tajín mayín. Tzoc mijotcuje'ajtim je tajín mayín huïdi cham nminajx nyajnajxin.

7*Ca' mbocy icy yi' mmügüg*

¹ Ca' m'ix'ijxpy mba'ijxpy ti mmügügtijc ytundigooyb, jigix ca' Dios xytydunipy chaachytunipy. ² Pen miich m'ix'ijxpy mba'ijxpy mmügügtijc ti ytundigooyb, nañ jadu'n miich Dios xytydunipy xychaachytunipy, e yi' quipxi'ñ huïdibi miich mhuamyb quipxi'ñ, nañ yi' Dios yajtunamyb ma miich. ³ ¿Nej co miich m'ixy huïdibi mmügüg ytumy e hueeni ytundigooyb, e ca' mnay'ixyï huïdibi miich jac mij mdundigooybi? ⁴ ¿Nej

jëbi mmigüg m'ocnimäy: “Nbubedamybich miich ca'ydi mjacpocytuñ”, e miich yam m'ocmïdipi jac mij pocy? ⁵ Miich ci'm mnayhuin'ññyii. Nicx jayijp mbocy mgaydey ocyajhuädz, huin'it jëbi mbubety je mmigüg.

⁶ Ca' mmöy yi jibicjäydijc huidibi Dios yjë'ajty co nicx camij'ijx camijpidaaccixy; ni mgayegipy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.

Nbijctzoohuim n'amidoohuim Dios

⁷ Mibijctzougix yi Dios e yi' xymöhuipy ajcxy; ixtaaygix, huin'it mbáatcixipy; cogapxiiygix e ahuädzip ajcxy mdijc aguu. ⁸ Com pin tijaty pijctzooob ypaatyp yi'; e pin tijaty ixtaayb ypaatyp yi'; e pin cogapxiiyb ma tijc aguu, yaj'ahuaatzip ytiyc aguu.

⁹ ¿Nej ji jada' miich ajcxy nidügti co m'ung pijtzoohuipy tzajcaagy nej mmöhuipy tüg tzaaji? ¹⁰ ¿O pen ypijctzoooby tüg acx nej mmöhuipy tüg tza'ñi? ¹¹ Miich ajcxy oy mjibicjäyity e mjaity ajcxy nej m'ung m'anäg mmöhuipy je oybi. ¡Nigi Dios Teedy tzajpjoty pi möhua'ñ je oybi pinjaty pijctzooob!

¹² Tzinaaygix tiydudägy müd je mmigügtijc, pen miich ajcxy mdzojcpy co je mmigügtijc chinähuipy tudägy müd miich ajcxy; com jadu'n y'ane'my Moisés yley etz yi Dios y'ayuc najtzcaxiiyb ajcxy ñecy.

Je xützpi tü'aa

¹³ Tigiiygix ma yi tigiiyidac xützpi: yi tigiiyidac etz yi tü'aa huidibi ja'tp ca'oydactuuby mij huin yi', e may jäy ajcxy oy ji ytigiiyigixy. ¹⁴ E janch je tigiiyidac etz yi tü'aa huidibi ja'tp ma je jugy'ajtin huinixibi, xüdz je' etz tzip naxiiyñi; janch tim hueeni jäy huidibi ji nicxiiyb.

Yi jäy yhuinma'ñ müd ñiguëxigy pen oyjäy o pen ca'

¹⁵ Nayguend'ájtigix müd yi jäy anijaty pi huidibi ajcxy minamb co Dios ytiy'ajt yaj'ixpijcp, huidibi ajcxy huidijtp janch yung janch naxy ñaybidaaccixy nejihuüy ooy oy huinma'ñ müdity; nigoobi ajcxy jadu'n ñaybidägyii, ymüd ajcxy jibic-huinma'ñ. ¹⁶ Miich ajcxy jëbi m'ixxcapy nejaty ajcxy müdity chinaayin yjugy'ajtin; ca' pin caamuxy cha'm tucy ma apy quipy, e nañ jadu'n ca' pin higo tüm tucy ma jaam'apy quipy. ¹⁷ Je quipy huidibi ooy y'oyity, oy yi' ytiim'aty. Je quipy huidibi ca' y'oyity, ca' yi' oy ytiim'aty. ¹⁸ E je oybi quipy ca' huaad ytiim'aty jibic. E je quipy huidibi ca' y'oyity ca' ytiim'aty oy. ¹⁹ Tüg'óciy je quipy huidi ca' oy ytiim'aty, cixy yajpujxp je'. Chi jada' yajnögy. ²⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy jëbi mnejhuüy jadu'n nej jäy yjäy'aty co m'ixipy nej chinäy.

Ca' nidüg'óciy jäy ajcxy ytiigihuipy ma Dios

21 Ca' nminaanim nidüg'óciy jäy ajcxy ytiġihuiipy jiiby tzajpjoty huiidibi xyñimaaybich: “Huindzin, Huindzin”, jeda'ajty ajcxy tiġihuamb huiidibi ycapxymidooyb je Dios chojcin y'ane'min. 22 Mayjäy oy mina'na'ñ huin'it xiñ huin'it tiempo: “Huindzin, Huindzin”, ti ñich ajcxy ngapxhuäcxy miich m'ayuc, e müd miich mxii ti ñich ajcxy nyajpidzimy je ca'oybi; etz müd miich mxii ti nduñ ñich ajcxy mij huinma'ñ. 23 Huin'it nimähuipy: “Caminaabi miich ajcxy ti nga'ixy'adyii; huinhuäctutcich miich jibic tumbidijc ajcxy.”

Je mejtznajxpi je tiy'ajt cop

24 Nidüg'óciy pinjäy huiidibi xymibijcpich etz midooyb jadu'n nej ñich n'ane'myich yi' ajcxy quipxyjaty müd je jäy huiidibi cohuinma'ñ huiidibi ytjic ycojp ma yhuingixity. 25 Co ymicpojtüy etz ycomy je mij ñii, ca' ypadyii ñügom je tijc, je' co anajty cixy je' ycojyity. 26 Per yi' ajcxy huiidibi midoob e ca' cuyduñ huiidibi ngapxpich, je' jadu'nip nej tüg jäy huiidi janch loci huiidi ytjiccoj ma pu' jot. 27 Co ymiñ je mic poj tuu, chi ycomy je mij ñii. Chi yciday je ytjic; mij ayo'n oy yjajti.

28 Co Jesús ycapxtay ymiydactay, chi je jäy ooy huinmay jadu'n nej anajty ti yaj'ixpicy. 29 Com je' co Jesús anajty yaj'ixpicy nej tüg huiidibi cötujcin müd, ca' yjadu'nity nej je escribas ajcxy.

8

Jesús yajtzögy tüg jibic nibützpa'mmüdpi

1 Co Jesús oy chooni ma je cögop, chi ypagidaci mayjäy. 2 Huin'it ñimiini tüg jäy jibic pützpa'mmüdpi. Chi ycojtinay'ahuñy ma Jesús yhuinduu. Chi minañ:

—Huindzin, pen m'a'ixñyb jëbi xyajtzögyich.

3 Huin'it Jesús nidooñ je jäy. Chi nimay:

—Ndzojcpyich, jëbi mdzögy.

Co Jesús jadu'n nimay je pa'mjäy huin'ity je ypützpa'm oy ytiġooy. 4 Chi Jesús nimay:

—Ca' pin myajnimäy; nicx janchtiy ma je teedy. Minicx tüg huindzigi'ñ huiidi Moisés y'ane'my. Huin'it jëbi yi' jäy ajcxy ixipy co ti m'agidägy.

Jesús yajtzögy tüg capitán romano ymang

5 Co Jesús yja'ty jim Capernaum huin'it tüg capitán ñimiini e ycohuanñy. 6 Chi ñimaayi:

—Huindzin, jim ñich tüg ndumbi ma ñich ndijc huiidi tim cöcnaayñip, ca' y'ocyücxni.

7 Chi Jesús minañ:

—Ñich nicxy nyajtzögy.

8 Chi je capitán y'adzooy:

—Huindzin, ca'p ñich n'oyjäyity, ca' yhuaadity mdigihuiipy ma ñich ndijc, jëyi miich nigoo capxy e ti anajty ñich ndumbi chögy. ⁹ Ñich nañ jadu'n ane'my n'ityich, e nañ nmüidich soldadtijc c'iam. Co ñich nimäy: “Ñicx”, nicxp; e co ñich nimäy: “Min”, mimb; e co n'ane'myich je nbödumbich huen tijaty tun, ytумыb.

¹⁰ Co Jesús jadu'n midooy, chi nigoobi ycijxy ycuejty. Chi ajcxy nimay huidi pahuidijtip:

—Janch t'iy'ajt jadu'n nej nimaaygixy, ma Israeljäy ymiñ, ca' jadu'n ti nbaadyich huidi oy mibicy jadu'n nej jadayaabi yëydijc. ¹¹ Ñich jadu'n nimaayb co mayjäy oy miinaangixy xiipidzimy'amy xiicidägy'amy, chi ixtäga'ñ quipxyi müid Abraham, Isaac etz Jacob jiiby ma Dios y'ane'min. ¹² Je judíojäy huidibi ixypy ajcxy jëbi yjatzinäy jiiby tzajpjoty, je' ajcxy nicxamb agootztuuby, jiiby ajcxy yjihuipy yäxipy etz y tützmúcxipy ytützqueedipy.

¹³ Huin'it Jesús nimay je capitán:

—Ñicx ma mdijc. Jadu'n nej miich xymibicyich, ti ñich yam nguyduñ.

Chi je tumbi oy chögy tim huin'it hora.

Jesús yajtzögy Pedro ymüd töxyjäybi

¹⁴ Chi Jesús ñicxy ma Pedro ytijc. Chi ijxy je Pedro ymüd co jim cijx'am ycöcnäy müid je toyba'm. ¹⁵ Co Jesús c'ñixajy huin'it je toyba'm ñajxy. Chi pidigy. Chi mic'amy ni'ixiy je caayin uucin.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

¹⁶ Co oy chu'iiyñi ycoodziyñi huin'it yajmimiñ ma Jesús may je huidi ca'oybi müid. E müid yi' y'ayuc yjeda'ajty ypidzimday je ca'oybi, e huin'it tüg'ócay je pa'mjäy chooctay. ¹⁷ Jadayaabi je' ytuni yjajti jigix yajcuyduñ jadu'n nej je profeta Isaías minañ: “Yi' ci'm ajt nyuu nba'm ti xyajtzoctaayim etz yi pijcin ixin ti yajnicxtäy.”

Je pinjaty anajty panicxam Jesús

¹⁸ Co Jesús ijxy janch mayjäy anajty ti yjübigiyii, chi nimay co huen nájxcixy jim'amy mejy nünaxy. ¹⁹ Huin'it ñimiini tüg escriba. Chi nimay:

—Huindzin, nbanicxamybich miich oy janch tim ma'amy ma anajty mnicxy.

²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Je huaax ymüd je' ajcxy yjut, e je joon ymüd je' ajcxy ype'ñ. Per ñich, je jäy huidibi tzoon jiiby tzajpjoty, ca' nmüididyich ma nmähuibich ma nbócxibich.

²¹ E jadügpí ydiscípulo yminañ:

—Huindzin, nicx jayijp ndeedyich n'ocyajnaaxtig'iyich huin'it nbanicxip.

²² Huin'it Jesús y'adzooy:

—Pamiingich, ixmajtzicx yi öcpi huen ymii'öcpi yajnaaxtig'iyii.

Jesús jipcogapxiy je micpoj etz je mejy co anajty ooy ypidigy

²³ Huin'it Jesús oy ybarcotig'iyiñi. Chi ypadzooni je ydiscipulos ajcxy. ²⁴ E jim anajty ytüyöy mejyhuingixy, huin'it mic poj ñaymibidzimi. Janch mic y'ocpidicni je mejy jigo jigo je barco cayajnidigoy, pero Jesús anajty chachmaab. ²⁵ Huin'it oy ymagapxyii yajmäybidigyii je' ydiscipulos ajcxy. Chi ñimaayi:

—¡Huindzin, ocyajtzoogich ajcxy! ¡Cheeby ich ajt n'ocquiniim!

²⁶ Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co mdzachtzig'iyigixni? ¡Miich ajcxy hueeni miidity mibijcin!

Huin'it Jesús ypidigy. Chi magapxy je poj etz je mejy. Huin'it je mejy etz je poj yhua'cxijptay. ²⁷ E je' ydiscipulos ajcxy nigooobi y'occix y'occuejtni chachminaangixy:

—¿Pin yëydijc jada jada', co je mejy je poj ti ycapxymidoyii?

Je Gadara jäy ajcxy huidibi anajty ca'oybi miiid

²⁸ Co Jesús yja'ty ma yi niiba' ma yi Gadara ñaax ycajp, chi metz yëydijc, huidi anajty ca'oybi miiid oy yjipcoyöyiyii anajty ajcxy, ti chooñ ma je öcpi jut. Yi jäy ajcxy ooy janch ahua'n, e ca' anajty huaad jim ni pin ñaxy ma je tü'aa. ²⁹ E co anajty Jesús jim ñaxy huin'it janch ahua'n ymagapxqueeci:

—¿Ti miich mdunamyb miiid ich ajcxy, Jesús, miich Dios y'ung? ¿Nej ti mmiñ jayijp co xychaachytungixich ma ca'ni xii tiempo paady?

³⁰ Jiguem ma anajty ajcxy je' yajpaady jim anajty may'idzim y'ojccixy. ³¹ Chi je ca'oybi yminañ:

—Pen miich xyajpidzim ich ajcxy, xyaj'adig'iyigixy xyajjottig'iyigixy yi may'idzim.

³² Chi Jesús ñimay yi' ajcxy:

—Nicxcix.

Huin'it ñihuaatzi je yëydijc je ca'oybi. Chi oy ytig'iyigixy je ca'oybi ma je idzim. Huin'it je idzim oy ñigöbooyictäy. Jiiby ajcxy yjicxtäy.

³³ E je jäy ajcxy huidibi anajty idzim ycuend'ajtp, huin'it ajcxy yqueegy miiid je tzigi'ñ. Chi co ajcxy yja'ty cajpjoty, huin'it ajcxy ytig'iy miydaacpi jadu'n nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii. ³⁴ E huin'it chonday je mayjäy ma je cajp. Chi ajcxy

ninixy je Jesús. E co ajcxy ijxpaty, huin'it ajcxy cohuanñy co huen pidzimni ma je naax je cajp.

9

Jesús yajtzögy tüg jäy cïmätpi tecymätpi

¹ Chi Jesús ybarcitigñy. Chi ñicxy jim'amy mejyñaxy. Chi oyjäty ma yci'ngajp. ² E jim yajmimiñ tüg yëydijc huídibi anajty cïmät tecymät. Yajcñy ymiñ ma'ndzaayjoty. E co Jesús ijxy co ymiid je miñicñ, chi nimay je pa'mjäy:

—Jotcugi' miich, ti je mbocy nhuinmeecxyich.

³ Huin'it nijëjty je escribas ajcxy, je ley yhuindzin, jot'ajti: “Jadayaabi yëydijc capxtigooyb yi' ma Dios co jadu'n ymina'ñ.” ⁴ Com Jesús ñehuiñy jadu'n nej anajty ajcxy je jäy tzachjot'ajtigixy, chi ajcxy nimay:

—¿Nej co ajcxy jibic mdzachjot'ajtigixy jotjoty huinma'ñjoty? ⁵ ¿Huídibi ca' chipity, co nminá'ñibich: “Ti yi mbocy nhuinmeecxich”, o co nminá'ñibich: “Pidig etz tüyöy”? ⁶ ñich ndzojcpyich co miich ajcxy mhuinjihuñip co ñich ti ndzooñich tzajpjoty e paady nmüidich je cötujcñ ya naaxhuiñ e jëbi nhuinmëecxibich pocyjäy ajcxy.

Huin'it Jesús nimay je cïmätpi tecymätpi:

—Pidig, huijtzig yi mdögy etz nicxni ma mdijc.

⁷ Chi je cïmätpi tecymätpi ypidigy. Chi ñicxy ma ytijc. ⁸ E co je mayjäy jadu'n ijxy, huin'it ajcxy ooy jihuñy huinmay. Chi ajcxy ooy ojadaty yi Dios co anajty ti yecy je mic'ajtñ ma mayjäy.

Jesús nimay Mateo: “Pajamgich”

⁹ Co Jesús oy chooni jim, huin'it ijxy tüg yëydijc, yxiñ Mateo, huídibi anajty iñaayb ma yajcogüejttac. Chi nimay:

—Pajamgich.

Huin'it Mateo ytinaiygy. Chi panicxy Jesús.

¹⁰ Jadu'n ytuni yjajti co Jesús jim ycaay ma Mateo ytijc, e may nañ jadu'n ymiñ yajcogüejtpidijc etz pocyjäydijc. Chi ajcxy jim tú'ciy y'ixtactay müid Jesús etz müid yi' ydiscípulos. ¹¹ Co je fariseos jadu'n ijxy ajcxy, chi nimay ajcxy je' ydiscípulos:

—¿Na'amy co yi mhuindzin ycaymucy müid je yajcogüejtpidijc je pocyjäydijc?

¹² Co Jesús jadu'n midooy huin'it nimay ajcxy:

—Ca' yajmayjaty tzojdumbi huídi ca' ajcxy ypigyii, jëyi huídi ajcxy pijcip. ¹³ ñicx ixpijccixy nej ymiñ jaaybety ma Dios ñecy: “ñich ndzojcpyich co miich ajcxy müid'adipy je pa'ayo'n, ca'ydi co myajhuindzigñy tijaty iyujc.” Ca' ñich ti nmiñich ma je jäy ajcxy huídibi ca' pocy müidity. ñich ti nmiñich müid yi pocyjäy yciñpi co huen jothuimbijttaaygixy ma Dios.

Amidoogixy Jesús mïid je' ycixpi co jaygay y'ijtcixy

14 Huin'it ajcxy ymiñ Juan ydiscípulos ma Jesús. Chi je ajcxy nimay Jesús:

—¿Na'amy co ñich ajcxy etz fariseo ajcxy ayuu'ijtcixy, e yi' ajcxy huídibi xymïidhuídijtp ca' ajcxy ayuu'ijtcixy?

15 Huin'it Jesús y'adzooy:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jäy ajcxy huídi yajpaatpi ma je pijcpí yajnixiíduñyi, pen quipxyi yam yajpaady mïid je huídibi pijcp? Minamb je xii je tiempo mina je pijcpí yajtzoniiyb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ajtcixy.

16 Ni pin Tuc huit ca' agiyiiy mïid tüg pedas jemyhuit, com nigi je Tuc huit ñajtzciidziy, chi nigi o'ctiy yajtñi. 17 Ca' pin pidägy vino ñii ma Tucpi cochac, yciidzip je', e tüg'óciy anajty ti y'ayoodäy je vino ñii mïid ñigochac. Pidägipy ajcxy jemy vino ma jemy cochac, chi jadu'n ca' ayoohuipy je vino, ni huindigoyipy je cochac.

Je Jairo ñix, etz je töxyjäy huídibi Jesús yhuit ñidoni

18 Ma anajty Jesús jim ycapxy ymiydägy huin'it ymiñ tüg mijjäy. Chi ñaygojxtinay'ahuiy ma Jesús yhuinduu. Chi ymiñ:

—Nñixich ti y'ögy. Nicx ma ñich ndijc etz mgñixajipy, juygipipy ya.

19 Huin'it Jesús ypidägy. Chi ñicxy mïid je ydiscípulos ajcxy. 20 Ma anajty ajcxy jim ytüyöy huin'it ymiñ jixci'py'amy tüg töxyjäy huídi yxii ybo' ti mi'ijtiyñi majmetz jimijt. Chi ñidoni Jesús yhuitpa'. Huin'it ñajxy je' ypa'm. 21-22 Jadu'n anajty ti yjot'adyii: “Oy Jesús jëda'ajty yhuitpa' nnidónibich, ti ñich anajty n'agidäygich.” Huin'it Jesús yhuäc-huimbijty. Chi huindixpejty je töxyjäy. Chi nimay:

—Jotcuje'at miich, ti m'agidägy jigix co xymibicyich.

E tim huin'it hora oychögy je pa'mjäy. 23 Chi Jesús oy yjäty ma je mijjäy ytijc. Chi ijxy je xuuxpidijc mïid je ymiüggtijc ajcxy huídi chachyaaxcixy co anajty ti y'ögy je töxy'anäg. 24 Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Queccix ya, yi pi'ctöxy'anäg ca' yi' ti y'ögy. Hue' yi' maab.

Huin'it ajcxy nigo nixiicy yajxiicy Jesús. 25 Co anajty je jäy ti ixquejxtäy, chi Jesús ytijctigiiy ma anajty je töxy'anäg huijtznäy. Chi majch ma yci'. Chi ypidägy. 26 Chi je jäy oy yajnejhuñydaayñi ma je jimbi naax cajp nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii.

Jesús yajtzögy metz jäy huintzpi

27 Ma anajty jim ti choñ huin'it metz jäy huintzpi ypamiini. Chachñimäyii jadu'n:

—¡Pa'ayoogich ajcxy, miich David y'ap y'oc!

28 Chi Jesús yajpajäty ma anajty ti yjättägy. Co ytigüy tigoty, chi Jesús yajtiüy:

—¿Nej mmibijcpy miich ajcxy co jëbi nyajhuindicxëccixy?

Huin'it je' ajcxy y'adzooy:

—Mibijcy ñch ajcxy, Huindzin.

29 Huin'it Jesús nidoñ je jäy ajcxy huintzpi ma yhuuin. Chi nimay ajcxy:

—Jadu'n nej miich ajcxy mmibicy, jadu'n ytunib yjadib.

30 Chi je' ajcxy y'ixxügy. Huin'it Jesús y'ane'min pidacy:

—Ca' huaad pin myajnejhuüygixy.

31 Co je' ajcxy ñicxni, chi ajcxy ooy nigapxy nimäydacy co Jesús anajty ti yaj'ixxigixy.

Jesús yajtzögy tüg jäy uumbi

32 Co anajty je' jim ti chongixy, huin'it ajcxy mimiñ ma Jesús tüg yëdijc huidibi uum huidibi anajty ca'oybi müd. 33 E co Jesús yajpidzimy je ca'oybi, chi je mayjäy ooy ycijxy ycuejty ajcxy. Chi ajcxy minangixy:

—Ni camina jadu'n ycayaj'ixy ya ma jada Israel naax cajp.

34 Per je fariseos jadu'n yminangixy co Jesús je' müd je ca'oybi ymic'ajt yajpidzimy ca'oybi ma jäy.

Jesús ymüd pa'ayo'n ma mayjäy

35 Jesús jadu'n yhuidijty cajp cajp yaj'ixpijcy majaty tza-ptijc. Yajhuingapxüy je jäy Dios y'ayuc. Etz nañ jadu'n yaj'agidacy huen ytim huidi yuu huen ytim huidi pa'mity.

36 Co Jesús jadu'n ijxy je mayjäy, chi oy pa'ayooni co yi' ajcxy ca' müdity ni pin huidibi jëbi ñajtzcapxüy Dios y'ane'min. Yi' ajcxy jadu'n yajpatp nej cöbixy huidi ca müdity cuend'ajtpi. Ca' nejhuüygixy pin y'ane'mip e pin ypanicxip. 37 Huin'it Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Tiy'ajt yi', janch mij je tung e hueeni je tumbidijc. 38 Paady pijctzou miich ajcxy ma Dios co huen quexy tumbidijc ma yi' ytung.

10

Jesús huin'ixy je majmetz ydiscípulos

1 Huin'it Jesús huoy je nimajmetz discípulos. Chi moy ajcxy cötujcin jëbi huaad yajnihuäch je huidi ca'oybi müd. Etz nañ jadu'n yaj'agidägip huen ytim huidi yuu huen ytim huidi pa'mity.

2 Jada je' je nimajmetzp yxii: Simón, huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro, etz ymiguëx Andrés; Jacobo etz y'uch Juan, Zebedeo ymang; 3 Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo, je yajcogüejtpi; Jacobo, Alfeo ymang; Lebeo, huidi nañ jadu'n yajtijp Tadeo;

4 Simón, je cananista; e Judas Iscariote, je huidi yciyejc Jesús agojix.

Jesús quejxy je' ydiscípulos ajcxy ayuccapxhuäcxpi

5 Chi Jesús quejxy yi nimajmetzpi, e jadu'n najtzcapxiiy ajcxy:

—Ca' ajcxy mnicxipy ma je naax cajp ma ajcxy je jäy chinäy huidibi ca' ajcxy Israeljäyity. Ni mgatigihuiipy ajcxy ma Samaria naax cajp. 6 Nigi jac'oy co ajcxy mnicxipy ma je Israeljäy huidibi ca' nejhuüy huidibi ca' paduñ Dios ytiy'ájtín. 7 Nicx miich ajcxy capxhuäcx Dios y'ayuc co ti yhuingoni Dios y'ane'mín. 8 Yaj'agidaaccixy yuujäy pa'mjäy huidijaty pützpa'm ymüd. Myajjugypijccixy tübi ögy. Myajnihuädzip huidi ca'oybi ymüd. Ninigoobi miich jada cötujcín ti myajmooygixy, nañ ninigoobi yejccixy.

9 Ca' ni ti meen mminicxcixy. 10 Ca' mbijty mminicxcixy tü'amgixpi. Mminicxcixy jéda'ajty yi mhuit huidi müd ma mminicx. Ni mgaminicxip huingbi mgig etz mdajc; com ycopicity co je cajpjäy xyajcáaygixipy xyaj'úuccixipy miich ajcxy.

11 Co anajty mjäty miich ajcxy ma tüg cajp nidiu yajtiu pinjäy jim tudäcyip. Jim ajcxy mhuimipy ma je' ytiyc ixti cooni ajcxy mdzoonip. 12 Co anajty miich ajcxy mdigiy tigoty huin'it mgapxrocxcixipy je codijc jadu'n nej tzocy. 13 E pen je codijc ymihuaad'ajtpy, yejccixy jim hibocxin capxpocxin. E pen je jäy ca' ytudägyity, ñaadigi'adip huidi anajty ti mgapxcixy. 14 E pen ca' pin xycöbigaangixy, e ni pin xycamidohuaani ajcxy m'ayuc, pidzimgix jim ma je tijc o ma je cajp. Chi ajcxy mdecy huinnebipy, je' je' je tiy'ajt co ca' miich ajcxy ti pocy müdity. 15 Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co anajty je xii tiempo paady ma anajty yajtiyduna'ñ je naaxhuin'yjäy, jac nigi yajtzaachytuna'ñ yi' ajcxy ca'ydi yi jäy ajcxy huidibi tzinaayb ma Sodoma cajp etz ma Gomorra cajp.

Ixhuidijtín pahuidijtín

16 ¡Ocmidoogix! Ich yam miich ajcxy nguejxyp majaty yi jäy huidi jibic-huinma'ñ müd. Jadu'n nipaady nej ich nguexyich cöbixy ma je lobi. Huijy cujc ajcxy mnaypidägiib jadu'n nej tza'ñ, per yung naxy jadu'n nej muuxy. 17 Mnayguend'adüib ajcxy je' co yi jäy ajcxy xyciyegaangixy ma ajcxy mjtungmüdpí etz myajhuobaangixy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac, 18 ixti xyajnicxaangixy ajcxy ma je gobernador etz je reydijc ajcxy müd ich ycixpi; e jim ich miich ajcxy xyñigapxipy ma je jäy ajcxy yhuinduu, e nañ jadu'n majaty anajty je jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. 19 Co anajty ajcxy xyajcidigiy je mjtungmüdpí, ca' ajcxy

oy mhuinmaayipy nej m'ocnimähuiipy. Co anajty paady je tiempo, huin'it ñch miich ajcxy myajnimähuiipy nej ajcxy mgapxipy. ²⁰ E je ayuc huídibi miich anajty ajcxy mgapxpy, ca' miich anajty je' ajcxy m'ayuc'ájtigixy, je Dios Teedy anajty yjihui'ñ, je Espíritu Santo, xyajcapxp miich ajcxy.

²¹ Huin'it yí jáy ajcxy ñaygíyegáanigixy miñ xyipy tüg quéxtijc co huen yaj'ögyii. E je ungdeedy cýyega'ñ y'ung; je ung'anäg mibidíga'ñ je ytaj yteedy etz yaj'öcip ajcxy. ²² Tüg'óciy je jáy ajcxy ca' ajcxy xy'ix'anípy xychoga' nípy miid ñch nxíi ycixpi. E pin xymibijcpich amumdügjot ixti mabaad y'ögy, yí' ajcxy y'alma tzögipy. ²³ E co anajty miich ajcxy jáy xy'ixhuídity xypahuídity ma tüg cajp, nicxcix ma huingbi cajp. Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ca'ni anajty mgapxhuáctáy ayuc tiy'ajt ma tüg'óciy je Israelcajp co nhuimbidípyich, ñch, je jáy huídibi tzoon tzajpjoty.

²⁴ Tüg yaj'ixpijcpí jac nígi mij'ajtin miidity ca'ydi je huídí xpijcp, e tüg huindzin jac nígi mij'ajtin miidity ca'ydi je' ytumbi. ²⁵ Jéb jotcuyc idípy je discípulo co jadu'n yajpaadípy jadu'n nej yhuindzin, e je tumbi jotcuyc idípy nej yhuindzin. Pen jáy minamb co ñch nmíidich ca'oybi, jac nígi ymíana'na'ñ co miich ajcxy miidity.

Pin jébi yajtzigíy

²⁶ Ca' ajcxy mdzigíy yí jáy ajcxy. Ca' ji ni ti yüch ity nicx ycaniguéxígy; nañ ni ti ji ycayajtuñ ayüch ameech nicx ycayajnehuíy. ²⁷ Huídí ñch miich ajcxy ayüch nyajnimaaayb, capxpídzimgíx miich yí' mayjäyjoty, e huídí ajcxy midooyb ameech, capxpídzimgíx miich yí' mic ma tüg cögop. ²⁸ Ca' ajcxy mdzigíhuip je jáy huídib ninícx yaj'öcp etz ca' huaad yí' ajcxy yaj'ögy je alma. Yí' miich ajcxy mdzigíygyixy je Dios huídib pídacp je alma etz je ninícx mijjínjoty.

²⁹ ¿Nej ca' jáy ajcxy toogy metz pí'cjoon miid tügpi pí'cmeeñi? Per ca' ni tüg huaad ycäy naaxhuiñ, pen ca' tzocy je mDios Teedy huídí jiihy tzajpjoty. ³⁰ Miich ajcxy mgöhuay ac michoy yí'. ³¹ Paady miich ajcxy ca' mdzigíhuipy, jac nígi miich ajcxy mdzoubaady ca'ydi je joon.

Pinjaty ca'p midzöydu'ñ Jesucristo mayjäyjoty

³² Yí jáy ajcxy huídí xymibijcpich etz xyñidíy'ajtyich ma jáy yhuinduu, nañ jadu'n ñch yí' nidíy'ajtyich ma ñch nDeedy huídibi jiihy tzajpjoty. ³³ Per je jáy ajcxy huídí ñch xycoyützpich ma mayjäy ajcxy yhuinduu, nañ jadu'n yí' ngoyützip ma ñch nDeedy yhuinduu huídibi jiihy tzajpjoty.

Míid Jesús ycixpi yjiijity naymidzip'adii

³⁴ Ca' miich ajcxy mhuinmay co ñich ya ti nmiñich miid co nmöhuaangixy jotcuyc'ajtin ya naaxhuiñ. ³⁵ ñich ti nmiñich co nyajtziptunipyich jäy miid yteedy; töxyjäy miid ytaj etz xecy miid yxecy. ³⁶ E jadu'n miich ajcxy mdzip'adiyb mgi'mjuugy mgi'mmigüg.

³⁷ Yi jäy ajcxy huidibi tzojcp ytaj yteedy jac nigü ca'ydi ñich, ca' yi' ypaadyii co njäy'adiybich; e pin ymang o ñix tzojcp nigü ca'ydi ñich, ca' ypadyii co njäy'adiybich; ³⁸ e pin ca' yci'mdzojcín y'ijxmajztäy etz ca' ñaybidägyii ycixjot huinjot ma ñich, ca' mihuaadity nicx njäy'adiybich. ³⁹ Pin yjugy'ajtin najtztzogiiyb, yajtigoyipy yi'; e pin yjugy'ajtin tigooyb miid ñich ycixpi, ypaadipy jugy'ajtin huinixii tzajpjoty.

Premio nganar'ajtim

⁴⁰ Pin miich ajcxy xycöbijcp, ñich yi' anajty xycöbijcp; e pin ñich anajty xycöbijcp, nañ ycöbijcpy anajty je huidibi ñich ti xyquejxyich ya naaxhuiñ. ⁴¹ Je huidibi cöbijcp je jäy huidibi Dios y'ayuc capxhuacxip, je' co yi' ymiñ miid Dios ycixpi, yi' jadu'mbi je oy'ajtin ypaadipy. Nañ jadu'n je huidi cöbijcp je oybi jäy miid co oy yjäyity, yi' jadu'mbi oy'ajtin ypaadipy. ⁴² Je huidi yaj'ucp tüg vaso nii ma huenyimpinjäy miid co xymibicyich, janch ñich miich nimaaygixy, ypaadipy oy'ajtin.

11

Juan je Bautista yquexyöybi

¹ E co Jesús anajty ti najtzcaxiydäy je tiyy'ajt ma je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi Jesús ñicxy yaj'ixpijcp etz ayuccapxhuäcxp majaty cajp huinduy agonbi.

² E Juan je Bautista hue' je' anajty yajpaady pujxtigoty. E co nejhuüy tijaty mijhuinmañ anajty Jesús ytumyb, chi quejxy metz je' ydiscípulos ajcxy ma Jesús yajpaady. ³ Chi Juan ydiscípulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Nej miich je' je Cristo huidibi anajty minamb o jëbi ñich ajcxy huingbi n'ahuijxcixy?

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Nicxcix miich ajcxy nimaaygix yi' Juan, je Bautista, tijaty miich ajcxy m'ijxpy mmidooyb co ndumybich. ⁵ Miich ajcxy yajmüdmüydäg je Juan, jadu'n nej je huintzpi nyajhuindicxigyich; je cümät tecymät nyajtzoocypich; je huidibi jibic nibützpa'm ymiid nyajtzoocpyich; je' ajcxy huidibi cönat nyajmidohuicpyich; je öcpi ajcxy nyajjugypijcypich; etz je ayoobtijc, je huidibi yung naxy yjothuinmañ nyajmüdmüydacypich Dios y'ayuc. ⁶ Jotcuyc yi' ajcxy pinjaty xymibijcpich amumdügjot etz ca' ni nej yjotmetzci' miid ñich.

⁷ Co Juan je Bautista ydiscípulos ajcxy ñicxni, chi Jesús ytigihy nimiydaccoty Juan je Bautista ytung ma je mayjäy, chi yminañ:

—¿Ti miich ajcxy oy m'ixy jim mijtigiduum? ¿Tüg nähuaax huidibi poj xijpi? ⁸ ¿Ti ajcxy oy m'ixy? ¿Ti oy m'ixy, tüg jäy huidibi ooy y'oyxöxyity? ⁹ ¿Ti miich ajcxy oy m'ixy? ¿Nej ti m'ixy tüg Dios y'ayucnajtzcaxhiybi? Janch co ti m'ijxcixy tüg jäy jac mij ca'ydi tüg Dios y'ayucnajtzcaxhiybi. ¹⁰ Je' jada je jäy huidibi Dios nigapxy ma ñecy co Dios jadu'n yminañ:

Cham nguexyich ñich nguexyöyp jayijp ma miich. Je' yaj'oyihuij je jäy yjot yhuinma'ñ miid ñich ycixpi, tim jadu'n nipaady nej jihuij jäy tü'aa yaj'oyij co rey yminañ.

¹¹ Co yi jäy ajcxy huidibi ti chinaaygixy ixti chambaad ni pin ti ca' yajpaady mij jadu'n nej Juan je Bautista; per pinjaty ñich xymibijcp, yi' jac mij naxam ma Dios y'ane'my ca'ydi Juan.

¹² Maabi Juan je Bautista ytundigiy, ixti chamni janch mayjäy amumdügjot ñejhuñhua'ñ Dios y'ayuc, je' co ajcxy ytigihua'ñ ma Dios y'ane'my. ¹³ Tüg'óciy ajcxy je Dios y'ayucnajtzcaxhiybi etz Moisés ycötujcin ñigapxy ajcxy je ané'min ixti cooni Juan oy ymiñ. ¹⁴ Pen miich ajcxy mibijcipy Moisés ycötujcin etz Dios y'ayucnajtzcaxhiybi ajcxy, Juan je Bautista je' je' je Elías huidibi anajty miinamb. ¹⁵ Pinjaty mido'n miid huen mido'mbigipy ñich n'ayuc.

¹⁶ Jesús yjacminañ:

—¿Pin miid n'ocyajtügihuijbyich yi jäy huidi ajcxy cham tzinaayb? Tim jadu'n yi' ajcxy nej pi'ctijc huidibi ajcxy iyhiy ma mayjäy yjuygixy ytooccixy, miyaaxcixy midinaaygixy ymigügtijc: ¹⁷ “Ti njayajxüxyich flauta e ni ca' ti m'ejtzcixy; ti ñich ajcxy öcpi njahuinyäxich, e miich ajcxy ca' ti myäxy.” ¹⁸ Chi Juan, je Bautista, anajty miñ, e je' ca' ycay y'ügy. E miich ajcxy minaangixy co Juan ca'oybi ymidity. Jada pi'c'anäctijc nipaady nej miich ajcxy. ¹⁹ Chi ñich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty nmiiñich, e caaybich uucpich, e miich ajcxy minaangixy: “Ijxcix, cha tüg yëydijc, janch cax janch vino'ucp huidibi migüg'ajtpy yajcuetpidijc etz pocyjäydijc.” Je Dios tiy'ajt ji je' ñiguëxigy.

Je cajp huidibi ca'ycapxymidoogixy

²⁰ Chi Jesús ojcoty je maygajpjäy ma anajty may mijhuinma'ñ ti tuñ, com je mayjäy ca' anajty yjothuimbidaangixy ma Dios. Chi Jesús yminañ:

²¹ —¡Ay miich ayooob ajcxy huidibi tzinaayb jim Corazín! ¡Ay miich ayooob ajcxy huidibi tzinaayb jim Betsaida! Co ixypy ñich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mijtzög'ajtin

ma je Tiro etz Sidón cajp, jadu'n nej ñich ti nduñich ma miich ajcxy, ti ixyipy je Tiro jāy etz Sidón jāy nijothuimbijtcixy etz ññaaygixy saco ñijen ñicuyjam ixcuyjam, je' je t'y'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy miid ypocy ycixpi. ²² Paady miich ajcxy yam ñimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñybi jāy, huin'it miich ajcxy Dios xychaachytuna'ñ jac ñigi, ca'ydi je jāy ajcxy huídibi jecy'ajty tzinay jim Tiro etz Sidón.

²³ Miich ajcxy, Capernaum jāy, mnaybidáacigixy jadu'n nej jihuñy mdigihuaangixy jilby tzajpjoty. Per ca' yjadu'ñity. Mdigihuaam miich ajcxy ayoodactuuby. Ayo'n tzaachypí mbadaangixy. Co ixyipy ñich ti nduñich jecy'ajty je mijhuinma'ñ mij tzög'ajtín ma Sodoma cajp, jadu'n nej ti nduñich ma miich ajcxy mgajp, chambaad ixyipy ity yí jadu'mbi cajp, ca' ixyipy Dios cayajtigooy. ²⁴ Paady ñich miich yam ñimaaygixy. Co anajty Dios tiyduna'ñ je naaxhuiñyāy, huin'it miich ajcxy myajtzaachytuna'ñ jac ñigi, ca'ydi je jāy huídibi jecy'ajty tzinay ma Sodoma ñaaxjot.

Mingixy ma ñich e mbóocxixipy

²⁵ Chi Jesús ytigñy Dios mibijctzooyb, yminañ:

—Dios Teedy, ñich miich n'ñibaatpich ngapxpaatpich. Miich miid je mij cötujcín jilby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Com miich ti mnajtzcapxiy yí m'ixpijcín ma je ayoobtjic huídibi tzinaayb jotxeemy, e ti myüch yí m'ixpijcín ma yí ixpicytjic cohuinma'ñydjic. ²⁶ Jadu'n, Tat, ti mduñ, com jadu'n miich ti mdzocy ti mjäygidägy.

²⁷ Jesús yjacminañ:

—Ñich nDeedy ti xyajcídigiydäyich tüg'óciy mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' ijxcapy pin je' y'ung, jëyi nDeedyich tügpajc. Ni pin ca' ijxcapy pin je' nDeedy'ajtpyich, jëyi ñich, je Dios y'ung tügpajc, etz jacjadyii huídibi ñich, je Dios y'ung, nyajniuguëxigamyich. ²⁸ Min ma ñich nidüg'óciy miich ajcxy huídijaty taj mayb myajpatp ma mjot mhuinma'ñ, ñich miich ajcxy nmöhuamyb jotcuje'ajtín. ²⁹ Cöbic miich ajcxy ñich n'ane'min ñich ngötujcín, jadu'n nej huaj yuub ajcxy cöbicy ycögi'. Ijxpí ajcxy ñich ndiy'ajt etz cuydun ñich n'ayuc, com ñich nmíidich mecxtujcín etz ca' ñich amij agix nayjihuiñyijich. ³⁰ Ca' ñich n'ane'min ymicity, e ñich ndung ca' nimijajjity.

12

Je discípulos ajcxy moc cojc yajmujcp pocxñduum

¹ Chi tüg xii Jesús yhuídity miid ymigügtjic ma tüg camjot. E hue' anajty sábado xii, je pocxin xii. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy oy anajty yubögyii. Chi ajcxy ytigñy trigo tñm ñixajztutp

etz yjicxy ajcxy je ypajc. ² E co je fariseos ajcxy ijxy nej Jesús ydiscípulos ajcxy y'iditczixy, chi ajcxy nimay Jesús:

—Oc'ix nej miich mdiscípulos ajcxy y'idich. Hue' ajcxy tumyb huidibi ca' huaad ma sábadó xii yajtuñ.

³ Per Jesús minañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi ma Dios ñecy, jadu'n nej David etz ymigügtijc ajcxy idich jecy'ajty co yuböccoti? ⁴ Pues yi' ajcxy tigüy ma Dios ytijc. Chi cay ajcxy je tzajcaagy huidibi anajty jäy ajcxy ti yajhuindzigüy Dios. Je' je tzajcaagy huidibi teedy ajcxy anajty paatip cayipy. ⁵ ¿Nej ca' miich ajcxy ti mgapxyñi Moisés ycötujcin necy co je teedy ajcxy jëbi ytuñ ma Dios ytijc sábadó xii, e ca' nan tundigooyb je' ajcxy?

⁶ Hich miich ajcxy nimaaygixyp, jac nigü mij cötújcin nmüdidyich, ca'ydi je cötujcin huidibi je teedy ajcxy yajtuñ ma Dios ytijc. ⁷ Pen miich ajcxy ti mhujnjihuüy nej yhuimbizimy jada Dios y'ayuc, co Dios jadu'n yminañ: “Hich ndzojcpy co miich ajcxy müdidipy pa'ayo'n ca'ydi co ajcxy myegipy huindzigüñ.” Pen miich ajcxy ti mhujnjihuüy jada ayuc, ca' ixipy mbocy'ixy ma ich nmigügtijc huidibi ca' ma ti ytundigooy. ⁸ Hich, je jäy huidibi tzoón tzajpjoty, nmüdich ane'min, jaydebí nimäyich je jäy ajcxy ti jëbi tungixy sábadó xii.

Je yëdjic huidiibi anajty ycit'idzip

⁹ Chi Jesús choñ jim, ñicxy ma je judíojäy ñaymujctac. ¹⁰ E jüby ma je naymujctac anajty tüg yëdjic huidiibi ycit'itz. Je fariseo ajcxy xihuamyb Jesús, paady ajcxy y'amidooy, yminañ:

—¿Nej jëbi tüg pa'mjäy chögy sábadó xiiji?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen ya ma miich ajcxy ji tüg jäy huidiibi cöbixy yjutcögäy sábadó xii, ¿nej ca' je' nicxy yajpidzimy mic'amy? ¹² Nigü tzobaatp tüg yëdjic ca'ydi tüg cöbixy, paady Moisés ycötujcin ca' capx'aducy co tüg oy'ajtin nduunim sábadó xii, je pooxin xii.

¹³ Chi Jesús nimay je yëdjic:

—Xajtiu yi mgü'.

¹⁴ Co xajtiy yci', chi choocy, e hui'my quipxyjaty müd je yci' oybi. Chi je fariseos ajcxy yjotmätcoty, yhuinma'ñ ixtaaygixy ajcxy nej huaad Jesús ocyaj'o'ccixy.

Tüg ayucnajtzcaxüy in müd Jesús ycipi

¹⁵ E co Jesús nejhuüy nej yi' ajcxy yhuinma'ñ müdity, chi jim choñ. E ooy mayjäy ypanicxi Jesús, Jesús yajtzoocpy anajty tüg'óciy pinjaty pa'm müd. ¹⁶ Jesús ane'my je pa'mjäy ajcxy co ca' huaad nigapxy nimüydägy co yi' je' je Cristo. ¹⁷ Jadu'n

Jesús ane'my je pa'mjäy jigix ycixipy yca'pxipy je ayuc huídibi je profeta Isaías yaay jecy'ajty, co Dios jadu'n ymíñañ:

18 Jada je' ñich ndumbi huídi ti nhuin'ixyich. Yi' ñich ooy ndzocyich njihuíyich etz ooy njotcuycich mñd yi'. Íich yi' nmöhuamybich ñich njihui'ñ mic'ajt. Yi' capxhuäcxip ñich n'ayuc jadu'n nej ndzaachytuna'ñich naaxhuiñyjäy ajcxy mñd ajcxy ypocy ycixipi.

19 Yi' ni ymigügtijc ca' oja'ñ, ni ycayäxa'ñ, ni ycatinähua'ñ, ni pin ca' midoohuipy ma cajp cujc.

20 Ca' yi' tzaachytuna'ñ ayoobitijc etz huídibi ayo'ndumb ijtp. Etz nañ ni ca' yajtigoya'ñ huídibi ayoobitijc yco'ögy'ungdijc yjijp'ijxpy. Jadu'n nej jäy cayajhuídigoy tzajcapy huídi huídyip etz ni cayajpich je mecha huídibi uuxy uuxy tücxp. Ixti mabaad anajty yajcopicy y'ane'min tudägypi.

21 E yi' mayjäy ooy yjijp'ixa'ñyii.

Xigixy Jesús co mñdity mujcu' ymic'ajt

22 Chi mñd mññ ajcxy ma Jesús tüg jäy huídibi huíntzip etz uum. Je' anajty mñd ca'oybi. Chi Jesús yajtzoogy, e chi y'ijxígy etz ycapxígy. 23 Co Jesús jadu'n tuñ, chi je mayjäy ytigíy huinmay'ahuídijt, chi ajcxy ymíñañ:

—¿Nej jada je', je David y'ap y'oc huídibi rey'adam?

24 Per co je fariseos ajcxy nejhuíy nej je jäy huinmay, chi ajcxy ymíñañ:

—Jadaabi yëydijc yajpidzimy ca'oybi mñd je mujcu' huíndzin ymic'ajt (ca' yi' yjéjity je Cristo).

25 Per Jesús ñejhuíyib anajty ti je fariseos ajcxy yhuinmaayb, chi ymíñañ:

—Pen tügpicy tungmñdpi ixipy ñaybijc-huäcxigixy, etz ñaymidziptzóonigixy ixipy ac jëyi, pues cixipy yi' ajcxy y'ane'min. Pen tüg cajp o tügpicy jugymigüg ixipy ñaybijc-huäcxigixy, pues ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. 26 Pen Satanás, je ca'oybi huíndzin, yajpidzimy ixipy ca'oybi ma je jäy ajcxy, chi ci'm ixipy je ca'oybi ti ñaybijc-huäcxigixy, e je Satanás ymic'ajt ca' y'ida'ñ. 27 Miich ajcxy minamb co ñich nyajpidzimyich ca'oybi mñd je ca'oybi huíndzin, je Beelzebú ymic'ajt. Pen tíy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mñña'ñ, je jäy ajcxy huídibi xymijnixpejt miich ajcxy, ¿nej yi' ajcxy paady mic'ajt ma je mujcu' co ajcxy yajpidzimy ca'oybi ma je pa'm jäy? Pues ca', paady yi' ajcxy tíy'ajt yejcp co miich ajcxy ti mgapxtigoy co ymíñaangixy co ñich nyajpidzimyich ca'oybi mñd Satanás ymic'ajt. 28 Per ñich nyajpidzimyich ca'oybi ma pa'mjäy mñd Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Paady miich ajcxy nejhuíyib co ti ymiññ jyäty je Dios y'ane'min ma miich ajcxy.

²⁹ (Dios ycötujcin jac mic ca'ydi je ca'oybi ycötujcin, paady jëbi nyajpidzimyich ca'oybi.) ¿Nej jëbi tüg jäy ytigüy ma tüg micpi jäy ytijc etz pigaani tijaty yi' ymüid, pen ca' jayijp yci' ytecy xojtzity? Pues ca'. Cooni jayijp yci' ytecy xojtzity, huin'it jëb pijcip tijaty ymüid. ³⁰ Pinjaty ca' xymijnicxpetyich, xymidzipich yi'. Pinjaty ca' tuñ müid üich co jäy nyaj'ixpicyich, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'ñyidigooyb.

³¹ Janch üich müich ajcxy nimäy co Dios jëbi huinmecxip tüg'óciy pocy huidibi jäy ytungixp etz tüg'óciy jibicpi huidibi jäy ycapxcixp. Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigooyb müid je Espíritu Santo, je Dios yjihu'iñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxip nimina. ³² Pinjaty jibic xyñigapxpich xyñimiydacpich, je' huinmecxam. Per je huidibi jibic ñigapxpy je Espíritu Santo, je' ca' huinmecxa'ñ ni jadachambi tiempo, etz ni camina xii.

Yi quipy yi' ytüm yi' müid yaj'ijxcapy

³³ Pen müich ajcxy mnejhuñhuamy je quipy pen oy quipy, o pen ca', jëbi mnejhuñhuipy co je quipy nicxy ytüm'aty. Pen oy je ytüm, müich mina'nip co oy je quipy. E pen ca' oy ytüm'aty, huin'it müich ajcxy mina'nip co ca' y'oyity je quipy. ³⁴ Jibic jäy müich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuñy ahua'n iyujc xy'ung'ajtp. Pen müich ajcxy jibic jäy'ajtp, ¿nej jëbi müich ajcxy oybi ayuc mgapxipy? Jadu'n nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, ac tim jadu'n ajcxy ycapxy. ³⁵ Je jäy huidibi oy ayuc ycapxpy, ymüid oyjot oyhuinma'ñ paady oy ayuc capxy. Je jäy huidibi jibic ayuc capxp, ymüid jibic jot jibic huinma'ñ, paady jibic ayuc capxy. ³⁶ Üich müich ajcxy nimay co anajty paady je xii je tiempo mina Dios tiyduna'ñ je naaxhuñyjäy, huin'it ajcxy y'adzohuipy müid huen tim huidibi ayuc huidibi anajty ajcxy ti mgapxy. ³⁷ Com nejjaty müich anajty ajcxy ti mgapxy je m'ayuc jadu'n müich ajcxy Dios xytiydunip. Com müid yi' mgi'm ayuc yi' müid m'oybidzimipy mhuätzpidzimipy. E nañ jadu'n müid yi' mgi'm ayuc yi' müid mbocycähuipy.

Jibicjäydijc ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'ñybi

³⁸ Chi nijëjity fariseos ajcxy etz escribas ajcxy Jesús nimayi: —Huindzin, n'ixamy üich ajcxy müich tüg m'ijxpejt.

³⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi jibic jäydijc ajcxy etz ajcxy huidibi ca' mibiga'ñ Dios ypijctzooyb tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Per Dios ca' yega'ñ jadüg ijxpejt. Ti Dios yecy tüg ijxpejt ma Jonás. ⁴⁰ Com jadu'n nej Jonás jecy'ajty ijxpejt yecy co y'ijty tugiig xii tugiig tzuum mejjoty ma acx ymoxac, nañ tim jadu'n üich, je jäy huidibi tzuon tzajpjoty, nyegamy ijxpejt jadachambi tiempo co n'idipyich tugiig xüim etz tugiig tzuum naaxjoty. ⁴¹ Je

mayjäy huídibi anajty tzinaayb ma Nínive cajt, ti jothuimbi-jtcixy etz ti ixmach ajcxy huídijaty jibicpi ajcxy ytumyb co Jonás capxhuäcxy Dios y'ayuc ma yi' ajcxy. Cha ñich ngapx-huäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, etz jac ñigi cötujcin nmüdidyich, ca'ydi Jonás; e ca' miich ajcxy mjothuimbity. Paady co anajty Dios tyduna'ñ je naaxhuiñyjäy, je Nínive jäy miich ajcxy xyajpocycähuam. ⁴² Nañ jadu'n je töxyjäy reina huídibi tzinay jecy'ajty ma madza'cruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam je jäy ajcxy huídibi tzinaayb jadachambi tiempo, etz yajpocycähuüb ajcxy. Je reina tzoön jigüegy nicxy co amido'ida'ñ je rey Salomón ma capxhuäcxi Dios y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmüdpí jac ñigi ymijity, ca'ydi Salomón anajty, e ca' je jäy ajcxy mijpidäga'ñ.

Je jibic espíritu co jadüg'oc yhuimbity

⁴³⁻⁴⁴ Yi jäy ajcxy huídibi cham tzinaayb, quipxyjaty ajcxy müd je ca'oybi. Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim mijtigüduum y'ijxtacy. Co ca' paty ypocxtac, huin'it ymina'ñ: "Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'ñ ma ñich ti n'octzombi." Co je ca'oybi yjäty ma anajty ti chinäy, chi paty je jäy yjot yhuinma'ñ ooy yhuätzity etz yajxon ypedigity oy oyduñ. ⁴⁵ Chi je ca'oybi ñicxy oy yajtzoön jahuixtujc ca'oybi jac jibicpi ca'ydi je'. Chi ajcxy ytigüy ma je jäy yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jilby. Huin'it je jäy jac'öctiy oy yjajtni, ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

Jesús ytaj etz y'uch miguëx ajcxy

⁴⁶ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, co oy yja'ty je' ytaj etz y'uch miguëx ajcxy. Hue' ajcxy yhui'my tiba'y. Je' ajcxy anajty ymígapxamy Jesús. ⁴⁷ Chi jäy yajnimay Jesús:

—Yi mdaj etz m'uch miguëx ajcxy, chiiby ajcxy tiba'y, miich xyjamígapxamb.

⁴⁸ Jesús y'adzooy, nimay je jäy huídibi ytaj y'ayuc yajnajxi ma yi':

—¿Pín jäy miich ajcxy mdiy co ñich ndaj'adyii etz ñich n'uch'adyii nmigüg'adyii?

⁴⁹ Huin'it Jesús nitziihuüy je' ydiscípulos ajcxy e ymina'ñ:

—Jada ñich ndiscípulos ajcxy jadu'n nipaady nej ñich ndaj etz ñich n'uch nmiguëx. ⁵⁰ Huen ytimpinity huídibi ytumyb ñich nDeedy chojcin, huídibi jilby tzajpjoty, pues jadu'n yi' ajcxy nipaady nej ñich ndaj etz ñich n'uch miguëx.

13

Je ayuccapxhuäcxi y'ijxpejt (niipi ijxpejt)

¹ Je huin'it xi Jesús choñ ma je tijc. Chi ñicxy ma je mejypa' jim oy y'ñay'ihuüy. ² E co mayjäy ooy ñaymujci jim ma anajty

Jesús ñay, chi Jesús ytigiy barcojoty. Per tög'óciy je mayjäy yhuimday ma mejypa'. ³ Jesús ytigiy jäy yaj'ixpijcp miid jihuimbit ayuc, yminañ:

—Tüg jäy chooñ trigotim huijp. ⁴ E ma anajty jim ytimhuijy, huin'it je ytim oy naagity ycäy ma tü'aa. Chi jada' je joon ajcxy oy ymiñ etz ypiihuigy je tim. ⁵ Nijëjity ytim ycäy ma tzaanïcx ma anajty hueeni naax. Jada tim tzojc ymujxy. ⁶ Com hueeni anajty je naax ma je tzaanïcx, chi co oy xh'an ypadyi, chi ytitztay, com ca' anajty je ytictz yeegity. ⁷ Nijëjity tim oy ycäy ma ujtz'aayjot ma apyjot, e ujtz'öctay je trigo mang. ⁸ Per je tim huidibi ca'u ma oy ñaax, je' yon yajxon e tim'ajt may'amy; tög ypi'cpajc iipxmajc oy yco'ity, jadüg pi'cpajc tugi'px oy yco'ity, jadüg pi'cpajc migo'px oy yco'ity. ⁹ Pinjaty mido'n miid huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti ycipi je ijxpejt

¹⁰ Chi je' ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, chi ajcxy yajtiy:

—¿Na'amy co myajtuñ jihuimbit ayuc co myaj'ixpicy je mayjäy?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy, yminañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhuïhuipy huidibi Dios ñigapxyp ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ane'min. Jacjadyi jäy ca' ajcxy huinjhuïhuipy. ¹² Pinjaty ymiid yajmöhuiip ñigi, pinjaty hueen miid yajpigipy ñigi, oy ixypy hueen jadim miidity. ¹³ Paady jihuimbit'amy nyajnimaaayich; jaydëbi pinjaty ijxcixy, ñipatpy nejhuïy ca' ti ijxcixy; etz co ajcxy midoogixy, ca' ajcxy huinjhuïy, ñipatpy nejhuïy ca' ti midoogixy. ¹⁴ Jadayaabi ytunyii yjadyi jadu'n nej je profeta Isaías jaaybejty yajhui'my ma jadu'n yminañ:

Miich ajcxy midohuamy, per ca' mhuinjhuïhuangixy. Miich ajcxy m'ixamy, nañ ca' mhuinjhuïhuaangixy huidibi ti m'ijxcixy.

¹⁵ Com jadayaabi jäy ooy ajcxy yjot yhuinma'ñ ti y'ahuimbity juuñ. Nej ajcxy yjamidoy, ca' ajcxy ymidohui'mgixy. Nej ajcxy ja'ixy, ca' y'ijxhui'mgixy. Nej ajcxy yjahuinjhuïygixy, per ca' yhuinjhuïy ma yjot yhuinma'ñ. Yi' ajcxy ca' yjothuimbidaangixy ma ñich, jaydëb nyajnidzögibich ajcxy.

¹⁶ Per jotcujc miich ajcxy, co miich ajcxy ijxhui'my miid mhuiin huidibi ndumybich, e mmido'mbicy ajcxy ñich n'ayuc. ¹⁷ Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich miich nimaaaygixy. Janch tiy'ajt co may profetas ajcxy etz tudägy jäy ajcxy huidibi tzinaayb jecy'ajty, ooy ajcxy ja'ixañ huidibi miich ajcxy m'ijxyp cham,

per ca' ajcxy icy. E ooy ajcxy jamidohuañ je ayuc huídibi miich ajcxy midooyb cham, per ca' ajcxy midoy.

Jesús najtzcapxiy je ijxpejt ma je niipi

¹⁸ Amido'it miich ajcxy, jadu'n nej yhuimbizimy jada jihuimbit ayuc maabi je tñm huíjpi. ¹⁹ Je jāy ajcxy huídibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tñm huídibi cāb tūgujc, e je joon ajcxy mic'amy ypi-imujctay. ²⁰⁻²¹ Je jāy ajcxy huídibi amido'ijtp Dios y'ayuc janch jotcuyc, per co agapxiyb paady, co tzaachypi minaxy yajnaxy miid Dios y'ayuc ycixpi, chi mic'amy ajcxy ixmajtzní Dios y'ayuc, jadu'n ajcxy nej je trigotñm huídibi ti ycāy ma tzaanīcx, huídibi ca' oy ytictz mīdity. ²² Je jāy ajcxy huídibi amido'ijtp Dios y'ayuc, e co ñīcxni, chi jāydigooyñi Dios y'ayuc miid jotcuyc'ajtin tziinaayin, comeeñ'ajtin etz adzojcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigotñm huídibi ti ycāy ujtzjoty, e ca' ytñm'aty miid co oy y'ujtz'ōgy. ²³ Je jāy ajcxy huídibi amido'ijtp etz cōbijcp yajxon Dios y'ayuc amumdūgīot etz Dios y'ayuc ytumyb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je tñm huídibi ti ycāy ma oy ñāax etz ti ytñm'aty may'amy. Tūg pi'cpajc iipx majc oy yco'ity, etz jadūg pi'cpajc tugi'px oy yco'ity, etz jadūg pi'cpajc mīgo'px oy yco'ity.

Je ijxpejt co je jibic ujtz ymuxy ma je trigo cam

²⁴ Chi Jesús yaj'ixpijcy jadūg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tūg yēydijc huídibi trigo tñm huíj ma je' ycam. ²⁵ Per co ajcxy yma'ōctay nidūg'ōciy je cogam, chi ytigīy tūg ymidzip ma je ycamjot. Chi je midzip jibic ujtz tñm oy huíj ma je trigo cam. Chi ñīcxñi. ²⁶ E co je trigo oy yooñ, chi ypijy. Nañ jadu'n je jibic ujtz oy yooñ. ²⁷ Chi je ytumbidijc oy yhuindzin yajnimay: “Huindzin, ¿nej ca' ti mnīpy ac trigotñm? ¿Nej co jim nañ jadu'n jibic ujtz yajpaady?” ²⁸ Chi je cogam yminañ: “Huen jada' nmīdzipich jadu'n ti y'idīch.” Chi je tumbidijc y'amidoohui: “¿Nej md-zojcpy co īch ajcxy nhuijxīgibich je jibic ujtzi?” ²⁹ Chi je cogam yminañ: “Ca'. Pen miich ajcxy mhuijxīcpy je jibic ujtz, ca' jecyity co m'ahuijxmugīpy nañ jadu'n je trigo. ³⁰ Ixmatz, huen je jibic ujtz yeegy tūgmucy miid je trigo, ixti cooni anajty ypidīgy je cosecha. Co cosecha paty, huiñ'it nguexa'ñīch je ndumbidijc co huen jayijp pujxīgy je jibic ujtz etz axotzīpy etz nōgīpy. E co yajpidīctay je jibic ujtz, chi yajpidīgīpy je trigo e pidāgīpy ma je tze'x.”

Je ijxpejt ma je mostazapajc

31-32 Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg mostazapajc huídibi tüg jäy ñiip ma je' ycam. E je mostaza ytiim je' jac tim mutz ca'ydi ni huídibi ujtz tiim. Per co je mostaza ytiim ymujx etz yoñ, chi y'ahuimbijty jac mij ca'ydi jacjadyi ujtz. E hue' nicxy yjaty janch mij, ixti joon ajcxy oy yqueec miñ yqueec xijpy jim, pidägy je ype'ñ ma je mostaza y'aacx.

Je iixpejt ma je levadura huídibi ca' y'oyity

33 Nañ jadu'n Jesús yaj'ixpijcy jadüg jihuimbit ayuc, yminañ:

—Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej levadura huídibi tüg töxyjäy ypidacpy miid je harina, jigix je harina oy ypidigy.

Nej anajty Jesús yajtuñ je iixpejt

34 Tüg'óciy Jesús yaj'ixpijcy je mayjäy, jihuimbit'amy yaj'ixpijcy, e ni ti ca' jäy yaj'ixpijcy cayajnimäy jihuimbit ayuc. 35 Jadu'n Jesús ytuñ, jigix yajcuyduñ je ayuc huídibi je profeta Isaías yaayhui'm jecy'ajty, co jadu'n yminañ:

Ich ngapxamyich ac tim jihuimbit ayuc. Ich nigapxamybich tijaty huídibi ca' pin nejhuñy, mabaad Dios oga'n yajcojy je naaxhuiñybi.

Jesús capxticxni nej yhuimbizimy je jibic ujtz ma je trigo cam

36 Chi Jesús capxycijxy miid je mayjäy, chi ñicxy ma tüg tijc. Chi ytigy tigoty miid je' ydiscípulos ajcxy. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, yminañ ajcxy:

—Tun may'ajt ich ajcxy xyajhuinjihuñygy je jihuimbit ayuc co ti mnigapxy je jibic ujtz ma je trigo cam.

37 Chi Jesús yajnimay:

—Ich, je jäy huídibi tsoon tzajpjoty, jadu'n ich nipaady nej je jäy huídibi niip je oybi tiim ma je ycam. 38 Je cam jadu'n nipaady nej tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Je oybi tiim jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huídibi cöbijcp Dios y'ane'min. Je jibic ujtz jadu'n nipaady nej je jäy ajcxy huídibi cöbijcy ajcxy je mujcu' y'ane'min. 39 Je jäy huídibi niipy je jibic ujtz, jadu'n yi' nipaady nej je ca'oybi. Je jibic ujtz cosecha, jadu'n nipaady nej je tiempo co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy. Je ajcxy huídibi yajpidic je cosecha, nipaady nej je ángeles ajcxy. 40 Jadu'n nej je jibic ujtz oy yajpuxigy etz yajpidacy jinjoty, nañ tim jadu'n nicxy yjaty miid je jäy ajcxy huídibi cöbijcp je mujcu' y'ane'min co anajty je naaxhuiñ cixy ytigoy. 41 Co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy, chi ich, je jäy huídibi tsoon tzajpjoty, nguexamyich n'ángeles huen yajmujctäy je jäy huídibi je ymügüg yajtundigooyb, etz yi huídibi ajcxy jibic-huinma'ñ tumb. 42 Co yajmujctähuiipy je jibicjäydijc, chi ajcxy yajpidägyipy mijjinjoty,

jiiby ajcxy yäxa'ñ etz ytüztmucxy ytüztqueecy müid je ayo'n ycixpi. ⁴³ Per je jäy ajcxy huidibi cuydumb Dios chojcín, idam ajcxy müid Dios Teedy jiiby tzajpjoty. Ymü'idamy ajcxy tüg oy'ajti, jadu'n nipaady nej je xü ytücxin yjajin. Pen miich ajcxy mido'n müid, mido'mbije ajcxy üch n'ayuc.

Je y'ijxpejt je meeñ huidii yüchüp

⁴⁴ Je Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej meeñ huidibi yüch ijtp ma tüg cam. Per co tüg jäy paady je meeñ, chi mic'amy jadüg'oc yüdztügach. Chi ooy yxondägy. Chi ñicxy etz tooctäy tüg'óciy huidibi ymüid etz juy je naax.

Je y'ijxpejt je perla huidibi tzoohuip

⁴⁵ Nañ jadu'n Dios y'ane'min jadu'n nipaady nej tüg ajuyb adoocpi huidibi ijxtaayb tüg oybi perla huidibi tzoobatp. ⁴⁶ E co anajty paady tüg perla huidibi janch tzou, chi ñicxy tooctigoydäy tüg'óciy huidibi ymüid etz juy je perla.

Je acxmadzi'ñ y'ijxpejt

⁴⁷ E nañ jadu'n Dios y'ané'min jadu'n nipaady nej tüg acxmadzi'ñ huidibi jäy müid ycojibüby mejyjoty. Chi jiiby ytigiy huen ytim huidibi acxity. ⁴⁸ E co anajty je acxmadzi'ñ y'uch müid je acx, chi je jäy ajcxy yajpidzimy ma mejypa'áy. Chi iñay ajcxy jim mejypa'áy etz huin'ijxy ajcxy je oyjatypi acx etz pidaaccixy ma ycach. Je acx huidijaty ca' y'oyity, je' ajcxy y'ixjibijp. ⁴⁹ Tim jadu'n nej ti yjaty müid je acx, nañ jadu'n jada'ñ, co anajty ycixy ytigoy je naaxhuiñ. Huin'it je ángeles ajcxy ñicxa'ñ huindu'my naaxhuiñ huin'ixa'ñ je jibic jäydijc e pidäga'ñ ajcxy abicy, nañ jadu'n huin'ixa'ñ je oy jäydijc, e pidäga'ñ ajcxy nañ jadu'n abicy. ⁵⁰ Chi je ángeles ajcxy pidäga'ñ je jibicjäydijc mij jünjoty. Jiiby jünjoty ajcxy yäxa'ñ ytinähua'ñ etz ytüztmucxaangixy ytüztqueedaangixy müid je ayo'n müid je tzaachypi ycixpi.

Je jäy huidibi jajtp nej oybi etz nej jibicpi yajpidzimity

⁵¹ Chi Jesús y'amidooy ajcxy:

—¿Nej mhujnihuyb miich ajcxy tüg'óciy huidibi üch ti ngapxich?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nhujnihuyü üch ajcxy.

⁵² Chi Jesús ajcxy nimay:

—Nidüg nidüg escriba co ti ixpicytäy tüg'óciy Dios ytiy'ajt y'ane'min huidibi tzajpjoty tzoon, hue' jadu'n nipaady nej tüg codijc comeeñybi huidijaty ymüid yjajty nej yajpidzimipy jemybi etz tucpi.

Jesús yajpaady jim Nazaret

⁵³ Co Jesús yaj'ixpijctay jada jihuimbit ayuc, chi chooñ jim.
⁵⁴ Co Jesús chooñ jim, chi ñicxy ma yci'mnaax yci'mgajp. Chi Jesús ytigiiy ma je judio ñaymujctac, e ytigiiy yaj'ixpijcp. Chi je mayjäy jiihy ooy jihuiy huinmay nej yi' yaj'ixpicy, yminañ ajcxy:

—¿Ma jada' jada yëydijc ti paady jada ixpijcin? ¿Ma mic'ajt paady co ooy mijhuinma'ñ tzachtuñ? ⁵⁵ Jadayaabi yëydijc hue' yteedy'ajtpy je tzejtzpi, etz ytaj'ajtpy María. E ñich ajcxy n'ix'ajtpyich je y'uch ajcxy; Jacobo, José, Simón, etz Judas.
⁵⁶ Nañ jadu'n ya chinay ma ñich ajt je' y'uch ajcxy töxyjäy. ¿Ma oy ti paady jada ixpijcin jada mic'ajtin?

⁵⁷ Paady je maycogajpi ajcxy ca' ytunicuend. Paady Jesús ajcxy nimay:

—Huen ma'amyity tüg'óciy je mayjäy ajcxy ooy yajmij'aty yi jäy ajcxy huidibi najtzcapxiiyb Dios y'ayuc, ca'ydi huidibi y'ayucnajtzcaxxiiyb ma yci'mnaax yci'mgajp yci'mjin yci'mdijc.

⁵⁸ Ma yci'mnaax yci'mgajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'ñ tunip anajty, miiid co je jäy ajcxy ca' mijpidägyii.

14

Juan el Bautista co y'ögy

¹ Je huin'it tiempo Herodes huidibi anajty ane'mb jim Galilea tiy'ajt paty nej Jesús ytuñ. ² E yi' nimay je ymidungmiiidpidijc:

—Yijiibi jäy huidibi tzachtumb mijhuinma'ñ, yi' je' je Juan, je Bautista. Juan ti jugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt miiid jaydëb mijhuinma'ñ tuñ.

³ Herodes ti anajty ni'ane'mdiy co Juan huen yajmach, e yajpidägipy pujxtigoty. Jadu'n Herodes tuñ miiid Herodías yci'xpi. Je Herodías je' anajty miiid jayijp'aty ti ypiy Felipe, je Herodes y'ajch, chi ti ixmajch Felipe, chi ypijcy miiid Herodes.
⁴ Juan ti anajty nimäy Herodes co ti ytundiigooy co ti piy miiid Herodías.

⁵ Je rey Herodes ooy anajty jayaj'öga'ñ yi Juan, per tzigiiyb anajty miiid je mayjäy. Com je mayjäy ti anajty mibicy ajcxy co Juan hue' anajty tügi Dios tiy'ajt miiidpi, tüg profeta. ⁶ Co Herodes yjimijtpety, chi anajty ñayñixiiiduñyii, e chi Herodías ñix ñicxy ejtzp ma Herodes yhuinduu. Je rey ooy jäygidacy nej anajty Herodías ñix y'ejch. Paady Herodes Herodías ñix nimay:

⁷ —Dios ñich yam ngapxpatpy co nmöhuamyb ti mdimypijctzooyb.

⁸ Chi Herodías nimay je' ñix co huen pijctzoohui je Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy. Chi Herodías ñix je rey nimay:

—Ndzojcyꝑich co miich xymöhuip Juan, je Bautista, ycohuajc ma tüg texy.

⁹⁻¹⁰ Co jadu'n midooy je rey, chi ytigüy tajp maybi mij cajee. Per co ti anajty Dios capxpaatni, yminaani mayjäy yhuinduu co ymöhuamyb tijaty yꝑijctzooyb. Paady ane'my tüg soldado co huen nicxy yajtzoñyii Juan ycohuajc, e möhuipy Herodías ñiix. ¹¹ Huin'it je soldado oy je Juan ycohuajc yajminajci jiiyby pujxtigoty. Chi moy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yejcnaixni ma ytaj.

¹² Huin'it xi je Juan ydiscípulos ajcxy yja'ty. Chi ajcxy oy yajnaaxtigüy je Juan ñinicx. Chi ajcxy oy Jesús yajnimäy.

Jesús yajcay migoox mil jäy

¹³ Co Jesús nejhuüy ti anajty ti ytuñyii ti yjadyii müd Juan, chi ytigüy ma tüg barco naydüg, e nicxni ma tüg it ma ca' pín chinäy. Co je mayjäy nejhuüy co Jesús ti ñicxy, chi ajcxy chonday canaag agajp, nicxy ajcxy ma Jesús yajpaady, hue' teczygim ajcxy nicxy. ¹⁴ Co Jesús yꝑidzimy barcojoty, chi ijxy mayjäy. Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, e yajtzoocy je pa'mjäy huídibi anajty ajcxy jim ymüid müñ. ¹⁵ Com ti anajty chuu'ñi, paady je' ydiscípulos ajcxy nimijhua'cy Jesús, e nimay ajcxy:

—Ti chuu'ñi, e ca' ya pín china'y, paady capxcixy müd jada mayjäy ajcxy, jaydeb ajcxy nicxy ixtäy ycaayin y'uucin ma yi mutz cajp ajcxy huingtonbi.

¹⁶ Chi Jesús yminañ:

—Ca' ycopicyity co ajcxy nicxy jicxy ixtäy. Miich ajcxy möhuip caayin uucin.

¹⁷ Chi je' ajcxy yminañ:

—Per ich ajcxy jeyi yeeby nmüdity migoox tzajcaagy etz metz acx.

¹⁸ Chi Jesús yminañ:

—Mimiingix yam'amy.

¹⁹ Chi Jesús nimay je mayjäy co huen ñay'ihuiydaaygixy ma pi'cmüy'ung nicx. Huin'it Jesús je migooxpi tzajcaagy congy etz je metzpi acx. Chi ypa'tijxy jiiyby tzajpcixy, e yajnajxy Dioscojuyipy. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy etz moy je' ydiscípulos ajcxy, co huen yajhuäcxcixy ma je mayjäy. ²⁰ Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy ycay cüxyi. Co je mayjäy ycayday, chi je discípulos ajcxy yajmujcy je cayduc jicxtuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach. ²¹ Migoox mil anajty ajcxy je yëydjctjic huídibi cay uuc. E ca' ajcxy michoy je töxyjäydjic ajcxy etz je y'ung y'anäg ajcxy.

Jesús yöy ñihuingixy

²² Chi Jesús ane'my yi' ydiscípulos ajcxy co huen barco tigüygixy mic'amy, jigix ñicxipy ajcxy jim mejy ñinaxy. Nami

yi' ydiscípulos ajcxy choñ barcojoty, Jesús ycapxycíjxy miid je mayjäy huen nícxcixni. ²³ Co anajty Jesús ti ycapxycíxy miid je mayjäy, chi ñicxy naydüg ma tüg cögop Dios miibijctzoobi. Co ycoodzñ Jesús naydüg anajty yajpaady. ²⁴ Co ycoodzñ, mejy cujc anajty je barco cujc nicxy. E je ni ooy anajty ymijjéztpey ma je barco, je' co ooy anajty mic yjanchpojoy. ²⁵ E co oy ymoñiy, huin'it Jesús ymijhua'cy ma je' ydiscípulos ajcxy, ñicxy adüyöyb mejyhuingíxy. ²⁶ E co je discípulos ajcxy ijxy co Jesús anajty ymiñ mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy ñay'adzigiyyi. Ooy ajcxy yaaxqueecy ymíñañ ajcxy:

—Hue' ich ajt ijxmaniyim.

²⁷ Chi Jesús mic'amy ymígapxy ajcxy etz nimay:

—Huinmic jotmic naybidáacigíxy, ich yi'. Ca' mdzigiiygíxy.

²⁸ Chi oy Pedro Jesús ymígapxyii, nimaayi:

—Huindzin, pen janch miichity, ane'mgich co huen ich miich ninicxip adüyöyip mejyhuingíxy.

²⁹ Chi Jesús Pedro nimay:

—Min.

Huin'it Pedro ymínaicy ma je barco etz ñicx ma Jesús adüyöyip mejyhuingíxy. ³⁰ Per co Pedro jihui'ñybijcy jadu'n nej anajty ooy mic yjanchpojoy, chi ooy chigiy, chi oy oga'n ytigiiñi quimbi, chi yaaxqueecy, ymíñañ:

—¡Huindzin, ich yajtzóocigich!

³¹ Huin'it Jesús oy yci' mímajtzi, chi nimay:

—Miich, janch hueeni mmibijcin. ¿Nej co ca' yajxon xymibicyich?

³² Co Pedro etz Jesús ytigiiy barcojoty, huin'it je mic poj ñajxy. ³³ Huin'it je' ajcxy jilby barcojoty ycojxtinay'ihuiydaay ma Jesús yhuinduu. Chi ymíñañ ajcxy:

—Janch tiy'ajt co miich Dios xy'ung'adyii.

Jesús yajtzoctay je pa'mjäy ajcxy jim Genesaret

³⁴ Co ajcxy ymejyñajxtay, chi ajcxy oy ja'ty ma je Genesaret naaxjot. ³⁵ E co je jäy ajcxy nejhuñy co Jesús ti yjäty ma yi' ajcxy naaxjot, chi ajcxy tiy'ajt quejxy ma tüg'óciy cajp etz rancho huinduy agonbi co Jesús yjimity. Chi je mayjäy miid miñ tüg'óciy je pa'mjäy ma Jesús. ³⁶ Chi ajcxy cohuaniiy Jesús, pen jéb je pa'mjäy ñidoñyii je yhuit. E tüg'óciy je huídijaty ñidonip je' yhuit, je' ajcxy choctay y'agidactay.

15

Huidi jäy yaj'ahuimbijty janch jibic

¹ Chi ymiñ ma Jesús nijéjity fariseo jäy ajcxy, je huindzindijc huídibi tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n miñ nijéjity escribas, je huindzindijc huídibi ajcxy

nijaydudp anajty Dios ñecy. Je fariseos etz escribas ajcxy ti choongixy anajty jim Jerusalén, chi ajcxy y'amidooy Jesús:

² —¿Na'amy co miich mdiscípulos ajcxy ca' cuydungixy judío ñi'ap costumbre? Yi' ajcxy ycaaygixy y'uuccixy, e ca' jayijp ycibujcixy, ca' ixpujcixy ixjétcixy ypocy.

³ Chi Jesús y'adzooy, yajtiiy:

—¿Na'amy co miich ajcxy mgapxycömidodägy Dios? Mdzachcuydungixy mgi'mgostumbre ma yjapadyii mguydungixy ixypy Dios ycötújcín. ⁴ Com Dios ti y'ane'my ma ycötújcín: “Yajmij'at mdaj mdeedy, e pinjaty jibic nigapxy ni'ojiiyb ytaj yteedy, ögipy yi'.” ⁵ Per miich ajcxy minamb co tüg je yéydijc jébi nimäy ytaj yteedy: “Ca' ich miich ajcxy nbubeda'ñ, com ti n'ahuanñyich ma Dios tüg'óciy tijaty nmüidich.” ⁶ Chi huen ytimpinity jadu'n minamb, ca' ocpubedaanip ytaj yteedy, e jadu'n miich ajcxy myajtigoy Dios y'ane'mín com tzachtunaangixy mgi'mgostumbre. ⁷ Miich ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuñy tudägy jäy, e ca' yjanchity. Janch tiy'ajt jadu'n nej jecyip Isaías jaaybejty yajhui'my co Dios jadu'n ymíñañ:

⁸ Jadayaabi jäy xyajmij'ajtpich ahuac aguy, per ca' ajcxy xyajmij'atyich cixyjot huinjot.

⁹ Naadigi' co ajcxy xyhuin'iiygixyich xyhuinyáaxcixyich. Mnayyaj'ixpijcigixy ayuc tiy'ajt huídibi jäy ajcxy ti cojy ti maacxy.

¹⁰ Huin'it Jesús huomujctay je mayjäy, ymíñañ:

—Amidoo'ijtcixy ich n'ayuc etz mhujnjihuñyigixip. ¹¹ Ca' ji ni ti jicxy huídí jäy ypidacpy ma y'ahuac nicxy yajpocycáyii. Yi' janchtiy je jibic ayuc huídibi pidzim ma jäy ajcxy y'ahuac, yi' ajcxy yajpocycáhuñb.

¹² Chi ymíñ ma Jesús je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej miich mnejhuñyb co je fariseos ajcxy ñijotma'tpy co ajcxy midoy je ayuc jadu'n nej miich míñañ?

¹³ Chi Jesús y'adzooy, ymíñañ:

—Huen tim huídibi ane'mín huídibi ca' Dios ti pidägy, Dios yajtigoyam, tim jadu'n nej jäy ajcxy huijxigy ujtz huídibi ca' y'oy'ujtzity. ¹⁴ Ixmajtcix yi fariseos etz escribas ajcxy. Ca' ajcxy huinjihuñy Dios ytiy'ajt. Jadu'n ajcxy nipaady nej jäy huintzpi, e co tüg huintzpi huijtzhuídity jadüg huintzpi, chi nimetz nicxy yjutcögägixy.

¹⁵ Huin'it Pedro nimay Jesús:

—Yajhuinjihuñy ich ajcxy jada jihuimbit ayuc.

¹⁶ Chi Jesús ymíñañ:

—¿Nej miich ajcxy nañ jadu'n ca' mhujnjihuñy jada jihuimbit ayuc? ¹⁷ ¿Nej ca' miich ajcxy mnejhuñy co tüg'óciy

huidibi tigiyb ma miich ajcxy m'ahuac, je' nicxp ma miich ajcxy mjot etz ypidzimy ma ajcxy mninix? ¹⁸ Per je jäy huidibi jibic capxp, capxp je' je jibic ayuc huidibi ymüid ma yjot yhuinma'ñ. Jada jibic ayuc yajpocychimicp je jäy. ¹⁹ Yi jibicpi huidibi tzomb ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' je' jäyyaj'ögüi huinma'ñ, je töxyjäy migapxtigoyüi huinma'ñ, meedzi huinma'ñ, je indägüi huinma'ñ, je piitz capx huinma'ñ. ²⁰ Yijadu'mbi jibic-huinma'ñ yajpocycäb jäy ajcxy ma Dios. Per co jäy ajcxy ycaay y'ügy, ma ca'ni ajcxy pocy ixpujicxy jayijp, ca' je' ypocycäy ajcxy ma Dios.

Tüg töxyjäy huidibi ca' judíojäy mibijc Jesús

²¹ Chi Jesús jim chooñ, nicxy ma je Tiro etz Sidón naaxjot.

²² Jim anajty tüg töxyjäy chinäy. Jada töxyjäy hue' anajty cananeajäy, canan judíojäy. Chi yi' nimüiñ Jesús, chi nimay:

—Huindzin, David y'ap y'oc, pa'ayoogich. Hich nmüidich tüg nüix huidibi ymüid ca'oybi etz oy tzaachypü paady.

²³ Per ca' ni nej Jesús y'adzoohui. Huin'it je' ydiscípulos ajcxy müiñ ma Jesús, e ycohuanüy, münañ ajcxy:

—Capxycix müid jada töxyjäy, com nigo xypayaax xypadinaayim.

²⁴ Chi Jesús ymünañ:

—Dios hich ti xyquexyich jëda'ajty ma je israelitasjäy huidibi y'alma tigoyam.

²⁵ Chi je töxyjäy ymijhua'ci ma Jesús, e ycojxtinay'ihuüy ma je yhuinduu, chi ymünañ:

—Huindzin, tun may'ajt pubejtcich.

²⁶ Chi Jesús ymünañ:

—Ca' jadu'n y'oyity co n'ixmadzipich je israelitasjäy (Dios yjäy), e nbubedipich müich ajcxy. Co jadu'n ndunipich, jadu'n nipaadip nej jäy ajcxy y'idich co ajcxy pijci je ajcxy y'ung ycaagy, e möy je uc.

²⁷ Huin'it je töxyjäy y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej müich müna'ñ, per ixti ycaayb je uc je tzajcaagy y'abu'x huidibi cäb ma yhuindzin mesa.

²⁸ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Janch mij mmibijcin. Hich ndunaamybich jadu'n nej miich mdzocy.

Huin'it hori je töxyjäy nüix choocy.

Jesús yajtzögy mayba'mjäy

²⁹ Chi Jesús jim chooñ. Chi ñajxy ma Galilea mejypa'. Chi ypejty ma tüg cögop, jim iñay'ihuüy. ³⁰ E huin'it oy mayjäy müidmüiñ pa'mjäy huidibi huintz, uum, cümucy tecymucy, etz huen tim huidibi pa'mjäy. Pidacy ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu, e yi' yajtzoocay. ³¹ E je mayjäy ooy tzachjihüüy

tzachhuinmaay ajcxy co anajty je uumbi ti capxigý, je huintzpi ti y'ijxigý, je címucpy tecymucpyi ti yöyigý. Chi je mayjäy ytigüy iibaady capxpaady Dios, je Dios huidibi je Israel jäy ymijpidacpy.

Jesús yajcay mîdaax mil jäy

³² Chi Jesús mijhuoy je' ydiscípulos ajcxy, nimay:

—Ooy nba'ayooyich jadayaab jäy ajcxy. Com cujc midugüig xü ijtcixy ya müd üch etz ca' ajcxy müdity ti ycaayipy. Ca' nguexhuimbida'ñich ajcxy ayuu ma ytijc, ca' yjetyity yajpa'mgojip ajcxy tü'am.

³³ Chi je' ydiscípulos ajcxy minañ:

—¿Per ma n'ocpatim ti jada jäy ajcxy ycaayipy yjücxipy ya ma jada abac it ma ca' pin chinäy? Co ooy mayjäyity.

³⁴ Chi Jesús yajtüy:

—¿Naag jüby tzajcaagy müich ajcxy mjacmüdity?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Jëyi huixtujc tzajcaagy etz hueen acx.

³⁵ Chi Jesús nimay je mayjäy co huen iñay'ihuiydaaygixy naaxcixy. ³⁶ Chi Jesús conigý je huixtujcpi tzajcaagy etz je hueenip acx, e yajnax Dioscojuyip ma Dios. Chi tujc-hua'cx etz moy je' ydiscípulos ajcxy. E yi' ajcxy yajhua'cx je jicxy picy ma je mayjäy. ³⁷ Chi je mayjäy nidüg'ócüy ycaay cüxi. Jesús ydiscípulos ajcxy yajpidigý huixtujc cach cayduc uuctuc tüibi anajty yconaxy. ³⁸ E je huidibi ajcxy cay hue' anajty naybaatigixy nimidaax mil, abicy je töxyjäydijc etz pi'ctijc ajcxy. ³⁹ Chi Jesús ycapxycixy müd je mayjäy huen ajcxy n'ixcixyñi ma ytijc. Chi Jesús ytigüy barcojoty etz ñicxni ma Magdala naax jot.

16

Je fariseos etz je saduceos ajcxy pijctzoogixy tüg ijxpejt mijhuinma'ñybi

¹ Chi je fariseos etz saduceos y'oy ajcxy ixý Jesús. Yi' ajcxy ijxta'n octunaangixy müd Jesús, paady ajcxy pijctzoy co Jesús huen yaj'ixyii ajcxy tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. ² Chi Jesús y'adzooy je' ajcxy:

—Co müich ajcxy m'ixy tzuu yi' tzajp tzaptz, chi müich ajcxy minañ com jabom oy tiempo yajpada'ñ. ³ Per co müich ajcxy m'ixy jopy je tzajp tzaptz etz huimbicy, chi ajcxy minañ co ca' y'oyity yi' tiempo. Müich ajcxy ooy mnaybidägüyii nejhuüy ooy m'ixpicyity ma Dios ytiy'ajt, e ca' yjanchity. Müich ajcxy jëbi yi' tzajp myajcapxy, per ca' mnejhuüygixy nej yhuimbizimy yi' mijhuinma'ñ ijxpejt huidibi Dios ytumyb ma jadachambi xü tiempo. ⁴ Yi' jäy ajcxy huidibi cham tzinaayb, ooy yjibicjäyity

ajcxy, ca' ajcxy capxymidoy Dios. Yi' ajcxy chojcpy co nyaj'ixipyich tüg ijsxpejt mijhuinma'ñ huídibi tzomb tzajpjoty. Ca' Dios yaj'ixa'ñ ajcxy jadüg mijhuinma'ñ, com mïd miich ajcxy jaybetyity je mijhuinma'ñ ijsxpejt huídibi Dios ytuun mïd Jonás jecy'ajty.

Chi Jesús ixmajch je fariseos etz saduceos ajcxy, chi ñicxni.

Fariseos jäy ajcxy y'ixpijcin

⁵ Co Jesús etz ydiscípulos ajcxy yja'ty ma jadüg nïba', chi je' ajcxy yjäydigoy je tzajcaagy. ⁶ Chi Jesús yminañ:

—Naygüend'ájtigix mïd yi fariseos etz saduceos ajcxy, ca' mijpidaaci yi' ajcxy y'ayuc ytiy'ajt, com jadu'n yi' nipaady nej levadura.

⁷ Chi Jesús ydiscípulos ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Paady jadu'n yminañ, je' co ti ñich ajt je tzajcaagy njäydigooym.

⁸ Jesús nejhuüy nej ajcxy nayñimáayigixy miñ xyipy, chi nimay ajcxy:

—¿Na'amy co miich ajcxy mïnaangixy co ca' ajcxy tzajcaagy mïdity? Janch hueeni miich ajcxy mmibijcin. ⁹ ¿Nej ca'ni miich ajcxy mhuinjihuüy? ¿Nej ca' mjäymechyii co ñich migoox tzajcaagy nyajhuäcxy etz ni migoox mil je yëydijctijc anajty huídibi ajcxy cay? ¿E ni mga'ajihuüyii ajcxy naag cach cayduc uuctuc ti myajpidigy? ¹⁰ ¿E ni mga'ajihuüyii ajcxy co huixtujc tzajcaagy nyajhuäcxyich ma nimidaax mil yëydijc ajcxy huídibi caay etz naag cach cayduc uuctuc myajpidigy ajcxy? ¹¹ ¿Nej co ca' miich ajcxy mhuinjihuüy, co ca' ñich yam nigapxy yi' tzajcaagy huídibi miich ajcxy ti mjäydigoy, co ti nyajnimaaayigixy je levadura huídibi je fariseos etz saduceos ajcxy ymïd?

¹² Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy huinjihuüy co Jesús ca' anajty je' ti yajnimäyii ajcxy co huen naygüend'ájtigixy mïd tzajcaagy levadura. Hue' janchtiy Jesús yajnimay ajcxy co huen naygüend'ájtigixy mïd je fariseos etz saduceos ajcxy y'ixpijcin.

Pedro nidiy'aty co Jesús yi' je' je Cristo

¹³ Co Jesús yja'ty ma Cesarea Filipo naaxjot, chi Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—¿Nej jäy ajcxy ymina'ñ, p'nic ñich?

¹⁴ Chi ajcxy ymina'ñ:

—Nijëjity jäy ymina'ñ co miich je' Juan je Bautista. Nijëjity jäy ymina'ñ co miich je' Elías, e nijëjity ymina'ñ co miich je' Jeremías o jadüg profeta (huídibi tzinay jecy'ajty).

¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—¿E miich ajcxy nej mïnaangixy, p'in ñich?

16 Huin'it Simón Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo, je Dios y'ung.

17 Chi Jesús y'adzooy:

—Jotujc miich Simón, Jonás y'ung, je' co ni pin xycayajnimäy jada tiy'ajt, tügpajc je Dios Teedy nDeedyich huídibi jii by tzajpjoty, yi' ti xyajnejhuüy jada tiy'ajt. 18 Hich miich nimaayb co miich mxii'adiyb Pedro, e hue' yhuimbizimy tzaa (hue' je', je tzaa tijañ je ayuc huídibi Simón ycapxy co je Cristo hue' je' anajty Dios), e ma jada tzaa ji ngojañich ich ndzajptijc (hue' yhuimbizimy, ma ich n'ane'min chondäga'ñ), e ni ca' oybi ymic'ajt ycamimadägi py. 19 Hich miich nmöhuamyb je cötujcin jadu'n nipaady nej tüg ahuaast huídibi miid myaj'ahuädzi py Dios y'ayuc ytiy'ajt. Tüg'óciy huídibi miich mgapx'adujc py ya naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jii by tzajpjoty, e huídibi miich ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jii by tzajpjoty.

20 Huin'it Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy, co ca' huaad ni pin nimäy co yi' je' je Cristo.

Jesús nigapxy je' y'öcin

21 Ixti huin'itni Jesús yti giy yajnimay je' ydiscípulos ajcxy co nicxamb jim Jerusalén etz co jim ooy y'ayoohua'ñ. Jim Jerusalén je judío mijjäydijc, je teedyti jc huídibi tungmüdpi, etz yi' escribas ajcxy ooy chaachytuna'ñyii etz yaj'öga'ñyii. Per codugüg xii huin'it yjugy'iga'ñ jadüg'oc. 22 Huin'it Pedro miidnicxy Jesús ahuingujc, e oy ogy, yminañ:

—Huindzin, ca' Dios tzocy nicx jadu'n mjaty. Miid miich ca' jëbi jadu'n mjadipy.

23 Per Jesús yhuäc-huimbijty, chi nimay Pedro:

—Huinhuäctuatcich Pedro, je mujcu' miich jadu'n xyaj-capxp. Ca' nigoo xy'adzipyich. Ca' miich mhuinma'ñybidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtiy miich mhuinma'ñ'ajtpy nej jäy ajcxy tzocy.

24 Huin'it Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Pen je pinjaty xypamina'ñich, huen yci'mdzojcin ixmajtztäy etz huen yhuinma'ñypidägy co ayoohuipy miid ich ycixpi, ixti mabaad y'ögy. 25 Huen pinjäy huídibi ca' ayoohua'ñ miid ich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ajtin. Per pinjaty xypanicxpich oy nej ytimyjadipy, hue' je' ypadamyb yjugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. 26 ¿Ti jäygidaacin yi' co tüg jäy y'ocnayyajpadiiyb yi' meen etz mic'ajtin huindu'my ñaaxhuiñybi, e yjugy'ajtin cixipy tigoyipy tücci'y? ¿Jadu'ñyi jëbi jäy y'alma yjugy'ajtin occojuyi? Nigi choohuity jäy ajcxy y'alma yjugy'ajtin, ca'ydi jac ni ti. 27 Hich,

je jäy huídibi tsoon tzajpjoty, miinaambich jadüg'oc ya naax-huiñ mïd je ángeles ajcxy etz mïd nDeedyich y'oy'ajtin. Huin'it micuejtähua'ñ tüg'óciy je jäy nej anajty ti ytuungixy, pen oy, o ca' y'oyity. ²⁸ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co ji ya naagity huídibi ca' y'öga'ñ ixti cooni xy'ixipyich jadüg'oc co ñich anajty nmiñ ane'mbi.

17

Co Jesús ñinicx yajtigach

¹ Codudujc xï huin'it Jesús mïdnicxy Pedro, Jacobo, etz y'uch Juan ma tüg mijcop, ma tüg cop huídibi ooy ycixity. ² E jim copcixy Jesús ñinicx ñaygojtigajtzï ma Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yhuinduu. Jesús yhuíñyjïp ytigïy adïcXP nej je xï ytïcxin. E Jesús yhuít y'ahuimbijty janch poob jadu'n nej tüg tïcxin. ³ E timetiini oy ijxcixy Moisés etz Elías ycapxy miydägy anajty mïd Jesús. ⁴ Chi Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, oy y'oyity co ñich ajt ya. Pen miich mdzojcpy jëbi ñich ajcxy nyaj'oyïy tugïg tijcquemy. Tüg miich mje', tüg Moisés yje', etz tüg Elías yje'.

⁵ Pedro capXP anajty, tim huin'ítïy tüg joc yajnïdigoyday je' ajcxy huídibi ooy adïcXP anajty. E ma je joc yajmidoy tüg ayuc huídibi ymiñañ:

—Jadayaabi yëydïc ñich je' n'ung'ajtpy huídibi ooy ndzocy njihuïyich etz yï' ñich mïd njotcujcity. Amïdoo'it miich ajcxy yï' y'ayuc.

⁶ Co Pedro, Jacobo, etz Juan jadu'n midooy je ayuc chooñ jocjoty, chi ajcxy ooy chigïy etz ñayñitziitzcïdaaci ajcxy.

⁷ Huin'it ajcxy Jesús ñimiini etz nïdoñ ajcxy, e ymiñañ:

—Pidïccix, ca' mdzigïygyxy.

⁸ E co ajcxy y'ijxïgy, ca' anajty jim Elías etz Moisés. Naydügpajc Jesús yjac-hui'my mïd je' ajcxy. ⁹ E co ajcxy ymiñajcy ma je cop, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ni pin miich ajcxy nyajnimähuiipy jadu'n nej ti m'ijxcixy cham, ixti cooni ñich anajty ti njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögich.

¹⁰ Huin'it je' ydiscipulos ajcxy yajtiy Jesús:

—¿Nej co yï escribas, yï' ajcxy huídibi nijaydutp etz yajnïguejp Dios y'ayuc, ymiñaangixy co Elías yï' miinaam jayïp etz axam je Cristo?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt co Elías ymiña'ñ etz yaj'oyïydähuary tüg'óciy mïd Dios ycixpi. ¹² Per ñich miich ajcxy nimaayb co Elías ti y'oy. E je jäy ajcxy ca' nejhuïy pin yï', e ooy jibic tuuñ ajcxy, nej tim tzojccixy. E nañ jadu'n ñich, je jäy huídibi tsoon tzajpjoty ayoohuaambich ma yï' ajcxy.

13 Huin'it je' ydiscípulos ajcxy huinjihuüy co Jesús hue' anajty ñigapxyp je Juan, el Bautista.

Jesús yajtzögy tüg jäy mo'tpa'mmüdpí

14 Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yjäty jim ma je mayjäy ajcxy, chi ñimiini tüg jäy. Chi je jäy ycoxtinay'ihuüy ma Jesús yhuinduu, chi yminañ:

15 —Huindzin, ñich nmang pa'ayoohuic. Je' co ymiid mo'tpa'm etz oy yaj'iyoooyi. Canaag'oc ti ycäy jijnjoty ñijoty. 16 Paady ñich ti nmüdmiiñich ma miich mdiscípulos ajcxy, per ca' ajcxy ymadacy yajtzögipy.

17 Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy huidibi jugy'ajtp jadachambi xii tiempo, ca' miich ajcxy mmibiga'ñ Dios, ca' miich ajcxy mgapxymidoohua'ñ Dios. ¿Naag xii naag tiempo ñich miich ajcxy njacmimexctugipy? Yajmiingix yi yeeg'anäg.

18 Co je yeeg'anäg yajmüdja'ty ma Jesús, huin'it Jesús ane'my je ca'oybi co huen pidzim ma je yeeg'anäg. E mic'amy je' chögy.

19 Jac co hueeñi, je' ydiscípulos ajcxy müdmüydac Jesús ahuingujc, chi ajcxy yajtiüy ma Jesús:

—¿Nej co ñich ajcxy ca' ti nmadägy nicx nyajpidziimgixyich je ca'oybi ma je yeeg'anäg?

20 Chi Jesús yminañ:

—Je' co miich ajcxy hueeni mmibijcin. Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, co ixypy miich ajcxy xy'ocmibicyich, ooy ixypy jeda'ajty jadu'n nej je jac mutzpi ujtz tim, huin'it jebi ixypy mnimäy jadyaabi cop co huen jihuäcy ya etz huen nicxy huingdum, chi ñicxip je cop. Ni ti ji ycatzipity pen janch miich ajcxy müdity mibijcin. 21 Jadyaabi picy ca'oybi pidzimipy co Dios nmibijctzoohuim mictägy etz ayuu'ijt, ca' jac ti huinma'ñ.

Jesús nigapxy jadüg'oc y'öcin

22-23 Co anajty ajcxy yhudity tügmucy jim ma Galilea y'it, chi Jesús ñimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Ñich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, yajciyegipyich ma jäy. E yi' ajcxy xyaj'ögibich etz codugüg xii njugypigipyich jadüg'oc. Co je' ydiscípulos ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy yjotmaybaty.

Je cogüeitin ma je tzajptijc

24 Co Jesús yja'ty müd je' ydiscípulos ajcxy jim ma je Capernaum cajp, chi huidi anajty ajcxy meeñ yajmujcp müd tzajptijc ycixpi, oy ajcxy ijxcixy je Pedro, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej miich mhuindzin ycuejcpy meeñ müd tzajptijc ycixpi?

25 Chi Pedro y'adzooy:

—Cuejtpy.

E huin'it hora co anajty Pedro ytigiy tigoty, chi Jesús jayijp ymígapxy, ñimay:

—Simón, ¿nej mmina'ñ? ¿Pin je rey ajcxy yajcuejcpy? ¿Yi' yjáy o huingjáy?

²⁶ Chi Pedro y'adzooy:

—Ma huingjáy huidibi ane'my ijtp.

Chi Jesús y'adzooy:

—Ah, ca'tz yi' yjáy huaad ti cuejtcixy. ²⁷ Per ca' ndzocyich co je cogüejtpi nyajcapxmayiyim, nicx miich ma yi mij laguun e cohuidzi' jii by mxu'ñ, e je acx huidibi anajty jayijp huomb, je' myajpidzimipy, e ma y'ahuac jii by mbaadipy tüg meeñ, yajpidzim je meeñ e nicx cuet müd iich ycixpi etz müd miich ycxipi.

18

¿Pin je' jac nigí mijip?

¹ Je huin'it hora je' ydiscípulos ajcxy ymijhuäctay Jesús etz yajtiy:

—¿Pinjáy je' jac nig ymüd je mij'ajtín ma Dios y'ane'my jii by tzajpjoty?

² Chi Jesús mijhuoy tüg je pi'c'anäg. Chi pidacy je pi'c'anäg cuj'amy ma yi' ajcxy. ³ Chi Jesús yminañ:

—Janch tiy'ajt iich miich ajcxy nimäy, pen ca' miich ajcxy jothuimbijtcixy etz naybidaaccixy mhuinma'ñ jadu'n nej jada pi'c'anäg huinma'ñ müd, pues ca' mdigihuipy ma Dios Teedy y'ane'my jii by tzajpjoty. ⁴ Paady, pinjaty müd yhuinma'ñ yung nax jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg müd yhuinma'ñ yung nax, je' je' je' huidiib jac nigí mij'ajtín ymüd jii by ma Dios y'ane'my.

⁵ Hueñpinity huidibi müd iich ycixpi cöbigipy etz tzogipy tüg pi'c'anäg, jadu'n nej jada pi'c'anäg ti ndzocyich ti ngöbicyich, hue' jadu'n nipaady nej jihuíy ti xycöbicyich ti xychocyich.

Je huidibi ooy ycojotmayity co nbocycähüm

⁶ Hueñpinity huidibi jibic-huinma'ñ ymibidzimy, e yapocycäy yi' jadu'mbi pi'ctijc huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, jac'oy ixypy co yi' jadu'mbi jáy ytimyñayöcxodziyii tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibihuipy mejyoty. ⁷ Ooy ayo'ñity ooy jibicity co ji naaxhuiñybi yajpaady tijaty huidibi yajtundigooby jáy ajcxy. Ni mina xü ca' tigooy y'idipy tijaty huidi yajtundigoy je jáy ajcxy. Per mij ayo'n pada'ñ müd yi' Dios pinjaty cojp tundigooyi.

⁸ Pen miich mgi' o miich mdecy xyajtundigooyb, jac'oy ixypy co mdim'ixpuxy etz ixjibipy jiguem. Nigi oy co mdigihuipy ciduc tecytuc jii by tzajpjoty etz ca'ydi co mdigihuipy müd metz mgi' etz metz mdecy mijjinjoty huidibi

nimina ycapich. ⁹ E pen yi mhuiin tug xyajpocycähuamb, tim yajpidzim etz ixcätz jiguem. Com jac'oy mdig'ihuipy müd tüg mhuiin ma jugy'ajt'in huinixüibi, ca'ydi co mdig'ihuipy müd metz mhuiin ma yi jin huidibi camina xü ycapich.

Je y'ijxpejt, je cöbixy huidibi tigooy

¹⁰ Ca' m'ixtijcixy ni tüg pi'c'anäg huidibi xymibijcpich. Yi' ajcxy je' y'angeles tim ijt'ib jüby tzajpjoty ma Dios Teedy, ich nDeedy yhuinduu. ¹¹ Ich je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ, je' co nyajnitzöga'ñich je jäy ajcxy y'alma huidibi tigoyam. ¹² ¿Nej müich ajcxy mina'ñ? Pen tüg jäy ymüd migo'px cöbixy, etz pen yöydigooyb nidügti cöbixy, ¿nej ca' jëbi ixmach je nimida'px majmocx midaax cöbixy etz nicxy ixtäy je jadügp'i huidibi yöydigooy? ¹³ E pen ypatpy je tügpi' huidibi yöydigooyb, chi ooy xondägy müd co anajty ti paady huidibi anajty ti ytigooy, ca' jadu'n yxondägy müd je nimida'px majmocx midaax huidibi ca' anajty ti yöytigooygixy. ¹⁴ Tim jadu'n nipaady müd Dios Teedy jüby tzajpjoty, ca' tzocy co ni tüg jäy y'alma tigoyipy.

Nej huaad tüg mmigüg nhuinmeecxim

¹⁵ Pen müich mmigüg xytuñ jibic, müdmüydac ahuingujc e yajhuinjihui' ma ti ytundigooy, pen xy'ayuchuinjihuiyb ti anajty mmünaymigügpiigyii je mmigüg. ¹⁶ Pen ca' xy'ayuchuinjihuiy, chi huominipy tüg o metz mmigüg huidibi jëbi nidiy'ajt'adipy müich m'ayuc. ¹⁷ E pen nañ ca' je' ajcxy ayuc-huinjihuihua'ñ, müdnicxip ma mibijcpidijc yöymujctac e jim ajcxy myajnaxipy jadu'n nej tüg huidibi ca' Dios mibicy etz jadu'n nej tüg yajcogüejtpi huidibi ooy pocymüidity. ¹⁸ Janch t'y'ajt' ich müich ajcxy nimäy, tüg'óciy huidibi mich ajcxy mgapx'adujc'py ya naaxhuiñ, Dios nañ jadu'n capx'adugipy jüby tzajpjoty, e huidibi müich ajcxy ya naaxhuiñ ca' capx'aducy, Dios nañ ca' capx'adugipy jüby tzajpjoty. ¹⁹ E nañ jadu'n ich müich ajcxy nimäy, pen ya naaxhuiñ müich ajcxy nimetz mnaygáp'ixigixy co tijaty mmibijctzohuaangixy ma Dios, Dios, ich nDeedy huidibi jüby tzajpjoty, xymöhuipy huidibi ajcxy mbijctzooyb. ²⁰ Com ma müich ajcxy nimetz o nidugüg naymüj'cigixy, jim ich n'ity cujc'amy ma müich ajcxy.

²¹ Chi Pedro y'amidooy Jesús yminañ:

—Huindzin, ¿naag'oc huaad nhuinmeecxyich yi' ajcxy huidibi xymüdundigooybich? ¿Nej nméecxibich ixti cooni huixtujc'oci?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yhuixtujc'ócity, hue' meecxipy midaax migo'px jamida'px majmocx midaax'oc.

Je tumbiy'ijxpejt huidibi ca'p ymigüg huinmeecxy

²³ Dios y'ane'min jüby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg rey huídibi huijtz'oyñyb müd je ytumbidijc jajadu'ñi ajcxy yjacminucxy'adyii. ²⁴ Je rey ytimyhuijtz'oyñychondacyñi anajty cuentas, co oy yjädy tüg ytumbi huídibi anajty minuucxy'ajtip canaag millón. ²⁵ Com je' ytumbi ca' anajty müdity ti müd migüedüib je' yhuindzin. Huin'it je huindzin ane'my co huen je' ytumbi yajtoocnax quipxyi müd y'ungdöxyijc etz tüg'óciy tijaty ymüd, jaydëb ñuucxy y'adujctähuipy. ²⁶ Huin'it ytumbi ycoxtinay'ihuñy ma yhuindzin yhuinduu etz nimay: "Huindzin, pa'ayoogich, etz ñch müch nmigüejtähuipy." ²⁷ Chi je tumbi yhuindzin yajtuñ pa'ayo'n, chi huinmeecxip je nuucxy, e yajpidzimy pujxtigoty. ²⁸ E mic'amy co je' ypidzimy pujxtigoty, chi yminaybati tüg ymigüg huídibi anajty müd quipxyi ti ytuñ. Je' anajty minuucx'ajtip tim hueeni, chi je' yöcmimadziy je' ymigüg huídibi müd ytuñ, chi nimay: "Cuet huídibi mnucx'ajtpy ma ñch." ²⁹ Huin'it ymigüg ycojxtinay'ihuñy ma je' yhuinduu. Chi minuucxtaacy nimay: "Pa'ayoogich. ñch müch nmigüejtähuipy." ³⁰ Chi je jadügpä ca' mecxtujcin yajtuñ. Chi oy ymigüg pidägy pujxtigoty, ixti cooni anajty micuedyii. ³¹ Co je jacjadyii ymidumbidijc oy ixy jadu'n nej ti yajtuñ je' ymigüg, chi ooy ajcxy jihuiy. Chi ajcxy nicx ma je yhuindzin etz yajnimayday tüg'óciy nejaty anajty ti ijxcixy. ³² Huin'it je' ajcxy yhuindzin oy yajhuoyii je huídibi minuucx'ajtip canaag millón. Chi nimay: "Müch ooy mdzachjibicjäyity. Ti ñch müch nhuinmeecxi tüg'óciy je mnucxy, müd co müch pa'ayoohuñ mbijctzooy ma ñch. ³³ E müch nañ jadu'n ixyipy ti mba'ayoy je migüg huídibi müd mmiduñ, huídibi xyminuucxy'ajtp, jadu'n nej ñch müch ti nba'ayooy." ³⁴ Chi je huindzin ooy chachjotma'ty, chi pidacy ane'min co huen yajtzaachytuñ je' ytumbi mabaad cuejtäy tüg'óciy huídibi ñuucxy'ajtpy. ³⁵ Chi Jesús ycapxycíjxni, minañ: —Tim jadu'n nej jada rey ti tuñ müd je ytumbi, nañ tim jadu'n Dios tunipy müd müch ajcxy, pen ca' nidüg nidügti müch ajcxy ca' mhuinmeecxy je mmigügtijc amumdügot.

19

Jesús yaj'ixpicy müd co jäy ytöxyijc ixmach

¹ E co Jesús capxtay jada ayuc, chi choñ Galilea, chi oy yjädy ma Judea it jim Jordán mij ñi ñinaxy. ² Chi ooy mayjäy ypanicxi, e jim yajtzoocy huídijaty anajty yuu müd pa'm müd.

³ Huin'it nijëjity je fariseos ajcxy nimiiñ Jesús co yajmachähuaangixy anajty. Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co Dios ti xymooyim cötujcin co jëbi tüg yëydijc ixmadzip ytöxyijc müd tim hueeni ti capxy ti ayuc?

4 Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy m'ixy mgapxy ma ymiiñ jaybety ma Dios ñecy co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios oga'ñ yajcojy tüg'óciy tijaty huidibi ji'ajtp co “Dios yajcojy tüg yëydijc etz tüg töxyjäy”? 5 Nañ jadu'n Dios yminañ: “Je yëydijc y'ixmadzip ytaj yteedy etz pudigihuipy je' ytöxyijc. E je yëydijc etz ytöxyijc tú'ciy idaangixy.” 6 Paady ca' ñimetzity ajcxy, com je yëydijc etz ytöxyijc tüg mucy y'idaangixy. Com Dios ti huijtz mucy je yëydijc miid je töxyjäy, paady ca' huaadity co jäy ajcxy huijtzhuäcxyp tiibi Dios huijtz mucy.

7 Huin'it je fariseos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Na'amy co Moisés cötujcin ti yejcy jecy'ajty co tüg yëydijc jëbi huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñinecy ñidiy'ajt e jadu'n jëbi ixmach?

8 Chi Jesús yminañ:

—Moisés jada cötujcin ti xymooygixy co jëbi m'ixmajtz cixy mdöxyijc miid co miich ajcxy mdzachcöjjuuñity, ca' mgapxymidohuaangixy Dios. Per co je naaxhuiñybi chondacy ca' anajty jadu'nity. 9 Janch tiy'ajt jadu'n nej iich miich ajcxy nimaaygixy co je yëydijc huidibi yajjayhuäcxp miid je ytöxyjäy, e je ytöxyjäy ca' anajty ti ytundigooyb miid huingbi yëydijc, hue' je' yëydijc ytundigooy co ixmach ytöxyijc etz ypijctigach miid huingbi. Nañ tim jadu'n pen tüg yëydijc ypicy miid tüg töxyjäy huidibi ñäy ti y'ixmachyii, hue' tundigooyb anajty je yëydijc.

10 Co Jesús ydiscípulos ajcxy midooy jada ayuc, chi ajcxy yminañ:

—Pen jadu'n jëdu'n je tiy'ajt co je yëydijc ca' huaad ixmadzip ytoxyjäy, jac'oy co ca' nbijcim.

11 Chi Jesús yminañ:

—Ca' tüg'óciy je jäy huinjihuïy jadayaabi tiy'ajt. Jëyi ajcxy huinjihuïhuip pin ajcxy Dios pidaaci co huinjihuïhuip. 12 Ji canaagnax je ayuc je huinma'ñ nej ca' yjëbity ypigipy je yëydijc. Naagity pi'ctijc yma'xung'aty e ca' yca'pxity ñinixy, paady ca' picy ajcxy. E nijëjity je yëydijc ca' huaad ypicy, miid jëgixpi co anajty je' ti ymijaapigyii. E nijëjity yëydijc hui'my jaybicy miid jëgixp co ajcxy ytuñ ma Dios ytung, je Dios huidibi ane'myb tzajpjoty. Pinjaty cöbigamy iich n'ayuc huen cöbicy.

Jesús conucxy maybi'ctijc

13 Chi naagity je jäy miidnicxy y'ung y'anäg ma Jesús jaydëb yajcñixajipy etz Dios miibijctzoy miid yi' ajcxy ycxipi. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ogy je jäy ajcxy huidibi anajty miid miimb je y'ung y'anäg, nimaaygixy co ca' jadu'n y'oyity. 14 Per Jesús yminañ:

—Huen m̄id m̄iñ ajcxy pi'c'anäg ma ïch, ca' m̄ijpcogapxiygixy. Com pinjaty ym̄ibijcp ïch ngapxy n'ayuc, jadu'n nej jadayaabi pi'c'anäg ajcxy ym̄ibicy, je' ajcxy tigihuam ma Dios y'ane'my j̄iby tzajpjoty.

15 Chi Jesús c̄inixajy je pi'c'anäg ajcxy. Chi ñicxni.

Tüg yeeg'anägnip comeeñybi m̄idm̄iydägy Jesús

16 Chi tüg yēyd̄ijc oy ix̄y Jesús. Chi y'amidooy:

—Huindzin, ¿ti jada' co oy ïch ndunipyich jaydēb nbaadibich jugy'ajt̄in huídibi ca' ycixipy ytigoyipy?

17 Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co xyñim̄äyich co oy huindzin ïch? Dios tūgpajc oyip, ca' jac pin. Pen miich mdzojcpy co mbada'ñ jugy'ajt̄in huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nim̄ina mguydunipy je Dios ycotujc̄in huídibi Moisés ycojaay jecy'ajty.

18 Chi je yeeg'anäg yajt̄ihuimbijty:

—¿Huídibi cōtujc̄in miich mdiip?

Chi Jesús ym̄inañ:

—Ca' migüg myaj'ögipy. Ca' migüg ytōxyj̄c migapxtigooyipy. Ca' mmeedzip. Ca' mmigüg mhuin'ñip. 19 Yajm̄ij'at mdaj mdeedy. Mdzogipy mj̄ihūihip miich mmigügt̄ijc, tim jadu'n nej miich ci'm mnaychogyi.

20 Chi je yeeg'anäg Jesús n̄imaayi:

—Ti nguydundäyich jadayaabi cōtujc̄in ajcxy maabi ïch nb̄i'c'atyich. ¿Ti jada njacyajt̄igoy'ijtpyich?

21 Chi Jesús jadüg'oc y'adzooy:

—Pen miich m̄idam tudägy, nicx tooctigoyda' huídijaty miich m̄id, etz mo' je meeñ je jāy ajcxy huídijaty ayoob. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ajt̄in j̄iby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctāhuipy tijaty miich m̄id, chi miinip jadüg'oc ma ïch nyajpaadyich, e pajamgich.

22 Co je yeeg'anäg jadu'n m̄idooy, chi ñicxni taj may com ooy anajty chachcomeeñty.

23 Huin'it Jesús n̄imay je' ydiscípulos ajcxy:

—Janch t̄iy'ajt jadu'n nej n̄imaaygixy co ooy ym̄ijhuinma'ñity co tüg comeeñyājy ytigihuipy ma Dios y'ane'my j̄iby tzajpjoty. 24 Jadüg'oc nm̄ina'ñich co ooy chipity co tüg comeeñyājy tigihuipy ma Dios y'ane'my, n̄igi ca' chipity co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxutity.

25 Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n m̄idooy, chi ajcxy ooy j̄ihūiy huinmay. Chi ajcxy ñay'amidoohui miñ xyipy:

—¿Pin jēbi paady je' y'alma n̄idzoocin?

26 Chi Jesús ajcxy huindicxpejty etz n̄imay:

—Je huídibi jāy ajcxy chip̄ijhūiyb, m̄id Dios ca' ni ti chipity.

27 Huin'it Pedro ym̄ina'ñ:

—Huindzin, ñich ajcxy ti n'ixmajtztäyich tüg'óciy huídijaty anajty ñich ajcxy nmüid etz nbanicx ñich ajcxy miich. ¿E ti jada' ñich ajcxy nbaadaamybich?

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt nmína'ñich co anajty je xi je tiempo paady mína Dios yajtigajtztáhuipy je tzajp etz naaxhuiñybi, co anajty ñich, je jáy huídibi tzoón tzajpjoty, n'ityich ma ngötujctacich oybi jiiby tzajpjoty, chi miich ajcxy huídi ti xypahuidityich, miich ajcxy mbadamy majmetz cötujctac, e miich ajcxy mdiydunipy je majmetz picypí Israeljáy ajcxy. ²⁹ E tüg'óciy jáy ajcxy huídibi ti ixmajtztäy yjin ytijc, y'uch ymígüg, y'ung ytöxyijc, y'ung y'anäg, ytaj yteedy, o ycam ytu' müid ñich ycixpi, yi' ajcxy ypadamyb migo'px'oc, ca'ydi huídibi ti ixmach. E ypadamy je jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mína. ³⁰ Mayjáy ajcxy huídibi cham ymüid mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ca' ajcxy müid'ada'ñ mij'ajtin cötujcin. E mayjáy huídibi cham ca' müidity ajcxy mij'ajtin cötujcin, tzajpjoty ymüid'adamy ajcxy mij'ajtin cötujcin.

20

Je naymiduniptijc y'ijxpejt

¹ Jadu'n Jesús ymínañ:

—Je Dios y'ane'min jiiby tzajpjoty jadu'n nipaady nej tüg cogambi huídibi ooy mij cam müidity. Chi je cogam jopyñi choñ ma oy nicxy ixtäy tumbidijc ajcxy huídibi yajpidígipy yi uva cosecha. ² Chi ycapxytuñ müid nidüg nidüg ytumbi co mujuya'ñ tüg denario meeñ tüg xiibi. Chi quejxy nidüg nidüg ytumbi ma je uva cam. ³ Chi petyxi je cogam ñicxy jadüg'oc tumbi ixtaayb. Chi paty cajp cujc nijéjity tumbi huídibi ca' ti tung müidity. ⁴ Chi je cogam je tumbi ajcxy nimay: “Ñicx miich ajcxy tuñ ma ñich ngosecha. Cham nmujuyipy jadu'n nej ytiy'ajtity.” Chi ñicxy ajcxy midumbi. ⁵ Chi je cogam ñicxy jadüg'oc cujcxii tumbi ixtaayb. Nañ jadu'n nicxy jadüg'oc minacyxi. ⁶ Nañ tim jadu'n tzuu jadüg'oc je cogam ñicxy tumbi ixtaayb, chi paty nijéjity cajpcujc huídibi ca' ti tung müidity ajcxy, chi ajcxy nimay: “¿Na'amy co miich ajcxy myaajity? ¿Nej co ca' mnicxy mdungixy?” ⁷ Chi je' ajcxy y'adzooy: “Je' co ca' ñich ajcxy pin ti ycapxytuñ.” Chi je cogam ajcxy nimay: “Ñicx miich ajcxy tun ma ñich nnaaxjot. Cham iya nmujuyipy jadu'n nej ypaadyii.” ⁸ Co oy ycodzhiyñi, chi je huindzin nimay je huídibi nigop'ajtp je tung: “Ñicx mijhuoodäy je tumbidijc etz mujuyipy. Mujuy jayijp huídibi ti ymiñ axam tumbi etz jim nicxy myajcogixiy ma huídibi anajty ti miñ jayijp tumbi.” ⁹ Chi ajcxy jayijp yajmujuy je tumbi ajcxy huídibi anajty ti ytihiy tumbi axam. Chi

yajmujuy ajcxy jadu'n nej anajty jäy ñaymujuyii je tüg xibi. ¹⁰ Co miñ je tumbi ajcxy je huidibi ajcxy jayjip tigiy tumb. Chi ajcxy jot'ajti co jac'anaxy yajmujuya'ñ. Per quipxyjaty ajcxy paty tüg meeñ nidüg'óciy je tumbidijc. ¹¹ E co ajcxy quipxyjaty yajmujuy, chi ajcxy ytigiy jotma'tpi. ¹² Chi ajcxy nimay je cam huindzin: "¿Na'amy co quipxyjaty ich ajcxy ti xymujuyich miid je huidibi ti miñ axam tumbi? Yi' ajcxy tüg jaxigy ti ytuñ, e ich ajcxy tüg xi je anbi ti ngöbicyich." ¹³ Chi je cam huindzin y'adzooy, nimay nidügti je' ajcxy: "Miich, ich nmigüg, ca' ich jibic ti nduñich miid miich. ¿Nej ca' ich ajt ngapxytuunim co jadu'n nmujuya'ñ tüg denario meeñi? ¹⁴ Con yi mmeñ, e nicxni. Jadu'n ndzocyich co quipxyjaty nmujuya'ñich miich miid huidibi ti ymiñ axam ma je tung. ¹⁵ ¿Nej ca' huaad ich nduñich miid ich nmeñ nej ndzóyichi? ¿O co xyajca'oy'ixyich, co ich ooy n'oyjäyity?" ¹⁶ E huidibi ajcxy jaccogixiyb, yi' ajcxy jayjip'adam. E huidibi ajcxy jayjip'ajtp cham, yi' ajcxy yjaccogixihuamb. May ooy yjayajhuomiñ e hueeni huidi huin'ixipy.

Jesús capxyidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

¹⁷ E co Jesús anajty ñicxy ma Jerusalén tü'aa, chi miid nicxy ahuingujc je nimajmetzpi ydiscipulos. Chi ajcxy nimay:

¹⁸ —Jadu'n nej miich ajcxy m'ijxy mnejhuüy cham ich ajt nba'ttigiyim jim Jerusalén. Jim Jerusalén ich, je jäy huidibi tsoon tzajpjoty, xyajciyegaamich je teedy mjtungmiidpi etz escribas ajcxy. Nyajtíyduna'ñich etz pidäga'ñ ajcxy ané'min co n'ögibich. ¹⁹ E yi' ajcxy xyciyega'ñich ma je huidibi ca' yjudiojäyity, jigix xyñixigibich xyajxigibich, xycoxipich, etz xyajcruutzpedipich ajcxy. E co n'ögibich, chi njugypigipyich codugig xii.

Huidibi Jacobo etz Juan ytaj ypijctzou

²⁰ Chi je Zebedeo ytöxyijc nimiiñ Jesús miid metz je ymang; Jacobo etz Juan. Huin'it je ungdaj huingojxtinay'ihuüy Jesús, pijctzoy may'ajt. ²¹ Chi yajtíy Jesús:

—¿Ti mdzojcpy?

Chi je ungdaj y'adzooy:

—Tun may'ajt möhuipy ich metzpi yi nmang yi jacmjtung ma miich m'ane'min, jaydeb iñahuipy ma miich mmijc, tüg a'oy'amy etz jadüg anajty'amy.

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuüy ti ajcxy mbijctzooyb. ¿Nej mminaxa'ñ myajnaxa'ñ miich ajcxy je tzaachypi huidibi ich mminaxamy nyajnaxamyich? Jadu'n nej jihuüy m'üga'ñ ajcxy je ta'm niñ huidibi ich n'ügamy e mbaada'ñ je niibejtin huidibi ich nbadamyb.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jëbi.

²³ Chi Jesús ymīna'ñ:

—Janch tīy'ajt nej miich ajcxy mīna'ñ co mminájxcixīpy myajnájxcixīpy je tzaachypī huīdībī nnaxa'ñich. Per ca' ñich cōtujcīn nmīdidyich co ñich miich ajcxy nbīdāgīpy mījtungmīid, co myajpaadīp tūg ma ñich nmījc a'oy'amy e jadūg anajty'amy. Hue' janchtīy Dios Teedy ymīid nī'ixī' pīnjaty tī huīn'ixy jaydēb yajñicxīp je mījtung ma ñich n'ane'mdac.

²⁴ Co je nīmajcpī ydiscīpulos ajcxy nejhuīy jadu'n nej Jacobo etz Juan pījctzooy may'ajt ma Jesús, chi ajcxy ooy mījotma'ty Jacobo etz Juan.

²⁵ Huīn'it Jesús mījcapxy je' ydiscīpulos ajcxy, chi nīmāy jadu'n:

—Miich ajcxy mnejhuīy co yī jāy ajcxy huīdībī mījtungmīidpī ma je maybī naax cajp, mīc ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yī' ajcxy huīdībī mīc'ajt mīid ma je maybī naax cajp, mīc ajcxy ane'my je jāy ajcxy. ²⁶ Per miich ajcxy ca' mjadu'nīty nej je mījtungmīidpī ma je maybī naax cajp. Pīnjaty miich ajcxy je mīj tung yajñicxīp, copīcy ñaybīdāgīyb nej tūg tumbī. ²⁷ Pen jī miich ajcxy nīdūg nīgohuajc'ada'ñ, copīcy ñaybīdāgīyb nej tūg tumbī. ²⁸ Com ñich nañ jadu'n, je jāy huīdībī tzoon tzajpjtoty, tī nmīiñich ya naaxhuīñ jaydēbī nbubedīpyich yī mayjāy ajcxy. E canan yī' ajcxy xypubedīpīch. Ngīyegaamyich njugy'ajtin ma yī o'cīn mīid je mayjāy ycīxpī, jaydēbī ngohua'nīch jāy ajcxy y'alma huīdībī tīgoyam.

Jesús yajtzoocy metz jay huīntzpi

²⁹ E co Jesús etz ydiscīpulos ajcxy ycajppīdzīmy jīm Jericó, chi ypanīcxī ajcxy mayjāy. ³⁰ E jīm anajty ñāay nīmetz huīntzpi tūba'áy. E co ajcxy nejhuīy co jīm anajty ñāxy Jesús, chi ajcxy yaaxpī jōjcpī:

—Huīndzīn, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³¹ Chi je mayjāy ajcxy ojcooty je metzpi jāy huīntzpi, nīmāy ajcxy co huen amoñ. Per je huīntzpi nīgī mīnan'īdīch:

—Huīndzīn, David y'ap y'oc, tun may'ajt ñich pa'ayoog.

³² Huīn'it Jesús ytīnayxījp, e ymīnañ:

—Ocmin miich ajcxy ya.

Huīn'it yajtīy:

—¿Tī mdzojcpy ndunīpyīch mīid miich?

³³ Chi ajcxy ñīmaayi:

—Huīndzīn, ndzojcpyīch co xyajhuīndīcxīgībīch.

³⁴ Huin'it Jesús pa'ayoogoty ajcxy. Chi ajcxy ñidoni ma je' yhuin, e mic'amy je huintzpi ajcxy y'ijxígy. Chi Jesús ajcxy panícxxy.

21

Jesús ytigíy jim Jerusalén

¹ E co anajty Jesús etz je mayjäy ajcxy ti mihuingoni Jerusalén, chi yja'ty ma Betfagé cajp mihuingon je Olivos cögop. E jim Jesús quejxy nimetz ydiscípulos ajcxy. ² Chi ajcxy nimay:

—Níxcix ma je cajp huidibi jim'amy. E jim tüg burro ycoxochity miiid y'ung. Coguejttüdiip ajcxy je burro e yajmiingix ya ma ích. ³ E pen jim pin nej xyñimäy, nima' co je Huindzin yajtunam, e yajhuimbida'ñ mic'amy.

⁴ Jadayaabi oyjadu'n ytuñyii yjadyii ycixy yca'pxy jadu'n nej je profeta jecyip jaay, co jadu'n yminañ:

⁵ Yajnimam' je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jim Sión (Jerusalén), oc'ijxcix, chi miiñ ajcxy je mrey, yung nax yjot yhuinma'ñ miiidity je mrey, etz burrocíxy miiñ. Ma tüg burro mang huidibi ytaj tzimyy yajyöyp.

⁶ Chi je metz ydiscípulos ajcxy cuyduñ nej anajty Jesús ti y'ane'myii. ⁷ Yajja'ty ajcxy je burro miiid ymang. Chi Jesús ydiscípulos ajcxy jübe'ñ je metzpi burro miiid ajcxy yjocxhuit, chi Jesús yaj'iñay je burro mang. ⁸ E je mayjäy ooy yajhuinyébiy ajcxy je tü'aa miiid yhuít, chi ajcxy oy ypuxy quipy y'aacx. Chi ajcxy pidacy ma je tü'aa. ⁹ E jim ñajxy je burro, e je mayjäy huidibi nícxp jayijp, e nañ jadu'n huidibi anajty mimb axam, ooy ajcxy ytigíy huambi jihuíyib, chach minangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios! ¡Ooy ycömayity Dios! Huen capxpaady idipy jada yëydijc huidibi mimb ma yi nHuindzin Dios yxí etz miiid ymic'ajt. ¡Gloria a Dios!

¹⁰ Co Jesús ytigíy jim Jerusalén, chi tüg'óciy je mayjäy huinmay'ahuidijty, chi ñay'amidóhuigixy miñ xyipy:

—¿Pin yi' yijiibi jäy?

¹¹ Chi mayjäy y'adzooy:

—Yi' je' je profeta Jesús huidibi tsoon ma Nazaret cajp ma Galilea it.

¹² Huin'it Jesús ytigíy ma Dios ytijc. Chi ixquejxtay tüg'óciy je ajuybi adoocpi huidibi anajty yajpatp jiiiby. Chi tijhuimbijttay tüg'óciy je mesa ma anajty jäy jim ymeeñyhuingogongixy, etz nañ jadu'n tijhuimbijttay je muuxytoocpi iñaybejt. ¹³ Chi jadu'n nimay ajcxy:

—Jaaybety jadu'n ymiiñ ma Dios ñecy: “Ñich ndijc je' yi' ma jāy ajcxy Dios mibijctzoy”, per miich ajcxy hue' yi' mhua'ñ meetzpi tijc.

¹⁴ E co anajty jiihy tzajptigoty Jesús, chi jiihy ñimiini huidijaty anajty huintz, huidijaty anajty cīma'ty tecy'ma'ty, chi Jesús yajtzoctay. ¹⁵ Per je teedy ajcxy huidibi mījtungmīid etz je escribas ajcxy ooy mījotma'ty Jesús co ajcxy ijxy nejhuñy jadu'n nej Jesús anajty tuñ mījhuinma'ñ. Etz nañ jadu'n ajcxy ijxy co je pi'c'anāg anajty ajcxy yhuaangixy yjihuygixy jiihy tzajptigoty, ymīnaangixy: “iHuen cōmay'idipy je rey David y'ap y'oc!” ¹⁶ Chi je teedy etz escribas ajcxy Jesús ñimay:

—¿Nej ca' miich mmīdooy nej je pi'c'anāg chach mīnaangixy?

Chi Jesús y'adzooy:

—Nmīdooybich. ¿Nej ca' miich ajcxy mgapxyñi Dios ñecy ma ymiiñ jaaybety co jadu'n ymīna'ñiyi?:

Ti myaj'ixpicy ñy ma je pi'ctijc ma'xungdijc jaydēbi ajcxy ñbaadip capxpaadip Dios.

¹⁷ Chi Jesús ycapxycijxy mīid je teedy etz escribas ajcxy etz chooñ jiihy tzajtigoty. Chi ñicxy ma Betania cajp, e jim yajnajxy je tzumbi.

Jesús capxpojcy je higueri ca'p anajty ytīm'aty

¹⁸ E co yxñmīy ytīcxīgy, chi Jesús yhuimbijty Jerusalén. E ma anajty tim ytūyōy, jim yuubōccooti. ¹⁹ E jim ijxy ma tūba' tūg cop je higueri quipy. Chi ninicxy. Chi pāt'ijxy, per ca' anajty ni tūg ytīm, jēda'ajty je' y'aay. Chi Jesús ñimay je higueri quipy:

—iNi ca mīnaa xii mdīm'adipy!

E mic mīciyi je higueri quipy ytīch. ²⁰ E co je' ydiscīpulos ajcxy jadu'n ijxy, chi ajcxy ooy huinmay. Chi ajcxy y'amīdooy Jesús:

—¿Na'amy co yi higueri quipy mic'amy ti ytīch?

²¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tīy'ajt jadu'n nej nnīmaaygixy. Pen miich ajcxy mīid je mībijcīn, etz ca' ajcxy mmībicy aametz jotmetz, jēbi mījhuinma'n mdungixy nej ñich ti nduñich. E nañ jadu'n jēbi jac mījpi mījhuinma'ñ mdunipy ajcxy. Jēbi ajcxy tun cop mnīmāy: “Quēg ya, tigi' mejyoty” e xycapxymīdohūipy ajcxy je tun je cop. ²² E tūg'ōciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb huen ytīmytijyity, pen mmībijcp ajcxy, mbaadip ajcxy.

Jesús ycōtūjcīn

²³ Co Jesús yja'ty Jerusalén, chi ytīgīy jadūg'oc ma Dios ytijc. E jiihy anajty yaj'ixpicy je mayjāy, chi ñimiini je teedy mījtungmīdipi etz judío mījājdyijc ajcxy. Chi ajcxy y'amīdoohui:

—¿Ma cötujcín ti mbaady co jadu'n mduñ tzajtigoty? ¿Pín jada cötujcín ti xymöy?

²⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Nañ jadu'n ñich miich ajcxy nyaj'amidoohuamy tüg ayuc. Pen m'adzooyb ajcxy jada ayuc, huin'it ñich miich ajcxy nyajnimähuiipy ti cötujcín ñich mñid nduñ huídijaty. ²⁵ ¿Pín quejxy je Juan, je Bautista, yajñibejtpi, Dios o jäy ajcxy?

Chi ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Co ixypy ajt n'adzoohuim co Dios Juan quejx, huin'it xy'adzoohuim: “¿Na'amy co miich ajcxy ca' mmibijcy Juan?” ²⁶ Per nañ jadu'n ca' huaad nmínaaním co jäy ajcxy yajñibijcy Juan, com nejhuyim co yí mayjäy mibijccixy co je' anajty Dios tüg y'ayucnajtzcapxiybi.

²⁷ E paady ajcxy jadu'n adzooy Jesús:

—Ca' ñich ajcxy nejhuyigixy.

Huin'it Jesús ymínañ:

—Nañ jadu'n ñich ca' nigapxa'ñich pín je' ycötujcín mñid nduñich huídijaty.

Je metzpi ung ijxpejt

²⁸ Chi Jesús ymínañ:

—¿Nej m'oc'ixy m'ocjaygugi' jadayaabi ixpejt? Tüg je yëydijc ymñid anajty metz je' ymang. Chi nimay je mijpi: “Nícx cham m'octuñ ma ñich n'uva cam.” ²⁹ Huin'it je' ymang y'adzoohui: “¡Ca' nnicxa'ñich!” Chi jaccohueeñyi je' ymang yhuinmaydigajch, chi ñicxy tumbi. ³⁰ Chi je ungedeedy oy ixy je ymang mutzpi. Chi nañ jadu'n nimaay co huen nícxxy tuñ. Chi je' ymang mutzpi y'adzooy: “Oy, cham nícxibich.” Per ca' ñicxy. ³¹ ¿Huídí je' nidügti ycuyduuñ nej anajty yteedy tzocy?

Chi ajcxy ymínañ:

—Je' ymang mijpi huídibi jayijp nimay.

Huin'it Jesús nimay ajcxy:

—Janch tíy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huídibi ajcxy yajcogüejtpi etz je töxyjäy ajcxy huídibi tundigooyb mñid yëydijc, je' ajcxy tigihuamb jayijp ma Dios y'ane'my jiiby tzajpjoty, ca'ydi miich ajcxy. ³² Paady ycixpi oy ymíñ je Juan huídibi jäy ajcxy yajñibejt, Juan yajni'ixiygixy je mayjäy nej ajcxy jëbi yjothuimbidiipy ma Dios. E miich ajcxy ca' mibijcy jadu'n nej Juan ymínañ. Per je' ajcxy huídibi yajcogüejtp etz je töxyjäydijc huídibi tundigooyb mñid yëydijctijc, ymibijc je' ajcxy Juan. Oy miich ajcxy mja'ijxy, per ca' mjothuimbidaangixy etz ca' mibigaangixy.

Je naymiduuniptijc jibicjäybi ajcxy y'ijxpejt

³³ Chi Jesús ymínañ:

—Oc'amidoo'ijtcix jadayaabi iixpejt. Ji anajty tüg je huudibi nihuindzin'ajtp mijpi je tundac. Chi je cogam uvas cojy ma je ytundac etz jügajy. Chi yaj'oyiyy ma anajty jëbi je uvas ñiï yajniigidägaani. Nañ jadu'n cojy tüg tzaaboch cixpi, jigix jëbi cuend'aty ycam. Co yaj'oyiyday, chi je cogam yejcy pijctzoy je ycam ma je jäy ajcxy huudibi naymidunaanip. Chi oy chooni je cogam nicxy viaje tumbi. ³⁴ Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosecha, chi je cogam quejxy nijëjity ytumbi jim ma huudibi anajty ti yajpijctzoy je ñaax co huen möyii je huudibi yi' paadaanip. ³⁵ Per je jäy huudibi anajty ti naax pijctzoy, chi ajcxy majch je tumbi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jijphuojpy tüg. Chi ajcxy huingäch jijpcäch jadüg. Chi ajcxy je midugigpi yaj'o'cy. ³⁶ Chi je conaax cogam huingbi ytumbidijc quejxy. E nañ jadu'n ajcxy oy tungixy jadu'n nej anajty ti tungixy je jayijp'atypi. ³⁷ Chi yci'm'ung oy quejx cogixiyyi. Hue' jot'ajti co yajmij'adiyyb je' y'ung. ³⁸ Per co ajcxy je tumbidijc iixpaty je cogam je' y'ung, chi ajcxy ñaygapxi: “Tzoc ajt yaj'o'cim je cogam ymang, com yi' je' mihui'mamb je' yteedy je yjugy'ajtin je ypidägy. E co ajt nyaj'o'cim, chi ñich ajt nmihui'mim je cam.” ³⁹ Chi ajcxy majch je cogam ymang. Chi ajcxy huijtzpidzimy ma je tundac. Chi oy yaj'öccixy.

⁴⁰ Huin'it Jesús ymíñañ:

—Co anajty ti miiñ je conaax je cogam, ¿ti jada' y'octunipy miid je tumbidijc ajcxy?

⁴¹ Chi je teedytjic etz mijjäydijc y'adzooy:

—Je cogam yaj'ögipy yijibi jibicjäydijc, ca' ajcxy pa'ayoohuipy, etz yegipy je uvas cam pijctzoy ma je huingbi jäy huudibi yegipy je pidägy huudibi cogam paatip.

⁴² Chi Jesús ymíñañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy ma miiñ jaaybety ma Dios ñecyi? Jadu'n ymíñañ:

Je yëydijc huudibi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi huudibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtunañ, e je' je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopicyity. Je Huindzin Dios jada tung ti tuñ, e ooy oy n'ixim yi' ytung.

⁴³ E paady jadu'n ñich miich ajcxy nimäy co miich ajcxy myajpiga'ñ yi' m'it mlugar jilby tzajpjoty ma Dios y'ane'my etz yajmöhua'ñ je huingbi jäy je huudibi amuumdügiot naygiyejcp ma Dios. ⁴⁴ Pinjaty ca' cöbiga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadaamb, ytimnipatp nej jihuiy jim ycixciday ma je tzaa nicx, tijhuudz yjajtähuipy. O pen je mij'ane'mbi midziptzoñ je jäy, chi ytigoydähuipy ajcxy, tim jadu'n nej jihuiy je tzaa ñigidaagoodyii ajcxy, e janch jaam püx nicxy yjaty.

45 Co ajcxy mīdooy, chi je teedytījc etz je fariseostījc huinjihuūy co yī' ajcxy yajniḡapxyp, 46 chi Jesús ajcxy jamadzaañ. Per tziḡiūyb anajty ajcxy mīd je mayjāy, je' co je mayjāy anajty mibījccīxy co Jesús najtzcapxīyb Dios ytiy'ajt.

22

Je iḡxpejt ma jāy anajty pijcpīdījc nixīduūñ

1 Chi Jesús jadūḡ'oc ytiḡiūy capxp mīd iḡxpejt, ymīnañ jadu'n:

2 —Je Dios y'ane'mīn jadu'n nipaady nej je rey ymang ocnixīduūñ co ti ypicy. 3 Chi je rey quejxhuācxtay je ytumbi co huen nīcxy huoomujctaayḡīxy je huīdījaty anajty ti yaj'nīmaayḡīxy co mīḡḡīxīpy ma ytuna'ñyīi yjada'ñyīi je pijcīn. Per ca' je' ajcxy ymīnañ ma je pijcīn nixīduūñ. 4 Chi quejxnīp huingbī ytumbi, nīmay ajcxy: “Nīmaayḡīx je tībī oy jāyīp'aty mnīmaayḡīx jadu'n co huen mmiḡḡīxīxy ma yam je caayīn uucīn nī'ixī' y'īty. Tī je huaj nīcxpī nyaj'ōḡyich. E nī'ixī' ijttaayñī, huen mīñ ajcxy ma je pijcīn ytuna'ñyīi yjada'ñyīi.”

5 E je' ajcxy tībī anajty yaj'nīmaayḡīxy, ca' ajcxy je' ytiyūy tuñ cuendi. Nijējīty ajcxy nīcxy ma ytundac. Nijējīty ajcxy nīcxy toocp yejcp; 6 e nijējīty ajcxy majch je rey yquejxyōybi ajcxy, chi ajcxy oy chaachytuñ, chi yaj'o'cy. 7 Chi je rey ooy chachjotma'ty. Chi je soldados ajcxy quejxy co huen nīcxy yaj'ōctāyīi je jāyyaj'ōcp ajcxy etz ytoydhūip je ycajp. 8 Chi je rey nīmay je ytumbi ajcxy: “Nī'ixī' ijtāy ma jadayaabi je pijcīn yajnixīduna'ñ. Per je huīdībī ajcxy ti yajnimāy ca' ajcxy mīhuaadīty co ymīḡḡīxīpy. 9 Nīcx mīch ajcxy majaty jāy yjīn ytiyc. Nīmaayḡīxy tūḡ'ōcīy pīnjaty ajcxy mbaty, co huen mīḡḡīxīxy ma je pijcīpī.” 10 Chi nīcxy je rey ytumbi ajcxy. Chi ajcxy mīdmiīnday je mayjāy, je oyjāybi etz je jībīcjāybi. Chi y'ujztay je rey ytiyc mīd je mayjāy. 11 Huīn'it je rey ytiḡiūy mayjāyoty, ixa'ñ anajty huīdījaty ti yajhuomīñ. E jīby tūḡ yēydījc ti iḡxpaty huīdībī ca' anajty ti nīayxoxyīi, jadu'n nej jāy nayxōjḡīḡīxy co ajcxy nīcxy ma tūḡ pijcīn. 12 Huīn'it je rey mīnañ: “Mīḡūḡ, ¿nej ya ti mdīḡīy tīgoty, e ca' mxojx mīdīty nej ypaadyīi?” E je yēydījc amoñyī je' yhuī'my. 13 Chi je rey nīmay huīdībī anajty jīm pubejtp: “Cīxotz tecyxotz jada yēydījc etz pīdāḡ agootztuuby. E jīby yjīhuīpy yāxīpy, jīby ytiūtzt huīnqueedīp mīd jotmay.” 14 Com may je jāy ajcxy huīdībī ti yajhuooy, e hueenī ajcxy huīdībī ti yajhuīn'īxy.

Je cogūejtīn nīmīydāḡy

15 Je huīn'it tiempoy je fariseos ajcxy tuñ quīpxycapxy co anajty xīhuaangīxy nīhuambedaangīxy Jesús. 16 E jadu'n ajcxy quejxy ma Jesús yajpaady naagīty huīdībī mīnīcxpejt

je fariseos ajcxy ytiy'ajt etz naagity huidibi mijnicxpejt je Herodes ytiy'ajt. Chi ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, nejhuiybich ich ajcxy co miich mgapxy je tiy'ajt. Tudägy myaj'ixpicy jäy ajcxy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygixy Dios ytiy'ajt. E ca' mgüendituñ nej jäy ajcxy yminaangixy. Tú'ciy miich mduñ miid comeefyjäy etz miid ayoohtijc, ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. ¹⁷ Nejhuihuamy ich ajcxy nej miich mina'ñ pen tiy'ajt jadu'n: ¿Nej ndundigooyim ma Dios ycötujcin, co ngüejtim ma César, je romano mij'ane'mbi?

¹⁸ Per Jesús ñejhuiyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy nimay:

—Ooy miich ajcxy naybidáacigixy nej jihuïy ooy mdudägyty, e ca' yjanchity. ¿Na'amy co ajcxy yxhachjot'ixy yxhachhuinma'ñ'ixyich? ¹⁹ Yaj'ijxcich tüg meefñ huidi miid migüejtigixy César.

Chi ajcxy mimiñ tüg meefñ. ²⁰ Chi co Jesús y'ijxy je meefñ, chi yajtiy:

—¿Pin y'ahuinax e pin yxi cixjaay ma jada meefñ?

²¹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Je romano mij'ane'mbi y'ahuinax etz yi' yxi.

Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Mo' je César huidibi yi' yjé'ajtpy, etz mo' Dios huidibi Dios yjé'ajtpy.

²² E co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy ooy jihuïy huinmay. Chi ajcxy ixmajch Jesús, e ñicxni ajcxy.

Yaj'amidooy ajcxy je jugypijcin co pin ti y'ögy

²³ Je huin'it xi je saduceos ajcxy oy icy Jesús. Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' yjugypiga'ñ je öcpi ajcxy. E jadu'n ajcxy huinma'ñ pidägy, e yminaangixy:

²⁴ —Huindzin, jadu'n miñ ma Moisés ycötujcin co je yëydijc huidibi ypijychinaayb miid ytöxyjic, e pen öcp je yëydijc, e ca' ni tüg y'ung yajhuï'my, copicy co co'öcytöxyjäy ypijctigadzipy miid je yëydijc ymiguëx. ²⁵ Pues jii ma ich ajcxy anajty tüg quëx je yëydijc nihiuxtujc. Je ungoob ypijcy, e chi ix'ögy ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhuï'my. Chi je miguëx ypijctigajch miid je töxyjäy. ²⁶ Nañ jadu'n je mimetzpi yëydijc ix'o'cy ytöxyjic. Nañ jadu'n je midugigpi yëydijc ix'o'cy ytöxyjic. E jadu'n oytuñyii yjadyii miid je töxyjäy co ti anajty müddzinay'abidzimdäy je nihiuxtujcpi yëydijc tüg quëxpi. E je nihiuxtujcpi ajcxy ix'o'cy je töxyjäy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhuï'my. ²⁷ Chi nañ jadu'n oy y'öcni je töxyjäy. ²⁸ E co anajty xi tiempo paty, co anajty Dios yajjugypicy yi tiibi ajcxy y'ögy, ¿huidibi jada' ajcxy nidügti je yëydijc

töxyijc'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihuixtujcpi müddzinay'abidzimgixy.

²⁹ Chi Jesús je' ajcxy y'adzooy:

—Miich ajcxy ca' mhujihuiy je tiy'ajt, com ca' mnejhuuygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuuygixy je mic'ajt huidibi Dios ymüid. ³⁰ Pues co anajty yjugypijccixy je jäy tübi y'öccixy, chi ca' ajcxy ypigañ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhuiyb y'ung huen pijccixy. Hue' ajcxy yjugy'adaangixy chinähuaangixy jilby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángeles ajcxy chinaaygixy jugy'ajtcixy. ³¹ Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tübi y'öccixy yjucypigaangixy jadüg'oc, jëbi mbaatcixy jada tiy'ajt ma Dios ñecy. Dios ci'm jadu'n minañ: ³² “Iich je' je Dios huidibi Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpi ajcxy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypijc axcxy.

³³ E co je mayjäy jadu'n müdooy, chi ajcxy ooy tzachjihuiy tzachhuinmaay je Jesús y'ixpijin.

Je ane'min huidibi ooy ycopicyity

³⁴ E co je fariseos ajcxy nejhuuy co Jesús anajty ti yaj'amoñyii je saduceos ajcxy, chi ajcxy ñayyöymujctaayi. ³⁵ E jim anajty tüg leyhuindzin huidibi Jesús anajty jot'ijxyp huinma'ñ'ijxyp, chi y'amidooy:

³⁶ —Huindzin, ¿ma yi maybi Dios ycötujcin, huidibi yi' jaccopicyip?

³⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Tzoc jihui' etz yajmij'at nHuindzin'ajtim Dios müid tüg'óciy m'aa mjot, etz müid tüg'óciy m'alma, etz müid tüg'óciy mhujinma'ñ. ³⁸ Jada je' jadu'n je Dios ycötujcin huidibi jaccopicyip, etz huidibi tim jayijpip. ³⁹ Je mimetzpi Dios ycötujcin jahueengi tú'ciy ñaybadyii müid je jayijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: “Tzojccix jihuiygix y mmigügtijc, tim jadu'n nej mnaychogyii nayjihuiyii ci'm.” ⁴⁰ Jada Dios metzpi ycötujcin jaccopicy jacmic'ajt müid ca' jac huidibi cötujcin huidibi Moisés etz je profetas ajcxy yejc.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

⁴¹ E ma anajty jim tügmucy yjac'ijtcixy je fariseos, huin'it Jesús yajtiiy:

⁴² —¿Nej miich ajcxy huinmay müid Cristo? ¿Pin je' y'apmang?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Je David je' y'apmang.

⁴³ Chi Jesús ajcxy nimay:

—¿Na'amy co David anajty ti ymína'ñ co Cristo hue' je' yí' yhuindzin? Jadu'n ti capxy David anajty mîid je Dios yjihuí'ñ ymic'ajt, ymínañ:

⁴⁴ Je Huindzin Dios nimay ñich nHuindzin: “Íña' ma ñich n'a'oy'amy, ixti cooni ñich miich nyajmímadägip ma je mmídzip ajcxy.”

⁴⁵ ¿Nej jëbi David ymíj'ap'adyii je Cristo? Com David cí'm ymínañ co Cristo yí' je' yhuindzin.

⁴⁶ E nitüg'aa ajcxy yca'adzohuimbijty. E jadu'n nej je xii tiempo yjacnicx anajty ca' ni pín ocjacyajtíyñi huídijaty ayuc.

23

Jesús xíy ajcxy je fariseos etz escribas

¹ Chi Jesús nimay je mayjäy etz yí' ydiscípulos ajcxy:

² —Je escribas etz je fariseos ajcxy chachnaygömáayigixy co yí' ajcxy jajtj nej capxtí'cxipy je cötujcín huídibi Moisés yjaay jecy'ajtj. ³ Oy co ajcxy mguydunipy jadu'n nej yí' ajcxy xyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc, capxymídoogix nej xyñímaaygixy per ca' mdungixy huídibi yí' ajcxy ytumb, com yí' ajcxy oy ycapxcixy e ca' ajcxy cuydungixy. ⁴ Yí' ajcxy nigo yajcojcxixy canaag costumbre huídí je jäy ajcxy ca' mímadága'ñ, e ca' ajcxy pa'ayoy je jäy, tím jadu'n nipaady nej jihuíy tüg tziy mi mooygixy jemxypi huídibi ca' je jäy ajcxy mímadága'ñ, e yí' escribas etz fariseos ajcxy ni ca' ycíhuäx yajpaadaangixy je tziy. ⁵ Tüg'óciy huídí yí' ajcxy ytumyb, je' ajcxy ytumyb co huen jäy ajcxy ixyii, jaydëbi yajcömay ajcxy. Yí' ajcxy yajhuimboc-huíníyigixy etz ñayajcíhuíníyigixy Dios y'ayuc. Nayxojcxixy mîid huit yooñjatypi co chachcömayaangixy. ⁶ Ooy ajcxy tzocy íñaybejt ma je' íñay je ane'mbi ma jäy ajcxy yxíduñ. Ooy ajcxy tzocy yí' cödumbi íñaybejt ma je naymujctac. ⁷ Yí' escribas etz fariseos ajcxy oy tzojccixy co ajcxy yajcapx-pooxip huindzigi'ñ'amy mayjäyduum. Etz nañ jadu'n ajcxy tzocy co jäy ajcxy yajmíj'adíyib nej huindzindijc íxpijctijc. ⁸ Miich ajcxy ca' jadu'n m'a'ixíhuípy co ajcxy xytijipy huindzin com nidüg'óciy miich ajcxy mnaymígüg'ájtigixy, etz tügpaic je' huídibi miich ajcxy mhuindzin'ajtpy yí' je' Cristo. ⁹ E nañ jadu'n miich ajcxy ya naaxhuiñ, ca' oy ni pín mdeedy'adíyib co mîid miich ajcxy tügpaic je mDeedy, huídibi jüiby tza-jpjtj. ¹⁰ E nañ ni mganaydíjyib ajcxy mij ane'mbi, com yí' Cristo je' tügpaic miich ajcxy mmíj'ane'mbi. ¹¹ Je pín jac-capxymídoob ymígügtijc, je' je' míj'ajtin mîid ma miich ajcxy. ¹² Pínjaty huídibi cí'm naygömayip, tzöydu'nbaadip je', e pínjaty naybídaacip nicy xeemy, je' je' capxpaady y'idipy.

13 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! Miich ajcxy mnaybidáacigixy nej jihuüy ooy mdudägyjäy, e ca' yjanchity. Miich ajcxy mgoyüchpy je Dios ytiy'ajtin nej huaad jäy ajcxy ytigüy jiiiby tzajpjoty ma Dios y'ane'my. Ni miich ajcxy mgatigüygixy, e nañ ni mga'a'ixüygixy co huingbi ytigühuip.

14 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy! ¡Miich ajcxy m'aanüdacp! Miich ajcxy myajcixtaayi yi co'ögy ytöxyjäy ypidägy müd ajcxy m'adzojcin, e mdungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi, jigix capxpaady mbidzimipy. Dios nügi chaachytunip miich ajcxy müd mbocy ycixpi, ca'ydi jac pin jäy.

15 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas, miich ajcxy naybidaacigixy tudägy, e ca' yjanchity! Mhuinyöy'abidzimyb miich ajcxy je naaxhuiñybi, co mgapxhuäcxa'ñ je m'ixpjicjin ma je tügpj jäy. E co ajcxy je' myajmibicy, huin'it mejtz jadu'ñyi je pocy anajty müdity je jäy, ca'ydi miich ajcxy.

16 ¡Ay miich ayoob ajcxy huídibi jadu'n idützp nej tügi huintzpi huinhuoy! Miich ajcxy minamb co pen tüg jäy tuñ yhuandaacin, e iibaati capxpaati Dios ytijc, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen iibatpy capxpatpy je oori huídibi jiiiby ma Dios ytijc, huin'it janchtiy cuyduñ je huandaacin.

17 Tzuudijc locidijc huídibi ca' huinjihuüy je tiy'ajt. ¿Huídibi jaccopicyip: je oori o je Dios ytijc ma je oori yoxy ity?

18 Nañ jadu'n miich ajcxy mina'ñ: “Pen tüg jäy huandaacin tuñ, e capxpaady je altar ma Dios yajhuindzigüy, chi ca' cuyduñ je huandaacin. Per pen capxpaady je huindzigi'ñ tzüch ma je altar ma Dios yajhuindzigüy, chi cuyduñ yhuandaacin.”

19 ¡Tzuudijc locidijc huídibi ca' huinjihuüy je tiy'ajt! ¿Huídibi jacmij'ajtin ymüd je huídibi ti yajyoxy o je altar? 20 Pinjaty capxpatp je Dios ytijc ma Dios yajhuindzigüy y'agapxmuctaayb anajty huídijaty jiiiby yajpaatp ma Dios yajhuindzigüy. 21 Pinjaty capxpatp je Dios ytijc, ca' anajty jeyi capxpaady Dios ytijc, nañ ycapxpatp anajty Dios huídibi jiiiby tzinaayb. 22 Pinjaty capxpatp je tzajp, nañ capxpatp anajty Dios y'ane'mdac quipxy müd Dios huídi tzinaayb jiiiby.

23 ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, huídi naybidaacip tudägy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mooyb Dios je tügpicy je majcpi huídibi je' paatip, ixti yi tzajnimang, yi ruda etz je pi'c'ujtz'ay ung. Per ca' ajcxy mduñcuenti je cötujcin huídibi jaccopicyity. Miich ajcxy ca' mdzinäy tiydudägy müd je migügtijc. Miich ajcxy ca' mmüdity pa'ayo'n müd je' ajcxy huídibi ayoob jottigooyb, etz ca' mmibijccixy Dios. Jada ixyipy ajcxy mbaadumyb, e mooygixy Dios je tügpicy je majcpi. 24 ¡Tzuudijc locitijc! Miich ajcxy ti m'anajxyp je uux, e mgojñnaaxcixy je camello, je mijpi iyujc.

²⁵ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Jiiby jotjoty huinma'ñjoty miich ajcxy mñdity jibicpi. Miich ajcxy mñd je ca'oy'ixi etz je adzojcin. Tim jadu'n nipaady nej jihuiy myajhuächpy ajcxy yi tasi ninicx yi texy ninicx, e chi myajhui'my jibicpi ma tasijot ma texyjot. ²⁶ ¡Tzuudijc miich ajcxy! Jayijp yajhuädz jiiby jotjoty texy tasi, huin'it hui'm nañ jadu'n huädz nigix'amy.

²⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpi jut. Je öcpi jut nigix janch oy yquëxigy, per jiiby jutjoty ujtz jiiby mñd je öcpi pajc etz mñd jibicpi. ²⁸ Jadu'n ajcxy mguëxigy mayjäyduum nej jihuiy ooy m'oyjäyity, per jiiby jotjoty mñd jibic-huinma'ñ.

²⁹ ¡Ay miich ayoob ajcxy fariseos etz escribas ajcxy, miich ajcxy naybidaacip nej tudägy jäy, e ca' yjanchity! Miich ajcxy mgo'abojtzicixy yajxon je öcpi jut ma profeta ajcxy ñaaxtigiiy, etz mxoxy ajcxy mñd je pijy ma ñaaxtigiiy je tudägy jäy ajcxy, ³⁰ e miich ajcxy nayñimaayigixy miñ xyipy: “Co ixipy anajty n'octzinaayim jecy'ajty ca' ngapubejtım co ajt nmij'ap nmijteedy yaj'ögy je profetas ajcxy etz je tudägy jäy ajcxy.” ³¹ Mñd jada ycixpi miich ajcxy nejhuııyb co miich ajcxy m'ap'adyii mdeedy'adyii je jibicjäydijc ajcxy huidibi yaj'oc je profetas. ³² ¡Miich ajcxy yajcixcixy je jibicpi huidibi ajcxy mmij'ap mmijteedy yajtzondac!

³³ ¡Jadu'n miich ajcxy nipaady nej mayxoox! Ca' miich ajcxy madägipy cöguëgipy je tzaachypi jiiby ayoodactuuby. ³⁴ E paady nguexaamybich ma miich ajcxy profetas etz huidibi ixpicııp ma Dios y'ayuc, etz huidibi xyaj'ixpigamb ajcxy yi Dios ñecy. Per miich ajcxy myaj'ögamyb myajcruutzpedamyb nijëjity, etz nijëjity mgoxamyb mhuobamyb ajcxy jiiby tzajtigoty etz m'ixhuidida'ñ mbahuidida'ñ ajcxy cajp cajp. ³⁵ Je mijpocy xyñigidaccoda'ñ miich ajcxy, jadu'n nej je oyjäy ñi'py temy yojcy jecy'ajty, oga'ñ chondacy mñd je oyjäy Abel etz ycogixiy mñd Zacarías, je Berequías y'ung huidibi miich ajcxy mmij'ap mmijteedy myaj'o'c jiiby tzajtigoty ma altar. ³⁶ Janch tıy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je mijpocy ñigidaccoda'ñ je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jadachambi tiempo.

Jesús yäxy mñd Jerusalén cajp ycixpi

³⁷ ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! ¡Miich ajcxy Jerusalén jäy! Jerusalén jäy huidibi jecy'ajty yaj'ögy je profetitijc etz ycögächpy ajcxy je Dios ycogapxy. Canaag'oc ti njayajtügmujctähua'ñich miich ajcxy, jadu'n nej tzeydaj

yajtügmujectäy je' y'ung ma yqueec pät, per miich ca' m'a'ixiigyixy. ³⁸ Oc'ix miich ajcxy nej mdijc abac yhui'maangixy. ³⁹ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co camina miich ajcxy xy'ixipyich jadüg'oc, ixti cooni paadipy je xii je tiempo co jäy ajcxy ymina'nipy: "Cömay yi huidibi miimb miid nhuindzin Dios yxi etz ymic'ajt."

24

Jesús ymina'n co Dios ytijc yhuindigoyipy

¹ Ma anajty Jesús ti ypidzimni ma Dios ytijc, nicxp anajty, huin'it Jesús ydiscipulos ajcxy ñimijhuäci. Yi' ajcxy anajty yaj'ixiydähuamyb je Dios ytijc, com ooy anajty chachmijtijcity.

² Chi Jesús ymina'n:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Miinipy xii tiempo mina tüg'óciy jada tijc nicxy yhui'my taj xit, ca' ma tzaamacy. Huindigoydähuipy tüg'óciy.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñyi ytigoya'ñyi

³ Chi oy ñicxni ajcxy ma Olivos cögor. E co anajty jim, Jesús y'iñäy, chi ñimaayi ameech je' ydiscipulos ajcxy:

—Iich ajcxy nejhuihuamyb mina jëdu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. ¿Ti je' quëxigamb co anajty miich mhuimbida'n ya naaxhuiñ, e co anajty je naaxhuiñybi ytigoya'ñ?

⁴ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Mnaygüend'adiib ajcxy, ca'ydi pin xyhuin'ingixy. ⁵ Ooy mayjäy ñaybidägáanigixy miid ich nxii, naybidägáanigixy co je' ajcxy je Cristo, ymina'na'n ajcxy: "Iich je' je Cristo." ⁶ Co miich ajcxy ayuc midohuipy co jäy ajcxy chachtziptungixy ñayñibidigigixy xi ya, chi ca' ajcxy mdzigiiygixip, com ooy ycopicity co jadu'n jaijip ytuniiyb yjadiyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo. ⁷ Nayñibidigüib naax cajp miid huingbi naax huingbi cajp, e gobierno miid huingbi gobierno. E miinip mic'ujx canaag'it etz mij yuu etz mij pa'm xi ya. ⁸ Jada tzaachypi ayo'n oga'ni anajty chondägy huidibi nmınaxaanım nyajnaxaanım. ⁹ Huin'it xii huin'it tiempo miich ajcxy myajciyegipy, jigix xychaachytungixipy e xyaj'ögixipy. E tüg'óciy je maynaaxhuiñyjäy xyca'ixáangixipy, miid ich nxii ycipi. ¹⁰ Je huin'it tiempo may je jäy ajcxy yajtigoya'n ymibijcin. E nañ jadu'n ñayca'oy'ixáanigixy etz ñayñigapxáanigixy ñi'ojihuáanigixy miñ xyipy. ¹¹ Ooy may quëxigaangixy aanıdaacpidijc mina'naangixy co Dios y'ayuc ytiy'ajt nimiydaci, e mayjäy oy huin'inaangixy. ¹² E je' co ajcxy xii jimijt ñajtniicxiyñi jac tim niği jibicpi tunaangixy, ca' ajcxy y'ocnaychójcinipy miñ xyipy. ¹³ Per pinjaty tiydudägy panicxp je mibijcin, je' ajcxy ypaadip y'alma nidzoocin.

14 Copicy co jayijp yajcapxhuäcxa'ñ huindu'ñybi naaxhuiñybi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi, jaydëbi jäy ajcxy nidüg'ociy nejhuüy Dios ytiy'ajt. Huin'it je naaxhuiñybi ycixxni ytigooyñi.

15-16 Je profeta Daniel jaay jecy'ajty jada ayuc (miich ajcxy pinjaty capx jada necy huinjihuüygyxy) ma minañ: Miich ajcxy co m'ixy pinjaty jibic-huinma'ñ tumb nej ca' ypadyyi ma Dios ytijc, huidibi ooy ycodzigijity, chi miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'ijxcixy, chi nicx mgueectzóocixipy mic'amy ma tungop. 17 Pinjaty huidibi yajpatp ma ytijcñicx ca' nicxy tijaty yajpidzimy ma ytijc. 18 Yi jäy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy huimbidity co yajpidzimipy tijaty ma ytijc. 19 Huin'it tiempo ayo'n ypadamy je töxyjäy ajcxy huidibi anajty y'ungdzim'ijt, e nañ jadu'n je' ajcxy huidibi miid y'ungma'xung. 20 May'ajt ajcxy mbijctzoohipy yi Dios co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytunñyb yjadñyb ma anajty ytichtiempojoty, etz ma anajty pocxinñijoty. 21 Huin'it oy ayo'n jotmay ytuna'ñyii yjada'ñyii huidibi nicamina ycatuñyii ycajadyiini mabi naaxhuiñybi chondägy e nicamina jadu'n ycajactunñyb ycajacjadñyb. 22 Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yijibi ayo'n xii ayo'n tiempo, ni pin ca' chögipy. Per Dios ycapx'adugamy yijibi ayo'n tiempo miid je mibijcpidijc ycixpi huidibi Dios ti huin'ixy. 23 Co yi jadu'mbi xii tiempo anajty ymiiñ, ca' mmibijccixipy, pen ji pinjaty xyñimaagyxy: "Ijxcix, cha yajpaady je Cristo", o "Jim'amy yajpaady je Cristo." Ca' mmibijccixipy. 24 Pues miinip jäy ajcxy huidibi huin'inaangixy ymigügtijc. Ci'm ñayajnaaxaniigyxy jadu'n nej jihuüy je' yCristity, e yminangixipy co capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjanchity. Ytunip ajcxy mijhuinma'ñ etz mijpi ijxpejt, ixti jëbi jahuin'ingixip je mayjäy huidibi Dios ti yhuin'ixyii. Per ca' Dios a'ixihuipy co yhuin'iniyb yi' yjäy. 25 Ti ñich yi' jayijpni nigapxich. 26 E co pinjaty ajcxy xyñimähuipy: "Chim je' je Cristo mijtigidumb", ca' ajcxy mninixcip. O co pinjaty ajcxy xyñimähuipy: "Chiiby je' tigoty yhuingoyüch", ca' ajcxy mmibigipy. 27 Hich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbidaambich ya naaxhuiñ miid je tucxin je jájin, jadu'n nej je huidzuc huidi tucxp xiibidzimyb ixti xigidägy. 28 Ma je öcp ninicx yajpaady jim ñimujctähua'ñ je luud ajcxy.

Nejjada'je' Dios y'ung ymiinipy

29 Co anajty ti ñaxy je ayo'n xii ayo'n tiempo, huin'it je xii ycoodzygidäga'ñ, je po' ca' ytucxa'ñ, je madza ycadähua'ñ etz janch mic je tzajp yücxa'ñ. 30 Co yi jadu'mbi ytunñyb yjadñyb, chi quëxiga'ñ tzajpjoty je ijxpejt co ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbida'ñich ya naaxhuiñ. E chi tüg'öciy

je mayjäy tájip máyip yjihuihuipy yäxipy, chi ajcxy ixipy je jäy huidi tzoon tzajpjoty miñ anajty jocjoty müd ymic'ajt y'oy'ajt. ³¹ Chi nguexipyich ángeles ajcxy co huen mic yajxüxy ajcxy ytrompeta, jigix yöymujctähuipy tüg'óciy pinjaty huin'ijxyp xi ya ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ; ma xii pidzimyb, ma xii cidägy, ma jünboj pidzimyb, ma tichpoj pidzimyb.

³² Jim miich ajcxy ixpejt mbigipy ma je higueri quipy jadu'n nej je xii tiempo ymiñ cidägy. Co je higueri quipy jadüg'oc pidägyipy je' y'aay'ung, huin'it miich ajcxy nejhuihuipy co yhuingoni mina ypottigiyüni. ³³ Tim jadu'n nej tiy'ajt mbijccixy ma je higueri quipy co jada ajcxy jadu'n ixipy nejhuihuipy co yhuingoni anajty je xii je tiempo jün'aguy tijc'aguy. ³⁴ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co tüg'óciy ytuna'ñyii yjada'ñyii ma ca'ni anajty je jäy y'öctäy huidibi anajty jactzinaayb huin'it tiempo. ³⁵ Je tzajp etz je naaxhuiñybi cixam tigoyam yi', per ñich n'ayuc ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina.

³⁶ Ca' ni pin nejhuüy je xii je hora mina nhuimbida'ñich ya naaxhuiñybi. Ni je ángeles ajcxy canejhuüy, ni je Dios y'ung canejhuüy. Tügpaic je Dios Teedy nejhuüy.

³⁷ Com jadu'n nej yjajti ya naaxhuiñ jecy'ajty, co je Noé chinay, nañ tim jadu'n yjadipy co anajty nhuimbityich, yi jäy huidibi tzoon tzajpjoty, ya naaxhuiñ. ³⁸ Jecy'ajty co anajty ca'ni je ayo'nduu ymiñ ya naaxhuiñybi, hue' je' mayjäy ajcxy chinay agujc jotcujc, ycaaygixy y'uuccixy etz yajpijccixy je y'ung y'anäg, ixti cooni paty je xii tzuu co ytigiiy Noé barcojoty. ³⁹ Je mayjäy ajcxy ca' ajcxy cuenttuñ co ayo'n miina'ñ anajty, ixti cooni je ayo'nduu miin e öctay ajcxy je jäy nijoty. Jadu'n nej yjajty jecy'ajty müd je mayjäy huidibi tzinaayb anajty quipxy müd Noé, nañ tim jadu'n yjada'ñ müd je jäy ajcxy huidibi tzinähuip jac jiini co ñich anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ jadüg'oc. ⁴⁰ Je huin'it tiempo co nhuimbidityich jadüg'oc ya naaxhuiñ, chi metz yëydijc yajpaadipy ma ytundac, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhui'mañ. ⁴¹ E mejtz töxyjäy yajpaadip anajty yjich, tüg je' yajminicxa'ñ, e tüg je' yhui'mañ.

⁴² E paady miich ajcxy ni'ixi ijtcix, xyjijp'ixipyich com ca' mnejhuüygyxy mina miich ajcxy je mhuindzin ymiina'ñ. ⁴³ Mnejhuüygyxy miich jada co ixipy je ungededy nejhuüy ti hora je meetzpi miina'ñ, ca'p je' ymähuipy, e ca'p a'ixihuipy co je meetzpi ytihihuipy tigoty. ⁴⁴ Nañ tim jadu'n miich ajcxy ni'ixi ijtcix, je' co ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbida'ñich ma ca' ni pin anajty nejhuüy.

Je tumbi tudägyipi etz je huidibi ca'p ytudägyity

⁴⁵ ¿Huidibi tumbi je' ya huidibi tumb müd yhuindzin janch cixyjot huinjot huidibi müd ixpijcin, huidibi je' yhuindzin

mooyipy ane'min ma ytijc, huidibi yajnigidagihuipy ma ymigügtijc caayin uucin mina ypanyii? ⁴⁶ Janch jotcuyc je tumbi co yhuimbiditye je' yhuindzin, e je' cuyduñ jadu'n nej je' yhuindzin ti ñimäyii. ⁴⁷ Janch tiy'ajt jadu'n nej nimaaygixy co je huindzin ytumbi yajnigohuajc'adyii tüg'óciy huidibi ymiid. ⁴⁸ Pen je tumbi jibicjäybi mina'ñ jotjoty huinma'ñyoty: "Huäcxijpni ñich je nhuindzin." ⁴⁹ E chi ñimajztägip ymigügtijc, e ytigihuip caaybi uucpi miid amügyjäydijc; ⁵⁰ chi je tumbi yhuindzin minipy ma ytijc huidi xñ mina je tumbi ca' anajty aa'ixy jip'ixy e ni je hora anajty canejhuüy. ⁵¹ Chi huindzin tzaachytunip je' ytumbi, etz ypidägipy miid je jacjadyii jäy ajcxy yajpaady huidibi naybidäacigixp nej tudägyjäyity e ca' yjanchity. Jiiby ayoodactuuby yjñhua'ñ yäxa'ñ etz huinmucxa'ñ huingueeda'ñ ytñtz miid jotmay.

25

Je ijxpejt ma je majcpi töxy'anäg

¹ Co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñybi jadu'n nipaadip nej je nimajcpi töxy'anäg co ñicxy ajcxy ñajjipcobadihuáanigixy miid je yëydijc huidi pigamb. Chi minicxy ajcxy aceite lámpara co yajticxaangixy. ²⁻⁴ Nimigoox je töxy'anäg huidi cohuinma'ñity etz ahuing minicxy jadüg quiig ujtz miid aceite. E nimigoox je töxy'anäg ca'pi ajcxy cohuinma'ñity, e ca' ajcxy ahuing minicxy jadüg quiig aceite. ⁵ E je yëydijc huidibi anajty pigamb huäcxijpni ooy, chi je töxy'anäg ajcxy ooy ytiñyñi mä'uuybi. ⁶ E mijcuctz ajcxy midoy co tüg jäy mic mina'ñ: "Chi miñ je yëydijc huidibi pigamb, nicx jipcobadixy." ⁷ E huin'it je nimajcpi töxy'anäg ajcxy ypidictay. Chi ajcxy yjñn ni'ixiy nidüg nidüg. ⁸ Chi je nimigooxpi huidibi ca' ycohuinma'ñity ñimay je nimigooxpi huidibi cohuinma'ñip: "Ñich ajcxy hueeni mooygich yi m'aceite, co pñdzaanip ñich ajcxy njñn." ⁹ Chi y'adzooy je cohuinma'ñybi ajcxy: "Ca' nyega'ñich, je' co ca' ñich ajcxy nje' yhuaadñhua'ñ. Nicx miich ajcxy juy jim ma ytoogyii." ¹⁰ E ti anajty ajcxy ñicxy aceite juuyb je huidibi ajcxy ca' ycohuinma'ñity, co oy yjäty je yëydijc huidibi pigaanip. Chi je cohuinma'ñybi ajcxy miid tigiy tigoty je yëydijc huidibi pigaanip. Chi tijc yaj'agiiy. ¹¹ E com jecyñi oy yhuimbity ajcxy je huidibi ca' ycohuinma'ñity. Chi ajcxy yminañ: "¡Huindzin, Huindzin, ocyaj'ahuädz mdijc!" ¹² Chi je' y'adzooy: "Ca' ñich miich ajcxy n'ixy'adyii."

¹³ Chi Jesús yminañ:

—Nayñi'ixiiygix, je' co ca' mnejhuüyigixy mina ñich nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

Je ijxpejt ma je meeñ

¹⁴ Co ñich anajty nhuimbida'ñich jadüg'oc ya naaxhuiñybi, jadu'n nipaadip nej jadayaabi ijxpejt, co anajty tüg comeeñyñy chona'ñ viajetumbi, chi je' ytumbi ajcxy mooy je meeñ co huen cuend'ajtcixy. ¹⁵ Je ymidügpi tumbi moy migoox mil meeñ. Je mimetzpi moy mejtz mil. E je ymidugügpí moy tüg mil. E jadu'n ajcxy moy nije' nije' nej huaad cuend'ajtcixy. Chi choñ je huindzin viajetumbi. ¹⁶ Je tumbi huidibi cidigüyí migoox mil meeñ, ytigüy ajuybi adoocpi. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty jamigoox mil. ¹⁷ Nañ jadu'n huidibi cidigüy mejtz mil, ytigüy tumbi müd je meeñ. Chi je' ymeeñ y'ung'ajty ja mejtz mil. ¹⁸ Je huidibi cidigüy tüg mil hue' oy pidägy je meeñ tützjoty. Chi tajy, e yützi je yhuindzin ymeeñ. ¹⁹ E com jecyñi oy yhuimbity je huindzin. Chi ytigüy cuenta yaj'oyüyb müd je ytumbi ajcxy. ²⁰ Chi miiñ jayijp je huidibi anajty ti cidigüyí migoox mil meeñ. Chi je tumbi yajcidigüy je' yhuindzin majc mil meeñ. Chi yminañ: “Miich ti xymooyich migoox mil meeñ, e ñich ti nyaj'ung'atyich jamigoox mil.”

²¹ Chi je' yhuindzin mīnaañ: “Janch jotcuje ñich cham co jadu'n ti mduñ müd je hueenbi meeñ. Miich ooy mdudägy etz oy ti mduñ, e paady njacmōhuamyb jacmay. Tigi' ma ñich, e xondäg müd ñich.” ²² Chi ymiñ je huidibi anajty ti cidigüyí mejtz mil meeñ. Chi nīmay je yhuindzin: “Miich xymooyich mejtz mil meeñ, e ti nyaj'ung'atyich jamejtz mil.” ²³ Huin'it je' yhuindzin ñīmaayi: “Janch jotcuje ñich cham, co jadu'n oy ti mduñ müd ñich nmeeñ, e paady njacmōhuamy jacmay. Tigi' xondäg müd ñich.”

²⁴ E co oy yja'ty je huidibi cidigüyib tüg mil meeñ, chi nīmay je' yhuindzin: “Huindzin, hue' ndijyich miich myëydijc'aty janch jibic jäy. Miich cosecha myajpidicpy ma ca' ti mnīpy etz miich mgosecha myajpidicpy ma ca' ti ti mhuijy. ²⁵ Paady ooy ndzigüyich co je meeñ ngayaj'ung'adipyich. E co miich mhuimbida'ñ, mdzogamy je nmeeñ, e paady je mgi'mmeeñ ti nyüchich, je' co ndzigüyich co nicxy nyajtigooyich miich nmeeñ. Cha je meeñ huidibi ti xymooyich.”

²⁶ Chi je' yhuindzin ñīmaayi: “Jibic tumbi miich, ooy mnuuxity. ¿Nej ti mnejhuñy miich co ñich cosecha nyajpidigyich ma ca' ti ti nnībyich, etz cosecha nyajpidigyich ma ca' ti ti nhuijyich? ²⁷ Oy co ixipy miich je ñich nmeeñ ti myejc'anuucxy, e jim ixipy y'ung'at. E cham co ti nhuimbityich cham ixipy je nmeeñich xycidigüyich müd nimeeñ'ung.”

²⁸ Chi je huindzin nīmay je jacjadyi tumbidijc: “Pijci ajcxy yí meeñ huidi ymüd, e mooygix yí huidibi majc mil ymüd. ²⁹ Je

huidibi oy tumb jacyajmōhuamb je' anaxy, e ymīd'adamy je' conaxpi. Je' huidibi hueen mīd yajpigamb je' huidi ymīd, je' co ca' oy ti ytuñ mīd je' hueenbi. ³⁰ Yi jūibi tumbi huidibi ca' oy ytuñ, pidāg ajcxy agootztuuby ma yjihuiipy yāxipy, ma ytātz huinmuucx huingueedip mīd jotmay.”

Co anajty naaxhuiñyāy ajcxy yajtyduñ

³¹ Co ñich, je jāy huidibi tzoon tzajpjoty, nhuimbity ñich anajty jadūg'oc ya naaxhuiñybi, huin'it n'ixtāga'ñich ma ñich n'ane'mdac etz ane'ma'ñich mīd ñich nmij'ajtīn etz n'oy'ajtīn.

³² Chi tūg'óciy je naaxhuiñyāy yajtūgmujctāhua'ñ ma ñich. Nhuācxamybich jadūg jadūg jadu'n nej jāy ajcxy huācxy je cōbixy etz je chiibo ajcxy. ³³ Nbidāgaamybich a'oy'amy je jāy ajcxy huidibi oy ti ytungixy mīd ñich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej cōbixy. Nbidāgaamybich anajty'amy yi jāy ajcxy huidibi jibic ti ytungixy mīd ñich. E yi' ajcxy jadu'n nipaadip nej chiibi.

³⁴ Chi nnimāhuibich yi jāy ajcxy huidibi a'oy'amy: “Miingix miich ajcxy huidibi Dios Teedy ti xyconuucxy ajcxy. Je'ajtīgix ane'mdac huidibi ijtp n'ixī mīd miich ajcxy ycixpi maabi naaxhuiñybi chondāgy. ³⁵ Ma anajty ñich nyuubōgyii miich ajcxy ti xyajcaayich; ma anajty ñich ndidzīyii, miich ajcxy ti xyajni'ūgyich; ma anajty ñich nihuidityich, miich ajcxy jāttac ti xymōyich; ³⁶ ma anajty ñich je nhuit ti nyajmayjatyich, miich ajcxy ti xymōyich je huit; ma anajty ñich nbigyijich, miich ajcxy ti xycuend'atyich; etz co anajty ñich pujxtigoty nyajpaady, miich ajcxy ti xycogapxīyich.”

³⁷ Huin'it ymīna'nañ je jāy ajcxy huidibi oy ti ytungixy mīd ñich: “Huindzin, ¿mīna ñich miich ajcxy ti n'ixy ayuu, e ti nyajcay? O ¿mīna ñich miich ajcxy ti n'ixy co mdidzīyii, e ti nyajni'ūgy? ³⁸ ¿Mīna ñich miich ajcxy ti n'ixy co miich mnhuidity, e ti nmōy jāttac? O ¿mīna mhuit ti myajmayjaty, e ti nmōy je mhuit? ³⁹ ¿Mīna ñich miich ajcxy ti n'ixy, co miich mbigyii, e oy ti ngüend'aty? etz ¿mīna ñich miich ajcxy ti n'ixy co pujxtigoty myajpaady, e oy ti ngogapxīy?” ⁴⁰ ñich, je mij'ane'mbi, n'adzohuimbiditych: “Janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy co yi jāy ajcxy huidibi oy ti ytungixy mīd pinjaty huidibi xymijnicxpejtpich, nañ jadu'n oy ti ytungixy mīd ñich. Ca' ñējity co jāy ajcxy ymīnañ co ca' ypinity je jāy huidibi xymijnicxpejtpich.”

⁴¹ Chi ñich, je mij'ane'mbi, nimāhuibich je jāy ajcxy huidibi yajpatp: “Huinhuāctuutcich miich ajcxy jibicjāydijc. Nicxy miich ajcxy mijjīnjoty, huidibi ijtp n'ixī mīd je mujcu' ycixpi etz mīd je' y'āngeles ajcxy ycixpi. ⁴² Ma anajty ñich nyuubōgyii, ca' miich ajcxy xyajcaayich; ma anajty ñich ndidzīyii, ca' miich

ajcxy xyajñi'ucyich; ⁴³ ma anajty nnihuidityich, ca' miich ajcxy xyajjäätägyich; ma anajty ñch nhuit xytigoy'íjtigich, ca' miich ajcxy huit xymooyich; etz ma anajty ñch nbígyii e nyajpaadyich pujxtigoty, ca' miich ajcxy xycogapxiiyich." ⁴⁴ E chi je' ajcxy ymina'nañ: "Huindzin, ¿mina ñch ajcxy miich ti n'ijxcixy co anajty miich yubögyii tidziyii, o co anajty mnihuidity? ¿Mina ti n'ijxcixy co ca' mhuit müdity, o co mbígyii, o co anajty pujxtigoty myajpaady, e ca' ñch ajcxy miich nbubejty?"

⁴⁵ Chi ñch, je mij'ane'mbi, n'adzohua'ñich: "Janch tıy'ajt jadu'n nej nnimaagyixy. Huen tim pıñity huıdibi ca' müdity pa'ayo'n müd je' ajcxy huıdibi xymijnıcxypejtpıch, oy jäy yjamina'ñ co ca' ypıñity, ñch miich ajcxy anajty jadu'n ti xytuñich." ⁴⁶ E jada ajcxy nıcxıp huınıxıı ayoodactuuby, e yı tudägyı ajcxy nıcxıp ma yı jugy'ajtin huınıxııbi.

26

Je huınma'ñ nej anajty Jesús madzaangıxy

¹ Co Jesús nigapxtay tüg'ócıy jadyaabi ayuc, chi nımay yı' ydiscıpusos ajcxy:

² —Miich ajcxy mnejhuııyb co huıxtic je amayxıı, je pascua xıı. Pascua xııjoty ñch, je jäy huıdibi tzoön tzajpjoty, nyajcıyega'ñich ma nmıdzipıch etz xyajcruutzpeda'ñich, xyaj'öga'ñich ajcxy.

³ Je huın'ıt xıı je teedy huıdibi tungmıd ajcxy, je escribas, etz je mijjäydıjc ajcxy ñayyöymujctayı ma je' ytıba' je teedy huıdı jacmıjtungmıd huıdı anajty yxıı Caifás. ⁴ E jım ma Caifás ytıba' jım ajcxy huınma'ñy'ıxtay nej jėbi yajmachycägıxy Jesús müd anıı etz yaj'ögaangıxy. ⁵ Chi ajcxy ñayñımaayı mıñ xyıpy:

—Ca' y'oyıty co xııjoty nmajtzım Jesús. Ca' jecyıty co je mayjäy xymıjotma'ttayım etz ytıgıhuıp ajcxy huambi jıhuııybi.

Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc

⁶ Jesús anajty yajpaady Betania ma Simón ytıjc, je Simón huıdibi anajty ymıd je jıbic nıbüdz pa'm. ⁷ E ma anajty Jesús ycay, huın'ıt ymıñ tüg töxyjäy müd tüg quııg ujtz müd perfume huıdibi ooy oy yxuugy, jada perfume ooy anajty choohuıty. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quııg, e yajcıyogıy Jesús je perfume huıdibi ooy oy yxuugy. ⁸ Co Jesús ydiscıpusos ajcxy jadu'n ıjxy, chi ajcxy mıjotma'ty je töxyjäy. Chi ajcxy ñayñımaayı mıñ xyıpy:

—¿Ti co jada perfume huıdibi ooy oy xuugy ayoy? ⁹ Tzou ıxyıpy ooy jada yajtoocy, jaydėbi ıxyıpy müd yajpubet je ayooııtıjc.

¹⁰ E co Jesús nejhuııy nej ajcxy ymina'ñ, chi nımay:

—¿Na'amy co m'amayïy jadayaabi töxyjäy? Yi' huídibi ti tuñ, je' yi' tüg oybi. ¹¹ Je ayoohtijc ca' ytigoy'ida'ñ ma miich ajcxy nimina. Huen huídibi xii huen huídibi tiempo jëbi miich ajcxy mbubedipy ayoohtijc. Hich ca' n'ida'ñich jecy ya miid miich ajcxy. ¹² Jada töxyjäy ti pidägy ma ñich nninïcx perfume huídibi ooy oy xuugy, jayïjp ca'ni nnaaxtigïyich. Jadu'n je' jïjp'ïjxpy mina nnaaxtigïhua'ñich. ¹³ E huentimma'amyitye je Dios y'ayuc anajty yajcapxhuäcxy huindu'my naaxhuiñ jim yajnigapxa'ñ jadu'n nej je töxyjäy ti tuñ cham miid ñich, e jadu'n je mayjäy jäymedzipy jada töxyjäy.

Judas cïyecy yi Jesús ma ymidzip agojïx

¹⁴ Chi nidüg je' ydiscípulos huídibi yxii Judas Iscariote oy nimäy je teedy mïjtungmïdipi, ¹⁵ nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy xymöhuiñich co ngïyegïpyich Jesús?

Chi ajcxy moy iipxmajc plata meeñ. ¹⁶ Co ajcxy meeñ ymooy, chi mic'amy Judas yhuinma'ñ'ixtay nej jëbi cïyecy Jesús ma ymidzip.

Jesús y'adzuu'ajty pascua xïjoty

¹⁷ Je ymidügpi xii, je amayxii, je pascua xii ma anajty yajcay je tzajcaagy huídi ca' levadura miidity, huin'it je' ydiscípulos ajcxy nimiñ Jesús. Chi ajcxy yajtiy:

—¿Ma mdzocy co ñich ajcxy ni'ixïhuip huídi mgayamy je pascua xii cïxpi?

¹⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ñïcx miich ajcxy jim Jerusalén ma tüg jäy ytijc, e mnimähuiñ: “Hich nHuindzin jadu'n minamb co yhuingoñ je' yxii yhora, e paady ma miich mdiçc yi' tuna'ñ je pascua xii adzu'ajtin miid ydiscípulos ajcxy.”

¹⁹ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy cuyduñ jadu'n nej Jesús anajty ti ñimäyïi. Chi ni'ixïy ajcxy je pascua adzuu'ïbi.

²⁰ E co chu'ïy, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa miid je nima-jmetzpi ydiscípulos. ²¹ E ma anajty ycaaygixy, huin'it nimay je nima-jmetzpi:

—Nidügti miich ajcxy huídibi xycïyegaambich ma nmïdzipich.

²² Huin'it ajcxy yjajtay taj may. Chi ajcxy yajtiy:

—Huindzin, ¿nej ñich jada'ji?

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huídi miid ndocxmucyich, yi' je' jadu'n xycïyegaambich ma nmïdzipich. ²⁴ Janch tiy'ajt co ñich n'öga'ñich, jadu'n nej je profeta jaay jecy'ajty. ¡Ay ayooob je yëdyjç huídi xycïyegaambich! Jac'oy co ca' ycama'xung'aty je huídibi xycïyegaambich.

²⁵ Chi Judas yminañ:

—Huindzin, ¿nej ñich jada'ji?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

²⁶ E ma anajty ajcxy ycaj, huin'it Jesús tzajcaagy conígy. Chi yajnajxy Dioscojuyip. E chi jada' tujchuácxy je tzajcaagy. Chi moy je nimajmetzpi ajcxy je tzajcaagy, e yminañ:

—Cay miich ajcxy jadayaabi tzajcaagy, yi' je' ñich je nninícxich.

²⁷ Huin'it Jesús ciyígy je y'ügy. Chi yajnajxy Dioscojuyip. E huin'it moy je ügy je nimajmetzpi ajcxy, e yminañ:

—Üc miich ajcxy jadayaabi ügy, ²⁸ yi' je' ñich je nni'pyich. Yi' ñigapxy co Dios ti yaj'aducy je jemybi ayuc. E ñich nni'py ytemañ yoganñ mïd je mayjáy ycixpi, jaydëbi ajcxy paadip je huinmeecxin mïd je ypocy ycixpi. ²⁹ Janch tïy'ajt jadu'n nej nnimaagyixy, co ca' n'oc'ügaanich jadüg'oc je pascua xii ügy, ixti cooni je xii tiempo paadip co ñich ajt n'uucim huinjemybi je pascua xii ügy ma ñich nDeedy y'ane'min.

Jesús nigapxy co Pedro ycoyütza'ñyii

³⁰ E co ti y'idäy, chi ajcxy choonñ ñicxy ma Olivos cögop. ³¹ Chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Nidüg'óciy miich ajcxy xy'ixmajtztähua'ñich cham coodz. Je' co jaaybejty jadu'n miiñ ma je Dios ñecy: “Ögip je cuend'ajtpi, huin'it je cöbixy yöyhuácxtähua'ñ.” ³² E co anajty ñich njugypicyich jadüg'oc ma anajty ti n'ögyich, chi jayijpni nnicxa'ñich ma Galilea, e jim naybaatim nidüg'óciy.

³³ Chi Pedro yminañ:

—Oy yi' jacjadyiibi migügtijcich xyjadim'ixmajtztäy, per ni camina xii ñich miich n'ixmadzipy.

³⁴ Chi Jesús Pedro nimay:

—Janch tïy'ajt jadu'n nimäyich, cham coodz ca'ni anajty je tzey yaxígy, miich tugüg'oc mina'nip co ca' xy'ixy'adyiijich.

³⁵ Chi Pedro yminañ:

—Oy ñich ndim'ögip mïd miich, ni camina ngaminá'nibich co ca' miich n'ix'adyii.

E nidüg'óciy je' ydiscípulos ac tim jadu'n yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

³⁶ Chi Jesús ñicxy mïd je' ydiscípulos ajcxy, oy yja'tcixy jim Getsemaní. Chi jim Jesús nimay je ydiscípulos ajcxy:

—Ya miich ajcxy oc'ña', miin ñich n'ocñicxyich jim'amy Dios mibijctzoobi.

³⁷ E chi Jesús ñicxy mïd Pedro etz nañ jadu'n mïd je Zebedeo ymang nimetzpi. E jim Jesús ñayjihuiyi janch tajy may mij cajee. ³⁸ E chi jim yajnimay je nidügügpi discípulos:

—Nayjihuiybych taj may ma njot nhuinma'ñ, ixti mabaad anajty n'ögich müd tájin máyin. Hui'm müch ajcxy ya müd ich etz ca' mmaagixy.

39 Huin'it Jesús ñajtzöyiy mijci'm jahui'. Chi jim ñaygojxtinaydaci naaxcixy, e ytigiy Dios mibijctzoobi, yminañ:

—Dios Teedy, ich nDios, pen jébi jadu'n, mduñ may'ajt píjigich jadyaabi tzaachypi ayo'n, per ca' yjadu'nity nej ich ndzojcin mdunipy, jadu'n mdunipy janchtiy nej müch mdzojcin.

40 Huin'it Jesús yhuimbijty jim ma anajty ti yajhui'my je nidugigpi. E oy paady ac tim maab anajty ajcxy. Chi nimay je Pedro:

—¿Nej ca' madäga'ñ müch ajcxy co m'idipy juugy tüg hora müd ich ycixpi? 41 Hui'mi' ya, juugy m'idipy etz mibijctzoo Dios, jaydéb ca' je ca'oybi xymimadägip. Janch tiy'ajt co jotjoty ooy mnijot'ajtcixy com tunaangixy yi oybi. Per yi mninix ca' ymadäga'ñ nicxy tuñ oybi.

42 Chi mimetz'oc Jesús ñicxy oy Dios mibijctzoy, yminañ:

—Dios Teedy, pen copicy co ich nbaadibich je ayo'n, huen jadu'n yjaduyb müd ich nej müch mdzojcin.

43 Chi jadüg'oc Jesús huimbijty ma je nidugigpi discípulos, e oy pátnibi maab ajcxy, je' co ca' anajty ajcxy mimadägy máhui.

44 Chi yajhui'my ajcxy, e midugig'oc ñicxy Dios mibijctzoobi. E nañ tim jadu'n oy minaanip jadu'n nej anajty ti y'ocminamb.

45 Chi jadüg'oc huimbijtni jim ma je nidugigpi, chi nimay ajcxy:

—¿Máagixni? Póxcix jadachambi. Ti je tiempo yhuaad'ajtni mina ich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nyajcüyega'ñich ma yi jibicjäydijc ajcxy. 46 Pidiccix, tzoc jámim, chi ymiñ je huidibi xycüyegaambich ma nmidzipich.

Tzумы mach ajcxy Jesús yajnicxy

47 Jesús capxni anajty jim co yjäty je Judas. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi discípulos huidibi Jesús yhuin'ijx. E je Judas müd ja'ty mayjäy, je huidibi anajty ti quexy je judío teedy mijtungmüdpí etz je mijjäydijc. E je mayjäy hue' anajty ajcxy müd ypujx etz quipy. 48 Judas, je huidibi anajty cüeycp Jesús, ti anajty jayijp yecy tüg ijxpejt huidibi müd jébi ajcxy ijxcapy Jesús. Jadu'n jayijp Judas ycapxtuñ müd je' ajcxy, e yminañ:

—Je jäy huidibi anajty ndzücxypich, yi' je' Jesús. Májtcix.

49 Huin'it Judas nimijhuägy Jesús co capxocxa'ñ, chi yminañ:

—¡Huindzin!

Chi tzücxxy.

50 Chi Jesús ñimayi:

—Migüg, ¿na'amy co xyñimijhuägyich?

E co jadu'n nimay, chi mic'amy yi' ajcxy majch Jesús. Chi ajcxy yajnicxy tzumy mach.

⁵¹ E huin'it nidüg je Jesús ymigüg, juudy je ypujx. Chi tatzpujxtucy je teedy mijtungmüdpí ytumbi. ⁵² Chi Jesús nimay je' ydiscípulo:

—Pidäg yi mbujx ma ytjic. Com pinjaty tziptumb müd pujx, nañ jadu'n y'ögipy müd pujx. ⁵³ ¿Nej ca' mnejhuüy co ich jëbi nbijctzooyich cham adzu'x may ángeles, je huidibi xyñihuá'nibich ma nmidzipich? ⁵⁴ ¿Per nej ycixipy yca'pxipy nej miiñ jaaybety, jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii müd ich ycixipi?

⁵⁵ Chi Jesús nimay je mayjây:

—Miich ajcxy ti xyñidzonñyich müd je pujx müd je quiipy. ¿Nej mdijy ich meetzpi o jäy yaj'öcpich? Ich jabom jabom anajty iñâyich nyaj'ixpicyich miich ajcxy jiiby ma Dios ytjic. E ca' miich ajcxy xymajchich. ⁵⁶ Huinjihui' miich ajcxy co tüg'óciy yam ytuñyii yjadyii ca'px tim jadu'n nej je profeta ajcxy cojaay jecy'ajty.

Huin'it nidüg'óciy je' ydiscípulos ajcxy yqueectay. Chi Jesús yhu'i'my naydügpajc.

Jesús ma naymujcpidijc yhuinduu

⁵⁷ Je' ajcxy huidibi anajty ti mach Jesús, yajnicx ajcxy jim ma Caifás ytjic. E jim ma Caifás ytjic ma anajty ti ñayyöymujctáayigixy je escribas etz je mijjâydiyc ajcxy. ⁵⁸ E je Pedro anajty axam nicxy jigüegy jihuüy, ixti cooni yajja'ty ma Caifás ytiba'. Chi jim ytigiy. Chi ixtacy müd je cuend'ajtpi ajcxy, je' co oc'ixa'ñ ocnejhuñhua'ñ nej Jesús yjada'ñ.

⁵⁹ Je teedy ajcxy mijtungmüdpí etz tüg'óciy je judíojäy mijtungmüdpí ajcxy huinma'ñ ixtaaygixy nej jëbi Jesús yajpocycägixy müd ajcxy xihuín, e jadu'n jëbi mooygixy yi o'cin. ⁶⁰ Mayjây ñihuambejty Jesús müd anii, per ni pin anajty ca' müdity tiy'ajt co Jesús anajty ti ytundigooy müd judíojäy ajcxy ycötujcin. Jac com jecy müin metz testigos müd aanii. ⁶¹ Je' ajcxy yminañ:

—Jadayaabi yëydijc minañ co jëbi nyajhuindigooyich Dios ymijtzajptjic, e codugüg xii ti anajty nyaj'oyiyich jadüg'oc.

⁶² Huin'it je teedy mijtungmüdpí ytinayigy, e nimay Jesús:

—¿Nej co ca' m'adzooy? ¿Nej janch tiy'ajt nej jadayaabi metzpi testigo ymina'ñ?

⁶³ Per Jesús ca' y'adzooy. E huin'it je teedy mijtungmüdpí ñimaayi:

—Nimaayg ich ajcxy Dios ycixpi, pen janch miich je' je Cristo je Dios y'ung.

64 Chi Jesús ymínañ:

—Miich jadu'n mīnamb. Nañ jadu'n ñich miich ajcxy nimäy, co ñich je jāy huídibi tzoon tzajpjoty, miich ajcxy xy'ixipyich tzajpjoty ma Dios ymīc a'oy'amy. Nañ jadu'n miich ajcxy xy'ixipyich jocjoty co anajty nhuimbityich jadüg'oc ya naax-huñ.

65 Chi je teedy jacmījtungmīdipi oy yhuit huindzecxy huinma'ch, chi ymínañ:

—Jadayaabi yēydīc ti capxtigooy Dios. ¿Ti testigo njac-huaanim? Miich ajcxy ci'm ti mmīdoogixy co yí' ti ycapxytigooy ma Dios, e minañ: 66 ¿Nej miich ajcxy minangixy?

Chi ajcxy ymínañ:

—Ti ycapxytigooy, copicy co y'ögipy.

67 Chi ajcxy huindzujy jījptzujy etz cojxy ajcxy. Chi jacjadyii huingoxy jījpcojxy. 68 E chi ajcxy nimay:

—Pen janch co miich je' je Cristo octiygapx pin ti xycoxy.

Pedro ymínañ co ca'p Jesús ix'y'adyii

69 Je huin'it moñi Pedro anajty ññay tibägujc. Chi ñimiini tüg töxy'anäg tumbi, chi ñimaayi:

—Miich nañ jadu'n ti mhuidity mīd Jesús je Galilea jāy.

70 Chi Pedro ymínañ mayjājoty:

—Ca' nhuinjihuñyich ti mgapxpy.

71 Pedro hue' anajty pidzimnip co ñimiini huingbi töxy'anäg. Chi je töxy'anäg nimay je' ymīgügtijc:

—Jadayaabi yēydīc ti yhuídity nañ jadu'n mīd Jesús je Nazaretpi.

72 Chi Pedro jadüg'oc coyüch je Jesús cixyjot huinijot ymínañ:

—Ca' n'ixy'adyiijich yijibi yēydīc.

73 Jac co hueeni, je jāy huídibi anajty ajcxy jimip ñimay ajcxy je Pedro:

—Janch co miich nañ jadu'n anajty mīd mhuidity yí Jesús, com yí m'ayuc yí' xyajniquēxīp.

74 Chi Pedro tigūy capxpi janch oy ñinej minañ huinijot:

—Ca' n'ix'adyiijich yí yēydīc.

E tim huin'ítiy je tzey yaxīgy. 75 Chi Pedro jāymejtzcoody jadu'n nej anajty Jesús ti ñimāyii: “Ma ca'ni anajty tzey yaxīgy cham coodz, miich tugīg'oc xycoyützibich.” Chi Pedro pidzimy tiba', e jibiy oy yāxy mibaad yjotcidāgy.

27

Chi Jesús yajcīyejcy ma Pilato

1 E co oy yximīy yticxīy, chi je teedy mījtungmīdipi etz je mijjāydīc ajcxy quipxycapxy co yaj'ōgaangixy Jesús. 2 Chi

ajcxy yajnicxy c̄ıxoch oy ajcxy c̄ıyecy ma Poncio Pilato je gobernador.

Judas ñayyöctiıyi

³ Co je Judas je huıdibi anajty ti c̄ıyecy Jesús, co ijxy co yaj'ögaanip Jesús, chi oy yjotmaybaatni. Chi conhuimbijty je iıpxmajcpi plata meeñ ma je teedy mıjtungmııdpi etz mijjädıjc ajcxy. ⁴ Chi Judas nımay je teedy mıjtungmııdpi etz je mijjädıjc ajcxy:

—İich ti ndundıgooyıch co ti ngıyecyıch yi tudägyjây ma miıch ajcxy.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Ti iıch ajcxy n'occuent. Miıch yi' mnıgıxp tııbi mduñ.

⁵ Huin'it Judas cohuijıy je meeñ jııby tzajtıgoty. Chi ñıcxy. Chi ñayyöctiıyi.

⁶ Huin'it je teedy mıjtungmııdpi yajpidıgy je meeñ. Chi ajcxy ñayñımaayı miñ xyıpy:

—Jadayaabi meeñ ca' yjėbıty co nbıdaacım ma ofrenda ñıgidägy. Je' co yi' yjėjıty je huıdı ni'py ti tzoo'adyıı.

⁷ Huin'it je teedy ajcxy tuñ je quıpxycapxy co juyaangıxy mııd je meeñ tüg naax huıdibi jây ytıjp, tütznaax it, ma ajcxy yajnaxtıgııhuıpy pınjaty ca' ycogajpıty jim Jerusalén. ⁸ İxtı chambaad jadu'n xıı'adyıı jejımbı it: Ni'py naax. ⁹ E jadu'n ycıjx yca'px nej je profeta Jeremıas ymınañ: “E jadu'n ajcxy je' yajpidıgy meeñ iıpx majcpi plata meeñ (je' choou nej anajty ajcxy Israeljây ti yajnıgödugıy), ¹⁰ e mııd je meeñ ajcxy juy je tütznaax it, jadu'n nej anajty ti xy'ane'myıch Dios.”

Pilato y'amıdooy Jesús

¹¹ Jesús yajpaady jim anajty ytinây ma je gobernador Poncio Pilato yhuınduu, chi y'amıdoohui:

—¿Nej miıch je' judıos jây xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miıch jadu'n mınamb.

¹² Je judıo teedy ajcxy huıdibi mıjtungmııdpi etz je mijjädıjc tzachxıgıxy Jesús ma je gobernador. Ni jadu'ñıyı Jesús ca' y'adzooy. ¹³ Chi je Pilato ñımay Jesús:

—¿Nej ca' mmıdooy nej yi' ajcxy yxııyı?

¹⁴ Per Jesús ni jadu'ñıyı ca' y'adzooy. E paady je gobernador oy mij huınmay, ni ca' ocnejhuııyñı ti ycapxıpy.

Jesús ycödujcy y'o'cıı

¹⁵ Je gobernador jadu'n anajty ycostumbre mııdıty co jimıjt jimıjt najtzmazıy tüg machyjây pascua xııjoty, je huıdibi je mayjây ti ytımychojcpy. ¹⁶ E jim anajty tüg je machjây huıdibi

anajty ajcxy ix'y'ajttaayb, e yx'ijity Barrabás. ¹⁷ E co anajty jim ti ytügmujctaaygixy, chi Pilato ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy mdzojcpy co iich nnajtmadzihuibichi? ¿Najtmadziyich Barrabás o Jesús huidibi jäy ajcxy ytiypy je Cristo? ¹⁸ Pilato ñejhuuyb anajty co mañ'ájtingix anajty ti cïyejccixy Jesús.

¹⁹ Jimni anajty iñäy Pilato me je ycötujctac co je ytöxyijc tiy'ajt quejxy ma yi', yminañ: “Ca' huaad myajtzaachytuñ yi tudägyjäy. Je' co iich amygoodz ti ngumäyich janch jibic miid yi' ycixpi.”

²⁰ Per je teedy ajcxy etz je mijjäydijc ti anajty capxyjotcïdaaccixy je mayjäy co huen yajnajtmadzihy Barrabás etz huen yaj'öccixy Jesús. ²¹ Paady co jadüg'oc je gobernador y'amidooy je mayjäy:

—¿Huidibi machyjäy mdzojcpy co nnajtmadzihuibich? Chi je mayjäy y'adzooy:

—Najtmadzi' Barrabás.

²² Chi Pilato y'amidooy je mayjäy:

—¿E nej ndunipyich yi Jesús, huidibi jäy ytiypy Cristo?

Huin'it ajcxy nidüg'óciy y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet yi Jesús!

²³ Chi Pilato yminañ:

—Pues, ¿nej ti ytundigooy?

Per je mayjäy nigoob y'adzoday:

—¡Yajcruutzpet! ¡Yajcruutzpet!

²⁴ Pilato yjapubedaan Jesús, per co ijxy nejhuuy co je mayjäy ca' ni nej niducy. Hue' ajcxy oy ytigihy huambi jihuuybi, chach ñayñajztijhygixy miid jot'an. Huin'it Pilato capxyñiguejxy je huadz ni. Chi ytigihy cibujp ma je mayjäy yhuinduu, e yminañ:

—Ca' iich ngo'adzohuipyich jadayaabi tudägyyëydijc y'o'cin. Miich ajcxy yi' mgo'adzoohuipy.

²⁵ Chi je mayjäy y'adzoday:

—Iich ajcxy ngo'adzohuipyich yi' y'o'cin miid n'ung anäg etz n'ap n'oc.

²⁶ Chi Pilato najtmadziy je Barrabás. Per Pilato ane'my co huen Jesús yajhuojp. E co yajhuojptay, chi cïyejcy, co huen yajcruutzpedyii. ²⁷ Chi Pilato ysoldados ajcxy yajnicxy Jesús ma agujctijc. E jiihy tüg'óciy soldadtijc ñayyöymujci ma Jesús. ²⁸ Chi je soldado ajcxy je' yhuit yajniënducy. Chi ajcxy yajniñeny je tzapx huit huidibi je rey ajcxy yajtuumyb.

²⁹ Chi ajcxy tacy tüg corona miid apy. Chi ajcxy yajcöjeniy ma Jesús. E huin'it ajcxy a'oy'amy yajcigabhy tüg je paxy. Chi ajcxy huingojxtinay'ahuhy. Chi ajcxy nixiicy yajxiicy, e yminaangixy:

—¡Ooy ymijity yjanchity, je judíos ajcxy yrey!

³⁰ Chi ajcxy huindzujy jiptzujy. Chi ajcxy yajcǵajptucy je paxy, e yajcōhuojpǵy ajcxy. ³¹ E co ajcxy nixiictay yajxiictay, chi yajniǵenducy je rey yhuit etz yajniǵeniy je yci'm huit. Chi ajcxy yajnicxy ma yajcruutzpedaangixy.

Co Jesús yajcruutzpejti

³² E jim ma anajty hueeni ti ytüyöy, jim ti paty tüg Cirene yëydijc anajty yxiiǵity Simón. Chi ajcxy adzip nimay Simón co huen jaccapi Jesús ycruudz.

³³ E co ajcxy yja'ty ma tüg je it yxiiǵip Gólgota, jadu'n yhuimbizim Öcpi Cohuajc Cōgop. ³⁴ E jim ajcxy Jesús jayaj'üga'ñ vino temhuidity mïid tzooy, jigix ca' jihuihuip je tzaachypi. Per co uucmajch, chi jihui'ñybijc co ca' y'oy'uucnity.

³⁵ E co anajty ajcxy yajcruutzpety Jesús, chi je soldadtijc suerte ijxy, pin jëbi ocjè'adyii Jesús yhuit, chi yciǵxy yca'pxy jadu'n nej je profeta cojaay jecy'ajty: "Yajhuäcxipy ajcxy iich nhuit e mïid iich nhuit ycixpi ixipy ajcxy suerte." ³⁶ E jim anajty ajcxy iñaaygixy cuend'ajtcixy. ³⁷ Je xihuin ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús ycöduu jadu'n ymïnañ: "Jadayaabi je' Jesús, je judíos ajcxy je yrey."

³⁸ Quipxy mïid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. ³⁹ Je mayjäy huidibi ajcxy naxiǵyb anajty ma Jesús, ooy anajty oy ycöjigiñ, nixiǵy yajxiǵy ajcxy Jesús, ⁴⁰ ymïna'ñ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytijc jidaanip, e codugiǵ xii huingbi myajpidiǵa'ñ. Miich ci'm cham naygohuäñii, e minac cruudzcixy, pen janch miich Dios xy'ung'adyii.

⁴¹ Nañ jadu'n je teedy ajcxy huidibi mijtungmïidpi, etz je escribas, etz je fariseos ajcxy etz je mijjäydijc nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

⁴² —Huingbi ti cohua'ñ, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'niiyb. Pen janch co yi' jëjity je Cristo je Israel jäy rey, huen minacy jadachambi ma cruudz, huin'it nmibijcim. ⁴³ Yi' ti pidägy ymibijcin ma Dios; huen jadachambi je Dios yajniǵdögyii, pen janch Dios chogyii; yi' ti ymïna'ñ co Dios y'ung'adyii.

⁴⁴ Nañ jadu'n je metzpi meetzpi ajcxy huidibi cruudzpejt quipxy mïid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy ooy Jesús.

Jesús y'ögy cruudzcixy

⁴⁵ Co yucjcxiiǵiy, chi ycoodziyday tüg'óciy naaxhuiñybi. E jadu'n je naaxhuiñybi y'ijty coodz, ixti minacy yxii. ⁴⁶ Huin'ítiy Jesús ycapxyqueecy janch mic ymïnañ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yi' jadu'mbi ayuc hue' yhuimbizimy: Dios Teedy, Dios Teedy, ¿ti co ti xy'ixmachich?

47 Nijëjity jäy huídibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús co jadu'n midoogixy Jesús y'ayuc, chi ajcxy ymíñañ:

—Jadayaabi yëydijc cham yaaxtaayb je profeta Elías.

48 Huin'it nidüg jäy ñicxy janch poyigy etz oy yajtzoón je pixy. Chi je pixy yajxoogy mïid je xun vino. Chi pidacy je pixy ma je paxyijp. Chi yujctijy ma Jesús y'ahuac co huen ügy.

49 Huin'it nijëjity ajcxy ymíñañ:

—Ixmatz, tzoc ajt oc'ixim, pen nimiinip Elías, pen janch yajnïdzögyii.

50 Jadüg'oc Jesús yaaxqueegy janch mic. Chi oy y'o'cni. 51 Co Jesús y'o'cy, tim huin'ítity jim ma Dios ytijc je mapxy yhuít yciitzhua'cxy tinä'amy. E nañ jadu'n je naaxhuíñybi ooy chuyuy mïid ujx micpi etz je mijjatychaa oy jüitzhua'cxy.

52 May öcpi jut y'ahuach etz yjugypijcy mayjäy tiibi anajty y'o'ccixy tiibi anajty mibijccixy Dios. 53 Co Jesús yjugypijcy, chi je may'öcpi tiibi anajty jugypijccixy etz tiibi anajty pidzimigixy ma öcpi jut, chi ajcxy ytigiiy ma je Dios ycajp, je Jerusalén. E mayjäy ajcxy ijxy. 54 Co je mic ujx oy ñaxy etz jac tijaty anajty ti ytuñyii ti yjadyii, chi je capitán etz mïid jadyii ymigügtijc huídibi anajty cuend'ajtp Jesús ooy ajcxy chigiy yjihuiy, e minangixy:

—Janch tiy'ajt co yijiibi yëydijc Dios yi' anajty y'ung.

55 May anajty nañ jadu'n töxyjäydijc ymij'ixcixy jiguem huídibi anajty ajcxy Jesús ti mïiddzoon jim Galilea. Yi' anajty ajcxy Jesús ypubejtp. 56 E ma je' ajcxy jim anajty chooñity, María Magdalena, María huídibi Jacobo etz José ytaj'ajtpy, etz je huídibi Zebedeo y'ung ytaj'ajtpy.

Jesús yajnaaxtigiiyi

57 Co oy chuu'iiyñi ycoodziiyñi, huin'it chooñ ma Arimatea tüg comeeñyjäy huídibi yxii José. E je' ymijnicxpejty anajty Jesús. 58 Chi José ninicxy Pilato oy pijctzou Jesús ñinícx. Huin'it Pilato pidacy y'ane'min co huen möyii. 59 Chi José yciidigiiyi Jesús ñinícx. Chi huinmojch mïid tüg poob sábana. 60 Chi yajnaaxtigiiy ma je yci'm jut jemybi huídibi anajty ti yajtzejtztüty ti yajpädüty ma tüg tzahuingueetz. Chi adiguejctujcy je öcpi jut mïid tüg tzaa. 61 Chi José ñicxni. E jim yhui'my María Magdalena etz je jadügpi María, y'iñäy ajcxy ymihuingon öcpi jut.

Je cuend'ajtpi ajcxy ma Jesús ñaaxtigiiy

62 E com jabom ma anajty Jesús ixiiybi ti y'ögy, ma anajty ti ni'ixiydäy mïid je sábado xii ycixpi, chi je teedy ajcxy huídibi tungmïid etz je fariseos ajcxy ñayyöymujci ma je Pilato. 63 Chi ajcxy ymíñañ:

—Huindzin, yi' ich ajcxy njäymejchpyich co je aniidacpi yminañ ma anajty yjuugyity co codugüg xii jugypigañ jadüg'oc co anajty ti y'ögy. ⁶⁴ E paady tunmay'ajt quexipy soldados ajcxy ma Jesús ti ñaaxtigiy huen cuend'ajtcixy ixti cooni tugüg xibi paadipy. Ca' yjegyity co ñiminiib adzuum agoodz je' ajcxy huidibi mijnicxpejtíp etz tzimguëgipy ajcxy Jesús ñinicx. E chi nicxy jäy yminañ: “Ti yjugypicy je öcpi.” Chi anajty jac'anaxy je anii ti yjajtni ca'ydi je jayijpi.

⁶⁵ Chi Pilato ajcxy nimay:

—Miich ajcxy müd tüg picy soldados huidib cuend'ajtp ma miich ajcxy. Nicxcix miich ajcxy yaj'adujccixy je öcpi jut, jadu'n nej m'a'ixiiygixy.

⁶⁶ Chi ajcxy choni ma je Pilato. Chi ajcxy quejxy je tüg picypí soldados ma je öcpi jut. Chi ajcxy pidacy ijxhui'min ma je tzaa huidibi ajcxy je jut yaj'adiguejtuicy.

28

Co Jesús yjugypicy

¹ E com jabom co yximiy yticxigy je domingo xii, huin'it ñicxy María Magdalena etz je jadügpi María ma Jesús ñaaxtigiy.

² Chi tüg mij uyx ñajxy. Huin'it ycidacy Dios tüg y'ángel huidibi tzomb tzajpjoty. Chi jidigejcy je tzaa ma je öcpi jut aguu. Chi y'ixtacy ma tzaa nicx. ³ Janch adicxp je ángel anajty yhuinjip jadu'n nej huidzuc, e je yhuit janch poob'ögy. ⁴ E co je soldados ajcxy ijxpaty je ángel, chi ajcxy ooy chuyuygooty. Chi ajcxy yhui'my jahuengi ögy. ⁵ Huin'it je ángel y'adzooy je metz töxyjäy:

—Ca' miich ajcxy mdzigiy. Ich nejhuibich co miich ajcxy m'ixtáy Jesús je huidibi ajcxy yajcruudzpejty. ⁶ Per ca' je' cham ya. Ti je' yjugypicy, jadu'n nej yminañ. Min miich ajcxy oc'ix ma ñaaxtigiy. ⁷ Nicx miich ajcxy jottigooyb ma je ydiscípulos ajcxy e nima': “Ti Jesús yjugypicy jadüg'oc, e yi' ñicxip jim Galilea e jim ajcxy mmüdnaybadiiyb.” Ich miich ajcxy yam nnimaaygixy.

⁸ Huin'it je töxyjäy ajcxy choon janch poyigy ma anajty ti ñaaxtigiy Jesús. Chi ajcxy nicxy müd tzig'iñ, per agujc jotcuyc. Poyigy ajcxy oy t'y'ajt yecy ma je discípulos ajcxy. ⁹ E jim anajty je metzpi töxyjäy ytüyöy, timetini Jesús ñayguëxici ma je' ajcxy yhuinduu. Chi Jesús ajcxy capxocxy. Chi je' ajcxy mihuingoñ Jesús etz mineeni je' ytecy. Chi ajcxy huindzigiiygixy. ¹⁰ Jesús minañ:

—Ca' mdzigiiygixy. Nicx miich ajcxy nima' je nmigügticich co huen ajcxy nicxy jim Galilea, e jim naybadiiybich müd yi' ajcxy.

Huidibi ajcxy je soldadotijc ñigapx

¹¹ E tüyöybñi anajty je töxyjäy nimetzpi co nijējity je soldados ajcxy chooñ ma Jesús ñaaxtigiiy ñicxy jim Jerusalén, miidmiydäga'ñ je teedy huidibi tungmiidpi nej anajty ti ytuñyii ti yjadyii ma Jesús ñaaxtigiiy. ¹² E huin'it je teedy ajcxy ñayyöymujctayi miid je mijjäydijc, tunaangixy quipxy capxy. Huin'it je teedy ajcxy etz je mijjäydijc moy ajcxy je soldados may meeñ. ¹³ Chi ajcxy nimay:

—Miich ajcxy mina'niip co maab anajty miich ajcxy mijcoodz co ymiin Jesús ydiscipulos ajcxy etz tzimgueeci Jesús ñinicx. ¹⁴ Etz pen ymidooyb anajty yi gobernador, iich ajcxy ngapxjotcidägich, jigix ca' nej xytúngixipy.

¹⁵ E huin'it ajcxy je soldados ycidigiiyi je meeñ. Chi ajcxy ñicxy cuyduñ jadu'n nej anajty ajcxy ti ñimäyii. E ixti chambaad jadu'n judíojäy capx je ayuc.

Huidibi Jesús yajñibijc ydiscipulos ajcxy

¹⁶ E jadu'n ajcxy ñicxy je nimajctügpí Jesús ydiscipulos ajcxy jim Galilea. Chi ajcxy ñicxy ma je cögop jadu'n nej anajty Jesús ti ñimáayigixy. ¹⁷ E co ajcxy ijxpaty Jesús, chi ajcxy oy huindzigiiy. Per jim nijējity huidibi ca' miibijcy co anajty yjējity. ¹⁸ Huin'it Jesús ymijhua'cy ma yi' ajcxy, e nimay:

—Iich ti nyajmöyich je cötujcin jiiy tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Iich ti nyajmöyich je mij cötujcin, jaydēbi n'ane'myich jiiy tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. ¹⁹ E paady nicx miich ajcxy huindu'my naaxhuiñ capxhuäcxix je ayuc, jaydēbi jäy ajcxy xymibigipyich. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich myajñibedipy ajcxy miid Dios yxi, Dios y'ung yxi, etz miid je Espíritu Santo yxi. ²⁰ Miich ajcxy myaj'ixpigipy je mayjäy co copicy cuydunipy ajcxy iich ngötujcin tüg'óciy jadu'n nej ti n'ane'myich miich ajcxy. E miich ajcxy mnejhuuyb co nmíid'ityich miich ajcxy huinixi huinitempo, ixti mabaad naaxhuiñybi anajty ycixpi ytigooy. Jibaad ycixy. Amén.

SAN MARCOS

Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Jadu'n ogañ chondacy je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo, je Dios y'ung ytun etz yjajti.

² Je Dios y'ayucnajtzcaxhuybi je Isaías jecy'ajty jayhui'my jadu'n nej Dios nimay je Cristo:

Nguexaamyich ich ngogapxy jayijp ma nidüg nidüg cajp ma miich mnicxa'ñ jac'axam, jigix jëb je cogapxy nimähuiipy je jäy ajcxy co huen nayñi'ixiyyigixy ma yjot yhuinma'ñ mïd miich ycixpi, jadu'n nipaady nej jihuiy jäy ajcxy ni'ixiy tü'aa co tüg rey yjäda'ñ.

³ Nañ jadu'n jadüg it Isaías jayhui'my jada ayuc ma jadu'n yminañ:

Jim mijtigïduum jäy ajcxy midoy co tüg jäy y'ayuccapxhuäcxy, jadu'n yminañ: “Nayñi'ixiyyigix ma mjot mhuinma'ñ ajcxy jaydëb naybaatim mïd ajt nHuindzin Dios. Ixmájtzcixy yi mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy yajtiy tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.”

⁴ Jim mijtigïduum anajty Juan je Bautista miñ e ytigiiy mayjäy yajnibejtpi. Chi Juan capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je mayjäy ajcxy huidibi anajty mimb nibejtp. Juan ayuc capxhuäcx co copicy co jäy ajcxy huen jothuimbjtcixy etz ixmájtzcixy ajcxy je yjibichuinma'ñ, etz nibéjtcixy, jigix jëbi Dios yhuinmecxiib ajcxy ypocy. ⁵ Tüg'óciy je mayjäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Judea ñaaxjot etz jim Jerusalén mimb anajty ajcxy ma Juan, e y'amidoo'ijty anajty ajcxy je'y'ayuc. Co je jäy ajcxy capxpïdzhimy nej anajty ypocytungixy, chi Juan yajnibejty ajcxy ma je Jordán mijñi.

⁶ Juan hue' anajty yhuít'ajtpy camello nibijc, e nañ jëyim anajty mïd ñayhuiñyii, e hue' anajty yjicx'ajtpy mu' etz uxpäg.

⁷ Juan ycapxhuäcxyp anajty Dios y'ayuc ma je mayjäy, e yminañ:

—Ich jayijp ti nmiñich ngapxhuäcxy Dios y'ayuc. Jac'axam minipy tüg jäy huidibi jacnigi mic'ajt mïdity ca'ydi ich, ca' xy-paadyich nicxy nguejyich yi' ycighuin. ⁸ Ich ti nyajnibetyich miich ajcxy mïd ni. Per je jäy huidibi yjacmïd Dios ymic'ajt, ca'ydi ich. Yi' xyaj'adigihuij xyajjotigihuij Dios yjihui'ñ ymic'ajt, jadu'n nipaadip nej jihuiy xyajnibedip mïd Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

Co Jesús ñiibejty

⁹ Je huin'it xii huin'it tiempo Jesús chooñ ma je cajp huidibi yxii Nazaret, jim Galilea ñaaxjot, e ymiñ ma Juan el Bautista anajty yajpaady. Huin'it xii Juan yajniibejty Jesús ma je Jordán mijni. ¹⁰ Pidzimb anajty Jesús ma je mijni, e tim huin'ityi Jesús iix co je tzajp anajty y'ahuäch, e iix je Espíritu Santo chooñ tzajpjoty, e ycidägy ma yi'. Jadu'n je Espíritu Santo yquexigy anajty nej tüg muuxy. ¹¹ Chi Jesús midooy capxy ayuc choñ tzajpjoty, nimäyii:

—Ich miich n'ung'ajtpy. Ooy ich miich ndzocy njihuüy. Ooy jotcujc nayjihuiyijich miid miich.

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹² Huin'it mic'amy je Espíritu Santo yajnicxy Jesús mijtigiduum. ¹³ E hue' Jesús yhui'miy jim mijtigiduum huixchigulpx xii ahua'n iyujc agujc. Huin'it je mujcu' jot'ijxy yhuinma'ñ'ijxy je Jesús. Chi je ángeles ajcxy miñ ypubejty ypuedigiy je Jesús.

Jesús ytung yajtzondägy jim Galilea

¹⁴ Ti anajty Juan yajpidägy pujxtigoty, jac'axam Jesús ñicxy jim Galilea. Jim Galilea Jesús capxhuächy Dios y'ayuc etz yi Dios y'ané'min. ¹⁵ Jesús yminañ:

—Ti je xii je tiempo yhuaad'ajtni. Ti nigoody je xii je tiempo mina Dios pidäga'ñ yi' y'ané'min ya naaxhuiñ. Jothuimbijtcix ajcxy, etz ixmajtcix ajcxy mjibicjot mjibic-huinma'ñ. Mibijccix Dios y'ayuc jadu'n nej jëb ajcxy m'alma ñidzögipy.

Jesús huodzooñ midaax jäy huidibi anajty acxmajtzp

¹⁶ Jesús huidijtp anajty ma je mejypa' huidib yxii Galilea mejy, co oy'ixpaady Simón etz y'uch Andrés. Simón etz Andrés acxmadziñ anajty ytung'ajtpy, ytimpidacpy anajty y'acxmadzi'ñ mejyjoty co ajcxy Jesús iixpaty. ¹⁷ Chi Jesús nimay Simón etz Andrés:

—Min miid ich. Ich miich ajcxy huingbi tung nmöhuipy. Jadu'n mdung nipaadip nej jihuiy mjäymájtzcixipy.

¹⁸ Mic'amy Simón etz Andrés ajcxy ixmajch y'acxmadzi'ñ, e ñicxy ajcxy miid Jesús.

¹⁹ Chi Jesús yjacyöy anajty hueen, e iixpaty Jacobo etz y'uch Juan, je Zebedeo ajcxy ymang. Je Jacobo etz Juan tumb anajty barcojoty. Hue' anajty ajcxy yaj'oyiib je' y'acxmadzi'ñ. ²⁰ Chi Jesús mijhuooy ajcxy Jacobo etz Juan, e nimay co huen nicxy miid yi'. Mic'amy je' ajcxy ixmajch yteedy, je Zebedeo, barcojoty miid ytumbi, chi ajcxy ñicxy miid Jesús.

Tüg jäy huidibi anajty jibic espíritu miid

21 Huin'it Jesús m̄id ym̄igũgtijc yja'ty jim Capernaum. Je huin'it sábadó, je p̄oocxin x̄i, Jesús ytiḡy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac jim Capernaum, chi yjāyyaj'ixpijctzondacy. 22 Je mayjāy ooy ajcxy jihuiy huinmay je ayuc huídibi Jesús anajty ajcxy yaj'ixpijcp. Com Jesús hue' anajty yaj'ixpiy jadu'n nej jihuiy yci'm'ané'm̄in m̄idity. Ca' Jesús anajty yaj'ixpiy jadu'n nej je jāy ajcxy huídibi yaj'ixpijcp anajty Moisés ycötújc̄in je jécyip. 23 E ma je naymujctac tũg yēydijc huídibi m̄id anajty ca'oybi. Chi je ca'oybi ooy mic ycapxcoody, e ym̄inañ:

24 —¿Ti co xy'amayiy iich ajcxy, Jesús huídibi tzomb jim Nazaret? ¿Nej ti m̄miñ co xyajhuindigoyáangixyichi? Iich n'ijxcajpy miich, e nejhuiybich co miich je' je Huátzpi Dios.

25 Chi Jesús ix'ojoy je ca'oybi, e nimay:

—Amon miich, e pidzim̄b ma jada yēydijc.

26 Huin'it je ca'oybi yajyajch yajquidy je yēydijc, e mic yaaxqueegy, e ypidzimy ma je yēydijc. 27 Tũg'óciy je mayjāy jūby ma je naymujctac ooy ajcxy ñay'adzigiyyi, e ñayñimaayy ajcxy miñ xyipy:

—¿Ti jada' yi'? Jada yēydijc ym̄id jemybi ixpijcin. Yi' m̄id mic'ajt etz ane'm'ajt, paady ycixpi yi' ane'my yi ca'oybi, e ycapxm̄idoohuip.

28 Mic'amy je mayjāy ajcxy huídijaty tzinaayb ma tũg tũg cajp jim Galilea nejhuiy ajcxy nej Jesús ytuñ, e cōmaaygixy Jesús.

Jesús yajtzögy Simón Pedro ym̄id töxyjäybi

29 Tim huin'it̄iy Jesús ypidzimy ma je naymujctac, chi ñicxy m̄id Jacobo etz Juan jim ma Simón etz Andrés ytijc. 30 Simón ym̄id töxyjäybi píjcp anajty. Cijx'am anajty y'ity, e mic anajty ooy ytoyii. Tim huin'it̄iy Jesús ñimaayy co Simón ym̄id ooy mic ypiyyii. 31 Chi Jesús nimijhuägy je pa'mjäy. Chi majtzi yci', e huijtzigy. Tim huin'it̄iy yi toyñ y'ixmajtzi, e chi yajcay yaj'uucy Jesús etz ym̄igũgtijc.

Jesús yajtzögy may pa'mjäy

32 Co x̄i oy ycidacni, e chuu'iiyñi, chi je mayjāy m̄id miñ ajcxy ma Jesús tũg'óciy pa'mjäydijc, etz huídijaty ajcxy ca'oybi ym̄id. 33 Tũg'óciy je mayjāy ajcxy ma je jimbi mij cajp nimujcy je tijc ma Jesús anajty ti yjättägy. 34 Jesús yajtzoctay tũg'óciy je may pa'mjäy huenyt̄imytiibá'm̄ity, etz yajpidzimy may ca'oybi majaty jāy ajcxy. Per Jesús ca' anajty a'ixiy ñicxy je ca'oybi ñigapxyii, com y'ixy'ajttaayb anajty ajcxy Jesús.

Jesús y'ayuc t̄iy'ajt capxhuäcxy jim Galilea

35 Tim mooñi Jesús ymaybidigy, ca' anajty yxim̄iiyñi, e ypidzimy ma je cajp. Chi ñicxy ma tũg mijtiḡiduum Dios

mibijctzoobi. ³⁶ Huin'it je Simón etz je ymígügtijc ooy ajcxy ja'ijxtäy Jesús. ³⁷ Co ajcxy paty je Jesús, chi ajcxy nimay:

—Tüg'óciy je mayjäy xyjadim'ixtäy.

³⁸ Chi Jesús nimay Simón etz je ymígügtijc ajcxy:

—Tzoc ajt jámim ma yi jacjadyii cajp huinduy agonbi, jaydeb ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc nañ jadu'n ma yi jäy ajcxy jim. Paady ycixpi ndzooñich tzajpjoty, jigix jëbi ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc.

³⁹ Jesús nicxp anajty ma nidüg nidüg cajp jim Galilea ycapxhuäcx anajty Dios y'ayuc ma nidüg nidüg judíojäy ñaymujctac, e yajpidzimy anajty ca'oybi majaty jäy.

Jesús yajtzögy tüg jäy nibützpa'mmüdpi

⁴⁰ Tüg jäy huidibi ymüid anajty jibic pützpa'm, je micpi, chi nimijhuägy Jesús, e ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, yminañ:

—Pen miich jadu'n tzojcpy, jëb xyajtzögich.

⁴¹ Chi Jesús pa'ayoy je pa'mjäy, e pidacy yci' ma je pa'mjäy ñinix, e yminañ:

—Ndzojcpyich, cham nyajtzögy.

⁴² Co Jesús jadu'n yminañ, chi mic'amy je jäy huidibi anajty müid je jibic püdz chögy. ⁴³⁻⁴⁴ Mic'amy Jesús ycapxcíjxy müid je jäy huidibi anajty ti chögy, e nimay:

—Ix pin myajnimäy co ti mdzögy. Nicx jayijp jiiby ma Dios ytijc ma je judío teedy ajcxy, e mo' Dios yhuindzig'iñ jadu'n nej Moisés ycötújcin ane'my, jigix jëbi huädz mbidzimipy ma Dios ycötújcin. Cuydun miich huidibi Moisés ñajtz'ane'müiy jecy'ajty, jigix jëbi je mayjäy ajcxy nejhuühuip co ti mdzögy.

⁴⁵ Per je yëydijc ca' capxymidoy Jesús. Co ñicxy, chi ytigüy capxy yajyöybi jadu'n nej anajty ti yajtzögyii. Com je mayjäy nejhuüyb huidibi anajty Jesús ti tuñ, paady ycixpi Jesús ca' anajty ocjajtni nej ytigühuipy ixnax' jigüe'xna' majaty cajp. Hue' anajty huidity ma ca' pin chinäy. Per miñ anajty y'oy'ixyii huenyitimypinjäyity, chooñ ma nidüg'óciy cajp huinduy agonbi.

2

Jesús yajtzögy tüg jäy cüma'tpi tecyama'tpi

¹ Ti anajty xü tiempo ñajtninixxüyñi co Jesús yhuimbijty jadüg'oc jim Capernaum. Je mayjäy ñejhuüyb anajty co Jesús yajpaady ma tüg tijc. ² Chi mic'amy mayjäy ñayyöymujci ma anajty Jesús yajpaady, e ca' anajty tigiydac ma je tijc, müid co tzach mayjäy anajty ti miingixy. Y'adujctaayb anajty ajcxy je tijc'aguu. E Jesús ycapxhua'xyp anajty Dios y'ayuc. ³ Huin'it xü, mídaax yëydijc cüymüñ cix'am ma Jesús yajpaady tüg

pa'mjäy huudibi yci' ytecy ti yxujxtäy anajty. ⁴ E com ca' anajty ni nej y'oyi'y nej yajjädi'p ajcxy ma Jesús je pa'mjäy, je' co anajty chach újtzity je tijc müid je mayjäy, chi ajcxy yajcöhuaach hueeni je tijcñicx ma anajty Jesús yajpaady. Chi ajcxy cödiyñajxy je pa'mjäy cijx'am. ⁵ Co Jesús ijxy je jäy ajcxy ymibíjcin, chi nimay je pa'mjäy:

—Migügich, yi mbocy ti yajhuinmecxtäy.

⁶ Per nijëjity huindzindijc huudibi ajcxy nijaydutp anajty Dios ñecy co ajcxy midoy nej Jesús ymina'ñ, chi ajcxy ymina'ñ jotjoty huinma'ñjoty: ⁷ “¿Nej co jada jäy jadu'n ymina'ñ co ti yajhuinmecxy jada pa'mjäy ypocy? Capxtigooyb yi' müid Dios. Com ca' nipinjäy jëb ypocyhuinmecxy. Tügpaic Dios yi' huudibi jëb ypocyhuinmecxy.” ⁸ Per Jesús ñejhuuyb anajty nej je' ajcxy chachmina'ñ jotjoty huinma'ñjoty, paady mic'amy ymina'ñ:

—¿Na'amy co mdzachhuinmaaygixy? ⁹ ¿Huudibi jada jac'ooy co nnimäyich yi pa'mjäy: “Ti mbocy yajhuinmecxytäyi.” O jac'ooy co nnimähuibich: “Pidig, e yajpidig yi mdögy, e tüyöy?” Tú'ciy yi'.

¹⁰ Chi Jesús yjacmina'ñ:

—Jadachambi janchtiy nyajquëxiga'ñich co ñich, je jäy huudib tsoon tzajpjoty, e huudibi cham yajpaady ya naaxhuin, nmüidich mic'ajt jaydëb nhuinmecxyich jäy ypocy.

Co Jesús jadu'n ymina'ñ, chi nimay je pa'mjäy huudibi yci' ytecy anajty xuxy:

¹¹ —Íich miich yam jadu'n nimäy: “Tinayig, yajpidig yi mmabejt e nicx ma mdijc.”

¹² E mic'amy je pa'mjäy ypidigy, e yajpidigy ymabejt, chi ytüyöychoñ jüiby ma je mayjäy ajcxy anajty y'ixy yhuindicxy. Paady ycixpi tüg'ócüy je mayjäy ooy jihuiy huinmay etz jäymejch ojadaity ajcxy Dios, yminaangixy:

—Niminaabi ajt jadu'n nga'íjxim mijhuinma'ñ jadu'n nej cham ti n'íjxim.

Jesús nimay je Leví: “Pajamgich”

¹³ Chi jadüg'oc Jesús ycajppidzimy, ñicxy jim ma mejypa'. E co mayjäy ñayöymujcy jim ma Jesús anajty yajpaady, chi Jesús yaj'ixpijc je mayjäy. ¹⁴ Co Jesús yjactüyöy anajty, chi ixpaady Leví je Alfeo ymang. E Leví iñaayb anajty ma je yajcogüejttac jäy yajcogüejtp anajty. Chi Jesús nimay Leví:

—Pajamgich.

Tim huin'ítüy Leví ytinayigy, ixmajch ytung, e panicxy Jesús.

¹⁵ Jadu'n yjajti co tüg xii Jesús caayb anajty me Leví ytijc. Mayjäy huudibi ytung'ajtpy anajty yajcogüedi, etz jacjadyii jäy huudibi anajty tundigooyb müid judío jäy ycostumbre y'ñaaygixy ma je caydac quipxy müid Jesús etz je' ydiscipulos

ajcxy. Com may jäy anajty ooy Jesús tzach miid huidíjtcixy. ¹⁶ Jim anajty ma Leví ytíjc nijëjity fariseojäy, je huindzindijc huidibi tzach padumb judíojäy ycostumbre. E co je' ajcxy ijxy co Jesús caayb uucp anajty tügmucy miid tüg'óciy je mayjäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judíojäy ytiy'ajt ycötújcin, etz yajcogüejtpidijc, chi ajcxy nigapxy Jesús ydiscípulos, je' ajcxy huidibi mijnicxpejtp anajty Jesús, nimay ajcxy:

—¿Nej co Jesús miich ajcxy mHuindzin ycaymucy y'ucmucy miid yi yajcogüejtpidijc ajcxy, etz jacjadyii jäy ajcxy huidibi tundigooyb miid judíojäy ycötújcin?

¹⁷ Co Jesús jadu'n midoy nej je fariseo jäy nigapxyii, chi ajcxy nimay:

—Ca' tzocy tzozdumbi yi jäy ajcxy huidibi mic'ajtp oy'ajtp. Yi' janchtiy yi huidibi ajcxy yuuba'm ymiid chojcpy ajcxy tzozdumbi. Nañ tim jadu'n yi jäy ajcxy huidibi ca' ypocymiidity, ca' ajcxy tzocy pocyhuinmeecxin. Hich ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich pocyjäydijc. Hich ca' ti nmiñich co nyajjothuimbidipyich oyjäydijc tudägyjäydijc.

Jesús yaj'amidoogixy nej co jäy y'ity jaygay

¹⁸ Jadu'n yjajti tüg tiempo ayuu'ijtp anajty je jäy ajcxy huidibi mijnicxpejtp anajty Juan je Bautista. Nañ jadu'n ayuu'ajtp anajty je fariseojäy ajcxy. Chi nijëjity ajcxy ymiñ ma Jesús e amidoy:

—¿Nej co yi jäy ajcxy huidibi mijnicxpejtp ajcxy Juan etz nañ jadu'n yi fariseojäy ajcxy ayuu'ajtp ajcxy, e je jäy ajcxy huidibi miich xymijnicxpejtp, ca' y'ayuu'ajtcixy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ya nyajpaadyich ya naaxhuiñ, ca' ycopicity co hich ndiscípulos ajcxy y'ayuu'adip. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy huidibi pijcin nixiidumy ca' ajcxy y'ayuu'aty ma yam yi pijcin nixiiduñ, e peni ca'ni je pijcpi ymígügtijc y'ixmajtztäyii. Nami je pijcpi ca'ni choñ, chi ca' pin y'ayuu'adañ huidibi nixiidum je pijcin. ²⁰ E paadip je xii je tiempo mina ca' nmid'idañich ya naaxhuiñ yi' huidibi ajcxy xymijnicxpejtpich, e huin'it ajcxy y'ayuu'adaangixy.

²¹ Com jemybi Dios y'ayuc nyaj'ixpicpyich, paady ca' ytügiy miid je jécyip ayuc huidibi je fariseo jäy ajcxy yaj'ixpicpy. Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuïy co ni pin ca' agiyïy tuc huit miid tüg pedaas jemy huit, con je' co je jemy huit nïmujcp je', e chi nigí najtzcüdzihuij je tuc huit. ²² E nañ ni pin ca' jëb huaad pidägy jemy vino ma tuc cochac. Je' co je vino jemybi yciidzamy je tuc cochac, e chi y'ixyojctähuip je vino etz je cochac ñitigoydähuip. Hue' janchtiy jëb ajcxy pidacy jemy vino ma jemy cochac.

Je discípulos ajcxy yajmújicixy je moc cojc sábado xii

²³ Tüg sábado xii Jesús mïd ydiscípulos ajcxy ñaxiiy ma tüg trigo cam. E huin'ítiiy je ydiscípulos ajcxy ytigiiy je trigo tujcp.

²⁴ Co je fariseo jây ajcxy ijxy jadu'n nej Jesús ydiscípulos ajcxy anajty tujcmujc trigo tiim, chi ajcxy nimay Jesús:

—Ix miich. ¿Na'amy co miich mdiscípulos túngixy huidibi judío ycötújcín capx'adujcxy sábado xii?

²⁵ Per Jesús ymíñañ:

—¿Nej ca'miich ajcxy mguendtuñ Dios y'ayuc co mnecycapxy, jadu'n nej David ytuñ tügtecy jecy'ajty, co David etz ymigügtijc yuu'ögaangixy anajty? ²⁶ Je huin'it tiempo jecy'ajty co je judío teedy Abiatar mijtungmïdipi anajty ma Dios ytijc, chi David ytigiy ma Dios ytijc, e caay je tzajcaagy huidibi ti anajty yoxy ma Dios yhuinduu. Dios ycötújcín ymíñañ co je teedy ajcxy ycaagy'ajtpy jada tzajcaagy, ca' jac'ooyñipin. Nañ jadu'n David moy je tzajcaagy je jây huidib anajty ajcxy ymïd.

²⁷ Nañ jadu'n Jesús yjacmíñañ:

—Ich, je jây huidibi tzoon tzajpjoty, nmïdich ané'min, jaydëb nimäyich je jây ajcxy ti jëb túngixy sábado xii. ²⁸ Com Dios ti ixmach je sábado xii, paady ycixpi, ich je jây huidibi tzoon tzajpjoty, nmïdich ané'min jaydëb nimayich jây ajcxy co jëb tijaty tuñ sábado xii.

3

Je yëydijc huidibi anajty yci' tïdzip

¹ Jesús ytigiy jadüg'oc ma je judío naymujctac. Jiiby anajty tüg yëydijc huidibi anajty ymïd tüg yci' tïtz. ² Je fariseojây jiiby ma je naymujctac y'ijx'ijtpy anajty Jesús, co anajty nejhuihuañ pen Jesús yajtzögamy je pa'mjäy sábado xii, jigix jëbi ajcxy xihuij Jesús co ti ytundigoy mïd judío jây ycötújcín.

³ Jesús nimay je jây huidibi mïd tüg yci' tïtz:

—Pidig, min ya ma ich.

⁴ Huin'it Jesús y'amidoy je jây ajcxy e nimay:

—¿Nej miich ajcxy mînaangixy: Nej jëbi jada nduñich je oybi o je jibicpi sábado xii joty? ¿Jëbi nyajtzögich jây o jëbi nyajtigoyich jugy'ájin?

Per je jây amoñ ajcxy ijty, ca' ajcxy je' y'adzooy. ⁵ Huin'it Jesús huindixpejty je jây ajcxy mïd chip y'ahua'n, e mïd jotmay, je' co ooy ajcxy jotjuuñity, e chi nimay je yëydijc:

—Xajtiu yi mgi'.

Chi je yëydijc xajtiy yci', e chi yci' oy chögy. ⁶ Chi je fariseojây ypidzimday ma je naymujctac, ooy yjotmädy ajcxy, e ñicxy ajcxy ñaymújicp mïd je jadügpicxy judío huindzindijc huidibi ymijnicxpejt je rey Herodes. Huinmañ ixtaayb anajty ajcxy nej jëb ocyaj'ögip Jesús.

Mayjäy ma tüg nïba'

⁷ Per Jesús chooñ mïd yí' ydiscípulos ajcxy, ñicxy ma mejypa'. E ooy mayjäy huïdibi ajcxy tzomb Galilea ñaaxjot etz Judea ñaaxjot panicxy ajcxy Jesús. ⁸ Nañ jadu'n mayjäy panicxy ajcxy Jesús huïdibi ajcxy tzomb jim Jerusalén, huïdibi ajcxy tzomb jim Idumea ñaaxjot, huïdibi ajcxy tzomb jim Jordán mijniï nïnaxy ma xiï ypidzimyb, huïdibi ajcxy tzomb jim Tiro etz Sidón ñaaxjot. Ñicxtäy je mayjäy ma Jesús yajpaady, com ñejhuïyb anajty ajcxy je mijhuïnma'ñ huïdibi Jesús anajty ytumyb. ⁹ Com tzach mayjäy anajty ymiingixy, paady Jesús ni'ane'mdiy ma yí' ydiscípulos ajcxy tüg barco ma jëb iñäy, ca'ty je mayjäy ooy y'adijïyïi y'agodiïyïi. ¹⁰ Com Jesús ti anajty yajtzögy may jäy, paady ycixpi tüg'óciy je pa'mjäy nimujcy Jesús, adzip tzachnidonaangixy. ¹¹ Co je jäy ajcxy huïdibi ca'oybi ymïd ijxpaty Jesús, chi ajcxy ñayhuïjotaci ma Jesús yhuïnduu, e mic ycapxcooty, yminaangixy:

—Miich je' Dios y'ung.

¹² Per Jesús nimay mictägy je ca'oybi ajcxy co ca' huaad nigapxcixy nimiydaaccixy pin je' anajty.

Jesús huïn'ixy majmetzpi discípulos

¹³ Huïn'it Jesús ypejty ma tüg cögop, e capxyñiguexy co huen miñ ma yí' je ymiüggtijc huïdibi yhuïn'ixamy co ytunam mïd yí'. Chi ajcxy ymiñ ma Jesús. ¹⁴ Chi Jesús yhuïn'ijx majmetz ajcxy huïdibi ymïd'idamy, e huïdibi yquexamy y'ayuccapxhuäcxp. ¹⁵ Jesús moy je majmetzpi discípulos ajcxy huïdibi anajty ti yhuïn'ixy mic'ajt jaydëb yajtzögip pa'mjäy ajcxy, e ymoy ajcxy ymic'ajt jaydëb ca'oybi yajpidzimy ma jäy ajcxy. ¹⁶⁻¹⁷ Jada je nimajmetzpi discípulos ajcxy yxiï nidüg nidüg: Simón, je huïdibi Jesús yxiïmoy Pedro; Jacobo mïd y'uch Juan, yí' Zebedeo y'ung y'anäg, je huïdibi ajcxy Jesús yxiïmoy Boanerges (je ayuc Boanerges jadu'n yhuïmbidzimy: "Enee ymang"). ¹⁸ E jacjadyïi huïdib Jesús ti anajty huïn'ixy: Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo je huïdibi Alfeo ymang'ajtpy; Tadeo; e je jadügpi Simón, je cananista. ¹⁹ Nañ jadu'n Jesús huïn'ijxy Judas Iscariote, je huïdibi agojix cïyeyc Jesús ma ymidzip.

Yajniïbijccixy Jesús co mïdity mujcu' ymic'ajt

(Co jadu'n huïn'ijxtaay je majcmetzpi discípulos ajcxy), Jesús ytigïy ma tügtijc mïd yí' ajcxy. ²⁰ Huïn'ítty tzach mayjäy ñayyöymújcigixy ma je tijc ma Jesús y'ity, ixti Jesús etz ymiüggtijc ca' y'oyïy nej jëb ycaaygixy y'uuccixy. ²¹ Co Jesús y'amigügtijc jadu'n nejhuïy, chi ajcxy nimiiñ Jesús yajnicxaangixy anajty mach, com hue' anajty tijcixy co Jesús ylociïb.

²² Nijëjity escribas ajcxy, je huindzindijc huídibi nïjaydutr anajty Dios ñecy, miin ma Jesús co choñ ajcxy Jesusalén, yminaangixy:

—Jada Jesús ymüid Beelzebú, je ca'oybi yhuindzin, ma y'aa yjot. E yi' yajpidzimy je ca'oybi ajcxy ma jäy ajcxy yjothuinma'ñ müid Beelzebú ymic'ajt.

²³ Chi Jesús huoomiñ ma yi' je escribas ajcxy, e yajmüidmüydacy ajcxy tüg jihuimbit ayuc. Chi Jesús yminañ:

—¿Nej tiy'ajt jada nej miich ajcxy mina'ñ co Satanás jëb ci'm ñayyajpidzimyii ma jäy ajcxy y'aa yjot? Ca' tiy'ajt nej miich ajcxy mina'ñ. ²⁴ Pen tügpicy tungmüidpi ixypy ñaybijc-huá'cxigixy, etz ñaymidziptzóonigixy ixypy ac jëyi. Pues cixip yi' ajcxy y'ané'min. ²⁵ Nañ jadu'n pen tügpicy tüg juugy tüg migüg ixypy ñaybijc-huá'cxigixy, ca' ajcxy y'idaangixy tügmucy. ²⁶ Nañ jadu'n pen Satanás ixypy ti ñaybijc-huäcxyii, e ci'm ixypy ti nayñibidëgyii, ca' ixypy yi' ymic'ajt ida'ñ. Hue' janchtiy Satanás cixipy tigoyipy. (Paady ca'tiy'ájtity nej miich ajcxy yminañ.) ²⁷ Ca' ni pin jëb huaad ytigihüip ma tüg micpi jäy ytijc etz meedzipy tijaty ymüid, pen ca' jayijp cïxoch tecyxoch je jäy micpi. Pen ti cïxoch tecyxoch ixypy je micjäy, huin'it janchtiy mimadägipy, e píjcip tijaty ymüid.

²⁸ Janch ñch miich ajcxy nimäy co Dios jëb huinmeecxip tüg'óciy pocy huídibi jäy ytúngixp etz tüg'óciy jibicpi huídibi jäy ycapxp. ²⁹ Jëyi janchtiy co pinjaty capxtigooyb müid je Espíritu Santo, je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, ca' Dios huinmecxi nimina. Huinixii y'ida'ñ pocymüid.

³⁰ Müid co jäy ajcxy chach yminaangixy co Jesús anajty müidity ca'oybi, paady Jesús jadu'n yminañ.

Jesús ytaj etz y'uch miguëxy ajcxy

³¹ Jesús ytaj etz y'uch ajcxy oy yja'ty ma anajty Jesús yajpaady. Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy anajty ytinaaygixy tiba'y, e chi ajcxy capxñiguejxy Jesús. ³² Je mayjäy huídibi anajty ajcxy iñaayb jühuiditi ma Jesús, yminañ ajcxy:

—Miich mdaj etz m'uch cheeby ajcxy tiba'y miich ixtaayb.

³³ Chi Jesús yminañ:

—¿Pinjäy miich ajcxy mdijy co ñch ndaj'adyii etz ñch n'uch'adyii?

³⁴ Huin'it Jesús huindicxpejty je jäy ajcxy huídibi anajty iñaayb ajcxy jühuidity ma je', e yminañ:

—Tüg'óciy jada jäy ya jadu'n ajcxy nipaady nej ñch ndaj etz ñch n'uch. ³⁵ Huenyitimypínity huídibi ajcxy cuydumb yi' Dios chójcín, yi' je' jadu'n nipaady nej ñch n'uch, ñch n'ajch, ñch ndzi' etz ñch ndaj.

4

Je niipi y'ijxpejt

¹Jadüg'oc Jesús ytig'i;y yaj'ixpijcpí ma mejypa'. E ooy mayjäy ymujcpejty ma anajty Jesús yajpaady. Miid co ooy anajty chachmayjäyity, paady Jesús ytig'i;y ma tüg barco jahuengi mejyjoty. Jesús iñaayb anajty barcojoty, e je mayjäy iñaayb anajty ajcxy ma mejypa'. ²Huin'it Jesús yaj'ixpijcy je mayjäy miid canaag jihuimbit ayuc. Co yaj'ixpicy, chi yminañ:

³—Amidoo'ijtcix miich ajcxy iich jada n'ayuc. Tüg jäy chooñ niipi. ⁴Co je niipi yhuijpy anajty trigo tïm, chi je trigo tïm nijëjity oy ycäy tïm tüguc. Chi je joon ajcxy ymiin jicxy je trigo tïm huidibi tüguc ti ycäy. ⁵⁻⁶E nijëjity trigo tïm oycäy ma tzaanïcx, ma nihueñ oyñaax yajpaady. E je trigo tïm ca' tzip mujx je', je'co ca'anajty ooy naax mápxity. E co je xii ypidzimy, chi no'cy je trigo mang, com ca' anajty ytictz miidity naaxjoty, chi ytïch. ⁷E nijëjity trigo tïm oycäy ma apyjot. Co jada trigo tïm ymujxy, chi y'ujtz'ögtäy je trigo mang, e ca' ytïm'ajty. ⁸Per jacjadyii trigo tïm oycäy ma oyñaax, chi ymujxy, e ytïm'ajt may'amy: tüg pi'c pajc iïpxmajc oyco'ity, jadüg pi'c pajc tugi'px oyco'ity, jadüg pi'c pajc migo'px oyco'ity.

⁹Co Jesús je miydägi yajmay, chi yminañ:

—Pinjaty miid ytätzac, pin midohuamy, huen mido'mbicy jada ayuc.

Ti yi' ñigapxyp yi' ijxpejt

¹⁰Co je mayjäy ñicxni, e Jesús yhu'i'my naydüg, chi je nima-jmetzpi ydiscipulos ajcxy etz jacjadyii huidib mijnicxpejt Jesús ñimijhua'cy, e amidoy nej yhuimbidzimy je jihuimbit ayuc. ¹¹E Jesús yminañ:

—Miich ajcxy jaydëb mnejhuïhuïpy huidibi Dios ñigapxpy ñimiydacpy coyüch'amy ma y'ané'min ycötújin. Jacjadyii jäy ajcxy jihuimbit'amy nyajmiidmiydaacyich. ¹²Jadu'n jihuimbit'amy nyaj'ixpijcpyich je mayjäy, jaydëb co pinjaty iixp, ca' ajcxy ixipy; etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigipy. E jadu'n ca' ajcxy yjothuimbidip, e nañ ni ycaaymeecxipy ajcxy ypocy.

Jesús najtzcapxiy nej yhuimbidzimy je niipi y'ijxpejt

¹³Chi Jesús yjacminañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mhuinjihuïy jada jihuimbit ayuc? Pen ca' miich ajcxy mhuinjihuïy jada jihuimbit ayuc, ca' miich ajcxy mhuinjihuïy yi' jacjadyii jihuimbit ayuc. ¹⁴Je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc, jadu'n yi' nipaady nej je huidibi niip trigo tïm. ¹⁵Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e mic'amy je ca'oybi yajpidzimy Dios y'ayuc ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tïm huidibi cäb

tügujc, e je joon ajcxy mic'amy piimujctay. ¹⁶⁻¹⁷ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc janch jotcuje, e mibíjccixy tzojccix, chi ajcxy ixmajtzi Dios y'ayuc co agapxiyb paady, e co tzaachypi minaxy yajnaxy miid Dios y'ayuc ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti ycäy ma tzaanícx. ¹⁸⁻¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp Dios y'ayuc, e co ñicxni, chi jäy digooyñi Dios y'ayuc miid jotcuje'ájtín tzinaayín, etz comeeñ'ájtín etz adzójcin. Jadu'n ajcxy nipaady nej trigo tiim huidibi ti ycäy ujtzjoty, e ca' ytiim'aty miid co oy y'ujtz'ögy. ²⁰ Je jäy ajcxy huidibi amidoo'ijtp etz cöbijcp Dios y'ayuc amumdügjot etz Dios y'ayuc tumb ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n ajcxy nipaady nej je trigo tiim huidibi ti cáb ma oyñaax etz ytiim'aty may'amy: tüg pi'cpajc iipxmajc, etz jadüg pi'cpajc tugí'px, etz jadüg pi'cpajc migo'px.

Je lámpara ñi'ijxpejt

²¹ Chi Jesús yjacmíñañ:

—Co jäy ajcxy jindicxi'ñ nöctzoy, chi canan ajcxy cöjuppy miid tu'tz, ni ca' ajcxy pidacy cijxpa'tci'py, hue' janchtiy pidaaccixy ma jindicxpejt jaydéb mij ytiicxy. ²² E nañ ni ca' ni pin ni ti jéb ameech tunipy, e nicxy ycayajnejhuíy. E ca' ni pin ni ti ayüch tunipy, e nicxy ycayajnejhuíy. ²³ Pinjaty ytätzac ymiid, pin midoohuamb, huen mido'mbíjccixy ich n'ayuc.

²⁴ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—Cuendtúngix jada ayuc huidibi miich ajcxy yam mmidooyb. Yi quipxi'ñ huidibi ajcxy myajquipxiyb, nañ jadu'n yi' miid Dios ajcxy xyquipxyhuimbidity, e ixti jacyajmöhuij ajcxy huidijaty midoob ich n'ayuc. ²⁵ Pinjaty ymiid, yajmöhuij nigi, pinjaty hueen miid, yajpigipy nigi (oy ixypy hueen jadim miidity).

Je tiim huidibi yeecp ñi'ijxpejt

²⁶ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—Yi Dios y'ané'min jadu'n yi' nej co tüg jäy nicxy ñipy ma ycamjot. ²⁷ Chi jada' co ñiiptay ñicxni ma ytiic e ymi'o'cni ymäybidigni com jabom, e jadu'n yajnaxy canaag xi' tzuu. E je moc pajc mujxp je' etz yomb. Per je cogam ni ca' nejhuíy nej je moc yoñ, ma mic'ajt paady. ²⁸ Je' co yi naax ci'm mic'ajt miidity jaydéb yajyoñ je moc. Jayijp ypidzimy je moc ung, jac'axam ypidzimy yi' moc pijy, e chi jada' ytiim'ajtñi. ²⁹ Co je moc ymajaani, chi je jäy ajcxy nicxy moc tziicp, com ti yhuindiy je moc.

Ijxpejt ma je mostazi pajc

³⁰ Nañ jadu'n Jesús ymíñañ:

—¿Nej m'oc'a'ixiigyixy yi Dios y'ané'min? ¿Ti miid n'ocyajquipyxihuibich? ³¹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huidibi tüg jäy nicxy niipy ma ycam. Yi mostaza pajc jacniği ymútzity ca'ydi jacjadyii ujtzpajc huidibi yajpatp ya naaxhuiñ. ³² E co yajniipy je mostaza pajc, chi yoiñ, e chi yeegy ooy janch mij, ca'ydi jacjadyii ujtz. E janch mij yeegy tüg'óciy yci' y'aacx, ixti joon ajcxy pe'mb ma je yci'y'aacx y'anicíy.

Nej anajty Jesús yecy je tiy'ajt miid je iixpejt ycixpi

³³ Jadu'n anajty Jesús yaj'ixpicy je mayjäy ajcxy Dios ytiy'ajt miid canaag jihuimbit ayuc, ixti mibaad ajcxy jëb huinjihuíy. ³⁴ Ac jihuimbit ayuc Jesús yajnimay je mayjäy. Per miid y'ydiscípulos Jesús ycapxtícxtaayb anajty je jihuimbit ayuc.

Jesús capxtícx nej huimbizimy je iixpejt

³⁵ Je huin'it xi co ycoodz#y, chi Jesús nimay yi ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt jámim jim'amy ahuin ma yi jadügpí mejypa'.

³⁶ Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy ixmajztay je mayjäy, e miid tzoñ Jesús barcojoty. Nañ jadu'n jacjadyii barco ajcxy choñ quipxy miid Jesús ydiscípulos ajcxy ybarco. ³⁷ Je huin'it coodz tüg poj miñ janch mic. E je mejy nigoo anajty y'ocpidigni. Janch tigüyb anajty ni barcojoty, jagoo jagoo yca'ujztay je barco miid ni. ³⁸ Jesús maab anajty ma je barco iix ma tüg mabejt. Chi yajmäybidígi, e nimay ajcxy:

—Huindzin, ¿nej ca'mduñcuend co #ch ajt yam nguinaanim?

³⁹ Huin'it Jesús ymäybidígy, e jipcogapxiy je poj. Etz nimay je mejy:

—¡Amon! ¡Huäcxip!

Chi mic'amy je poj ymongidactay yhuäcxijptay jadu'ñyi.

⁴⁰ Huin'it Jesús yminañ:

—¿Na'amy co mdzachtzigüygixy ajcxy? ¿Nej ca' mmibíjccixy co nmüdich Dios ymic'ajt?

⁴¹ Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chigüy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Pin jäy jada' jada Jesús? Ooy chachmijhuinmañ co yi poj etz je mejy ycapxymidoyii.

5

Je Gadarajäy huidibi anajty ca'oybi miid

¹ Chi Jesús miid ydiscípulos ajcxy oyja'tcixy ma je mejypa' ma je Gadara jäy ñaaxjot. ² Tim mic'amy co Jesús ybarcobizimy, chi nimiiñ tüg jäy huidibi ca'oybi miid anajty. Hue' anajty choñ ma öcpi jut. ³ Je yëydijc, ca'oybimiidpi, tzinaayb anajty ma öcpi jut. E ni pin anajty ycamimadägyii. Ni

pin camimadacy nicx cixoch tecyoch jada je ca'oybimiidpi, e ni ca' ajcxy mimadacy miid cadena. ⁴ Canaag'oc ajcxy jacixojch jatecyxojch miid cadena, e ypojtayb anajty je cadena. Ni pin camihuinma'ñybaady nej jëb ocmimadaaccixy je ca'oybimiidpi. ⁵ Je ca'oybimiidpi xim tzuum anajty yhuidity tüg yuugjot etz ma öcpi it, janch mic anajty yäxytinäy. E chachnayyajtzaachiyii anajty miid tzaa.

⁶ Jiguëgy anajty je ca'oybimiidpi ymiin, co ijxpaty Jesús, chi poyigy ninicxy Jesús, e ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu.

⁷ Je ca'oybimiidpi mic migapxcooty Jesús, e nimay:

—Jesús, je mijpi Dios y'ung, ¿na'amy co xymidziptzooñich? May'ajt nbijctzooybich ma Dios co ca' iich jëb huaad xychaachytuñich. ⁸ Je ca'oybi jadu'n yminañ, com Jesús ti anajty nimäy:

—Ca'oybi, pidzimb ma jada yëydijc.

⁹ Jesús y'amidooy je ca'oybi:

—¿Ti mxii?

Chi je ca'oybi y'adzooy:

—Iich nxii hue' je' “ni may”, com ni may iich ajcxy huidibi yajpatp ma jada yëydijc.

¹⁰ Huin'it je may ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca' ajcxy jëb huaad ixquexyii ma huingbi it lugar. ¹¹ Huington anajty je cop ma anajty may idzim yjicxcixy. ¹² Chi je ca'oybi ajcxy may'ajt pijctzoy, e nimay ajcxy:

—Najtzquexiyg ma yi may idzim, jigix jëbi n'adigiyich njottigiyich yi may idzim.

¹³ Chi Jesús jadu'n a'ixiy co jëbi adigiyigixy jotigiyigixy je may idzim. Chi je ca'oybi ypidzimday ma je yëydijc, e yajtigiyday je may idzim ajcxy. Jim anajty yajpaady jahuengi mejtz mil idzim. Chi je idzim ylocjydaay, e ycögänaxtaay ajcxy ma tüg tzajjip, e oy ycädaaygixy nihjoty, e chi ajcxy ñi'ögtay.

¹⁴ Je idzim cuend'ajtp ajcxy ooy ajcxy ñay'adzigiyyi, e nicxtay ajcxy poyigy ma ytijc. E oy nimiyaaccixy cajpjoty etz majaty tundac nej anajty ajcxy y'idzim y'öctaaygixy. Mayjäy ajcxy choñ mic'amy oy ijxcixy nej anajty ti ytunyii ti yjadyii. ¹⁵ Co je mayjäy ajcxy yja'ty ma Jesús yajpaady, chi ajcxy ijxy je yëydijc huidibi anajty mayca'oybi ymiid. Ijxy ajcxy co iñäy huit miid etz huijyujc, ti anajty y'oyiy. E huin'it ooy ajcxy je mayjäy ñay'adzigiyyi. ¹⁶ Je jäy ajcxy huidibi anajty huindixp co anajty je ca'oybimiidpi ti y'oyiy, etz ijxcixy nej ti ytunyii ti yjadyii miid je may idzim, chi yajmiydactay je maycajpyäy jadu'n nej anajty ti ijxcixy. ¹⁷ Huin'it ajcxy pijctzoy may'ajt ma je Jesús, co huen tzoofñ ma ajcxy je ñaaxjot.

¹⁸ Co Jesús ytigiy jädug'oc ma je barco, chi je yëydijc huidibi anajty ca'oybi ti ñibidzimyii ti ycöbidzimyii, pijctzoy may'ajt

ma Jesús co huen a'ixiy möhuip co huen müd'idyii Jesús. ¹⁹ Per Jesús ca' a'ixiy co ymüd'idyii, chi nimay:

—Huimbit ma mdijc etz mjugymigüg, e yajmüdmüydäg jada mijpi tung mijpi huinma'n huidibi je Huindzin Dios ti tuñ müd miich. Müdmüydägipy jadu'n nej je Huindzin Dios ti xypa'ayoy.

²⁰ Chi je yëydjc yhuimbijtni, e huidijtp anajty cajn cajn jim Decápolis ñaaxjot, e nimüydactay tüg'óciy jadu'n nej Jesús ti yajtzögyii, e tüg'óciy je mayjäy ooy jihuuy huinmay.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuit nïdoni

²¹ Co Jesús huimbijty barcojoty ma je mejypa' ma anajty ti chooñ, chi mayjäy ymiiñ ma Jesús yajpaady, chi Jesús yhuäcxijpy ma je mejypa'. ²² Huin'it Jesús ñija'ti tüg mijtungmüdpí ma yi judíojäy ajcxy ñaymujctac. Je yëydjc hue' anajty xijity Jairo. Co Jairo ijxpaty Jesús, chi ñayhuiojctac ma Jesús yhuinduu. ²³ Jairo may'ajt pijctzoy, yminañ:

—Huindzin, ögaanip ich nnix. Tun may'ajt nicxy ma ich ndijc, e mgñixájip ma ich nnix, jigix jëbi myajtzögip, e yjactzinähuip.

²⁴ E Jesús nicxp anajty müd Jairo, e mayjäy panicxy anajty Jesús. E je mayjäy ooy anajty tzach'adiji'y tzach'agodi'y Jesús. ²⁵ E ma je mayjäy ymiiñ anajty tüg töxyjäy pa'm müd, jécyiñ anajty ymijctacni. Majmetz jimijt yxi ybo' anajty cujc payöy, ca' anajty y'oc-huäcxijpni je ni'py. ²⁶ Jada töxyjäy ti anajty yajtzoyduñ müd may tzoydumbi, ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzoydumbi ajcxy. E je'ni anajty ypa'm'ity. Ni ti pubéjtin ti capaady, ixti nigi anajty ypa'm mijhua'ñ.

²⁷ Jada töxyjäy ti anajty ayuc midoy nej Jesús anajty pa'mjäy yajtzögy, paady nimiiñ etz nimijhuägy jixci'py'amy, chi nïdooni Jesús yhuitpa'. ²⁸ Jada töxyjäy nayñimaayi jotjoty huinma'ñyjoty: “Co nnïdónibich Jesús yhuitpa', müd tim yi'yi ndzögibich.” ²⁹ Co je töxyjäy nïdoñ Jesús yhuitpa', tim huin'ítii mic'amy yhuäcxijp je ni'py. Huin'it je töxyjäy jihuuy co anajty ti chögy.

³⁰ E Jesús jihuuy co anajty ti yajtzögy tüg jäy müd ymic'ajt, paady ni'ijxhuimbijty je mayjäy huidibi anajty pamínip, y'amidooy ajcxy:

—¿Pín ich nhuit ti xyñïdoni?

³¹ Huin'it Jesús ñimaayi ajcxy ydiscípulos:

—Miich m'ijxpy co yi mayjäy yxhach'adijy yxhach'agodiy, e miich mina'ñ: “¿Pín ti xyñïdónich?”

³² Per Jesús huindicxypejty je mayjäy jühuidity ma yi', oc'ixa'ñ ocnejhuñhua'ñ pín anajty ti ñïdonyii. ³³ Huin'it

je töxyjäy, com ñejhuiyb anajty jadu'n nej Jesús ti ya-jtzögyi, paady nimijhua'cy Jesús janch tziyuuyb müd tzi'gi'ñ ñayhuijotaci ma yi' yhuinduu. ³⁴ Jesús yminañ:

—Töxyjäy huidibi ooy ndzócyich, ti mdzögy müd co ti xymibícyich. Nicx agujc jotcujc, ti mba'm ñaxy.

³⁵ Capxp miydacp anajty Jesús müd je töxyjäy co nijëjity jäy ñimiini, choñ ma je judío jäy ñaymujctac mijtungmüdpí yti'c, e nimay je töxy'anäg yteedy:

—Yi mñix ti je y'ögy. Ca' huaad mjac'amayiy nig yi Huindzin Jesús.

³⁶ Per Jesús ca' tuñcuend jadu'n nej ajcxy yjamina'ñ, chi nimay je naymujctac huindzin:

—Ca' mdzigiy, mibic nigoda'ajty.

³⁷ E ni ca' jac'a'ixiy nicxy yjacmüdnicyii jacpinjaty. Jëda'ajty müdnicy je Pedro, Jacobo etz Juan, je Jacobo y'uch.

³⁸ E co Jesús yti'ctigiy ma yi naymujctac huindzin yti'c, chi ijxy jadu'n nej jäy jii'by chachne'mgixy chachjiy'gixy chachyaaxcixy. ³⁹ Co Jesús ti'ctigiy, chi nimay je jäy ajcxy:

—¿Nej co nigoo ajcxy mdzachne'mni, e mdzachyáaxcixni? Yi pi'c töxy'anäg ca' yi' ti y'ögy, maab yi'.

⁴⁰ Per nigoo ajcxy Jesús nixiicy co jadu'n ymina'ñ. Huin'it Jesús yajpidzimday tüg'óciy pinjaty anajty jii'by tigoty, e müd ti'c ti'gyi jëda'ajty je ungedeedy etz ungdaj, e nañ je tugigpi ydiscípulos huidibi anajty ti müd miiñ. Chi ajcxy yti'gyi jii'by ma anajty je töxy'anäg yajpaady. ⁴¹ Chi Jesús májtziiy yi töxy'anäg yci', e chi nimay:

—Talita, cumni —jadayaab ayuc hue' yi' yhuimbizimy: Töxy'anäg, ich müch yam nimaayb, pidig.

⁴² Huin'itiy je töxy'anäg, je huidibi anajty majmetz yjimij, ypidigy e ytüyöchoñ. E tüg'óciy yi mayjäy ooy ajcxy jihuiy huinmay. ⁴³ Huin'it Jesús najtzcapxiy co ca' huaad pin yajnimay jadu'n nej je töxy'anäg ti chögy, nañ jadu'n ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajcay je pi'c töxy'anäg.

6

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹ Huin'it Jesús choñ ma je jimbi it lugar, e yhuimbijty ma yci'mgajp. E müd ñicxy yi' ydiscípulos ajcxy. ² Sábado xijoty Jesús yti'gyi yaj'ixpi'c ma je mayjäy huidibi yömüjccixp ma je judío jäy ñaymujctac. E je mayjäy huidibi amidoo'ijtp anajty ooy jihuiy huinmay ajcxy, e ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—¿Ma jada' jadayaab jäy ti ni'ixpi'gyi jadayaab ixpi'cin? ¿Ma ti paady jada huijy'ajt cujc'ajt huidibi ymüd? ¿Ma jada' ti paady yi mic'ajt huidibi müd mijhuima'ñ tumy? ³ Je' jada je tzejtzpi,

yi María y'ung. Yi' y'uch ymígüg, yi Jacobo, yi José, yi Judas, etz yi Simón. Nañ jadu'n yi' y'uch töxyjäybí cha ajcxy chinäy quipxy müd ñich ajt.

E je mayjäy ca'ajcxy anajty ixa'ñ cöbígá'ñ Jesús. ⁴ Huin'it Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Huenma'ámyity tüg'óciy je mayjäy ooy yajmij'aty je jäy ajcxy huídibí najtzcapxiyb Dios y'ayuc. Jëyi janchtiy, ma yci'm naax ma yci'mgajp ca' je jäy ajcxy yajmij'adyii, etz nañ ytim jadu'n yi' y'amígügtijc etz ymijiin ymidijc.

⁵ Ma yci'm naax yci'm gajp Jesús ca' jaty nej mijhuinma'ñ tunipy müd co ca' ajcxy mijpidägyii. Jëyi ycípidacy ma nijëjity pa'mjäy etz yajtzoocy. ⁶ Jesús ooy jihuüy huinmay nej je jäy ajcxy ca' ymijpidägyii ma yci'm naax yci'm gajp. Chi Jesús chooñ jim ñicxy ma jacjadyii cajp huinduy agonbí, e yaj'ixpijcy anajty je mayjäy ajcxy.

Jesús quexy ydiscípulos ayuccapxhuäcxp

⁷ Huin'it Jesús mijhuoy je majmetz ydiscípulos ajcxy, e chi quejxhuäcxy nimetz nimetz ma canaag cajp. E chi mooy mic'ajt, jigix jëb yajpidzimy ajcxy ca'oybí ma jäy ajcxy.

⁸ Nañ jadu'n y'ane'my Jesús je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ti miníxcixy tü'amgixpi, jëyi jëb miníxcixy tüg tajc nidüg nidügti. Ca' huaad miníxcixy ymorral, e ca' huaad miníxcixy ycaagy, e ca' huaad miníxcixy ymeeñ. ⁹ Jëyi je ycíg etz je yhuít huídibí anajty ajcxy ymüid huen miníxcixy. ¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co anajty ajcxy mjättaccixy ma tüg tijc, jim ajcxy mhuí'mipy ixti coon mdzoonip ma yijimbi cajp. ¹¹ Pen mdigüygixp ma tüg cajp, e je jäy ajcxy ca' ajcxy xycöbígá'ñ, ca' ajcxy amído'ida'ñ müich m'ayuc, mbidzimgix ma je cajp, chi mhuinhuójpcixipy mgíg. Jada je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mjotcújcity. Janch ñich müich ajcxy nimäy co Dios anajty ytiyduñ jada naaxhuiñ jäy, jacnigi tzaachypi paada'ñ yi jäy ajcxy huídibí ajcxy anajty ca' xycöbígccixy, ca'ydi je' ajcxy huídibí tzinaay jecy'aty ma Sodoma etz Gomorra cajp.

¹² Chi je nimajmetzpi ajcxy chon Dios y'ayuccapxhuäcxy co huen jäy ajcxy jothuimbíjtcixy, huen ixmajtzaagyixy yi pocytüi. ¹³ Nañ jadu'n ajcxy yajpidzimy ca'oybí majaty jäy, e pidaaccixy aceite majaty pa'mjäy, e yajtzóoccixy anajty.

Co Juan je Bautista y'ögy

¹⁴ Huin'it je rey Herodes nejhuüy co Jesús canaag mijhuinma'ñ tzachytuñ anajty, com tüg'óciy je mayjäy anajty nimiydaaccixy Jesús. Herodes yminañ co Juan je Bautista ti

yjugypicy jadüg'oc ma anajty ti y'ögy, paady mic'ajt müdity jaydeb mijhuinma'n tuñ. ¹⁵ Nijëjity jäy yminaangixy:

—Jesús yi' je' Elías.

E naagity jäy yminángixy:

—Yi' je' tüg Dios tiy'ajtmüdpí huidibi quipxyiiby müd je Dios ytiy'ajtmüdpí huidibi tzinay jecy'ajty.

¹⁶ Co Herodes nejhuüy nej je mayjäy nimiyaaccixy Jesús, chi yminañ:

—Janch jada co Juan ti yjugypicy, je huidibi nni'ane'mdüyich co huen yajminagyii ycohuajc.

¹⁷ Müd Herodías, Herodes ytöxytjic ycixpi, Herodes n'ane'mdüy co Juan yajmach, e pidägyii pujxtigoty. Jada Herodías jayijp ypijcy müd je rey Herodes y'ajch Felipe, per ti anajty ixmach Felipe, e ypijctigajch müd je ycapy Herodes.

¹⁸ Hue' anajty Juan ti nimay Herodes:

—Ca' jadu'n paadyii co yi' m'ajch Felipe ytöxytjic miich müddzinaayi.

¹⁹ Paady ycixpi Herodías mijotma'ty Juan, e ytimy yaj'ögamy anajty. Per ca' mic'amy yhuinma'ñybaty nej ocyaj'ögip; ²⁰ com je rey Herodes ñejhuüyb co tudägy jäy huädz jäy anajty je Juan, e tzigüyb anajty müd Juan. Paady ycixpi anajty je rey Herodes Juan müdity cuend'aty pujxtigoty. Naag'oc naag'oc anajty Herodes nicxy amido'ity Juan y'ayuc, ooy anajty huinmay nej yhuimbizimy, per jotcuyc anajty amido'ijty.

²¹ Huin'it Herodías ypat huinma'ñ nej jëb yaj'ögy Juan je huin'it xü co je rey Herodes anajty ñayñixiduñyii. Hue' yajcay yaj'uucy je gobierno ytumbi ajcxy, je soldado huindzin ajcxy, etz tüg'óciy yi' mic' jäydijc huidibi ajcxy tzinaayb naag naag cajp jim Galilea. ²² Xüduñyoty anajty co Herodías ñix oy y'ech ma je rey anajty yajpaady müd je may jäy huidibi anajty yajcaayb yaj'uucy. E jadu'n nej je Herodías ñix y'ejch, ooy je rey jadu'n jäygidacy, etz tüg'óciy je jäy je huidijaty anajty müd ajcxy ycaagyixy y'uuccixy. Chi je rey nimay je töxy'anäg:

—Pijctzóohuigich ti mdimdzojcpy, iich miich nmöhuipy.

²³ Je rey nigí capxcödujcy janch cixyjot huinjot co möhua'ñ ti ytimy ypijctzooyb, ixti jëb jamöy cujhuäcxy yi' y'ané'min, mibaad anajty ane'my je naaxjot. ²⁴ Chi je töxy'anäg ñicxy ma ytaj oy amidoy, nimay:

—¿Ti nbijctzohuípich?

Chi je' ytaj y'adzooy:

—Pijctzoohui yi' Juan je Bautista ycohuajc.

²⁵ Mic'amy je Herodías ñix nihuimbity je rey e yminañ:

—Ndzojcpich co xymöhuibich mic'amy je Juan je Bautista ycohuajc ma tüg texy.

26 Co jadu'n midoy je rey, chi ytigüy tajp mayb janch mijcajee. Per ti y'octunipy. Com ti anajty jadu'n capxcöducy, ti anajty mayjäy midoy ti anajty ti yaj'ahuanüy je töxy'anäg, ca' y'ayuc yajxiicy. 27 Paady ycixpi je rey mic'amy ane'my tüg soldado, co huen nicxy yajtzoni Juan ycohuajc. 28 Chi je soldado ñicxy ma pujxtijc, e yöcpujxtuuty Juan. Chi je soldado mimiiñ Juan ycohuajc ma tüg texy, e yajc'idigiy je töxy'anäg, e je töxy'anäg yajc'idigiy ytaj.

29 Co je jäy ajcxy huídibi anajty mijnicxpejtp Juan ñejhuüiy ajcxy co je rey ti yaj'ögy Juan, chi ajcxy y'oy e yajpidíci Juan ñinicx, e yajnaaxtigüy ajcxy.

Jesús yajcaay migoox mil yéydijc

30 Co je majmetzpi apóstoles ajcxy yhuimbijty huídibi anajty Jesús ti quexy y'ayuccapxhuäcxpi ma canaag cajp, chi ajcxy yajmüdmüydacy Jesús tüg'óciy tijaty anajty ti túngixy, etz tüg'óciy ayuc huídijaty ti yaj'ixpijccixy. 31 Huin'it Jesús nimay je nimajmetzpi huídibi anajty ti quexy y'ayuccapxhuäcxpi:

—Tzoc jámim ma tüg it ma ca' pín, jaydéb nbócxim tüg xii metz xii.

Paady ycixpi Jesús jadu'n ymíañ, com tzach mayjäy ja'ttiib tzondüib ma Jesús yajpaady, e ca' ajcxy tiempo anajty müdity mina ycaaygixipy y'úuccixipy müd je mayjäy ycixpi. 32 E Jesús müd ydiscípulos ajcxy ñicxy barcojoty ma ca' pín. Ac jëyi ajcxy nicxy ca' jac pín jäy müd nicxy. 33 E mayjäy ijxy co Jesús ajcxy choñ, e nañ ijxcajpy pín anajty tzoñ barcojoty. Paady mayjäy chooñ ma canaag cajp tegyi'm, ñicxcixy poyigy anajty ma Jesús ñicxa'ñ. Mayjäy oy yja'ty jayijp ca'ydi Jesús ajcxy, e jim ajcxy yöymujctay. 34 Co Jesús ybarcopidzimy, chi ixxy janch mayjäy, e Jesús ooy pa'ayoy je mayjäy, com jadu'n anajty ajcxy nej maycöbixy huídibi ca' müdity ycuend'ajtpi. Chi Jesús ytigüy yaj'ixpijcp, canaag nax ixpijcin anajty yecy. 35-36 Co anajty ti chu'üyñi, chi Jesús ydiscípulos ajcxy ñimaayi:

—Ca' ni pín chinäy ma jadyaabi it lugar, e ti chu'üyñi. Capxycix müd jada mayjäy ajcxy, jaydéb ñicxcixyñi ma yi cajp huinduy agonbi, huen nicxy júygixipy ycaayin y'uucin.

37 Huin'it Jesús y'adzooy yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miich ajcxy móoygix jada mayjäy caayin úucin.

Chi ajcxy Jesús y'adzooy:

—¿Huaad ich ajcxy nicxy njuy mejtz migo'px denario tzajcaagy, jigix ycaayipy y'ügipy jada mayjäy?

38 Chi Jesús y'amidooy ydiscípulos ajcxy:

—¿Naag tzajcaagy miich ajcxy müdity ya? Nicx íjxcix.

Co ajcxy tiy'ajt paty, chi ajcxy Jesús nimay:

—Ich ajcxy nmüd migoox tzajcaagy etz metz acx.

³⁹ Chi Jesús ni'ane'mdiy co je mayjäy huen ixtaaccixy naaxcixy tügpicyjaty. ⁴⁰ Chi je mayjäy y'ixtactay canaagpicy. Canaagpicy migo'px jatypi, e canaagpicy huixchiguipxmajcjatypi.

⁴¹ Chi Jesús conigy je migooxpi tzajcaagy etz je metzpi acx, e ypa'tijxy tzajpcixy, e yajnaxxy Dios cojuyip ma Dios miid je tzajcaagy etz je acx ycixpi. Huin'it Jesús tujc-huäcxy je migooxpi tzajcaagy, e yajcidiigy je' ydiscípulos ajcxy, jaydëb ajcxy yajhuäcxip ma je mayjäy. Nañ jadu'n Jesús yajcidiigy je metzpi acx je' ydiscípulos ajcxy, jaydëb yajhuäcxip ma je mayjäy. ⁴² Nidüg'óciy je mayjäy ajcxy yca y'uucy cüxyi. ⁴³ Co je mayjäy yca yday, chi je discípulos ajcxy yajmujcy je cayduc tzütztuc, e yaj'ujch ajcxy majmetz cach. ⁴⁴ Migoox mil anajty ajcxy je yëydijctijc huidibi cay uuc.

Jesús yöy nñhuingíxy

⁴⁵ Huin'it Jesús ane'my je' ydiscípulos ajcxy co huen barcotigiygixy mic'amy. Huen nicxíccixy jayijp jim Betsaida jim mejy ññajxy. Co yi discípulos ajcxy ybarcotigiyday, chi Jesús ycapxycijxy miid je mayjäy. ⁴⁶ Co anajty Jesús ti ycapxycixy miid je mayjäy, chi ñicxy ma tüg cögor Dios mibijctzoob. ⁴⁷ Co ycoodzyñi je discípulos ajcxy anajty yajpaady mejyoty ma je barco. Jesús naydüg anajty yajpaady mejypa'. ⁴⁸ Jesús y'ijx co je' ydiscípulos ajcxy anajty ti y'anucxygixy miid mejycabi, je' co je barco anajty chachijpcobojy. E co oy moñy, chi Jesús ymijhuägy ma je barco. Jesús yöyp anajty mejyhuingíxy, e hue' anajty jüyöyñaxamy je discípulos ajcxy. ⁴⁹ Co ajcxy ijxpaty Jesús yöyp anajty mejyhuingíxy, chi ajcxy ooy yaxqueegy, com hue' anajty ajcxy tijy co nigo y'ijxmañygyxy. ⁵⁰ Com tüg'óciy yi discípulos ajcxy anajty ti ijxcixy Jesús, e ooy ajcxy chigy, paady mic'amy Jesús migapxy je' ydiscípulos ajcxy, e nimay:

—Jotmic naybidáacigixy, ca' mdzigiygyxy. Ich yi'.

⁵¹ Huin'it Jesús ybarcotigy, e mic'amy je poj yxeemy, e je discípulos ajcxy ooy jihuy huinmay. ⁵² Ooy ajcxy jihuygyxy huinmaaygyxy, com ca' ajcxy huinjihuygyxy anajty nej Jesús je mayjäy yajcay miid je migooxpi tzajcaagy. Com je'ni anajty ajcxy ooy yjotjuuñity ycöjuuñity.

Jesús yajtzögy pa'mjäy ajcxy jim Genesaret

⁵³ Chi ajcxy ymejch ma je mejypa' ma je Genesaret ñaaxjot. E coxojch ajcxy je barco ma mejypa'. ⁵⁴ Co ajcxy ybarcopidzimy, chi mic'amy je mayjäy ajcxy jim ijxajpy Jesús. ⁵⁵ Poyigy je jäy ajcxy choñ, e yajyöyñajxtay je cajp ajcxy huinduy agonbi, capxhuäcxcixy co Jesús anajty ti yjädy jim. E jäy ajcxy yajmiindzondacy may pa'mjäy cijx'am jim ma anajty Jesús

yajpaady. ⁵⁶ E hueñytim ma'amyity anajty Jesús ñicxy majaty mij cajp, mutz cajp, o majaty jāy y'ujtztzīnāy, ooy anajty ajcxy pīdácīxy pa'mjāy majaty majaty yī mij tūba', e cohuanīygyīxy Jesús co huen nīdoñyī yī yhuitpa', e tūg'ócīy huīdījaty anajty ajcxy nīdomb, najxp ajcxy anajty je' ypa'm.

7

Huīdi jāy yaj'ahuimbijt pocyjayīty

¹ Huin'it ymīñ ma Jesús nijējity fariseojāy ajcxy, je huīndzīndījc huīdībī tzachpadumb judío ycostumbre. Nañ jadu'n mīd mīñ nijējity escribas, je huīndzīndījc huīdībī ajcxy nījaydutr anajty Dios ñecy. Hue' je fariseos etz escribas ajcxy anajty tī choongīxy Jerusalén. ² Je fariseos etz escribas ajcxy ijxy co Jesús ydiscīpulos ajcxy ytīgīy caaybī uucpī jaygībujy, ca' anajty cuydūngīxy judío jāy ycostumbre. ³ (Com yī fariseojāy etz jacjadyī judío jāy ajcxy cuydumb y anajty ajcxy ñī'ap costumbre, e ixpocypūjcīxy jayījp ma ca'nī ytīgīygyīxy caaybī uucpī. Com yī judío jāy ajcxy co ajcxy ñicxy may jāy joty etz yhuīmbījtcīxy jadūg'oc ma ytījc, ca' ajcxy yca y ixtī coonī jayījp ajcxy ycībūjcīxy canaag'oc. ⁴ Yī judío jāy ymīd canaagnax costumbre huīdībī cuydūngīxyp jadu'n nej ajcxy yajhuaatzcīxy ajcxy ytaasi ytexy ytūtztz etz ypujxtexy.) ⁵ Chi je fariseos etz escribas ajcxy y'amīdooy Jesús, nīmaayī:

—¿Na'amy co mīich mdiscīpulos ajcxy ca' cuydūngīxy judío jāy ñī'ap costumbre? ¿Na'amy co ajcxy ycaaygīxy y'ūccīxy, e ca' jayījp ixpūjcīxy yī' ypocyī?

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tīy'ajt jadu'n nej je Dios ytīy'ajtmīd pī Isaías jayhuī'my jecy'ajty mīd mīich ajcxy ycīxpī. Mīich ajcxy huīdībī naybīdaacīp jadu'n nej jīhuīy ajcxy tudāgy jāy, e ca' yjānchīty. Com jadu'n Isaías jaybejty co Dios jadu'n ymīnañ: Jada jāy jadu'n ajcxy ycapxcīxy ymīydaaccīxy jadu'n nej jīhuīy xyajmīj'atyīch. Per ca' ajcxy xyajmīj'atyīch cīxyjot huīnjot.

⁷ Naadīgī co ajcxy xyhuīn'īgīxīch xyhuīnyáaxcīxīch. Ñayyaj'ixpūjcīgyīxy ayuc tīy'ajt huīdībī jāy ajcxy tī cojy tī macxy.

⁸ Chi Jesús ymīnañ:

—Mīich ajcxy tī m'ixmājtzcīxy Dios ycōtūjcīn, e myajmīj'ājtcīxy ayuc huīnma'ñ huīdībī jāy cī'm tī cojy tī macxy. ⁹ Mīich ajcxy ca' mgüendtūngīxy Dios ycōtūjcīn Dios ytīy'ajt jīgīx jēbī cuydūngīxy mgi'm costumbre. ¹⁰ Com Moisés je cōtūjcīn ypīdac jecy'ajty: “Yajmīj'at mdaj mdeedy”, e “Pīnjaty jībīc nīgapx nī'ojīy ytaj yteedy, copīcy y'ōgīp.”

11 E miich ajcxy mīnañ co tūg jāy nīmāhuip ytaj yteedy co ca' pubeda'ñ ajcxy jadu'n nej padyii, mīid co tūg'óciy tijaty yi' ymīid huīdibi ytaj yteedy jē'adánip, hue' ti ahuanñ nigoo ma Dios. 12 E pen jadu'n mīnañ, chi miich ajcxy mīnaangixy co ca' copícyity mbubéjtcixipy mdaj mdeedy. 13 Miich ajcxy mīdundigooyb Dios ycótújcīn mīid mgostumbre huīdibi myajnajxyp myajtigñyb, etz jacjadyii jībīc-huinma'ñ myaj'ixpījccixy.

14 Jadūg'oc Jesús mījhuoy yi mayjāy ajcxy, e chi nīmay:

—Mido'mbījccix miich ajcxy ñch n'ayuc, e mhujnjihuñhuip ajcxy. 15 Ca' yi' yajpocycāhuñyb huīdibi jāy ajcxy ypidacy ma yhuin y'ahuac. Yi' janchtiy huīdibi pidzim ma jāy ajcxy yjot yhuinma'ñ, yi' yi' yajpocycāhuñb. 16 Miich ajcxy mīid mdātzac, mido'mbījccix ñch n'ayuc.

17 Co Jesús ixmajch je mayjāy, e ytījctīgñy, chi je discīpulos ajcxy yaj'amīdoohuī nej yhuimbīdzimy jada ayuc. 18 Chi Jesús ydiscīpulos ajcxy nīmay:

—¿Nej nañ jadu'n miich ajcxy ca' mhujnjihuñy jada ayuc? ¿Nej ca' mhujnjihuñyigixy co huīdibi tīgñy ma yi jāy y'ahuac (yi caayīn uucīn), ca' yi' yajpocycāy yi jāy? 19 Yi caayīn uucīn hue' yi jāy ypidāgy ma y'aa ymoox ca' nan ma yjot yhuinma'ñ, e co ñax ma y'aa ymox, chi ypidzimni.

Co Jesús jadu'n ymīna'ñ, chi nejhuñyīm co Dios ca' capx'aducy ni ti caayīn ni ti uucīn. 20 E Jesús yjacmīnañ:

—Dios yajpocycāhuip jāy ajcxy mīid huīdibi pidzimb ma ajcxy yhuinma'ñ. 21-22 Ma yi jāy ajcxy yhuinma'ñ jīby chooñ jībīc-huinma'ñ; jīby chooñ mīgapxtīgoyñ tōxyjāy yhuinma'ñ; jīby chooñ je tundīgooyñ yēydījc mīid tōxyjāy etz tōxyjāy mīid yēydījc huinma'ñ; jīby chooñ jāyyaj'ōgñ huinma'ñ; jīby chooñ meedzñ huinma'ñ; jīby chooñ mūgñ huīdidñ huinma'ñ; jīby chooñ jībīc-huinma'ñ; jīby chooñ je huin'ñññ huinma'ñ; jīby choñ nayca'oy'ixñ huinma'ñ; jīby chooñ je piitzcapxñ huinma'ñ; jīby chooñ je amīj agīx huinma'ñ; jīby chooñ je tzuu huinma'ñ je loci huinma'ñ. 23 Yi jadu'mbī jībīcpi jīby chooñ ma jāy ajcxy yjot yhuinma'ñ, paady jībīcpi jāy ajcxy tūngixy, e ypocycāy ajcxy ma Dios.

Tūg tōxyjāy huīdī ca' yjudīojāyīty mībījc Jesús

24 Chooñ Jesús ma yījīmbi it, e ñīcxy jīm ma Tiro etz Sidón ñaaxjot. Jesús ytīgīy ma tūg jāy ytījc, e ca' anajty tzocy co je mayjāy ñejhuñhuñyb ma y'ity. Per ca' jajty ñīcx yhuīngoyūch. 25 Mīc'amy tūg tōxyjāy nejhuñy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' je tōxyjāy ypi'cnīx ymīid anajty ca'oybī. Je tōxyjāy ymīīñ ma Jesús, e ycojxtīnay'ahuñy ma yi' yhuīnduu. 26 Je tōxyjāy hue' anajty ycoģājpīty Sīrofēncīa (e hue' anajty grīegojāy). Yi

töxyjäy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen yajpidzimy je ca'oybi ma ypi'cnix yjot yhuinma'ñ. ²⁷ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ooy ycopicyity co nbubedipyich jayijp Dios yjäy (yi judíojäy). Jadu'n nipaady nej tüg ungedeedy. Tim copicy co je ungedeedy yajcayipy jayijp yci'm ung, e ca' möhuip uc je huídibi y'ung yajjicxaamy.

²⁸ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, tiy'ajt nej miich mmína'ñ, per nañ jadu'n yi uc ajcxy yjicxyp je caagy abu'x huídi cáb naaxcíxy ma mesipa't ma je jäy y'ung ajcxy ycaay.

²⁹ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Tiy'ajt jadu'n nej ich miich ti xy'adzooy, paady ycixpi jéb mhuimbidity ma mdijc jotcuyc, je ca'oybi ti ypidzimy ma mnix yjot yhuinma'ñ.

³⁰ Co je töxyjäy huimbijty ma ytijc, chi paty ypi'cnix cijx'am, ti anajty je ca'oybi ñibidzimyi ycöbidzimyii.

Jesús yajtzögy tüg jäy huídibi cönat etz ahui'mb

³¹ Chi Jesús jim tzojci chooni Tiro ñaaxjot. Chi chooñ jim ñicxy anajty Galilea, e nicxy ma je tü'aa huídibi najxp Sidón etz je cajp huídibi yajpatp jim Decápolis ñaaxjot, chi yja'ty ma Galilea mij laguunba'. ³² Jim ajcxy mñd miiñ tüg jäy huídibi cönatip etz aahui'mb. Chi ajcxy may'ajt pijctzooy ma Jesús huen cñixajy je pa'mjäy. ³³ Chi Jesús mñdnicxy je pa'mjäy ahuingujc ma ca' mayjäy, e pidacy ycihua'x ma je pa'mjäy ytätzac. Chi chujy, e huin'it nñdoni je ytoodz. ³⁴ Chi Jesús ypa't'ijxy tzajpcix, e ymicxejy, e chi ymínañ Aramaico'amy:

—Efata —jada ayuc hue' yhuimbiditymy: Ahuädz.

³⁵ E mic'amy je jäy cönatpi ytätzac y'ahuaach etz ytoodz yungüy etz ycapxni yajxon. ³⁶ Chi Jesús ane'my je pa'mjäy etz ymigügtijc co ca' huaad ni pin yajmñdmíydägipy jadu'n nej anajty ti chögy. Co Jesús jadu'n mictägy ane'my co ca' huaad ni pin yajmñdmíydägipy je mijhuinma'ñ huídibi ytumyb, chi ñgi je pa'mjäy etz ymigügtijc mñdmíydaaccixy hueñypinity. ³⁷ Je mayjäy ooy tzachjihuiy huinmay ajcxy, ñayñimaayi ajcxy miñ xyipy:

—Jada Jesús ooy oy chachtuñ. Ymimadactaayb yi'huenytimytijity, ixti yajmñdohuicpy yi' yi cönatpi etz yajcapxigy yi uumbi.

8

Jesús yajcay midax mil yëdyjc

¹ Je huin'it xii je huin'it tiempo mayjäy anajty ti ñaymújcigixy ma Jesús yajpaady, e ca' anajty je mayjäy ajcxy mñdity ti ycaaygixipy y'úuccixipy. Jesús capxyñiguejxy je' ydiscípulos

ajcxxy, co huen miingixxy ma yi' yajpaady. Co ajcxxy ymiiñ, chi ñimay:

² —Ooy nba'ayooyich yi mayjäy. Yi' co cham midugüig xii maabi ya müd y'ityich je mayjäy, e ni ca' ajcxxy müdity ti ycaiyipy. ³ Co ixxyipy nguexhuimbityich ajcxxy ma ytijc ayuu, ca' yjécyity yajpa'mgójipy ajcxxy tü'am, com nijéjity ajcxxy jigüëgy ti choongixxy.

⁴ Chi je discípulos ajcxxy Jesús adzooy:

—¿Ma iich ajt nbaatim je caayin uucin huidibi jëb müd nyajcaayim nyaj'úucim jada mayjäy? Com mijtigüduum ya nyajpaatim ma ca' pin chinäy.

⁵ Chi Jesús y'amidooy je' ydiscípulos ajcxxy:

—¿Naag tzajcaagy miich ajcxxy müdity?

Chi je' ajcxxy y'adzooy:

—Huixtujc tzajcaagy.

⁶ Chi Jesús ane'my je mayjäy, co huen iñay'ahuüygixxy naaxcixxy. Huin'it Jesús conigy je huixtujcp tzajcaagy, e yajnajxy Dioscojuyip ma Dios müd tzajcaagy ycixpi. Chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, e moy je' ydiscípulos ajcxxy, e je' ydiscípulos ajcxxy yajhuäcxy je tzajcaagy ma je mayjäy. ⁷ Je Jesús ydiscípulos ajcxxy ymüid anajty nijéjity pi'c acx. Chi Jesús yajnajxy Dioscojuyip ma Dios müd je pi'c acx ycixpi, e moy je' ydiscípulos ajcxxy huen yajhuäcxtaygixxy ma je mayjäy. ⁸ Chi je mayjäy nidüg'óciy ycaiy cüxyi, e co ajcxxy ycaiyday, chi je Jesús ydiscípulos ajcxxy yajpidigy huixtujc cach cayduc jicxtuc tüibi anajty yconaxy. ⁹ Jahueeni anajty ycamidaaxmility je jäy huidibi ajcxxy cay uuc cüxyi. Chi Jesús ycapxy ycijxy müd je mayjäy, e ñimay ajcxxy co huen nicxcixxy ma ytijc. ¹⁰ E mic'amy Jesús ybarcotigiy müd ydiscípulos ajcxxy, e chi ñicxy ajcxxy jim Dalmanuta ñaaxjot.

Yi fariseos ajcxxy tüg ijxpejt pijtzoob mijhuinma'ñybi

¹¹ Nijéjity fariseos ajcxxy, je huindzindijc huidibi padumb judío ycostumbre, ymiiñ ajcxxy ma Jesús yajpaady, e ytigiy ajcxxy ijxquípxcixxy y'ixpijcin müd Jesús. Pijtzoogixxy co Jesús huen yaj'ixyii ajcxxy tüg ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty. Ijxta'n octunaangixxy müd Jesús. ¹² Chi Jesús tajy may ñayjihüüyi jotjoty huinma'ñyjoty, chi ymicxejy, e yminañ:

—¿Na'amy co jada jäy ajcxxy huidibi jugy'ajtp cham, pijtzoogixxy ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty? Janch iich miich nimaaygixxy co ca' nyaj'ixaangixxy ijxpejt huidibi tzomb tzajpjoty.

¹³ E Jesús ytimycapxycixxy müd je fariseos ajcxxy, e chi puyöduuty ajcxxy. Chi Jesús ybarcotigiy, e ñicxy müd ydiscípulos ajcxxy ma mij laguun ñinaxy.

Fariseojäy ajcxxy yaj'ixpijcin

¹⁴ Je' ydiscípulos ajcxy ti anajty jaydigoygixy je jicxy picy co ajcxy ybarcotigiy. Jëyi ajcxy mimiñ tüg pi'c tzajcaagy. ¹⁵ Chi Jesús ane'myb je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Ca' mmijpidaaccixy yi fariseojäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt etz ni rey Herodes y'ayuc ytiy'ajt, com jadu'n ajcxy y'ayuc ni paady nej levadura huidibi ca' y'óyity.

¹⁶ E je Jesús ydiscípulos ajcxy nimiyaaccixy Jesús y'ayuc ñayñimáayigixy ajcxy miñ xyipy:

—Je' co ca' ich ajt nmimiinim caayin uucin.

¹⁷ E Jesús ñejhuiyb anajty nej je' ydiscípulos ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy, paady yminañ:

—¿Na'amy co mdzachnimiyaaccixy je caayin uucin huidibi ti mjäydigoygixy? ¿Nej ca' mhujihuiygixy e ca' mguenditungixy ich n'ayuc? ¿Nej co ajcxy mdzachcöjuuñity?

¹⁸ Miich ajcxy mïd mhuiin: ¿Nej co ca' m'ijxcixy huidibi ndumybich? Miich ajcxy mïd mdäzac: ¿Nej co ca' mmido'mbijccixy ich n'ayuc? ¿Nej co ca' mjäyméjtcixy ti ti nduñich? ¹⁹ Jayhuin co ndujc-huäcxyich je migooxpi tzajcaagy e nyajcaayich migoox mil jäy: ¿Naag cach cayduc jicxtuc ti ajcxy myajpidigy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidigyich majmetz cach cayduc jicxtuc.

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—E jayhuin co ndujc-huäcxyich je huixtujcpi tzajcaagy, e nyajcaayich midaax mil jäy: ¿Naag cach cayduc ti ajcxy myajpidigy?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ich ajcxy nyajpidigyich huixtujc cach cayduc jicxtuc.

²¹ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej chambaad miich ajcxy ca' mhujihuiy?

Jesús yajtzögy tüg jäy huintzpi jim Betsaida

²² Jesús etz ydiscípulos ajcxy oy yjá'tcixy jim Betsaida. Jim Betsaida nijëjity jäy mïd miiñ ma Jesús tüg huintzpi, e pijtzooy ajcxy may'ajt co huen nidoñ jigix je huintzpi y'ijxigipy.

²³ Huin'it Jesús huijtztzoñ je huintzpi ma yci', chi mïd cajpidzimy. E chi Jesús yajjaaxy yi chujyñi je huintzpi yhuiin, etz cñixajy, e chi amidoy pen y'ijxpy anajty tigati yinjaty huenjaty. ²⁴ Chi je huintzpi huindixpejty Jesús, e nimay:

—N'ijxypich yëdijctijc, e jadu'n ajcxy yquëxigy nej quipy, per yöyp ajcxy.

²⁵ E jadüg'oc Jesús yci' pidacy ma je huintzpi yhuiin, e chi je huintzpi yhuindixpejty anajty, e chi yhuiin y'oyiy yajxon,

huin'it oy huädz y'ijxy. ²⁶ E Jesús ycapxycíjxy mïid je', e quejxhuimbijty ma ytijc. Chi yminañ:

—Ca' mdigihuip cajpjoty, e ni pin jada mgayajmïidmïydägipy.

Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo

²⁷ Chi Jesús ñicxy mïid ydiscípulos ajcxy jim ma nijëjity mutz cajp mihuingon je mij cajp Cesarea Filipino. E tü'am Jesús amidoy ajcxy ydiscípulos, ñimay:

—¿Nej jäy yminaangixy pin ñich?

²⁸ Chi ajcxy je' ydiscípulos y'adzooy:

—Nijëjity jäy yminaangixy co miich je' je Juan, je Bautista. E nijëjity yminaangixy co miich je' je Elías. E jacjadyii yminaangixy co miich je' tüg Dios y'ayucnajtzcaxñiybi huïdibi tügñiyb mïid nijëjity Dios ytïy'ajtmïidpi huïdibi tzinaay jecy'ajty.

²⁹ Jesús y'amïidooy je' ydiscípulos ajcxy:

—Miich ajcxy, ¿nej miich mminaangixy pin ñich?

Chi Pedro y'adzooy:

—Miich je' je Cristo.

³⁰ Chi Jesús ñimay je' ydiscípulos ajcxy co ca' huaad ni pin ñimaaygixy, co yi' je' je Cristo.

Jesús capxypidzimy co y'ögañ

³¹ Chi Jesús jacyaj'ixpijcy je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—Copicy co ñich, je jäy huïdi tzoön tzajpjoty, nyajnaxipiyich mij tzaachpyi etz mij ayo'n. Yi mijjäydijc ajcxy, yi judío teedy mijtungmïidpi, etz yi escribas, je huïndzïndijc huïdibi ñijayduutcixyp Dios necy, ca' ajcxy xy'ixa'ñich, e xyaj'ögañ ajcxy, e codugüg xiñ njugypigipyich jadüg'oc co ñich anajty ti n'ögy. ³² Co Jesús jadu'n nigapxy ñimïydacy huädz huädz nej yjada'ñyii anajty, chi Pedro huobibzimy Jesús ahuingujc, chi ooy ogy. ³³ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty ydiscípulos ajcxy, e ogy je Pedro, ñimay:

—Huinhuäctuatcïch, miich Satanás. Com miich ca' mhuinmañ mbidägy nej Dios tzocy. Yi' janchtïy miich mhuinmañ'ajtpy nej jäy ajcxy tzocy.

³⁴ Huin'it Jesús huoomiñ yi' ydiscípulos ajcxy etz yi mayjäy, e chi ñimay:

—Pen ji pinjaty xypanicxa'ñich, huen jäydgoydäy yci'mdzójcin etz huen xypanicxich jabom jabom. Oy nej ytïmyjadïpy ytïmy'ayoohuipy. Jadu'n nipaady nej jihuïy ajcxy anajty mgruudz mgabïccixy, etz naygïyéjicigixy ma yi ó'cin huen ytïmyñëjity mïid ñich ycixpi. ³⁵ Huenpinjäy huïdibi ca' yegañ yi yjugy'ajtin ma yi ó'cin mïid ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi'yjugy'ajtin. E huenpinjäy huïdibi

yegamy yjugy'ájtin ma yi ó'cin mïid ñich ycixpi etz ñich y'ayuc oybi ycixpi, hue' je' ypadamyb yi jugy'ájtin huïdibi ca' cixipy tigoyipy ni minaa. ³⁶ ¿Ti oy'ájtin yi' co tüg jäy y'ocnayyajpadïyb yi meeñ etz mic'ájtin (huïdi yajpaatp ya ñaaxhuiñybi) e y'alma yjugy'ájtin cixipy tigoyipy tügciy?
³⁷ ¿Jadu'ñyi jëb jäy y'alma yjugy'ájtin occojuyi? Nïgi tzoohuïn mïidity jäy ajcxy y'alma yjugy'ájtin, ca' jac ti. ³⁸ Huentimpíñity yi huïdibi xymïdzo'ydúnibich yi n'ayucich ndiy'ájtich ma yi pocyjäydic yhuïnduu huïdibi tzinaayb cham ma jada naaxhuiñybi. Pues nañ jadu'n ñich, je jäy huïdibi tzoon tzajpjoty, nmïdzo'ydúnibich yi jadu'mbi jäy co ñich anajty nhuimbity ya naaxhuiñybi mïid ñich nDeedy, je Dios Teedy, ymic'ajt y'oy'ajt etz mïid tüg'óciy yi may'áñgeles ajcxy tudägyi.

9

¹ Jadu'n Jesús yjacmïñañ:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich miich ajcxy cham nimäy, co nijëjity miich ajcxy huïdibi cham ma ñich nhuïnduu, ca' m'ögaangixy, ixti cooni ajcxy jayïjp m'ixipy je Dios y'ané'min etz ymic'ajt.

Co Jesús ñinicx yajtigajch

² Co tuctujc xñ naxy, chi Jesús mïid tzooh Pedro, Santiago etz Juan, e mïidpa'ttigüy ma tüg mijcop ma tüg it ooy ycixity. E jim copcíxy Jesús ñinicx naygojtigajtzni ma Pedro ajcxy yhuïnduu.

³ Chi Jesús yhuït oy y'ahuimbity janch poob, e janch adicxp. E ni pïn jadu'n yhuït cayajhuäch janch poob jadu'n nej je' anajty yhuït mïidity. ⁴ E chi oy nayguëxigyii ma ajcxy yhuïndu Elías etz Moisés. Elías etz Moisés miydacp anajty ajcxy mïid Jesús.

⁵ Huïn'it Pedro nimay Jesús:

—Huïndzin, janch oy jadu'n co ñich nyáajity. N'occojyich ajcxy tugüig tijcquemy: tüg miich mje'; tüg Moisés yje'; etz tüg Elías yje'.

⁶ Com Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty chigüygixy, paady Pedro ca' anajty nejhuïy ti ycapxyp. ⁷ Tim huïn'ítiy tüg joc yajnidigoy je' ajcxy, e mïdooy ajcxy ayuc jocjoty, e je ayuc ymïñañ:

—Jada je' ñich n'ung, huïdibi ooy ndzocyich. Mïdo'mbic miich ajcxy Jesús y'ayuc.

⁸ E tim huïn'ítiy Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yujc'ijxy, e yja'ijxhuïdijty ajcxy, e ca' ni pïn ma ocjac'ijxni, jëda'ajty Jesús naydügpajc.

⁹⁻¹⁰ Ti anajty choongixy copcíxy, e cidacp anajty ajcxy, co Jesús nimay Pedro, Jacobo etz Juan, co ca' huaad yajmïdmïydaaccixy pïnjaty huïdibi ajcxy anajty ti íjxcixy,

ixti cooni ñich, je jāy huidibi tsoon tzajpjoty, n'ögibich etz njugypigipyich jadüg'oc. Pedro, Jacobo, etz Juan ca' yjacmiydägy müd jacpinjaty huidibi anajty ti íjxcixy. Per ooy ajcxy huinmay etz naymüdmüydáacigixy miñ xyipy ti Jesús ytijamy co yminañ: "N'ögibich etz njugypigipyich jadüg'oc." 11 Huin'it ajcxy Jesús y'amidooy:

—¿Na'amy co yi escribas yminañ co yi Elías huidibi chinay jecy'ajty jayijp miinañ ca'ydi je Cristo?

12 Chi Jesús y'adzooy:

—Tiy'ajt jadu'n co miñ jaybety ma Dios ñecy jecy'ajty co Elías yhuimbidity jacjayijp ca'ydi je Cristo, e yaj'oyidydähuipy huinjemybi tüg'ociy müd Dios ycixpi. E nañ tiy'ajt jadu'n co jaybety ymiñ ma Dios ñecy co je Cristo, je jāy huidib tsoon tzajpjoty, yajnaxañ ayo'n etz tzaachypí etz mayjäy ca' y'ixa'ñiiby. 13 ñich müich ajcxy nimaayb co je Elías ti je' yhuimbity ya naaxhuiñ, e je mayjäy ti túngixy müd Elías nej anajty tim tzójcixy. E cuyduñ ajcxy nej jaybety miñ ma Dios ñecy müd Elías ycixpi.

Jesús yajtzögy tüg mutz'anäg huidibi ca'oybi müd

14 Co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan yhuimbity ma je jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy anajty ti yhui'miñ, chi ajcxy ijxy mayjäy jühuidity ma Jesús ydiscípulos ajcxy. Etz ijxy ajcxy nijējity escribas huidibi ayuc tzachyajtzibiñyb müd Jesús ydiscípulos ajcxy. 15 E co je mayjäy íjxcixy nejhuiñygyixy co Jesús ti yhuimbity anajty, chi mic'amy ajcxy ninicxy Jesús poyigy, e capxpocxcixy, e may je' ajcxy ooy jihuñy huinmay. 16 Chi Jesús y'amidooy je mayjäy, nimay:

—¿Ti ayuc müich ajcxy mdzachyajyomyb müd ñich ndiscípulos ajcxy?

17 Chi nidüg je jāy ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ti nmüdmüñ ñich nmang huidibi ymüd ca'oybi, e je ca'oybi ti yaj'umñyii. 18 E janam jadojic je ca'oybi yajy-achyii yajquidyii ñich nmang, e oy cäy naaxcixy, e ooy y'aa'opy ypidzimy, e nañ jadu'n oy ytütz queety etz ñinñcx janch ögy yhui'my. Ti nbijctzoyich may'ajt müd müich mdiscípulos ajcxy co huen yajpidzimgyixy je ca'oybi ma ñich nmang, e ca' ajcxy ymadacy nicxy yajpidzimgyixy.

19 Jesús nimay je mayjäy:

—Müich ajcxy huidibi jugy'ajtp jadachambi xii tiempo huidibi ca' mijpidägy Dios y'ayuc, ¿naag xii naag po' ñich njac-hui'mmñhuiñich müd müich ajcxy? ¿Naag xii naag po' n'ocmimexstuguipich müich ajcxy? Müdmiin yi mmang ya ma ñich nhuinduu.

20 Chi ajcxy miidmiñ je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. E co je ca'oybi ijxpaady Jesús, chi mic'amy yajyajch yajquidy je pa'mjäy, e chi oy ciday naaxcixy, e ooy yajch yquidy, yajpidzimy ooy y'aa'opy ma y'ahuac. 21-22 Jesús y'amidooy je pa'mjäy yteedy:

—¿Minaag jimijt cujc yöy maabi mmang ypa'mbety?

Chi je ungedeedy y'adzooy:

—Ma'xung anajty co pa'mbedyii. Canaag'oc je ca'oybi yajyachyii yajquidyii ñich nmang, ixti ti oy ycogidahuiy jünjoty etz ñijoty. Je ca'oybi canaag'oc jayaj'ögy ñich nmang. Pen miich miid tzöc'ajt mic'ajt jaydeb xypubedipyich, tun may'ajt pa'ayoogich etz pubejtcich.

23 Chi Jesús y'adzooy nimay je pa'mjäy yteedy:

—Pen miich mibijcpi, ca' ti chípity ma pin mibijcp.

24 Mic'amy je pa'mjäy yteedy mic ycapxy yminañ:

—Nmibijcyich, pubéjtcich nej huaad jacmij nmibicyich.

25 E co Jesús ijxy co ñigi mayjäy chach ymiñ poyigy ma yi', chi ix'ojoy je ca'oybi, e yminañ:

—Miich ca'oybi huidib ti yajhui'my jada pi'c'anäg uum etz nat, ñich miich yam n'ane'myb: “Pidzim ma yi' pa'mjäy, e ca' mjectigihuiy ma yi' yjot yhuinma'ñ jadüg'oc.”

26 Jayijp je ca'oybi yaaxqueecy janch mic, yajyajch yajquidy je pa'mjäy. Co jadu'n tuñ, chi ypidzimy. Je pa'mjäy oy ñinícx yhui'my nej jihuüy ti y'o'cni. Je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim huindixp yminaangixy:

—Ti ayooob y'ögy.

27 Chi Jesús majtz je pa'mjäy yci', e yajpidigy e huin'it je pa'mjäy ytinayigy mic oy.

28 Co Jesús ytigüy ma tüg tijc, chi je' ydiscipulos ajcxy y'amidou ameech, minañ ajcxy:

—¿Na'amy co ñich ajcxy ca' ti nmadägyich nej nyajpidzimip ñich ajcxy yi' ca'oybi?

29 Chi Jesús y'adzooy:

—Yijiibi ca'oybi ca' yi' huaad ypidzimy jadu'ñyi. Hue' janchty copicy mibijctzou Dios mictägy, e huin'it ypidzimipy je ca'oybi ma je pa'mjäy. Ca' jac ni nej huaad ypidzimy yi' jadu'mbi ca'oybi, jeyi co Dios nmibijctzoohuim n'ijtim ayuu.

Jesús capxpizimnip jadüg'oc co y'ögañ

30 Chi Jesús miid yi' ydiscipulos ajcxy choñ ma je jimbi it, e yajyöyñajxtay ajcxy Galilea naaxjot. Jesús ca' anajty tzocy co je mayjäy ñejhuihuüy ma yi' ñicxy. 31 Com Jesús hue' anajty yaj'ixpicy yi' ydiscipulos ajcxy, co ooy ycopicyty co yi' jäy huidibi tsoon tzajpjoty, yajcüyegipy ma yi' ymidzip, etz yaj'ögüyb, e co anajty ti y'ögy codugüg xñ jadüg'oc yjugypigipy.

³² Jesús ydiscípulos ajcxy ca' huinjihuïy anajty Jesús y'ayuc, e nañ jadu'n tzigïyb anajty ajcxy co Jesús yaj'ójip, paady ca' ajcxy amidoy nej huimbidzimy yijibi ayuc.

¿Pin je' nigi jacmijip?

³³ E Jesús mïd ydiscípulos ajcxy oyjäty jim Capernaum. Co ajcxy ytiçtigïy, chi Jesús yaj'amidoy ydiscípulos ajcxy, nimay: —¿Ti ayuc miich ajcxy naymïdmïydáacigixy jim ma anajty mdüyöygiçxy?

³⁴ Per amonday ajcxy, com jëgixpi co anajty ajcxy ooy ti ñaymïdmïydáacigixy tüyöyjoty co pin jada' ajcxy nidüçti ocjaccopíçyip. ³⁵ Huin'it Jesús y'ixtacy, e chi mijhuoy je nimaçmetzpi ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy nimay:

—Pin naysajnaaanip mij, huen ity nej jihuïy ca' ytiijity e huen capxmïdoy ymïgüçtjç.

³⁶ Chi Jesús tzenïgy tüg pi'c'anäg, e chi pidacy cuçc'amy ma yi' ydiscípulos ajcxy. Chi tzenïgy jadüç'oc, e nimay ajcxy:

³⁷ —Pin cöbïç tügpaçc pi'c'anäg jadu'n nej jada pi'c'anäg mïd iich nxï yçixpi, iich yi' anajty ti xycöbïçyich, e pin iich xycöbïçpich, ca nan iich anajty naydüçpaçc ti xycöbïçyich, nañ jadu'n anajty ti cöbïç huïdi ti xyquejxich.

Pin iich ajt xycamidzip'áçtim, iich ajt je' mïd y'ity

³⁸ Juan Jesús nimay:

—Huindzin, ti iich ajcxy n'ijçpaady tüg jäy co ca'oybi yajpidzimy mïd miich mxï, e ti ngapç'aducyich mïd co ca' yi' iich ajt xypahuïçtjç.

³⁹ Per Jesús ymïnañ:

—Ca' mgapç'adugipy yi jadu'mbi jäy, com huenpïnity huïdibi mijhuinmañ tumb mïd iich nxï, ca' yi' jibic xyñigapçich. ⁴⁰ Com yi huïdibi ajt ca' xymidzip'áçtim, yi' yi' mïd iich ajt nbidçimim. ⁴¹ Janch janch iich miich ajcxy jadu'n nimäy co huenpinjäy huïdibi ixyipy miich ajcxy xyajni'uucp tüg vaso ni mïd co miich ajcxy ti mmïjncxpety je Cristo, yi jadu'mbi jäy ypadamy yi' y'oy'áçtin ma Dios.

Je huïdibi ooy ycoçotmäçity co nicxy nbocycähuim

⁴² Huenpïnity huïdibi jibic-huinmañ mïbidçimb, e yapocycäy yi jadu'mbi pi'ctjç huïdibi ajcxy xymïjncxpçjçpich, jac'oy ixyipy co yi jadu'mbi jäy ytimyñayyayjöçxodçiyii tüg paandzaa etz ñayñajtzjibibïhuïyb mejyçoty. ⁴³ Pen miich mgi' xyajtundigoyamb jac'oy co mdim'ixpuxipy, com jac'oy co mdigihuiçy ma yi jugy'áçtin huinixibi çiduc, ca'ydi co Dios xypidäçip mïd metz mgi' jüby jïnjoty ca'oydactuuby, ma yi jïn ni camina ycapich. ⁴⁴ Jüby ca'oydactuuby yi ucxyting ca' y'öçy etz ni jïn ycapich nicaminaaxï. ⁴⁵ E pen miich

yí mdecy xyajpocycáhuamb, ixpux, com jac'oy co mdigíhuip ma yí jugy'ájtín huinixíbi tecytuc ca'ydi co mdigíhuip mîid metz mdecy jiiiby ca'oydactuuyb, ma yí jîin ni camîna ycapîch. ⁴⁶ Jiiiby ca'oydactuuby yí ucxyting ca' y'ögy etz ni jîin ycapîch ni camînaxîi. ⁴⁷ E pen yí mhuiin tûg xyajpocycáhuamb, tim yajpidzim, jac'oy yí' co mdigíhuip ma yí Dios y'ane'mdac mîid tûgpajc mhuiin, ca'ydi co mdigíhuip ca'oydactuuby mîid metz mhuiin. ⁴⁸ Ma yí ucxyting ni camînaxîi yca'ögy etz yí jîin ni camînaxîi ycapîch, ⁴⁹ e ma nidûg'óciy ñi'cágooda'ñ jîin xut jîin ye'n tim jadu'n nej jây tzüch caan xiducy. ⁵⁰ Yí caan ooy yí' y'öyity, pen ymîid xücx'ájtín. Co je caan ytigoy yxücx'ájtín, ca' jîi ni ti huídibi jêb mîid nyajxücxîyim. Mîid'ájtîx îch n'ayuc ma mjot mhuiinma'ñ, jadu'n îch n'ayuc nipaady nej caan, e tzîna' mîich ajcxy jotcuyc mîid mmîigûtîjc nidûg nidûg.

10

Jesús yaj'ixpicy mîid co jây ytöxyijc ixmach

¹ Chi Jesús chooñ jim Capernaum, nicxy jim Judea ñaaxjot ma je it lugar Jordán mijñîi ñînaxy xîi ypidzimy'amy. E mayjây ooy ñayyöymujci ma Jesús anajty yajpaady. E Jesús yaj'ixpicy je mayjây jadu'n nej anajty yaj'ixpicy'adyii. ² Chi nijêjity fariseos ajcxy ñicxy ma Jesús anajty yajpaady. Hue' ajcxy yhuinma'ñ pîdaaccîxy co anajty Jesús tzu'ixaangîxy. Chi ajcxy y'amîdooy, pen huaad tûg yêydîjc ixmach ytöxyijc. ³ Chi Jesús y'adzooy, ymînañ:

—¿Nej Moisés ymîna'ñ ma yí' ycötújcín ñecy?

⁴ Chi je fariseos ajcxy Jesús y'adzooy:

—Moisés cötújcín yecy co tûg yêydîjc jêb huaad ixmach ytöxyijc, e möhuipy ñînecy ñîdiy'ajt co nej ñay'ixmájtzigîxy, e jadu'n anajty ti y'oyîy nej jêb yí' ytöxyijc ixmach.

⁵ Chi Jesús ymînañ:

—Moisés cojaay jada ycötújcín mîid mîich ajcxy ycîxpi, co ooy mîich ajcxy mdzachcapxycômîdodaaccîxy ca' mgapxymîdohuaangîxy Dios. ⁶ Per co je naaxhuiñybi chondacy, co Dios oga'n yajcojy tûg'óciy tijaty huídî jî'ajtp, chi Dios yajcojy yêydîjc etz töxyjây. ⁷ E je yêydîjc ixmadzîpy ytaj yteedy etz pudîgîhuipy yí ytöxyijc. ⁸ E je yêydîjc etz ytöxyijc tú'ciy idaangîxy. Paady je yêydîjc tûgmucy yajpaady mîid ytöxyijc. ⁹ Com yí huídibi Dios ti huîjtzmucy, ca' ni pîn huaad huîjtzhuägy.

¹⁰ Co Jesús mîid ydiscípulos ajcxy yhuimbijt ma anajty ti yjättáccîxy, chi Jesús ydiscípulos ajcxy yajtîhuimbijtcîxy je ayuc huídibi anajty ti yaj'ixpicy ma je pîjcín. ¹¹ Chi Jesús ymînañ:

—Je yëydijc huídibi ti ixmach yí ytöxyijc, e pícy mïid huingbi, hue' yí' anajty ymidundigooyb yí ytöxyijc huídibi mïid jayijp ypijcy. ¹² Nañ tím jadu'n co tüg töxyjáy ixmach je yëydijc huídibi mïid ti ypícy jayijp, e ypijctigach mïid huingbi yëydijc, hue' ymidundigooyb je yëydijc huídibi mïid ti ypícy jayijp.

Jesús conucxy pi'ctijc

¹³ Je huin'it tiempo jáy ajcxy mïid miñ pi'ctijc ma Jesús, jaydeb cñixajy etz conuucxip. Co Jesús ydiscípulos ajcxy jadu'n ijxy co jáy ajcxy nimijhuägy Jesús mïid ajcxy ypi'c'ung, chi je' ydiscípulos ajcxy ix'o'jy je jáy ajcxy. ¹⁴ Co Jesús jadu'n ijxy nejhuüy nej yí' ydiscípulos ajcxy y'idích, chi o'jy ajcxy, ymíañ:

—Ooy y'óyity co je pi'ctijc ajcxy xyñimijhuägyich, ca' miich ajcxy mgapx'aducy. Com yí jáy ajcxy huídibi yajpatp ma Dios y'ané'mín, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. ¹⁵ Janch ñch miich ajcxy nimäy co pinjaty huídibi ca' cöbígá'ñ Dios y'ané'mín, jadu'n nej pi'ctijc cöbíjccixy Dios y'ané'mín, hue' yí jadu'mbi jáy ajcxy ca' ytigíhua'ñ ma yí Dios y'it lugar.

¹⁶ Chi Jesús aminenmujectay je pi'ctijc ajcxy, e chi cñixajiy etz conuucxcixy.

Tüg mutz'anäg comeñybi ymiydägy mïid Jesús

¹⁷ Co Jesús chooñ jadüg'oc, chi ñimiini poyígy tüg yëydijc, ycojxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, e ymíañ:

—Miich, oybi Huindzín, ¿ti huaad ndunipyich jigix jëbi nbadipyich jugy'ájtín huídibi ca' ycixipy ytigoyipy?

¹⁸ Chi Jesús ymíañ:

—¿Na'amy co xyñimäyich co oy huindzín ñch? Dios tügpaic óyip, ca' jac ni pín. ¹⁹ Miich mnejhuüyb Dios ycötújcín huídibi jadu'n mínaam: “Ca' mmigapxtigoyip töxyjáydjic; ca' mjäy'ogipy; ca' mmeedzíp; ca' m'ñndaacíp; ca' pín mhuin'ínip; etz myajmí'adíp mdaj mdeedy.”

²⁰ Chi je jáy Jesús nimay:

—Huindzín, ti nguýdündäyich jadayaab cötújcín ajcxy maabi ñch nbi'c'atyich.

²¹ Chi Jesús huindcxpejty je yëydijc mïid tzójcín jihuüyín, e chi nimay:

—Per jactigoy'ijtni jadügnax. Nicx toog tüg'óciy huídijaty miich mmïid, etz mo' yí ayoobtjic. Co jadu'n mdunipy, chi mbaadipy oy'ájtín jibby tzajpjoty. Co jadu'n mdooctáhuipy tijaty miich mïid, chi mínip jadüg'oc ma nyajpaadyich, e xypanícxibich, e mnaybidägüib cixyjot huinjot oy nej mdimyjadipy mïid ñch ycixpi.

²² Co jadu'n je yëydijc midoy nej anajty Jesús ti ñimäyíi, chi yhuí'my taj may e co ñícxni, chi ooy ytajy ymay, com hue' je' anajty ooy ycomeñity.

23 Co Jesús jadu'n ixyc co je comeeñybi taj may yhuimbi-jtni, chi huindixpejty je' ydiscípulos ajcxy huídibi tinaayb jühuidity ma yí', e yminañ:

—Ooy chachtzípity co tüg comeeñybi ytigihuipy ma Dios y'it lugar.

24 Jesús ydiscípulos ajcxy ooy tzachhuinmay'ahuídity müid jada ayuc nej Jesús anajty ti yminañ. Paady Jesús yjacminañ jadüg'oc:

—Miich ajcxy migügtijc huídibi ooy ndzocyich, ooy chachtzípity co ytigihuip ma Dios y'ane'mdac tüg comeeñjyá huídibi tzachnijot'ajt ycomeeñ'adii. 25 Nigi chípity co tüg comeeñ jäy ytigihuip ma Dios y'ane'my, ca'ydi co tüg camello ñaxipy ma tüg xu'ñ'ijx yxútity.

26 Co jadu'n ajcxy midoy nej Jesús yminañ, chi ooy ajcxy yhuinmay'ahuídity, e nayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen janch tiy'ajt jadu'n, ¿pinjäy jada' huaad jëb y'alma ñidzögipy?

27 Je huídibi jäy ajcxy ca' ni minaxii huaad ca' yaj'oyíy, Dios yí' yaj'oyihuip, com müid Dios ca' yí' ni ti chípity.

28 Chi Pedro yminañ:

—Huindzin, occuendtun, ich ajcxy ti n'ixmajtztäyich tüg'óciy tijaty anajty nmüidich, e ich ajcxy nbanixpich miich.

29-30 Chi Jesús y'adzooy, minañ:

—Janch tiy'ajt nej ich miich ajcxy nimäy co huenpínity huídibi müid ich ycixpi ti ixmach ytijc, ti ixmach y'uch ymigüg ajcxy etz ytaj yteedy, etz ytöxyijc, etz y'ung ajcxy, etz nañ jadu'n ti ixmach ycam ich ycixpi, etz ich n'ayucich etz müid Dios ytiy'ajt ycixpi, yí' ypadamy nigi oy'ájtin ya naaxhuiñ, ixti ypadamy migo'px jadu'ñyi ytijc ajcxy, y'uch ajcxy, ytaj ajcxy, y'ung ajcxy, etz ypadamy nigi ymij cam, müid tzaachypí müid ayo'n müid ich n'ayuc ycixpi. Etz nañ jadu'n ma je xii tiempo huídibi mimb cidacpi ypadamy jugy'ájtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy. 31 Ji yajpaady ya naaxhuiñ nijëjity jäy huídibi cömay ijtp, e co yjäty ajcxy tzajpjoty, chi ca' ajcxy cömay ida'ñ. Nañ jadu'n ji yajpaady ya naaxhuiñ nijëjity huídibi ca' cömay y'ity, e co ajcxy yjadipy tzajpjoty, chi jüby ajcxy cömay y'idipy.

Jadüg'oc Jesús capxpídzimnip co y'öga'ñ

32 Jesús müid ydiscípulos tüyöyp anajty ajcxy, hue' anajty ypättigiygixy jim Jerusalén. Jesús jayijp anajty ñicxy, e je' ydiscípulos ajcxy etz nañ jadu'n mayjäy panixy anajty ajcxy Jesús. Je Jesús ydiscípulos ajcxy ooy chachhuinmay'ahuíditycixy, e jacjadyii jäy huídibi anajty ypanixy Jesús ooy ajcxy chigiygixy. Chi Jesús huodzooñ abicy je majmetzpi ajcxy, e yajmüidmüydactay je' ajcxy jadu'n nej ytuna'ñyii

yjada'ňyii jim Jerusalén co anajty ajcxy jim yja'tcixy. ³³ Jesús je nimajmetzpi nimay:

—Miich ajcxy m'ijxpy mnejhuüyb co nnícxim cham jim Jerusalén. E jim Jerusalén, ïich je jāy huidibi tzoon tza-jpjoty, nyajcïyega'ňich mach ma yi Teedy mïjtungmïdipi, etz ma yi escribas ajcxy. E chi ajcxy ane'min pidäga'ň co huen xyaj'öcixich. Nañ jadu'n xycïyegaangixich mach ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. ³⁴ Yi' ajcxy xyñixigipy xyajxigibyich, xyhuobipyich ajcxy mïd coochac, xyhuindzuj xyjijptzújibich ajcxy, e xyaj'ögibich ajcxy. Codugüg xii maabi anajty xyaj'öccixyich, chi njugypigipyich jadüg'oc.

Jacobo etz Juan pijctzóogixy tüg may'ajt

³⁵ Huin'it Jacobo etz Juan, yi Zebedeo ajcxy ymang, nimijhuägy Jesús, nimay:

—Huindzin, ndzojcpyich ajcxy co mdunipy may'ajt jadu'n nej yam nimaagyixy.

³⁶ E Jesús yminañ:

—¿Ti mdzojcpy co ndunipich mïd miich ajcxy ycixpi?

³⁷ Chi ajcxy yminañ:

—Tun may'ajt co anajty mbaady yi m'ané'min etz m'oy'ájin, xymöhuibich yi mij tung ma m'ané'min jaydeb n'ïñahuibich ma miich mmijc. Nidügti ïich ajcxy n'ïñahuipy a'oy'amy ma miich etz jadüg anajty'amy.

³⁸ Chi Jesús nimay Jacobo etz Juan:

—Ca' miich ajcxy mnejhuüy ti ti mbijctzoogixy. ¿Nej myajnaxamyb miich ajcxy je tzaachypi ayo'n huidibi nyajnaaxamybich, jadu'n nej jihuüy m'üga'ň ajcxy ïich n'ügy e mbaada'ň ajcxy ïich nnibéjtin?

³⁹ Jacobo etz Juan y'adzooy:

—Ïich ajcxy nmimadägibich minaxipyich nyajnaxipyich ajcxy yi tzaachypi huidibi mminaxamyb myajnaxamyb.

Chi Jesús yminañ:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy mina'ň co mminaxaangixy myajnaxaangixy yi tzaachypi jadu'n nej ïich mminaxaamyich nyajnaxaamyich yi tzaachypi, tim jadu'n nej jihuüy m'ügaangixy ïich n'ügy, e mbadaangixy ïich nnibéjtin. ⁴⁰ Per ca' ïich cötújcin nmïdidyich co ïich miich ajcxy nbidägipy tungmïd, co myajpaadip tüg ma ïich nmijc a'oy'amy, e jadüg anajty'amy. Hue' janchtiy Dios Teedy ymïd ni'ixi' pinjaty ti huin'ixy jaydeb yajnícxip je mïjtung ma ïich n'ané'min.

⁴¹ Co je jacjadyii Jesús ydiscipulos ajcxy nejhuüy jadu'n nej Jacobo etz Juan may'ajt pijctzoy ma Jesús, chi ajcxy ooy

mijotmäty Jacobo etz Juan. ⁴² Per Jesús huomiñ yi jacjadyii ydiscípulos ajcxy, e ymínañ:

—Jadu'n nej miich ajcxy mnejhuíygyxy, yi jäy ajcxy huídibi mijtungmíid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je naax cajp. Nañ jadu'n yi' ajcxy huídibi mic'ajt míid ma je maybi naax cajp, mic ajcxy ane'my je jäy ajcxy. ⁴³ Per miich ajcxy ca' mjadú'nity nej mijtungmíidpi ma je maybi naax cajp. Pinjaty ma miich ajcxy mijtung yajnicxaamb, copicy ñaybidägíyb nej tüg tumbi. ⁴⁴ Pinjaty miich ajcxy huídibi nigohuajc'ajtp, copicy ñaybidägíyb nej tüg tumbi. ⁴⁵ Com íich nañ jadu'n, je jäy huídibi tzoon tzajpjoty, ti nmiíñich ya naaxhuiñ jaydéb nbubedipyich yi mayjäy ajcxy, e ca' nan yi mayjäy íich xypubedipy. Ti nmiíñich jaydéb nyegipyich njugy'ájtín ma yi o'cin. E co jadu'n nyegipyich njugy'ájtín ma yi o'cin, chi ngohua'na'ñich yi jäy ajcxy y'alma.

Jesús yajtzögy Bartimeo huídi anajty huíntzip

⁴⁶ Chi oy jäty Jesús míid ydiscípulos ajcxy jim Jericó. E co Jesús tzoón Jericó ytübíjcy jadüg'oc, chi yi' ydiscípulos ajcxy etz janch mayjäy ñíxcixy anajty míid Jesús. Co ajcxy ycajp pídzimy, chi túba'ay anajty yajpaady tüg huíntzpi huídibi limosna anajty ypijctzooyb jabom jabom. Hue' anajty yxíí Bartimeo, e Timeo anajty xíjity yi' yteedy. ⁴⁷ Co Bartimeo nejhuíy co Jesús je Nazaretpi najxp anajty ma je tú'aa, chi mic yaaxqueegy ymínañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, tun may'ajt íich pa'ayoog.

⁴⁸ Chi je mayjäy ajcxy ogy je huíntzpi, nímay ajcxy co huen amoñ. Per je huíntzpi nígi ymínan'idíich:

—Míich, David y'ap y'oc, tun may'ajt íich pa'ayoog.

⁴⁹ Chi Jesús ytinayxíjpy, e ymínañ:

—Huomíingix yi huíntzpi.

Chi je jäy ajcxy oy yajtzoongíxy je huíntzpi, nimaaygíxy:

—Jotcugí', e pídíg, com Jesús xyaaxtzoob.

⁵⁰ Chi mic'amy je huíntzpi, najtz'oxíy je ñíbe'ñ, chi ypidígy, e nínicxy Jesús. ⁵¹ Chi Jesús je huíntzpi y'amídooy:

—¿Ti mdzojcpy ndunípyich míid míich ycíxpi?

Chi je huíntzpi ymínañ:

—Huíndzin, ndzójcpyich co xyajhuíndicxígíibích.

⁵² Chi Jesús je huíntzpi nímay:

—Jéb mnicxy ma mdíjc. Com ti xymíbicxyich, paady ti mhuíndicxígy.

Tím huín'ít je huíntzpi yhuín'oyíy, e yhuíndicxígy, e panícxxy Jesús co ytübíjcy jadüg'oc.

11

Jesús ytiġġy jim Jerusalén

¹ Co Jesús etz je mayjāy oyjá'tcixy huington ma je Jerusalén cajp ma yajpaady mejtz mutz cajp huidi xiiġipy Betfagé etz Betania, huington ma je cop huidibi xiiġip Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos huen nicxy jayijp. ² Jesús nimay je metzpi ydiscípulos:

—Nicx miich ajcxy ma yijimbi cajp huingtonbi. Co jim mjādipy, chi mic'amy mbaadip tūg burro ycoxóchity huidibi ca' pin yaj'iñayñi chambaad. Coguejtuutcix je burro e yajmingix ya ma ich. ³ Pen jim pinjaty xy'amidoogixy: “¿Na'amy co mmidzonaangixy yi burro?” Chi miich ajcxy mnimāhuipy: “Je Huindzin (Jesús) yajtunamyb tzojc, e yajhuimbidity mic'amy.”

⁴ Chi je metzpi ydiscípulos ñicxy ma je cajp huingtonbi, e oypaatcixy tūg burro ycoxóchity huington ma tūg tijc'aguu. Chi ajcxy coguejtuuty je burro.

⁵ Ycoguejtuutyp anajty ajcxy je burro co nijējity jāy jim huington yminañ:

—¿Ti mdungixyp? ¿Na'amy co mgoguejtuutcixy yi burro?

⁶ Chi je metzpi Jesús ydiscípulos je jāy ajcxy yajmīdmīydacy Jesús y'ayuc nej anajty ti ñimāyii. Je jāy ajcxy yminaangixy co jēb yajnicxcixy je burro. ⁷ Mic'amy ajcxy mija'ty je burro ma Jesús yajpaady. Je Jesús ydiscípulos ajcxy jibe'ñ je burro ajcxy mīd yjocxhuit, chi Jesús yaj'iñay je burro. ⁸ Mayjāy ajcxy ooy yēby yhuit tūgujc ma Jesús anajty ñaxa'ñ, e jacjadyii jāy pujxy ajcxy quipy'aacx, e pidaaccixy tūgujc.

⁹ Je mayjāy huidibi anajty ajcxy nicxp jayijp etz axam ma Jesús, chi ajcxy ytiġġy capxp mic, yminaangixy:

—¡Hosana! ¡Gloria a Dios, ooy ycōmāyity Dios! Huen capxpaady y'idipy jada yēdyjc huidibi mimb mīd yi nHuindzin Dios yxii etz ymic'ajt. ¹⁰ Huen capxpaady y'idipy je ané'min huidibi jada Jesús yajtzondacp cham. Jada je' je ané'min huidibi nmij'ap nmijteedy David anajty ymīd. Hosana, huen je tzajpjoty tzinaayb ajcxy iibaatcixy capxpaatcixy jada mij'ane'mbi.

¹¹ E jadu'ñyi Jesús ycajptiġġy jim Jerusalén, e ytiġġy tigoty ma Dios ytiġc. Co huindixtay tūg'óciy tijaty jiiġy tzajtigoty, chi chooñ jiiġy, e ñicxy jim ma je cajp huidibi yxii Betania. Chi Jesús je majmetz ydiscípulos ajcxy mīdnicxy.

Jesús capxpocy je higuery ca'pi anajty ytiġm

¹² Je com jabom co ajcxy chooñ jim Betania, chi Jesús yubōccooti. ¹³ Chi Jesús ijxpaty jiguēgy tūg higuery ooy anajty yco'aayity. Chi Jesús ñicxy ma je higuery yajpaady, ixa'ñ pen

ymiid ytüm. Co Jesús ymech ma je higueri, chi ijxy co je higueri ca' anajty ytüm miidity, jëyi miidity anajty y'aay, com ca' anajty ni tiempity mina higo ytüm'aty. ¹⁴ Chi Jesús migapxy je higueri nimay:

—Jadu'n nej tiempo yjacnicxni, ni pin cajacpaadipy higo tium ma miich.

Chi Jesús ydiscípulos ajcxy midoy nej Jesús nimay je higueri.

Jesús quejxpídzimday ajuybi adoocpi ma Dios ytijc

¹⁵ Co ajcxy oy yjady jim Jerusalén, co Jesús ytigiy jadüg'oc jiiyby ma Dios ytijc, chi Jesús yajpídzimday je ajuuybi adoocpi ajcxy jiiyby tzajptigoty. Chi Jesús tijhuimbijtay je mesa ajcxy me je meeñ yajhuäcxpi ytuñ ajcxy. Nañ jadu'n tijhuimbijty je jäy ajcxy iñaybejt huidibi muuxy toocp. ¹⁶ Jesús ca' anajty tzocy co pinjaty midigihuiipy juydoogy ma Dios ytijc. ¹⁷ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e yminañ:

—Ma Dios y'ayuc necy Dios jadu'n yminañ: “Fich ndijc hue' je' tzajpcapxapxtac ma tüg'óciy jäy ajcxy chooñ ma nidüg'óciy naax cajp ymiingixy Dios ojadajtp”, per miich ajcxy hue' yi' mhua'ñ meetzpitijc.

¹⁸ Co ajcxy je teedy mjtungmüdpí etz je escribas nejhuüy nej anajty Jesús ti y'idich jiiyby ma Dios ytijc, chi ajcxy ooy ijxtaaygixy nej ajcxy jëb yaj'ögipy Jesús. Per ca' ajcxy yhuinma'ñybaady mic'amy nej yaj'ögipy, tzigüyb ajcxy müid je mayjäy com je mayjäy ooy tzachjihuiy huinmay jadu'n nej Jesús yaj'ixpijcgixy. ¹⁹ Co oycoodzüyñi, chi Jesús ycajppídzimy.

Je higueri ytützni

²⁰ Je com jabom Jesús müid ydiscípulos ajcxy najxp anajty tim jopyñi ma je higueri anajty ytinäy. E je higueri ti anajty ytütztay mabaad ytictz. ²¹ Huin'it Pedro jäymejtzcooty nej Jesús nimay je higueri, chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, ix jada higueri huidibi ixiy mgapxpoj, ti yi' ytich.

²² Chi Jesús Pedro nimay:

—Mibic yi Dios. ²³ Janch ich miich ajcxy nimäy, co ixypy pin migapxy jada huingonbi cop, e nimäy ixypy: “Miich cop pidig, e nicx cidäg mejyoty”, pen ca' ti mijotmetzcüy, e mibicy co jadaanip nej yi' ti ane'my je cop, chi jadu'n ytunüyb yjadüyb. ²⁴ Paady ich miich ajcxy nimäy co tüg'óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios, chi Dios xymöhuiipy ajcxy huidibi ti mbijctzoogixy. Pen janch miich ajcxy mibicy co Dios ti xymooygixy ajcxy je huidibi ti mbijctzooyb. ²⁵ Co miich ajcxy mgapxtaaccixy, pen ca' oy m'ity ajcxy müid tüg jäy, huinméxcix yi mmidzip tim jayijp, jigix jëbi Dios

Teedy huídib jiiby tzajpjoty xyhuinmeecxip miich ajcxy ma ti mdundigooygixy. ²⁶ Pen ca' miich ajcxy mhuinmecxy yi mmidzip huídibi ti xymidundigooygixy, ca' miich ajcxy xyhuinmecxa'ñ Dios Teedy huídibi yajpatp tzajpjoty.

Jesús je' ycötújcín

²⁷⁻²⁸ Je huin'it tiempo Jesús miid je' ydiscípulos ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. E co Jesús anajty yhuídity tzajtigoty, chi nijéjity huindzindijc huídibi nigohuajc'ajtp anajty je teedytjic etz escribas ajcxy huídibi nijayduutpi Dios ñecy, nimiiñ ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy:

—¿Pin cötújcín ti xymöy huídibi ti mduñ ya tzajtigoty? ¿Ma cötújcín ti mbaady co jëb m'ane'my ya tzajtigoty?

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ich miich ajcxy nañ jadu'n nyaj'amidohuamyb tüg ayuc. E pen mni'adzooyb ajcxy, huin'it ajcxy nyajnimähuiipy ma ich ti nbaady yi mic'ajt etz yi cötújcín, co jadu'n nduñich jiiby tigoty ma Dios ytjic. ¿Pin yajñibijc Juan, je Bautista, co huen jäy yajñibety? ¿Dios, o naaxhuiñyjäy? Adzoogich ajcxy.

³¹ Chi ajcxy ytigiiy huinmay'ahuídijtpi, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pen minaanim co Dios tzajpjotypi ti yajñibicy Juan, chi Jesús xyñimáayimipy: “¿Nej co ca' miich ajcxy miibijcy Juan y'ayuc?” ³² Nañ ni ca' jëbi ich ajt nminaanim co jäy ajcxy ti quejxy Juan.

Com chigiiyb anajty jäy com ñejhuiyb anajty ajcxy co Juan je Bautista Dios anajty ytiy'ajt ymiid. ³³ Chi ajcxy Jesús nimay:

—Ca' ich ajcxy nejhuiy pin ti yajñibicy Juan.

Chi Jesús yminañ:

—Ich nañ jadu'n ca' nnigapxa'ñich pin ti xycötujcmöyich co jëb nduñich huídibi ndumybich.

12

Je naymidúniptjic jibicjäybi ajcxy y'ijxpejt

¹ Je huin'it xii Jesús jacmigapxy je mayjäy miid jihuimbit ayuc, yminañ:

—Ji yajpaady tüg yëydijc huídibi camuuxy ti cojy ma ycam, e ti co'aguemy je camuuxy cam, e yaj'oyiiy tügi tang ma huinmicxa'ñ je camuuxy. Nañ jadu'n je yëydijc tüg poch yajpidigy ma ycamuuxy yaj'ixihua'ñ co cuent'aty. Co anajty ti ni'ixidäy ti a'ixidäy, chi ycamuuxy cam yejcy ajuyducy ma nijéjity tumbidijc. Chi chooñ viaje tumbi jiguëgy it. ² Je huin'it tiempo co yhuaad'ajtni je cosechi, chi je cogam quejxy tüg ytumbi jim ma je' ycam yajpaady, co hueen je tumbidijc yéjccixy je cosechi, jadu'n nej anajty ti ycapxytuñ miid je' ajcxy. ³ Chi je cam tumbidijc ajcxy majch je cogam yquexyöyp,

chi huinhuojpy jiphuojpy ajcxy. Chi ajcxy quejxhuimbijty jadu'ñyi, ni ti ajcxy camoy. ⁴ Chi je cogam quejxy jadüg ytumbi ma je ycam yajpaady. Chi tumbidijc ajcxy tzaagäch je mimetzpi quexyöyp etz yajtzachiy ajcxy ma ycohuajc, chi ajcxy ooy oiy oyñinej. ⁵ Chi je cogam jacquejxy jadüg ytumbi e ajcxy tumbidijc yaj'o'cy je midugiigpi quexyöpy. Chi je cogam jac tim quejxy jadyi ytumbi. Chi je tumbidijc ajcxy je cogam ytumbi huinhuojpi jiphuojpi nijëjity, e nijëjity ajcxy yaj'o'cy.

⁶ Je cogam ymüd anajty tügpajc ymang huidibi anajty ooy tzocy jihuiy. Je' oy quejxcogixiy ma je ycam yajpaady. Je cogam huinmay jadu'n co je tumbidijc ajcxy yajmij'adüyb je' ymang. ⁷ Chi je tumbidijc ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy: "Jada yëydijc je cogam jada ymang huidibi jë'adaanip je yteedy ypidägy. Tzoc yaj'o'cim, e jadu'n je cam një'ajtim." ⁸ E jadu'n ajcxy majch je cogam ymang yaj'ögy ajcxy. Chi ajcxy yajpidzimy camjoty, e jibijptacy agajixci'py.

⁹ Co Jesús jadu'n miydactay je jihuibit ayuc, chi yminañ:

—¿Ti ytunamyb je cogam müd je tumbidijc ajcxy? Hue' min ci'm ma je' ycam, e yaj'öctähuipy je tumbidijc ajcxy huidibi tundigoy. E yegipy pijctzoy je' ycam müd huingbi jäy ajcxy.

¹⁰ ¿Nej ca'ni müch ajcxy mgapxy yi Dios ñecy ma jadu'n yminañ?

Je yëydijc huidibi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, Dios ti pidägy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nej tzaa oyjatyti huidibi je pojtzpidijc ca' ajcxy yajtuna'ñ, e je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopicyity.

¹¹ Jada tung je Huindzin Dios ti tuñ, e ooy oy n'ixim njäygi daacim.

¹² E huin'it je judíojäy ajcxy ytungmüdpí ooy jamadzaañ anajty Jesús, com ñejhuüyb anajty ajcxy co Jesús ñigapxyii yi' ajcxy. Com tzigüyb anajty ajcxy müd je mayjäy, chi ajcxy tim huinyöyducy, chi ñicxcixni.

Yajnidüygyxy pen jëbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

¹³ Jac'axam je judíojäy ajcxy ytungmüdpí quejxy ajcxy ma Jesús yajpaady mejtzpicy ixpicytjic. Tügpicy anajty ñaygomájtzigixy müd yi fariseos ajcxy, etz jadügpicy ma je rey Herodes. Hue' anajty ajcxy huinma'ñ ixtaayb nej ajcxy ocxihuipy Jesús. ¹⁴ Jada mejtzpicyi ixpicytjic ñicxy ajcxy ma Jesús, e yminañ ajcxy:

—Huindzin, ich ajcxy nejhuüyb co myaj'ixpicy je tiy'ajt, ca' jäy mdzigiy, com ca' huin'ixpety myaj'ixpicy. Tú'ciy müch mduñ müd mic jäy, müd comeenyjäy, etz müd ayoob jäy. Tudägy jäy ajcxy myaj'ixpicy jadu'n nej huaad ajcxy cuychinaaygyxy Dios ytiy'ajt. Nejhuíhuaamybich ajcxy nej

miich yaj'ixpijcpy je mayjäy. ¿Nej tundigooyim miid yi Dios ycötújcín co nmigüéjtim César, je romano jäy mij'ane'mbi, o ca'ji? ¿Nej jëb nmigüéjtim, o ca'ji?

¹⁵ Per Jesús ñejhuüiyb anajty ajcxy yjibic-huinma'ñ, e chi ajcxy nimay:

—¿Na'amy co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'íxyich? Yajmiingix tüg meeñ jigix n'oc'ixipyich.

¹⁶ Chi ajcxy mimiñ tüg meeñ e co Jesús ijxy je meeñ, chi yminañ:

—¿Pin y'ahuanax etz pin yxii ijtp ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' yi' César.

¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—Mo' je César huídibi yi' yjé'ajtpy, e mo' Dios huídibi Dios yjé'ajtpy.

Chi ajcxy ooy jihuüy huinmay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzooy.

Yajnidüygixy pen je tübi öccixy jugypigipy jadüg'oc

¹⁸ Je huin'it tiempo nijëjty saduceos ajcxy ymiñ ma Jesús. Yi saduceos ajcxy yminaangixy co ca' pin yjugypiga'ñ tübi y'o'ccixy. ¹⁹ Chi je saduceos ajcxy Jesús nimay:

—Huindzin, Moisés jayhui'my je cötújcín co tüg yëydijc y'ögy, e co'ögy yhui'my je ytöxyjic e ca'ni ytöxyjic ung'ixy. Pues copicy je co'ögy ytöxyjäy ypigipy miid ña'y y'uch yëydijcpi jigix jëbi je töxyjäy y'ung'ixipy huídibi hui'mihuip jadu'n nej codijc cobidägy ma je yteedy y'ajch ypidägy. ²⁰ Pues jim ma tüg cajp anajty chinäy huixtujc yëydijc tüg que'x. Je ungoob ypijcy, e chi ix'o'cy ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my. ²¹ Je mimetzpi yëydijc ypijcy miid je co'ögytöxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy ytöxyjic e ca' ni tüg ung yajhui'my. E nañ jadu'n je midugügpi miid ypijcy je töxyjäy, e nañ jadu'n ix'o'cy je ytöxyjic, e ca' ni tüg y'ung yajhui'my. ²² E jadu'n oytuñyii yjadyii miid je töxyjäy co ti anajty miiddzinay'abidzimdäy je nihuixtujcpi yëydijc tüg que'xpi. E je nihuixtujcpi ix'o'cy ajcxy je töxyjäy, e ca' ni tüg y'ung ajcxy yajhui'my. E chi je töxyjäy oy y'öcni. ²³ E co anajty xii tiempo paaty, co anajty Dios yajjugypicy yi tübi ajcxy y'ögy, ¿huídibi jada' ajcxy nidücti je yëydijc töxyjic'adaanip je töxyjäy? Com ti ajcxy jadu'n nihuixtujcpi miid tzinay'abidzimgixy.

²⁴ Chi Jesús je saduceos ajcxy nimay:

—Miich ajcxy ca' mhuinjihuüy je tiy'ajt, com ca' mhuinjihuüygyx Dios y'ayuc ytiy'ajt, e com ni ca' mnejhuüygyx je mic'ajt huídibi Dios ymiid. ²⁵ Pues co anajty yjugypijccixy je jäy tübi y'ó'ccixy, chi ca' ajcxy ypiğa'ñ, e nañ jadu'n ni ca' ajcxy ñaymöhüiyb y'ung huen pijccixy. Hue'

ajcxy yjugy'adaangixy chinähuaangixy jiiby tzajpjoty, tim jadu'n nej je ángel ajcxy chinaaygixy yjugy'ájtcixy. ²⁶ Per je tiy'ajt co jäy ajcxy tüibi y'o'ccixy yjugypigaangixy, ¿nej ca'ni mgapxyni Moisés ytiy'ajt ma anajty Dios ymigapxyii co je aay ujtz anajty chachtoy? Chi yminañ: “Fich je' je Dios huidib Abraham, Isaac etz Jacob yDios'ajtpy.” ²⁷ Com yi Dios ca' yi' yDios'aty ma yi öcpi ajcxy huidibi y'alma ti ycixy ti ytigoy. Yi Dios Dios'ajtp yi' ma yi juugypi ajcxy. Paady miich ajcxy ooy mij mdundi gooygixy co ca' mhuinjihuuygixy Dios ytiy'ajt.

Je ané'min huidibi ooy nügi ycopícity

²⁸ Nañ jadu'n je huin'it tiempo nimiiñ Jesús tüg escriba. E yi' anajty y'amido'ijtpy co Jesús adzooy je jäy huidibi ca' mibicy co yi öcpi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc. Jada escriba ñejhuuyb co Jesús ooy oy ti y'adzooy je saduceos ajcxy, paady yi' Jesús amidooyi:

—¿Huidibi je' Dios y'ané'min jacmijpi?

²⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi Dios ycötújcin huidibi jaccopicyip, yi' je' huidibi minamb: “Midoogix Israel jäy, je Huindzin Dios huidibi nDios'ájtım, yi' je' ajt nHuindzin Dios tügpajcpi. ³⁰ Tzoc jihui' etz yajmij'at mHuindzin Dios müid tüg'óciy m'aa mjot etz müid tüg'óciy m'alma, etz müid tüg'óciy mhuinmañ, etz müid tüg'óciy mmic'ajt.” Jada je' je jaccopicyip ané'min. ³¹ Je mimetzpi Dios ycötújcin jahueengi tú'ciy ñaybadyii müid je jayijpi, yi' huidibi jadu'n minamb: “Tzojccix jihuygix yi mmigügtjic tim jadu'n nej mnaychogyii mnayjihuiyii ci'm.” Jada metz Dios ycötújcin jaccopicy jacmic'ajt müid ca'ydi jac huidibi cötújcin.

³² Chi je escriba yminañ:

—Ooy oy ti m'adzooy. Janch tiy'ajt jadu'n nej miich minañ, co ji yajpaady tügpajcpi Dios, e ca' ji jadüg Dios mic'ajt müdpi. ³³ E janch tiy'ajt co copicy nmijpidaacim nyajmij'ájtım Dios cixyjot huinijot müid tüg'óciy ajt nhuinmañ, müid tüg'óciy ajt n'alma, etz müid tüg'óciy ajt nmic'ajt. E copicy ndzójcin njihuuyim nmigügtjic tim jadu'n nej naychójcin nayjihuiyım ci'm. Jactzoobatp jada ca'ydi co tüg'óciy yi huindzigiññ huidibi anajty yajno'cpi müid Dios ycixpi.

³⁴ Co Jesús ijxy jadu'n nej je escriba tiydudägy anajty ti y'adzoyii, chi yminañ:

—Jahuenjaty miich mmibíjcin ytigoy'ityñi jaydeb mdigihuipy ma Dios y'ane'my.

Co Jesús anajty jadu'n ti y'adzooy je escriba, chi ca' jac pin ti ayuc yjacyaj'amidoohui.

¿Pin je' y'ung je Cristo?

³⁵ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy jiiiby ma Dios ytijc, e yminañ:

—¿Na'amy co yi escribas ajcxy yminaangixy co Cristo hue' je' David y'ap y'oc? ³⁶ Com je Espíritu Santo ymoy David jada ayuc huídibi jaybety ma je Salmo necy ma jadu'n yminañ:

Yi Huindzin Dios nimay iich nHuindzin: “Íña' ya a'oy'amy ma iich nmijc, ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nipaadipy nej jihuüy ti nbidägyich miich mmidzip jadu'n nej tüg tinaybejt.”

³⁷ ¿Per nej co yjadu'nity co jäy ajcxy yminaangixy co je Cristo David je' y'ap y'oc? ¿E David ci'm yminañ co je Cristo yi' yHuindzin'ajtpy?

Jotcujc anajty je mayjäy amidoo'ijti Jesús y'ayuc.

Jesús ca'p jäygidaci leyhuindzin ajcxy yhuinmañ

³⁸ Jesús yaj'ixpijcpy anajty je mayjäy, e yminañ:

—Naycuend'ájtigix miiid yi escribas ajcxy. Com yi escribas ajcxy ooy jotcujc co nayxóxigixy miiid yhuít oyjatypí yoñjatypí. Ooy ajcxy tzocy co yajcapxpóxcixipy huindzigi'ñ'amy mayjäyduum. ³⁹ Yi escribas ooy ajcxy tzójccixy yi cödumbi iñaybejt ma je naymujectac, etz ooy ajcxy tzójccixy iñaybejt ma yi cömaybi jäy iñay ma jäy ajcxy yxiiidüñ. ⁴⁰ Yi escribas ajcxy yajcijxtaayipy yi co'ögy ytöxyjäy ypidägy miiid ajcxy y'adzójcin. Yi' ajcxy ooy túngixy jecy tzejcapxycapxiijigix ajcxy capxpaady idipy. Dios niigi tzaachytunipy yi escribas ajcxy miiid ypocy ycixpi, ca'ydi jac ni pin.

Je ayoobi töxyjäy y'ofrendi

⁴¹ Tüg xii anajty Jesús iñay jiiiby tigoty ma Dios ytijc. Íñaayb anajty ma je limosna caja huinduu. Jesús yhuindiicxyp anajty je jäy ajcxy huídibi meeñ pidaaccixp ma je ofrenda caja. E maycomeeñyjäy ooy ymeeñ pidaaccixy janch may. ⁴² Tim huin'ítiiy yja'ty tüg co'ögy töxyjäy janch ayoob pidacy metz pi'c meeñyhuäcxy, huídibi ca' ooy choobaady. ⁴³ Chi Jesús huoomujcy je' ydiscípulos, e nimay ajcxy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nimaaygixy co jada co'ögy ytöxyjäy ayoob jac'anaxy jada ti pidägy ofrenda, ca'ydi jac ni pin. ⁴⁴ Tüg'óciy comeeñyijc ajcxy ypidacpy ma y'ofrenda yi meeñ huídibi yajconajxyp. Jadayaabi co'ögytöxyjäy ti pidacy tüg'óciy huídibi anajty ymiiid, je meeñ tüg'óciy huídibi anajty ñigayamy yi' ymooyb Dios.

Jesús yminañ co Dios ytijc yhuindigooyipy

13

¹ Co Jesús ypidzimy ma Dios ytijc, chi nidügti ydiscípulos ñimayi:

—Huindzin, ix jada maychaa mijjatypi etz jada maybi tijc ooy y'oy'oydúñity.

² Per Jesús y'adzooy, yminañ:

—Huindicx miich ajcxy jada maybi mijjaty ytijc. Minip tiempo mina tüg'óciy jada tijc nicxy yhui'my taj xit, ca' ma tzaa macxy. Huindigoydāhuip tüg'óciy.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

³ Jesús miid ydiscípulos ajcxy ñicxy ma je cop huídibi xiijip Olivos. Jim ajcxy co'ijxnaxy je Dios ytijc. Hñayb anajty Jesús jim copcíxy co Pedro, Jacob, Juan etz Andrés ameech migapxy Jesús, yminaangixy:

⁴ —Tun may'ajt ich ajcxy yajnimaayg mina jada ytuna'ñyii yjada'ñyii co huindigoydāhuip Jerusalén cajp. ¿Ti ijxpejt'adam co anajty jadayaabi jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

⁵ Chi Jesús y'adzooy ajcxy je' ydiscípulos yminañ:

—Ix pinjaty xyhuin'ingixy. ⁶ Ooy jäy may ymiinañ miid ich nxi. Ñaydijáangixy co je' ajcxy je' je Cristo, ymina'nañ ajcxy: “Ich je' je Cristo.” E ooy jäy may huin'inaangixy.

⁷ Co miich ajcxy ayuc mmidohuipy co jäy chachchiptungixy xii ya, ca' mdzigüygixip, com ooy ycopícyty co jada jadu'n jayijp ytuniyb yjadiyb. Ca' nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb je xii je tiempo. ⁸ Nayñibidigüib tüg naax cajp miid huingbi naax cajp, e gobierno miid huingbi gobierno. E minipy mic ujx canaag'it etz mij yuu mijpa'm xii ya. E jäy ajcxy ooy yhuānipy yjihuñhuipy ycanaymijotcujc'ájtigixipy. Jada tzaachypi ayo'n tzondacni yi' anajty.

⁹ Chi Jesús yjacminañ:

—Nayguend'ájtigix miich ajcxy, com yi' mmidzip ajcxy xymájtzcixip, e xyciyéjccixip ma tungmiidpidijc, e xychachtungixip xyhuójpcixip ma yi' judíojäy ñaymujctac ajcxy. Xyajnicxcixip mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu miid ich ycixpi com miich ajcxy xymibicyich. E miich ajcxy tiy'ajt myegipy miid ich ycixpi, ixti ma rey ajcxy etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. ¹⁰ Ca' anajty xii tiempo paady mina ycixa'ñ naaxhuiñybi, chi ajcxy capxhuäcxtāhuipy ich n'ayuc huindu'myb ñaaxhuiñ ma tüg'óciy naax cajp. ¹¹ Co jäy ajcxy xyajnicxip mach ma codungdijc co xtyidungixipy, chi ca' ni nej mjot'adiyb, ni ca' mhuinmayipy nej m'adzóogixipy. Mgápccixipy je ayuc huídibi Dios xymóoygixipy, com je ayuc huídibi mgápccixip, ca' nan miich je' anajty ajcxy m'ayuc. Hue' je' je Espiritu Santo xymóoygixipy capxy ayuc. ¹² Yëydijc ajcxy yciyegamyb ma tungmiidpi yci'm y'uch ajcxy co huen yaj'ogyii. E nañ jadu'n je ungedeedy yciyegamy yci'm y'ung ajcxy ma tungmiidpi. Nañ

jadu'n yi' y'ung ajcxy c̄iyeḡipy yci'mdeedy co huen yaj'ögyii. ¹³ May naaxhuiñjāy ca' xychoḡipy xyjihuihuipy miich ajcxy m̄id ñich yc̄ixpi. Pen miich ajcxy mmictinaayb ma mmib̄ijcin, ypaad̄ip miich ajcxy m'alma n̄idzooc̄in.

¹⁴ Chi Jesús yjacm̄inañ:

—Co anajty m'lj̄xc̄ixy je huidibi Daniel ñimiydac jecy'ajty, co pinjaty jibic-huinma'ñ tumb ma ca' ypadyii ma Dios yt̄ijc, huidibi ooy ycodziḡij̄ity. Miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Judea, co jadu'n m'lj̄xc̄ixipy, chi nicx mgueectzooc̄ix ma tungop. ¹⁵ Yi jāy ajcxy huidibi yajpatp ma yt̄ijcn̄ic̄xy ca' ñic̄xity tigoty ma yt̄ijc. E ni ti jūby cayajp̄idzim̄ipy. ¹⁶ Yi jāy ajcxy huidibi yajpatp camjoty, ca' ajcxy nihuimb̄idipy je' yjoc̄xy huit huidibi ym̄id. ¹⁷ Huin'it x̄ii huin'it tiempo ayo'n pada'ñ je t̄oxyjāy huidibi anajty ti y'ungtzim̄igy, e nañ jadu'n yi' ajcxy huidib̄ m̄id y'ung ma'xung yajtz̄itzp. ¹⁸ May'ajt ajcxy mb̄ijctzoohuipy ma Dios, co jada jadu'mbi ayo'n ca' ytun̄iyb yjad̄iyb ma anajty yt̄ich tiemp̄ity. ¹⁹ Yi jadu'mbi x̄ii tiempo jāy ajcxy ayo'n tzaachyp̄i minax̄ipy yajnax̄ipy. Ni caminaax̄ii jāy jadu'n tzaachyp̄i mijcajee ti minaxy ti yajnaxy maabi Dios cojy naaxhuiñybi oga'n, ixti chambaad. E caminaax̄ii jadüg'oc ycajad̄iyb jadu'n. ²⁰ Pen ca' Dios capx'aduga'ñ yij̄iibi ayo'n x̄ii ayo'n tiempo, ca' ni pin chöḡipy. Per Dios ycapx'adugamyb yij̄iibi ayo'n tiempo m̄id je mib̄ijcp̄idijc yc̄ixpi huidibi Dios ti huin'ixy.

²¹ Co yi jadu'mbi x̄ii tiempo anajty ym̄iñ, ca' mmib̄iḡipy, pen ji pinjaty xyñ̄imaayḡixy: “Ijxc̄ix, cha yajpaady je Cristo”, o “jim'amy yajpaady je Cristo.” Ca' mmib̄ijcc̄ixipy jāy y'ayuc. ²² Min̄ip jāy ajcxy huidibi ñayajnaax̄aniḡixy neñ Cristo, e ymin̄āngix̄ipy co capxhuāc̄xy ajcxy Dios y'ayuc, e ca' yjānch̄ity. Ytun̄ipy ajcxy mij huinma'ñ etz mijp̄i iixpejt, ixti jahuin'ina'ñ je mayjāy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixy. ²³ Nayquend'āj̄tiḡix m̄id yi jadu'mbi jāy ajcxy, com jaȳjp̄ ñich miich ajcxy yi' ti nyajm̄idm̄iydāgy.

Nej jada' je Dios y'ung ymin̄ipy jadüg'oc

²⁴ Chi Jesús yjacm̄inañ:

—Co anajty yi jadu'mbi ayo'n tiempo ti ñaxy, ycoodz̄ihua'ñ etz je po' ca' y'ana'ñ. ²⁵ Maymadza' ycāhuip, e nañ yūcx̄ip huidijaty mic'ajt m̄id tzajp̄joty. ²⁶ Je huin'it x̄ii je huin'it tiempo co jadu'n anajty ytun̄yii yjadyii, huin'it ajcxy m'ix̄ipy, ñich je jāy huidibi tzoon tzajp̄joty, co ñich anajty nm̄iñich jocjoty m̄id tūg'óciy nm̄ic'ajt n'oy'ajtich. ²⁷ Co jadu'n anajty nm̄iñich, chi mic'amy nguex̄ipyich ñich n'āngeles ajcxy ma x̄ii ypidzim̄y, ma x̄ii ycidāgy, ma jūmboj ypidzim̄y etz ma tichpoj ypidzim̄y. N'āngeles ajcxy yajmuga'ñ tūg'óciy ñich njāy, huidibi

ti nhuin'ixyich, xim yam ma ajcxy yajpaady ya naaxhuiñ, etz jüby tzajpjoty.

²⁸ Chi Jesús yjacminañ:

—Jëb miich ajcxy tıy'ajt mbıgıpy ma yi hıgueri jadu'n nej je xıı je tiempo mimb cıdaacni. Co je hıgueri jadüg'oc ñıhuamıy, chi miich ajcxy mnejhuıy co ti yhuingoni mina ypottıgıyñi. ²⁹ Nañ tim jadu'n co m'ixıpy tunıyb yjadıyb tüg'ócıy ijxpejt nej ti nnımaaygıxy, chi mnejhuıhuıp co ti yhuingoni je tiempo mina nhuımbıdıpyıch jadüg'oc ya naaxhuiñybi. ³⁰ Janch ııch miich ajcxy nımäy co jada huıdıbi ti nnımıydacyıch tunııb jadııb ca'ni anajty y'öctay je jäy ajcxy huıdıbi jacjugy'ajtp jadachambi xıı jadachambi tiempo. ³¹ Je tzajp etz je naaxhuiñybi cıxıpy tıgoyıpy. İch n'ayuc huıdıbi ngapxyıch, ca'ycıxıpy ytıgoyıpy ni camınaxıı. ³² Ca' ni pın nejhuıy je xıı je tiempo mina ytuna'ñyıı yjada'ñyıı jadu'n nej ti ııch miich ajcxy nnımaaygıxy. Ni je ángeles ajcxy jııby tzajpjoty ca'nejhuıygıxy, nañ ni ııch, Dios y'ung', ca'nejhuıyıch. Jëyi Dios Teedy tügıajc nejhuıy.

³³ Ni'ixı' ahıjxcıx. Mıbıjctzoogıx Dios jabom jabom, com ca' mnejhuıygıxy mina anajty ytuna'ñyıı yjada'ñyıı yi huıdıbi ti nyajnımaaygıxy. ³⁴ Yi xıı yi tiempo huıdıbi mıııp jadu'n nıpaady nej tüg comeñyjäy huıdıbi ñıcxa'ñ ma tüg it lugar huıdıbi jıgüegy yajpatp. Jayıjp ca'ni anajty chooñ, chi yajnıbıjcy je ytumbı ajcxy nıdüg nıdüg je' ytung. E nımay je' ytumbı huıdıbi cuend'ajtp je tıjc'aguu co huen ni'ixı' y'ıdıpy ma tıjc'aguu. ³⁵ Ni'ixı' m'ıdıpy miich ajcxy. Com ca' mnejhuıygıxy mina je codıjc yhuımbıda'ñ ma ytıjc, pen namgodzıy, o mıj coodz, o moñi, o ma anajty ti yxımıyñi. ³⁶ Ca' jécıyıty co yjadıpy timetiıni, e xyajyöybéjtcıxıpy anajty mdzachmaagıxy. ³⁷ Yi huıdıbi ııch miich ajcxy ti nyajnımaaygıxy, nañ jadu'n nımäyıch tüg'ócıy jäy co huen ajcxy nıdüg'ócıy ahıjxcıxıp ni'ixı' je xıı je tiempo mina nhuımbıdıpıch jadüg'oc ya naaxhuiñ.

14

Xıcmujccıxy capxmujccıxy co Jesús madzaangıxy

¹ Tıgoy'ıjtnı anajty mejtz xıı co judıojäy ajcxy nıxııduna'ñ je pascua xıı, mina ajcxy tzajcaagy cay huıdıbi ca' levadura mııdıty. Je judıo teedy ajcxy huıdıbi jacmıjtungmııd etz je escribas ajcxy huınma'ñ'ıxtaaygıxy nej jëb ameech májtcıxıpy Jesús, e yaj'ögaangıxy, ca'ydı je mayjäy nejhuıy. ² Chi ajcxy ñayñımayı mıñ xyıpy:

—Ca' y'óyıty co nmájtzım Jesús xııjoty. Com ca' yjécıyıty co je mayjäy yjotmätcottáhuıpy, e ytıgıhuıp huambi jıhuıyb ajcxy.

Tüg töxyjäy pidacy aceite ma Jesús ycohuajc

³ E Jesús jim anajty yajpaady jim Betania. Hue' Jesús anajty yajpaady ma Simón ytijc, je Simón huidibi anajty ymüid nübüd pa'm. Jesús ñaayb anajty ma caydac co ymiin tüg töxyjäy müid tüg tzaadüdz quiiig ujtz müid perfume huidibi ooy oy yxuugy. Jada perfume ooy anajty chóohuity. Chi je töxyjäy yaj'ahuäch je quiiig, e yajcöyogiy Jesús je perfume huidibi ooy oy yxuugy. ⁴ E nijëjity jäy ajcxy huidibi anajty jim, ca' anajty ajcxy yjotcújcity müid huidibi je töxyjäy ti tuñ, e ñayñimayí ajcxy miñ xyipy:

—¿Nej jada co ocyaj'ayooni yi perfume huidibi ooy oy yxuugy? ⁵ Jac'oy co ixipy yajtoogy yi perfume tugüig migo'px peexy, jigix yajpubedipy ayoohtijc.

E ca' jadu'n ajcxy tim jäygidacy nej je töxyjäy ytuuñ müid Jesús, chi ix'ojy ajcxy je töxyjäy ayooob.

⁶ Chi Jesús yminañ:

—Ixmajtzcix jada töxyjäy. ¿Nej co m'amayiygixy? Yi huidibi ti tuñ müid ñich, ooy yi' y'óyity. ⁷ Je ayoohtijc ca' ytigoy'idipy ma miich ajcxy nimina. Huen huidibi xii huen huidibi tiempo jëb mbubedip ajcxy ayoohtijc. Per ñich ca' n'idañich ya jecy müid miich ajcxy. ⁸ Jada töxyjäy ti tuñ müid ñich jadu'n nej ti ymadägy. Yi' ti pidägy ma ñich nninïc perfume huidibi ooy oy yxuugy. Yi' jip'ijxpy mina naaxtigihuañich. ⁹ Janch ñich miich ajcxy nimaaygixy co huen yma'ámyity ya naaxhuiñ ma anajty yaj'ñhuächy yajcapxhuächy jada ayuc jada tiy'ajt huidibi nüdzoocin müid, yajnimiydägipy huidi jada töxyjäy ti tuñ, jigix capxpaady y'idipy.

Judas cïyecy yi Jesús ma ymidzip

¹⁰ Huin'it tiempo je Judas Iscariote, nidüg je nimajmetzpi huidibi Jesús anajty ti huin'ixy, oy müid ñaygapxyii je teedy mijtungmüidpi nej jëb cïyecy Jesús ma yi teedy ajcxy. ¹¹ Co je teedy mijtungmüidpi ajcxy jadu'n midoy, co je Judas cïyegañ Jesús ma yi' ajcxy, chi ajcxy ooy yjotcugüy. Chi ajcxy Judas meeñ yajhuinhuanüy. Chi Judas yhuinmañ'ixtay nej jëb occïyecy Jesús ma yi' ajcxy.

Co Jesús y'adzu'ajty pascua xijoty

¹² Chi paty je mij xii mina je xii'ajtpidijc tzajcaagy cay huidibi ca'p levadura müidity, e yaj'öccixy je cöbixy huidibi ajcxy yajhuindzigüyb anajty Dios. Chi ydiscípulos ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ma'amy mdzocy co ni'ixüyim je pascua xii adzu'ajtin?

¹³ Chi Jesús quejxy metz ydiscípulos ajcxy cajpjoty, chi nimay:

—Jim miid mnaybadiiyb tög yëydijc huidibi nii tziimnicxp ma tög majt. Miich ajcxy mbanicxiyb je yëydijc. ¹⁴ Mbanicxiy ajcxy je yëydijc, ixti coon mbajädipy ma ytijc. E miich ajcxy mnimähuipy je codijc: “Je Huindzin Jesús ñejhuïhuam ma miich miidty tög cuarto ma je Huindzin Jesús miid ydiscipulos ajcxy jëb caaygixy yi pascua xii adzu'ájtín.” ¹⁵ Je codijc ci'm xyajni'ixiiygixyip tög cuarto mijpi ma je mimetz piso huidibi ti yajni'ixiy. Ma yijimbi cuarto miich ajcxy mni'ixihuipy yi pascua xii adzu'ájtín.

¹⁶ Chi je metz Jesús ydiscipulos ajcxy tyyöychooñ. Co ajcxy yja'ty cajpjoty, chi ajcxy paty je cuarto, tím jadu'n nej Jesús jayijp yminañ. E jim ajcxy ni'ixiy je pascua xii adzu'ibi.

¹⁷ Nam coodziiyñi anajty co Jesús yja'ty ma je cuarto miid jacjadyii ydiscipulos ajcxy. ¹⁸ Co anajty jim ycaaygixy ma je caydac, chi Jesús yminañ:

—Janch ñich miich ajcxy nimay co nidüg miich ajcxy huidibi cham caayb miid ñich, xyciyegaambich ma nmidzipich.

¹⁹ Co je Jesús ydiscipulos jadu'n midooy, chi ooy ytigiiy tajpi maybi ajcxy, e ñay'amidóohuigixy miñ xyipy, e tög yminañ:

—¿Nej ñich jada'ji?

E jadüg yminañ:

—¿Nej ñich jada'ji?

²⁰ Chi Jesús yminañ:

—Yi' yi' nidügti yi nimajmetzp huidibi tocxmujcp miid ñich ma tügpi texy. ²¹ Pues janch ñich je', je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, nbadaamybich tzaachypí ayo'n jadu'n nej yjaybétyity ma yi Dios ñecy. Per mij ayo'n padañ je jäy huidibi xyciyegaamich ma ñich nmidzip. Jac'oy co ca' ycadimma'xung'ajty jada yëydijc.

²² Caayb ajcxy anajty, co Jesús conigy tög tzajcaagy, e jayijp yajnax Dioscojuyip ma Dios, e chi tujc-huäcxy je tzajcaagy, moy je' ydiscipulos ajcxy. E co Jesús jadu'n tuñ, chi yminañ:

—Caaygix jada tzajcaagy. Jada tzajcaagy ñich jada nninicx.

²³ Chi Jesús conigy je ügy vaso, e co Dioscojuyip yajnaxxy, chi moyday ajcxy je ügy, e nidüg'ócxy ajcxy uucy je ügy. ²⁴ Chi Jesús yminañ:

—Jada ügy ñich nni'py'ajtpy huidibi temamb yogamb. Je' jada jemybi Dios ycötújcín huidibi Dios yejc miid jäy ajcxy ycixpi. ²⁵ Janch tiy'ajt jadu'n nej ñich miich ajcxy nimaaygixy, co ca' jadüg'oc n'üga'ñich vino nii, ixti cooni anajty njädych tzajpjoty ma yi Dios y'ane'my.

Jesús capxpidezimy co Pedro ymina'nañ co ca' y'ixy'adyii

²⁶ E co Jesús etz ydiscipulos ajcxy iiy tög himno, chi ñicxy ajcxy ma je cop huidibi xiijp Olivos. ²⁷ Chi Jesús yminañ:

—Cham coodz xycöguëgaambich miich ajcxy, com jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: “Nyaj'ögaamybich je cöbixy cuend'ajtpi, e huin'it je cöbixy queeg-huäcxtähüip.”
 28 Per co ñich anajty njugypícyich jadüg'oc, co ñich anajty ti n'ögyich, nícxibich jim Galilea jacjayijp, ca'ydi miich ajcxy.

29 Chi Pedro Jesús nimaayi:

—Oy ixypy yi jacjadyii miich mdiscípulos ajcxy xycöguectäy, per ñich ca' miich ngöguëga'ñ.

30 Per Jesús nimay Pedro:

—Janch tñy'ajt jadu'n nej yam nimäy, jadachambi coodz ma ca'ni anajty tzeyyaxígy mejtz'oc miich xycoyüdzá'ñich tugüg'oc, mina'na'ñ co miich ca' xy'ixy'adyijich.

31 E Pedro ca' anajty cöbiga'ñ nej Jesús yminañ, chi mictägy minañ:

—Ca' ñich miich ngoyüdzá'ñ, oy ixypy ndim'o'cich quipxy miid miich.

E nañ actim jadu'n jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy yminañ nej Pedro ti yminañ.

Jesús mibijctzoy Dios jim Getsemaní

32 Jesús miid ydiscípulos ajcxy oyja'ty ma tüg it huídibi xíijip Getsemaní, chi Jesús je ydiscípulos ajcxy nimay:

—Ñña' miich ajcxy ya, nami n'ocnicxyich jim'amy Dios mibijctzoob.

33 Chi Jesús miid nicxy jëda'ajty Pedro, Jacobo etz Juan ma tüg it ahuingujc. Chi Jesús ytigüy tajpi maybi jihuiy jotmay.

34 Chi Jesús yminañ:

—Njihuiybich tüg jotmay nej n'öga'ñich. Huí'ngix miich ajcxy ya etz juugy m'íjtcixipy, ca' mmáagixipy.

35 Chi Jesús ñicxy jac'amijci'm, Dios mibijctzoy, e may'ajt pijctzoy co ixypy ca' minaxy vajnaxy je tzaachypi huídi anajty ypadamy je huin'it hora. 36 E Jesús anajty Dios mibijctzoy ymina'ñ:

—Dios, miid miich ca' ni ti chípity. Píjcgich jadyaabi tzaachypi ayo'n, per ca' yjadú'nity nej ñich ndzócin, huen tuñyii jadu'n nej miich mdzócin.

37 Co Jesús nihuimbijty Pedro, Juan, etz Jacobo, chi oy ajcxy paady ti anajty ymi'ó'ccixy. Chi Jesús Pedro nimay:

—Simón, ¿nej ti mmi'ögy? ¿Nej ca' mmadäga'ñ m'idipy juugy tüg hora? 38 Jugy'íjtcix, e mibijctzoogix Dios ca'ydi jibictuuyb mdigüygixy. Janch tñy'ajt co jotjoty ooy mni-jot'ájtciy mdunaangixy yi oybi. Per yi mninícx oy amaayity.

39 Chi Jesús jadüg'oc huinhuäctyuty je' ydiscípulos ajcxy, e jadüg'oc ñicxy Dios mibijctzoob. May'ajt pijctzoy tim jadu'n nej je jayijp'atypi anajty ti ymina'ñ. 40 Chi Jesús yhuimbijty

ma anajty ajcxy ydiscípulos yajpaady, e jadüg'oc oy pátcixy ti anajty ymi'öccixy, com ca' ajcxy mimadägy mähuüi, e ni ca' ajcxy jajty nej adzohuipy Jesús. ⁴¹ Midugüig'oc Jesús ñicxy ma je' ydiscípulos ajcxy, e yminañ:

—¿Nej ya mjacmäagixp mjacpooxcixp? Maagix pooxcix jadachambi. Ti müid jadu'ñyi. Ti je tiempo huaad'ájtñi mina ñich, je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, xyciyegipy ajcxy ma yi jibic jäydijc. ⁴² Maybidigcix, tzoc jámim. Chi ymiñ je jäy huidibi xyciyegaambich ma nmidzípich.

Mach ajcxy Jesús yajñicxcixy

⁴³ Capxp anajty Jesús, co Judas oyjäty ma Jesús yajpaady. Judas hue' je' nidügti je majmetzpi huidibi Jesús yhuin'ijx. Judas müid miñ mayjäy huidibi ajcxy müid pujx etz quipy. Je teedy mijtungmüidpi, je escribas ajcxy, etz je mijjäydijc ajcxy ti anajty quexy je mayjäy huidibi anajty madzamb Jesús. ⁴⁴ Judas, je huidibi anajty ciyegamb Jesús, hue' anajty jayijp ti moy je mayjäy tüg ijppejt huidibi müid jëb ajcxy ijxcabip Jesús. Jadu'n jayijp Judas ycapxytuñ müid yi' ajcxy, e yminañ:

—Je jäy huidibi anajty ndzücxypich, yi' je' anajty Jesús. Madzipy ajcxy, e myajñicxip miich ajcxy yajxon cuend'aty.

⁴⁵ Mic'amy co Judas oyjädy ma Jesús yajpaady, chi nimijhua'cy, e nimay:

—Huindzin, Huindzin.

E co jadu'n yminañ, chi Judas Jesús tzücx. ⁴⁶ Chi mic'amy je mayjäy Jesús mach, e yajñicxy ajcxy mach.

⁴⁷ Per nidügti Jesús ydiscípulos juudy ypujxy ma ytijc, chi je teedy mijtungmüidpi tüg ytumbi yajtzaachüyi, quejtzpujxi tüg ytätzac. ⁴⁸ Chi Jesús je mayjäy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyñimiñich müid pujx etz quipy, jadu'n nej jihuüy ñich tüg meetzpi? ⁴⁹ Jabom jabom nyaj'ixpicyich jäy jiiby ma Dios ytijc ma miich ajcxy myajpaady, e ni ca' miich ajcxy xymajchich. Paady jadu'n ytunyü yjadyü jigix yi' yajcuydumb nej ity jaybety ma Dios ñecy.

⁵⁰ Chi je' ydiscípulos ajcxy yajhu'my Jesús naydügpajc. Chi je' ajcxy yqueegy.

Je jäy mutz'anägnip huidibi quetzög

⁵¹ Per tüg yujcyeeeg anäg huidibi anajty payöy Jesús nímóchity anajty müid tüg sávana. Chi Jesús ymidzip ajcxy majch je yujcyeeepi. ⁵² Chi je yujcyeeepi ciqueegtuty je mayjäy, yajhu'my ysábana, e yquecytzögü nihuädz ixhuädz.

Jesús mij juntijoty

⁵³ Chi ajcxy yajñicxy Jesús mach ma je teedy mijtungmüidpi yajpaady. Chi mic'amy ñaymujci tüg'óciy teedy ajcxy huidibi

mijtungmüdp, e tüg'óciy mijjäydj, etz tüg'óciy escribas ajcxy.
 54 Chi Pedro jiguëgy anajty panicxy je mayjäy ajcxy ixti oy
 yja'ty ma je teedy mijtungmüdp i ytiba'. E jim ixtacy quipxy
 müd policia ajcxy agujc, yxaamgixy anajty ma jünba'.

55 Je teedy ajcxy mijtungmüdp i etz tüg'óciy je judíojäy
 ytungmüdp i ajcxy yhuinma'n'ixtaaygixy nej ajcxy jëb Jesús
 yajpocyca' müd ajcxy yxihuin, e jadu'n jëb mooygixy yi öcin.
 Per ca' ajcxy paady huinma'n'. 56 Mayjäy nühuambejty Jesús
 müd anii, e ca' ajcxy y'ayuc ytügy. 57 Nijëjity jäy ytinayigy
 juntajoty, e nühuambety ajcxy Jesús, ymınaangixy:

58 —Ich ajcxy amido'ijt Jesús y'ayuc tüg tecy, co jadu'n
 ymınañ: “Njidaamybich jada Dios ytijc huidibi jäy ti cójciy,
 e codugiig xii gojtigadzipich huingbi huidibi ca' jäy cojy.”

59 Per ni ca' ytügy ajcxy y'ayuc nej ajcxy Jesús nühuambejty,
 ac tigachjaty nidüg nidüg ymınañ ajcxy.

60 Chi je teedy huidibi je jacmijtungmüdp ytinayigy juntajoty,
 chi y'amidooy Jesús e nimay:

—Jesús, ¿ca' nej m'adzohua'n'iyi? ¿Ca' mmidooy nej xy-
 chachxigixy?

61 Per Jesús amon' y'ijty. Ca' ti ayuc adzohuimbijty. Chi je
 teedy jadüg'oc migapxy Jesús nimay:

—¿Nej müch je' je Cristo, je Dios y'ung?

62 Chi Jesús ymınañ:

—Janch jadu'n, ich je' je Cristo, je jäy huidibi tzoon tza-
 jpjoty, e müch ajcxy xy'ixipich iñäyich ma je mijpi Dios ymijc
 a'oy'amy. Nañ jadu'n xy'ixipyich müch ajcxy jocjoty co anajty
 nhuimbityich jadüg'oc ya naaxhuiñ.

63 Chi je teedy huindzech huinhuocy yci'm yhuit, je' je'
 tiy'ajtj co ca' anajty yjotcücjity müd Jesús y'ayuc, chi ymınañ:

—¿Ti testigo njac-huaanim? 64 Müch ajcxy ci'm ti
 mmidoogixy yi' y'ayuc, jadu'n nej ycapxtigoy müd Dios.
 ¿Nej müch ajcxy mınaangixy?

Chi nidüg'óciy ajcxy ymınañ co janch jadu'n Jesús mij oy ti
 ycapxtigoy müd Dios ytiy'ajt, paady huaad mooygixy yi' o'cin.

65 Chi nijëjity jäy yhuindzujigy Jesús. Chi ajcxy huingox-
 odziy, cójciy, e chi ajcxy nimay:

—Octiygapx. ¿Pin ti xycojxy?

E je policiatijc ajcxy cojxy Jesús ma yhuiñyijp.

Pedro ycoyüch Jesús

66 Pedro tibäy anajty y'ahuixy. Chi ñimijhuäci tüg tumbi
 töxyjäybi huidibi anajty tumb ma je teedy ytijc. 67 Co je
 töxyjäy ijxpaty Pedro iñäy anajty jünba'áy, yxaamb anajty. Chi
 huindixpejty Pedro, e nimay:

—Müch nañ müdhuidijty anajty je Jesús yi Nazaretpi.

68 Per Pedro ca' cöbijcy je töxyjäy y'ayuc, e yminañ:

—Ca' n'ixy'adyijich jada Jesús. Ni ca' nhuinjihuüyich ti miich nimiydacy.

E mic'amy Pedro ypidzimy jibby, e tim huin'itiy tög tzeyñi'aa oy yaaxigy. 69 Chi jadüg'oc je tumbi töxyjäybi huindixpejty Pedro, e nimay je jäy ajcxy huidibi jim yajpatp huingon, e yminañ:

—Jada je' nidügti huidi anajty müd huidity Jesús.

70 Chi Pedro jadüg'oc yminañ co ca' ix'adyii. Co hueeñi, je jäy ajcxy jadüg'oc Pedro nimay:

—Janch co miich je' nidügti ma Jesús yjäy miñ, Galileo jäy miich, com nmidooybich miich m'ayuc nej Galileo jäy ycapxcixy.

71 Co ajcxy jadu'n yminañ, chi Pedro mictägy ñaygogapxi co ca' yi' müdhuidity Jesús, yminañ:

—Dios y'ixpy ñejhuüyb co tiy'ajt ngapxyich, co ca' n'ixy'adyijich yi Jesús huidibi miich ajcxy mnigapxyp.

72 Co Pedro ycapxymaayi tim huin'itiy tög tzeyñi'aa yaaxigy mimejtz'ocpi. Huin'it Pedro jäymetzcoody nej Jesús ñimäyii: “Cham coodz jayijp ca'ni anajty tzeyñi'aa yaaxigy metz'oc, ti anajty miich minañ tugig'oc co ca' xy'ix'adyijich.” Co Pedro jadu'n jäymejtzcoody Jesús y'ayuc, chi tajy may ñayjihuiyi, e ytigiy yaaxpi.

15

Jesús ma Pilato yhuinduu

1 Co yximüy, chi je teedy ajcxy huidibi mij tung müd, je mijjäydijc, je escribas ajcxy, etz tög'óciy judíojäy huidibi mij tung müd yöymujctay ajcxy. Chi nidüg'óciy ajcxy yajníxcixy Jesús cixoch ma Pilato, je gobernador. 2 Pilato Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Nej miich rey'ajtp ma yi judíojäy ajcxyi?

Chi Jesús yminañ:

—Miich jadu'n minamb.

3 Je judío teedy ajcxy huidibi mijtungmüdpí mictägy tzachxigixy Jesús müd canaagnax xihuin. 4 Chi Pilato jadüg'oc Jesús y'amidooy, nimay:

—¿Ca' nej m'adzohuañi? Ix nej yi mmidzip ajcxy xy-chachxigixy.

5 Chi Jesús ca' ni nej y'adzooy. E Pilato ooy chachhuin-may'ahuidijty.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

6 Com xijoty anajty, je gobernador Pilato najtzmadziy tüg machyjäy, je huidibi je mayjäy anajty ypijctzoogixyp.

⁷ Pujxtijc iñaayb anajty jim Jerusalén tüg machyjäy huídibí anajty yxii Barrabás. Barrabás pujxtijc iñaayb anajty quipxy müd jacjadyii jäy huídibí anajty ti midziptzoon je gobierno romano, e ti anajty yjáyaj'ó'ccixy. ⁸⁻⁹ Co anajty je may yxii'ajtpidijc may'ajt pijctzoogixy ma Pilato co najtzmazdihuiip tüg machyjäy, chi Pilato yminañ:

—¿Nej mdzojccixyp co nnejtzmazdihuibich je judíojäy ajcxy yrey?

¹⁰ Pilato ñejhuiyib anajty co mañ'ajtingixy anajty ajcxy je teedy mäjtungmüdpí ti cïyejccixy Jesús. ¹¹ Per co Pilato jadu'n yminañ, chi je teedy ajcxy mäjtungmüdpí ooy ajcxy yajhuamgoty yajjihuiygoty je mayjäy co huen je Pilato najtzmazdïy je Barrabás. ¹² Chi Pilato y'amidooy je mayjäy jadüg'oc:

—¿Nej miich ajcxy mdzocy ndunipyich müd jada yëydijc huídibí jäy ajcxy ytiypy co yrey'aty ma yi judíojäy ajcxy?

¹³ Chi je mayjäy mic yminangottay:

—Yajcruutzpet.

¹⁴ Chi Pilato yminañ:

—Per ¿ti yi' ti tundigoy?

Huin'it je mayjäy nigí mic yminañ:

—¡Yajcruutzpet!

¹⁵ Co jadu'n je mayjäy ajcxy mictägy yminanday, chi Pilato anajty yajjotcujc'adaangixy je mayjäy, chi najtzmazdïy je Barrabás. E co yajcï'ajttay yi Jesús, chi cïyejcní co huen yajcruutzpedyíi.

¹⁶ Chi je soldados ajcxy yajnicxy Jesús ma je agujctijc tïba', e jim ñaymujcï tüg'óciy soldados ajcxy huídibí yajpatp anajty jim Jerusalén. ¹⁷ Chi ajcxy yajnïjenïy je Jesús tüg rey yhuit, color ucypí e yajcojenïy ajcxy apy corona. ¹⁸ Chi je soldados ajcxy yminañ:

—¡Viva jada judío rey!

¹⁹ Chi je soldados ajcxy huojpy Jesús ma ycohuajc müd paxy, e huindzuj jïjptzujcixy ooy, e huingoxtinay'ahuïyigixy janch ypaad nej jihuiy ooy huindzigïyigixy. ²⁰ Co je soldados ajcxy nixiictay yajxiictay Jesús, chi ajcxy jeení je yreyhuit color ucypí, e yajnïjenïy ajcxy yci'm yhuit jadüg'oc. Chi ajcxy Jesús müdcajppidzïmy co anajty yajcruutzpedaangixy.

Co Jesús yajcruutzpejtí

²¹ Tü'am ajcxy tüg jäy müdnaybati, hue' anajty yxii, Simón, ycogájpity jim Cirene, Alejandro etz Rufo je' anajty yteedy. Hue' anajty choñ camjoty. Chi ajcxy adzip nimay Simón co huen jaccajpí Jesús ycruudz.

²² Chi ajcxy yajnicxy Jesús ma tüg it lugar huídibí yxii Gólgota, je ayuc Gólgota jadu'n yhuimbïdzïmy o'cpí cohuajc.

23 Chi ajcxy moy Jesús vino huen ügy tem huidity mïid mirra tzoy. Per ca' Jesús cöbijcy je vino nïi. 24 Chi ajcxy yajcruutzpejty Jesús. E huin'it je soldados ajcxy suerte ijxy, co anajty ajcxy Jesús yhuít yajhuäcxaani, oc'ixaangixy pin anajty ocjè'ájtíp.

25 Petyxií anajty co ajcxy yajcruutzpejty Jesús. 26 Je ayuc huidibi ajcxy yjaay ma Jesús cruudz, jadu'n ymïnañ:

—Je judíojäy ajcxy yRey. 27 Quipxy mïid Jesús ajcxy yajcruutzpejty metz meetzpi. Tüg meetzpi ajcxy yajcruutzpejty a'oy'amy ma Jesús ymïjc, e jadüg anajty'amy. 28 Yajcuyduñ nej anajty jaybety miñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymïnañ: “Yaj'amichoomujc je Cristo mïid je pocyjäy ajcxy.”

29-30 Je mayjäy huidibi ajcxy naxiïyb anajty ma Jesús yajpaady cruutzcíxy, ooy anajty ajcxy ycöjigïyñ, nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús, ymïnañ ajcxy:

—Bah, miich huidibi Dios ytïjc mjidaanip, e codugïg xii huingbi myajpidïga'ñ, miich ci'm cham naygohuaani, e minac cruutzcíxy.

31-32 Nañ jadu'n je teedy ajcxy mïjtungmïidpi etz je escribas ajcxy nixiicy yajxiicy ajcxy Jesús ñayñimayi miñ xyipy:

—Jada Jesús ti cohua'ñ jacjadyii jäy, e ca' jaty nej ci'm ñaygohua'niïyb. Pen janch, co jada Jesús yjējity je Cristo huidibi rey'adamb ma yi judíojäy ajcxy, ymïd ixyipy mic'ajt jaydëb ci'm ymïnagipy cruutzcíxy. Co jadu'n ixyipy n'ïjxim co ci'm ti ymïnacy cruutzcíxy, huin'it mïbïjcim co janch jada jējity je Cristo huidibi rey'ajtp ma yi Israel jäy.

Nañ jadu'n je metz meetzpi ajcxy huidibi cruutzpejt quipxy mïid Jesús nixiicy yajxiicy ajcxy je Jesús.

Co Jesús y'ögy

33 Co yucjcxïjïy, chi ycoodzïygiday tüg'óciy naaxhuiñ. E jadu'n je naaxhuiñ y'ijty coodz ixti minacyxií. 34 Minacyxií Jesús mic ymïnañ mïid aramaico ayuc:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yi jadu'mbi ayuc hue' yhuimbïdzimy: Tat Dios. Tat Dios. ¿Na'amy co ti xy'ix'ixyich?

35 Nijējity jäy huidibi anajty jim yajpatp huingon ma Jesús, co midoo jadu'n ajcxy Jesús y'ayuc, chi ajcxy ymïnañ:

—Midoogïx, Elías yi' yaaxtaayb.

36 Chi nidügti ajcxy ninicxy Jesús poyïgy, ti anajty yajxoogy pixy mïid vinonïi ta'mbi, e yajjïjpxodzïy je pixy ma tüg paxy, e jadu'n yajja'ty je vino nïi ta'mbi ma Jesús y'ahuac, huen muucip je vino nïi ta'mbi. Co jadu'n tuñ, chi ymïnañ:

—Tzoc oc'ahuïjxim pen mimb Elías, e miñ yajmïnagyyi ma yi cruudz.

37 Chi Jesús mic ycapxqueegy, chi y'o'cy. 38 Co Jesús y'o'cy, chi je mapxhuit ycïtzhua'cxy tinä'amy huidibi anajty mïid

y'adiydútyity je Dios ycuarto ma je teedy mijtungmüdpí ytigüy tüg tecypajc jimijt jimijt. ³⁹ Je soldado huindzin huídibi anajty tinaayb ma Jesús yhuinduu, co jadu'n midoy nej Jesús mic yaaxqueegy, e ijxy nej y'ögy, chi yminañ:

—Janch co jadayaabi yéydijc anajty Dios ung'adyii.

⁴⁰ Nañ jim anajty nijëjity töxyjäydijc ymij'ijxcixy jigüegy. Jim anajty yajpaady María Magdalena, etz je jadügpí María, Jacobo je mutz'anägnip ytaj, etz José ytaj. Nañ jim anajty yajpaady Salomé. ⁴¹ Jadayaabi töxyjäy ajcxy müdhuidijt Jesús, e ti anajty pubéjtcixy taabi anajty Jesús yajpaady jim Galilea ñaaxjot. Nañ jadu'n anajty jim yajpaady jacnaagity töxyjäydijc ajcxy huídibi anajty ti ycoody jim Jerusalén quipxy müd Jesús.

Jesús yajnaaxtigüyü

⁴²⁻⁴³ Paady co chu'hyñi hue' anajty viernes mina judíojäy ñayajpocyñihuátzigixy, jaydeb anajty amay'adaangixy je sábado xii je com jabom. Chi José huídibi anajty cogajp Arimatea yjotmictuñ, chi ytigüy ma je gobernador Pilato, pijctzooy may'ajt co yajnaaxtigühuaani Jesús ñinïc. E hue' je' José anajty tungmüd ma yi judíojäy ajcxy. José yjijp'ijxpy anajty mina Dios pidäga'ñ y' y'ané'min ya naaxhuiñ. ⁴⁴ Pilato ooy tzachhuinmay co Jesús tim mic'amy ti y'ögy anajty, paady huudzoy je soldado huindzin, e t'y'ajt pijctzoy pen janch co Jesús ti anajty y'ögy. ⁴⁵ Co je soldado huindzin t'y'ajt yejcy co Jesús ti anajty y'ögy, chi nimay José co huen yajnaxtigühuipy Jesús. ⁴⁶ Chi José juy poob huit, e co yajminajcy Jesús ñinïc, chi mo'ñ müd je poob huit, e chi pidacy ma tüg tzaajut huídibi anajty ti yajtzejtztüdy ti yajpadüdy ma tüg tzaahuingueetz. E chi yaj'adujcy je öcpi jut müd tüg mij tzaa. ⁴⁷ E je metzpi töxyjäy María Magdalena etz je jadügpí María huídibi José ytaj'ajtpy huindicxp anajty ajcxy co Jesús ñaaxtigüy.

16

Jesús yjugypijcy jadüg'oc

¹ Com jabom jopy, domingo, chi je tugüg töxyjäy ajcxy María Magdalena, María Jacobo ytaj etz Salomé juy ajcxy tzoy huídibi ooy oy xuugy, pidägaangixy anajty ma Jesús ñinïc. ² Je tugügpi töxyjäy chooñ domingo, seaman ixtigi', tim jopyñi. Ti anajty ypidzimni je xii co ajcxy oyjädy ma je öcpi jut. ³ Chi je tugügpi töxyjäy ajcxy nayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin xy'ocpubéjtim jigühuipy je mij tzaa huídibi müd agüyity je öcpi jut?

⁴ Per co ajcxy ijxy je öcpi jut, chi ajcxy ijxy ahuingujc je mij tzaa anajty ytiguejcnäy huídibi je öcpi jut anajty agüydujcp.

⁵ Chi ajcxy ytigüy jutjoty. E chi ajcxy ijxy tüg yeeg'anäg iñäy

anajty a'oy'amy ma je' ajcxy. E je yeeg'anäg poob huit anajty ymüd. Co ajcxy jadu'n ijxy je yeeg'anäg jüby jutjoty, chi je töxyjäy ajcxy ooy chigüy. ⁶ Chi je yeeg'anäg nimay je töxyjäy ajcxy:

—Ca' ooy mdzigüygixy. Miich ajcxy je' m'ijxtaaygixp je Jesús huidibi cogajp Nazaret, je huidibi jäy ajcxy yajcruutzpejt. Ti je' yjugypicy. Ca' je' ya. Oc'ijxcix ya ma ajcxy pidaacci. ⁷ Níxcix, nimaaygix Pedro etz yí jacjadyii Jesús ydiscípulos ajcxy co Jesús nícxip jayijp jim Galilea, e jim Galilea ñaybadiyby ajcxy müd Jesús, jadu'n nej ajcxy ñimaayi jayijp'aty.

⁸ Chi je töxyjäy ajcxy jim yqueegy ma je öcpi jut, com ti anajty ooy chigüygixy. Ooy anajty ajcxy chiyuy müd tzigüñ. E ni ca' ajcxy nimay ni pin nej anajty ti íjxcixy, com ooy anajty chigüygixy.

Jesús ñayguëxici ma María Magdalena

⁹ Je domingo, semana ixtigi', co Jesús yjugypicy, chi ñayguëxici jayijp ma María Magdalena, je' je' je töxyjäy huidibi anajty Jesús ti yajpidzimi huixtujc ca'oybi ma yjot yhuinmañ. ¹⁰ Chi María Magdalena ñicxy ma Jesús ydiscípulos ajcxy huidibi müd yhuidijty, e nimaaygixy nej anajty yí' ti icy Jesús co ti yjugypicy jadü'oc. E Jesús ydiscípulos ajcxy ooy anajty ytájycixy ymáygixy etz yaaxcixy. ¹¹ E co ajcxy midoohui je María y'ayuc, co anajty ti icy Jesús juugy, chi ca' ajcxy mijpidaaci y'ayuc.

Jesús nayguëxici ma metz ydiscípulos

¹² Co hueeñi, Jesús ñayguëxici nañ jadu'n ma metz je' ydiscípulos huidibi ñicxp anajty ajcxy camjoty. ¹³ Chi je metzpi discípulos ñicxy ajcxy mic'amy oy nimaaygixy je jacjadyii discípulos ajcxy co ti íjxcixy Jesús. E je jacjadyii discípulos ca' ajcxy mijpidaaci je metzpi discípulos y'ayuc.

Huidi Jesús ydiscípulos yajnibijc

¹⁴ Jac com jecy, Jesús ñayguëxici ma je majtügpi discípulos ajcxy ma anajty y'ñaaygixy ma caydac. Chi Jesús ogy ajcxy co ca' ajcxy mibijccixy co ooy ajcxy yjot yjuuñity, ca' ajcxy mijpidägy jacjadyii pin anajty ti y'íjxcixy Jesús. ¹⁵ Jesús je' ydiscípulos ajcxy nimay:

—Níxcix miich ajcxy ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy, ma tüg'óciy naax cajp, e capxhuäxcix ajcxy je oybi ayuc nej jäy ajcxy jëb y'almanidzögipy. ¹⁶ Pinjaty mibijc etz ñibejticy, ypaadip ajcxy y'almanidzoocin. Per, pinjaty ca' mijpidägy tiy'ajt hue' ajcxy y'alma tigoyip müd ypocy ycixpi. ¹⁷ Yi jäy ajcxy huidibi mibijcp, ooy ajcxy ijxpejt túngixipy. Müd ich nxii ich nmic'ajt yajpidzimipy ajcxy ca'oybi ma jäy ajcxy yjot yhuinmañ. Nañ

jadu'n ycápxgixipy huingbi ayuc. ¹⁸Ymadziipy ajcxy tza'ñ, e ca' nej yjátcixipy. E co ajcxy veneno ügip, ca' ajcxy ypa'mduniib. E co ajcxy cñixájiipy pa'mjäy, tzögip je pa'mjäy.

Jesús ypätigiyñi tzajpjoty

¹⁹E co je Huindzin Jesús ycapxy ycijxy mïd je' ydiscípulos ajcxy, chi ypätigiyñi tzajpjoty. Jiiby tzajpjoty Jesús yajpaady ma Dios ymijc a'oy'amy, mïd mij'ane'min. ²⁰Chi Jesús ydiscípulos ajcxy choon ñíxcixy cajp cajp capxhuäcxy ajcxy Jesús y'ayuc ma nidüg'óciy naax cajp. E je Huindzin Jesús ooy ajcxy ypubejti ypuDIGIYI, mic'ajt moy je' ajcxy mïd je ijxpejt je mijhuinma'ñ huídibi ajcxy tumyb. Jadu'ñyi jadu'n. Amén.

SAN LUCAS

Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

¹ Mayjäy ti cojaay je ayuc je tiy'ajt huidi ñich ajt nejhuñyim co janch ytiy'ájtity, tüg'óciy jadu'n nej Jesús chondacy yjuy'ájtin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiyy. ² Tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ajt xyñimaayim huidi ci'm iix midou nej chondacy ixti mabaad ycogixiyy, je' ajcxy huidibi capxhuäcxy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ³ ñich nañ jadu'n ti nyajcñyöyich ti nyajtecyöyich yajxon je tiy'ajt nej Jesús chondacy je' chinaayin ya naaxhuiñ ixti mabaad ycogixiyy. Paady ycixpi ñich nhuinma'ñ pidägy co ñich miich nyajnijayihua'ñ tüg'óciy je tiy'ajt, miich oyjäybi, Teófilo. ⁴ Jigix miich nañ jadu'n mnejhuñhuipy yajxon je tiy'ajt, jadu'n nej miich ti m'ixpiy.

Tüg ángel nigapxy co Juan el Bautista ypi'c'ada'ñ

⁵ Jadu'n ytuni yjajti co anajty Herodes yrey'aty ma Judea naax cajp, jim anajty tüg judío teedy hue' anajty yxi Zacarías. Je' anajty semandumb mñd Abías y'ajugytijc y'amigügtijc. Je Zacarías ypijcy mñd Aarón y'ocniix, hue' je' anajty yxi Elisabet. ⁶ Dios y'ijxyp ñejhuñyb co je' anajty ajcxy ytudägyjäyity nimetz. Je' ajcxy ycuydumyib tüg'óciy yi Huindzin Dios ycapxy y'ané'min. ⁷ Je' ca'p anajty ajcxy y'ung ni tüg, e jadu'n ajcxy ymijäyñ nimetz.

⁸ Chi tügtecy Zacarías mñd y'ajugy y'amigüg yteedy'ájticy anajty ma Dios ytijc. ⁹ Jadu'n nej teedy ajcxy ycostumbre mñdity, chi ñigooti tung je Zacarías mina ypoomjogipy jiiby ma yi Huindzin Dios ytijc. ¹⁰ Tüg'óciy je mayjäy ooy anajty Dios mibijctzoogixy tiba'y. Yam Zacarías tzajtigoty ypoomjocy, ¹¹ co ñayquëxi Huindzin Dios y'ángel tüg ytinäy a'oy'amy ma je poomjoctac. ¹² Co Zacarías ijxy je ángel, chi ooy chigiyy. ¹³ Chi je ángel nimaay Zacarías:

—Ca' mdzigiy, ti Dios midooy yi mjuydácin mnucxtácin. Yi mdöxyijc Elisabet ypaadipy tüg ung yëdyijcpi, e mxñmöhuiipy Juan. ¹⁴ Mjotcujc'adip mxondägyip miich etz mdöxyijc, nañ may yi jäy yjotcugñhuipy co anajty m'ung ti ypi'c'aty. ¹⁵ Chi yi m'ung ycömay'ida'ñ ma Dios. Ni ca' ügipy vino ni jocñi. Ma ca'ni anajty yma'xung'aty ymñd'adipy yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ¹⁶ Yi' yajjothuimbidiip may Israel jäy ma yi' ajcxy yHuindzin Dios. ¹⁷ Je' nicxy ycocapxy'aty ma yi jäy ajcxy huinmic jotmic mñd Dios yjihui'ñ ymic'ajt, tim jadu'n nej Elías jecy'ajty ycocapxy'ajty huinmic jotmic mñd Dios yjihui'ñ

ymic'ajt. Je' m'ung yajjothuimbidipy je ungedeedy ajcxy huídibi ca' y'ung ixaangixy, nañ yajjothuimbidipy je jäy ajcxy huídibi ca' capxycöbicy yi Dios, jigix ajcxy paadipy oyjot oyhuinma'ñ. Nañ m'ung ñimähuipy je jäy ajcxy huen nayñi'ixiiyigixy müd yHuindzin Dios ycixpi.

18 Chi Zacarías nimay je ángel:

—¿Nej jada ñich nejhuihuipy peni janch huídibi xyajnimaybich? Ti nmijjäyñich, cham ndöxyijcich nañ ti ymijjäyñi.

19 Chi je ángel y'adzooy:

—Ñich Gabriel, ma Dios yhuinduu ni'ixi' n'ityich. Dios ti xyquexyich cogapxy'ajtpi ma miich co nyajnimähuipy jada oybi ayuc. 20 Jadachambi miich mhuí'mipy uum, ni ca' m'ocjájtnip nej mgápixy, müd co ca' mmibicy jada ñich n'ayuc huídibi yajcuydunip co anajty tiempo patni.

21 Yam je mayjäy ooy ja'ahuíxcixy Zacarías, ooy anajty ajcxy tzachhuinmaaygixy ti co chachhuäcxipy jiihy ma Dios ytijc. 22 Co Zacarías ypidzimy, chi ca' anajty y'occapxni. Chi je jäy ajcxy huinjihuüy co ti anajty ixty tijaty jiihy ma Dios ytijc. Hue' je' yjacmiydacy a'ixiy'amy, e oyhuimiy uum.

23 Co je semandung yajmay, chi Zacarías ñicxni ma ytijc. 24-25 Co jadu'n yjajty, chi Elisabet jihuiy co ti anajty y'ung tziñgy ciyí gy. Chi yüch'ijty migoox po', e yminañ: “Jadu'n yi Huindzin Dios ti ytuñ müd ñich jadachambi tiempo, ti xyjäyechich ti yajquëgy ñich ndzöydu'n ma yi mayjäy ajcxy.”

Tüg ángel nigapxy co Jesús ypi'c'adañ

26 Co tudujc po' maabi Elisabet anajty y'ungtzimigy, chi Dios quejxy je' y'ángel Gabriel jim Galilea naaxjot ma je cajp huídi anajty yxi Nazaret. 27 Chi Dios quejxy Gabriel ma anajty tüg töxy'anäg y'ity huídibi anajty ca'ni midzinäy yëydijc. Je töxy'anäg ti anajty co'adzoy co piga'ñ müd tüg yëydijc huídi yxi José. José hue' anajty David y'ap y'oc. Je töxy'anäg hue' anajty yxiijity María. 28 Co je ángel ytigüy ma anajty María, chi nimay:

—María, Dios ti xy'ijxtiy, je Huindzin Dios y'oy'ajt müd miich. Miich je' cömay y'idip ma tüg'óciy töxyjäydijc.

29 Chi María co y'ijxy je ángel, chi chigüy müd je' y'ayuc, chi huinmay ooy müd jada copxpöcxin nej co yjadu'ñity. 30 Chi je ángel yminañ:

—María, ca' mdzigüy, miich Dios ti xy'ijxtiy. 31 Jadachambi, m'ungdzimigip, myajpi'c'adipy tüg mang, huídibi mximöhuipy JESUS. 32 Je Jesús mij y'idipy, hue' je' yajtjipy Dios tzajpjoty y'ung. Chi je Huindzin Dios möhuüy je ané'min huídi yi' ymij'ap ymijteedy David ymüd anajty. 33 Je

Jesús ané'mip huinixi ma yi Jacob y'ap y'oc. Je' y'ané'min camina ycixipy.

³⁴ Chi María je ángel nimaay:

—¿Nej jada co yjadú'nity? Ich ca'ni nyëydijc müd tzinäy.

³⁵ Chi je ángel y'adzooy:

—Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt minip ma müich, je Dios tzajpjo-tyi ymic'ájtin xyajnúdujttáhuip, je oyjäybi jäy huidi pi'c'adam, hue' yajtjipy Dios y'ung. ³⁶ E cham Elisabet müich m'amigüg nañ jadu'n yajpi'c'adamy tüg mang ma ti ymijjäyiyñi. Cham midudujc po'bi maabi y'ung tzimigy je huidibi jäy ytijpy ca' y'ung'ixaani, ³⁷ com müdi Dios ca'ni ti chípity.

³⁸ Chi María yminañ:

—Jotujc nguydunipyich yi Huindzin Dios chójcin, huen jadu'n tuñyii jadyii ma ich jadu'n nej müich m'ayuc xymöyich. Chi je ángel ñicxni.

María y'oy cogapxiy Elisabet

³⁹ Huin'it xi María choñ, ñicxy jottigoy ma yugjot, ma tüg cajp jim Judea naaxjot. ⁴⁰ Chi ytiigy ma Zacarías ytijc, e capxocxy Elisabet. ⁴¹ Chi jadu'n yajty co Elisabet midoohui María ycapxócxin, chi jihuiy co y'ung yücxy ma yjot. E chi je Elisabet ooy yjotcugiy müid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ⁴² Chi yminañ janch mic:

—Cömay müich ma tüg'óciy töxyäydijc, e cömay y'ida'ñ m'ung huidibi pi'c'adamb. ⁴³ ¿Nej ich jada co jadu'n ti n'ahuäggy co nHuindzinich ytaj miñ xyco'ixiyich? ⁴⁴ Co ti nmidooyich yi mgapxócxin, ti ich n'ung yücxy ma ich njot co chachjotcújcity. ⁴⁵ Jotujc'adip pinjaty ti ymibicy, co cuyduñ y'ida'ñ je ayuc müid je Huindzin Dios ycixpi. ⁴⁶ Chi María yminañ:

Ooy mij n'ojadatyich yi Huindzin Dios.

⁴⁷ Ooy nxondägyich müid Dios ycixpi, ich nnihuambi nyajt-zoocpi,

⁴⁸ co yi' ti xyñi'ijxcidägyich, co ich ayoobi xytumbi'adyijich. Jadachambi etz jacnicxp xi tiempo, tüg'óciy jäy ajcxy oy mina'nip co jotujc'ájpich.

⁴⁹ Yi Dios tügpaic mijip, tiibi tun müid ich, ooy yi' yxi ymijity.

⁵⁰ Dios ypa'ayooyb hueñypínity huidibi huindzigiiyip jadachambi etz jacnicxni xi tiempo.

⁵¹ Dios ti ooy tuñ mijpi huinma'ñ, ti jibicy pinjaty amij agix nayjihuiyip ma yjot yhuinma'ñ.

⁵² Dios ti yajpidzimy yi mijpi rey ma y'ane'my, ti mij'ajt möy ayoobidijc.

⁵³ Pinjaty ayuu'ijtp anajty ymooy ti müid yjotujc'adip, etz yi comeñyjäydijc ajcxy ti ixmach ca' ni ti.

- 54 Dios ti pubety yi Israel jäy, yi' ajcxy ytumbi, miid co anajty ti pa'ayogoty je' ajcxy,
 55 jadu'n nej jecy'ajty Dios yajnimay je' n'ap ndeedy, je Abraham etz je'y'ap y'oc, co tunamb miid je' ajcxy huinixii.
 56 Chi María tugüig po' jim y'ijty miid Elisabet, chi yhuimbi-jtni ma ytijc.

Juan el Bautista co ypi'c'ajty

- 57 Co je Elisabet oy yajhuaad'ajtni xii tiempo, chi yajpi'c'ajty tüg ymang. 58 Chi ayuc midooy ajcxy je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ miid Elisabet. Chi ajcxy ooy yjotcugiy miid je' ycixpi. 59 Chi jadu'n yjajty coductujc xii je ymijün ymidijc etz y'ajugy y'amigüg miñ ma Zacarías ytijc co anajty tiy'ajttihuaangixy je pi'c'anäg. Chi ajcxy yajxii'ada'ñyii anajty jadu'n nej yteedy yxii Zacarías.
 60 Chi ytaj yminañ:

—Ca' xii'adiiyb Zacarías, hue' yi' huen xii'adyii Juan.

61 Chi je' ymigügtijc ajcxy yminañ:

—¿Na'amy? Ni tüg miich m'amigüg jadu'n ca' xii'ity.

- 62 Chi ajcxy y'amidoohui je' yteedy jadu'n a'ixii'amy, nej yi' yajxii'ada'ñyii. 63 Chi Zacarías pijctzoy tüg necy, e jaay jadu'n: “Juan huen xii'adyii.” Chi je ymigügtijc ajcxy nidüg'óciy ooy jihuiy huinmaay. 64 Chi mic'amy Zacarías y'ahuac ahua'cxy e ytoodz yungüy, chi oy ycapxügy e jäymejch cömay yi Dios. 65 Chi tüg'óciy ymijün ymidijc ooy chigüy. Chi ajcxy nimiydactay nej Zacarías ti yjaty ma tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb Judea yuugjoty pi' tzinaaydac. 66 Tüg'óciy pinjaty anajty midoob je ayuc, chi jäymejtzhui'm ajcxy ma yjot yhuinma'ñ, chi ñayñimáayigixy:

—¿Ti jada' ytunamyb jada pi'c'anäg?

Com je Huindzin Dios je' miid y'ity.

Je Zacarías y'iy

- 67 Chi je ungedeedy Zacarías miid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt Dios y'ayuc najtzcaxiiyi yminañ:
 68 Cömay yi Israel jäy yHuindzin Dios, co ti ni'ijxcidägy, ti cohua'ñ yi' ñaax ycajp,
 69 Dios ti quexy tüg mij nihuaambi yajtzoocpi, ma yi' ytumbi, David y'ap y'oc ajcxy.
 70 Com Dios jadu'n yminañ jecy'ajty miid yi' y'ayuc najtzcaxiiyb huidibi huätzjäyip;
 71 je' xyñihuänaanim ma ich ajt nmidzip, nañ xypubedaanim xypudigihuaanim ca'ydi xycigähuüyim huidibi ca' xy'ixaanim xychogaanim.
 72 Jaydëbi pa'ayoohuipy ich ajt nmij'ap nmijteedy, etz jäymedziyb jadu'n nej ayuc ahuanüy miid je' ajcxy.

- 73 Jadu'n nej Dios janch huini'jot y'ayuc ahuaniiy mii'd iich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty huidi anajty xymöhuaanim.
- 74 Co nihuätzictuutim ma nmidzip, huin'it jaydëbi miyaaxim n'ojadajtim ca' ma tzi'gi'ñ jihu'i'ñ,
- 75 mii'd huätzhuinma'ñ etz tudägy huinma'ñ ma yi' yhuinduu jabom jabom ixti mibaad ndzinaayim.
- 76 Miich ma'xung, jäy hue' myajtijip mijpi Dios y'ayucnajtzcaxiiybi. Miich nixcip cogapxy, nixc yajni'ixi jäy mii'd Huindzin Dios ycixpi.
- 77 Yajni'ixi' yi cajpjäy jadu'n nej huaad ajcxy y'alma paadipy nihuáanin yajnidzoocin, etz jadu'n nej huaad ajcxy ypocy huinmecxiyb.
- 78 Jadu'n nej Dios iich ajt ti xypa'ayoohuim co ti xyñi'ijxcidaacim etz xymooyim tixcin jájin huidibi tzomb tzajpjoty,
- 79 jaydëbi yajmöhuipy jäy ajcxy Dios ytiy'ajt huidibi ajcxy tzinaayb agootztuum etz o'c jijp'am, jigix ajcxy xytümooyim ma je tudägypi tü'aa.
- 80 Je pi'c'anäg yeeg yjodijy huinmic jotmic mii'd yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi chinaay adügtuum ma ca' pin, ixti cooni xii tiempo paty mina ñicxi'py cogapxy ma Israeljäy ajcxy.

2

Jesús yma'xung'ajty

1 Huin'it xii Augusto César pidacy y'ané'min huen tüg'óciy jäy nicxy necypejttaaygixy. 2 Je jayijp'atypi padrón hue' je'yaj'oyiiy Cirenio huidibi anajty gobernador'ajtp jim Siria ñaaxjot. 3 Chi jäy ajcxy nidüg'óciy ñicxtay yajcojayiiybi nidüg nidüg ma yci'mgajp. 4 Chi José chooñ jim Galilea naaxjot ma je cajp huidi yxii Nazaret, ñicxy ajcxy jim Judea naaxjot ma je David ycajp, huidi yxii Belén. Yi José ñicxy jim Belén com ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy je David. 5 Chi José yajcojayiiy padrónjoty mii'd María, je töxyjäy huidibi anajty ymii'd capxytuñ, huidi anajty ung tzim'ijtp. 6 Chi jadu'n yjajty co ajcxy anajty yjimty Belén, chi oyhuaad'aty co María paadipy y'ung. 7 Chi yma'xung'ajty je ungoob, e chi nibe'ñ nümüxy mii'd ymotz, e chi agögiiy ma iyujc pëcxi'ñ, co ca' anajty ti paady jättac.

Je ángeles ajcxy etz je cöbixyuend'ajtpi ajcxy

8 Chi mi'huigon je cajp anajty jäy ycöbixyuend'aty. Hue' anajty ajcxy yhuin'ñaayb huintzuumnajxyp je' ycöbixy ajcxy. 9 Chi Huindzin Dios tüg y'ángel ñigidaaci je' ajcxy, e yi

Huindzin Dios y'oy'ájtín y'adixcoody jühuidity ma je' anajty ajcxy ymijc, chi ajcxy ooy chigíy. ¹⁰ Huin'it je ángel yminañ:

—Ca' mdzigíyigixy, cham ich miich nyajnimaaigixy oybi ayuc huidibi yajjotcugíhuipy tüg'óciy naax cajp. ¹¹ Míid miich ajcxy ycixpi ti ypi'c'aty cham ma je David ycajp tüg jáy huidibi miich ajcxy xyñihuánaam xycohuánaam ma ajcxy mmidzip. Hue' je' je CRISTO, je Huindzin Dios. ¹² Yi' je' iixpéjtíp huidi míid m'ijxcabipy. Mbáadipy ajcxy je ung ma'xung ñimóchity míid ymotz, ycöcnáy ma iyujc pëcxí'ñ.

¹³ Chi janch mic'amy ñayguëxici míid je ángel may yi tzajpjo-tychinaaybi, chach Dios ojadájtciy ymináangixy:

¹⁴ ¡Ooy ycómáyity ooy ymíjity yi Dios tzajpjtoty, ji naax-huiñ jotcujc'ajt míid jáy ajcxy ycixpi huidibi Dios yjáygidacpy!

¹⁵ Jadu'n yjajty co je ángel ajcxy ñicxtay tzajpjtoty, chi je cöbixy cuend'ajtpi ajcxy ñayñimayi:

—Tzoc jámim jim Belén, jaydëbi n'íjxim ti ti ytunyii ti yjadyii huidibi nHuindzin'ájtím Dios ti xyajnimáayim.

¹⁶ Chi ajcxy ñicxy jottigoy, chi oy pátcixy María, José etz je ung ma'xung y'agögíyity ma je iyujc pëcxí'ñ. ¹⁷ Co ajcxy ijxy je María etz je ung ma'xung, huin'it ajcxy nigapxtay nimíydactay jadu'n nej je ángel ajcxy ñimayi míid je pi'c'anäg ycixpi. ¹⁸ Tüg'óciy jáy huidi midou ooy jihuiy huinmay jadu'n nej je cöbixycuend'ajtpi ajcxy yminañ. ¹⁹ Chi María mido'mbijctay, e yajhui'my ma yjot yhuinma'ñ. ²⁰ Chi yhuimbijty je cöbixycuend'ajtpi ajcxy cömay jáymech ajcxy yi Dios, etz ooy alabanza ajcxy íy míid Dios ycixpi míid tüg'óciy jadu'n nej anajty ti íjxcixy ti midógixy, etz jadu'n nej anajty ti ñimáayigixy.

Pi'c Jesús yajcapxquëxígy ma Dios ytijc

²¹ Coductujc xii maabi anajty yma'xung'aty, huin'it je' ajcxy tiy'ajttiy je ung ma'xung. Chi ajcxy yxíimoy JESUS, jadu'n nej je ángel anajty jayijp ti ymina'ñ ca'ni anajty chimígyii yciyígyii.

²² Co je xii oypaatni mina je María anajty yhuätzpidzimaamni, jadu'n nej Moisés ycötújcín je jécyip yminañ. Chi ajcxy míidnicxy je ung ma'xung jim Jerusalén capxquëxígaangixy ma yi Huindzin Dios yhuinduu. ²³ Com jadu'n anajty yjaybétyity ma Huindzin Dios ñecy:

Tüg'óciy ungoob yëydijcpi huidi ma'xung'ajtp, abicy yhuí'mipy míid je Huindzin Dios ycixpi.

²⁴ José etz María oy yéjccixy huindzigí'ñ jadu'n nej Huindzin Dios ñecy ymina'ñ co jëbi yecy metzc jam muuxy o pajtza'm muuxy.

²⁵ Jim Jerusalén anajty chinäy tüg jäy huidi anajty yxii Simeón, tudägyjäy je', etz ooy Dios jäymeçh. Simeón y'ahuijxyp anajty mina Dios miñ yajjotcuyc'ada'ñ Israeljäy ajcxy, e miid je' anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ²⁶ Dios yjihui'ñ ymic'ajt ti anajty yajnejhuüiyi co ca' chojc öga'ñ, jayijpni oc'ixipy je Huindzin Dios yCristo. ²⁷ Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajmin yajmejtzi Simeón yhuinma'ñ huen nicxy ma Dios ytijc; huin'it Jesús ytaj yteedy ymiidnicxi ma Dios ytijc, cuyduñ ajcxy jadu'n nej Dios ñecy y'ane'my. ²⁸ Chi Simeón tzendzoy etz capxpaady je ung ma'xung, e chi Dios miijctzoy miid je' ycixpi, chi yminañ:

²⁹ Jadachambi capxcix jotcuyc, Huindzin Dios, miid iich miich mdumbi, com ti mguyduñ jadu'n nej ti xyñimäyich co n'ixipyich je Cristo.

³⁰ Cham ti n'ixyich je nihuambi cohuambi,

³¹ huidibi ti mni'ixiy ma tüg'óciy jäy ajcxy yhuinduu.

³² Jada ung ma'xung ytiy'ajt yegip ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudiojäyity. Jadu'n yi' nipaady nej tüg jün huidi codicxp je jäy. Cömay y'idipy yi Israel jäy miid yi' ycixpi.

³³ José etz Jesús ytaj ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej Simeón ñigapxy je pi'c ma'xung. ³⁴⁻³⁵ Chi Simeón conuucx yi' ajcxy, e nimay María, Jesús ytaj:

—Jadayaabi pi'c'anäg hue' jada aminiy co may Israel jäy yjothuinma'ñ yaj'oyihuipy miid yi' Dios etz nañ jadu'n may Israel jäy yjothuinma'ñ ca' yaj'oyihuipy miid yi' Dios. Yi' je' tüg iixpejt co ca' jäy y'ixa'nüyb choga'nüyb, e jadu'n tüg'óciy yajnejhuüiipy nej ajcxy nidüg nidüg yjothuinma'ñ miidity. E miich m'idipy jotmaymiid jadu'n nejihuüy tüg espada ti xyajtzaachiy.

³⁶⁻³⁷ Nañ jim Jerusalén anajty tüg töxyjäy huidibi anajty yxii Ana, Dios je' anajty y'ayucnajtzcaxxiybi. Fanuel anajty yteedy'ajtpy, hue' je' Aser y'ap y'oc, mij jäy anajty ooy. Janch mutz'anägñi ypijcy e jeyi huixtujc jimijt chinay miid yña'y, mada'px midaax jimijt anajty cujc co'ögy chinäy, e ca' anajty ytigoy'ity ma Dios ytijc. Ana ytumb anajty tzajtigoty xim tzuum jopy ayuu anajty ycapxtägy. ³⁸ Chi Ana nimiñ José etz María jüby ma Dios ytijc, e quipxy miid ajcxy huingapxtacy je Huindzin Dios. Chi je Ana nimiydacy je pi'c Jesús miid tüg'óciy jäy jim Jerusalén huidi anajty ajcxy jijp'ijxp mina Dios cohua'na'ñ Jerusalén ma ymidzip.

Co ajcxy nicxni jim Nazaret

³⁹ Co oy yajcuydundäy tüg'óciy jadu'n nej je Huindzin Dios ñecy yminañ, chi José etz María ñicxcixni jim Galilea ma ajcxy yci'ngajp Nazaret. ⁴⁰ Je pi'c Jesús anajty yeegy mic ooy miid huijy'ajt cujc'ajt, etz ymiid je' Dios ymay'ajtin y'oy'ajtin.

Je pi'c Jesús yajpaady ma Dios ytijc

⁴¹ Jimijt jimijt yi ungdaj ungedeedy ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén co anajty je Pascua xii paady. ⁴² Co Jesús anajty ymajmetzjimijt'ajty, chi ajcxy ypättigiiy jim Jerusalén jadu'n anajty ajcxy costumbre miidity co xii paady. ⁴³ Co je xii ñaxtäy, chi ajcxy huimbjtcixni, e Jesús yhui'miiy je' jim Jerusalén. Ca' José etz ytaj nejhuüy ajcxy co ti anajty yhui'miy. ⁴⁴ Hue' ajcxy anajty tijy je' ymiñ axaam miid ymigügtijc. Co tüg xii yöygixni, chi ajcxy ixtay je' y'ung ma y'amigügtijc ajcxy, etz huidi miid ñay'ixy'adyii ñaymigüg'adyii. ⁴⁵ Co ca' ajcxy y'ung paady, chi yhuimbjtcixni jim Jerusalén ung ixtaaybi.

⁴⁶ Chi jadu'n yjajty codugüig xii oypaatcixy jim ma Dios ytijc, Jesús y'iñäy anajty agujc'amy ma je huindzindijc. Yi' anajty y'amido'ijtyp yi huindzindijc y'ayuc, e nañ yaj'amidooy anajty tijaty. ⁴⁷ Tüg'óciy je huindzindijc huidibi midou Jesús y'ayuc, chi ooy ajcxy huinmay etz jihuüy jadu'n nej je Jesús huinjihuüydäy etz jadu'n nej anajty tiydudägy y'adzooy. ⁴⁸ Co Jesús ytaj yteedy y'ijxpati, chi ooy ajcxy tzachjihuüy. Chi ungdaj yminañ:

—Aay ung, ¿nej co miich jadu'n xytúngixyich? Yi mdeedy etz ich yam tzachjottigooyb nay'adzigiüijich n'ixtáaygixich miich.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Na'amy co miich xy'ixtáaygixyich? ¿Ca' mnejhuüygixy co copity n'ida'ñich ma nDéedyich ytung?

⁵⁰ Chi ajcxy ca' huinjihuüy Jesús y'ayuc huidibi ycapxy.

⁵¹ Chi Jesús miid nicxy je' ajcxy jim Nazaret. Chi Jesús capxymidoy ytaj yteedy. Chi yi' ytaj yajhu'mday ma yjot yhuinma'ñ tüg'óciy nej ytunyii yjadyii. ⁵² Chi Jesús ixpijc'adiitzp anajty ooy, etz yeegy yjäygojy huijycujc. E yi Dios etz jäy ajcxy ooy anajty jäygidaaccixy.

3

Juan el Bautista y'ayuccapxhuäcxy mijtig'iduum

¹ Ma anajty je Tiberio César yjimijtjoty, mimajmocx jimijt anajty maabi y'ane'mtigüy, chi je Poncio Pilato anajty gobernador'ajtp jim Judea, je Herodes anajty rey'ajtp jim Galilea, je' y'uch Felipe anajty rey'ajtp jim Iturea etz jim Traconite ñaaxjot. Chi Lisantias anajty rey'ajtp jim Abilina. ² Chi je Anás etz Caifás je' ajcxy anajty teedy mijtungmiid ma Dios ytijc. Je huin'it tiempo Dios y'ayuc yja'ty ma je Juan, Zacarías ymang, huidibi anajty tzinaayb mijtig'iduum. ³ Chi Juan choñ ñicxy ma tüg'óciy cajp mihuingon je Jordán mijni, capxhuijy je jäy ajcxy, co huen jothuimbijttaaygixy etz huen niibejtciy jigix

ajcxy ypocy yajhuinmeecxip. ⁴ Jada jadu'n tuni jajtí nej je ayucnajtzcaxiibi Isaiás anajty ti cojaay:

Jim mǎjtiǵiduum yajmidooy tǵ jǎy mina'ñ: “Yaj'oyiigix yi Dios ytü'aa, tim jadu'n nej jǎy ajcxy yaj'oyiigixy yi jibic tü'aa co tǵ rey mina'ñ.” Yajtiigixy yi tü'aa huidibi ooy y'adijy y'a'och.

⁵ Tǵ'óciy anii ahuoc huen joyiidyä, tǵ'óciy tungop huen nañ jadu'n joyiidyä. Tǵ'óciy nii'aa tü'aa huidibi tijmin tijxiip huen tiidyä. Yi tü'aa huidibi ca' quipxyjatyty huen quipxyjaty tiidyä.

⁶ Tǵ'óciy yi jǎy ajcxy ixipy ñejhuihipy nej Dios yega'ñ je nihuambi cohuambi.

⁷ Chi Juan oiy ajcxy je jǎy pinjaty anajty miimb niibejtpi, yminañ:

—iMiich ajcxy tza'ñ ajcxy y'ajugy y'amigü! ¿Pin miich ajcxy ti xynimäy quég ma yi ayo'n huidibi Dios yquexaamy?

⁸ Túngix oybi, jothuimbítcix, ca' ajcxy minaangixy miñ xyipy: “Abraham ich ajcxy n'ap'ajtpy ndeedy'ajtpy”. Ich miich ajcxy nimaayb co Dios ixti jébi yi' yaj'ung'adyii yaj'anäg'adyii Abraham jada tzaa ca'ydi miich ajcxy. ⁹ Dios ni'ixi y'ity jaydëbi yajcödigoyipy jǎy ajcxy y'alma huidibi jibic-huinma'ñ miid. Tim jadu'n nipaady nej jǎy ni'ixi y'ity miid jacha co pujxiga'ñ tǵ quipy huidi ca' oy ytiim'aty, etz yajnögtähua'ñ.

¹⁰ Chi je mayjäy ajcxy y'amidooy je Juan:

—¿Ti ich ajcxy jébi nduñ?

¹¹ Chi je Juan y'adzooy, yminañ:

—Pinjaty yhuit miid metz, jaydëbi möy pin ca' miidity ni tǵ. Etz pinjaty caagy miid nañ jadu'n möhuiipy pinjaty ca' miidity.

¹² Chi miñ jadyii yajcogüejtpi co anajty ñibedaangixy, yminañ ajcxy:

—¿Ti huaad ich ajcxy nduñ (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

¹³ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' nigí anaxy myajcogüety jadu'n nej je cötújcin y'ane'my.

¹⁴ Chi soldado ajcxy yminañ:

—¿Ti ich ajcxy ndunipy (jigix Dios xymijotcujc'adipyich)?

Chi Juan y'adzooy:

—Ni pin ajcxy ti mgapíjciipy, ni mganihuambedipy ajcxy. Nañ jadu'n mijotcujc'ájtciixy nej myajmujuuygixy.

¹⁵ Je mayjäy yjip'ijxyp anajty ajcxy ooy, etz ooy jihuiy huinmaay nejhuihuaangixy pen yi Juan je' anajty Cristo. ¹⁶ Chi Juan nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Ich janch nyajniibéjtypich jǎy miid nii. Miimb je' axaam huidibi jacmij ca'ydi ich, ca' huaad yi' ycighuin ngejich. Je' miich ajcxy xyajniibedipy miidi Dios yjihui'ñ ymic'ajt etz

müdi jün. ¹⁷ Je Cristo ni'ixi' y'ity co oybi möhua'ñ je jäy huídibi ajcxy oyhuinma'ñ müd, etz ymöhuaamy tzaachypi je jäy ajcxy huídibi jibic-huinma'ñ müd, tzaachypi huídibi nicamina ycixipy. Tim jadu'n nipaady nej tüg jäy ni'ixi' y'ity co ymoc-huimboja'n, e chi je oybi mocpajc pidäga'ñ ma che'x, etz je mocjaam ninögihua'ñ, e caminaxi ycapidza'ñ je jün.

¹⁸ Je Juan ooy jäy capxhuijy, etz canaagnax oybi ayuc capx-huäcxy. ¹⁹ Chi yi' ooy je rey Herodes, co y'uch Felipe ytöxyijc Herodías müd tzinaayi, etz jacjaydiiyb jibic-huinma'ñ tübi Herodes anajty tuñ. ²⁰ Chi je rey Herodes nigi pocytuñ co Juan pidacy pujxtigoty.

Je Jesús ñibejtin

²¹⁻²² Chi jadu'n yajty co jadu'n tüg'óciy jäy ñibejttay nañ jadu'n Jesús ñibejty. Yam anajty Jesús ycapxtägy co je tzajp y'ahuaach, etz je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yminajcy ma Jesús ycöduu müd ñinicx jadu'n nej muuxy ñinicx. Nañ jadu'n yajmidoy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Miich n'ung'ajtpy, ooy iich miich ndzocy ooy njihuiy, ooy njotcújidyich müd miich.

Jesús ymij'ap ymijteedy

²³ Jesús hue' anajty yjimijt oy ni iipxmajc co ytungtigiy. Hue' je' anajty jadu'n jäy tijy José ymang, José yteedy hue' je' Elí, ²⁴ Elí yteedy hue' je' Matat, Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Jana, je Jana yteedy hue' je' José, ²⁵ Je José yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Amós, je Amós yteedy hue' je' Nahum, je Nahum yteedy hue' je' Esli, je Esli yteedy hue' je' Nagai, ²⁶ je Nagai yteedy hue' je' Maat, je Maat yteedy hue' je' Matatías, je Matatías yteedy hue' je' Semei, je Semei yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Judá, ²⁷ je Judá yteedy hue' je' Joana, je Joana yteedy hue' je' Resa, je Resa yteedy hue' je' Zorobabel, je Zorobabel yteedy hue' je' Salatiel, je Salatiel yteedy hue' je' Neri, ²⁸ je Neri yteedy hue' je' Melqui, je Melqui yteedy hue' je' Adi, je Adi yteedy hue' je' Cosam, je Cosam yteedy hue' je' Elmodam, je Elmodam yteedy hue' je' Er, ²⁹ je Er yteedy hue' je' Josué, je Josué yteedy hue' je' Eliezer, je Eliezer yteedy hue' je' Jorim, je Jorim yteedy hue' je' Matat, ³⁰ je Matat yteedy hue' je' Leví, je Leví yteedy hue' je' Simeón, je Simeón yteedy hue' je' Judá, je Judá yteedy hue' je' José, je José yteedy hue' je' Jonán, je Jonán yteedy hue' je' Eliaquim, ³¹ je Eliaquim yteedy hue' je' Melea, je Melea yteedy hue' je' Mainán, je Mainán yteedy hue' je' Matata, je Matata yteedy hue' je' Natán, ³² je Natán yteedy hue' je' David, je David yteedy hue' je' Isaí, je Isaí yteedy hue' je' Obed, je Obed yteedy hue' je' Booz, je

Booz yteedy hue' je' Salmón, je Salmón yteedy hue' je' Naasón,³³ je Naasón yteedy hue' je' Aminadab, je Aminadab yteedy hue' je' Aram, je Aram yteedy hue' je' Esrom, je Esrom yteedy hue' je' Fares, je Fares yteedy hue' je' Judá,³⁴ je Judá yteedy hue' je' Jacob, je Jacob yteedy hue' je' Isaac, je Isaac yteedy hue' je' Abraham, je Abraham yteedy hue' je' Taré, je Taré yteedy hue' je' Nacor,³⁵ je Nacor yteedy hue' je' Serug, je Serug yteedy hue' je' Ragau, je Ragau yteedy hue' je' Peleg, je Peleg yteedy hue' je' Heber, je Heber yteedy hue' je' Sala,³⁶ je Sala yteedy hue' je' Cainán, je Cainán yteedy hue' je' Arfaxad, je Arfaxad yteedy hue' je' Sem, je Sem yteedy hue' je' Noé, je Noé yteedy hue' je' Lamec,³⁷ je Lamec yteedy hue' je' Matusalén, je Matusalén yteedy hue' je' Enoc, je Enoc yteedy hue' je' Jared, je Jared yteedy hue' je' Mahalaleel, je Mahalaleel yteedy hue' je' Cainán,³⁸ je Cainán yteedy hue' je' Enós, je Enós yteedy hue' je' Set, je Set yteedy hue' je' Adán, je Adán yteedy hue' je' Dios.

4

Je mujcu' tuñ ijxta'ni ma Jesús

¹ Jesús ym'iid'ajtpy anajty je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Co Jesús jim choñ ma Jordán mij nñi, chi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajnicxi mijtig'iiduum. ² Jesús y'ijty huixchigui'px xii jim mijtig'iiduum. Chi je mujcu' yjot'ijxi huinma'ñ'ijxi. Jaygay jim y'ijty, e co huixchigui'px xii ñajxni, chi oy yuuböccodyii. ³ Chi je mujcu' nimay:

—Peni janch miich Dios xy'ung'adyii, nimay jada tzaa huen ahuimbity tzajcaagy.

⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Jaybety ity ma Dios ñecy co ca'nan m'iid tzajcaagy ti'ajty jäy ajcxy yjugy'aty, nañ jadu'n tzocy tüg'óciy Dios y'ayuc.

⁵ Chi je mujcu' m'iidpejty Jesús ma tüg cop janch cixpi, chi tüg jaxigy yajni'ixiiy tüg'óciy je naax cajp huidi jii naaxhuiñbi.

⁶ Chi je mujcu' ym'inañ:

—Ich miich möhui'py tüg'óciy mic'ájtin ané'min etz oy'ájtin, com ich ng'i'am y'ity tüg'óciy, e nmöhuibich hueñtimp'inity.

⁷ Pen xyhuingoxtinaybich xy'ojadajtpich miich, ac miich jada mje' tüg'óciy.

⁸ Chi Jesús y'adzooy, ym'inañ:

—Huinhuágtuutcich miich mujcu', com jadu'n jaybéty y'ity: “Co yi Huindzin miich mDios mhuingoxtináhuipy m'ojadadipy, etz yi' je' tüg pajc myajmij'adipy.”

⁹ Chi je mujcu' m'iidnicxy Jesús jim Jerusalén, chi m'iid pejty ma Dios yt'ijc coduu, e nimay:

—Pen Dios miich xy'ung'ajtp cödijpnax naaxcixy, ¹⁰ com jaybety jadu'n y'ity ma Dios ñecy co quexipy Dios yi' y'ángeles

ajcxy e xycuend'adipy. ¹¹ Čigixy ajcxy xyhuidzipy, ca'ydi mdzaachiy ma tzaajot.

¹² Chi Jesús yminañ:

—Ji Dios y'ayuc huidi jadu'n minam co ca' m jot'ixipy mhuinma'ñ'ixipy yi mHuindzin Dios.

¹³ Co je mujcu' yajcijxy jadu'n nej anajty jot'ixa'ñ huinma'ñ'ixa'ñ Jesús, chi huinhuägtuuty tüg tiempo.

Jesús yajtzondägy je' ytung jim Galilea

¹⁴ Chi Jesús nicxy jim Galilea, e Jesús m'id'ajtpy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Chi Jesús ooy cömay y'ijty ma tüg'óciy cajp huinduy agonbi. ¹⁵ Hue' Jesús anajty yaj'ixpicy majaty je' ajcxy naymujctac. Chi je jäy ajcxy tüg'óciy ooy cömay Jesús.

Jesús yajpaady jim Nazaret

¹⁶ Chi Jesús ymiiñ Nazaret ma anajty ti yeegy. Chi Jesús ytigiy ma naymujctac, jadu'n nej costumbre anajty m'idity pocxxiduum. Chi ytinaay'ahuüy, chi ytigiy necycapxi. ¹⁷ Chi ajcxy mooy je necy huídibi je Dios y'ayucnajtzcapxiybi Isaías yjaay. Chi ciyhuäcxy je necy, paty jii by tüg it ma anajty yjaybétyity jadu'n:

¹⁸ Je Huindzin Dios yjihui'ñ ymic'ajt xym'id'ajtpich, co xya-jnibicyich co nyajnimähuibich ayoobitijc je oybi ayuc. Ti xyquexyich co nyajjotcugihuibich je jäy ajcxy huidi jotmay ym'id, etz nhuinméecxibich huídibi ajcxy pujxtigótyip, nañ jadu'n ajcxy je huídibi huiintzip nyajhuindicxigibich, e nbidägibich ahuätztuum huídibi yajtzaachytumb.

¹⁹ Ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich je tiempo mina Huindzin Dios may'ajt oy'ajt tuna'ñ m'id je jäy ajcxy yci xpi.

²⁰ Chi jada' Jesús abidijty je ñecy, yajcidigiy je tungm'idpi, huin'it y'ixtacy. Chi tüg'óciy mayjäy jii by ma naymujctac ooy ajcxy huindicxy je Jesús. ²¹ Chi Jesús yminandacy:

—Cham yajcuydun je' huidi jaybety ma Dios ñecy jadu'n nej miich ajcxy cham ti mmidooy.

²² Chi nidüg'óciy ajcxy ooy jäygidacy nej Jesús mina'ñ, etz huinmay ajcxy ooy je ayuc huídibi Jesús ycapxy, chi ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca'y José jada jada' y'ung?

²³ Chi Jesús yminañ:

—Ca' yjécyity miich ajcxy xyajnimähuibich jada ayuc: “Tzoydumbi naychoyihuii ci'm. Tüg'óciy jadu'n nej iich ajcxy nmidooyich ti mduñ jim Capernaum, nañ jadu'n miich octun ma mgi'mgajp.”

²⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Janch ñich miich ajcxy nñimäy co ni tüg jäy huídibi Dios y'ayucnajtzcaxñiyb ca' jäy ajcxy cöbicy ma yci'mgajp. ²⁵ Janch ñich miich ajcxy nimäy co ooy anajty may co'ögy ytöxyjäy ya Israel jecy'ajty co Elías chinaay, co je tzejp adujcy tugiig jimijt jatudujc po', co oy yuu miñ ma tüg'óciy naax cajp. ²⁶ E Dios ca' quejxy je Elías ma yi Israeljäy co'ögy töxyjäy ajcxy. Hue' janch quejxy huinduum jim Sarepta ma Sidón naaxjot ma tüg co'ögy töxyjäy huídi jim. ²⁷ Nañ jadu'n anajty ooy mayjäy püd pa'm mñidity ya Israel jecy'ajty co je Dios y'ayucnajtzcaxñiybi Eliseo chinay. Chi ni tüg jäy huin'it catzoocy, jëyi tügpaic choocy pa'mjäy huídibi anajty yxñ Naamán huídi tsoon Siria naaxjot.

²⁸ Huin'it tüg'óciy jäy huídi anajty jiiby ma naymujctac ooy yjotma'tcoty co jadayaab ayuc ajcxy midooy. ²⁹ Chi je mayjäy ajcxy nibidígy Jesús etz yajpidzimy ma je cajp. Chi ajcxy yajnicxy jim ma je tzaahuingueetz, co je cajp copcíxy anajty yajpaady, e jim anajty cödiipnaxaangixy. ³⁰ Chi Jesús ñajxy cujc'amy ma je' ajcxy, chi ñicxni.

Tüg yëydijc huídibi anajty mñid jibic espíritu

³¹ Chi Jesús y'idacy jim Capernaum, tüg cajp jim Galilea naaxjot, chi Jesús jäy ajcxy yaj'ixpijcy pocxxñiduum. ³² Huinmay ooy ajcxy jadu'n nej je' yaj'ixpijcy. Ñayñimáayigixy co je Jesús yaj'ixpijcy nejihuñy mijtung mij'ané'min mñidity.

³³ Jiiby ma je naymujctac jiiby anajty tüg yëydijc huídibi mñid tüg ca'oybi, chi je ca'oybi mic yaaxqueecy ymínañ:

³⁴ —Ixmajtzcich ajcxy, ¿ti mdunamy mñid ñich ajcxy Jesús je nazaretpi? ¿Nej ti mmiñ co xyajhuindigoyáanigixyich? ñich miich n'ijxcapy co miich je' je Huätzpi Dios.

³⁵ Chi Jesús je ca'oybi ooy, nimay:

—Amon, pidzim ma yi jäy.

Chi je ca'oybi najtztijiy je yëydijc agujc'amy ma je jäy ajcxy, huin'it ypidzimy, e ca' ni nej jactuuñ. ³⁶ Tüg'óciy jäy jim ooy ajcxy ñay'adzigiñyi miñ xyipy yjanayñimáayigixy:

—¿Ti ayuc jada' yi'? Co mñid y'ané'min etz mic'ajt ane'my ca'oybi etz yajpidzimy ma jäy.

³⁷ Chi Jesús capxpaady y'ijty ma tüg'óciy cajp huídi huinduy agónip.

Jesús yajtzoocy Pedro ymñid töxyjäybi

³⁸ Chi Jesús ypidígy choñ ma naymujctac, ytigñy ma Simón ytijc. Jadu'n anajty Simón ymñid töxyjäybi mic ytoyii. Chi ajcxy cohuanñy Jesús mñid je' ycixpi. ³⁹ Chi Jesús yhuindacy ma je' yhuinduu, ix'ooy je toyñ, e jadu'ñi ñajxy. Chi je' mic'amy ypidígy, yajcay yaj'uucy ajcxy.

Jesús yajtzoocy mayba'mjäy

⁴⁰ Tzuu tzuu anajty jäy ajcxy yajnicxy tüg'óciy jäy ajcxy pa'mmüdpí ma Jesús. Chi Jesús cínixajy nidüg nidüg, e jadu'n anajty ajcxy chögy. ⁴¹ Chi nañ jadu'n je' ca'oybi yajpidzimy ma mayjäy, mic je ca'oybi anajty yhua'ñ yjihuüy, ymina'ñ:

—Miich je' Dios xy'ung'ajtp.

Chi Jesús nigi ix'ojoy, ca' anajty yajhuäcxipy nicxy yjaccapxy, com ti anajty nejhuüygixy co yi' je' je Cristo.

Jesús y'ayuccapxhuäcxy jim Galilea

⁴² Co yximüy, chi chooñ Jesús, ñicxy mijtigüduum. Ooy jäy yja'ixtäyü, chi ajcxy oy paatcixy, yajhuäcxipy ajcxy ooy, ca' anajty oc'ixmadzáangixni. ⁴³ Chi Jesús ymina'ñ:

—Ooy jada chachcopícyity co canaag agajp üch jada ngapxhuäcxibich je oybi ayuc jadu'n nej Dios y'ane'my. Paady Dios ti xyquexyich ya naaxhuüñ.

⁴⁴ Jadu'n anajty je' capxhuäcxy majaty jäy ñaymujctac jim Galilea.

5*Je acxmajtzin mijhuinma'ñybi*

¹ Tügtecy jadu'n yjajti, jim anajty Jesús ma je Gene-saret mejypa', co jäy ñimiini janch ñay'adijüy ñay'agodüügixy, tzach'amídohuaangixy Dios y'ayuc. ² Chi yi' ijxpaty mejtz barco jahueengi mejypa'áy. Je acxmajtzpidijc ti anajty ypidzimgixy ma je barco, jim anajty y'acxxuumy púccixy. ³ Chi Jesús yajtigüyüy tüg barco huüdi Simón anajty je'ajtpy. Chi may'ajt pijctzoy co huen yajjihuägy hueeni yi' barco mejypa'áy. Chi Jesús y'ixtacy barcojoty, e jadu'n yaj'ixpijcy je mayjäy ajcxy. ⁴ Co ycapxymaayi, chi Jesús Simón nimay:

—Nicx pidäg m'acxmadzi'ñ mejyjoty, jaydëbi májtzcxipy acx.

⁵ Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, ti üch ajcxy ooy njatuñ tüg tzuum, ni ti ti ngapáatcixyich. Per müid miich m'ayuc ycixpi yi' acxmadzi'ñ nbidägibich mejyjoty.

⁶ Co ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ mejyjoty, chi yajco'adujcy ooy may acx, jahueeni acxmadzi'ñ ycacüch müd je may acx ycixpi. ⁷ Chi Pedro yemi ymügügtijc huüdi anajty jim ma je jadügpi barco, huen miñ ajcxy pubedyü. Chi ajcxy ymiñ pubejtp, yaj'ujch ajcxy metzpi barco müd may acx, jagoo jagoo ycaquiñ je barco müd may acx ycixpi. ⁸ Co Simón Pedro ijxy jadu'n, chi ycojxtinaay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, nimay:

—Huinhuäctüutcich, Huindzin, com üch pocyjäy üch.

⁹ Com Pedro janch tzigiiyb anajty, etz nañ tzigiiyb tüg'óciy huidi anajty miid ti ytuñ, co anajty ooy may acx tzachya-jnibéjtcixy. ¹⁰ Nañ jadu'n tzigiiyb anajty je Jacobo etz Juan je Zebedeo ymang ajcxy huidibi Simón anajty ti pubety. Chi Jesús ñimay Simón:

—Ca' mdzigi'y, jadachambi etz jacnicxni xii tiempo mdunipy jäymadzii.

¹¹ Co je barco yajmejypidzimy, chi ajcxy y'ixmajch tüg'óciy, chi ajcxy panicxy Jesús.

Jesús yajtzögy tüg jäy nibützpa'mmiidpi

¹² Chi jadu'n yajti co anajty Jesús yjimity ma tüg cajp, co ñimiini tüg yëydijc ymiid anajty pützpa'm. Co je pa'mjäy ijxy Jesús, chi nihuindacy ma yhuinduu, minucxtacy, ñimay:

—Huindzin, pen mdzojcpy jëbi xyajtzögibich.

¹³ Chi Jesús yci' najtzxajiiy nïdooñ, ñimay:

—Ndzojcpyich, hui'm huädz.

Chi mic'amy je jäy choocy. ¹⁴ Chi Jesús ane'my, ñimay:

—Ca' ni pin myajnimähuipy, nicx janchtiy nayguëxiigiib ma teedy, jaydëbi möhuipy Dios huindzigi'ñ, jadu'n nej Moisés ycötújcín je jécyip y'ane'my, miid yi' ycixpi co ti mhuätzpidzimy, jaydëbi jäy ajcxy nejhuihuipy co ti mdzögy.

¹⁵ Je capxy'ayuc ñigi y'oc-huäcx'aditzni, e janch mayjäy y'ocnimújcín, jim pin ayuc midohuaam, e jim huidi tzögaam.

¹⁶ Jesús ycögueecpy anajty je mayjäy, ñicxy anajty mijtigiduum Dios ojadajtpi.

Jesús yajtzögy tüg jäy cixuxypi tecyxuxypi

¹⁷ Tüg teczy yjajti, Jesús anajty yaj'ixpijcp, e jim anajty ajcxy iñäy ma Jesús yhuinduu fariseojäy ajcxy, etz huidi jäy yaj'ixpijcp Dios ñecy huidijaty anajty ti choongixy canaag agajp ma Galilea naaxjot Judea naaxjot, etz cham huidijaty anajty ti chooñ Jerusalén. E Jesús ymiid anajty Huindzin Dios ymic'ajt co jäy yajtzögipy. ¹⁸ Chi nijëjity jäy yajja'ty cijx'am tüg pa'mjäy yëydijcpi huidi ca' anajty yci' ytecy yücxy. Chi ajcxy ixtaay ma yajtijctigihuipy pidäga'ñ anajty ajcxy je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. ¹⁹ Com ca' anajty ni ma tigiyidac miid co je tijc anajty ooy y'újtzity miid mayjäy. Chi ajcxy miidpejty tijc nígíxy, chi ajcxy tijc yajcöhuach, e chi ajcxy cödiyñajxy cijx'am je pa'mjäy ma Jesús yhuinduu. ²⁰ Co Jesús ijxy jadu'n nej je' ajcxy ymibicy, chi ñimay:

—Yëydijc, yajmeecxp mbocy.

²¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcpy Dios ñecy etz je judío ixpicytijc huidi naydijigixp fariseojäy huinmaygoty, ñayñimáayigixy: “Jada Jesús ooy ycapxtigoy miid Dios. Ni

pin yëydijc huaad ca' ti pocymeeexy. Tügpajc nHuindzin'ájtım Dios huıdı pocyhuınmexp.”

²² Jesús ñejhuııy je' ajcxy yjot yhuınma'ñ, paady ajcxy nımay:

—¿Ti mdzachhuınmaayb ajcxy ma mjot mhuınma'ñ? ²³ ¿Ti jactzip co mınaanııı co ti mbocy yajmeeexy o mınaanııı: “Pıdıg etz nıcxnı?” ²⁴ Jaydëbi mııch ajcxy mnejhuııhuıpy co ııch je' je jäy huıdı tzoon tzajpjoty, nmıdıch ané'mın etz mıc'ajt ya naaxhuıñ jëbi jäy nbocyhuınmeeexyıch, paady cham nımäyıch yı pa'mjäy: “Pıdıg etz yajpıdıg mmaabejt, nıcx ma mdıjc.”

²⁵ Chi mıc'amy je pa'mjäy ytınayıgy ma je jäy ajcxy yhuınduu, etz yajpıdıgy je' ymaabejt ma anajty ycögnäy. Chi ñıcxnı ma ytıjc, chí ooy cömay jäymejch Dios. ²⁶ Huın'ıt nıdüg'ócıy je mayjäy ooy ajcxy jıhuııy, e chí ajcxy ooy cömay etz jäymejch Dios. Chí ajcxy ooy chıgııygıxy, ymınaangıxy:

—Cham janchtıy n'ıjxım mıjhuınma'ñ.

Jesús huodzoñ je Levı

²⁷ Co jadu'n ytunı yjajtı, chí Jesús jım choñ, chí ıjxy tüg yajcogüejtpı huıdı anajty yxıı Levı. Levı jım anajty ıñäy ma yajcogüejttac. Chí Jesús nımay je Levı:

—Pajaamgıch.

²⁸ Chí je Levı ıxmajtztay huıdı anajty ytuumyb etz padzoñ je Jesús.

²⁹ Chí Levı mayjäy yajcay yaj'uucy ma ytıjc, cham may yajcogüejtpı ajcxy etz jacjadyıı jäy huıdı ıñäayb ma yı mesa mııd Jesús etz yı' ydiscıpusos ajcxy. ³⁰ Chí je' ajcxy huıdıbı yaj'ıxpıjcp Dios ñecy etz je ıxpıcytıjc huıdı naydıjıgıxp farıseojäy tzachnı'ameechycápxcıxy nı'ojııygıxy je Jesús ydiscıpusos ajcxy, ymınaangıxy:

—¿Na'amy co mgaaygıxy m'uuccıxy mııd yajcogüejtpı etz mııd pocyjäy ajcxy?

³¹ Chí Jesús ymınañ:

—Ca' yajmayjatı tzoıdumbı huıdıbı ca' ajcxy ypıgyıı, jëyı huıdı ajcxy pıjcpı. ³² Ca' ııch tí nmiñıch ma je jäy ajcxy huıdıbı ca' pocy mııdıty. ııch tí nmiñıch mııd yı pocyjäy ycıxpı co huen jothuımbıjttaaygıxy ma Dios.

Yaj'amıdooy ajcxy Jesús tí co jäy ajcxy y'ayunas'ájtcıxy

³³ Chí je mayjäy ajcxy Jesús nımay:

—Nej co yı' (Juan) ydiscıpusos ajcxy janam jadzojc jaygay y'ıjtcıxy etz ycapxtáccıxy, nañ jadu'n je farıseojäy ydiscıpusos ajcxy janam jadzojc jaygay y'ıjtcıxy. Chí mııch mdıscıpusos ajcxy ca' ajcxy jaygay y'ıjtcıxy, caaby uucp ajcxy jabom jabom.

³⁴ Chí Jesús ymınañ:

—¿Nej jëbi yaj'ayuu'aty jäy ajcxy huidi yajpatpi ma je pijcpi yajnixi#duñ, pen quipxyi yam yajpaady miid je huidibi pijcp?
³⁵ Minamb je xii je tiempo mina je pijcpi yajtzon#yb, huin'it janchtiy ajcxy jëbi y'ayuu'ajtcixy.

³⁶ Nañ jadu'n ajcxy yajnimay tüg jihuimbit ayuc:

—Ni pin ca' huaad agiyi#yuc-tuc-huit miid jemyhuit, canaan jëyi yci#dzip yi jemybi, nañ jadu'n je tucpi ca' oy yhui'mañ miid je jemyhuit agiyi'ñ. ³⁷ Ni pin ca' pidägy jemy vino ma je tucpi cochac, pen janch jadu'n octuñ, je vino jemybi yci#dzip je tucpi cochac, chi y'ixyojctähuipy je vino etz je cochac ñitigoydähuipy. ³⁸ Pidägipy ajcxy jemy vino ma tüg jemybi cochac, chi jadu'n ca' ytigoyipy je vino ni je cochac. ³⁹ Ca' ni pin tzocy vino jemybi, pen ti anajty ügy vino tibi yjejcn, co jadu'n ymina'ñ co jac oy je tibi yjejcn.

6

Je discípulos ajcxy yajmújccixy trigo cojc pocxx#duum

¹ Chi jadu'n yjajti tüg pocxx#duum co Jesús oy ñaxy ma tüg trigo cam, e yi' ydiscípulos ajcxy oy anajty yajminájccixy trigo tím, chi ajcxy nixajztüdy, e chi ajcxy jicxy. ² Chi nidügti fariseojäy yminañ:

—¿Ti co ajcxy jadu'n mdundigooy co mdúngixy huidi ca' ñigodúcyity ajcxy mdunipy pocxin x#duum?

³ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca'ni miich ajcxy mgapxy Dios ñecy nijadu'ñyi? ¿Nej ca' mnejhu#ygyx ty David ytuun co anajty yuubögyii etz nañ co ymügügtjc anajty yuubögyii? ⁴ David ytigüy ma Dios ytjic, chi conigy je tzajcaagy huidibi anajty jüby ma Dios yhuinduu, chi caay, nañ jadu'n moy je ymügügtjc ajcxy. Je' tzajcaagy ca' anajty ypanyi nicxy je' ajcxy cay. Teedy je' anajty ajcxy paatip cáaygixip.

⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Ich je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty, jëbi nnimäyich je jäy ajcxy ti jëbi huaad ytúngixy sábado xii.

Je yëydijc huidibi anajty yci' tidzip

⁶ Chi jadügtecy yjajti tüg pocxx#duum, co Jesús ytigüy ma tüg naymujctac, chi jäy yaj'ixpijcy. Jüby anajty tüg yëydijc huidi y'a'oygi' anajty tidzip. ⁷ Chi huidi ajcxy yaj'ixpijcp Dios ñecy etz fariseojäy ajcxy ix'ijxy pa'ijxcixy Jesús nej pen jäy yajtzögam pocxx#duum, e je' ajcxy anajty miid yci#pxi xihua'ñ. ⁸ Jesús ñejhu#y yb je' anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ. Chi Jesús nimay je yëydijc huidibi anajty yci' tidzip:

—Pidig, tinayig mayjäy'agujc.

Chi je' ytinaayigy. ⁹ Chi Jesús yminañ:

—Nyaj'amidohuaamybich miich ajcxy tüg ayuc. ¿Nej Dios ñecy ymína'ñ, jëbi oybi nduunim pocxxi'duum o jëbi jibicpi nduunim, nyajtzoocim jäy o nyajtigooyim jäy yjugy'ajt?

¹⁰ Chi Jesús ajcxy huindixpejtay nidüg'óciy, chi nimay je pa'mjäy:

—Xajtiu mgi'.

Chi je' yci' xajtiy, huin'it je' yci' choocy. ¹¹ Chi je' ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy etz je ixpiçytijc huidi ajcxy mijpidacp judío ycostumbre ooy ajcxy yjot'ambijcy, ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Nej ajt n'octuunim jada Jesús?

Jesús huin'ixy je majmetzpi discípulos ajcxy

¹² Jadu'n yajti huin'it xi Jesús ñicxy mijtigí'duum Dios ojada-jtpi. Tüg tzuum ooy Dios mibijctzooy. ¹³ Co yxiimiy, chi Jesús huomiñ y' ydiscípulos ajcxy. Chi huin'ijxy je majmetzpi, etz yxiimoy ajcxy, apóstoles. ¹⁴⁻¹⁶ Chi Jesús yhuin'ijxy je Simón huidi yxiimoy Pedro; je Andrés, Pedro y'uch; Jacobo etz Juan; Felipe etz Bartolomé; Mateo etz Tomás, Jacobo hue' je' Alfeo ymang; etz Simón huidi jäy ytijpy Zelote; Judas, Jacobo y'uch; etz Judas Iscariote huidibi nañ jadu'n Jesús cïyejc ma ymidzip.

Jesús yaj'ixpiçy mayjäy

¹⁷ Chi Jesús miid'idacy je discípulos ajcxy, chi oy yhuäçipy ma tüg ajoy miid ydiscípulos ajcxy etz mayjäy huidi anajty ti choongixy Judea naaxjot, etz Jerusalén, etz ma mejypa' jim Tiro etz Sidón. Ymiñ ajcxy je mayjäy co amidoo'idáani Jesús y'ayuc etz nañ chögaangixy je pa'm huidi ajcxy ymiid. ¹⁸ Cham je huidi anajty ayo'n tzachpaatp miid ca'oybi, nañ tzoocp je' anajty ajcxy. ¹⁹ Chi tüg'óciy je jäy ajcxy janch ñidonamy anajty ajcxy je Jesús, co ymiid mic'ajt co jäy tüg'óciy yajtzög.

Je jotcuyc'ajt etz je cajotcuyc'ajt

²⁰ Chi Jesús huindixpejtay je mayjäy huidi ajcxy ixpigaam y' y'ayuc, e ymínañ:

—Jotcuyc miich ajcxy ayoobtjic, com miich ajcxy cham xypaat Dios y'ané'min.

²¹ Jotcuyc miich ajcxy huidi cham yuubó'cip, co mgüxiib miich ajcxy. Jotcuyc miich ajcxy huidi cham jotmay miid, co ypáadip xi tiempo mina mxondáaccixipy.

²² Jotcuyc miich ajcxy mina anajty jäy ca' xy'ixáangixy, co pin xy'ixtjicixipy, e co jäy ajcxy jibic xyñigapxa'ñ xyñixiga'ñ miid iich ycixpi, je jäy huidi tsoon tzajpjoty. ²³ Mxondäg miich ajcxy huin'it xi, etz mjotcugíygyixip, com ooy chachmíjjity huidi ajcxy mbadaamy tzajpjoty. Com jadu'n anajty jecy'ajty miich mmij'ap mmijteedy ca' ixaangixy je huidi anajty Dios y'ayucnajtzcaxixipy.

24 Miich ayoob ajcxy comeeñyjäy, com ca' ti jotcuje'ájtín mjacpadaangixy huin'it xii (co Dios tiydunip je naaxhuñyjäy).

25 Miich ayoob ajcxy huidi cham oc'agujc'ajtp ocjotcuje'ajtp, ayo'n jotmay ajcxy mbaadip, e myajmayjadipy miich ajcxy tijaty.

26 Miich ayoob ajcxy co ajcxy myajnigapxipy myajnimiydägipy, com jadu'n jecy'ajty miich ajcxy mmij'ap mmijteedy nimay je jäy ajcxy co ooy y'oyjäy huidi ajcxy anajty najzcapxiiyb ayuc huidibi ca' ytiy yjanchity.

Nej huaad nmigüg ndzójcm

27 Chi Jesús yjacminañ:

—Miich ajcxy huidi cham amido'ijtp iich n'ayuc, iich miich ajcxy nimaayb: Tzójccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtccix huidijaty ca' xy'ixaangixy. 28 Migapx je jäy ajcxy müd oyjot oyhuinma'ñ huidi ajcxy jibic xyñigapxp xyñi'ojiiyb. Mibijctzoogixy yi Dios müd je' ajcxy ycixpi huidibi xyñigapxp xyñi'ojiiyb. 29 Pen ji pin xycojxy ma yi mhuiñijip, mo' jadüg adu'm'amy ahuin hueñ coxy. Pen ji pin xypigaani yi mjocxhuit, jactimmo' mnijen huen yajnicx. 30 Pin xypijctzohuip tijaty, mo'. Pin xypijcip huidi miich mjé'ajtpy, ca' mbijctzohuipy jadüg'oc. 31 Nej mdzocy tunipy jäy müd miich ajcxy, nañ jadu'n miich ajcxy mdunipy müd yi' ajcxy.

32 Pen miich ajcxy jëyi mdzojccixpy pinjaty xychojccixp, ¿ti oyjäy'ájtín jada' miich ajcxy m'ocpaadipy? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy chojcpy pinjaty yi' ajcxy tzójcip. 33 Pen mdumyb oybi huidijaty mmüd ooy mnaymigüg'adyii. ¿Ti oyjäy'ájtín jada' miich ajcxy m'ocpáadip? Nañ jadu'n je pocyjäy ajcxy tuñ oybi müd ymigügtijc. 34 Pen myejcpijctzou müd je jäy huidibi miich ajcxy mjijp'ijxpy co nañ jadu'n xymöhuipy tigatii, ¿ti oyjäy'ájtín miich ajcxy mdumyb? Nañ jadu'n yi jibic jäydijc jajejcpí tijaty pijctzoy co nañ jadu'n jijp'ijxcixy co ymöhuipy tigatii. 35 Miich ajcxy, tzójccix mmidzip, mi'oyjäy'ájtccix mmidzip, yajpictzoogix tijaty, e ca' ni ti mjijp'ijxcixipy co ajcxy jac mij mbaadip. Jadu'n miich ajcxy mij mbaadip oy'ájtín e mnaydijiiyb ajcxy je mijpi Dios y'ung. Com Dios pa'ayoodaayb tüg'óciy yi jäy ajcxy huidibi ca' ti jäygidägy, etz huidi jibicjäy. 36 Miich ajcxy pa'ayoo migügtijc ajcxy, jadu'n nej mDios Teedy tzajpjtopy ypa'ayooy huenyimpinity.

Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy

37 Ca' mmigüg ni ti myaj'ix'ixipy myajpa'ixipy, huin 'it ca' pin xy'ix'ixipy xypa'ixipy. Ca' mmigüg mboc'y'ixipy, e huin'it ca' pin xypoc'y'ixipy. Huinmecx mmigüg, e huin'it nañ jadu'n Dios myajhuinmeecixp. 38 Mo' mmigüg etz huin'it miich ajcxy Dios xymöhuipy quipxy ooy tijtäch etz janch yajxon y'újtizty

cödinaayb. Com yi quipxi'ñ tñibi myajquipxíy, nañ yi' mñid xyquipxhuimbidity.

³⁹ Chi Jesús yajnimay je mayjäy tüg jihuimbit ayuc:

—¿Nej jëbi tüg jäy huintzpi ymígüg huintzpi huijtzöyñi? ¿Nej ca' mdijy nimetz yjutcögäxípy? ⁴⁰ Ca' ji ni tüg ixpijcpí huidi nigi xpiçyip ca'ydi yhuindzin, pen ji pin huädz yjadim'ixpiçy najzpadihuipy yhuindzin.

⁴¹ ¿Na'amy co mic'amy mbocy'ixy mmígüg co hueeni ytundigoy, e miich jac mij ooy mdundigoy, e ca' mjihui'ñybicy? Tim jadu'n nipaady nej jihuüy ti m'ixy pi'cpüx ma mmígüg yhuin, e ma miich mgi'mhuin jac jiiyby mij quipy, e ca' m'ixy je quipy ma mgi'mhuin. ⁴² Ca' huaad mmimähuipy mmígüg: “Nayyegii miñich püx n'ocyajpidzim maabi mhuin”, e miich ca' m'ixy mij quipy ma mgi'mhuin. Jibicjäy miich. Jayijp miich myajhuädzip mjot mhuinma'ñ, huin'it jëbi mmígüg m'ihuújip mgapxhuújip, jadu'n nipaady nej jihuüy ti myajpidzimy je quipy maabi mhuin, jachuädz m'ixigípy e chi jëbi yi pi'cpüx myajpidzimipy maabi mmígüg yhuin.

Je quipy je ytñm, yi' mñid ycixpi yaj'ijxcapy

⁴³ Ca' yi' y'oyjäyity huidi jibic tuumb, nañ jadu'n ca' jibicjäy huidi oy tuum, tim jadu'n nipaady nej tüg quipy. Ca' ji yi' oyguípy huidi jibic tñm'ajt, nañ jadu'n ni ca' yjibicquipyity huidi oy tñm'ajtp. ⁴⁴ Com ni je' quipy yaj'ijxajp mñid ytñm ycixpi. Ca' pin higuerti tñm tucy ma quipy apymñdpi. Nañ ni pin ca' uvas cha'm piy ma aadz apymñdpi. ⁴⁵ Je jäy oyjäybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy oybi. Je jibicjäybi ma yjot yhuinma'ñ yajpidzimy jibicpi. Huidibi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñjoty yi' ycapxyp.

Je mejtznajxpi poch y'ijx

⁴⁶ Chi Jesús yjacmñañ:

—¿Nej co nigo mñangixy: “Huindzin, Huindzin”, ni ca' ajcxy mdúngixy huidi nyajnimaaigyxy? ⁴⁷ Tüg'ócíy jäy huidi xyñimimbich etz xymidoohui iich n'ayuc etz cuyduñ, iich nyajni'ixihuipy pin je' ymidügnax. ⁴⁸ Quipxyiçy tüg yëydijc huidibi ytijcojpp ma tzaa nñcxy, chi nidajiy ooy cñcy, chi pidägy poch'ijx tzaa nñgíxy, co mijñi ycomy nimiñ je tijc, mñid tüg'ócíy ymijaa jayajpidiga'ñ je tijc, e ni ca' jadu'ñyi yajyüçy, com tzaagixy anajty ypojtztzooñity. ⁴⁹ Yi jäy huidi midoob iich n'ayuc e ca' cuyduñ, mñidquipxíy jadu'n yi' nej tüg yëydijc co ti ytijcojy. Ni ca' poch cñcy ypojtztzooñity, jëyi naaxhuingíxy nidajiy hueeni. Co je mijñi ymiñ mñid ymijaa, chi yajpidigy je tijc, chi oy yhuindigoydäy.

7

Jesús yajtzögy tüg mjtungmüdpí Romano ytumbi

¹ Co Jesús ycapxtaay ymíydactaay müid je mayjäy huidi anajty jim amido'ijtp, chi ytigüy jim Capernaum. ² Jim anajty tüg Capitán tüg ytumbi hue' anajty píjcp, janch tim ögaanip anajty, e je soldado huindzin ooy anajty tzocy je ytumbi. ³ Co je capitán ayuc midooy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi quejxy judío mijjäydijc, huen nícxy minuucxtaaccixy Jesús co je' yminípy ma ytiyc yajtzögüyb je' ytumbi. ⁴⁻⁵ Chi je mijjäydijc ajcxy ymiñ ma Jesús, chi ajcxy cohuanüy ooy, píjctzou may'ajt, nimay:

—Jadayaabi capitán ymihuaad co mbubedípy, com yajmí'ajtpy ñch ajcxy ngajp, ti cojy ñch ajt naymujctac.

⁶ Chi Jesús ñícxy müid je' ajcxy. Co ajcxy mihuingooñ je tijc, chi je capitán quejxy ymígüg huen nícxy jipcobadíy Jesús, nimáhuípy:

—Huindzin, ca' nej mnayjihüyüi, ca' ñch mihuaadity co mdigíhuípy ma ñch ndijc. ⁷ E paady ca' ñch njot ti mictuñ co ñch miich cí'm nícx n'ixtäy. Jéda'ajty miich nigoo capx, e ti anajty ndumbich chögy. ⁸ Nañ jadu'n ñch nmüidich soldados ajcxy huidi ajcxy xycapxcöbíjcpich. Nimäyich tüg: “Nícx”, e nícxp; nimäyich jadüg: “Min”, e mimb; nimäyich ndumbi: “Tun jada”, e ytumyb.

⁹ Co Jesús midoy nej je capitán yminañ, chi jihüy ooy, chi ni'ijxhuimbijty nimay ajcxy huidi pamiinip:

—Ñich miich yim nimaaygixyp co ca' nbaadyich Israel jäy huídibí xymibíjcpich jadu'n nej jadayaab agatz jäy.

¹⁰ Co ajcxy je quexyöybi yhuimbíjtcixni ma je tijc, chi oy páatcixni je tumbi ti anajty y'agidägy.

Jesús yajjugypijcy tüg co'ögytöxyjäy y'ung tüibi anajty y'ögy

¹¹ Chi jadu'n yjajty huin'it xü co Jesús anajty ñícxy ma tüg cajp huidi anajty yxü Naín. Müid anajty ñícxy jadyii ydiscípulos ajcxy etz mayjäy. ¹² Co yhuingooñ ma anajty ycajp tigíhuaani, chi minaybaati jäy ajcxy, ñícxy anajty ajcxy tüg öcpí yajnaaxtigüygixy, huidi anajty ungdañ tügpaic y'ung'ajtpy. Hue' je' anajty co'ögy je töxyjäy, e müid anajty ñícxy maycajpjäy. ¹³ Co je Huindzin Jesús ijxy, chi pa'ayogoty je töxyjäy, chi nimay:

—Ca' myäxy.

¹⁴ Chi Jesús ymíjhua'cy, nidoñ je öcpí cajón. Chi ajcxy ytinayxijpy je huidi anajty ajcxy öcpí cüyñicxp. Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, ñch miich yam nimaayb, pídig.

¹⁵ Chi je yëydijc ññayígy huidi anajty ti y'ögy, e ytigüy miydaacp. Chi Jesús yajcídígüyñi je' ytaj. ¹⁶ Chi ajcxy

nidüg'óciy ooy ñay'adzigiygoti, e Dios jäymejch cömay, yminaangi xy:

—Tüg mijpi Dios tiy'ajtmütpi cham yajpatp ma ich ajt.

Nañ jadu'n ajcxy yminaangi xy:

—Ti Dios ni'ijxcidägy yi yñaax ycajp.

¹⁷ Ooy Jesús yajcömay ma tüg'óciy Judea naaxjot, etz ma tüg'óciy jac huinduy agonbi naax cajp.

Je Juan je Bautista yquexyöybi

¹⁸⁻¹⁹ Chi je jäy ajcxy huidi anajty Juan je Bautista yaj'ixpijcpy nimiydactay jadu'n nej müd ytuni yjajti Jesús. Chi Juan huoooy metz yi' ydiscípulos ajcxy, e quejxy ma Jesús yajpaady. Chi Juan nimay co huen nicxy amidoogixy Jesús, pen yi' je' je Cristo huidi anajty miinaam, o pen n'ahuíjxpy ajcxy huingbi.

²⁰ Chi je Juan yquejxyöybi miñ ma Jesús nimay:

—Yi Juan je Bautista ich ajcxy ti xyquéxyich ma mi-ich amidohua'ñ pen miich je' je Cristo huidi minaamb, o ¿n'ahuíjxypich ajcxy huingbi?

²¹ Tim huin'ítiy Jesús ooy mayba'mjäy yajtzoocy. Yajtzoocy nañ jadu'n huidi anajty ajcxy ooy mij yuu mij pa'm yaj'ayoyii, etz nañ yajtzoocy pinjaty anajty ca'oybi müd ma yjot yhuinma'ñ. ²² Chi Jesús je Juan yquejxyöybi nimaayi:

—Nicx nimaaygix je Juan jadu'n nej ti m'íjxcixy ti mmidoogixy, co yi huintzpi ti yhuindicxígy, yi tecyma'tpi ti yöygy, yi nübützpa'mmüdpí ti chögy, je cönatpi ti ymidohuiccixy, je öcpi ajcxy ti yjugypijcy, e ngapxhuäcxyich oybi ayuc ma ayoohtijc. ²³ Jotcuje yi' ajcxy huidi ca' huinma'ñyigoogyixy müd ich ycixpi.

²⁴ Co je Juan yquexyyöybi yhuimbijttay, chi Jesús nimiydaccoty je Juan ma je mayjäy ajcxy, yminañ:

—Co ajcxy ti m'oy mijtigüduum, ¿ti ti m'íjxcixy? ¿Nej ti m'íjxcixy tüg jäy ametz jotmetz, jadu'n nejhuíy tüg nãhuaax huidi pojmiimb pojxijp? ²⁵ Chi jada', ¿ti oy ti m'íjxcixy? ¿Tüg yëydijc huidi müd oy yhuít yxöxyity? Yi jäy ajcxy oy yxoixypí huidi agujc jotcuje tzinaaygixp hue' ajcxy yajpaady ma yi rey ytijc. ²⁶ ¿Ti ajcxy ti m'ixy jim mijtigüduum? ¿Tüg jäy huidi Dios ytiy'ajt müd? Janch ti m'íjxcixy tüg Dios ytiy'ajtmüdpí, etz jacnigi ymijity je' ca'ydí Dios y'ayucnajtzcaxi'ybi huidi jecy'ajty tzinay. ²⁷ Je' jada je jäy huidi Dios ñigapxyp ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Cham nguejxyich ich nguexyöybi jayijp ma miich, je' yaj'oyihuip je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müd ich ycixp, tim jadu'n nipaady nej jihuíy jäy tü'aa yaj'oyíy co rey yminañ yjäda'ñ.

28 Hich miich ajcxy yam nimaayb co huidijaty ajcxy töxyjäydijc yajpi'c'ajtpy, ca' ji ni tüg Dios y'ayucnajtzcaxiibibi huidibi jacniigi ymi jity ca'ydi Juan, je Bautista. Chi jada' je jac mutzpi huidi jüby tzajpjoty yajpaatp ma Dios y'ane'my, jacmij je' ca'ydi Juan.

29 Co ajcxy je mayjäy jadu'n midoy nañ jadu'n je yajcogüejtpidijc ajcxy huidi anajty niibéjtcixy ma Juan, chi ajcxy minañ co Dios ytudägyity. 30 E je fariseos ajcxy etz je escribas ajcxy huidi anajty ca' niibéjtcixy ma Juan, ca' ajcxy mijpidacy huidi anajty Dios ytunamy mid je' ajcxy ycixpi. 31 Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—¿Ti mid nyajquipxihibich jadayaabi jäy huidi tzinayb ma jadachambi tiempo? ¿Huidi mid nyajtügihuibich? 32 Jadu'n nej pi'ctijc huidi ajcxy iyiyb ma jäy yjuygixy ytooccixy. Mijhuan mijjihuiygixy ymigügtijc: “Ti njayaxüxich flauta e ni ca' ti m'éjtcixy; ti nja'ihui ajcxy iy jotmaymüdpi, e ca' ti myaaxcixy.” 33 Chi Juan je Bautista ymiñ, e je' ca' anajty cay, ni ca' vino ügy, chi miich ajcxy minangixy co Juan ymid ca'oybi. 34 Chi ich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty, nmiñich, chi caaybich uucpich, e miich ajcxy minangixy: “Ijxcix, cha tüg yéydijc janch cax janch vino uucp, huidi migüg'ajtpy yajcuéjtpidijc etz pocyjäydijc.” 35 Je tiy'ajt ji je' ñiguëxigy ma je pinjaty nigapxp nimiyaacp tiy'ajt.

Jesús ma Simón je fariseojäy ytijc

36 Chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy, co Jesús anajty mid ycaya'ñ. Chi Jesús ytigüy ma je fariseojäy ytijc, chi inay'ahuüy ma mesa. 37 Chi jim anajty tüg töxyjäy huidibi anajty jibic tzinaayb jibic jugy'ajtp ma je jimbi cajp. Co je' nejhuüy jüby Jesús ma fariseojäy ytijc inay ma mesa, chi mimiñ tüg quiig aceite huidibi ooy oy xuugy, chi midigüy tigoty. 38 Chi ypiguetz'ahuüy ma Jesús ytecy ymijc, e chi yajxooci Jesús ytecy mid huinni e yajpöt mid ycöhuay, chi yajjaaxy je aceite huidi ooy oy xuugy. 39 Co jadu'n ijxy je fariseojäy, je' huidibi anajty ti huoy Jesús, chi jot'ajti yminañ:

—Co ixypy jada Jesús y'ocjéjity Dios ytiy'ajtmüdpi, y'ijxcajpy ixypy pin jäy nejpy jäy yi töxyjäy huidibi nidoonip co yi' yjibictzinay yjibicjugy'aty.

40 Chi Jesús yminañ:

—Simón, cham ich tüg ayuc nmídidyich huidi nyajnimáhuamy.

Chi je' y'adzooy:

—Yajnimaaygich, Huindzin.

41 Chi Jesús yminañ:

—Tüg comeñjyäj ymüid anajty metz jäy huidi ti ñuucxy. Tüg jäy anuucxy migoox migo'px denario meeñ, e je jadügpä anuucxy huixchigui'px majc. ⁴² Com je' ajcxy ca' anajty müidity ti müid cuedip, chi je comeñjyäj huinmecxy nimetz. Miich ocniimaaygich, ¿je metzpi jäy huidi nuucxy, huidibi je' ñigi chojpy?

⁴³ Chi Simón y'adzooy:

—Hue' n'a'ixiiyich je tüibi huinmecxy jac'anaxy.

Chi Jesús ymíañ:

—Ti mdiygapxy.

⁴⁴ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäy, e nimay Simón:

—¿Nej m'ijxyp jadayaabi töxyjäyi? Co ndigiiyich ma mdiyc, ca' müich ñi xymooyich co ndecy nbújibich. Jadayaabi töxyjäy üich ndecy ti xypújip müid yhuinni, e ti xyméexyich ndecy müid ycöhuay. ⁴⁵ Ca' üich müich ti xychücxxy. Jada töxyjäy jadu'n nej ti ytijc tügüy, xychücxtyyb üich ndecy. ⁴⁶ Hich müich ca' aceite mbidägy ma üich ngohuajc. Jada töxyjäy ti xyajjaaxi ndecyich aceite huidi ooy oy xuugy. ⁴⁷ Paady üich müich nyajnimäy co jada töxyjäy huinmecxi yi' ymaybocy, co tüibi oyhuinma'ñ yajtuñ cixyjot huinijot. Pinjaty hueeni ypocy yajhuinmecxi, hueeni yi' chójcin yajniquëxügy.

⁴⁸ Chi Jesús je töxyjäy nimay:

—Ti müich mbocy yajhuinmecxtäy.

⁴⁹ Pinjaty anajty ñaayb ma je mesa ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—¿Pin jäy jada jada' co ñañ yhuinmecxipy jäy ypocy?

⁵⁰ Chi Jesús nimay je töxyjäy:

—Ti m'alma ñändzögy co ti xymibicyich. Nicx jotcujc.

8

Töxyjäydijc huidibi anajty Jesús pubejtp

¹ Co jadu'n yjajti, chi Jesús ñicxy ma tüg'óciy je mij cajp etz mutz cajp, capxhuäcxy je oybi ayuc maabi Dios y'ané'min. Je nimajmetzpi ydiscípulos ajcxy müid ñicxy. ²⁻³ Etz ñañ ymüidnicx nijéjity töxyjäydijc huidi anajty Jesús ti yajtzögy huidi ca'oybi anajty ymüid etz jac tijaty pa'm. Hue' je' ajcxy anajty je María je töxyjäy huidi anajty xüjip Magdalena, je huidibi Jesús yajpidzimi huixtujc ca'oybi ma je'; etz Juana, je huidibi ñay anajty xüjip Chuza, e je Chuza hue' je' je rey Herodes ytungmüidpi; etz Susana, etz jacjadyii ajcxy huidi anajty ajcxy pubejt Jesús müid tijaty anajty ajcxy ymüid.

Je niipi y'ijxpejt

⁴ Co mayjäy ooy ñayyöymujc ma Jesús yhuinduu huidi tzoon ma tüg tüg cajp, chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

5 —Cha tög ayuc nyajnimähuaangixy. Jadu'n jäy tög choñ niipi, ñicxy trigo tım huijpi. Co je trigo tım huijy, chi nijëjity ypac oy ycäy mijtüguc, chi je jäy ajcxy yajhuägpejty, e huidi ca' yajhuägpejty, chi joon piihuigy. 6 Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma tzaa ñicx. Co ymujxy chi je' ytich, je' co anajty naax ca' yxoogity. 7 Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma apyjot, chi ymujxy quipxy mïd apy'ung, chi y'ujtz'o'ctay. 8 Chi nijëjity trigo pajc oycäy ma je naax oybi huinnätzcujc, chi ymujxy, chi yeectzoñ, ytım'ajty oyjaty, tög trigo pajc migo'px oyc'o'ity.

Co Jesús je mïydägi yajmay chi yjactımcapxcoty, ymınañ:
—Pin midohuamb jada ayuc, huen midooy.

Nej yhuimbizımy je niipi y'ijxpejt

9 Chi je discıpulos ajcxy y'amıdooy:

—¿Nej jada jadu'mbi jihuimbit ayuc yhuimbizımy?

10 Chi Jesús ymınañ:

—Miich ajcxy jaydëbi mnejhuıhuıpy huidi Dios ñıgapxpy ñimıydacpy coyüch'amy ma y'ané'mın ycötüjcin. Jacjadyıibi jäy jihuimbit'amy nyajnimayich, jaydëbi pinjaty huidi ijxp ca' ajcxy y'ixıpy, etz pinjaty midoob, ca' ajcxy mido'mbigıpy.

Jesús capxticxy je niipi y'ijxpejt

11 Jadu'n je jihuimbit ayuc yhuimbizımy: Je trigo pajc Dios je' y'ayuc. 12 Je trigo pajc tıibi tüguc ycäy, je' je' jadu'n nej jäy huidi midoob Dios y'ayuc, chi mic'amy ñiminyii je ca'oybi, e piibizımdäy je Dios y'ayuc ma yjot yhuinma'ñ, ca'ydı mıbic etz ca'ydı y'alma yajnıdzögyii. 13 Je trigopajc huidi cähui ma tzaajot, je' yi' ajcxy huidi je ayuc midoob, chi cöbicy jotcujc, chi je' ca' ytictztigıy, tzojccıxy y'ocmıbicy, co agapxıyb paaty chi ixmajtznı. 14 Je trigo pajc huidi ti cähui apy'agujc, je' je' ajcxy huıdibi midoob, chi co ñicxni jäydıgooyñı Dios y'ayuc mïd jotcujc'ajtın tzınaayın etz jugy'ajtın etz comeeñ'ajtın, e chi ca' Dios y'ayuc yhuı'my ma yjot yhuinma'ñ. 15 Je trigo pajc huidi cähui ma oyñaax huinnätzcujc, je' ajcxy huidi oy etz tudägy yjot yhuinma'ñ mıdıty. Chi je Dios y'ayuc midohui'my, e oñdägy'amy Dios y'ayuc ymayıy ma yjot yhuinma'ñ.

Je lámpara ñı'ijxpejt

16 Co jäy ajcxy jıındicxi'ñ nöctzoy, chi ca' ajcxy cöjupy mïd tu'tz, nañ ca' huaad pidägy cıjx pätcı'py, hue' janchtıy pıdaaccıxy ma jıındicxpejt, co pin ytıgıy jëbi ıxy je jın. 17 Ca' ni pin ayüch tunıpy e ñicxy ycayajnejhuıy, ca' ni pin ti tunıpy ameech e ñicxy ycanıquëxıgy. 18 Paady miich ajcxy midoogıx yajxon co pin tijaty mïd, jacyajmöhııp yi'. Pin ti camıd, yajpigıpy je' huidi anajty yjamıd.

Jesús ytaj etz je jugymıgüg

19 Chi Jesús ytaj etz y'uch ajcxy ñimiini, ca' ajcxy nimejch Jesús yajxon miid mayjäy ycixpi. 20 Chi Jesús yñimaayi:

—Cheeby mdaj etz m'uch ajcxy tiba'y, miich ajcxy xy-jamigapxam.

21 Chi Jesús ymīnañ:

—Yi jäy ajcxy huidibi Dios ayuc midoohuipy etz cuyduunip, yi' ich ndaj'ájtypich etz n'uch'ájtypich.

Jesús yajxemy je poj etz je ñi co anajty chachpidigy

22 Chi tüg tecy yjajti Jesús ytigiiy ma tüg barco miid ydiscipulos ajcxy, chi Jesús ymīnañ:

—Tzoc jim'amy ñinaxy náxim.

Chi ajcxy chooñ. 23 Chi ñigujc anajty n'icxcixy co Jesús ymi'ögy. Chi tüg mic poj miñ ma je mejy. Chi je barco ñi yajtigiyii, janch yinjaty jahueenjaty ycaquiiñ. 24 Chi ajcxy Jesús nimijhuägy, tijyücxxy ajcxy nimaaygixy:

—¡Huindzin! ¡Huindzin! Cham ajt n'ocquiiñim.

Co Jesús oy ymäyhuijy, chi jipcogapxiy je poj etz je mejy co anajty chachmijjétpety ma barco. Chi je poj yhuäcxijptay, y'amoonday. 25 Chi Jesús ymīnañ:

—¿Ma miich ajcxy je mmibíjcin?

Chi ajcxy yjanchchigiygoty janch yhuinmay ajcxy ñayñimáayigixy miñ xyipy:

—Pin yëydijc jada jada' co je poj etz ñi jüguexy, etz yajhuäcxipy, etz ycapxycöbigyii.

Je Gadarajäy huidibi anajty ca'oybi miid

26 Chi ajcxy ymejch ma je gadarenos naaxjot, huidi hui'm jim'amy ñinaxy ma je Galilea mijlaguunba'. 27 Co Jesús ñiibidzimy, chi jipcobadiy tüg yëydijc huidi anajty ti choñ ma je Gadara cajp. Je' anajty ymiid ca'oybi, ti anajty yjejni maabi ypadyii. Ca' je' anajty huit yajtuñ, nañ ni ca' anajty chinäy ma ytijc, öcpijut anajty yajtzinähuiyb. 28 Co je' ixpaty Jesús, chi yaaxqueecy, e ycoxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, ymīnañ janch mic:

—¿Ti ich miich co xyñimiiñich, Jesús, tügpajc mijpi Dios y'ung? Tun may'ajt ca' nijot xychachchaachytúñich.

29 Jadu'n mīnañ com co anajty Jesús ixquexy je ca'oybi ma je jäy, ti anajty yjejni ma je ca'oybi anajty tzach'ane'my je jäy. Coxoch anajty ymīgügtijc ymiid'adyii miid cadena. Janch ypojtpy cadena, chi ca'oybi anajty yajnicxyii mijtigiduum.

30 Chi Jesús y'amidooy je locijäy:

—¿Ti miich mxii?

Chi je ca'oybi ymīnañ:

—Ich nxii Legión (hue' yhuimbidzimy nimay).

Jadu'n minañ com nimay anajty ca'oybi ti ytigüygixy ma je jäy. ³¹ Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy ma Jesús co ca'ydi yquexyii ma ayoodactuuby. ³² Jim anajty tüg quepy idzim chachjüxcixy ma je ujtzjot. Chi je ca'oybi may'ajt pijctzoy co huen yajtigiyihuipy je' idzim. Chi Jesús ni'adzooy. ³³ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi ytigüy ma je may'idzim. Huin'it je may'idzim ñayñajtzjibibydaayi ajcxy ma tüg ahuoc, chi oy ajcxy ycädäy niijoty, chi y'ögtay.

³⁴ Chi je idzim cuend'ajtpi ajcxy co ixxy jadu'n nej ti yjadyii müd ajcxy y'idzim, chi ajcxy yqueecy, oy nimiydaaccixy cajpjoty etz majaty tundac. ³⁵ Chi mayjäy ajcxy chooñ oy ijxcixy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti jadyii, oya'tcixy ma Jesús. Chi je mayjäy ajcxy paty je yëydijc, tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii, iñäy ma Jesús yhuinduu, huit müd etz huijy quejy, chi ooy je jäy ajcxy chigüy. ³⁶ Chi pinjaty ajcxy ixx müd miydacy jadu'n nej yi' choocy, je jäy huidi anajty ca'oybi müd. ³⁷ Huin'it tüg'óciy je mayjäy ma gadarenos naaxjot etz jadyii cajp huindy agonbi, chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma Jesús co huen jihuägy ma je' ajcxy, co anajty ooy chigüygixy. Chi Jesús ytigüyñi barcojoty yhuimbijtni. ³⁸ Chi je jäy tiibi anajty ca'oybi ñibidzimyii ycöbidzimyii pijctzoy may'ajt co müd'idan Jesús. Chi Jesús müd capxycijxy, nimay:

³⁹ —Nihumbit mdiyc, etz nimiydäg jada mijpi tung huidibi Dios ti tuñ müd miich ycixpi.

Chi je' ñicxy capxhuäcxy je tiy'ajt cajp cajp jadu'n nej anajty mijhuinma'ñ Jesús ti tuñ müd je' ycixpi.

Je Jairo ñix etz je töxyjäy huidibi Jesús yhuitpa' nïdoni

⁴⁰ Jadu'n yjajti co Jesús yhuimbijty co chooñ Galilea, chi je jäy ajcxy cöbijcy Jesús janch agujc jotcujc, com nidüg'óciy anajty ooy jip'ijxcixy. ⁴¹ Chi tüg yëydijc huidi anajty yxi Jairo huidibi anajty mijtungmüd ma judíojäy ñaymujctac ymiiñ ma Jesús, chi minucxtacy Jesús pijctzoy may'ajt co huen nicxy ma je' ytijc. ⁴² Jairo ymüd anajty tügpaic ñix, hue' anajty yjimijt majmetz, janch tim ögaanip anajty. Co Jesús ñicxy müd je', chi janch mayjäy anajty chach'adijüyii chach'agodüyii.

⁴³ Chi tüg töxyjäy huidi anajty yxi ybo', ca' anajty y'oc-huäcxijpni, mimajmetz jimijt anajty cujc jadu'n mi'ijtni. Ti anajty ymeeñ yajtundäy ma je tzojdumbi ajcxy, etz ni pin anajty ycayajtzögyii. ⁴⁴ Chi je töxyjäy nimijhuägy je Jesús, chi nïdoni yhuitpä. Janch mic mic je yxi ybo' oy yhuäcxipy.

⁴⁵ Chi Jesús yminañ:

—¿Pin xyñidoñ ich nhuit?

Chi ajcxy y'adzooy co ca' pin. Chi Pedro etz tüg'óciy müd je' yminañ:

—Huindzin, jāy ti xy'adijīy ti xy'abodīy etz miich mīna'ñ: “¿Pīn ti xyñidoñich?”

46 Chi Jesús ymīnañ:

—Nidūgti ti xyñidoñich. Nnejhuīywich co mīid nmic'ājtic ti nyajtzōgyich pīnjaty.

47 Co je tōxyjāy jihuīy co ca' coyūch yhui'ma'ñ, chi nimīiñ janch tziyuuyb. Chi yhuindacy ma Jesús yhuinduu, chi capxpīdzīmy mayjāy'agujc ti ycīxpi anajty co ti nīdooni Jesús yhuīpa', e co anajty mic'amy ti chōgy. 48 Chi Jesús nīmay je tōxyjāy:

—Tōxyjāy, ti mdzōgy co ti xymībicyich, nīcx jotcujc.

49 Yam Jesús anajty ycapxpy, co ymīiñ tūg jāy huīdi anajty ti chooñ ma Jairo ytījc; je Jairo nihuindzin'ajtp anajty je judiojāy naymujctac, chi nīmaayi:

—Ti y'ōgy miich mnīx, ca' mjac'amayīy nīgi yī Huindzin Jesús.

50 Co Jesús jadu'n mīdooy, chi ymīnañ:

—Ca' mdzīgīy, mībijcīch janchtiy, etz tzōgīp yī mnīx.

51 Co Jesús ytīgīy ma je tījc, chi ca' a'ixīy nīcxy ytīgīy hueñy'pīnity mīid je'. Jēyi Pedro, Jacobo, Juan etz je tōxy'anāg ytaj yteedy ytīgīy mīid Jesús. 52 Chi tūg'ōcīy je mayjāy ajcxy janch yaaxp, janch ñé'mgīxy mīid je tōxy'anāg ycīxpi. Chi Jesús ymīnañ:

—Ca' myaaxcīxy, ca' yī' ōgīy, maab yī'.

53 Chi nīgoob ajcxy nīxiicy com ti anajty nejhuīygyīxy co ti y'ōgni. 54 Chi Jesús majch je tōxy'anāg ma yci', chi mīgapxy mic, ymīnañ:

—Tōxy'anāg pīdīg.

55 Chi je' yjugypījcy, e mic'amy ypidīgīy. Chi Jesús ymīnañ co huen yajcaaygīxy yaj'uuccīxy. 56 Chi ytaj yteedy ajcxy ooy chīgīy yjihuīy. Chi Jesús nīmay co ca' huaad pīnjaty mīidmīydāgīpy jadu'n nej ti ytuñyīi yjadyīi.

9

Jesús quejxy ayuccapxhuācxp je nīmajmetzpi ydiscīpulos ajcxy

1 Co Jesús yajyōymujctay je ni majmetzpi ydiscīpulos ajcxy, chi moy je mic'ajt jaydēbi yajtzōgīpy pa'mjāy, etz moy ajcxy nañ jadu'n cōtūjcīn co ajcxy ixquexīpy je ca'oybi. 2 Chi quejxy je' ajcxy ñīcxy capxhuācxīxy jadu'n nej Dios y'ane'my, etz yajtzōocīxy pa'mjāy. 3 Chi Jesús ymīnañ:

—Ca' ni ti tū'amgīxpi mīmīnīcxcīxy; ni mgamīnīcxcīp mdajc, ni mmorral, ni mgaagy, ni meeñ, e ni mgamīnīcxcīpy ajcxy metz mhuit. 4 Huen tīm huīdi tījc ma anajty mdīgīygyīxy,

jim ajcxy hu'ngixipy, e jim ajcxy nayoöyhuäcxiiyb.
 5 Hueñyama'amyity ma ca' jäy xycöb'ijccixy, co ajcxy
 mbidz'ingixipy ma je' cajp mhuinnéjpcixipy mhuiñjáaxcixipy
 je naaxjoc ma mdecy. Jada je' tiy'ájtíp co Dios tzaachytunipy
 yi jadu'mbi jäy ajcxy.

6 Chi ajcxy ñayoöyhuäcxtaayi, ñicxy ajcxy cajp cajp
 capxhuäcxixy je oybi ayuc, etz yajtzoocixy pa'mjäy
 hueñytimma'amyity.

Co Juan el Bautista y'ögy

7 Je rey Herodes co nejhuñy jadu'n nej Jesús anajty
 mijhuinma'ñ tuñ, chi ooy anajty tzachnejhuñhua'ñ pin je'
 anajty. Com nijëjity jäy anajty yminaangixy co ti Juan ju-
 gypicy. 8 Chi jacnaagity yminaangixy co Elías ti ñayguëxigiyi,
 e jacnaagity yminaangixy co tüg Dios y'ayucnajtzcaxiiybi je'
 ti yjugypicy huidi jecy'ajty octzinaybi. 9 Chi Herodes yminañ:
 —Ich yi' ni'ane'mdiy co huen ajcxy Juan ycohuajc
 yajminajci. ¿Pin jada jada' huidi ich nmidooybich co
 tzachnimiydaaccixy?

Herodes ooy anajty ja'ixa'ñ Jesús.

Jesús yajcay migoox mil jäy

10 Co je apóstoles ajcxy yhuimbijty, chi yajm'idmiydactay
 ajcxy Jesús tüg'óciy tibi anajty túngixy. Chi ac jëyi ydiscípulos
 m'id'ajty Jesús mijtig'iduum huington ma tüg cajp huidi yxi
 Betsaida. 11 Co je mayjäy ajcxy nejhuñy, chi ajcxy panicxy
 Jesús. Chi Jesús je mayjäy cöbijctay etz yajm'idmiydacy ajcxy
 Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ané'min cötújcin m'idity. Jesús nañ
 yajtzoöpy anajty huidijaty yajtzoñhuaam.

12 Co oy chu'hyñi, chi ymijhuägy je nimajmetzpi ydiscípulos
 ajcxy ma Jesús, chi ajcxy nimay:

—Capxycijxni m'id jadayaabi mayjäy ajcxy, jaydëbi ajcxy
 ñicxipy ma yi cajp huidi huinduy agon yajpaatpi, huen nicxy
 ixtaaygixy jättac etz jim ajcxy paadipy caayin uucin. Com hue'
 jada it ma ich ajt yam nyajpaatim mijtig'iduum.

13 Chi Jesús yminañ:

—Mooygix miich yi' ajcxy ycaayin y'uucin.

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Jëyi ich ajcxy nm'ididyich migoox tzajcaagy e mejtz acx,
 nigo co ca' ich ajcxy njuy caayin uucin m'id jadayaab mayjäy.

14 Hue' anajty oy nimigoox mil je jäy. Chi Jesús nimay je
 discípulos:

—Yaj'ixtaaccix ajcxy yi mayjäy.

15 Chi ajcxy jadu'n cuyduuñ, yaj'ixtactay ajcxy je mayjäy.

16 Chi Jesús conigy je migooxpí tzajcaagy, etz je metzpi acx,

chi ypa't'ijxy tzajpcíxy conuucxy je tzajcaagy etz acx, hui'n'it tujc-huäcxy moy je' ydiscípulos ajcxy, huen yajhuäcxcíxy ma tüg'óciy mayjyä. ¹⁷ Chi ajcxy ycay cüxyi, hui'n'it ajcxy yajmujcy je tzajcaagy yconaxy etz je acx yconaxy majmetz cach.

Pedro capxypidzimy co Jesús yi' je' je Cristo

¹⁸ Chi jadu'n yjajti co Jesús anajty ycapxtägy ahuingujc müd je' ydiscípulos ajcxy, chi Jesús je' ajcxy y'amidojy:

—¿Pín ñich jäy xytijy?

¹⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Nijëjity jäy xytijy co miich je Juan je Bautista; nijëjity ymínaangíxy co miich je' Dios y'ayucnajtzcaxíybi huidi jecy'ajty tzínay e ti yjugypicy.

²⁰ Chi Jesús ymínañ:

—¿Miich ajcxy, pín ñich miich ajcxy xytíjciy?

Chi Pedro y'adzooy:

—Dios yCristo.

Jesús capxypidzimy co y'ögañ

²¹ Chi Jesús pidacy ané'mín etz cötújcín co ca' ajcxy ni pín yajnimähuip co yi' je' Cristo. ²² Chi Jesús ymínañ:

—Ooy ycopícyity co ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, canaag nax ayo'n nbáadibich, ca' xymijpidägibich je mijjäydijc, je teedy tungmüdpi, etz je' ajcxy huidi yaj'ixpicy Dios ñecy, e co n'ögip njugypigípyich codugüg xii.

²³ Chi Jesús nimay ajcxy nidüg'óciy:

—Pen ji pín xypanícxañich, huen jäydgoydäy yci'm tzójcín etz huen xypanícxyich jabom jabom, oy nej ytimyjadípy ytimy'ayoohüpy, tim nipaady nej jihüy ti cabígy mgruudz jabom jabom etz pajamgich. ²⁴ Huen pinjäy huidibi ca' yegañ yi yjugy'ájtín ma yi o'cín müd ñich ycixpi, hue' je' yajtigoyamy yi' yjugy'ájtín. E huen pinjäy huidibi yegamy yjugy'ájtín ma yi o'cín müd ñich ycixpi hue' je' ypadamy yi jugy'ájtín. ²⁵ ¿Ti tüg jäy ypatpy, pen ti paady tüg'óciy cohuit'ájtín comeñ'ájtín ya naaxhuiñ e nayyajtigoyii, etz ca' y'alma yajnödögy? ²⁶ Yi jäy ajcxy pinjaty xymídzöydünibich n'ayuc, ñich je' je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nañ nmídzöydünibich je' ajcxy co anajty nhuimbityich ya naaxhuiñ, müd ñich n'ané'mín etz nmíc'ajtich etz nDéedyich y'ane'm'ajt, etz ymíc'ajt, etz müd je ángeles ajcxy ymíc'ajt huidibi huädz yjot yhuinmañ. ²⁷ Janch ñich miich ajcxy nimäy co ji jäy ma miich ajcxy huidibi ixípy Dios y'ané'mín jayijp ca'ni anajty y'ögy.

Jesús yajtigach je ñinícx

²⁸ Chi müductujc xiibi maabi anajty jada ayuc jadu'n capxy, Jesús huodzoñ Pedro, Juan etz Jacobo, chi müd'ajtpy jim

ma tög copjijp Dios mißijctzoob. ²⁹ Yam anajty Dios ooy mißijctzoy, co Jesús yhuiñyijp oytigach, e je yhuit yjajty janch poob janch adicxp. ³⁰ Chi metz jäy ñayguëxici, mißgapxy mißdmidyägy Jesús, Moisés je' anajty etz Elías. ³¹ Huidi ajcxy naygëxici janch jühuidityi anajty ajcxy je tücxin jájin mißdity, nigapxcixy nimidydaaccixy je o'cin huidi Jesús ypadamy jim Jerusalén. ³² Pedro, Jacobo etz Juan ooy anajty ajcxy chachmähuanani, chi ajcxy mi'ögtigooy. Co oy ymäyhuijcxixy, ijxy ajcxy Jesús y'adixcin y'ajajin, etz nañ jadu'n ijxy ajcxy je nimetzpi jäy ajcxy huidi anajty Jesús mißdmidyäcxy. ³³ Jadu'n yjajty co yi jäy ajcxy puyöyduutni Jesús. Chi Pedro Jesús nimay:

—Huindzin, jotcuyc ich ajt ya. Tzoc tugüg tijc yaj'oyüym, tög miich mjëdibby, jadüg Moisés jëdibby, etz jadüg yi Elías jëdibby.

Pedro ca' anajty nejhuüy ti ycapxy. ³⁴ Yam nigi anajty ycapxy co joc ñaaxcidacy huidi yajnidiçoy je' ajcxy. Chi ajcxy ooy chigüy co oy joc yajnidiçoydáayigixy. ³⁵ Chi tög ayuc yajmidooy ma je joc yminañ:

—Ich jada n'ung'ajtpy, ooy ndzocyich njihuüyich. Amido'ijti miich ajcxy yi' y'ayuc.

³⁶ Co je ayuc y'amoñ, chi ajcxy ijxy Jesús naydüg yhui'my, chi ajcxy nañ jadu'n amoñ. Huin'it xi ni ca' ajcxy miydacy mißd ni pin jadu'n nej anajty ti y'ijxcixy ti ymidoogixy.

Jesús yajtzögy tög yeegy'anäg huidibi anajty ca'oybi mißd

³⁷ Com jabom co Jesús, Pedro, Jacobo etz Juan ajcxy yminajcy ma je copjijp, chi ooy mayjäy chooñ oyjijpcobadiyüi. ³⁸ Chi nidügti jäy ycapxy janch mic, yminañ:

—Huindzin tun may'ajt ix ich n'ung, yi' ich tügpaç n'ung'ajtpy. ³⁹ Huen mináajty ca'oybi ymachyüi, chi timetiini yaaxquëgy yajyachyüi yajquidyüi, etz yajpidzimy oy yhuin'opy y'aa'opy e adzaach y'ixmachyüi. ⁴⁰ Ti ich may'ajt nbijctzooyich ma yi mdiscípulos ajcxy, co huen yajpidzimy je ca'oybi, per ca' yi' ajcxy ti mimadägy.

⁴¹ Chi Jesús yminañ:

—Miich jäy ajcxy huidibi ca' mißijcp ca' ajcxy mmijpidäga'ñ yi tiy'ajt! ¿Naag xi ich njac'idipy ma miich ajcxy nmimecxtúccixipy? Mimin m'ung ya.

⁴² Co anajty yhuingoñ, chi je ca'oybi yajcidaay je yeeg'anäg, chi ooy yajyatzcooti. Chi Jesús ix'ojy je ca'oybi, e yajtzoocy je yeeg'anäg, chi yteedy yajcidiçyüi. ⁴³ Chi tög'ócxy je mayjäy ajcxy ooy chigüy mißd je mijhuinma'ñ huidi Dios ytuun.

Jesús capxidzimy jadüg'oc co y'öga'ñ

Jesús ydiscípulos ajcxy ooy jihuiçyixy huinmaayçixy co Jesús jadu'n yminañ:

44 —Miich ajcxy yajxon mido'mb'ijccix jada ayuc. Hich je' je jäy huidi tzoon tzajpjoty, hue' nyajciyega'ñich ma pocyjäydijc ajcxy yci'am.

45 Je' ydiscípulos ajcxy ni ca' anajty huinjihuigyixy, tzigiiyb anajty ajcxy, paady ca' ajcxy jaty nej yaj'amidóogixipy.

¿Pin je' nigi jacmijip?

46 Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ytigiiy huinmay'ahuidijtp, nejhuhuaangixy pin je' jacmij'idam. 47 Jesús nejhuiiy je' ajcxy yjot yhuinma'ñ huidi nayyajm'idm'iydáacip ajcxy, chi tüg pi'c'anäg huijtzigy, ypidacy ma ymijc. 48 Chi Jesús yminañ:

—Pinjaty xycöbijcpich jadu'n nej jada pi'c'anäg xycöbicyich m'id hich nxii yci'xi, hich yi' anajty ti xycöbicyich; je huidibi hich xycöbijcpich, cöbigiib je huidi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. Yi' huidibi jacmútzip ma miich ajcxy, yi' je' jacmijpi.

Pin hich ajt ca'p xymijotma'tim, je' ajt xymijnicxpejtim

49 Chi Juan yminañ:

—Huindzin, ti hich ajcxy n'ijxcixy co tüg jäy ti yajpidzimy ca'oybi m'id miich mxii miich mmic'ajt. Ti hich ajcxy yi' nyaj'ojyich com ca' yi' hich ajt xypahuidijtim.

50 Chi Jesús yminañ:

—Ca' myaj'ójcixy yi'; pinjaty ca' xymidzip'ajtim, hich ajt yi' nmiid.

Jesús jijpcogapxy Jacobo etz Juan

51 Jadu'n yjati co tiempo yhuingoni mina Jesús ñicxi'p tzajpjoty, chi yhuinma'ñ pidacy co nicxa'ñ jim Jerusalén.

52 Chi Jesús quejxy cogapxy jayijp jättac pijtzoobi. Chi je cogapxy'ajtpi ñicxy ytigiy ma je samaritano jäy ajcxy ycajp, jättac pijtzoobi. 53 Chi je' samaritano jäy ajcxy ca' yega'ñ jättac, com ñejhuigyixyp co Jesús etz ymigügtijc ñicxy anajty ajcxy jim Jerusalén. 54 Co jadu'n Jesús ymigüg ajcxy nejhuiiy co je samaritano jäy ca' jättac yega'ñ, chi Jacobo etz Juan nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej m'a'ixiiyb hich ajcxy n'ocni'ane'mdäyich huen jin cäy huidibi tzomb tzajpjoty, jigix yi' samaritano jäy ajcxy yci'xtähuipy jadu'n nej je profeta Elías ytuuñ jecy'ajty?

55 Chi Jesús y'ijxhuimbijty, ojt Jacobo etz Juan, nimay:

—Miich ajcxy ca' mnejhuigyixy ti jot ti huinma'ñ miich ajcxy m'id. 56 Hich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, ca' ti nmiñich ya naaxhuiñ co jäy yjugy'ajt miñ nyajtigooyich, hue' jánchtiiy ti nmiñich co jäy yjugy'ajt nyajtzóogibich.

Chi ajcxy ñicxni huingbi cajp jättacp.

Je pinjaty anajty Jesús panixam

57 Jadu'n yjajti co anajty ñícxcixy ma tüg tü'aa, chi tüg jäy Jesús nimay:

—Huindzin, ñich miich nbanicxaamy oy tim ma'amy miich mnicxy.

58 Chi Jesús y'adzooy:

—Yi huaax ymïd yi' ajcxy yjut, etz yi joon ajcxy ymïd ajcxy ype'ñ, ñich je jäy huïdi tzoon tzajpjoty ca' nmïdidyich ma nmähuibich ma nbócxibich.

59 Chi Jesús nimay jadüg jäy:

—Pajamgich.

Chi je jäy y'adzooy:

—Huindzin, jayijp ñich ndeedy n'ocyajnaaxtigihuiipy.

60 Chi Jesús ymïnañ:

—Jëbi yajnaaxtigihuiipy huïdibi ca' xypanicxa'ñich. Nicx miich capxhuäcxi Dios y'ayuc y'ané'min.

61 Chi jadüg jäy ymïnañ:

—Huindzin, nbanicxamy yam. Tun may'ajt ocnajtz-madziygich nicxy n'ocmïdcapxycixyich njuugy nmigügich huïdi jim ma ñich ndijc.

62 Chi Jesús ymïnañ:

—Pinjaty yhuinma'ñ ti pidägy co Dios ytung tunaani, ca' huaad ixmach je tung, tim jadu'n nipaady nejihuuy tüg jäy ti ytigiy naaxjidziiztpi mïd arado, e ca' huaad y'ijxhuimbity com co huinduum arado nicxihuiipy.

10

Jesús quejxhuäcxy je nidugi'pxmajcpi

1 Huin'it co jada jadu'n ti ñaxy, chi je Huindzin Jesús huin'ijxy jatugi'pxmajc y'ixpijcpidijc, chi quejxigy cogapxy metz metz ma tüg tüg cajp majaty ñicxa'ñ. ² Chi Jesús nimay yi' ajcxy:

—Janch je cosecha ooy ti yhuindiyy, yi midumbi janchtiyy hueeni. Chojcpy co nbijctzóohuim ma nHuindzin Dios co huen quexy ytumbidijc ma yi cosecha. ³ Nicxcix, ñich miich ajcxy nguejpxy jadu'n nej cöbixy y'ung yhuïdity pa'uc agujc. ⁴ Ca' mminicxcixy mbijty, ni mxäcxuumy, ni mgig, e ni pin ca' mgapxpócxixipy tü'am. ⁵ Co ajcxy mdigihuiipy huenytimtitijcity, jayijp ajcxy minángixipy: “Ji jotcujc'ájtín ma jada tijc.” ⁶ Pen yung naxy je' ajcxy yajpaady, miich ajcxy je mgapxpooocxin jotcujc'ajt myegipy ma je' ajcxy; pen ca' ajcxy yjadúnity, naadig'adip huïdi anajty ti mgápccixy. ⁷ Nañ huim'ngix ma je tijc, chi ajcxy mgayipy m'ügipy huïdi je jäy anajty ajcxy xymooyb, com je tumbi paatip je' je ymuju'ñ. Ca' ajcxy mhuididipy jayjin

jaydijc. ⁸ Huenytimeyhuidi cájpitý ma anajty mdigiiygixy, pen je jáy ajcxy xycöbìjcp, caaygix uuccix huìdi anajty jáy ajcxy xymooyb. ⁹ Yajtzóoccix yuujäy pa'mjäy huìdijaty jim ma je' ajcxy yajpaady, etz yajnimaaaygix: "Je Dios y'ané'min huingóniñ yì' ma miich ajcxy." ¹⁰⁻¹¹ Huenytimeyhuidicájpity ma anajty mdigiiygixy, e ca' anajty jáy xycöbigaangixy, co ajcxy mdzonaanip, nimaaygix: "Yì mgajp naaxjoc huìdi tí ypety ma ìch ndecy nhuinnebáamyich, yì' je' iixpejt co Dios ajcxy xychaachytunipy. Chi nejhuiygix miich ajcxy jada co je Dios y'ané'min tí ymihuingoni." ¹² Ìch miich ajcxy nimayb co huin'it xii co anajty yajhuaad'aty, Dios nigì tzaachytunaangixy je jáy huìdi ajcxy ca' miich ajcxy xycöbiga'ñ, ca'ydi Sodoma cajpjäy.

Je cajp huìdijaty ca'p ycapxymidooy

¹³ Chi Jesús yjacmíñañ:

—ìMiich ayoob ajcxy Corozín jáy! ìMiich ayoob ajcxy Bet-saida jáy! Co jim ma je Tiro cajp etz Sidón cajp caytuni cayjajti je Dios ymìjhuinma'ñ huìdi tí ytunyii tí yjadyii ma miich ajcxy, jécyip ixyipy ajcxy yjothuimbijtni, etz tí yajniquèxìccixy ixyipy miid je yhuit ìñaaygixy sacì nìjen nìcuyjam ìxcuyjam (je' je tiy'ajt co ooy ytajcixy ymaygixy miid ypocy ycìxpi). ¹⁴ Janch jadu'n yjadipy co anajty Dios yajnigödugìy, nigì o'ctiy miich ajcxy ayo'n mbaadiyb ca'ydi jadu'n nej Tiro jáy etz Sidón jáy. ¹⁵ E miich ajcxy Capernaum jáy ajcxy, ¿nej mmíñaangixy mjätcìxipy tzajpjoty? Hue' m'idaaccìxyp miich ajcxy ma yì ayoodactuuby.

¹⁶ Je jáy ajcxy huìdi miich ajcxy m'ayuc xymidoohuip, nañ xymidoohuìb yì' ajcxy ìch n'ayuc. Je jáy ajcxy huìdìbì miich ajcxy ca' xy'ixa'ñ, nañ ca' je' ajcxy xy'ixa'ñich; e pinjaty ca' xy'ixa'ñich, nañ ni ca' yì' ixaangixy je Dios je huìdi tí xyquexyich ya naaxhuiñ.

Chi ajcxy je nidugi'pxmajcpi yhuimbìjtcìxni

¹⁷ Chi je nidugi'pxmajcpi huìdi Jesús yquejx ayuccapx-huäcxpi yhuimbijttay ajcxy janch jotcuje, ymíñaangixy:

—Ìxti je ca'oybi tí ìch ajcxy xycapxycöbìjccìx y miid miich mxii.

¹⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—Tí n'ixyich nej je ca'oybi yhuindzin tí ycäy, jadu'n nej jihuüy tí ycäy tí ycödigìy tzajpcìx, jadu'n nej tüg huìdzuc. ¹⁹ Ìch miich ajcxy mic'ájtín tí nmooygixy, jaydèbì ca'oybi ca' xymimadáaccìxipy, tím jadu'n nipaady nej jihuüy tza'ñ etz ca'ty myajhuäcpéjtcìx y e ca' nej mjätcìx. ²⁰ Nigì miich ajcxy jotcuje'ájtìx co ajcxy mxii y'ìjtcìx cojay jiiiby tzajpjoty, ca'ydi co ajcxy ca'oybi xycapxymidoogixy.

Chi ooy Jesús yjotcugiy

²¹ Huin'it Jesús yjotcugiy miiid je Dios yjihui'ñ ymic'ajt, yminañ:

—Nyajnajxypich Dioscojuyip ma miich, Dios Teedy, tza-jpjotypí Huindzin etz je naaxhuiñybi Huindzin, co ti myüch jada mijhuinma'ñ ma yi cohuinma'ñ jäydijc, etz ti myajnejhuüy je jäy huidi ca' y'ixpícyity. Dios Teedy, jadu'n miich ti mduñ com jadu'n miich ti mjäygidacy.

²² Ndéedyich ti xyajcidiigidäyich tüg'óciy tijaty mic'ajt oy'ajt. Ni pin ca' ijxcajp pin je' Dios y'ung'ajtpy, jéyi nDéedyich tügpajci pin xy'ijxcajpich. Ni pin ca' ijxcapy pin je' nDéedy'ajtypich, jéyi je Dios ung tügpajci huidi ijxcajp, etz jacjadyii ma je ung yajniguëxíga'ñ.

²³ Chi Jesús ni'ijxhuimbijty yi' ydiscípulos ajcxy, ahuingujc ajcxy nimay:

—Jotcujc ajcxy je jäy ajcxy huidi ijxcixp jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy. ²⁴ Hich miich ajcxy nimayb co ooy may Dios y'ayucnajtzcaxíyb etz rey ajcxy ja'ixa'ñ huidibí miich ajcxy m'ijxpy, e ni ca' ajcxy icy; etz jamídooy'ida'ñ huidi miich ajcxy mídooyb, e ni ca' ajcxy mídooy.

Ijxpejt ma tüg samaritano oyjäybi

²⁵ Chi tüg jäy huidi yaj'ixpíjcp Dios ñecy ytinaay'ahuüy jot'ixy huinma'ñ'ixy Jesús, chi y'amídooy:

—Huindzin, ¿ti huaad ndunipich co hich jugy'ajtin huinixíbi nbáadibich?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Ti jaybétyip ma yi Dios ñecy? ¿Nej mhuinjihuüy co mnecycapxy?

²⁷ Chi je ley huindzin y'adzooy:

—Mdzogípy mjihuíhuipy mHuindzin Dios miiid tüg'óciy m'aa mjot, miiid tüg'óciy m'alma, miiid tüg'óciy mmijaa, etz miiid tüg'óciy mjot mhuinma'ñ, e mdzogípy yi mijijn midijc jadu'n nej miich ci'm naychogyii.

²⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ooy yajxon m'adzooy. Tun yi', e mdzinähuiip huinixíi.

²⁹ E je' nañ jadu'n tim tiy ñejhuíhua'ñ, nimay Jesús:

—¿Pin hich nmídjic'ajtpy?

³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy choñ jim Jerusalén ycidägy anajty jim Jericó, chi oy meetzpí minaybadyii. Chi ajcxy tüg'óciy yhuit e tijaty yi' anajty ymiiid píjtaayi. Chi ajcxy ooy huinhuojpy jijphuojpy huingoxy jijpcoxy, chi ajcxy ixmach jahueengi ögy, chi ajcxy ñícxni. ³¹ Tüg judío teedy yminagíy ma je jimbi tü'aa. Co y'ijxy je tzaachíjy, chi jüyöyñajxy. ³² Nañ jadu'n yminagíy ma je

jimbi tü'aa tüg levita jäy huidi tuumb ma Dios ytijc, co jim yjaty mihuingon je tzaachijäy, co oy ixu, nañ chi jüyöyñajxy (ca' pa'ayooy). ³³ Chi tüg samaritano jäy anajty jim naxiy, co mihuingoñ je tzaachijäy, co oy ixu, huin'it ooy pa'ayogooty je tzaachijäy. ³⁴ Chi je' nimijhuägy, chi puji e xojtzi je chaach'au, nañ tzoyiyi chaach'au müd aceite etz vino. Chi yaj'iyujcpety, e yajnicxy jim ma yjättac, e jim cuend'ajty. ³⁵ Com jabom co anajty ñicxaani, chi yajpidzimy mejtz denario meeñ, moy je codijc nimay: "Cuend'at jadayaabi tzaachijäy, jadu'n nej anajty mjacmeeñyajuñ, co ñich anajty nhuimbityich huin'it nmigüedipy." ³⁶ ¿Ma je nidugigpi jäy pin je oybi ti tuñ müd je jäy huidi anajty je meetzpi ti ymeechyii ti yajtzaachiyii?

³⁷ Chi je jäy huidi Dios ñecy yaj'ixxpjicp Jesús y'adzooy:

—Je huidi ti yajtuñ je pa'ayo'ñ.

Chi Jesús ymíañ:

—Ñicx müch, e tun nañ jadu'n pa'ayo'n.

Jesús yajpaady ma Marta etz María ytijc

³⁸ Chi jadu'n yajty co Jesús anajty ytüyöy, chi ytigiiy ma tüg mutz cajp. Jim anajty tüg töxyjäy huidi anajty yxii Marta, yi' yajjättaci ma ytijc. ³⁹ Je Marta ymüd anajty tüg y'uch töxyjäyb huidi anajty yxii María, chi je' y'ixtacy ma Jesús ymijc, amidoo'ijti je' y'ayuc. ⁴⁰ Chi je Marta ooy anajty jim chachjottigoy tuñ anajty tigatii ma ytijc, chi nimijhua'cy je Jesús nimay:

—Huindzin, ¿ca' nej mnayjihuiiyii? co ñich naydüg yam tzach nayyajuñyijichi? Nima' yi María co huen xypubétyich.

⁴¹ Chi Jesús ymíañ:

—Marta, Marta, yi maytung müch mdzachmijottigooyb.

⁴² Tügpaic ji, huidibi ooy ycopícyip. Yi María ti yi' huin'ixy je oybi huidi ni pin ca' ypigiiyb.

11

Jesús yaj'ixpjc nej jëbi mibijctzoohuim Dios

¹ Jadu'n yajti co Jesús anajty Dios mibijctzoy ma tüg it lugar, co yajmay, chi tüg discípulo ñimaayi:

—Huindzin, yajni'ixiiygich ajcxy tzajcapxycapxi, jadu'n nej Juan yajni'ixiiy yi' ydiscípulos ajcxy.

² Chi Jesús ymíañ:

—Co ajcxy Dios mmibijctzohuipy, jadu'n minángixipy:

Dios Teedy, müch huidi tzajpjoty tzinaayb, huindzigiiy müch mxii y'ity. Huen miñ ya müch yi m'ané'min. Huen mdzójcín yajcuyduñ ma je jäy yjot yhuinma'ñ jadu'n nej yajcuyduñ jiiyb tzajpjoty.

³ Mooygich ajcxy ngaayin n'uucin jabom jabom.

4 Méecxibich ajcxy nbocy ngaydey huidibi ìch ajcxy ndundigooyb, jadu'n nej ìch ajcxy nmeeexyich huidibi ajcxy xymidundigooybich. Ca' m'a'ixiy co ìch ajcxy huinma'ñ tigoyipich. Yajñihuaatzcìch ajcxy ma yi jibicpi.

5 Chi Jesús yjacmìnañ:

—Pinjaty ji ma miich ajcxy huidi tüg ymìgüg mìid, co ninìcxipy mijcoodz e mnimähuipy: “Mìgüg, tun may'ajt yajpijctzoogich tugüg mdzajcaagy. 6 Tüg ìch nmìgüg ti xyñimiñich huidi tüyöyp, etz ca' nmìdidyich ti nmöhuibich.”

7 Chi je jäy y'adzooy jilby tigoty, ymìnañ: “Ca' xy'amayiyich. Ti ìch ndijc n'agiyñi, etz n'ungich yam nmìdich cijx'am; ca' njatyich nej nbidìgibich etz nmöhuipy huidi mbijctzooyb.”

8 ìch miich nìmaayb, oy ca' tzojc nipidìga'ñ ymöhuamy huidi pijctzou co mìgüg'adyii, hue' ymöhuamy jaydèbi ca'ydi yjac'amayiyii, chi yegipy tüg'óciy huidi yajmayajtpy.

9 ìch miich ajcxy nìmaayb: Pijctzóogix, e myajmöhuiipy ajcxy. Ixtaaygix, e mbaadipy ajcxy; cogapxiygix, ahuädzip ajcxy mdijc'aguu. 10 Tüg'óciy je' pin pijctzoob tijaty ma Dios, cidìgìhuib; pin y'ixtaayb, ypaadipy; pin cogapxiyb, yaj'ahuatzib ytijc'aguu.

11 ¿Pin ungedeedy ji ma miich ajcxy pen y'ung ypijctzoob tzajcaagy, nej mmöhuiipy tüg tzaaji? ¿E pin ypijctzooyb acx, nej jèbi mmöhuiipy tüg tza'ñi? 12 ¿Pen ypijctzooyb tzeydüty, nej jèbi mmöhuiipy ca'ty? 13 Pen miich jibicjäy ajcxy mnejhuib nej oybì m'ung móoygixipy, ¿nej ca' mdijy yjanchity co mDios Teedy tzajpjoty xymóoygixipy je Espíritu Santo, pen miich ajcxy mmìbijctzohuiipy?

Yajñibijccixy Jesús co mìdity mujcu' ymic'ajt

14 Chi Jesús anajty yajpidzimy tüg ca'oybi ma tüg jäy huidi anajty uumip. Jadu'n yjaty co je ca'oybi ypidzimy, chi je uum ycapxiy. Chi je mayjäy ooy jihuiy huinmay. 15 Nijējity jäy ymìnaangixy:

—Jesús mijhuinma'ñ ytumyb mìid je Beelzebú ymic'ajt, je ca'oybi yhuindzin, paady ca'oybi yajpidzimdy.

16 Jacjaydiibi jäy ajcxy co jot'ixaangixy huinma'ñ'ixaangixy Jesús, pijctzooy ajcxy Dios tüg ymìjhuinma'ñ. 17 Co Jesús nejhuib nej je' ajcxy jot'adyii huinma'ñ'adyii, chi nìmay:

—Co tüg gobierno ñaybijc-huäcxii, chi ñaychiptúnigixy miñ xyipy; ñayyajcìjxigixy ñayyajtigóoyigixy; co tüg quèx jäy ñaybijc-huäcxii, nañ jadu'n je' ñayyajcìjxigixy ñayyajtigóoyigixy. 18 Pen je mujcu' ajcxy ñaybijc-huäcxip, ¿nej jada je mujcu' y'ané'min yjac'idipy? Miich ajcxy minamb co ìch mìid ndúñich je Beelzebú ymic'ajt co ìch ca'oybi nyajpidzimy. 19 Pen jadu'n yi', ¿pin je mic'ajt mooyb huidi miich ajcxy xypahuidijtp co

yajpidzimy je ca'oybi? Paady yi' ajcxy ci'm yajniquëxícip co miich ajcxy mdundigooygixy mgapxtigooygixy. ²⁰ Pen iich miid Dios y'ané'min nyajpidzimyich ca'oybi, janch jada co Dios y'ané'min ti yjáty ma miich ajcxy.

²¹ Co tüg micjäybí miidity maydujt, e ñaycuend'adyii yajxon, ca' je' ytigoyipy tijaty ymiid. ²² Co yjáty jadüg jäy jacmicpi ca'ydi je', chi ymimadägyii, e ypijctäyii tüg'óciy ytujt huidi anajty ooy jot'amij'adyii, e yajhuäcxipy tijaty anajty ymiid.

²³ Pinjaty ca' xymijnicxpétyich, nmidzipich yi'. Pinjaty ca' ytuñ miid iich co jäy nyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' je' ajcxy jäy yajhuinma'ñyidigooyb.

Je ca'oybi co jadüg'oc yhuimbijty

²⁴ Co je ca'oybi ypidzimy ma je jäy, chi je' ñicxy jim títznaax ijxtägy co ypocxa'ñ. Co ca' paty ypocxtac, huin'it ymina'ñ: “Huimbidaambich ma je jäy yjot yhuinma'ñ ma iich ti n'octzombi.” ²⁵ Co je ca'oybi yja'ty ma anajty ti chinäy, chi paady je jäy yhuinma'ñ janch yhuädzity janch ooy jadu'n nej tüg tijc huidi janch huädz pedigity. ²⁶ Chi je ca'oybi ñicxy, e miid miñ jahuixtucj ca'oybi jacjibicpi ca'ydi je'; chi ajcxy ytiigiyy ma je jäy yjot yhuinma'ñ, e chinay ajcxy jüiby; huin'it je jäy jac'octiy oy yjajtni ca'ydi jadu'n nej anajty jayijp'aty.

Huidi ajcxy janch jotcúcip

²⁷ Co Jesús jadu'n anajty ymina'ñ, chi tüg töxyjäy mayjäy agujc mic ymina'ñ:

—Jotcujc je töxyjäy huidi ti xyajpi'c'aty etz huidi xyajyeegy.

²⁸ Chi Jesús ymina'ñ:

—Je' jacjotcujc pinjaty Dios y'ayuc midoohuip etz cuy-duunip.

Jibicjäydijc pijctzoogixy tüg tiy'ajt mijhuinma'ñyibi

²⁹ Co je mayjäy ajcxy jübigiyy, chi Jesús yminandacy:

—Jadachambi jäy ooy ajcxy yjibicjäyity, ypijctzooyb ajcxy mijhuinma'ñ ijxpejt. Ni camina Dios ajcxy ycamöhuüyb ijxpejt, jëyi tügpaic Jonás y'ijxpejt yajmöhuip. ³⁰ Com jadu'n nej je Jonás jecy'ajty ijxpejt yejcy ma je Nínive jäy, nañ jadu'n iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nyegaamyich ijxpejt jadachambi tiempo miid jäy ycixpi. ³¹ Je töxyjäy reina huidi tzinay jecy'ajty ma madzäcruudz ypidzimy, yi' je' xidähuam jadachambi tiempo jäy co anajty Dios tiyduna'ñ mayjäy, etz yajpocycähuipy ajcxy. Ixti ma naaxhuiñyibi ycocigixiy jim je reina choon co anajty amido'idani je rey Salomón ycapxy y'ayuc. Ji naaxhuiñ jadachambi tüg Dios ytiy'ajtmidpi jacniigi ymijity ca'ydi Salomón anajty. ³² Co anajty Dios tiyduna'ñ yi may naaxhuiñyjäy, chi je jäy ajcxy huidibi anajty cogajp

jim Nínive pidígaangixy etz yajpocycähuaangixy jadachambi naaxhuiñjyäy. Com je Nínive jäy jothuimbijt je' ajcxy co Jonás Dios y'ayucnajtzcaxhiy. Ji jadachambi tüg Dios y'ayucnajtzcaxhiybi jacniği ymijity ca'ydi jadu'n nej anajty je Jonás.

Je tiy'ajt huídibi nipaady nej lámpara ma ajt nninícx

³³ Ni pin ca' yüch je jün huíditi ti nögpity, ni ca' pidägy jiiiby cajón pa'tci'py, jëyi janchtiy pidägy je jün ma jündicxpejt, jaydëbi co pinjaty ytiğihuiipy tigoty, codicxhib je jün. ³⁴ Je jün ma miich ajcxy mninícx je' yi' miich ajcxy mhuiin. Pen oy miich ajcxy mhuiin, nañ jadu'n tüg'óciy miich ajcxy mninícx ymüid yi' tiicxin. Pen ca' y'óyity mhuiin, nañ jadu'n ajcxy yi' mninícx yajpaty agootztuum. ³⁵ Cuend'ájtciix yi' tiy'ajt huíditi miich ajcxy müid, ca' mgoyützcixy, com co jadu'n nicxy y'ahuimbity nej cootzpi. ³⁶ Pen miich mdiy'ajt codicxxy y'ity müid Dios ytiy'ajt, tüg'óciy quëxigtähua'ñ janch huädz.

Jesús ca'pjäygidaci je fariseos etz je escribas ajcxy yhuinma'ñ

³⁷ Co Jesús ycapxtay, chi tüg fariseojäy may'ajt pijctzoy huen nicxy müid cayii. Co Jesús ytiçtigiiy, chi y'ixtacy ma je caybejt. ³⁸ Co je fariseojäy ijxy jadu'n nej Jesús ytuñ, chi ooy huinmay nej co Jesús ca' ñayyajpocyhuächyü müid nü jayijpni ma anajty ca'ni ycaayni. ³⁹ Chi je Huindzin Jesús yminañ:

—Miich ajcxy fariseojäy, ooy mnaybidaaccixy tudägyjäy ma jäy ajcxy yhuinduu e ca' yjanchity; chi jada' ma mjot mhuiinma'ñ miich ajcxy ooy m'adzocy, etz müid ajcxy jibic-huinma'ñ; tim jadu'n nipaady nej myajhuäch ajcxy yi' tasi ninícx, yi' texyñinícx e chi ajcxy yajhu'ingixy jibicpi je tasiçoty je texyçoty. ⁴⁰ ¡Miich ajcxy ca' Dios y'ayuc huinjihuüybi! ¿Ca' mnejhuüygixy co yi' pin ti texyñinícx yajçojy nañ ti yajçojy texyçot? ⁴¹ Tun miich ajcxy ooyjäy'ájtin, huin'it janchtiy anajty ajcxy mhüädzity ma mjot mhuiinma'ñ.

⁴² ¡Ay miich ayoobi ajcxy fariseojäy! Com mbidaaccixy abicy tüg picy je majcpi müid yi' Dios ycixpi ixti yi' tzajnimang, yi' ruda, etz tüg'óciy aay ujtz. Chi jada' ca' mduñ je ooyjäy'ájtin etz tiy'ájtin jadu'n nej Dios tzocy. Hue' je' oy mduñ co tijaty abicy mbidägy müid Dios ycixpi, nañ jadu'n copicy ooyjäy'ájtin mdunipy etz Dios ytiy'ajt mguydunipy.

⁴³ ¡Ay miich ayoobi fariseojäy ajcxy! Co ooy m'adzójccixy je iñaybejt huíditi cöduum ma naymujctac, etz ooy m'adzójccixy co huen jäy ajcxy xycapxpocxcixy oy huindzigü mayjäy agujc.

⁴⁴ ¡Ay miich ayoobi ajcxy huíditi yaj'ijxpjicp Dios yley etz miich fariseojäy ajcxy! Oy mjanaybidáacigixy ooyjäy e ca' yjanchity, ca' mguydungixy Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady miich

ajcxý nej öcpi jut huidi ca' yquëxigý, chi jáy yöy nigix, com co ca' ñiguëxigý.

⁴⁵ Chi tüg jáy huídibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc yminañ:

—Huindzin, co jadu'n miich mina'ñ, nañ jadu'n ñch ajcxý ooy jibic nayjihuíyigixy.

⁴⁶ Chi Jesús yminañ:

—¡Ay ayoob miich ajcxý Dios y'ayuc huindzin! Miich ajcxý mgójcixyp canaag costumbre huidi je jáy ajcxý ca' mimadäga'ñ, e ca' ajcxý mba'ayoogixy, tim jadu'n nipaady nej jihuíy tüg tzimy ti mmooygixy jemxypí huidi ca' je jáy ajcxý mimadäga'ñ, e miich ajcxý ni ca' mgíhuäx jëda'ajty mgayaj-padaangixy je tzimy.

⁴⁷ ¡Ay miich ayoob ajcxý! com myajcojcxý je ögpi jut ma je Dios ayucnajtzcaxíybi naaxtigíy, je huidi m'ap mdeedy ajcxý yaj'o'c. ⁴⁸ Jadu'n yajhuinjihuíy nej jihuíy miich ajcxý ooy mjäygidägy jadu'n nej ajcxý m'ap mdeedy ytundigoy. Janch yí' ajcxý yaj'ögy Dios y'ayucnajtzcaxíybi, e miich ajcxý myajcoj je öcpi jut ma ajcxý je' ñaaxtigíy.

⁴⁹ Paady yí Dios jadu'n huinmay, e minañ: Nya-jniguexipyich miich ajcxý profetas etz y'ayuccapxhuäcxpi, e miich ajcxý myaj'ögip nijëjity, etz jacnaagity mbahuidijttáccixipy. ⁵⁰ Dios yajcomidohuípy jadachambi tiempo jáy ajcxý je ypocy huidi y'ap yteedy ajcxý ytuñ, com maabi naaxhuiñ chondägy, yí' ajcxý yaj'ögy Dios ytiy'ajtmüdpi. ⁵¹ Janch nimaaybich miich ajcxý co Dios yajcomidohuípy jadachambi tiempo jáy ajcxý je y'ap yteedy ypocy co ajcxý yaj'o'cy Dios ytiy'ajtmüdpi chondägy ma Abel, icht Zacarías huidi jáy yaj'o'c ma Dios ytiyc tiba'gujc.

⁵² ¡Ay miich ayoob ajcxý Dios y'ayuc huindzin! Ca' miich ajcxý m'ixpiga'ñ Dios ytiy'ajt, nañ ca' mdzocy co yí jáy ajcxý ixpigípy; tim jadu'n nipaady nejjihuíy ti mbicy je tiyc ahuaast e ca' miich ajcxý mdigíhua'ñ, e ni mgatzojccixy co huingbi nicxy ytigíy.

⁵³ Co Jesús anajty jadayaab ayuc yajnimaaaygixy, chi je Dios y'ayuc huindzin etz yí fariseojäy ajcxý jotmätcooty chi yaj'amidogoty ajcxý may ayuc. ⁵⁴ Ñayñimáayigixy miñ xyípy co huen amido'ijt Jesús y'ayuc, jigix jëb páatcixipy huidi jëb müd xigixipy.

12

Jesús yaj'ixpicy co ca' huaad pinjaty naybidaaci oyjäy pen ca' yjánchity

¹ Chi je mayjäy ooy nimujcy Jesús, janch jadu'n ñay'adijy ñay'agodíyigixy, chi Jesús nimaydacy je' ydiscípulos jayijp:

—Nigüendi müd yi fariseojäy ajcxy nej ajcxy yjäyay'ixpíjccixy. Yajxon yi' ajcxy ycapxy ymiydägy, chi ca' cuydungixy. ² Ca' ji ti huidi ijtp ayüch nicxy ycajaynejhuïy, nañ ni ca' ji ti huidi ijtp ameech nicxy ycaniguëxígy. ³ Huen huidi ayuc müch ajcxy ameech mgapxy, yajnejhuïhuip yi'. Huen huidibi ayuc huidi ti mnayyajnimáayigixy ameech jüby tigoty, mic yajcapxhuäcxip tijc nigíxy.

Pin jëbi huaad ndzigüyim

⁴ Chi Jesús yjacminañ:

—Müch ajcxy nmigügtijc, ñch müch ajcxy nimaayb co ca' mdzigüygixy yi jäy ajcxy huidibi ninicx yaj'o'cp, com ca' jac ni ti ajcxy tunipy. ⁵ Hich müch ajcxy nyajni'ixíhuipy pin huaad jëbi mdzigüygixy. Yi' janch mdzigüygixy yi Dios huidibi jugy'ajt pijcp, e huin'it müd je' ymic'ajt jëbi quexipy m'alma ma je mij jün. Yi' janch mdzigüygixy yi'.

⁶ ¿Nej ca' jäy ajcxy ytoogyii migoox joon müd metz pi'cmeeñ? Dios ni tüg yi' ajcxy ca' jäy digooyity. ⁷ Ixti mgöhuay ajcxy ac michoy Dios müdity. Ca' mdzigüygixy, jactzou nigí müch ajcxy ma Dios ca'ydi pi'cjoon ajcxy.

Je pinjaty ca'p midzöyduñyii Jesús mayjäyjoty

⁸ Hich müch ajcxy nimaayb co pinjaty ma müch ajcxy huidi capxpídzimp mayjäyjoty co xymibicyich xymijpídägyich, ñch, je jäy huidi tzoon tzapjoty, ngapxpídzimipyich co ti ngöbicyich jadu'mbi jäy ma Dios y'ángeles ajcxy yhuinduu. ⁹ Pinjaty ca' xycöbicyich mayjäy'agujc, nañ jadu'n ñch yi' ca' ngöbigipyich jüby ma Dios y'ángeles ajcxy yhuinduu.

¹⁰ Tüg'óciy jäy huidi jadu'n ñch, je jäy huidi tzoon tzapjoty, xyñigapxp xyñi'ojüybich Dios huinmecxiib. Chi jada' pinjaty nigapxp ni'ojüyb je' Dios yjihu'iñ (je Espíritu Santo), yi' janchtiy Dios ca' yhuinmecxiyb.

¹¹ Co mmidzip ajcxy xyajnicxip ma naymujctac, ma co-dungdijc, etz tungmüdpí yhuinduu, ca' mdájip mmáyip nej m'adzóogixipy, e ca' mhuinmayipy nej ajcxy m'adzohuipy. ¹² Com je Dios yjihu'iñ huin'ítity ajcxy xyajni'ixíhuip nej huaad m'adzoogixy.

Naygüend'ajtigixy ca'p adzojccixy comeeñ' adii

¹³ Chi nidügti je mayjäy yminañ:

—Huindzin, nima' n'ajchich co huen yajhuäcxy müd ñch huidi ndaj ndeedyich ñidungiy.

¹⁴ Chi Jesús yminañ:

—Yëydijc, ca' ñch ni pin ti xypídägyich ane'mbi ma müch ajcxy etz yajhuäcxpi.

¹⁵ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Ijxcix naygüend'ájtigix, ca' m'adzojccixy comeeñ'adii, com je m'alma yjugy'ájtin ca' je' nízoozin'adyii huídijaty miich ajcxy mïd.

¹⁶ Chi ajcxy yajnimay tüg ayuc, ymïnañ:

—Jim anajty tüg comeeñ'yäy huídibi anajty ooy mij ypidägy yajpidigy. ¹⁷ Je comeeñ'yäy anajty ooy ci'm huinmay ma yjot yhuinma'ñ, ymïnañ: “¿Ti n'octunipich com ca' nmïdidyich ma nyajniğidägibich yi tiibi y'ity?” ¹⁸ Chi ymïnañ jotjoty huinma'ñyoty: “Nyajpidicnibich ndzëx, e ngójibich jacmijpi, chi tüg'óciy jiiby nbidactáhuibich tiibi y'ity.” ¹⁹ Co jadu'n ndunipyich, chi jëbi jotcuyc ndzináhuibich, com ooy anajty nmïdidyich pidägy yujpcicy, jëbi canaag jimijt niboocxyich etz jëbi ngay n'ügyich jotcuyc. ²⁰ Chi Dios nimay je comeeñ'yäy: “Ooy jibic-huinma'ñ miich mïdity. Cham coodz iich miich nibijctzohuïhuaanïy yi m'alma (m'ögip), e co anajty ti m'ögy yi huídibi ti myujpcicy, ¿pin yi' je'adiib?” ²¹ Jadu'n yjajty yi' ajcxy huídibi ymeeñ'idi'ñ ci'm yujpcijcp, ca' yi' ajcxy jiiby ycomeeñ'yity ma Dios yhuinduu.

Dios ycuend'ajtpy y'ung y'anäg

²² Chi Jesús nimay je y'ixpijpidijc:

—Paady ajcxy nimaaygixy co ca' huaad mjottigooygixy ma yi mdzináayin yi mjogy'ájtin, huídi mjïcxcixipy mgáaygixipy, huídi mïd mninïcx mxójxcixipy. ²³ Yi jugy'ajt jacniği tzou yi', ca'ydi yi caayin uucin, etz je mninïcx jacniği choohuity ca'ydi huit. ²⁴ Ijxcix yi joogy ni ca' ñipy, ni ca' chijccixy, ni ca mïdity ytijc ni chëx, e Dios yi' ajcxy mooyipy huídi yjïcxcixyp, ¿nej cayjacniği miich ajcxy mdzoohuity ca'ydi joon ajcxy? ²⁵ Ca' ji ni pin ma miich ajcxy pin jadipy nej ñayijiptzomihuiib jadüg cïnuux. ²⁶ Pen ca' mjajtciy nej mdúngixipy huídi hueen huinma'ñ, ¿nej co mdzachmijottigooygixy yi tzinaayin yi comeeñ'ájtin?

²⁷ Ijxcix yi aaybijy nej xóxyity, ca' ytaaccixy ni ca' yx-uuygixy. Ich miich ajcxy nimaayb, co ni je rey Salomón mïd tüg'óciy ymeeñ' ca' ñayxoxi jadu'n nej jada aaybijy ujtzipijy. ²⁸ Pen jadu'n Dios xoxy yi aay yi ujtz huídibi cham jajtïp ma yi tungop, e com jabom ti anajty ñiicxni, Dios xypubedipy xypudigihuiipy niği miich ajcxy huídi hueen mibijcp. ²⁹ Ca' miich ajcxy mhuinmay'ahuídijtcixipy ajcxy ti mgáaygixipy m'úuccixipy. ³⁰ Yi naaxhuiñyäjy ajcxy ymijottigoyb anaxy tüg'óciy caayin uucin, huit etz tijaty. Miich ajcxy huídi mijpidacp Dios, Dios Teedy ñejhuïyib co copicy ajcxy mïd'adipy caayin uucin etz huit tucxy. ³¹ Jayijp mijottigooygix Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi jada' tüg'óciy huídi ajcxy myajmayjajty mbáatcixipy yi'.

Jugy'ájtín mijpi jiihy tzajpjoty

³² Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ca' miich ajcxy mdzigiigyixy, miich ajcxy mnihueñity, per mDios Teedy yega'ñ ane'mdac tzajpjoty miiid miich ajcxy ycixpi. ³³ Toocciix tijaty miich ajcxy miiid, nimooygix ayooobitijc. Yaj'oyiiygix meeñ'idi'ñ huidi ca' y'amii'ihuipy ni camina. Yaj'oyiiygix tüg pidägy, janch mij e janch oy, jiihy tzajpjoty huidi ca' ycixipy ytigoyipy, ma ca' meetzpi huaad ytigiy, ni ucxyting ca' yajhuindigoyipy. ³⁴ Pen miich ajcxy miiid mgomeeñ'ájtín ya naaxhuiñ, yaayi je mjot mhuinma'ñ ajcxy. Pen mdzojcpy ajcxy je oybi huidibi Dios yegamy, nañ miiid'ájtciixy jim jabom jabom mjot mhuinma'ñ ajcxy ma Dios.

Tzoc útím ni'ixi'

³⁵ Chi Jesús yjacmínaañ:

—Ni'ixiiygix mjot mhuinma'ñ jadu'n nej jihuüy mhuit myujc'ameetciixy co mdunaangixy, etz jadu'n nej jihuüy lámpara mnögpjccixy co mdzumnaxaangixy m'ahuixaangixy je huindzin. ³⁶ Ni'ixi'ijtcix jadu'n nej jäy huidi yhuindzin ahuijxp, co anajty yhuimbity co anajty ti y'oy ma jäy ti ypicxy, chi co anajty minipy ycogapxiy, mic'amy myaj'ahuadzity ytijc. ³⁷ Jotcuyc ajcxy je tumbi co je yhuindzin anajty yjädy, e paady chumnajx juugy. Janch nimaaybich miich ajcxy co je tumbi ajcxy yhuindzin anajty yjädy, chi yhuit yujc'ameedipy, chi ajcxy yaj'ixtägipy ma caybejt, yajcayipy yaj'ügipy. ³⁸ Oy miinipy je huindzin mijcoodz o moñyi, e páadip je tumbidijc ajcxy jim chumnáxcixy juugy, jotcuyc je' ajcxy je jadu'mbi tumbidijc. ³⁹ Nejhuiiygix jada co je codijc ixipy nejhuihuipy ti hora ymina'ñ je meetzpi, chi juugy ixipy chuumnaxa'ñ, e ca' ciyegipy ytijc nicxy jäy tigoty ymeech. ⁴⁰ Miich ajcxy nañ jadu'n ijtciixy ni'ixi', mína anajty ca' ti mhuinmaaygixy, huin'it miina'ñich iich, je jäy huidi tsoon tzajpjoty.

Je tumbi tudägypi etz je tumbi ca'pi ytudägypity

⁴¹ Chi Pedro Jesús nimay:

—¿Pin jada ti myajnimayb jada ayuc huidi ti mgapxy, iich ajcxy, o nidüg'óciy jäy?

⁴² Chi je Huindzin Jesús yminaañ:

—Huidibi tumbi je' ya huidi tumb miiid yhuindzin janch cixyjot huinijot huidi miiid yhuijy'ajt ycuyc'ajt huidi je yhuindzin mooyip ané'min ma ytijc, huidi yajnigidägiiyb tumbidijc nej ypaadyii. ⁴³ Jotcuyc je tumbi co anajty je' yhuindzin yhuimbity e padiiyb ti cuyduñ jadu'n nej anajty ti ñimäyii. ⁴⁴ Janch iich miich ajcxy nimäy co je tumbi huindzin yajmihui'mdähuipy jada ytumbi tüg'óciy pidägy huidi ymiiid. ⁴⁵ Pen je tumbi yhuinmaayb jotjoty huinma'ñjoty co je

yhuindzin yhuäcxijpni mina ymiina'ñ, chi midziptzooni jacjadyii tumbidijc ajcxy, huojpni, cojxni, nañ ytigiiyñi caayb uucp anaxy etz ymügyii. ⁴⁶ Chi je tumbi yhuindzin miinipy ma je xii hora anajty ca' jipp'ixy e ni canejhuiy anajty, e huiñ'it ooy tzaachytunipy yi tumbi e chi pidägipy ma je huñdi ajcxy ca' ytuðägyity.

⁴⁷ Je tumbi huñdi nejhuiyb nej yhuindzin chójcín, e ca' cuyduñ, ni ca' ycapxymidooy, ni ca' ni'ixi' ity co yhuindzin anajty yhuimbity, je' je' nigi yajtzaachytunip. ⁴⁸ Je tumbi huñdi ca' yajxon huiñjihuñy nejjihuñy yhuindzin chójcín, hueeni je' yajtzaachytunipy. Huenpínity huñdi may yajmooyb, may yi' yajmibijctzohuiyb; etz huenpínity huñdi ti mihui'my ooy, yajmibijctzohuib nigi.

Jesús ycxipi ñaybijc-huäcxyii jäy

⁴⁹ Chi Jesús yjacminañ:

—Iich ti nmiññich ya naaxhuiñ co jün nbidägibich. ¡Ooy njadzocyich ji ixypy ñitooyñi! ⁵⁰ Nyajnaxipyich tüg tzaachypi, e ¡ooy ndajy nmayich ixti mabaad yajcuyduñdäy! ⁵¹ ¿Nej miich ajcxy mdijy co ti nmiññich ya naaxhuiñ co nyajcixipyich je tzipi? Iich miich ajcxy nimaayb co ca'. Hue' janchtiy nyajnaybijc-huäcxáanibich jäy ajcxy. ⁵² Jadachambi etz yjacnicxni xii tiempo ji migoox tüg quëxjäydijc huñdibi ajcxy ñaybijc-huäcxuib, tugüg miid je metzpi, e metzpi miid je tugügpi. ⁵³ Je ungededy tziptunip miid ymang etz je mang miid yteedy. Nañ je ungdaj tziptunip miid yñix etz je niix miid ytaj. Nañ jadu'n je xecy tziptunip miid yxecy.

Je xii tiempo ytiy'ajt

⁵⁴ Chi Jesús nmay je mayjäy ajcxy:

—Co ajcxy m'ixy je joc ypidägy ma xii ycidägy, chi minaangixy co tühuaam, e janch jadu'n yjadyii. ⁵⁵ Co ymiñ je jünboj, chi miich ajcxy minaangixy co ambigaamb, chi janch jadu'n yjadyii. ⁵⁶ ¡Miich jibic jäy ajcxy! Ooy mjajtciy nej myajcapxcixy yi xii tiempo huñdi ajcxy m'ijxpy tzajpcixy etz ya naaxhuiñ: ¿Nej co ca' mjajtciy nej myajcapxcixipy xii tiempo ymiñ ycidägy?

Naymi'oyihui miid midzip

⁵⁷ ¿Nej co miich ajcxy ca' ci'm mnaydiyduñigixy nej ytuðägyity je tiy'ajt? ⁵⁸ Co mnícxipy ma yi codung miid yi mmidzip jac'oy co mnayyaj'oyihuiipy miid yi mmidzip tü'am, ca'ydi miid mjädip ma yi codung, e chi je codung xyciyegipy ma je xueetz, e je xueetz xypidägip pujxtigoty. ⁵⁹ Iich miich nimaayb co ca' jii by mbidzimipy, ixti cooni mgüejttähuiipy tüg'óciy.

13

Ooy ycopícyity nyajtígajtzim nhuinmañ

¹ Huin'it jáy miiidmíydacy Jesús jadu'n nej je gobernador Pilato yaj'ögy nijëjity jáy jim Galilea, chi tem huídijti ajcxy ñi'py miiid iyujc ñi'py huídi je' ajcxy miiid huindzigi'ñ tuuñ.

² Chi Jesús y'adzooy nimay ajcxy:

—¿Nej mdijy, ñigi anajty ypocymiiidity je galileojäy ajcxy huídi jadu'n ayo'n patp, ca'ydi nidüg'óciy galileojäy?

³ Hich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbíjtcixy ma Dios etz nay'adzigíiyigixy ma Dios, nidüg'ocíy miich ajcxy mgijxtáhuip mdigoydáhuip. ⁴ E je' ajcxy je majmocxtugügpí huídi je miijtijc jim Siloé ñigidaagootti, yaj'óci ajcxy. ¿Nej mdijy ñigi ajcxy ypocymiiidity, ca'ydi nidüg'óciy je jáy huídi tzinayb jim Jerusalén? ⁵ Hich miich ajcxy nimaayb co ca'. Pen miich ajcxy ca' mjothuimbijtcixy, nañ mgijxtáhuip mdigoydáhuip miich ajcxy nidüg'óciy, jadu'n nej je' ajcxy.

Ijxpejt ma je higueri ca'pi anajty ytíim'aty

⁶ Chi Jesús yajnimay ajcxy jada ayuc:

—Tüg jáy anajty miiidity higueri cojy ma y'aguemy, chi ñicxy jiiiby ma y'aguemy higueri tíim ijxtaaybi, ni ca' paty. ⁷ Chi nimay je' ytumbi: “Cham midugüig jimíjt miiñich ya higueri tíim ijxtayb ma jada higueri cop, ni tüg ngapaadyich. Huen yajpujxciday jada higueri cop, nej co ñigoobi ñaaxnihua'ñ.”

⁸ Chi je' ytumbi y'adzooy: “Huindzin, oc'ixmatz. Huen jadüg jimíjt jëyi ocjactinäy, octajyich jayijp yi naax jühuidityi, etz oc'abonijiyich. ⁹ Pen tíim'ajt ca' nyajpuxipy, pen ca' ytíim'aty jëbi nbújxigipy.”

Jesús yajtzögy pocxxíduum tüg töxyjäy jigoojopyi

¹⁰ Chi Jesús anajty yaj'ixpicy ma tüg naymujctac pocxxíduum. ¹¹ Jim anajty tüg töxyjäy huídi anajty miiimajmocxtugüig jimíjt cujc mii'ijtni yjiiibojpa'm, agojojy anajty yöy, ni nej anajty yca'oyiy nej ytinaaygugíhuipy. ¹² Co Jesús ijxy, chi yaaxi, e nimay:

—Töxyjäy, ti mdzögy.

¹³ Chi yci' cijxxajy ma je töxyjäy yjiiix, e chi je' yjiiix ytiiy, huin'it ytigiiy Dios ojadajtpi. ¹⁴ Huin'it je naymujctac huindzin ooy yjotmäty miiid co anajty Jesús jáy ti tzooyiy pocxxíduum. Chi je naymujctac huindzin nimay ajcxy je mayjäy:

—Jëyi tudujc xii jáy huaad ytuñ, huen miñ semaanjoty pin yajtzoyihuam, ca' ypocxxíduumity.

¹⁵ Chi je huindzin Jesús ymíinañ:

—¿Miich ajcxy naybidaacip nej tudägyjäy, e ca' yjanchity! ¿Nej ca'miich ajcxy mmiguejy mhuajyuubi, etz mburro ma ypëcxtac pocxxiduum, e myajnicxy ajcxy nii'ucpi? ¹⁶ E jada Abraham y'ap y'oc huidi Satanás ca' y'ixmachii majmocxtugüig jimijt, ¿nej ca' ypadyii nyajtzögibich pocxxiduum?

¹⁷ Co Jesús jadu'n y'adzoy, chi yajtzöyduuñ ymidzip. Chi tüg'óciy cajpjäy oy ajcxy yjotcugüygixy müid je oybi huidi Jesús ytuun.

Ijxpejt ma je mostaza pájc

¹⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—¿Nej m'oc'a'ixüygixy yi Dios y'ané'min? ¿Huidi müid n'ocyajquipxihuibich? ¹⁹ Jadu'n Dios y'ané'min nipaady nej mostaza pajc huídibi tüg jäy ñiip ma y'aguemy, chi ymuixy etz yeegy ooy janch mij, chi je joon ajcxy oy ype'ñ pidaaccixy ma je mostaza quipy aacxy.

Ijxpejt ma je levadura ca'p óyity

²⁰ Chi Jesús jadüg'oc ymíñañ:

—¿Huídibi müid n'ocyajquipxihuibich yi Dios y'ané'min? ²¹ Jadu'n Dios y'ané'min ni paady nej levadura huidi tüg töxyjäy ytijhuídijt müid tugüig quipxi'ñ harina ixti cooni yajxunday je harina.

Je tü'aa xützpi

²² Co Jesús anajty ñicxy jim Jerusalén, chi yaj'ixpicxy anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt cajp cajp majaty ñaxy. ²³ Chi tüg jäy Jesús amidoy:

—Huindzin, ¿nej hueeni yi jäy ajcxy huidi y'alma nïdzögip? Chi Jesús y'adzooy:

²⁴ —Mijpidaaccix Dios ytiy'ajt amuumdügjot, jëbi ajcxy m'alma ñïdzögipy, jadu'n nipaady nej jäy ajcxy ñaymic'ixigixy co ytigihuaangixy ma je tijc aguu xützpi. Jadu'n ñich miich nimaayb co mayjäy ooy ja'a'ixiy ytigihuaangixy ma Dios y'ane'my e ca' ajcxy jadipy nej ytigüygixipy. ²⁵ Co je codijc ypidigipy etz agüyñip ytijc, huin'it miich ajcxy pinjaty tibäy huim, chi jiiby tibäy miich ajcxy mmínandägipy: “Huindzin, yaj'ahuädz”, e chi je tijc huindzin miich ajcxy xy'adzohuipy: “Ca' ñich miich ajcxy nejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy.” ²⁶ Chi huin'it miich ajcxy mínandägipy: “Müid ñich ajcxy miich ti nmïdgaaygixy ti nmïd'uuccixy, e miich ti myaj'ixpicxy ma ñich ajcxy ngajp.” ²⁷ Chi je Huindzin y'adzohuipy ajcxy: “Ñich miich ajcxy nimayb co ca' nnejhuüyich ma miich ajcxy mdzoongixy. Jihuäccix ma ñich nhuinduu, miich ajcxy pocy ytumbi.” ²⁸ Chi miich ajcxy jim ooy mdájcixipy mmáygixipy,

myáaxcixipy mdíitzquéetcixipy, co miich ajcxy m'ixipy Abraham, Isaac, Jacob etz tüg'óciy yi Dios y'ayucnajtzcaxxiyb i-
 iby ma Dios y'ane'my, e miich ajcxy tibäy anajty ti mhui'mgixy.
 29 Minip yi jäy ajcxy huidibi tzoomb ma xii ypidzimy, ma xii
 ycidägy, ma jayhuixtujc ypidzimy, etz cham ma madzäcruudz
 ytinaay'ahuïy, chi y'ixtáaccixipy ma je caydac jii by ma Dios
 y'ane'my. 30 Paady ji jäy ajcxy huidi cham axam'ajtp, je' ajcxy
 jayijp'adip, etz ji jäy ajcxy huidibi cham jayijp'ajtp, etz je' ajcxy
 axam'adip.

Jesús taj may mïid Jerusalén ycixpi

31 Chi nijëjity fariseojäy nimay Jesús:

—Quëg ya com yi rey Herodes xyaj'ogaam.

32 Chi Jesús y'adzooy:

—Nícx nimaaygix yijibi huaax co nyajpidzimybich ca'oybi
 etz nyajtzoocypich jäy cham etz jabom, codugüg xii ti ndung
 mayijich. 33 Ooy ycopicyity co ïch njactüyöyibich cham,
 jabom etz huixtic. Com ypaadyii co Dios y'ayuccapxhuäcxpi
 y'ögip ajcxy jim Jerusalén.

Chi Jesús yjacmínaañ:

34 —¡Jerusalén jáy! ¡Jerusalén jäy! huidibi yaj'o'cp Dios
 y'ayucnajtzcaxxiyb ajcxy, etz ycögädz ajcxy je jäy huidibi
 Dios ti xyajniguéjx ajcxy. Janch canaag'oc ïch miich
 ajcxy njahuijtmuga'n jadu'n nej tzeydaj y'ung yajmucy
 queecpätci py, chi ni ca' jadu'n ti m'a'ixiiygixy. 35 Chi jada' ijxcix
 cuenditungix, com jadachambi mgajp yhui'my najtz'ixi'. ïch
 miich ajcxy nimayb co ca' xy'ixipyich jadügtecy, ixti cooni
 anajty tiempo paaty mína mmináangixipy: “Capxpaaty je'
 huidi miimb mïid Huindzin'ájtín Dios ycixpi.”

14

Jesús yajtzögy tüg yëydijc quixypa'mmïidpi

1 Chi jadu'n yjajti co tüg pocxxïduum Jesús ytigiy
 ycaya'n anajty ma tüg fariseojäy ytijc, hue' anajty judío
 tungmïidpi. Chi yi judío ixpicytijc ajcxy tzach'ix'ijtcixy
 Jesús, amidoo'ijtcixy Jesús y'ayuc. 2 Huin'it tüg jäy huidibi
 ymïid anajty quixypa'm miin ma Jesús yhuinduu. 3 Chi Jesús
 ymigapxi je' ajcxy huidibi yaj'ixpijc Dios ñecy etz yi fariseojäy
 ajcxy, nimay:

—¿Nej je Dios ytiy'ajt ymínaañ? ¿Huaad o ca' huaad chögy jäy
 pocxxïduum?

4 Chi ajcxy y'amonday. Huin'it Jesús cñixajiiy je pa'm jäy, chi
 yajtzoocy. 5 Chi Jesús nimay je fariseos ajcxy:

—¿Nej miich ajcxy pen niñjutcögäp ajcxy mhuajyuubi o mburro pocxxi#duum, nej ca' mic'amy nicxy yajpidzimgixy oy yopocxxi#duumi?

⁶ Chi ca' ajcxy jajty nej y'adzohuimbíjtciixipy.

Je pinjaty huodzoñyip ma je pijcpi yajnix#duñyi

⁷ Co Jesús ijxy jadu'n nej yi' ajcxy jac'oybi iñaybejt huin'ijxcixy jim ma je caybejt, chi ajcxy tüg ayuc yajnimaaayi, je tübi anajty yajhuomiingixy:

⁸ —Co miich myajhuoohuipy ma pijcpi yajnix#duñ, ca' m'ixtägipy ma je iñaybejt cödumbi, ca' jécyity co yajhuoomiñ huidi je' iñaybejt ymihuaad. ⁹ Chi jada' xyñimähuiipy je huidibi anajty ti xyhuoomiñ: “Mo' jada migüg jada iñaybejt cödumbi.” Chi miich tzöydu'n müd mnicxpy ma je' iñaybejt axambi. ¹⁰ Co jäy xyhuoohuipy ma je pijcin yajnix#duñ, jim m'ixtägip ma je axambi iñaybejt, e co yminiipy je huidibi anajty ti xyhuomiñ, chi xyñimähuiipy: “Migüg, nax ma yi iñaybejt cödumbi.” Huin'it capxpaady m'idipy ma je' ajcxy huidibi anajty iñayb ma caybejthuinduu müd miich. ¹¹ Pinjaty ci'm naygömáyip, tzöydu'nbaadip je'. Pinjaty naybidaacip nicy xeemy je' je' capxpaady y'idip.

¹² Chi Jesús nimay pinjaty huidi anajty ti yhuoomiñyii:

—Co miich mx#duuniipy ca' mhuoohuipy je jäy ajcxy huidibi ooy müd mnaymigüg'ájtigixy, ni mmidügquëx, ni m'ajuugy m'amigüg, ni mmidijc comeeñybi, ca' jécyity co nañ jadu'n xyhuoohuipy, e chi anajty jac mij yejc-huimbijty. ¹³ Co mx#dunipy, chi huoohuipy ayoobitijc, tzaachijäy ajcxy, tecymätpi ajcxy, etz jäy huiintzpi. ¹⁴ Huin'it miich mjotcuje'adipy co yi' ajcxy ca' jadipy nej yejc-huimbidipy. Jiini Dios xymigüedipy co anajty yajjugypicy je tudägypi jäy ajcxy.

Je ijxpejt ma tüg adzuu'ájtin mijpi

¹⁵ Tüg jäy huidi anajty iñayb müd Jesús ma caybejt huinduu co midooy nej Jesús ymínañ, chi nimay Jesús:

—Jotcuje je jäy ajcxy huidi cayip jüby ma Dios y'ane'my.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Tüg jäy may anajty jäy yaj'adzu'ada'ñ, chi jayijpni oy mayjäy nimay co anajty yaj'adzuu'ada'ñ. ¹⁷ Co je adzui#bi paty, chi quejxy tüg cogapxy huen nicxy huogixy je tübi anajty ajcxy yajnimäy, nimay ajcxy: “Jámgiç, ti jim yajni'ixiy je caayin uucin.” ¹⁸ Chi ajcxy nidüg'óciy yminandacy: “Tun may'ajt meexcich, ca' y'oyiy nej nyajnicxibich.” Chi je' jayijp jäy y'adzooy: “Ti njuyich tüg rancho je' copicy jayijp nicxy n'ixyich, paady ca' nicxa'ñich; tun may'ajt meexcich.” ¹⁹ Chi jadüg jäy ymínañ: “Ti njuyich migoox par huaj yuubi, nicxy

n'oc'ijxmadza'ñich jayijp, paady ca' y'oyiy nej n'icxibyich, tun may'ajt meecxich.”²⁰ Chi jadüg jäy yminañ: “Tim chamni nbicyich, paady ca' oyiy nej n'icxibyich.”²¹ Co je cogapxy yhuimbijty, chi yajnimay je' yhuindzin jadu'n nej je jäy ajcxy y'adzooy huidi anajty oy ti huoy. Huin'it je huindzin ooy yjotmätcoty, chi nimay je ytumbi: “N'icx tzojcyi cajpjoty ma yi jäy ajcxy yöygyxy ñajxcixy etz ma yi mij tü, e chi huomiinipy pin mdimypaatyp ayoobitijc, yi tzaachjäy etz huiintzpi.”²² Chi je' ytumbi yminañ: “Huindzin, ti nduñich jadu'n nej ti xyñimäyich, etz jac chiini ñaybejt.”²³ Chi je huindzin nimay je' ytumbi: “N'icx ma yi mij ni mij tü yajmin je jäy ajcxy adzip, huen ñich ndijc uch.”²⁴ Chi ñich miich nimäy co ni tüg yi jäy ajcxy huidi jayijp yajnimay, ca' ajcxy y'adzoo'adipy müid ñich.”

Nej ooy chípity co Cristo nbanicxim

²⁵ Chi may anajty jäy ñicxy müid Jesús, chi Jesús yhuäc-huimbijty, nimay ajcxy:

²⁶ —Pen ji pin xypamiñich, e ooy nigí tzocy yi' ytaj yteedy, yi' ytöxyijc, yi' y'ung, y'ajch o chi', etz nañ ooy nigí tzocy yi' yjugy'ájtín, ca' ñich yi' huaad ndiscípulo'adyiijich.²⁷ Yi jäy ajcxy huidi xypamiimbich huidi ñich ndiscípulo'adaanip, copicy yajnaxipy ajcxy ayo'n, jadu'n nipaady nejji huüy ycruduz ti cabiccixy e n'icxy yajcrudzpeda'ñyii.²⁸ Co miich ajcxy mmijtijc mgoja'ñ, chi miich ajcxy jayijp m'ixtaaccixy e m'a'ixiigyxy jadu'ñyi meeñydunaangixy, nej pen müid ajcxy huidi jëbi müid myajmaaygyxy je mmijtijc, o peni ca'.²⁹ Ca' yjécyity co anajty je tijc ti yajpojtzigy, chi anajty ca' m'ocajtñi nej myajmayipy, e pinjaty anajty ti xy'ixy, chi ooy xyñixigipy xyajxigipy.³⁰ Chi jäy ajcxy ymina'nip: “Jadayaabi yëydijc nigoo ti yajtzondägy tijc poch, e ca' ti ocyajmaayñi.”³¹ O huidi rey ji co chona'ñ tziptumbi müid huingbi rey, ¿ca' jayijp huinmayipy pen jëbi chiptuñ müid majc mil jäy, pen je ymidzip miimb müid iipx mil jäy?³² Ca' yjécyity co je tügpi rey jiguemni anajty miñ, chi quexipy tüg huingapxpi pijctzohuipy may'ajt ca'ydi yi tzip yjadyii.³³ Hueñypinity ma miich ajcxy pen ca' m'ixmájtzcixy tüg'ócxy tijaty miich ajcxy mmüid, ca' ñich yi' huaad ndiscípulo'adyii.

Co je caan ytamtz'ajt ytigooyñi

³⁴ Yi caan ooy yi' y'óyity pen ymüid ytamtz'ájtín. Co je caan ytigoy ytamtz'ájtín ca' ji ni ti xücx'ájtín yegipy.³⁵ Yi caan huidi ti ytigoy ytamtz'ájtín ni ca' y'oybidägnity ma je naax, ni ma je püx huidi aboon'ajtp. Hue' janchtiy yaj'ixjidejtp tibäy. Pinjaty ñich n'ayuc xymidohuaanip huen mido'mbicy.

15

Ijxpejt ma je cöbixy huidibi tigooy

¹ Chi ajcxy je yajcuetpidijc etz pocyjäydijc nimijhuägtay ajcxy Jesús tzach'amidoo'idaani ajcxy je' y'ayuc. ² Chi ajcxy huidi ooy tzachmijpidägy judíojäy yti'yajt etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ameech nigapxcixy ni'ojiiygixy je Jesús, chi ajcxy yminañ:

—Yi Jesús pocyjäydijc ajcxy ymigüg'ajtpy, e yi' miid ycaaygixy.

³⁻⁴ Chi Jesús jadayaabi ayuc ajcxy yajnimay:

—Huidi jäy ji ma miich ajcxy pen ymiid migo'px cöbixy co ytigoy nidügti, ¿nej ca' yajhui'mipy je mada'px majmocx midaaixpi jim ma chinaaydac, chi ñicxy ixtäy huidi anajty ti ytigoy ixti cooni paadip? ⁵ Co paadip, chi mic'amy pidägip ma quejycop janch jotcujc. ⁶ Co yajjädip ma ytiyc, chi huomucy ymigügtijc etz ymijün ymidijc, nimähuiipy ajcxy: “Jotcugiiygix miid iich, ti iich ngöbixy nbaady huidi anajty ti ytigooy.” ⁷ Iich miich ajcxy nimaayb co nañ jadu'n tzajpjoty ooy jotcujc'ájtin niigi miid co tüg pocyjäy yjothuimbity, ca'ydí miid mada'px majmocx madaax tudägyipi jäy huidi ca' ytundigoy.

Ijxpejt ma je meeñ huidibi tigooy

⁸ Chi Jesús yjacminañ:

—¿Huidi töxyjäy ji pen ymiid majc ymeeñ, co ytigooy tüg meeñ, nej ca' jün nöctzohuiipy, e ytigihuiipy pedigpi ixtähuiipy ymeeñ oñydägy ixti cooni paadipy? ⁹ Co paady, chi huomucy ymigügtijc etz ymijün ymidijc, e chi nimähuiipy: “Xondaaccix miid iich, ti iich nmeeñ nbaty huidibi iich anajty ti nyajtigoy.” ¹⁰ Jadu'n iich miich ajcxy nimäy co nañ jadu'n Dios y'ángeles ajcxy ooy yjotcújcíty co yjothuimbity tüg pocyjäy.

Ijxpejt ma je ung huidibi ymeeñ yajticxtay

¹¹ Nañ jadu'n Jesús yjacminañ:

—Tüg yëydijc ymiid anajty metz ymang. ¹² Chi je jacmutzpi nimay yteedy: “Tat, mooygich yi pidägy huidi xypaatpich.” Chi je' yteedy je pidägy yajhuäcxy. ¹³ Hueeni anajty xi' tzuu cujc ñicxy, co je' ymang mutzpi yajmujctay tüg'óciy huidi yi yje'ajtpy, chi chooñ ñicxy huingnaax huinggajp. Chi jim mic'amy yajtunday yajtigoyday tüg'óciy huidi anajty ymiid. ¹⁴ Co anajty ymeeñ tüg'óciy yajtundäy, chi miin tüg mij yuu ma je cajp. Chi ooy je mang mutzpi caayin uucin huit meeñ jayajmayajtni. ¹⁵ Chi je' ninicxy tüg jäy ma je jimbi naaxjot ymidunañ anajty. Chi yquejxi ma yrancho idzim cuend'ajtpi. ¹⁶ Ooy anajty janijot'aty ycüxa'ñyii miid je pëztzim huidi anajty idzim y'ojcpy. Chi ni pin anajty ni ti ycamöyii. ¹⁷ Co yhuinmañ yajmejch, chi yminañ ma yjot yhuinmañ: “Jim

janch maytumbi ma ñich ndeedy ytijc, ymïd ajcxy jïcxy picy janch may'amy. ñich ya tzach'ayoob mïd yuu xï. ¹⁸ Tzonaambich ya, nicxa ñich ma ñich ndeedy, nimähuiwich: Tat, ti ndundigóyich mïd Dios tzajpjotypi etz mïd miich. ¹⁹ Cham ca' ypadyii miich mina'nip co miich xy'ung'adyijich. Yajtungich jadu'n nej mdumbidijc." ²⁰ Chi je' choñ, ñicxy ma yteedy. Jeguëgyñi anajty ymiñ co yteedy y'ijxpaati. Chi yteedy ypa'ayogoti, e ñicxy poy'igy oy jijpcobadiy. Chi yögminennajxy etz tzücy. ²¹ Chi je ung yminañ: "Tat, ti ndundigooyich mïd Dios tzajpjotypi etz mïd miich. Cham ca' ypadyii nicxy miich mina'ñ co ñich miich xy'ung'adyii." ²² Chi je ungedeedy nimay je' ytumbi: "Yajpidzim je huit oybi, mic'amy yajñjeniiygix jada n'ungich, chi mooygix yi çijitiz etz ycig. ²³ Nicx yajtzoongix yi huaj mang nicxpi, yaj'öccix, chi ngaayim n'uucim e nxïduunim. ²⁴ Jada n'ungich jadu'n nipaady nejjuhuïy anajty ti y'ögy, e chi ti yjugypicy. Tigooy yi' anajty e ti yjädy." Chi ajcxy ooy yjotcugiiy.

²⁵ Chi je ymang mijpi camjoty je' anajty. Co yja'ty mihuingon je ytijc, chi midoy co jäy ooy yxüxy etz y'ech. ²⁶ Chi yaaxi tüg ytumbi y'amidooy: "¿Ti yi' tünip jájtíp?" ²⁷ Chi je tumbi y'adzooy: "Ti yjädy m'uch, ti mdeedy yaj'ögy tüg huaj nicxpi, co ymang ti huimbity juogy." ²⁸ Chi je ungoob ooy yjotmäty, ca' anajty ytigihua'ñ tigoty. Huin'it je yteedy ñibidzimi, ycohuaniiyi co huen tigiy tigoty. ²⁹ Chi je' y'adzooy, nimay yteedy: "Janch micanaag jimijt ñich miich mïd nduñ, ni ca' ngapxhuimbityich. Ca' chambaad miich ni xycamooyich tüg pi'ccöbixy jaydeb njotcuyc'adipyich nxïdunipyich mïd nmigügtijcich. ³⁰ Per co yi mmang ti yjädy huïdi oy ti yajtundäy yi ymeeñ mïd jibic-huinma'ñ mïd jibic töxyjäydijc ajcxy, chi ti myaj'ögy huaj mang nicxpi mïd yi' ycixpi." ³¹ Chi je ungedeedy nimay je' ymang: "Miich ung huinixi ya mïd n'ity. Tüg'öciy huïdi nmïdich miich yi' mje'. ³² Ooy ycopicyity co nxïduunim etz njotcugiiyim, co yi m'uch jadu'n anajty nej ti y'ögni, e jadachambi ti yjugypicy, ti anajty ytigoy, e cham ti yajpaady."

16

Je ijxpejt ma je mayordomo huïdibi ca' yhuindzin miduñ tudägy

¹ Nañ jadu'n Jesús nimay yi' ydiscípulos:

—Jim anajty tügjäy comeeñybi, ymïd tüg ytumbi huïdi yi' ypidägy cuend'ájtíp. Chi oy nimäyii co tüg je ytumbi nigoo anajty tzachyajuñ je meeñ ma ycapadyii. ² Chi je huindzin oy yajhuoyii je' ytumbi, chi nimay: "¿Nej jada co ñich jadu'n nimäyijich mïd miich ycixpi? Ya yi' cuenti çimoydaaygich nej

ti mduñ, etz ca' ñich miich n'ocjactumbi'adaañin." ³ Chi je pidägy cuend'ajtpi jot'ajti: "¿Ti ndunipich? co yi' nhuindzin xyajpidzima'ñich ma yi ytung. Juttajii ca' njatyich, co limosna nbijctzohuipyich tzöydumbich. ⁴ Nejhuuiybich ti ndunipich jaydeb jäy ajcxy xycöbigipyich ma ajcxy ytijc." ⁵ Chi tüg tüg huoy pin anajty minuucx'ajtp je' yhuindzin; chi y'amidooy je jayijpi: "¿Jadu'ñyi miich minuucxy'adyii ñich nhuindzin?" ⁶ Chi je' y'adzooy: "Migo'px garafón aceite." Chi nimay: "Matz mnecy, iña' mic'amy, e cojayi' huixchigui'pxmajc." ⁷ Chi jadüg nimay: "¿Miich jadu'ñi mminuucxy'adyii?" Chi je' y'adzooy: "Migo'px quipxi'ñ trigo." Chi nimay: "Matz mnecy, cojayi' mida'px." ⁸ Chi je pidägy huindzin capxpaaty je jibicjäybi huidi cuend'ajtp yi' ypidägy co oy yhuinma'ñybaady mij; co jadachambi naaxhuiñyäjy huidi ca' mibicy Dios, ñigi ajcxy ypëgyity mid yhuinma'ñ, ca'ydi yi jäy ajcxy huidi huinjihuuyb Dios ytiy'ajt.

⁹ ñich miich ajcxy yam nimaayb migüg'ájtigixy yi jäy ajcxy mid yi meen huidibi ca' ytiymtiijyity, jigix co je meen anajty myajmayajtcixy ji pin miich ajcxy xycöbigip ma jugy'ajttac huinixiibi.

¹⁰ Je' jäy ajcxy huidibi yajxon cuydunam je ané'min huidi hueeni, nañ ycuydunamy je ané'min huidibi mijip. Je jäy ajcxy huidibi ca' cuydunaangixy je ané'min huidi hueeni, nañ ca' cuydunaangixy je mijpi ané'min. ¹¹ Pen ca' mjaajtcixy nej mgüend'ájtciixy yi jugy'ájtin huidibi ya naaxhuiñ yajpatp, ¿pin miich ajcxy m'ocyajmihui'mamy je jugy'ájtin je riqueza oybi janchypi? ¹² Pen ca' mjaajtcixy nej mgüend'ájtciixy tiibi mihui'mgixy huidi huingjäy yje'ajtpy, ¿pin miich ajcxy xymöhuip huidibi ajcxy yje'ajtpy?

¹³ Ni tüg tumbi ca' jëbi ytuñ mid metz yhuindzin; com tüg je' ixtijipy etz jadüg mijnicxpedipy; o tüg huidi ycapxycöbigipy, etz jadüg ca'. Miich ajcxy ca' huaad mijpidägipy Dios etz nañ jadu'n mijpidägipy yi comeen'ájtin.

¹⁴ Nañ jadu'n midooy jada ayuc yi fariseojäy ajcxy, com ooy anajty ajcxy meen adzóccixy. Chi ajcxy ooy nixiici yajxiici Jesús y'ayuc. ¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy fariseojäy jadu'n mnaybidáacigixy ma jäy ajcxy yhuinduu nejjuhuiy ajcxy ooy m'oyjäyity. Dios ñejhuuydaayb co miich ajcxy mid jibicpi ma mjot mhuinma'ñ. Tijaty huinma'ñ huidi jäy ya naaxhuiñ y'oy'ijxyp, Dios ca' yi' oy'ixy.

Je Dios ycötújcín etz je Dios y'ane'mdac

¹⁶ Chi Jesús yjacminañ:

—Je taabi je Juan anajty yjiiity, jii'ajtp anajty Moisés ycötújcín etz je y'ayucnajtzcapxiybi ajcxy y'ixpijcin. Huin'it tiempo etz ixti jadachambi jadu'n yajnajtzcapxiy je Dios y'ane'mín, e mayjäy ooy ñaybidáacigixy co ytigihuaangixy ma Dios y'ane'my.

¹⁷ Ca'chípity co je tzajp etz naaxhuiñybi ñajxtähuiipy, pero je Dios ycuycundähuamy tüg'óciy jadu'n nej ñecy ymínáñ. Ni tügi letra oy mabaad ymúdzity nicxy ycayajcuyduñ.

Jesús capxticxy nej ypöcyity co jäy ytöxyijc ixmach

¹⁸ Chi Jesús yjacmínáñ:

—Huenpinjäyity co ytöxyijc ixmach etz ypicxy müd huingbi töxyjäy, ooy anajty mij pocy tuñ. Nañ huenpinjäyity huidibi pijcp müd je töxyjäy huidi ñäy ti y'ixmachyii, nañ mij anajty ypocytuñ.

Je comeñyjäy etz je Lázaro

¹⁹ Chi Jesús yjacmínáñ:

—Ji anajty tüg jäy comeñybi ñayxoxyii anajty janch ooy müd oyjatypí huit, etz janch oy yca'y y'ügy jabom jabom. ²⁰ Nañ ji anajty tüg ayoobi jäy huidi limosna pijctzoob, hue' anajty yxí Lázaro. Lázaro jabom jabom anajty ycögnäy ma je comeñyjäy ytijc'aguu, janch nibuutzp anajty ooy. ²¹ Lázaro ooy anajty jani'ixy cayañ je cayduc tzütztuc huidibi cáb ma je comeñyjäy yca'ybejt. Oy uc anajty ymiñ yhueyii je ñibüdz. ²² Chi jadu'n yjajtí co oy y'o'cni je jäy huidi limosna pijctzoob, chí je ángeles ajcxy yajnicxy Lázaro ma je Abraham yajpaady. Chi je comeñybi nañ jadu'n y'o'cni, e oy yajnaaxtigiyii. ²³ Chi je comeñybi jiiyby ca'oydactuuby tzaachypí anajty jihuüy, chí mij'ijxy jiguëgy je Abraham etz je Lázaro. ²⁴ Chi je comeñybi ycapxy janch mic, ymínáñ: “Apteedy Abraham, ñich pa'ayoog. Tun may'ajt quex Lázaro, huen yí' ycíhuäx yajxoogy müd ñi etz xyajtíjtízbich ndootz, co ñich ooy ayo'n nbaadyich ma jada mij jín.” ²⁵ Chi Abraham y'adzooy: “Oc'ungich, ajihuñhuñ co ti mdzínäy ti mjygy'aty müd mhuit mmeeñ agujc jotcuyc, e yí Lázaro ooy ayo'n paty. Jadachambi Lázaro yjotcuyc'aty, etz miich jiiyby mbatpy tzaachypí. ²⁶ E jadügnax, jí tüg mij huoc ma ñich ajcxy etz miich ajcxy. Pen ñich jim'amy janaxam ma miich, ca' njadipyich, nañ jadu'n miich ajcxy ni pin ca' jadipy nej ñaxipy ma ñich nyajpaadyich.” ²⁷ Chi je comeñybi jacnimay Abraham: “Apteedy Abraham, tun may'ajt quex yí Lázaro ma ñich ndeedy ytijc. ²⁸ Jim ma ñich ndeedy ytijc jim migoox migüëx nmíididyich, huen nicxy yajmídmíydaaccixy, ca'ydi je' ajcxy nañ jadu'n ya minipy ma jada ayoodac.” ²⁹ Chi Abraham y'adzooy: “Yí' ajcxy ymíid necy huidibi Moisés etz

Dios y'ayucnajtzcapxiybi ycojaay, huen cuydungixy.”³⁰ Chi je comeñybi ymīnañ: “Janch jadu'n apteedy Abraham. Pen nidüg yi ögpī ñicxy ma je' ajcxy, jothuimbidi y' ajcxy.”³¹ Chi Abraham ymīnañ: “Pen ca' je' ajcxy mijpidägy Moisés y'ayuc je jécyip etz huidi ajcxy jecy'ajt Dios y'ayucnajtzcapxiy, nañ ni ca' mibíjccixipy pen nidüg ögpī yjugypicy.”

17

Huidibi ooy ycodzigijity co n'agänáxim ma pocy

¹ Chi Jesús nimay yi' ydiscípulos:

—Janch tiy'ajt jadu'n co yminip jäy ajcxy huidi yajhuinma'ñydigoyip yi mayjäy ajcxy miid aani. ¡Ay yi' ayoob ajcxy! pinjaty jäy ajcxy yajhuinma'ñydigoyaangixy.² Nigi y'óyity co ixypy yajyo'cxodzyii tüg tzaa janch mijpi, e chi yajcöjibijpnaxipy mejyjoty, ca'ydi co yajhuinma'ñydigoyipy jada jäy ajcxy huidibi xpijcin hueeni miid ma Dios ytiy'ajt.³ Naygüend'ájtigix miich ajcxy co ca' mgapxtigóoygixipy.

Co m'uch xymidundigoopy, e chi mgapxhuíjip, e pen jothuimbijt, chi mbocymeecxipy.⁴ Pen m'uch huixtujc'oc xymidundigooy tüg xiibi, nañ huixtujc oc xyñimiiñ tüg xiibi, e ymīna'nipy: “Ti njothuimbityich”, huinmeecxipy miich yi', chi jada' miich huixtujc'oc mbocymeecxip.

Je mibíjcin ymic'ajt

⁵ Chi je apóstoles ajcxy nimay je Huindzin Jesús:

—Yajyeeg ich ajcxy nmibíjcin.

⁶ Chi je Huindzin Jesús y'adzooy:

—Co ixypy miich ajcxy mmibicy Dios jadu'n nej tüg pi'c mostaza pajc, e mnīma' ixypy jada paadzim quipy: “Nayyajpidigii, nicx tina' mejyjoty, e xycapxymidohuip yi'.”

Ti huaad tuñ je pin yajcaayb yaj'uuc

⁷ Pen ji miich ajcxy nidüg pin ymiid tüg ytumbi huidi tumb ñaaxjidzitzii o yhuaj cuend'aty, co yja'ty ma mdiyc, ¿nej jēbi nimay: “Tigi', ixtäg ma mesa etz adzu'at?”⁸ Hue' janchtiy mnīmāhuipy: “Yaj'oyíyigich n'adzuu'ibi, co'amedi' mhuit, e xymooygich ngaayin n'uucin. E huin'it miich mgayipy m'ügipy.”⁹ ¿Nej yajnaxipy je' Dioscojuyip miid co je' anajty ti tuñ huidibi yaj'ane'my? Ich minamb co ca'.¹⁰ Nañ jadu'n miich ajcxy co ti mguydungixy tüg'óciy tiibi Dios xyaj'ane'mgixy, chi mmináangixipy: “Je' ich ajcxy je tumbi huidibi ca'p ycapxpaadyity, jēyi ti ndúngixich huidibi ich ajcxy huaad ndungixy.”

Jesús yajtzögy majc jäy jibic pützpa'mmiidpi

¹¹ Nícxp jim Jerusalén anajty Jesús, chi ñaxiy ma Samaria etz Galilea ñaymidziba'n'ájtigixy. ¹² Co anajty mihuingoñ tüg cajp, chi jįpcoyöyiy majc jäy pützpa'mmıdpi. Chi ajcxy yhuäcxįjpy jįguęyñi. ¹³ Chi ajcxy mic ycapxcoody yminaangixy:

—Huindzin Jesús, pa'ayoog ich ajcxy.

¹⁴ Co Jesús je' ajcxy įjxy, chi nimay ajcxy:

—Nícx nayguęxícįgix ma yi teedy ajcxy.

Chi jadu'n yjajtį, co ajcxy ñícxxy, chi tüyöjoty oy choocxįy. ¹⁵ Nidügtį je' ajcxy co ñay'įjxi co ti anajty chögy, chi nihuimbįjty Jesús, ooy Dios jäymech cömay janch cįxyjot huinįjot. ¹⁶ Chi je' ycojxtınay'ahuiy ma Jesús ytecymįc, chi pidacpy yhuiñyįjįp naaxcįxy yajnaxy Dioscojuyipy. Samaritanojįy je' anajty. ¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej ca' nimajc miich ajcxy huidi ti mdzoocxįy? ¿Ma ajcxy je' janidaxtųjcpį? ¹⁸ ¿Nej ca' pın jac yhuimbįjty miin jäymedza'ñ cömaya'ñ Dios, jęyi tügpajc ti yhuimbity jada samaritanojįy?

¹⁹ Chi Jesús nimay je jäy:

—Pidįg, nícxni. Yi mmibįjcin ti xyajtözgy.

Nej je' yminįpy Dios y'ané'min

²⁰ Chi je fariseojįy ajcxy y'amıdooy Jesús mina anajty yi Dios ya miñ ya naaxhuiñ y'ane'mañ. Chi Jesús y'adzooy:

—Je Dios y'ané'min ca' je' yminįpy jadu'n nej ti yaj'ixy o yajmıdooy. ²¹ Ni mgamináangįxįpy co cha je' o jim'amy je'. Dios y'ané'min ya je' cham ma miich ajcxy.

²² Chi Jesús nimay yi' ydiscípulos ajcxy:

—Miim je xii je tiempo ma miich ajcxy anajty ooy xy-jamıd'idáangįxįch tüg xii, e ca' iich miich ajcxy xy'ixįpy, iich je jäy huidi tzoon tzajpjoty. ²³ Chi jäy ajcxy yminá'nįp: “Chaa'amy je', je Cristo”, o “Chim'amy je'.” Ca' miich ajcxy yi' mninįxcįxįpy, e ni mgabanįxcįxįpy. ²⁴ Co anajty nmiñich jadügtecy ya naaxhuiñ, iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co iich anajty nmimiñ n'ané'min, jadu'n je' yjadįpy nej huıdzuc co y'aa'an ma tüg tzajp'įjx e nañ jadu'n y'aa'an jadüg tzajp'įjx.

²⁵ Nañ ooy ycopįcyty co jayıjįp ocpáadibich ayo'n, e chi jada xyca'ixa'nibich xycatzoga'nibich yi jäy ajcxy huidi tzınaayb jįgy'ajtp jadachambi tiempo. ²⁶ Com jadu'n nej yjajtį jecy'ajty, co je Noé chinaay, nañ jadu'n yjadįpy co anajty iich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, co anajty nxii ndiempo paty mina anajty nmiñich ane'mbi. ²⁷ Janch caayb janch uucp anajty je jäy ajcxy agujc jotcujc co je Noé ytįgyy ma ymįcajoon. Chi je ayo'nduu ymiñ huidi cįjx yaj'ögtįgoydäy je mayjäy. ²⁸ Nañ jadu'n yjajtį jecy'ajty co Lot chinaay. Je jäy ajcxy jim Sodoma etz Gomorra ycaaygixy y'uuccįxy yjuuygixy ytoocxįy, etz ytįccoįcįxy. ²⁹ Huin'it xii co Lot chooni jim Sodoma, chi ycäy

tzajpjoty jin etz huidi jindzaa mid conhuidity ytoy, chi cajp ytigoyday. ³⁰ Jadu'n nej ayo'n yjajti taabi chinaay Noé etz Lot ya naaxhuiñ, nañ jadu'n yjadüyb ayo'n co anajty nmiñich jadüg'oc ya naaxhuiñ, ich je jäy huidi tzoön tzajpjoty.

³¹ Je huin'it xi huin'it tiempo pin anajty ifaaayb ma ytijccop, e ymid anajty ypidägy jilby tigoty, ca' nimiragipy nicxy ti yajpidzimy, e huidi jäy anajty jim camjoty nañ ni ca' yhuimbidity ma ytijc. ³² Ajihuüygix jadu'n nej Lot ytöxyjc ayo'n paty. ³³ Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tzögam, tigoyipy yjugy'ajt. Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty yjugy'ajt tigooyb (mid ich ycixpi), hue' je' yjugy'ajt ypaadipy chögipy.

³⁴ Ich miich ajcxy nimaayb co je huin'it coodz nimetz jäy anajty ajcxy ma cijx, tüg yajnicxüyb etz jadüg yajhui'müyb. ³⁵ Nimetz töxyjäy anajty yjitzcixy, tüg yajnicxüyb, etz jadüg yajhui'müyb. ³⁶ Nimetz yëydijc anajty ytungixy camjoty, tüg yajnicxüyb etz jadüg yajhui'müyb.

³⁷ Chi je jäy ajcxy huidi ixpijcp Jesús y'ayuc ymíñañ ajcxy:

—¿Ma jadu'n yjadüyb nej miich ti míña'ñ, Huindzin?

Chi Jesús ymíñañ:

—Ma anajty je ögpi yajpaady, jim yi luud ajcxy ñimuga'ñ.

18

Je ixpejt ma je ayoobitöxyjäy etz je juez

¹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc huidijaty ixpijcp ma yi' co ooy ycopicyity Dios nmibijctzoohuim jabom jabom, ni ca' nmidzipim. ² Chi Jesús ymíñañ:

—Ji anajty tüg juez ma tüg cajp, ni Dios anajty ca' tzigüy, etz ni jäy ajcxy anajty ca' huindzigüy. ³ Nañ ma je cajp jim anajty tüg co'ögy ytöxyjäy. Je' anajty yminög janam jadozjc ma je juez, nimäy anajty: “Nihuaangich ma je nmidzipich.”

⁴⁻⁵ Chi je codung ca' co'adzoy ca' a'ixiy tzojc. Chi je juez jot'ajti, ymíñañ jotjoty huinma'ñjoty: “Oy Dios ca' ndzigüyich, ni jäy ca' nhuindzigüyich, per com jada co'ögytöxyjäy nigi xychach'amayüyich, miñ n'ocnihua'ñich, ca'ydi jadüg'oc ymiñ e xyajcixich anajty nmecxtüjin.”

⁶ Chi je Huindzin Jesús ymíñañ:

—Mido'mbic miich ajcxy nej je juez jibicjäybi ti nihuañ je töxyjäy co anajty ti yajtziby. ⁷ ¿Nej ca' Dios ñihuaanip yi huidibi ti huin'ixy, huidibi mibijctzoob xim tzuum? ¿Huäcxibip, nicx ca' tzojc adzooyi? ⁸ Ich miich ajcxy nimaayb co Dios ñihuänamy mic'amy yi' yjäy. Co anajty nhuimbity ya naaxhuiñ, ich, je jäy huidi tzoön tzajpjoty, ¿nej nbáadibich mibicjin ya naaxhuiñ?

Je ixpejt ma je fariseo etz ma je yajcogüejtpi

⁹ Jesús ñimiydac je jäy ajcxy huidi ci'm ooy ñaygömayyii co ooy y'oyjäyity, etz pejxy yi jacjadyibi jäy ajcxy, chi yajnimay ajcxy tüg jihuimbit ayuc:

¹⁰ —Mejtz jäy ajcxy ytiñiy ma Dios ytijc capxtacpi. Tüg hue' je' fariseojäy, e jadüg yajcogüejtpi. ¹¹ Chi je fariseojäy ytinay'ahuñy ycapxtägy, chachmina'ñ jadu'n: “Dios Teedy, Dioscojuyip yajnajxpich com co ca' ñich nbocytuñich jadu'n nej jacjadyii jäy ypocytúnngixy, ca' nmeechich, ca' njibicjäyidyich, ca' nmigapxich huingjäy ytöxyijc, ca' nbocytuñich jadu'n nej jada yajcogüejtpi. ¹² Mejtz xii n'ityich jaygay tügpí seamaan. Chi huen ytim ti nmüdich ngüejtpyich ma Dios majcjaty.” ¹³ Per je yajcogüejtpi jiguem ytinay'ahuñy, ni ycapät'ixy tzajpcijx, jëyi ycaachtzachcoxy ymina'ñ: “Dios Teedy, pa'ayoogich, ñich pocyjäyich.” ¹⁴ ñich miich ajcxy nimaayb co jada yajcogüejtpi y'idacy ma ytijc ti anajty yajhuinmecxy ypocy, e je fariseojäy ca' yajpocyhuinmecxy. Huenpínity huidi ci'm naygömayipy, Dios yajtzöydunñib; e pinjaty ca' ñaygömayyii ci'm, Dios ycömayñib.

Jesús conucxy je pi'ctijc ajcxy

¹⁵ Chi jäy ajcxy müdmiñ pi'c'anäg ma Jesús huen nidoñy. Co je' ydiscípulos ajcxy ijxy, chi ajcxy ogy undaj. ¹⁶ Chi Jesús yaaxi ymügügtijc nimay ajcxy:

—Ixmatz, huen yi pi'ctijc xyñimiñich, ca' ajcxy mijjpcogapxiiygixy, com yi jäy ajcxy huidibi yajpatp ma Dios y'ané'min, jadu'n ajcxy nipaady nej pi'ctijc. ¹⁷ Janch ñich miich ajcxy nimäy co hueñypínity huidi ca' cöbijci yi Dios y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej yi pi'ctijc ajcxy cöbijcy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' yi' ajcxy ytiñihuipy ma Dios y'ané'min.

Tüg comeñ'anäg ymüydägy müd Jesús

¹⁸ Chi tüg micjäy y'amidooy Jesús, nimay:

—Miich oyjäybi Huindzin, ¿ti huaad nduñich co ñich n'alma nidzoocin paadipy?

¹⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej co xytijich oyjäy? Ni pin ya yca'oyjäyity, je'yi Dios tügpajc y'oyjäyity. ²⁰ Miich mnejhuñyib yi Dios ycötújcín. Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy, ca' jäyyaj'ögipy, ca' mmeedzip, ca' mmügüg nihuambedipy, yajmij'at mdaj mdeedy.

²¹ Chi je' y'adzooy:

—Ti tüg'öciy nguydundäyich jada cötújcín maabi nyeecpidzimyich.

²² Co Jesús jadu'n midooy, chi nimay:

—Tigoy'ijtni ja tüg huidi ca' mduñi. Toocta' tüg'öciy tijaty miich müd, e mo' je meeñ ayoobtijc, huin'it mgomeeñ'adipy jiiy tzajpjoty; miin, e pajamgich.

²³ Co je comeeñybi jadu'n ayuc midoy, chi ooy yjottigoygoty com ooy anajty ycomeeñity. ²⁴ Co Jesús ijxy co je comeeñybi anajty ti yjotmaybicy, chi minañ:

—Ooy chachchípiyty ytigíhuipy tüg comeeñyjäy ma Dios y'ané'min. ²⁵ Jac ca' chípiyty co ñaxipy tüg camello ma yi xu'ñ yxútity, ca'ydi co tüg comeeñyjäy ytigíhuipy ma Dios y'ané'min.

²⁶ Chi je jäy ajcxy anajty tiibi ajcxy midoogixy Jesús y'ayuc, ymínaangixy:

—¿Pin jada' jëbi y'alma paadipy nídzoocin?

²⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi naaxhuiñjäy ajcxy ca' jaty nej yaj'oyíhuipy, Dios jëbi yaj'oyíy.

²⁸ Chi Pedro ymínañ:

—Íich ajcxy ti nbídägy n'ixmajtzaaygixy, co nbanicxaangixy.

²⁹⁻³⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch íich miich ajcxy nnímaaygixy co yi jäy ajcxy huidi ytijc íxmajtz etz ytaj yteedy, ymíguëx, etz y'ung y'anäg miid Dios y'ané'min ycixpi, ypaadipy ajcxy ya naaxhuiñ nigi oy'ájtín, etz ypaadipy ajcxy tzajpjoty tzínaayín huidi ca' ycixipy ytigoyipy nímina.

Jesús capxypidzimy jadüg'oc co y'ögañ

³¹ Chi Jesús huodzon je nímajmetzpi, nímay ajcxy:

—Jadachambi tzoc jámim jim Jerusalén. Ngyudunaamyich tüg'óciy jadu'n nej yi Dios y'ayucnajtzcaxiyybi ajcxy jaybejty jecy'ajty miid íich ycixpi, íich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty. ³² Chi nyajcíyega'ñíich ma je romano gobernador, xycamij'ixipy xycamijpidägíibich ajcxy. Xy'ójbíich xyhuindzújibíich xyjijptzújibíich ajcxy. ³³ Xychaachytunípyíich ajcxy, xyaj'ögíibíich ajcxy, e codugíig xii njugypigípyíich jadüg'oc.

³⁴ Chi yi majmetzpi ajcxy ni jadu'ñiyi ca' huinjihuíy ajcxy nej yhuimbídzimy Jesús y'ayuc. Yüch anajty jada ayuc miid yi' ajcxy ycixpi, paady ca' huinjihuíy nej anajty yajnímaaygixy.

Jesús yajhuindícxígy tüg huintzpi jim Jericó

³⁵ Chi jadu'n yjajti co Jesús míhuingoñ je cajp huidi yxii Jericó, chi tüg huintzpi anajty íñäy túba'áy píjctzoy anajty limosna. ³⁶ Co midooy mayjäy ñaxy, chi je' yajtiy:

—¿Pin yi' ñajxp?

³⁷ Chi ajcxy nímay co Jesús nazareno najxp. ³⁸ Huin'it je huintzpi mic ymínañ:

—Jesús, David y'ap y'oc, íich pa'ayoog.

39 Je jāy ajcxy huidi anajty jayijp nicxp ooy oiy je huintzpi, nimay co huen amoñ. E je' nīgi mic yminan'idich:

—David y'ap y'oc, ich pa'ayoog.

40 Chi Jesús ytinayxijpy oy yajhuoyii. Co je' jim ymejch, chi amidoy, nimay:

41 —¿Ti mdzojcpy ndunipyich mīd miich?

Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, yajhuindicxīccich.

42 Chi Jesús minañ:

—Huindicxīg, yi mmibijcin ti xyajtzögy.

43 Chi je huintzpi mic'amy yhuin y'ixxīg, chi panicy Jesús, chi ooy jāymejch cōmay yi Dios. Cham tūg'óciy je cajp jāy co ajcxy jadu'n ijxy, nañ ycōmay yjāymejtz yi ajcxy Dios.

19

Jesús mīd Zaqueo

1 Co Jesús ytiği y jim Jericó, ñajxy cajpcujc anajty. 2 Chi jadu'n yjajty jim anajty tūg jāy hue' anajty yxī Zaqueo. Hue' je' anajty yajcogūejtpi huindzin, e comeēñ anajty. 3 Ooy yi' anajty tzach'ixa'ñ Jesús, nejhuñhua'ñ pin jāy je', chi ca' jajty nej ixipy, je' co anajty ñaxity, etz co anajty ooy mayjāy jim. 4 Chi je' ñicxy poyīg yajijp, chi ypejty ma tūg sicómoro quipy, yco'ixxnaxa'ñ co anajty Jesús jim ñaxy. 5 Co Jesús jim ymejch, chi pāt'ijxy je Zaqueo, e nimay:

—Zaqueo, tzojc minac, com copicy co nicxy njättäga'ñich ma mdijc.

6 Chi je' yminajty janch jottigoy, e jotcujc cōbijcy Jesús. 7 Co jadu'n ijxy, chi je mayjāy ajcxy nigapxy ni'ojyigixy Jesús, yminaangixy:

—Ti ñicxy jättacpi ma tūg pocyjāy ytijc.

8 Chi Zaqueo ytinayigy, nimay Jesús:

—Huindzin Jesús, cha je' je njugy'ajtich huidi cup nbijc-huäcxaamyich nmöhua'ñich ayoo bitijc. Pen ti ich nyajcujc-naxy, nyajhuimbidityich midaax jadu'ñyi.

9 Chi Jesús yminañ:

—Jadachambi jada jāy ma jadyaabi tijc ti y'alma ñīdzögy, com co yi' nañ jadu'n Abraham y'ap'adyii y'oc'adyii. 10 Ich, je jāy huidi tsoon tzajpjoty, ti nmiiñich ya naaxhuiñ co n'ixtāhuibich etz nyajñīdzögibich tiibi anajty ytiigooy.

Je ixpejt ma je majci meeñ

11 Co je jāy ajcxy midooy jadu'n, chi Jesús jacyajnimay ajcxy tūg ayuc, com ytimymihuingónip anajty Jerusalén, etz je jāy ajcxy tzachhuinmaaygixy co Jesús mic'amy anajty pidäga'ñ y'ané'min. 12 Chi Jesús yminañ:

—Tüg micjäy, comeeñyjäy anajty, ñicxy ma tüg naaxjot jiguembi, ñicxy anajty ytungbicy co yrey'ada'ñ, e chi anajty yhuimbidaani. ¹³ Chi je micjäy mijhuooy nimajc ytumbi, chi moy ajcxy majc meeñ nidüg nidüg, chi ajcxy nimay: “Meeñ yaj'ung'ajtcix ji ixti cooni ich anajty nhuimbityich.” ¹⁴ Chi je ymigogajp ajcxy ca' anajty ixa'ñyii ajcxy je comeeñybi, chi ajcxy yajpaguejxy huingapxpí ma anajty je comeeñybi ñicxy, chi je huingapxpí ymínañ: “Ca' ich ajcxy ndzocy co jada comeeñyjäy rey'adipy ma ich ajcxy.” ¹⁵ Chi jadu'n yjajty co je comeeñyjäy yhuimbijty ti anajty yreytigíy. Chi oy yajhuoyii je ytumbi ajcxy, je huidi anajty je meeñ ti yajmihuimígíxy, nejhuíhua'ñ anajty jadu'ñi ti yaj'ung'ajtcixy je meeñ nidüg nidüg. ¹⁶ Chi tüg jayijp ymiñ ymínañ: “Huindzin, yi meeñ majjadu'ñi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁷ Chi je rey y'adzooy: “Ooy miich oy mduñ. Jadu'n nej ti mgapxycöbicy müd huidi hueeni, cham m'ané'mipy majc ciudad.” ¹⁸ Chi je mimetzpi ymiñ, ymínañ: “Huindzin, yi mmeñ migoox jadu'ñyi ti nyaj'ung'atyich.” ¹⁹ Chi je rey nimay je mimetzpi: “Cham m'ane'mipy migoox ciudad.” ²⁰⁻²¹ Chi je midugigpi ymiñ, ymínañ: “Huindzin, cha je mmeñ huidi ti nmi'ityich, ti nyujpcicyich ma tüg paayi. Ndzigíybych miich co miich mjäy'aty ahua'ñ, myajpidigtäy huidi ca' mjé'adyii, nañ ndzicpy huidi ca' ti mñipy.” ²² Chi je rey ymínañ: “Miich jibic ti mduñ, cham ndiyduna'ñ müd mgi'm'ayuc ycixpi. Miich mnejhuiyb co nyajpidigyich huidi ca' njé'adyijich, e ndzicyich huidi ca' ti nñibyich. ²³ ¿Nej co ca' ti mbidägy ich nmeñ ma je banco, jigix co ixypy nhuimbityich, may meeñ ixypy xcidigíyich müd meeñ'ung?” ²⁴ Chi je rey nimay huidi anajty ajcxy Jiménez: “Pijci ajcxy yi' ymeeñ, etz mooygíxy yi' tübi meeñ yaj'ung'aty majc jadu'ñyi.” ²⁵ Chi je jäy ajcxy y'adzooy: “Huindzin, ymüd yi' cham majc jadu'ñyi meeñ.” ²⁶ Chi je rey y'adzooy: “Ich mínaam co tüg'óciy pinjaty müd, jacyajmóhuip; e huidi ca' ti müdity, oy jamüdity yajpijctáhuip huidi ymüd. ²⁷ Nañ jadu'n ajcxy je nmízicpich huidi ca' anajty tzojccixy co ich nrey'adipyich ma yi' ajcxy, yajmiingix ya, yo'cpujxtutaaygix ma ich nhuinduu.”

Jesús ytigíy Jerusalén

²⁸ Co Jesús jadu'n ymínanaday, chi choñ jim, ñicxy Jerusalén. Jesús jayijp anajty ytüyöy ma je mayjäy. ²⁹⁻³⁰ Jadu'n yjajty co jim yja'ty mihuingon Betfagé etz Betania ma je cop huidi yxií Olivos, chi Jesús quejxy metz ydiscípulos, nimay ajcxy:

—Ñicxcix ma yijibi cajp huidi ji huigon. Co ajcxy mgajp-tugíhuip mbáatcixipy tüg burro mang ycoxochity, huidi ca' ni pin yaj'íñaayñi. Mgoguejtúutcixipy, etz mmimíngixipy. ³¹ Pen

jim pin xy'amidoogixy, ¿nej co yi burro mgoguejtüdy? Chi ajcxy jadu'n m'adzohuipy: "Je nhuindzinich jim tzojcp."

³² Chi je' ajcxy ñicxy huidi Jesús yquejx. Chi ajcxy paty je burro jadu'n nej Jesús anajty ajcxy ti ñimäyii. ³³ Jim anajty ajcxy je burro mang coguejtuutcixy, co ñihuindzin ñimaayí ajcxy:

—¿Nej co yi burro mang mgoguejtuutcixy?

³⁴ Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je nhuindzinich jim tzojcp.

³⁵ Chi ajcxy huijtz miñ je burro ma Jesús. Chi ajcxy jibe'ñ miid yhuít, chi ajcxy Jesús yajburripejty. ³⁶ Co Jesús anajty ytüyöy, chi je mayjäy ajcxy yhuít yé'pcixy tügujc. ³⁷ Co ajcxy mihuingoñ je minac ma je cop huidi yxii Olivos, chi tüg'ócíy je mayjäy yjotcugiyday, e ytigiiy ajcxy ooy alabanza ñibi Dios ojadajtpe miid je mij huinma'ñ ycixpi co anajty ti íjxcixy huidi anajty Jesús ti tuñ. ³⁸ Chachminaangixy:

—¡Capxpaady je rey huidi miimb miid Huindzin Dios yxii ycixpi! ¡Jotcujc'ajt jiiiby tzajpjoty etz cömáyin ma Dios!

³⁹ Huin'it nijëjity fariseojäy huidi anajty ajcxy jiiiby jäy agujc nimay ajcxy je Jesús:

—Oj yi mjäy ajcxy.

⁴⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Íich miich ajcxy ñimaayb pen yi' ajcxy amomb, yi tzaa tigihuip mic capxp.

⁴¹ Co Jesús yja'ty jim mihuingon Jerusalén cajp, e co ijxy, chi yaaxy miid je cajpjäy ycixpi. ⁴² Chi Jesús yminañ:

—¡Pen mhuinjihuüyb ixypy miich ajcxy nej mbáatcixipy mjotcujc'ájtín jadachambi xii tiempo! Yüch jada tiy'ajt cham ity ma miich ajcxy, ca' huaad m'íjxcixy. ⁴³ Minip je xii je tiempo ma miich ajcxy je mmidzip ajcxy xyajjüdügipy mgajp miid tzaamacxy, e tziptunipy ajcxy miid miich, yajxon xya-jco'adugipy ajcxy jühuidity ma je mgajp. ⁴⁴ Xyñigidaagoodip mdzaaboch ni'ung ni'anäg, ni ca' yhuí'mip tzaagop tzaamacxy, jadu'n yjadipy com miich ajcxy ca' mnejhuüy je tiempo mina je Dios xyñigidägy.

Jesús yajpidzimy je jibicjäydijc ma Dios ytijc

⁴⁵ Chi Jesús ytigiiy ma Dios ytijc yajpidzimday tüg'ócíy jäy huidi anajty jiiiby ajuuyb adoocp. ⁴⁶ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Jadu'n mina'ñ ma jaybétyity: "Íich ndijci tzajpcapxy-capxtägi'ñ yi'." E miich ajcxy hue' mhuaangixy jadu'n nej meetzpe y'ang.

⁴⁷ Jesús anajty yaj'ixpijc jabom jabom ma Dios ytijc, chi je teedy tungmiidpe, etz huidi ajcxy yaj'ixpijcp anajty Dios ñecy,

etz mijjädijc ajcxy nihuinmayñygixy co yaj'ögaangixy Jesús.
 48 Chi ajcxy ca' ni nej mihuinma'ñybaty nej yaj'öccixy, com
 tüg'óciy jäy anajty ooy tzach'amidoo'ijt Jesús y'ayuc.

20

Jesús ycötújin

¹ Chi jadu'n yjajty tüg xñ anajty Jesús yaj'ixpicy je cajpjäy
 ma Dios ytijc, capxhuäcxy anajty oybi ayuc. Chi ñimiini je
 teedy tungmüdpí ajcxy etz huidi ajcxy yaj'ixpíjc Dios ñecy etz
 mijjädijc ajcxy. ² Chi ajcxy migapxy Jesús nimay:

—Yajñimaaygich, ¿ma cötújin ti mbaady co jäy myaj'ixpicy
 ya ma Dios ytijc? ¿Pín je' tübi xycötujc möy?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Íich nañ jadu'n nyaj'amidohuamy íich miich ajcxy tüg
 ayuc, e m'adzóogixip. ⁴ Co Juan (je Bautista) jäy yajñibejty,
 ¿pín je' cötújin moy, je Dios tzajpjotipi o jäy ajcxy?

⁵ Chi ajcxy ytigüy huinmay'ahuidijtpi ñayñimáayigixy miñ
 xyipy:

—Pen mīnaanīm co tzajpjoty choñ je Juan ycötújin, Jesús
 xyñimaayimip ya: “¿Nej co ca' miich ajcxy mijpidacy yí'
 y'ayuc?” ⁶ Pen mīnaanīm ajt co jäy cötújin moy je Juan, chi
 tüg'óciy cajpjäy tzojc xycögädzim, com ymibijcpy ajcxy co yí'
 Juan, Dios yí' y'ayucnajtzcaxñybi.

⁷ Chi ajcxy y'adzooy co ca' ajcxy nejhuñygixy pín Juan ti
 quexyíi. ⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—Íich nañ jadu'n ca' nigapxa'ñich pín ti xycötujcmöyich.

Je ijxpejt ma je tumbidijc ajcxy jibicjäybi

⁹ Chi Jesús yminandacy yajñimay tüg'óciy je jäy ajcxy tüg
 ayuc, ymīnañ:

—Tüg jäy pidacy tüg camuuxy ycam, chi yajpíjctzoy
 ytumbidijc, co anajty chona'ñ ñicxa'ñ jiguem jecy jecy. ¹⁰ Co
 cosecha paty, chi quejxy tüg ytumbi ma je ytumbidijc, huen
 cīmöyíi huídibí je' anajty paatip. Chi je ytumbidijc huinhuojpy
 jipphuojpy je quejxyöybí yajhuimbijty ca' ni ti mooy. ¹¹ Chi
 huingbí ytumbí quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' tuñ, huin'ojy
 jip'ojy ajcxy, yajhuimbijty ajcxy, ca' ajcxy ni ti mooy. ¹² Chi
 midugügpí ytumbí quejxy, nañ jadu'n ajcxy je' yajtzaachñy etz
 yajhuimbijty ajcxy.

¹³ Huin'it je camuuxycam huindzin ymīnañ: “¿Ti
 ndunipyich? Ocujejxyich nmang huídibí ooy ndzocyich.
 Ca' jécyity co ajcxy íxipy nmangich, yajmij'adipy ajcxy.” ¹⁴ Chi
 je ytumbidijc co ajcxy íjxy je' yhuindzin ymang, chi ajcxy
 huinmaygoty nayñimáayigixy miñ xyipy: “Ti ymīñ je cogam
 ymang, yí' je' jada cam jēdaanip. Tzoc yaj'o'cim jigix íich ajt

jada cam një'ajtim.”¹⁵ Chi ajcxy je cogam ymang yajpidzimí camjoty, chi ajcxy yaj'o'cy.

Chi Jesús y'amidooy:

—¿Ti jada' ytunipy je cam huindzin?¹⁶ Minip je', miñ yajtigoydäy je ytumbidijc ajcxy, e chi je' je ycam yegipy miid huingbi tumbi.

Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yminañ:

—Ni catzogipy Dios, nicxy jadu'n njajtim.

¹⁷ Chi Jesús huindixpejty je mayjäy nimay ajcxy:

—¿Ti tijamy huidi yjaybétyip ma Dios ñecy?

Jadu'n:

Je yëydijc huidi je jäy ajcxy ca' anajty tzocy, ti Dios pidacy mij'ane'mbi. Tim jadu'n nipaady nejihuüy je tzaa oy-jatypi huidibi je pojtzpidijc ajcxy ca' yajtuna'ñ, je' oy ti yhui'mni ma anajty yjaccopícyity.

¹⁸ Pinjaty ca' cöbiga'ñ jada mij'ane'mbi, ayo'n ypadamy, tim jadu'n nipaady nej ihuüy jim ycijxciday ma je tzaa nicx e tijhuütz yjajtahuipy; e pen je tzaa nigídagoty, je' ajcxy janch jaam püx nicxy yjajtcixy.

Yajnidíygyxy pen jëbi cogüéjtin yajyecy o pen ca'

¹⁹ Je teedy tungmüdpí etz huidi ajcxy yaj'ixpijc Dios ñecy ooy anajty nihuinmayíygyxy madzaangixy je Jesús mic'amy, co ajcxy huinjihuüy co Jesús nimíydáacigixy miid je jihuimbit ayuc, e chigüyb anajty ajcxy je cajp jäy.²⁰ Chi ajcxy chachhuinma'ñ'ixtaaygixy nej huaad xigixy Jesús, chi quejxy ajcxy ixx'ijtpí ma Jesús yajpaady huidi naybidaacip janch ypaat tudägyjäy; chi amidoo'íjtcixy Jesús y'ayuc huidi miid xíhuaangixy, chi cýyegaangixy ma je gobernador.²¹ Chi je ixx'ijtpí ajcxy y'amidooy Jesús nimay ajcxy:

—Huindzin, nejhuüy ch ajcxy co miich m'ayuc ooy y'óyity, etz myaj'ixpicy yajxon, ca' huin'ixpety jäy myaj'ixpicy, etz myaj'ixpicy Dios ytiy'ajt nej jäy jëbi huaad chinaaygixy.

²² ¿Nej copicy ch ajcxy migüedipy je César je romanojäy mij'ane'mbi, o ca'iji?

²³ Chi Jesús huinjihuüy yí' ajcxy yjibic-huinma'ñ, paady ajcxy nimay:

—¿Ti co miich ajcxy xyjot'ixy xyhuinma'ñ'íxyich?

²⁴ Yaj'ixxcich tüg meeñ. ¿Pin y'ahuinax etz pin yxi mimb ma jada meeñ?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Yí César.

²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Cuet ma César huidi César paatip, e ma Dios huidi Dios paatip.

26 Ca' mimadacy ajcxy nej tzu'íjxcixy ma mayjäy yhuindu. Chi ajcxy ooy huinmaay jadu'n nej anajty Jesús ti y'adzóohuigixy, chi ajcxy amoñyi.

Yajnidüygixy je jugy'ájtín ycixpi

27 Chi ñija'tti Jesús tüg saduceojäy, e yi saduceojäy ajcxy yminañ co jäy ögy ca' y'ocjuyujcni. Chi je' yajtiy:

28 —Huindzin, Moisés jaybety ma yi' ñecy, je jécyip, co tüg yëydijc ytöxyijc yajhui'my ix'ögp, e ca' ymang ti paatcixy. Jëbi je yëydijc y'uch müdtzinäy je töxyjäy jaydëbi yaj'ung'ixip müd y'ajch ycixpi. 29 Jadu'n anajty tügpicy jäy, nihiuxtujc ajcxy ytügquëx'ájtixy, ac yëydijc ajcxy. Je mijpi müdtzinay töxyjäy, chi ix'o'cy, e ca' ymang paty. 30 Chi je mimetzpi ypijcy müd je töxyjäy, e ni ca' ajcxy ung paty. 31 Chi je midugüigpi ypijcy müd je töxyjäy, e jadu'n je nihiuxtujcpi müdtzinay ajcxy je töxyjäy, ix'o'cy ajcxy, ni ca' ajcxy ung paty. 32 Chi nañ jadu'n je töxyjäy y'ögni. 33 Co anajty je nihiuxtujcpi jugypijccixy, ¿huidi jada' octöxijc'adüyb je töxyjäy? Com nihiuxtujc ajcxy ti töxyijc'ájtigixy.

34 Chi Jesús y'adzooy:

—Jadachambi jäy pijccixp, ñaymooyigixy y'ung huen pijccixy. 35 Je jäy ajcxy huidibi paatip anajty chinähuiip ma je tiempo huidi mimb co ögpi yjugypijccixipy, ni ca' ajcxy ypijipy, ni ca' ajcxy ñaymóoyigixipy y'ung huen pijccixy. 36 Co jäy ajcxy yjugypicy, chi ca' huaad y'ögcixy jadüg'oc, quipxyjaty ajcxy müd je ángeles ajcxy, e Dios yi' ajcxy ung'adüib co yjugypigipy müd jemybi jugy'ájtín. 37 Janch co yi' ögpi yjugypigipy, jëbi mbaadip je tiy'ajt ma Moisés ñecy ma jadu'n yjaybétyity, je taab anajty aay'ujtz ytoy, co je Huindzin Dios migapxy Moisés, nimay: “Íich Abraham yDios, Isaac yDios, Jacob yDios.” 38 Je ögpi ca' müdity Dios. Je jäy ajcxy huidi juugyip janchtiy ajcxy ymüd Dios, com co müd Dios ycixpi tüg'óciy jäy ajcxy ymüd yjugy'ajt.

39 Chi jäy ajcxy huidi yaj'ixpijcp Dios ñecy nimay Jesús:

—Oy ti m'adzoy, Huindzin.

40 Ca' ajcxy ocjajtni nej jac nimáaygixipy.

Pin je' y'ung je Cristo

41 Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Nej co miich ajcxy minañ co Cristo David y'ap y'oc?

42 David ci'm minañ ma je Salmo necy:

Yi Huindzin Dios nimay íich nHuindzin: “Íña' ya a'oy'amy ma íich.

43 Ixti cooni anajty miich mmidzip ti nmimadactäyich, jadu'n nej jihuüy ti nbidägyich yi mmidzip ma miich mdecyocxpejt.”

44 Co David yximoy Cristo ñich nHuindzin, ¿nejtz yi' co y'ap'adyii y'oc'adyii?

Jesús xiy je escribas ajcxy

45 Chi tüg'óciy cajpjäy jim anajty y'amido'ijtcixy co Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

46 —Naygüend'ájtigix miid yi' escribas ajcxy ydiscípulos, co ajcxy ooy tzojccixy yhuídidaangixy miid yhuít oyjatypi, ooy ajcxy tzojccixy co huen capxocxyii ma jäy y'amugiy, e ooy ajcxy tzojccixy yi cödumbi ññaybejt ma naymujctac, etz ooy ajcxy tzojccixy cödumbi ññaybejt ma jäy ajcxy yxidungixy.

47 Chi ajcxy yajcijxtayi yi co'ögytöxyjäy ypidägy, e tungixy ooy jecy tzajpcapxycapxi ma jäy yhuinduu. Yi jadu'mbi jäy ajcxy ñigi ajcxy Dios chaachytunñyb miid ypocy ycixpi ca'ydi jacnipin.

21

Je ayoobitöxyjäy co'ögypí y'ofrenda

1 Jiiby anajty Jesús ma Dios ytijc co ijxy comeeñyjäy may'amy ofrenda pidaaccixy ma meeñygaax. ² E nañ ijxy co tüg co'ögytöxyjäy pidägy anajty metz pi'cmeeñ. ³ Chi Jesús yminañ:

—Janch ñich miich ajcxy nimäy co jadayaabi co'ögytöxyjäy ayoob jac anaxy jada, ti pidägy ofrenda ca'ydi jacnipin. ⁴ Tüg'óciy comeeñydijc ajcxy ypidacyp ma ofrenda je meeñ huídi conajxp. Jadayaabi co'ögytöxyjäy ti pidägy huídi anajty ñigayamy.

Jesús yminañ co je Dios ytijc yhuídigoya'ñ

⁵ Nijëjity jäy co ytigiy ma Dios ytijc nimiydacy ajcxy co Dios ytijc ooy chach'oy'oydúñity miid tzaa oyjatpyi, e miid tñibi jiiby vojxcixy. Chi Jesús yminañ:

⁶ —Tüg'óciy jada huídi ajcxy m'ijxpy ma Dios ytijc, minip xii tiempo mina jada nicxy yhuí'my taj xit jada tzaa, ca' ma pochycop.

Je tiy'ajt ma ca'ni naaxhuiñybi ycixa'ñi ytigoya'ñi

⁷ Chi ajcxy y'amidooy Jesús:

—Huindzin, ¿mina jada jadu'n ytunñyb yjadñyb nej miich ti mmínañ? ¿Ti tiy'ajt ji yaj'ixip co jada anajty jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii?

⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Ix mgayajhuin'ingix. Ooy mayjäy ymina'ñ ñaybidägánigixy co je' ajcxy je Cristo, ymina'ñ ajcxy: “Ñich je' je Cristo; huingóniñ anajty je xii je tiempo mina je naaxhuiñybi ycixa'ñ ytigoya'ñ.” Ca' ajcxy axam mbanicxipy.

⁹ Co miich ajcxy ayuc midohuipy co jäy chachchiptungixy, e

ñayñibidicigixy, ca' mdzigiiygixipy, com ooy ycopícyity co jada jadu'n jayijp ytuniiyb yjadiiyb, ca'nan hue' je' anajty tim cijxp tim tigooyb (je naaxhuinñybi).

¹⁰ Chi Jesús yjacminañ:

—Nayñibidägiib naax cajp miid huingbi naax huingbi cajp.

¹¹ E minip mic'ujx, etz mij yuu mij pa'm xii yaa. E jadiib mij'adzigi'ñ, etz ooy ijxpejt huidi quëxigip tzajpcíxy.

¹² Ma ca'ni anajty jadu'n jadyii, xypahuidijtcóotcixipy jäy, xymájtzcixipy, xyciyéjcixipy ma judíojäy ñaymujctac. Chi jäy ajcxy xypidägipy pujxtigoty, xyajnicxcixipy mach ma rey etz ma gobernador ajcxy yhuinduu. Jadu'n jäy ajcxy jibic xy-tunipy miid miich ajcxy com co anajty ti xymijpidáaccixyich.

¹³ Miich ajcxy tiy'ajt myegipy miid iich nxii ycixpi. ¹⁴ Co jäy ajcxy yxihiipy ma codungdijc, ca' ni nej ajcxy mjot'adiiyb, ni ca' ajcxy mhuinmayipy nej m'adzóogixipy. ¹⁵ Nyegipyich ayuc etz tiy'ajt nej huaad mmidzip m'adzoogixy. Ca' mmidzip ajcxy jadipy nej xy'adzóogixipy, e nej xyjacxigixipy. ¹⁶ Miich ajcxy mgi'mdeedy, mgi'm'uch, mgi'm'ajch, etz mgi'm'ajuugy amigüg xyciyéjcixipy ma cötujctac. Nijéjity miich ajcxy m'ögipy miid co anajty ti mmijpidaaccixy iich n'ayuc. ¹⁷ Mayjäy ajcxy ca' xy'ixaanipy xychogaanipy miid co anajty ti mmijpidaaccixy iich nxii. ¹⁸ Ni tüg miich ajcxy mgöhuay ca' ytigoyipy. ¹⁹ Pen ooy ajcxy mmecxtucy, chi m'alma ñidzögipy huinixii.

²⁰ Co ajcxy m'ixipy Jerusalén anajty ti ñaducy miid ymidzip, huin'it ajcxy mnejhuihuipy co huingon je'anajty ma yhuindigoyaani. ²¹ Huin'it tiempo je jäy ajcxy huidi jim Judea naaxjot yquéeccixipy ñicxcixipy ajcxy yuugjoty, etz je jäy ajcxy huidi jim Jerusalén queegipy ajcxy, etz je jäy ajcxy huidi camjoty ca' huaad y'occajptigiiyñi ma je Jerusalén cajp. ²² Je tiempo mina yjadiiyb ayo'n miid co anajty judío jäy ti ytundigoogixy, je' jada yajcuydundaayb jadu'n nej yaaybétyity ma Dios ñecy. ²³ ¡Ayoob yi töxyjäy ajcxy huidi anajty ung tzim'ijtp huin'it xii, etz huidi anajty miid y'ungma'xung! Ooy jadiib mij ayo'n ya naaxhuin etz tzip éjcin ma jada cajp. ²⁴ Nijéjity ajcxy y'ögipy tzipjoty, e nijéjity yajnicxip tzumy mach ma huingbi cajp huingbi naax. E Jerusalén naxmihuägydähuiib yi jäy huidi ca' yjudiojäyity, minipy je tiempo mina anajty Dios yajcixaani yajtigoyaani yi' ajcxy y'ané'min.

Nej jada' yminipy je Dios y'ung

²⁵ Huin'it xii huin'it tiempo quëxigip ijxpejt ma xii po' etz ma yi madza', ya naaxhuin ooy jäy ajcxy jotmay mii'idipy. Je jäy ajcxy ooy chigihuipy yjihuihuipy yhuinmay'ahuididipy ajcxy ooy, miid je meyy ycixpi co anajty chachpidigy chachnögy

chachmina'ñ. ²⁶ Yi jäy ajcxy anucxi'ñ yajcidahuib co anajty ajcxy icy nej yjadyii huindu'mybi naaxhuiñ; e huidijaty mic'ajt yajpatp jüby tzajpjoty yücxtähuipy yi'. ²⁷ Huin'it miich ajcxy xy'ixipyich, ich je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nmiñich jocjoty müd je nmic'ajtich, nmiñich müd ich ngötüjcin etz ich n'oy'ájtin mijpi. ²⁸ Co je ayo'n tiempo jadu'n yjatzondägipy, chi mba't'ijxcixipy com huingoniñ anajty mina Dios xyñihuáangixipy xycohuáangixipy.

²⁹ Chi Jesús yajnimay ajcxy tüg ayuc, yminañ:

—Ijxcix yi higueri etz tüg'óciy quipy, ³⁰ co yhuamigy huin'it miich ajcxy nejhuíy co ti yhuingoni mina ypottigüyñi. ³¹ Tim jadu'n nej miich ajcxy ijxpejt mbicy ma higueri quipy co pottiempo ytigüyñi, nañ jadu'n co miich ajcxy m'ixipy je ijxpejt tzajpcixy jadu'n nej yam nyajnimaaigy, mnejhuíhuipy ajcxy co huingónip je tiempo mina Dios y'ane'mañ ya naaxhuiñ.

³² Janch nimaaybich miich ajcxy co jadu'n yjadüyb ytunüyb jayjip, ca' anajty o'ctäy je jäy ajcxy huidibi tzinaayb jugy'ájticyp jadachambi xii tiempo. ³³ Yi tzajp etz naaxhuiñybi naxip tigoyip yi'. Ich n'ayuc ca' ñaxipy ytigoyipy ni camina.

³⁴ Naygüend'ájtigix miich ajcxy ca' mnijot'ájticy yi jocni yi mügii, etz yi tzinaayin jugy'ájtin, jigix ca' ajcxy xyniminipy jotcömoñyi je ayo'n xii je ayo'n tiempo. ³⁵ Timetiini minipy je ayo'n tiempo müd jäy ajcxy ycixpi huidi ya tzinaayb ma tüg'óciy naaxhuiñybi. Tim jadu'n nej tüg iyujc ayo'nbaady co timetiini yajtüxuuch. ³⁶ Ni'ixi' ijtcix, mibijctzoogix Dios, ca'ydi ayo'n ajcxy mbaatcixy huidi jadaanip, jigix jüby myajpáatcixipy tzajpjoty ma ich nhuinduu, ich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty.

³⁷ Xim anajty Jesús yaj'ixpicy ma Dios ytijc, e coodz anajty chooñ ñicxy jim ma cögop huidi yxii Olivos. ³⁸ Jabom jabom jopy jopy ñiminyii tüg'óciy cajpjäy jüby ma Dios ytijc tibäy co y'amidoo'idaani ajcxy Jesús y'ayuc.

22

Xüicyöyigixy capxyöyigixy nej huaad Jesús májtzicxy

¹ Huigon anajty je xii mina jäy tzajcaagy caaygixy huidi ca' ylevadura müdity, huidi jäy ytijpy pascua xii. ² Chi je teedy mjtungmüdpí etz je escribas yhuinma'ñ'ixtaaygixy nej ajcxy ocyaj'ögipy Jesús. Chigüyb anajty ajcxy je cajpjäy.

³ Chi je mujcu' ytigüy ma Judas yjot yhuinma'ñ. Je Judas hue' anajty ymimetz xii Iscariote, je' nidügti je majmetzpi discípulos. ⁴ Chi Judas ñicxy oy migapxy je teedy mjtungmüdpí etz tzajptijc soldado huindzin, e ycapxytuñ

müid je' ajcxy nej jëbi cïyecy Jesús. ⁵ Huin'it je Jesús ymidzip ooy ajcxy yxoondaccottay. Chi ajcxy ñaygapxi co meeñ möhuangixy je Judas. ⁶ Chi Judas cöbijcy je meeñ, chi yhuinma'n'ixtay nej jëbi cïyegipy Jesús ma ca'p mayjäy y'ixyii yhuindicxyii.

Je huindzin Dios y'adzu'ájtin

⁷ Chi paty je xii mina jäy cay je tzajcaagy huidi ca' ylevadura müidity com huin'it anajty ajcxy yaj'ögy cöbixy ymang pascua xii'ixp. ⁸ Chi Jesús quejxy Pedro etz Juan, nimay:

—Nícx müich ajcxy yaj'oyi' je pascua adzu'íbi, jaydëbi ajt ngaayim.

⁹ Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma mdzocy co nyaj'oyihuibich ajcxy?

¹⁰ Chi Jesús yminañ:

—Co mdigihuiipy ajcxy cajpjoty, mbaadipy tüg yëydijc huidi yajnicxp tüg majt nii. Mbanicxyp ajcxy je yëydijc cooni yjadipy ma ytijc. ¹¹ Co müich ajcxy mjädipy ma je jäy ytijc, chi ajcxy nmimähuiipy je codijc: “Nhuindzinich jadu'n minaam: ¿Ma yaj'ahuadz yajpaady ma ngayipyich je pascua adzu'íbi müid ich ndiscípulotijci?” ¹² Je codijc müich ajcxy xyajni'ixihuiip tüg cuarto ma mimejtzpi piso. Ni'ixi' jim je adzu'íbi. ¹³ Chi Pedro etz Juan ñicxy, chi paty jadu'n nej anajty ti ñimäyii, e jim ajcxy ni'ixiiy je pascua caayin uucin.

¹⁴ Co je hora paty, chi Jesús y'ixtacy ma je mesa müid je' ydiscípulos ajcxy. ¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Ti ooy nijot'atyich co nmüidgayaangixy jada pascua adzu'íbi ma ca'ni n'ögyñich. ¹⁶ Ich müich ajcxy jadu'n nimaayb co ich ni mina ca' njaccayipyich jadüg'oc je pascua adzu'íbi, ixti cooni yajcuydundähuiipy je pascua xii ytiy'ajt ma Dios y'ané'min.

¹⁷ Chi Jesús conigy je ügy co Dioscojúyip yajnaxy, huin'it yminañ:

—Uccix jada ügy, naymóoyigixy müich ajcxy. ¹⁸ Cham ich müich ajcxy nimäy co jadu'n nej yjacnicxa'n xii tiempo ca' vino nii üga'ñich ixti cooni Dios y'ané'min yminipy ya naaxhuiñ.

¹⁹ Nañ yconigy Jesús tüg tzajcaagy co mibijctzooy Dios, huin'it tuje-huäcxy moy discípulos ajcxy, e chi ajcxy nimay:

—Jada tzajcaagy ich nninícx'ajtpyich huidi ngíyeycipyich ma yi o'cin müid müich ajcxy mbocy ycixpi. Jada iixpejt müich ajcxy mü'idipy oy jäymech müid ich ycixpi.

²⁰ Co anajty ti ycaydaaygixy, chi Jesús conigy je ügy jadüg'oc, chi yminañ:

—Jada vino je' jada Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi jadu'n yi' nej ich nni'py huidi temam yogam müid müich ajcxy ycixpi.

²¹ Jadachambi yi jäy huïdi xycïyegaambich ma nmïdzipich, ya je' cham mïd'iñäyich ma jada mesa. ²² Janch jadu'n njada'ñ n'ayoohua'ñich jadu'n nej ti nyajnigodugïyijich. ¡Ayo'n padamy je jäy ayoob huïdi xycïyegaamyich ma nmïdzipich!

²³ Chi je nimajmetzpi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—¿Pin jada' yi' ma ñich ajt huïdi jadu'n tundigoyam?

Yajcapxcójcixy pin jada' jacnigi ymijity

²⁴ Chi je nimajmetzpi huïdi Jesús anajty ti huin'ixy ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiyi pin jada' jac mijpi oc'idipy. ²⁵ Chi Jesús nimay ajcxy:

—Yi reyes ajcxy y'ane'myb ajcxy naax cajp jadu'n nej tüg huïndzin, yi' ajcxy huïdibi ane'mb yajtíjycixy co ooy oytungixy. ²⁶ Mïd miich ajcxy ca'ydi yjadú'nity. Hue' janchtiy je mijpi ma miich ajcxy huen ñaybidägyii nej jihuiy ymútzity. E je huïdi nigohuajc'ajtp huen ñaybidägyii nej jihuiy je' je' je tumbi.

²⁷ ¿Pin je' jacmíjip? ¿Huïdi iñaybi ma mesa, o huïdi ni'ixiyyb a'ixiyyb caayin uucin? Yi' je' jacmíjip huïdi iñaayb ma mesa. Per ñich ijtpich mïd miich ajcxy jadu'n nej huïdi ni'ixiyyb aa'ixiyyb caayin uucin.

²⁸ Mïch ajcxy ti m'íjtcixy mïd ñich ma anajty ayo'n ti nyajnaxyich. ²⁹ Paady ñich miich ajcxy tüg ané'min nmooyb, jadu'n nej ñich ndeedy ti xymöyich. ³⁰ Jaydëbi miich ajcxy mgáaygixipy m'uuccixipy ma ñich nmesa jiiyb ma ñich n'ané'min e m'iñähuiipy ajcxy ma je ane'mdac, e mdiydúngixipy m'ané'mgixipy je nimajmetz picy Israel ñaax ycajp.

Jesús capxpïdzimy co Pedro ymïna'na'ñ co ca'p Jesús ix'y'adyii

³¹ Nañ jadu'n je huïndzin Jesús ymïnañ:

—Simón, Simón, jadachambi je mujcu' xyjot'ixaangixy xyhuinma'ñ'ixaangixy jadu'n nej jäy trigo huimbojy co yajhuätzaangixy. ³² Per ñich Dios nmïbijctzooyich mïd miich ycixpi, jigix miich ca'ydi mmïbíjcin ytigoy'ity. Mina anajty miich ti mjothuimbity, jotmic migápxipy yi mmigügtjc ajcxy.

³³ Chi Pedro ymïnañ:

—Huïndzin, jotcuje ñich nñicxa'ñich mïd miich oy pujtigótyity, etz oy ndim'y'ögibich mïd miich.

³⁴ Huin'it Jesús nimay Pedro:

—Ñich miich nimaayb co ca'ni anajty tzey yaxigy jabom jopy co miich miná'nip tugüg'oc co miich ca' xy'ix'adyiijich.

Huingomb hori ma Jesús y'ocyaj'ijxmadza'ñ

³⁵ Chi Jesús nimay ydiscipulos ajcxy:

—Co ñich miich ajcxy jayhuin nguejxy, ni mmoral, ni ca' mmeñydijc, ni mgig ti mmi'oygixy, ¿nej myajtigoy'ijt ajcxy ti jatyi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ni ti.

³⁶ Chi Jesús ymíñañ:

—Jadachambi pin ymeeñydijc etz ymorral miid, huen minicx; nañ pin ca' miidity y'espada, huen toogy yjocx huit, chi juyipy y'espada. ³⁷ ñich miich ajcxy nimaayb co copicy jada yajcuydunipy huidibi mimb jaybety miid ñich ycixpi ma Dios ñecy ma jadu'n ymíñañ: “Yaj'amichomujc (je Cristo) miid yi' ajcxy huidi jibicjäyip.” Tüg'óciy mimb jaybéty ma Dios ñecy miid ñich ycixpi, yajcuydunipy yi'.

³⁸ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy ymíñañ:

—Huindzin, cha metz espada.

Chi Jesús y'adzooy:

—Huen miid yi'yi.

Jesús Dios mibijctzoy jim Getsemaní

³⁹ Chi Jesús jim choñ ñicxy ma je cop huidi yxii Olivos, com jim anajty nicxy coodz coodz, chi je' ydiscípulos ajcxy ypanicxi.

⁴⁰ Co ajcxy yja'ty ma je cop, chi Jesús ymíñañ:

—Mibijctzoogix Dios huen xypubedipy xypudigihuiipy ajcxy ca'ydi mdigiiygixy jibic tuum.

⁴¹ Chi Jesús huinhuäctuty je discípulos ajcxy tüg tzaagäch yjiguëgyity, chi ycoxtinay'ahuuy ytigiiy Dios mibijctzoob.

⁴² Chi Jesús ymíñañ:

—Dios Teedy, pen miich m'a'ixiiyb píjicigich jada tzaachypi, ca' ñich huaad nyajnaxyich, per ca' ñich huaad ngi'mdzójcin nguyduñich, miich mdzójcin huen myajcuyduñ.

⁴³ Chi ñayguëxici tüg ángel tzajpjoty chooñ, jotmic migapxy je Jesús. ⁴⁴ Yam anajty Jesús ooy ytaj ymay, chi Dios mibijctzooyb jacmiägy. E je yxibitni ypidzimy janch jadu'n yi' anajty nej ni'py janch mijjaty y'ocnajtza'cxiiyñi.

⁴⁵ Co ypidigy ma anajty Dios mibijctzoy, chi nihuimbijty je' ydiscípulos ajcxy, chi oy paatcixy maab anajty ajcxy miid jotmay. ⁴⁶ Chi Jesús nimay ymigügtijc ajcxy:

—¿Ti co mdzachmaagixy? Pidiccix mibijctzoogix Dios, ca'ydi jibic tuum mdigiiygixy.

Yajnicxcixy mach je Jesús

⁴⁷ Jim Jesús anajty ymigügtijc ajcxy miidcapxy miidmiydägy, co je mayjäy oy yjäty. Jayijp anajty ymiñ je huidi anajty xiijp Judas, yi' je'anajty nidügti ma je nimajmetzpi Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi Judas mihuingoñ Jesús co anajty tzücx'a'ñ. ⁴⁸ Chi Jesús ymíñañ:

—Judas, ¿nej mïid tüg tzücxin mgïyecy ma ymidzip, je jäy huïdi tzoon tzajpjotyï?

⁴⁹ E je' ajcxy huïdi anajty Jesús ymïid, co ajcxy ijxy jadu'n nej ytuñyï yjadyï, chi ajcxy yminañ:

—Huindzin, ¿tzoc ajt mïhuimbijtim?

⁵⁰ Chi nidüg je' ajcxy yajtzaachïyï je teedy mïjtungmïdipi tüg ytumbi, quejtzpujxi tüg ytätz'ac a'oy'amybi. ⁵¹ Huin'it Jesús yminañ:

—Ixmajtzcix, huen jadu'ñyï.

Chi nidoni je jäy ytätz'ac, e jadu'n yajtzoocy. ⁵² Chi Jesús nimay ajcxy huïdi nimiini, yï teedy tungmïdipi ajcxy, yï Dios yijc policia huindzin etz mijjädijc:

—¿Nej co xyñimíngixyich mïid pujx etz mguipyijjpxu'ñ jadu'n nej jihuïy ñch tüg meetzpi? ⁵³ Jiiby ñch anajty jabom jabom ma Dios ytijc, e ca' miich ajcxy ti ti mduñ mïid ñch. Per cham jëdu'n je tiempo mina miich ajcxy xy'ane'myich etz je jibicpi xymimadägyich.

Pedro yminañ co ca' icy'adyï Jesús

⁵⁴ Chi ajcxy majch je Jesús, yajnicxy ajcxy, e pidacy ma teedy mïjtungmïdipi ytijc. Je Pedro jiguëgyjihui' anajty ypanicxyï.

⁵⁵ Jim ajcxy jin yajmijiy tibägujç chi ajcxy y'ixtactay nidüg'óciy. Pedro y'ixtacy nañ jadu'n ma je jäy ajcxy. ⁵⁶ Huin'it tüg pödumbi ijxy Pedro inäy ma jimba', chi huindicxpejty nimay:

—Jada yëydijc nañ ymïid anajty Jesús.

⁵⁷ Chi Pedro ca' cöbijcy, yminañ:

—Töxyjäy, ca' ñch yï n'ixy'adyï.

⁵⁸ Nañ jahueengi huin'it jadüg jäy Pedro yhuindicxpejti, ñimaayï:

—Miich, yï Jesús ajcxy anajty mïid m'ity.

Chi Pedro yminañ:

—Ca' n'ñchity.

⁵⁹ Ti anajty tüg hori ñinaxni co oy huingbi yminandägy:

—Janch co jada yëydijc yï anajty mïid y'ity Jesús. Com nañ galileojäy yï'.

⁶⁰ Chi Pedro yminañ:

—Ca' ñch nhuinjihuïy nej miich mmina'ñ.

Capxni anajty je Pedro co tzey oy yaaxïgy. ⁶¹ Chi je Huindzin Jesús ni'ixxhuimbijty je Pedro. Huin'it Pedro jäy metzcootti je' ayuc nej anajty yHuindzin Jesús ti ñimäyï: “Ni ca'ni anajty tzey yaaxïgy cham coodz co miich tugüg'oc xycoyüdzibyich.”

⁶² Chi Pedro ypidzimy tibäy, oy jiiby yäxy mïid tájin máyin.

Nixiiccixy yajxiiccixy yï Jesús

63 Je jāy ajcxy huidi anajty Jesús cuend'ajtp, ooy ajcxy nixiicy niyaaxy, etz nañ ooy ajcxy huingojxy jijpcojxy. 64 Chi ajcxy huingoxodzy, e cojxy ajcxy ma yhuiñyijp, nimaaygixy: —Octiygapx, ¿pin ti xycoxy?

65 E ooy anajty miid yjibic ayuc cixy cuety nimaaygixy.

Jesús mijjuntajoty yajpaady

66 Co yximiy, chi yömujcy yi teedy mijtungmüdpí ajcxy, yi mijjäydijc ajcxy, etz yi escribas ajcxy, chi ajcxy y'amidooy:

67 —Nimaaygich ajcxy ¿nej miich je' je Cristo?

Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypy nnigapxich, ca' miich ajcxy mibigipy.

68 E pen iich miich ajcxy n'amidooyb, ca' miich ajcxy xy'adzohuipyxich, etz canan huin'it xyñajtzmadzihuibich miich ajcxy. 69 Jadachambi e ñicxa'ñi iich, je jāy huidi tzoon tzajpjoty, n'ixtāga'ñich a'oy'amy ma Dios mic'ajtmüdpí.

70 Chi nidüg'óciy je' ajcxy y'amidooy:

—¿Nej janch co miich Dios xy'ung'adyii?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb co iich njëjity.

71 Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti ajt njac-huáanim testigo? Ti ajt yam ci'm nmidoohuim nej mina'ñ.

23

Jesús ma Pilato yhuinduu

1 Chi tüg'óciy je mayjäy ajcxy ypidígy, chi yajnicxy ajcxy Jesús ma je gobernador Pilato. 2 Chi ajcxy ytigüy xibi yminaangixy:

—Jada jāy naax cajp yaj'ixpijcp huidi ca' ytiy'ajtity. Yi' adujctāhuam co ca' huaad nmigüéjtim César, e ymina'ñ ci'm co yi' je' je Cristo huidi rey'ajtpí.

3 Chi Pilato y'amidooy Jesús:

—¿Nej miich je' judío jāy xyrey'ajtp?

Chi Jesús y'adzooy:

—Miich jadu'n minamb.

4 Chi Pilato nimay je teedy tungmüdpí ajcxy etz je mayjäy:

—Ca' iich ti pocy nbaadyich ma jadayaabi yëydijc.

5 Chi Jesús ymidzip nigi anajty ajcxy yminan'aditzcixy:

—Jada Jesús naax cajp tzachyajqueec-huäcxtaayb je judíojäy müd yi' y'ayuc. Yajtzondacy Galilea, e jadachambi ya Judea jadu'n idich.

Jesús ma Herodes yhuinduu

6 Co Pilato midoy Jesús ymidzip ajcxy nigapxy Galilea, chi y'amidooy pen galileojäy je Jesús anajty. 7 Chi mic'amy

huinjihuiy co yi' jim anajty yajpaady ma Herodes y'ane'my, chi jim quejxy ma Herodes huidi nañ jadu'n anajty yajpatp jim Jerusalén huin'it xii. ⁸ Co Herodes ijxy Jesús, chi oy jotcugiiy com tiüyip anajty ooy ja'ixa'ñ, ti anajty may ayuc midoohui, e ahuixy anajty co mijhuinma'ñ tunipy. ⁹ Janch may ayuc ooy jayaj'amidoy, e Jesús ni tüg'aa ca' y'adzooy. ¹⁰ Jim anajty teedy mjtungmüdpí etz je escribas ajcxy, tzachnigübéjtcixy mictägy. ¹¹ Chi Herodes müd yjäy ooy nixiicy yajxiicy Jesús, ca' mij'ijxy mijpidacy. Chi xojxy müd oyhuit etz quejxhuimbijty jim ma Pilato. ¹² Huin'it xii Herodes etz Pilato ajcxy ñaymigügpjici, com naymijotma'tip anajty ajcxy huin'it tiempo.

Jesús yajmoy ysentencia co y'ögipy

¹³ Chi Pilato huomujcy yi' teedy mjtungmüdpí, yi' cajp-tungmüdpí, etz yi' naax cajp. ¹⁴ Chi ajcxy nimay:

—Ti miich ajcxy xyajnimíngixyich jadayaabi yëydijc, jadu'n miich ajcxy minamb co ooy jäy yajqueec-huäcxtay. Ti iich yi' jatiyduñich ma miich ajcxy mhuindu, ca' iich yi' ni ma ypocy ti nbaati, jadu'n nej miich ajcxy mxigixy. ¹⁵ Nañ ni ca' Herodes ti pocy ti paady ma jada jäy, com ti njayajniquexyich, ni ti pocy jada Jesús ca' ti tuñ huidi huaad nyajco'ögíyich. ¹⁶ Miñ n'octzaachytuñich, jaydëbi nnajtzmazihuibich.

¹⁷ Jadu'n je gobernador anajty costumbre müdity co najtzmazíy tüg machyjäy mijxijoty. ¹⁸ Chi je mayjäy tüg mucy ajcxy yminaandacy:

—¡Yaj'ög jadayaab Jesús! ¡Najtzmazí' yi' Barrabás!

¹⁹ Je Barrabás anajty pujxtigoty ti ypidägyii co anajty ti nibidígy je gobierno, nañ ti anajty yjäy'aj'ögy. ²⁰ Chi Pilato nimay ajcxy jadüg'oc co najtzmazíhua'ñ Jesús. ²¹ Chi je mayjäy janch mic yminañ:

—¡Yajcruudzpet miich yi'! ¡Yajcruudzpet miich yi'!

²² Chi Pilato yminañ je midugü'g'ocpi:

—¿Ti Jesús ti tundigoy? Ca' yi' ma ypocy nbaatich. Miñ n'octzaachytuñich, e najtzmazíhuibich.

²³ Je jäy ajcxy nigí anajty ymina'an'adüzcixy janch mic, co huen yajcruudzpejty. Chi ajcxy jadu'n mimadacy Jesús co chachne'ngixy je teedy tungmüdpí, etz je cajpjäy ajcxy. ²⁴ Chi jada' Pilato cuyduñ jadu'n nej je jäy ajcxy anajty pijctzoy. ²⁵ Chi Pilato najtzmazíy je Barrabás huidi anajty pujxtigótyip, co anajty chach jäy yajqueec-huäcxy, etz yjäy'aj'ögy, je' huidi yi' jäy ajcxy ypijctzou. Chi Pilato cïyejcy Jesús ma yi' ajcxy huen tungixy nej tzojccixy.

Jesús yajcruudzpejti

26 Chi je judíojäy ajcxy yajnicxy Jesús. Jim tü'am ajcxy minaybaati tüg jäy huidi anajty ti chooñ camjoty, huidi anajty yxii Simón, e ycogápiity anajty Cirene. Chi adzip ajcxy Simón yajquejycabi y Jesús ycruudz, e yajpanicxy ajcxy Jesús.

27 Jac'axam anajty naax cajp panicxcixy, etz nañ may töxyjäydijc ajcxy chachyaaxcixy miid jotmay miid yi' ycixpi.

28 Chi Jesús ni'ijxhuimbijty je töxyjäydijc ajcxy, chi nimay ajcxy:

—Miich Jerusalén töxyjäydijc ajcxy, ca' xyñiyáaxcixich. Nayñiyaaxigix miich ajcxy ci'm etz m'ung ajcxy ycixpi. 29 Chi ypaadipy tiempo co jäy ajcxy ymina'nipy: “Jotcuje je töxyjäy ajcxy huidi ca' y'ung icy, huidi ca' ti y'ungtzimigy, etz huidi ca' ti y'ung yajtzitcixy.” 30 Chi je jäy ajcxy nimaydägiipy mijtun mijcop: “Nigidagótcich ajcxy”; etz je mutztun mutzcop: “Yajtigooygich ajcxy.” 31 Pen jäy ajcxy tzaachypi ayo'n mooyb Dios y'ung, nigí ajcxy jacjiini ytundigoya'ñ miid Dios yjäy, tim jadu'n nipaady nej pin puxam tzuxy quipy nañ puxamy quipy títzpi.

32 Nañ jim anajty yajnicxcixy miid Jesús jametz pocyjäy. Tú'ciy miid Jesús anajty yaj'ögaangixy. 33 Co ajcxy oyjäty jim ma tüg it huidi jäy ytijpy ögpi cohuajc, chi ajcxy jim Jesús yajcruudzpejty miid metz pocyjäy: tüg pocyjäy a'oy'amy, jadüg anajty'amy. 34 Chi Jesús yminañ:

—Dios Teedy, mecxi ajcxy ypocy, com ca' nejhuüiygixy ti ytungixyp.

Co je soldados anajty ajcxy yajhuäcxaani ac je'y Jesús yhuit, chi ajcxy ijxy suerte pin ocjediib. 35 Jim je cajpjäy anajty yhuindicxcixy, yam je tungmiidpi nixigy yajxigy Jesús, yminañ ajcxy:

—Jada Jesús huingjäy ti yajtzögy, huen cham ci'm nayya-jtzögyii, pen yi' je' je Cristo, je huidi Dios ti huin'ixyi.

36 Nañ jadu'n je soldados ajcxy nixiiccixy yajxiiccixy Jesús, nimijhuägy ajcxy möhuaangixy anajty vino ta'mbi. 37 Chi je soldados ajcxy yminañ:

—Pen miich Rey'ajt ma yi' judíojäy ajcxy, nayñihuänii ci'm.

38 Ma Jesús ycödu jim anajty yjaayıty griego'amy, latin'amy, etz hebreo'amy: JADA JE' YI JUDIOJÄY AJCXY YREY.

39 Chi tüg pocyjäy huidi anajty cruudzcixy ooy nixiicy yajxiicy Jesús yminañ:

—Pen miich je' je Cristo, naygohuänii ci'm, e cohuaangich ich ajcxy nañ jadu'n.

40 Chi je jadügpi pocyjäy oy y'adzooy, ogy ymügüg, nimay:

—¿Nej ca' miich Dios mdzigiy. Ca' m'ixy co tú'ciy ti nbóycähüim? 41 Ich ajt janch paatip jadu'n, co jadu'n jada

ngöbǝjɕim tzaachypǝ je tǝibi ndundigooyim. Jadayaabi Jesús janch ni ti jǝbɔɕpǝ jada ti catuñ.

⁴² Chi je pocyjäy nimay Jesús:

—Tun may'ajt xyjäy medzǝpɔch co anajty mjäty jǝiby ma m'ane'mdac.

⁴³ Chi Jesús oy y'adzooy:

—Janch ǝch miich yam nimäy co cham ǝch miich mǝid'ǝjtnipy ma je oybi it.

Jesús y'o'cni

⁴⁴ Co cujɕxǝbi paty, chi oy ycoodzǝy tǝg'óciy naaxhuiñ ixtǝ minacyxǝni. ⁴⁵ Chi xǝ ca' y'oc'ani. Chi je huit oy yɕǝtzhuäcxy huǝdi anajty adǝydujɕp je Dios y'it jǝiby ma Dios ytǝjɕ. ⁴⁶ Huin'it Jesús mic ypätɕapxy yminañ:

—Dios Teedy, cham nyajɕǝdǝgǝy ǝch n'alma.

Co Jesús jadu'n yminañ chi y'ögy.

⁴⁷ Co je soldado huindzin ijxy jadu'n nej anajty ti ytunyii ti yjadyii, chi ooy jäymejɕ yǝ Dios yminañ:

—Janch co jadayaabi yǝydǝjɕ anajty tudägy yjäyity.

⁴⁸ Chi je mayjäy tǝibi anajty jim yöymújɕcǝxy yhuindǝcɕcǝxy, co ajɕxy ijxy jadu'n nej ytuuni yjajti, chi ajɕxy huimbijtaayñǝ cajpjoty yam ycaach tzachóɕcǝxy mǝid jotmay yɕɕpǝ.

⁴⁹ Cham tǝg'óciy Jesús ymǝgǝgtǝjɕ ajɕxy huǝdi anajty mǝid ñay'ixy'adyii, etz töxyjäydǝjɕ ajɕxy huǝdi anajty Jesús ti ypadzonymii jim Galilea, jǝguëgy je' anajty ajɕxy yhuindǝcɕcǝxy.

Yajnaaxtǝgǝy ajɕxy Jesús

⁵⁰ Jim anajty tǝg yǝydǝjɕ huǝdi anajty yxǝ José, hue' anajty ycoǝájɕty Arimatea ma Judea naaxjot. Je' anajty judío mǝjtungmǝdɕpǝ, e je' ooy anajty chach'oyjäyity etz ytudägyjäyity.

⁵¹ Je' nañ yjǝp'ijxy anajty co yminiɕy je Dios y'ané'min, e ca' je' anajty jǝjptǝgǝy mǝid jacnaagity mǝjtungmǝdɕpǝ co ajɕxy yaj'ögy Jesús. ⁵² Chi José ñɕxy ma Pilato oy pǝjɕtzoohuǝ Jesús ñiniɕx. ⁵³ Chi yajminajɕy ma crudz, e mo'ñ mǝid tǝg sábana, chi pǝdacy ma öǝpǝ jut, ma tǝg tzaahuinguetzmǝjɕ ma ca'ni anajty ni tǝg öǝpǝ jǝiby yajpǝdägyɕ.

⁵⁴ Je' anajty ajɕxy ni'ixǝyb a'ixǝyb je pascua xǝ e je' anajty tim tɕondägan je póɕxin xǝ.

⁵⁵ Chi je töxyjäydǝjɕ huǝdi anajty ti ypadzoñyii Jesús jim Galilea, panɕxy ajɕxy je José axam. Chi ajɕxy nañ jadu'n ijxy je öǝpǝ jut, etz je ninɕx jadu'n nej jǝiby yajpǝdacy. ⁵⁶ Chi ajɕxy yhuimbijttay cajpjoty. Chi ajɕxy yaj'oyǝyjt xuucpǝ, tzooy, etz unǝüento, chi amay'ajty je pocxinxǝ, jadu'n nej anajty cötúɕin y'ane'my.

24

Co Jesús y'ögy chi yjugypicy

1 Co je semaan y'ixtigüy janch tim ticxäp je töxyjäydijc ajcxy ymiñ ma je o'cpi jut, chi mimiñ ajcxy ujtz xuucpi, etz tzoy huidibi anajty ti yaj'oyüygixy. Nañ jadu'n müdjadyii töxyjäydijc miñ. 2 Chi ajcxy paty je tzaa ti anajty yjidiguegyii ma je o'cpi jut'aguu. 3 Co ajcxy ytigüy jutjoty, chi ca' ajcxy paty je Huindzin Jesús ñinix. 4 Chi jadu'n yajty, jii by anajty ajcxy jutjoty huinmaaygixy, co ñayguëxigi ma ajcxy ymijc metz yëydijc janch adicxp anajty yhuit. 5 Chi ajcxy ooy chigiy, chi ajcxy yhuindactay, chi je metzpi yëydijc yminañ:

—¿Na'amy co m'ixtaaygixy yi jugypi ma yi tiibi y'ögy? 6-7 Ca' je' ya, ti je' yjugypicy. Jäyméjtzcix jadu'n nej mina'ñ jim Galilea, co yminañ:

—Ooy ycopicyty co ñich, je jäy huidi tzoon tzajpjoty, nyajcüyegipy pocyjäy c'am. Yi' ajcxy xyajcruudzpedipyich, chi njugypigipyich codugüg xii.

8 Chi ajcxy oy jäymejtzcooty nej anajty Jesús ti ymina'ñ. 9 Chi je töxyjäydijc ajcxy yhuimbijttay ma o'cpi jut. Chi ajcxy yajmüdmüydactay jadu'n nej anajty ti ixcixy ti midoogixy müd Jesús ydiscípulos ajcxy je nimajmetzpi etz jacjadyii jäy huidi yajpaatp ma je' ajcxy. 10 Je töxyjäy ajcxy huidi ooy ma Jesús ñaaxtigüy, je' je' anajty ajcxy: María Magdalena, Juana, etz María Jacobo ytaj, e cham jacnaagity ymidöxyjäydijc. 11 Chi Jesús ydiscípulos ca' ajcxy tim müjpidacy je töxyjäydijc ajcxy ayuc, hue' ajcxy tijy nigo y'ocapxcixy y'ocmüdaaccix, paady ca' ajcxy mübijcy.

12 Chi Pedro ypidügy ñicxy poyügyi ma anajty Jesús ti ñaaxtigüy. Chi Pedro yco'ixüy ma je o'cpi jut, chi ijxy co ca' jii by ni ti, jëyi Jesús yhuit abicy y'ooxnäy. Chi Pedro yhuimbijty ma ytijc jihuüy ooy jadu'n nej ti ytuñyii yjadyii.

Ma Emaús tü'aa

13 Huin'it xii metz Jesús ydiscípulos ajcxy ñicxy ma tüg cajp mutzpi hue' anajty yxii je cajp Emaús, hue' yjiguemyty müd Jerusalén tugi'px estadios (majmetz kilómetro). 14 Chi amüdaacip anajty ajcxy ñicxy. Nigapxcixy nimüdaaccixy nej Jesús ti yjaty ti y'ayoy. 15 E jadu'n yjaty ma anajty ycapxcixy ymüdaaccixy je nimetzpi, chi Jesús c'm nimijhua'cy je metzpi, chi müd ñicxy ajcxy yquipxyi. 16 Oy anajty ja'ijxcixy, ca' ajcxy tuñcuend pin je' anajty. 17 Chi Jesús y'amidooy je' ajcxy:

—¿Ti miich ajcxy müdacy ma yam mdüyögyixy? ¿Nej co mdájxcixy mmáygyxy?

18 Chi tüg huidi anajty yxii Cleofas y'adzooy:

—Janch tüg'óciy mayjäy nejhuidäy je ayo'n ti ytunyii ti yjadyii. ¿E miich naydüg jim jättac Jerusalén, e jadu'n tijy ca' mnejhuïy?

19 Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—¿Ti ti ytuñyii ti yjadyii?

Chi je' ajcxy yminañ:

—Jesús Nazaretpi, huidi Dios y'ayucnajtzcaxiïyip, yi' anajty mij jánchip ma yi ayuc etz huinma'ñ ma Dios yhuinduu, etz cham ma tüg'óciy naax cajp. 20 Chi yi' ajcxy je teedy mïjtungmïdipi etz ñich ajt ndungmïdipi Jesús yajcïdigïy je gobernador co huen yaj'ögyii. Chi ajcxy yajcruudzpejty. 21 Hue' ñich ajcxy anajty ndzach'ahuijxyp co yi' je' huidi Israeljäy ajcxy cohuänaam ma ymidzip. Jadachambi jada' ymidugiïgxiï ma jadu'n ti ytunyii ti yjadyii. 22 Cham ñich ajcxy ndöxyjäydijc ajcxy ooy xy'adzigïyigixyich. Ti y'oygixy janch ticxïc ma o'cpi jut. 23 E com ca' ajcxy paaty je ñaaxnicx, chi ajcxy yhuimbijtni yminaangixy co ti íjxcixy yi' ángeles ajcxy, hue' je ángeles ajcxy yminañ co Jesús yjuugyity. 24 Huin'it nijëjity nmigügtijcich ooy ma o'cpi jut, paty ajcxy janch jadu'n nej töxyjäydijc anajty yminaangixy. Ca' je' ajcxy ijxy Jesús.

25 Chi Jesús yminañ:

—¡Miich jäy ajcxy ooy ajcxy m'aajuuñity mjetjuuñity, ca' ajcxy ti mdzojcmïbijccixy co ajcxy mjamïbigá'nip huidibi y'ayuc najtzcaxiïybi ajcxy ycapxy! 26 ¿Nej ca' anajty ycopícyity co je Cristo ayo'n paadip, e huin'it ytigïhuip tza-jpjoty ma yi' y'it oybi?

27 Chi Jesús yajniimaay ajcxy Dios ytiy'ajt, chondägy ma Moisés ñecy, etz tüg'óciy jacjadyii necy huidi Dios y'ayucnajtzcaxiïybi yjaay, yajxon ajcxy yajni'ixiyday jadu'n nej yjaybétyity müd je Cristo ycixpi.

28 Chi ajcxy mihuingoñ je mutz cajp ma anajty ñícxcixy, je Jesús jadu'n ñaybidaaci jadu'n nej jihuïy jacjiguem ñicxy.

29 Huin'it ajcxy nimay adzip:

—Hui'm miich müd ñich ajcxy, niigi jada chuu'ïy'adïch.

Chi Jesús ytigïy cajpjoty yhui'my müd je' ajcxy. 30 Chi jadu'n yjajty co anajty ti y'ixtaaccixy caaybi, chi Jesús tüg tzejcaagy conïgy, e yajnajxy Dios cojuyip, huin'it tujc-huäcxy moy ajcxy.

31 Huin'it ajcxy ijxcajpy Jesús. Chi Jesús mic míciy yaj'ijxtigoy.

32 Chi ajcxy ñayñimaayi:

—¿Nej ca' yjanchity co ñich ajt ooy njihuïyïm jotjoty huinma'ñjoty co anajty ajt jim xymïdmiydacim tü'am, etz co ajt xyñajtzcaxiïyïm je huidi jaybety ma Dios ñecy?

³³ E tim huin'ítiy ajcxy tüb'íccixy, chi ajcxy n'íxcixni jim Jerusalén. Ni'amugi' ajcxy paty je majctügpi Jesús ydiscípulos ajcxy e jacjadyii jäy ajcxy. ³⁴ Chi ajcxy m'inaangixy:

—Janch yí' co ti yjugypicy je Huindzin Jesús, com ti oy ñayguëxigiyii ma Simón.

³⁵ Chi Cleofas nimiydacy jadu'n nej tü'ay anajty ajcxy ti ñaybáatigixy müid Jesús, etz jadu'n nej ajcxy Jesús ijxcajpy co tzajcaagy ti tujc-huäcxy.

Jesús ñayguëxici ma je' ydiscípulos ajcxy

³⁶ Jiiby anajty ajcxy tzachnimiydaaccixy co Jesús oy ñayguëxigiyii ma je' ajcxy. Chi ytinay'ahuüiy cujc'amy ma je' ajcxy, chi yminañ:

—Jotcugi' miich ajcxy.

³⁷ Chi je' ajcxy ooy ñay'adzigiyyi ooy huinmaaygixy, hue' ajcxy tity ijxmañ'iyb. ³⁸ Chi Jesús nimay je' ajcxy:

—¿Na'amy co mjot mhuinma'ñ ti ytigoydaaygixy? ¿Nej co m'aa'ájtigixy mjot'ájtigixy pin'ich? ³⁹ Ijxcix miich ajcxy ich ngi' ich ndecy, ich jëni'ich. Nidongich etz íjxcich ajcxy. Tüg espíritu ca' müidity chüch ni ypacj, jadu'n nej m'ijxcixy ich nmüidity.

⁴⁰ Co Jesús jadu'n yminañ, chi ajcxy yaj'ijxy yci' ytecy. ⁴¹ Per ca'ni ajcxy mibijcy müid co anajty ajcxy chachjotcúcity, chi Jesús ajcxy nimaayi:

—¿Müid ajcxy ti ii mgayipy?

⁴² Chi ajcxy moy Jesús acztzäy, etz tüg jüdy serpäg. ⁴³ Chi cöbijcy, chi ycaay y'uucy jim ma je' ajcxy yhuinduu. ⁴⁴ Huin'it Jesús yminañ:

—Huidi m'ijxyp cham je' je' huidi nyajnimay jayhuin, co ich miich ajcxy anajty müid'ijtcixy, co copicy nguydundähuibich jadu'n nej yjaybétyity ma je Moisés ñecy je jëcyip, etz jacjadyii Dios y'ayucnajtzcaxiybi ñecy, etz yi salmo necy.

⁴⁵ Huin'it je' ajcxy yjot yhuinma'ñ ymiiñ ymejch, jaydëbi huinjihuüiygixipy huidi jaybétyip. ⁴⁶ Chi Jesús yjacminañ:

—Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy co copicy co je Cristo paadip ayo'n e yjugypigipy codugiig xii, maabi anajty y'ögy.

⁴⁷ Huen ajcxy yajcaxhuäcxy Dios ytiy'ajt huindu'my naax-huiñ, chondägip Jerusalén, co ooy ycopicyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcix jaydëbi ajcxy paadip pocyhuinmeecxin.

⁴⁸ Miich ajcxy nidiy'ajt'adipy tüg'óciy jadu'n nej cham ti m'ijxcixy ti mnejhuüiygixy. ⁴⁹ Jadachambi nguexipyich ma miich ajcxy je huidi nDeedyich ti xyaj'ahuanüiygixy. Hui'ngix ya Jerusalén ixti cooni ajcxy xyñidigihuip xycödigihiup je Dios yjihu'iñ ymic'ajt huidi tzonam tzajpjoty.

Jesús ypa'ttigüiyñ tzajpjoty

⁵⁰ Huin'it xii Jesús miiid tzoñ je' ydiscípulos ajcxy, chi ajcxy ycajppidzimy, ñicxy ajcxy mihuingon je Betania. Chi Jesús xajhuäcxy yci' mibijctzoy Dios miiid je ymigügtijc ajcxy ycixpi. ⁵¹ Chi jadu'n yjajty ma anajty Dios mibijctzoy miiid y' ajcxy ycixpi, chi abicy yajhui'mni je' ajcxy e je' ypättigiiyñi jiiiby tzajpjoty. ⁵² Chi y' ajcxy jim yjac-huäcxijpy Dios ojadajtcixy. Chi ajcxy yhuimbijttaayñi jim Jerusalén janch jotcuje. ⁵³ Chi ajcxy jabom jabom anajty ñicxcixy ma Dios ytijc chajpcapxy-capxcixy, ojadajtcixy jäymejtzcixy yi Dios, Janch jadu'n jada. Amén.

SAN JUAN

Jaayhui'my Jadu'n Nej Jesucristo Ytun Yjajti

Dios y'ung huidibi y'oy ya naaxhuiñ yejci Dios y'ayuc tiy'ajt

¹ Co naaxhuiñybi oga'n chondacy jiiyim anajty Dios y'ung, e yi' yajnejhuñy jäy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Dios y'ung tú'ciy anajty yajpaady ma Dios. ² Je' tim oga'n'aty anajty yajpatp ma Dios. ³ Tüg'óciy huidijaty yaj'ijxp yajpatp ya naaxhuiñ, yi' yaj'oyiyday yajcojta. Tüg'óciy huidijaty Dios yajcojy, tú'ciy ytuñ mñid y'ung. ⁴ Dios y'ung yi' jugy'ajtyejctayb ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Mñid co jugy'ajtyejctäy ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy, je' je' tiy'ajt co Dios y'ung ymñid Dios ymic'ajt. Jadu'n nipaady nej tüg'jñn huidibi jäy codiicxp. ⁵ Ya naaxhuiñ yajpaady anñi. Yi anñi jadu'n yi' nej coodzpi. Yi Dios y'ung ti mimiñ ya naaxhuiñ Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n Dios y'ayuc ytiy'ajt ma jäy yjot yhuinma'ñ nej tüg'jñn ytiicxy agoodztuuyb. Yi anñi ca' ñaygodigiyii mñid Dios ytiy'ajt.

⁶ Ma'xung'ajt tüg'yëdyjc huidibi Dios anajty ti yajnibicy. Hue' anajty yxii Juan. ⁷ Yi' oga'n tiy'ajt yejci co Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt yajpaady ma Dios y'ung, jigix tüg'óciy je jäy ajcxy camibijctähuipy je Dios y'ung. Dios y'ung jadu'n nipaady nej tüg'jñn huidibi codiicxp ma jäy ytüyöy. ⁸ Je Juan ca' je' anajty yjêjty je Cristo, je huidibi capxhuäcxp Dios y'ayuc ytiy'ajt. Hue' janchtiy je Juan ñidiy'ajt'ajt je Cristo. ⁹ Je Dios y'ung hue' je' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Je' je' anajty je Dios ymic'ajt etz ytiy'ajt ymñid, je janchypi, ma jëb tüg'óciy jäy ya naaxhuiñ patcixy Dios ytiy'ajt.

¹⁰ Je Dios y'ung ya anajty yhuidity naaxhuiñygyxy. E jada naaxhuiñ yi' yaj'oyiyday. E may je naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ijxajpy. ¹¹ Je ymīgügtijc, je judiojäy, je' ajcxy nimiini, e may ajcxy je ymīgügtijc ca' ajcxy ycöbijci. ¹² Tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty mijpidac yi' yxii yi' ymic'ajt, yi' ajcxy yajmoy Dios ymic'ajt, e jadu'n nipaty nejjiñhuñy ajcxy Dios y'ung'adyii. ¹³ Canan hue' je' co naydijñyb Dios y'ung co ti yma'xung'aty jadu'n nej jäy ajcxy y'ocma'xung'aty. Nañ ni ca' yjadu'nity nej jäy tijy, nej jäy jip'ixy, ni canan jäy jadu'n ti huinmay. Hue' janchtiy Dios jadu'n ti huinmay.

¹⁴ Je Dios y'ung ya naaxhuiñ je' yma'xung'ajty mñid ñinixc etz chinay mñid naaxhuiñyjäy. E ñich ajcxy n'ijxich yi' y'oy'ajt etz ymic'ajt, jadu'n nej Dios Teedy y'ung tüg'pajc oy'ajt etz

mic'ajt miiidity. ¹⁵ Juan ñidiy'ajt'ajt je Dios y'ung, e chi capxypidzimy, e jadu'n yminañ:

—Jada je' je jäy huidibi ñich jadu'n nimiydaacich ma miich ajcxy. Je huidibi miimb jac'axam ma ñich, jac mic'ajt miiid yi' ca'ydi ñich, com jacjayijp yi' jugy'ajt paty ca'ydi ñich.

¹⁶ Je Dios y'ung oy xychojcm xyjihuiiyim mijcajee, paady je' tuuñ may'ajt oy'ajt mijcajee miiid ñich ajt ycixpi. ¹⁷ Com Dios y'ané'min ycötujcin micpi hue' Dios yajniguejx je Moisés. Co Dios quejxy Jesucristo ya naaxhuiñ, chi may'ajt oy'ajt tuñ miiid je jäy ajcxy ycixpi, e nañ je' ytiy'ajt yajniguejx je Jesucristo. ¹⁸ Je Dios ni caminaabi pin ca'ixyñi, je y'ung tügpajci yajpatp ma Dios Teedy ity. Je Dios y'ung ti xyajnejhuiiyim nej Dios yajpaady.

Juan el Bautista je' tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty Dios y'ung

¹⁹ Jadaabi je' je tiy'ajt huidibi Juan yejc, co judío jäy ajcxy quejxy nijëjity teedytjic etz tzajptjic tungmiiidpi. Jim ajcxy chooñ Jerusalén nicxy ma anajty Juan yajpaady, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Mbin miich? ¿Nej miich je' je Cristo huidibi Dios yquexamy?

²⁰ Je' ñigapx je tiy'ajt, ca' ñaygoyützi, chi yminañ:

—Ca' ñich njëjity je Cristo.

²¹ Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿E pin miich mnaydijyii? Pen ca' mjëjity je Cristo. ¿Nej miich je' je Elías?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca' je' n'ñichity.

Chi ajcxy jac'amidooy:

—¿Nej miich je' je Dios y'ayuccapxhuäcxpi, je huidibi ñigapxy ma Dios ñecy co ymiinañ ya naaxhuiñ?

Chi Juan y'adzooy:

—Ca'.

²² Chi y'amidooy ajcxy jadüg'oc:

—¿Mbin miich? Jigix ñich ajcxy tiy'ajt nyajñicxibich ma yi' tibi ñich ajcxy xyquexyich. ¿Ti miich nayxigoyäxyii?

²³ Chi Juan yminañ:

—Ñich je' je jäy huidibi Dios y'ayuccapxhuäcxip ma tüg migtigiiduum, tim jadu'n nej jiiby jaybety ymiin ma Isaías ñecy, nañ tim jadu'n ñich nmına'ñich co copicy nayñi'ixiiyigix ma yi' mjot yi' mhuinma'ñ, jëbi naybátigixy miiid mHuindzin Dios. Jadu'n nej jäy ixypy tü'aa yaj'oyiy co tüg huindzin ymiinañ.

²⁴ Je teedytjic etz tzajptjic tungmiiidpi huidibi oy migapxy Juan, hue' anajty ajcxy fariseojäy ti yquexyii. ²⁵ Chi ajcxy jactim'amidooy Juan:

—¿Ti miich co mjäyyajniibety? Peni ca' miich mjëjity je Cristo, ni mgajëjity je Elías, ni mgajëjity huídibi Dios y'ayuc najtzcapx#yip.

²⁶⁻²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Ich hue' jäy nyajniibetyich m#id ni. Ya naaxhuiñ ji tüg jäy huídibi miich ajcxy ca' m'ixy'adyii. Je' huídibi jac'axam mimb ma ich, je huídibi ca' mihuaadity nicxy yi' xytumbi'adyiijich, nicxyich ycighuin nguejich.

²⁸ Jadu'n ytuni yjajti jim Betábara, jim'amy ahuin ma Jordán mij ni, jim anajty Juan jäy yajniibety. Juan tiy'ajt yejc co Jesús je' anajty yjygy'ajt yegam m#id ich ajt nbocy ycixpi.

Jesús naysajhuindzigihuaanip ma Dios m#id jäy ajcxy ypocy ycixpi

²⁹ Chi je com jabom co ijxy Jesús anajty ñimiñyii, chi Juan nimay je jäy ajcxy:

—Cha je' ymiñ je Dios yjäy huídibi Dios naysajhuindzigihuaanip m#id naaxhuiñyjäy ajcxy ypocy ycixpi. Tim jadu'n nej judíojäy ajcxy Dios huindzigiy m#id ypocy ycixpi.

³⁰ Jada je' huídibi ich nnigapxypich co jac'axam ymiina'ñ ma ich tüg yëydjic huídibi ñgi Dios ymic'ajt y'oy'ajt m#idity ca'ydi ich. Com jiiyim anajty yi' yjygy'aty co oga'n naaxhuiñybi chondacy. ³¹ Oy ich anajty ca' yi' n'ixy'adyiijich huingixy jipcixy, nyajniibejtich jäy, jigix yi judíojäy nejhuñhuip ajcxy co ji yajpaady je Cristo je huídibi Dios ymic'ajt m#id.

³² Chi Juan nigodiy'ajt'ajty je Cristo co ymina'ñ:

—Ich ti n'ixyich yi Espíritu Santo jiiyby choñ tzajpjoty, jadu'n yquëxigy nej tüg muuxy, e chi y'ixtacy ma Jesucristo.

³³ Tiydudägy ca' ich anajty n'ixy'adyiijich. Je Dios huídibi xyquejxich jäy yajniibejtpi, je' ich anajty jadu'n ti xyñimäyich co je jäy ma anajty n'ixyich je Espíritu Santo ñigidägyii anajty etz yhui'my ma je'. Je' je' jadu'n anajty huídibi y'adigihuiipy yjottigihuiipy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma je jäy ajcxy. ³⁴ Cham nnigapxpetyich co ich ti n'ixyich je jäy, e nyejcpyich tiy'ajt co je' je' je Dios y'ung.

Jesús yhuin'ijx nijëjity jäy huídibi anajty ydiscípulo'andaanipy

³⁵ Chi je com jabom jopy jim anajty Juan yajpaady m#id metz jäy huídibi xpijcp ma yi'. ³⁶ Chi anajty ajcxy tzachhuindicxy Jesús co anajty jim ñaxy, chi Juan nimay je metzpi jäy:

—Oc'ijxcix ocnejhu#ygix, cha je jäy huídibi Dios naysajhuindzigihuaanip m#id naaxhuiñyjäy ypocy ycixpi.

³⁷ E je metzpi jäy huídibi anajty ajcxy xpijcp ma Juan, co jadu'n ajcxy midoy nej Juan ymina'ñ, chi ajcxy Jesús padzoñ.

³⁸ Chi Jesús y'ijxhuimbijty, chi ijxy co anajty ajcxy ypanicxyii, chi jada' nimay ajcxy:

—¿Ti ajcxy m'ixtaayb?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, ¿ma tiiyi ti mja'ttägy?

³⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Miingix, jigix ajcxy m'ixipy ma ti nja'ttägyich.

Chi jada' ajcxy panicxy, e chi ajcxy ijxy ma anajty ti yja'ttägy. Je huin'it xiiimbi chi jim je' mid yhui'miy, com mijminacyxii anajty co ajcxy jim ymejch.

⁴⁰ Andrés, je Simón Pedro ymiguëx, je' anajty tüg tzoonip huidibi nimetz ajcxy midou jadu'n nej Juan yminañ, etz je' anajty ajcxy ti padzooñ Jesús. ⁴¹ Chi jada' Andrés oy ixtäy y'uch Simón tim jayijp, chi nimay:

—Ti ich ajcxy nbaady je Mesías —jadu'n je ayuc Mesías yhuimbizimañ Cristo.

⁴² Chi Andrés midnicxy Simón ma Jesús, e chi Jesús huindixpejty, nimay:

—Miich je' Simón, Jonás miich xy'ung'ajtp. Miich je' mxii'adiiyb Cefas —huidibi ayuc'amy huimbizimb tzaa.

Jesús je' yhuin'ijx Felipe etz Natanael

⁴³ Chi com jabom Jesús chooñ ñicxy jim Galilea, chi minaybaati Felipe, chi jadu'n nimay:

—Pajamgich.

⁴⁴ Felipe jim anajty ycogajpity Betsaida, nañ je' je' je' cajp ma anajty ajcxy ycogajpity Andrés etz Pedro. ⁴⁵ Chi Felipe minaybaati je jäy huidibiyxii Natanael, chi jadu'n nimay:

—Ti ich ajcxy je' nbaadyich je jäy huidibi yajnigapxp yajnimiydacp ma Moisés ñecy, etz yi Dios y'ayucnajtzcapyxiiybi ñecy. Yi' je' je' Jesús, José y'ung huidibi cogajpip jim Nazaret.

⁴⁶ Chi Natanael y'adzohuimbijty:

—¿Nej jim Nazaret ti choñ tüg oyjäy? Com ac jadu'n jäy yminañ co ac jibicjäydijc jim tzinaayb.

Chi Felipe yminañ:

—Jam ci'm octim'ix.

⁴⁷ Co Jesús ijxy co Natanael ñimiñyii, chi jadu'n yminañ:

—Cha tüg judíojäy huidibi ca' pin huin'iniipy.

⁴⁸ Chi Natanael yminañ:

—¿Nej miich ti xy'ijxcapyich pin jäy ich?

Chi Jesús nimay Natanael:

—Ca'ni anajty Felipe xyñimaayñi: “Jam íxim je Jesús” co anajty miich jiiby'emy ma je higueri quipypa't, huin'it ich miich ti n'ijxcapy.

⁴⁹ Chi Natanael y'adzooy:

—Huindzin, miich je' Dios y'ung. Miich je' Rey'adam ma je judíojäy ajcxy.

⁵⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miid co ti nnimäy co jiiby'emy anajty miich ma je higueri quipypa't co ñich miich ti n'ijxcapy. ¿E ti mdimjanimibicy? Jactimmijhuinma'ñ etz jactimmij'oy'ajt m'ixamyb mbadamyb.

⁵¹ Chi Jesús jadu'n yminañ:

—Janch tim tiy ñich miich ajcxy yam jadu'n nimäy co m'ixipy ajcxy yi tzajp y'ahuäch etz Dios y'ángeles ajcxy chooñ tzajpjoty xyñigidägyich, e ypa'ttigiygixy jadüg'oc tzajpjoty. Choongixy yja'tcixy ma ñich je jäy huídibi tzoon tzajpjoty.

2

Jesús y'oy ma anajty jäy nixiñduñ tüg pijcin jim Caná

¹ Midugixgixibi anajty maabi ajcxy Jesús minaymigápxigixy, ma je cajp huídibi yxiñ Caná ma je Galilea naaxjot jim anajty huinxidungixy tüg jäy huídibi anajty ti ypicy. E jim anajty nañ jadu'n Jesús ytaj. ² Chi Jesús miid je' ydiscípulos ajcxy yajhuooy jim ma je xii anajty ytuñyii yjadyii. ³ Ti anajty vino ycijxtaayñi, huin'it Jesús ytaj ñimayñi:

—Ca'p ajcxy miidiñ vino.

⁴ Chi Jesús y'adzooy ytaj nimay:

—Ca' ti jotmay nmídidyich miid miich töxyäy. Hich nhorí ca'ni paady mina jäy ajcxy nyajnejhuíhuibich pin ñich.

⁵ Chi je ytaj nimay je tumbidijc ajcxy:

—Mdúngxixipy nej anajty ajcxy Jesús xyñimaaygixy.

⁶ Jim anajty tudujc tzaadu'tz ma anajty nii y'ity. Je nii anajty ajcxy yajtumyb co anajty ajcxy ycibujcixy jadu'n nej ypocy ix-pujcixy, jadu'n anajty ajcxy judíojäy costumbre miidity. Tügpi tzaadu'tz ymiid anajty yjot metz majt tugüig majt nii. ⁷ Chi Jesús nimay je tumbidijc ajcxy:

—Yaj'ujtzicix yi tzaadu'tz miid nii.

E chi ajcxy yaj'ujtzitay mabaat y'a'ujtznaxy je tzaadu'tz.

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Yajpidzimgix cham yi nii, e yajnicxcix jiiby ma huídibi ane'mb ma yi caydac uuctac.

Chi ajcxy yajnicxy je nii. ⁹ Co jada' je ane'mbi jihuiymajch je nii ti anajty yvinocojy, chi mijhuooy je yeydijc huídibi anajty ti ypicy. Je ane'mbi ca' anajty nejhuüy ma anajty je vino ti choñ. Jeyi anajty je ytumbidijc ñejhuüy co nii anajty ajcxy yajpidzimgixy ma je tzaadu'tz. ¹⁰ Chi je ane'mbi nimay je huídibi anajty ti ypicy:

—Tüg'ócixy jäy ajcxy huídibi xiidumb, hue' ajcxy yajtumyb jayjip je vino oybi. E co jäy ajcxy ooy yxondaacni, chi oyñihuídibi vino nii jacyajtungixy. Miich janchtiy, ti m'amay'aty yi vinonii oybi ixti chamni myajtuñ.

11 Je' je' je oga'nibi mijhuinma'n̄n huidibi Jesús ytuun jim Caná ma Galilea ñaaxjot. Chi yajniguëxigy je ymic'ajt etz y'oyjäy'ajt. E je huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijcpy, chi ajcxy ooy mibijcy mijpidacy je Jesús.

12 Co jadu'n tüg'óciy ytuni yjajti, chi Jesús y'idacy jim ma je cajp huidi yxii Capernaum müid ytaj etz y'uch ajcxy, etz huidibi anajty yaj'ixpijcpy. Jim ajcxy yhuäcxijpy tüg xii mejtz xii.

Jesús yajpidzim ajuuybi adoocpi ma Dios ytijc

13 Tim huington anajty je pascua xii huidibi judío ajcxy ytumy jim Jerusalén, paady Jesús ñicxy jim. 14 Jim ma Dios ytijc Jesús paty je' huidibi anajty ajcxy ajuuybi adoocpi, jadu'n nej ma ymiñ huaj, borregi, etz muuxy (huidibi jäy ajcxy Dios yajhuindzigiiyb). Nañ jim meeñyhuingogombidijc anajty ajcxy y'ñaaygixy ma ymesa. 15 Chi Jesús yaj'oyiiy tüg cochac huojp. E chi ixhuojppidzimday je ajuuybi adoocpi ajcxy ma Dios ytijc ñihuaj etz ñiborrego. Chi yi meeñyhuingogombidijc ymeeñ cöxijtnajxtayi, e chi ymesa tijhuimbijttaayi. 16 Chi nimay je muuxytoocpidijc ajcxy:

—Yajpidzingix jada muuxy ya. Ca' iich nDeedy ytijc yhuaani ajcxy ajuydac adoocac.

17 Je' ajcxy huidibi anajty Jesús yaj'ixpijcpy chi ajihuiygooti ajcxy je ayuc, jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy: “Ooy ndzocy njihuüyich Dios ytijc, paady ooy nnijottigoyich Dios ytijc.”

18 Chi je judío ixpicytijc ajcxy y'amidooy Jesús:

—¿Ti mijhuinma'n̄n miich xy'ocyaj'ixambich ajcxy nej tüg ijxpejt, pen janch müidity cötujcin co m'ixhuojppidzimday y ajuuybi adoocpi ajcxy?

19 Chi Jesús y'adzooy:

—Yajhuindigooygix jada Dios ytijc, e codugüig xii iich yi' jadüg'oc nyajpidigipy.

20 Chi jada' je judío ixpicytijc ajcxy y'adzooy:

—Huixchiguüpx tudujc jimijt yhuäcxijpy co jäy cojy jada Dios ytijc. ¿E miich tijy myajpidigamy codugüigxiiji?

21 Per ca' je' anajty nigapxy je Dios ytijc. Hue' je' anajty ci'm ñayñigapxyii co anajty y'öga'n̄n, etz co yjugypigipy jadüg'oc codugüig xii. 22 Chi jada' co Jesús yjugypijcy codugüig xii maabi anajty y'ögy, je huidibi anajty ajcxy ti yaj'ixpicy, ajihuiygooti ajcxy huidibi Jesús anajty ti yajnimäyigixy. Chi jada' ajcxy mibijcy ooy jadu'n nej anajty ycojaayity ma Dios ylibro, etz com nañ jadu'n anajty Jesús ti ymina'n̄n.

Jesús ñejhuüy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'n̄n müidity

23 Co anajty Jesús yjimity Jerusalén pascua xiijoty, mayjäy ooy ymibijci co ajcxy ijxy je mijhuinma'n̄n huidibi anajty

ytumyb. ²⁴ Jesús ca' anajty yjaty ñaygïyegyii ma je mayjäy ajcxy (hue' anajty ajcxy chachyajrey'adamy). ²⁵ Com Jesús ñejhuydaayb anajty nej jäy ajcxy nidüg nidüg yjot yhuinma'ñ mïidity ca' tzocy pin yajnimähuyb ti anajty ajcxy ytunamy, com ñejhuydaayb nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ mïidity.

3

Nicodemo oy ytiy'ajtpicy ma Jesús

¹ Jim anajty tüg yëdyjc, fariseojäy y'ixpijcin anajty yajtuunipy. Hue' anajty yxi Nicodemo. Je' anajty ñigohuajc'ajtp ma je judíojäy ajcxy ymiñ. ² Chi jada' Nicodemo ymiñ coodz ma Jesús anajty y'ity, chi nimay:

—Huindzin, nejhuïyb ñch ajcxy co miich tüg huindzin huidibi tzomb ma Dios. Com ca' ni pin jaty nej tunipy je mijhuinma'ñ huidibi miich mdumyb, pen ca' Dios ymic'ajt mïidity.

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñch miich yam jadu'n nimäy, co ca' ni pin ixipy Dios y'it, pen ca' jadüg'oc yma'xung'ajttigach.

⁴ Chi Nicodemo yajtiy:

—Per, ¿nej tüg jäy tibi ymij'anäcciyñi y'ocnima'xung'ajttigájtzpity jadüg'oc? ¿Nej jëbi jadüg'oc ytigïy ma ytaj y'aa yjot, e chi yma'xung'adity jadüg'oc?

⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñch miich yam jadu'n nimäy pen ca' jäy jothuimbity etz ññibety, pen ca' Dios yjihui'ñ ymic'ajt y'adigïy yjottigïy, ca' jëbi ytigïy ma Dios chinäy. ⁶ Je jäy huidibi ajcxy ma'xung'ajtp ma töxyjäy, ymïd ajcxy ñinicx yjugy'ajtin. Je jäy ajcxy huidibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt adigïyipy jottigïyipy ymïd ajcxy Dios yjugy'ajtin. ⁷ Ca' nej mnayjihuihuïyb co ti nnimäy co copicy mma'xung'adipy huinjemy, co Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigïhuipy xyjottigïhuipy. ⁸ Com je poj miinïyb hueñytimyma'amyity, e nmidoohuim co y'a'ñch, e ca' nnejhuïyim ma choñ e ma ñicxy. Jadu'n nej je poj ypojoy e nganejhuïyim ma choñ, nañ tim jadu'n yjaty miid je Espiritu Santo, ca' nejhuïyim nej yjaty co adigïy jottigïy jäy.

⁹ Chi Nicodemo yajtihuimbijty:

—¿Nej tijy co yjadu'nity? Ca' nhuinjihuiyich.

¹⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Miich huindzin'ajtp ma yi judíojäy, ¿ti co ca' mhuinjihuiy jadyaabi tiy'ajt? ¹¹ Janch janch ñch miich yam jadu'n nnimäy co ñch etz nDeedich ngapxyp yi huidibi nejhuïyigixypich, e

nyejcypyich ajcxy tıy'ajt yı huıdıjaty ıch tı n'ıjxcıxyıch. Mı-ich ajcxy judıo ıxpıcytıjca ca' ajcxy mgöbıjccıxy ıch ajcxy ndıy'ajt. ¹² Pen ca' mııch ajcxy mıbıjccıxy jada tıy'ajt huıdıbı njanımydacypıch huıdıbı yajpatp ya naaxhuıñ, ca' ajcxy mmıbıgıpy co njanımydägıbıch yı tıy'ajt huıdıbı tzajpjoty yajpatp.

¹³ Ca' nı pın tı y'oy tzajpjoty, ıch je jäy tügpajc huıdıbı tı ndzoñıch tzajpjoty, tı ngıdägyıch ya naaxhuıñ. ¹⁴ Jadu'n nej Moısés yaj'oyıy je pujx tza'ñ, e chı yajcruudzpety jım mıjtıgıduum jıgıx chögıpy je jäy ajcxy ma je ahua'n ıyujc chüchyıı. Nañ tım jadu'n jäy ajcxy xyajcruudzpeda'ñıch. ¹⁵ E tüg'ócıy jäy ajcxy pınjaty xymıjıpıdaacpıch, ca' yı' jugy'ajtıñ ycıxy ytıgooy nı mına.

Dios ooy mıjcajee tzocy jıhuıy yı naaxhuıñyjäy

¹⁶ Ooy mıjcajee Dios tzocy jıhuıy yı naaxhuıñyjäy co yecy y'ung tügpajcpi mııd jäy ajcxy ypocy ycıxpı. Paady pınjaty mıbıjcp mıjıpıdacp yı' y'ung, ca' yjugy'ajtıñ ycıxıpy ytıgoıpy tüccı'yı. Hue' janchtıy y'alma ypaadıpy tüg jugy'ajtıñ huıdıbı ca' nı mına ycıxıpy ytıgoıpy. ¹⁷ Dios ca' quejxy y'ung ya naaxhuıñ co tzaachytunıpy yı naaxhuıñyjäy ajcxy mııd ypocy ycıxpı. Paady y'ung quejxy co yajpocyñıhuáatzcıxıpy.

¹⁸ Je jäy ajcxy pınjaty mıbıjcp mıjıpıdacp Dios y'ung, ca' ajcxy Dios chaachytunıpy mııd ypocy ycıxpı. Je jäy ajcxy pınjaty ca' mıbıcy ca' mıjıpıdägy Dios y'ung, pocycähuıpy ajcxy ma Dios, co ca' mıjıpıdacı ajcxy Dios y'ung tügpajcpi. ¹⁹ Paady ycıxpı Dios tzaachytuna'ñ mayjäy mııd ypocy ycıxpı, com co Dios quejxy y'ung mııd ytıy'ajt ya naaxhuıñ, e ca' ajcxy mıbıjcy Dios y'ung, jadu'n je' anajty nej tüg jıın huıdı codııcxıp jäy ajcxy ma chinaayın yjugy'ajtıñ. Per ca'p ajcxy je naaxhuıñyjäy mıjıpıdacy je jıın, jadu'n nej jıhuıy ajcxy anajty yjacjotcujcıty co chinaaygıxy agoodztuuyb, com je' co nıgı tzachnijot'ajtcıxy jıbıc-huınma'ñ. ²⁰ Com je jäy ajcxy huıdıbı jıbıc-huınma'ñ tzach nijot'ajtcıxp, ca' ajcxy tzojcı Dios ytıy'ajt, jadu'n nej jıhuıy ca' chınähuaangıxy ma jıın ytııcxın. Ca' ajcxy y'amıdoo'idanı Dios y'ayuc, ca'ydı ñıguëxıgy je jıbıcpı huıdıbı ajcxy ytımyb. ²¹ Je jäy ajcxy huıdıbı cuydumb Dios ytıy'ajt, je' ajcxy ñıminıpy Dios y'ung ytıy'ajt, jadu'n nej jıhuıy jıın nıımıngıxy ma ytııcxıy, huen jatıyımı nıguëxıgy co oy ytıungıxy etz co Dios ytıy'ajt ajcxy mııdıty ma yjot yhuınma'ñ.

Juan (el Bautista) tıy'ajt yejc ma jäy ajcxy mııd Jesús ycıxpı

²² Co jadu'n ytunı yjajtı, chı Jesús ñıcxıy jım Judea naaxjot mııd ydıscıpus ajcxy. Chı ajcxy jım yhuácxıjpy. Jım ajcxy jäy yajñııbetıy. ²³ Nañ jadu'n Juan anajty yjäyyajñııbetıy jım Enón, com jım anajty ooy comñı, e jım anajty jäy ymıngıxy etz

ñiibejtcixy. ²⁴ Hue' jada jadu'n ytuni yjajti ca'ni anajty je Juan pidaaccixy pujxtigoty.

²⁵ Ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihuuyi nijëjity huidibi anajty Juan yaj'ixpijcy p etz tüg jäy nej jëbi huaad ypocy ñayyajnihuadzuyb ajcxy. ²⁶ Chi jada' ajcxy Juan nidzooñ, oy ajcxy paty, e chi ajcxy nimay:

—Huindzin, je jäy huidibi anajty miich jim müid jim'amy Jordán mijniinaxy, je huidibi miich anajty mnidiy'ajt'ajtpy co je' je' je Cristo, nañ ooy chachjäyyajniibety. E janch mayjäy y'ocnimujcin.

²⁷ Chi Juan y'adzooy:

—Ca' ni pin ni ti mic'ajt müidity, pen ca' Dios ni ti mic'ajt ymöyii. ²⁸ Miich ajcxy mnejhuuyb co nmīnaañich co iich ca' njëjity je Cristo. Hue' janchtiy Dios xyquejxich jayijp co nnidiy'ajt'adipyich je Cristo. ²⁹ Co jäy ypiy je yëdyic je' je' müid'idam je ytöxyijc. E je töxycapxpi huidibi ti yaj'oyiy je pijcin, ca' je' müid'idañ je töxyjäy, jëyi co yjotcugiy co yöcmidoohui je töxyjäy ñäy co yjädy ma je' ytijc co ypigaani. Cristo jadu'n je' nipaady nej tüg töxyjäy ñäy, e je töxyjäy jadu'n je' nipaady nej Dios yjäy. Je Cristo ymüid'idaanipy Dios yjäy. Jadu'n iich nipaady nej tüg töxycapxpi, ti Dios yjäy nyajni'ixiyyich jigix mijpidáaccixipy je Cristo. Jotcujcich cham co je Cristo ti ymiñ, e ñicxy yi jäy ajcxy ma yi'. ³⁰ Ooy ytimycopicyity co Jesús ymij'ajt paatniipy, e iich ndung yciyxniipy ymayñipy.

Dios y'ung tzoon jüby ma Dios

³¹ Chi Juan yjacmīnañ:

—Je Cristo huidibi jüby tzoon ma Dios jacmij ixpijcin müidity ca'ydi naaxhuiñyjäy ajcxy. Je jäy ajcxy huidibi ya naaxhuiñ ijtp, ymīnaaxhuiñyjäy ti yaj'ixpijciyixy, e je' ajcxy ñidiy'ajt'ajtpy je naaxhuiñyjäy y'ixpijcin. Je Cristo tzoon jüby tzajpjoty, jacmijcajee yi' ma y'ayuc ytiy'ajt ca'dyi pin. ³² Je Cristo ñigapxyp huidibi ti ixxy e ti midooy, e yi'y'ayuc ytiy'ajt ca' jäy ajcxy cöbigaangixy. ³³ Je jäy ajcxy huidibi cöbijcp Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt, je' ajcxy ñigapxpejtyp co Dios ytiy'ajt janch yi'. ³⁴ Je Jesús huidibi Dios yquejx, ca'pxy Dios ytiy'ajt ñigapxpejti, com Dios ti möy yi' y'ung yi' yjihuiñ ymicc'ajt mijcajee. ³⁵ Dios Teedy chojcp yjihuiyb y'ung, e tüg'óciy ymic'ajt ytiy'ajt yi'ti yajmigo'ixiyydäy. ³⁶ Je jäy ajcxy pinjaty mibijcp Dios y'ung, ymüid'ajtpy ajcxy y'alma je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Je jäy ajcxy pinjaty ca' capxymidooy Dios y'ung, ca' ajcxy y'alma müid'adipy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixy ytigooy. Je'yi ypaadipy ajcxy Dios chip y'ejcín.

4

Jesús ñaybaati mïid tüg töxyjäy jim Samaria

¹ Chi je Huindzin Jesús ayuc midoy jadu'n nej anajty je fariseojäy ajcxy ycapxcixy ymiydaaccixy co je Jesús jacmayjäy anajty yaj'ixpicy etz yajnibety ca'ydi Juan. ² Oy Jesús ca' anajty jäy yajnibety ci'm. Hue' janchtiy je' ydiscipulos anajty ajcxy jäy yajnibejtp. ³ E co Jesús jada nejhuiy, chi jim Judea choni, yhuimbijtni jim Galilea.

⁴ Co yhuimbijty, hue' anajty yjatytimyñaxihua'ñ jim Samaria. ⁵ Chi jada' yja'ty huington ma je mij cajp huidi xijip Samaria, jim ma anajty tüg pi'ccajp huidi xijip Sicar, mihuington je naax huidibi Jacob anajty ti möy y'ung José. ⁶ Jim anajty Jesús yajpaady ma je Jacob ñigondac. Com ti anajty Jesús y'anucxiyñi mïid je tüyöyï, chi y'ijxtacy jim ma je ñigondac anajty. Hue' anajty xï jim cugihuaanip. ⁷ Chi jim yja'ty ñigombi tüg töxyjäy. Chi Jesús yminañ:

—Ich yajnï'uucc. ⁸ Com je' ydiscipulos ajcxy huidibi anajty Jesús yjaymïid'ajtip, ti anajty ñicxcixy cajpjoty juuyb pijcp.

⁹ Chi je töxyjäy y'adzooy huidibi anajty cogajpip Samaria:

—¿Na'amy co ich ñi xypijctzoohuich? com miich hue' miich judíojäy, e samariajäy ich.

(Co yi judíojäy etz samariajäy ca' ajcxy ñaygodigïyigixy.)

¹⁰ Huin'it Jesús y'adzooy:

—Co ixypy m'ocnejhuiy je oybi huidibi Dios yejcyp mïid miich ycixpi, e m'ocnejhuiy ixypy nañ jadu'n pin xypijctzoohipy yi ñi, janch co miich ixypy xyñimäyich: “Ich yajnï'uucc”. E ich miich ixypy nmooyb ñi huidibi jugy'ajt yegipy huinixi.

¹¹ Chi je töxyjäy y'adzooy nimay Jesús:

—Huindzin, miich ca' mmïidity ti mïid myajpidzimipy yi ñi, e yi ñijut cicy yi' ooy. ¿Ma tijy m'ocpada'ñ yi ñi huidibi yajjugy'ajtp? ¹² ¿Nej jacniği tijy miich mij mnayyajnaxyii, ca'ydi ich ajt n'ap ndeedy Jacob? Je'je' huidibi jada ñigop yaj'oyïy. Jacob etz y'ung y'anäg ñi'uuc ma jada ñigop, e nañ jadu'n yajnï'uucy yhuaj y'iyujc ajcxy ya.

¹³ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Tüg'ócïy pinjaty ñi'uucp ma jada ñigop tidzi huib ajcxy jadüg'oc. ¹⁴ Yi jäy ajcxy pinjaty ñi'uucp huidibi nmooybich, ca' ni mina ytidzihuïyb, com hue' yi ñi huidibi nyejcypich, ahuimbidity ma je jäy jadu'n nej tüg ñigop huidibi yegam jugy'ajtin huidibi ni ca' ycixy ytigoy.

¹⁵ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ich mooyg yi nii, ca'ydi jabom jabom ndidziyijich, e ca'ydi n'ocjacmínibich ma jada nügop nii yajpidzimbi.

¹⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Nícx yajtzon mñäy, e mñid miin.

¹⁷ Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Ca' nmñididyich nñäyich.

Chi Jesús y'adzooy:

—Janch tiy'ajt jadu'n nej miich mñina'ñ, co ca' mmñidity mñäy. ¹⁸ Com ti mñiddzinäy migoox yëydijc, e huídibi cham mmñid, ca' mñäy'adyii. Janch tiy'ajt jadu'n nej ti m'adzooy.

¹⁹ Chi je töxyjäy ymñina'ñ:

—Huindzin, cham nhuinjihuiyich co miich je' tüg huídibi Dios yhuij'ajt yucj'ajt mñid. ²⁰ Ich ajcxy n'ap ndeedyich hue' je' ymñina'ñ co jëbi ya huaad ich ajcxy nDios'ojadajtcixyich ma jadyaabi huingombi copjijp. E miich ajcxy judíojäy ymñinaangixy co jim Jerusalén je' ma huaad jëbi nDios'ojadajtm, ca' jac ma.

²¹ Chi Jesús y'adzooy nimay je töxyjäy:

—Töxyjäy mijpidäg ich n'ayuc. Co ypadamy je xñ je tiempo co ni ya ma miich ajcxy mDios'ojadajttac, e ni jim Jerusalén jäy ca' ojadadipy ajcxy yi Dios Teedy. ²² Miich ajcxy ca' tiy'ajt mnejhuiyigixy nej jëbi huaad mDios'ojadajtcixipy. Ich ajcxy judíojäy nejhuiyibich ajcxy je tiy'ajt nej jëbi huaad nDios'ojadajtm. Com tüg judíojäy je huídibi yajndzooctâhuam je jäy ajcxy y'alma ma Dios. ²³ Ypadamy je xñ je tiempo, e jada jëdu'n je tiempo co je huídibi ajcxy tiydudägy Dios ojadajtp, y'ojadadipy ajcxy Dios mñid oyjot oyhuinma'ñ etz mñid Dios ytiy'ajt. Com yi Dios Teedy y'ixtaayb yi jadu'mbi jäy huídibi ojadadib mñid oyjot oyhuinma'ñ. ²⁴ Dios ca' ñinícx mñidity, jadu'n je' nej poj ca' yaj'ixy. Je jäy ajcxy pinjaty ojadajtp Dios, copicy co huen ojadajtcixy mñid tudägyjot tudägyhuinma'ñ, etz mñid Dios ytiy'ajt.

²⁵ Chi je töxyjäy ymñina'ñ:

—Ich nejhuiyb co je Mesías ymñina'ñ huídibi naydijaanip Cristo, co je' yminipy, huin'it xyajni'ixihuaanim tüg'óciy tiy'ajt.

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Ich jëdu'n je Cristo huídibi miich mñidmiydacyp.

²⁷ Chi jada' yja'ty ajcxy Jesús ydiscípulos ajcxy. Chi ajcxy ooy jihuiy ti anajty co Jesús je töxyjäy mñidmiydägy, e ni pin ca' yaj'amidooy ti anajty chojcyp ti anajty yñimiydacyp mñid yi töxyjäy. ²⁸ Chi je töxyjäy jim ymajt ixmajch, chi ñícxycapjoty oy mayjäy nimay:

29 —Mingix, jam tüg yëydijc iJimmy. Ti ñich yi' xyajnimaydäyich tüg'óciy tijaty ti nduñich. ¿Nej ca' jada' yi' jëjity je Cristo?

30 Chi choñ ooy mayjäy cajpjoty, ninicxy ajcxy Jesús. 31 Yam anajty ajcxy Jesús ydiscípulos chachnimäyii adzip:

—Huindzin, occaay.

32 Chi Jesús y'adzooy:

—Ñich nmüidich tüg caayin uucin huídibi miich ajcxy ca' mnejhuüygixy.

33 Paady je' ydiscípulos ajcxy tzachhuinmay, ac jëyi ajcxy, nayñimayigixy miñ xipy:

—¿Nej ti pinjaty yajcayyii yaj'ügyii?

34 Chi Jesús yminañ:

—Jotcujc nayjihüiyijich co ti nguydunich Dios chojcin. Com yi' ti xyquexyich ya naaxhuñ, e nguydúunibich yi' y'ané'min. 35 Miich ajcxy minaangixp co jactigoy'ijtñi jamidaax po' mina cosecha nyajpidicim. Oc-huinmay miich ajcxy, ñich nmína'ñich, jëbi nyajpidicim yi cosecha cham cham. Huindixcix yi mayjäy huídibi xyñigidaacim chooñ cajpjoty. Ni'ixi yi' ajcxy y'ity co amido'idaangixy Dios y'ayuc. Jadu'n ajcxy nipaty nej tugi cosecha huídibi ti ymijaani, jëbi nyajpidicim. 36 E pinjaty cosecha yajpidicp ypaatyp ajcxy ymuju'ñ. Nañ tim jadu'n miich ajcxy huídibi myajmibijcy yi jäy ajcxy co ñich je' je Cristo, mbaadipy ajcxy jotcujc'ajtin, etz huídibi ajcxy xymibijcpich xymijpidaacpich ypadamy ajcxy y'alma jugy'ajtin huídibi ca' ycixy ytigooy. Tim jadu'n nej je jäy ajcxy huídibi niip etz huídibi cosecha yajpidicp yjotcugüygixy müid co je cosecha ti y'ity, nañ tim jadu'n je jäy ajcxy huídibi cojaay jecy'ajty jada Dios y'ayuc etz miich ajcxy jotcugüygixy aguipxy co yi jäy ajcxy xymijpidägyich. 37 Paady tiy'ajt je ayuc huídibi minam: “Tüg jäy niip etz jadüg jäy cosecha yajpidicp.”

38 Ñich ti nguexyich miich ajcxy myajmibigipy jäy huídibi ti paady Cristo ytiy'ajt ma Dios ñecy. Yi Dios y'ayuc ycojaaybi ti möy je jäy Dios ytiy'ajt, e miich ajcxy je' mbubedipy co myajmibigipy co ñich je' je Cristo.

39 Mayjäy huídibi cogajpip jim Samaria ymijpidac ajcxy je Jesús co je' je' je Cristo, müid co je töxyjäy anajty ti ymina'ñ: “Ti yi' xyajnimaydäyich tijaty ñich ti nduñich.” 40 Co je samariajäy ajcxy yjädy ma Jesús yhuinduu, chi ajcxy cohuanüy huen huí'my. Chi Jesús jim yhuí'müy mejtz xi. 41 Janch mayjäy ooy nigi mibijcy mijpidacy Jesús, co je' je' je Cristo co ajcxy ci'm midomiydacy je Jesús. 42 Chi ajcxy nimay je töxyjäy:

—Canaan jëyi co miich ti xyajnimäy ñich ajcxy, paady ycixpi ñich ajcxy yam nmibicyich. Nañ ti ñich ajcxy yam ci'm n'amido'ityich, paady ñich ajcxy nejhuüy co janch jada yjëjity

je Cristo huidibi yajnǎdzögam yi naaxhuiñyjäy ajcxy y'alma ma Dios.

Jesús yajtzooc tüg gobierno mijtungmüdpí ymang

⁴³ Mímejtz xii'bi anajty co Jesús chooñ jím, nícxy jím Galilea.

⁴⁴ Jesús ci'm anajty ti ymina'ñ:

—Co jäy ajcxy huidibi müd Dios yhuij'ajt ycuje'ajt yajpaady ma yci'mgajp, ca' pín yajmij'adyii. ⁴⁵ Co Jesús yja'ty jím Galilea naaxjot, huidi anajty ajcxy jimip agujc jotcuje ajcxy cöbijcy Jesús, com ti anajty ajcxy ijxcíxy tijaty mijhuinma'ñ anajty ti tuñ jím Jerusalén xii'joty, com nañ ti je' anajty ajcxy jím y'oygíxy xii'ajtpi.

⁴⁶ Chi yhuimbijty Jesús jadüg'oc jím Caná ma Galilea ñaaxjot, ma je nii yajvinocojy. Jím Capernaum anajty tüg rey mijtungmüdpí huidibi anajty y'ung píjcp. ⁴⁷ Co je' nejhuiy co Jesús anajty ti yhuimbity Galilea co anajty ti y 'oy Judea, chi ninícxy, e chi cohuaniiy co Jesús huen nícxy y'ung tzo'yíyíi huidibi anajty ögaanip. ⁴⁸ Huin'it Jesús ymina'ñ:

—Pen ca' ixypiy ti m'ixy mijhuinma'ñ etz tijaty ijxpejt, ca' ixypiy mmibicy.

⁴⁹ Chi y'adzoy je rey ymijtungmüdpí:

—Huindzin, tun may'ajt ninícx #ch n'ung ma ca'ni y'o'cyñi.

⁵⁰ Chi Jesús ymina'ñ:

—Huimbit ma mdijc, je m'ung jugy'ajtni je'.

Chi je yëdijc mibijcy Jesús nej anajty ti ñimäyíi, chi ñícxy jadüg'oc ma ytijc. ⁵¹ Nicxnip anajty co ytumbi ajcxy oy yjijpcobadiyíi, e chi ñimaayí co je' y'ung ti anajty y'agidägy.

⁵² Chi yaj'amidooy ajcxy ti hora anajty ti yhuaadjihuíy, chi ajcxy y'adzooy:

—Ixiiy cuje yxii naxy je toyii y'ixmajtzní.

⁵³ Paady je ungedeedy jihui'ñybijcy co huin'it je' jada' je tiempo co anajty Jesús ti ñimäyíi: “Je m'ung jugy'ajtni je'.” Chi jada' mibijcy mijpidacy Jesús müd tüg'ócíy jäy huidijaty anajty yajpat ma yjiin ytijc.

⁵⁴ Je' je' je mimetzipi mijhuinma'ñ mij'oy'ajt huidibi Jesús ytun co chooñ jím Judea ñícxy jím Galilea ñaaxjot.

5

Jesús yajtzooc tüg jäy huidibi anajty yci'ytecy xuuxy

¹ Co jadu'n ytuni yjajti jím Jerusalén anajty ajcxy judíojäy tungíxy tüg mijxii. Huin'it Jesús jím ñícxy jím Jerusalén. ² E jím Jerusalén jím anajty nii abojtzig y'ity, mihuingon je poch aguu huidi xii'ip puerta de las ovejas. Je it hue' anajty yajtijy hebreo'amy Betesda, e ymüd anajty migoox it yhuinguembetpa't. ³ Ma je huinguembetpa't mayba'mjäy anajty jím

chachcöгнаaygixy; je huintzpi, cüducp tecyucpi, cixuxy tecyx-uxypi, huidibi anajty ajcxy jim tzach'ahuijxp mina je nii y'ocpu'xhuimbity. ⁴ Com tüg ángel anajty yhuimbety y'adijy ma je nii abojtzig y'ity, chi je nii yajyücx. E je jäy pinjaty anajty jajjy jüby nijoty tigüyb co je nii yücx, huin'it anajty ajcxy choocixy, oy ixypy ti pa'm ajcxy tim müidity. ⁵ Jim anajty tüg yëdijc hue' anajty ti ypa'mgögnäy iipx majmocx tugüg jimijt. ⁶ Co Jesús ijxy jim ycögnäy, ijxajpy co anajty je' jecyip chachmijtacni, chi nimay:

—¿Nej mdzögambi?

⁷ Chi je pa'mjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' nmüidityich tüg yëdijc pin ich xypidägiy jüby nijoty co anajty nii y'ahuidijtcoty. E paady ycixpi co oy ich jim njamechich ma yi nii, ti huingbi nitigüyñi.

⁸ Chi Jesús yminañ:

—Pidig, yajpidig yi mmaabejt, etz tüyöychon.

⁹ Chi mic'amy choocy, chi je' ymaabejt yajpidigy ytigüy yöybi najxpi janch mic oy. Hue' anajty tüg sábado xii co choocy. ¹⁰ Paady je judíojäy ixpicytjic ajcxy nimay je huidibi anajty ti chögy:

—Hue' yam sábado xii, paady ca' jadu'n ñigo'aducyity jadu'n nej m'idich co mmaabejt mdzimhuidity.

¹¹ Chi y'adzooy je':

—Je jäy tüibi ich xyajtzögy, yi' ich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidig yi mmaabejt etz tüyöychoon.”

¹² Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich jadu'n ti xyñimäy: “Yajpidi yi mmaabejt etz tüyöychoon?”

¹³ Per je tüibi anajty chögy, ca' anajty je' nejhuüy pin je' anajty. Com ti anajty Jesús niyöydigooyñi ma je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim tzachjajtip ma je it. ¹⁴ Chi jada' jacomjegy minaybaatti Jesús jim ma Dios ytjic, e chi Jesús yminañ:

—Cuentipic nej ti mdzögy, ca' ni ti bocy mjactunipy. Co pocy mjactunipy ca' yjecyity co tim nigü jibic nicxy mjaty.

¹⁵ Chi je yëdijc ñicxy oy je' yajnimäy je judío ixpicytjic co hue' je' anajty Jesús, je huidibi anajty ti yajtzögyii. ¹⁶ Paady ycixpi je judío ixpicytjic anajty tzach'ixhuidijtcixy tzach-pahuidijtcixy je Jesús, e yaj'ögaangixy müd co anajty jäy ti yajtzögy sábado xii. ¹⁷ Chi Jesús yminañ:

—Ich nDeedy tumb je' cham, ca' ypooxxy, paady ycixp ich nañ jadu'n nduñich cham ma miich ajcxy sábado xii.

¹⁸ Co Jesús jadu'n yminañ, paady ycixpi je judío y'ixpicytjic ajcxy nigü yjacjtotma'tcoty, ytimy yaj'ögamy anajty aj y Jesús. Ca' ajcxy jadu'n yjotcujcity co anajty Jesús ca' cuyduñ judíojäy ajcxy ytiy'ajt nej ajcxy sábado xii yajmij'ajtcixy, etz co jadu'n

yminañ: “Dios yi' nDeedy'ajtypich.” Paady ycixpi ajcxy judío y'ixpicityc yminañ co Jesús ci'm anajty ytüghuañ mïd Dios.

Dios ymooy je y'ung ymic'ajt

¹⁹ Chi Jesús yminañ:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co ñich Dios nDeedy'ajtypich. Ca' huaad ti nduñich mïd ngi'mjot ngi'mhuinmañich. Jëbi janchtiy nduñich huidibi n'ixpxyich Dios Teedy ytumy. Huidibi Dios Teedy ytumyb, ndumybich com Dios yi' nDeedy'ajtypich. ²⁰ Com yi' Dios Teedy ooy yi' tzocy jihuñ yci'm'ung, paady xyajni'ixiydaaybich tüg'óciy yi' huidibi ytumyb. E nañ xyajni'ixihuaambich jacmijjatypi mijhuinmañ, ca'ydi jadayaabi mijhuinmañ nej ajcxy ti m'ixycixy nej jada pa'mjäy ti chögy, paady ycixpi nïgi mhuinmayipy ajcxy. ²¹ Jadu'n nej Dios Teedy yajjugypicy yi' o'cpi, e chi yajtzinäy jadüg'oc. Nañ jadu'n ñich anajty ndimymöhuamyb. ²² Com je Dios Teedy ca' je' ci'm ocyajciyöyaani ocyajteccyöyaani jäy ajcxy ypocy. Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajci'digiydaayich co ñich ndiydunipyich tüg'óciy naaxhuiñjäy, com Dios nDeedy'ajtypich. ²³ Hue' tüg'óciy je ymic'ajt xyajci'digiydaayich, jigix tüg'óciy jäy xyajmij'adipyich. Je jäy ajcxy huidibi ca' xyajmij'adañich, nañ ca' ajcxy yajmij'adañ Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

²⁴ Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy: Co hueñypinjäyity, pinjaty xy'amido'jtibich n'ayuc, e ymibijcyp ymijpidacyp je tïbi xyquejxyich ya naaxhuiñ, ymïd je'je y'alma jugy'ajtin huidibi ca'ycixipy ytigoyipy, e ca' Dios Teedy chaachytunañyii mïd ypocy ycixpi. Hue' janchtiy co y'ögipy, chi janchtiy jadügtecy yjugypigipy. ²⁵ Janch janch ñich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co yi' xii tiempo paatnipy, e cham jëdu'n ti paady, co yi' jäy ajcxy tïbi y'o'ccixy ymidohuipy yi' n'ayucich, co anajty ngapxyich, com Dios yi' nDeedy'ajtpyich. Pin jäy anajty mïdoob n'ayucich jugypigip jadüg'oc ajcxy. ²⁶ Com yi' Dios Teedy mic'ajt mïd jëbi yajjugypicy jäy tïbi y'o'ccixy. Nañ Dios ti xymöyich ymic'ajt jëbi huaad nyajjugypicyich jäy tïbi y'o'ccixy, com Dios ñich nDeedy'ajtypich. ²⁷ Ti Dios xymöyich ymic'ajt jëbi ndiyduñich je jäy ajcxy mïd ypocy ycixpi, com ñich je' je jäy huidibi tsoon tzajpjoty. ²⁸ Ca' ooy jada ayuc tiy'ajt mhuinmaaygixy. Com ypaadipy je xii je tiempo co je huidijaty ajcxy yajpatp ma naaxtigiydac, ymidohuipy ajcxy n'ayucich co ñich anajty nmigapxyich ajcxy. ²⁹ Chi ypidzimipy ajcxy ma ñaaxtigiy. Je' ajcxy huidibi anajty oybi ti tungixy, jugy'adip ajcxy y'alma jadüg'oc. Je' ajcxy huidibi anajty jibicpi ti tungixy ypaadipy ajcxy tzaachypi mïd ypocy ycixpi.

Dios tiy'ajt yejc co Jesús ymüid anajty mic'ajt

30 Ca' ni ti huaad nduñich müid ngi'mmic'ajtich ngi'm'ayucich. Je ayuc tiy'ajt huidibi nmidooybich ma Dios Teedy, jada ayuc tiy'ajt müid nyajcüyöya'ñich nyajtecyöya'ñich jäy ajcxy ypocy. Jadu'n tiydudägy nduna'ñich, com ca' ñich nduñich ngi'mdzójcinich. Yi' ñich ndumyb nej Dios Teedy tzocy, yi' huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ. 31 Co ixypy ñich ci'm nayñigodiy'ajt'adyiijich, ca' ixypy müich ajcxy mmijpidägy n'ayuc ndiy'ajtich. 32 Com huingbi yi' huidi xyñigodiy'ajt'ajtpich co ñich Dios ymic'ajt nmüididyich, e nejhuüybich co janch yi' huidibi xyñigodiy'ajt'ajtpich. 33 Müich ajcxy ti mguexy je migügtijc ajcxy tiy'ajtpijcpi ma Juan. E je' yejc tiydudägy ayuc tiy'ajt janchypi pin ñich. 34 Co jadu'n nmüina'ñich co Juan xyajnidiy'ajt'atyich co ñich je' je Cristo, ca' jadu'n nmüina'ñich co ooy ycopicyity co tüg jäy xyñidiy'ajt'adipyich. Com Dios ci'm xyñidiy'ajt'ajtpich. Jadu'n ajcxy nyajnimäy jada tiy'ajt, jigix ajcxy m'alma nidzoocin paadipy ma Dios. 35 Je Juan mictägy ooy Dios y'ayuc najtzcapxiyi, jadu'n je' anajty nej tüg jün huidibi tücxp jajp, e müich ajcxy tüg jaxigy ti mxondaaccixy müid yi' y'ayuc ytiy'ajt. 36 Nigi ñich Dios y'ayuc ytiy'ajt nmüididyich ca'ydi Juan. Yi' mijhuinma'ñ huidibi ndumybich müid Dios Teedy ymic'ajt. yi' xyajnigüexigibich co ñich ya naaxhuiñ Dios Teedy xyquejxich. 37 Yi' Dios Teedy tübi xyquexyich, yi' ci'm yejc tiy'ajt co ñich je' je Cristo. E ni camüinaabi müich ajcxy yi' mgamüdoohui ycapxin, nañ ni camüinaabi müich ajcxy Dios Teedy yhuünyijp maga'ijxi. 38 Ni ca' müich ajcxy mmüidity yi' y'ayuc ma mjot mhuinma'ñ, müid co müich ajcxy ca' xymijpidägyich co ñich je' je jäy huidibi Dios ti quexy ya naaxhuiñ. 39 Ijxtaaygixy jada tiy'ajt ma Dios ylibro, com jüby mdijy müich ajcxy mbaadipy tiy'ajt nej jëbi ajcxy mjogy'adipy co anajty ti m'o'ccixy, e yi' Dios ylibro nañ ñich yi' xyñigapxp. 40 E ca' müich ajcxy mgöbigaangixy ñich n'ayuc ñich ndiy'ajt, jigix ajcxy jugy'ajti mbaadipy huidibi ca' xcixy ytiگوی.

41 Dios xycömayipyich, ca' ngöbigipyich co naaxhuiñjäy ajcxy xycömayipyich. 42 Nnejhuüybich, nej müich ajcxy mjot mhuinma'ñ mmüidity, co ca' ajcxy Dios ytiy'ajt mguyduuni. Ca' ajcxy migüg mdzojccixy mjhuüygixy jadu'n nej Dios tzocy jihuüy jäy ajcxy. 43 ñich ti nmüiñich müid nDeedyich ymic'ajt. Müich ajcxy ni ca' xycöbicyich. Pen ji huingbi jäy ymiñ müid yci'mmic'ajt, ca' müidity Dios ymic'ajt, je' janchtiy müich ajcxy ooy mijpidägaangixy. 44 Ca' mjajtcixipy nej ñich müich ajcxy xymijpidägyibich, müid co ajcxy ci'm mdzach-naygömayäänigixy ac müich ajcxy jëyi. E co ixypy müich

ajcxy xycöbïga'ñich, huin'it ajcxy Dios xycömayipy. ⁴⁵ Ca ajcxy mmïna'nïpy co ïich miich ajcxy nxïhuaamy ma Dios Teedy yhuinduu. Je Moisés miich ajcxy yxïhuam ma Dios, je huïdibi miich ajcxy mdzachmïjpidaacïp yti'y'ajt. ⁴⁶ Pen mmïjpidaacyp ixyipy ajcxy je Moisés y'ayuc yti'y'ajt, nañ jadu'n ixyipy ïich miich ajcxy xymïjpidägyich. Com Moisés ïich yi' xy-chachñimiydaacich ma yi' ñecy. ⁴⁷ Pen ca' mmïjpidaaccïxy Moisés ñecy, ca' mjájtcixy nej ajcxy mïjpidáaccïxy ïich n'ayuc.

6

Jesús ymoy jäy jïcxy pïcy mïgoox mil

¹ Co jadu'n ytunï yjajti, chi Jesús ñïcxy jim Galilea mejy nïnaxy, huïdibi nañ jadu'n xïjïp Tiberias mejy. ² Janch mayjäy anajty Jesús ypanïcxyii axam co anajty ajcxy ixy je mïjhuinma'ñ tijaty anajty Jesús ytumyb ma mayba'mjäy. ³ Chi Jesús ypejty ma tüg cögop, chi jim y'ixtacy mïd je' ydiscïpulos ajcxy. ⁴ Tim huïngonïp anajty je pascuaxï huïdibi anajty judïójäy ajcxy ytumyb. ⁵ Chi Jesús ijxy co janch mayjäy ti ypamiinyii, chi nïmay Felipe:

—¿Ma jada' caayïn uucïn n'ocjuyim, ti nyajcaayim jada mayjäy huïdibi ti xypamiïnïm?

⁶ Hue' anajty y'oc'ïjxmadzamy nej Felipe y'oc'adzooy. Jesús anajty ñejhuïyb yajxon ti anajty ytunamy. ⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Ni ycahuaadïhuïp mejtz mil peso meeñ, co ixyipy ajt n'ocjuyaanim caayïn uucïn, e nmöhuaanim cïjp tüg'aa cïjp mejtz'aa jëyi.

⁸ Tüg Jesús ydiscïpulo, hue' anajty yxii Andrés, Simón Pedro y'uch, je' jadu'n nïmay Jesús:

⁹ —Cha tüg pi'c'anäg huïdibi mïd mïgoox cebada tzajcaagy, e mejtz acx ung. E ni ycatiijity yi' yi' mïgooxpi tzajcaagy, etz mejtz acx ung mïd jada mayjäy.

¹⁰ Chi Jesús nïmay je' ydiscïpulos ajcxy:

—Yaj'ixtacta' yi' mayjäy.

Mïyjot anajty ooy ma je it.

Chi ajcxy y'ixtactay. Hue' jada' anajty ajcxy ñaybadyii mïgoox mil ac yëydiçtïç, abïcy yi' töxyjäydïç etz y'ung y'anäg ajcxy. ¹¹ Chi Jesús je tzajcaagy conïgy, chi yajnajxy Dioscojuyip, chi yajnigïdagïyday je jäy ajcxy huïdijaty anajty jim iñayb, mooy jadu'n nej pin tim tzocy je tzajcaagy etz je acx. ¹² Co je mayjäy cayday, chi Jesús nïmay je' ydiscïpulos ajcxy:

—Yajmujcta' ajcxy yi' cayduc, ca'ydi huaad ni ti y'ïyoy.

¹³ Chi ajcxy yajmujctay je cayduc, e yaj'ujch ajcxy majmetz mijjaty cach m̄id je t̄ibi anajty yconaxy je migooxp̄i tzajcaagy. Je' anajty jadu'n ti yjacconaxy. ¹⁴ Co ajcxy y'ijxy je mijhuinma'ñ huidibi anajty Jesús ti tuñ, chi je jāy ajcxy yminañ:

—Janch jēdim jada je yēydijc huidibi Dios y'oy'ajt ymic'ajt m̄id, je huidibi anajty miinam ya naaxhuiñ.

¹⁵ Co Jesús nejhuiy co ajcxy anajty yajrey'ada'ñyii, chi jada' jadüg'oc huinhuäctuttay je mayjäy. Chi ñicxy naydüg ma tüg yuugjot.

Jesús yöy n̄ihuingixy

¹⁶ Co oy chu'iiyñi, chi Jesús ydiscipulos ajcxy y'idaacni ma mejypa'. ¹⁷ Chi ajcxy ybarcotiḡiyy, ñicxy ajcxy jim Capernaum jadügpi mejypa'. E ti anajty ycoodz̄iyyñi, e ca'ni anajty Jesús ajcxy ñihuimbidiyiini. ¹⁸ Chi tüg mijpoj ymiñ, chi je mejy ytiḡiyy oy yücxi. ¹⁹ Ti anajty ajcxy ytüyöy oy migoox tudujc kilómetro co ajcxy ijxy Jesús yhuingoñ ma je barco, hue' anajty ytüyöy mejyhuingixy. Chi ajcxy ooy ñay'adziḡiyyi. ²⁰ Chi Jesús yminañ:

—Ich yi', ca' mdziḡiyygixy.

²¹ Chi ajcxy jotcuyc Jesús yajbarcotiḡiyy. Chi tim mic'amy ajcxy ymejch jim ma mejypa' ma anajty ajcxy ñicxcixy.

Mayjäy ixtaay Jesús

²² Je mayjäy huidibi anajty ajcxy ti yhui'm̄iy jim'amy y'ahuin, y'ijx ajcxy co ac jēyi Jesús ydiscipulos ajcxy ytiḡiyy ma tüg barco, e Jesús ca' anajty ti ytiḡiy barcojoty m̄id je' ajcxy. Ac jēyi anajty ajcxy ti choongixy barcojoty. ²³ Je com jabom nījējity barco huidibi anajty jim tzomb Tiberias, ti anajty yjādy m̄ihuingon ma je it, ma anajty Jesús ti yajcaaygixy je mayjäy m̄id je Huindzin Dios ymic'ajt, huin'it co Dios m̄ibijctzoy. ²⁴ Chi je mayjäy ajcxy ijxy co ca' anajty jim Jesús, ni ca' anajty jim je' ydiscipulos ajcxy. Chi ajcxy ybarcotiḡiyday, chi ajcxy oy ixtaaygixy Jesús jim Capernaum.

Jesús ymōhuamy jāy ajcxy jugy'ajt̄in huidibi ca' ycixipy ytiḡoyipy

²⁵ Co ajcxy minaybaati Jesús mejy ñinaxy, chi ajcxy nimay:

—Huindzin, ¿mina miich ya ti mmiñ?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy nimay je mayjäy ajcxy:

—Janch janch co ñich miich ajcxy yam jadu'n n̄imaaygixy co miich ajcxy xy'ixtaaybich, canan yi' ycixpi co ajcxy ti m'oc'ixy yi mijhuinma'ñ huidibi ti nduñich, paady ycixpi miich ajcxy xy'ixtäyich co ajcxy nyajcay cüxyi m̄id tzajcaagy.

²⁷ Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' myajjotmaygojcixy yi j̄icxy picy huidibi cijxp̄ tigooyb. Yi' janchtiy mijottigooygixy yi j̄icxy picy huidibi xymōhuipy

yi jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Hich miich ajcxy je jugy'ajtin nmöhuibich huídibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi, com ich je' je jäy huídibi tzoon tzajpjoty, e Dios Teedy xymic'ajtmooyich, jëbi ich miich ajcxy nmöy jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

28 Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti ich ajcxy jëbi huaad nduñ, nej jëbi ich ajcxy Dios xymijotcujc'aty?

29 Chi Jesús y'adzooy:

—Dios chojcpy co miich ajcxy xymibicyich, com Dios xyquejxich ya naaxhuiñ.

30 Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Ti ijxpejt mdunamy müid ich ajcxy, jëbi ich ajcxy n'ixipy Dios ymic'ajt etz ich ajcxy nmibigipy co miich je' je Cristo? ¿Ti mijhuinma'ñ mdunamy? 31 Hich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajty yjicxy pijc ajcxy je maná jim ma títznaax'it. Jadu'n ymiñ jaybety ma jadu'n ymina'ñ: “Dios yejcpy jicxy picy huídibi tzoon tzajpjoty.”

32 Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ich miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co canan je' je' je Moisés huídibi miich ajcxy xymooyb je jicxy picy janchypí huídibi tzomb tzajpjoty. 33 Je jicxy picy huídibi Dios yejcpy huídibi tzomb tzajpjoty, je' je' huídibi jugy'ajtin moy je naaxhuiñy-jäy huídibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi.

34 Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, ich ajcxy mooyg je jicxy picy janchypí jabom jabom huinixii.

35 Chi Jesús ymina'ñ:

—Hich jëdu'n je jicxy picy huídibi miich ajcxy xymöhuip jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Co jäy ajcxy xyñimiinich, e xymijpidägyich, huin'it ca' yi' ajcxy yuböccoda'ñyii niminaxii, e co jäy ajcxy xymibicyich, ca' yi' ajcxy ytidzihua'ñyii niminaxii. 36 Com ti ich miich ajcxy nimäy, oy ich miich ajcxy ti xyja'ijxcixy, per ca' mibijccixy. 37 Tüg'óciy pinjaty ich nDeedy yquexyp ma ich, xyñimibich yi' ajcxy. E pinjaty xyñimibich etz xymijpidaacpich, ca' ich yi' ajcxy n'ixtijy. 38 Canan paady ycixpi ich ti ndzooñ tzajpjoty ngidägich ya naaxhuiñ co nduna'ñich ngi'mhuinma'ñ. Hue' janchtiy yi' ndunaamyich nDeedyich y'ayuc ytiy'ajt, com yi' xyquejxich ya naaxhuiñ. 39 Yi' jadu'n tzojcp ich nDeedy huídibi xyquejxich ya, co ich ca' ni pin nyajtigoyipyich, yi' huídijaty xymooybich. Hue' janchtiy yi' ajcxy nyajjugypigipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. 40 Dios Teedy ti xyquexyich ya naaxhuiñ e yi' jadu'n tzojcp co pin jäy ich anajty xy'ijxpich, e

xymijpidaacpich, ymüid'adipy je' ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' tücci'y ycixipy ytigoyipy. Hue' janchtiy nyajjugypigipyich ajcxy jadüg'oc co anajty je naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina anajty ytigadzañ.

41 Chi je judíoJay ajcxy ooy yajtzibiiy yajcapxiiy co anajty Jesús jadu'n ti yminañ: "Hich je' je jüxcy picy huidibi tzoon tzajpjoty." 42 Jadu'n anajty ajcxy chachminañ:

—¿Nej ca' je' yjadaajity je Jesús, je José y'ung, je huidibi ajt ytaj yteedy n'ixy'ajtim? ¿Nej co jadu'n yminañ: "Hich ti ndzooñich tzajpjoty"?

43 Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' myajtzibiiygixy myajcapxiiygixy ac müichiy ajcxy. 44 Ni pin jäy xycaniminipyich, pen ca' jayijp Dios Teedy huinmañ ymöyii co xymijpidägibich. E co xymijpidägibich, chi nyajjugypigipyich jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni mina ytigadzipy. 45 Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy huidibi je jäy ajcxy anajty Dios ytiy'ajt müid huidibi jecy'ajty yjaay co Dios yaj'ixpigamy je jäy ajcxy tüg'óciy. Paady ycixpi tüg'óciy jäy huidibi midoob Dios y'ayuc etz y'ixpijcp Dios ytiy'ajt xymijpidägibich ajcxy.

46 Ca' ni tüg jäy ti ixu yi Dios Teedy. Jëyi je jäy tügpajc huidibi ti choñ ma Dios, yi' je' ti ixu yi Dios. 47 Janch janch iich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co pinjaty xymibijcpich xymijpidaacpich, ymüid yi' ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. 48 Hich jëdu'n je jüxcy picy huidibi jugy'ajt mooyb je jäy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. 49 Müich ajcxy mmij'ap mmijteedy yjüxcy'ajti ycaagy'ajti ajcxy je maná jim tütznaaxtuum'it jecy'ajty. E chi ajcxy y'o'ctay. E ni ca' ajcxy jugy'ajtin paty huinixibi. 50 Je jüxcy picy huidibi nnigarxypich huidibi tzoon tzajpjoty, co jäy ajcxy jücxipy, ymüid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. 51 Hich jëdu'n je jüxcy picy huidibi ti choñ tzajpjoty, etz ti ycidägy ya naaxhuiñ huidibi jugy'ajtin yejcp. Co jäy ajcxy jücxyp je jüxcy picy, ymüid'adipy ajcxy je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Je jüxcy picy huidibi nyegaamyich müid naaxhuiñyJay ajcxy ycixpi, je' je' je nninücxich.

52 Chi je judío y'ixpicytjic ajcxy ooy yaj'ayucyooñ yajcapxy-ooñ, ac je'yi ajcxy ñayñimáaygixy:

—¿Nej jada yëydijc tijy yi' ñinücx njüxcy'ajtim?

53 Chi Jesús yminañ:

—Janch janch co iich müich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy, pen ca' müich ajcxy mdzüdcixy iich nninücx, e pen ca' m'uuccixy iich nni'py, iich je jäy tügpajc huidibi tzoon tzajpjoty, ca' müich ajcxy müid'adipy yi Dios yjugy'ajtin. 54 Com pinjaty iich nninücx xychu'tzíp etz iich nni'py xy'uucibich,

ca' je ajcxy yjugy'ajtín ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi, oy ajcxy yja'o'ccixy. Nyajjugypigipyich je' ajcxy jadüg'oc co anajty naaxhuiñbyi ti yhuaad'ajtñi mina ytigadzipy. ⁵⁵ Hich nninïcx janchypi jïcxy picy yi', etz ñch nni'py janchypi ügy yi'. ⁵⁶ Co yi jäy ajcxy xymibicyich xymijpidägyich jadu'n ni paady nej jihuiy ñch nninïcx ychüdzi, etz ñch nni'py xy'uuci. Chi y'idipy ajcxy huinixi ma ñch, etz ñch n'idipyich huinixi ma je' ajcxy. ⁵⁷ Dios Teedy huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ ymïd jugy'ajtín huidibi ca' ycixy ytigooy. Hich ti nbaadyich ma Dios Teedy je jugy'ajtín huidibi ca' ycixy ytigooy. Nañ mbadamy miich ajcxy jugy'ajtín huidibi ca' ycixy ytigooy ma ñch. Co miich ajcxy xymijpidägyich, jadu'n anajty nipaady nej jihuiy mjïcxy'ajtigixy ñch nninïcx. ⁵⁸ Je jïcxy huidibi tzoon tzajpjoty, e ycidacy ya naaxhuiñ co jäy ajcxy jïcxy'adyii, yajtzinähuiib je ajcxy, ca' ajcxy yjugy'ajtín ycixipy ytigoyipy tücc'i'yi. Yi mmij'ap mmijteedy huidibi jïcx'ajtigixy je maná jecy'ajty, o'ctay ajcxy, ca' ajcxy paty je jugy'ajtín huinixiibi.

⁵⁹ Jadu'n Jesús ymïydacy jim ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac jim Capernaum co anajty jim yaj'ixpicy.

Mayjäy ca' mijotcujc'ajty Jesús y'ayuc

⁶⁰ Co ajcxy Jesús y'ayuc midodaayi, nigujc-huäcxy je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús. Chi ajcxy capxpizimy, e jadu'n ajcxy yminañ:

—Ooy chachchipity je Jesús y'ayuc. Ca' huaad ji pin huinjihuiyday.

⁶¹ Com Jesús ñejhuiyb nej ajcxy anajty yajtzibiy yajcapxy, chi yminañ:

—¿Nej ca' miich ajcxy mijotcujc'aty je tzip ayuc jadu'n nej cham ajcxy ti nyajnimäy? ⁶² ¿Nej xymijpidägyich ajcxy, pen m'ixpy ixipy ajcxy co anajty nba'ttigiyich jadüg'oc jiiby tzajpjoty ma ndzooñich? Com ñch je' je jäy huidibi tzoon tzajpjoty. ⁶³ Je jäy ajcxy yjihuiñ, yi' je' ñinïcx yajjugy'ajtip, e je jäy ajcxy ninïcx ca' yi' ni ma chobaady, pen ca' mïdity yjihuiñ. Co miich ajcxy mgöbigipy yi ayuc tiibi ngapxyich, huin'it ajcxy mbaadipy Dios yjihuiñ (je Espíritu Santo), etz mbaadipy ajcxy jugy'ajtín huidibi ca' tücc'i'yi ycixy ytigooy, oy mja'o'ccixy. ⁶⁴ Per nigujc-huäcxy ma miich ajcxy pinjaty ca' mibicy ñch n'ayuc.

Com Jesús ñejhuiyb anajty jayijpni pinjaty ca' ymibigyii y'ayuc, etz pinjaty anajty cïyegaanip ma ymidzip. ⁶⁵ Chi Jesús yjacminañ:

—Paady ycixpi jayijp ti nminañich, co ca' ni pin jëbi ñch xymijpidägy, pen ca' Dios Teedy jayijp yhuinmañ ymöyii co cöbigañ ymöyii co cöbigañ ñch n'ayuc.

⁶⁶ Huin'it mayjäy ajcxy, je huidibi anajty ixpijcp ma Jesús, chi ajcxy huinhuäctut ixmajtzní ajcxy Jesús. Ca' ajcxy y'ocjacpanicxni. ⁶⁷ Chi jada' Jesús nimay je nimajmetz discípulos ajcxy:

—¿Nej nañ xy'ixmadzaambich miich ajcxyi?

⁶⁸ Chi y'adzooy Simón Pedro:

—Huindzin, ca' jac ni pin ich ajcxy jëbi huaad nmijpidägyich, com miich tügpaic müd je ayuc huidibi xyajni'ixiyich ajcxy nej jëbi huaad ich ajcxy nbaadipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy tücci'yi. ⁶⁹ Ich ajcxy nmibijcypich e nnejhuibich co miich je' je jäy huidibi tzoon ma Dios huidibi huädz yhuinma'ñ ymüd.

⁷⁰ Chi Jesús yminañ:

—Miich ajcxy je' ti nhuin'ixyich nimajmetzpi, e nidügti miich ajcxy mujcu' huinma'ñ mmüidity.

⁷¹ Je Judas Iscariote, Simón ymang, anajty ytijpy. Com je' je' anajty cïyegam Jesús ma ymidzip, oy je' anajty yjajëjty nidüg ma je nimajmetzpi.

7

Jesús y'uch ajcxy nañ ca' anajty jaty mijpidaaci Jesús y'ayuc

¹ Co jadu'n ytundaayi yjajtaayi, jim anajty Jesús yhuidity Galilea naaxjot, ca' anajty ñicxa'ñ jim Judea naaxjot, co anajty yi judíojäy ajcxy huidibi midzip'ajtip yaj'öga'ñyii. ² Tim huingon anajty je judíojäy yxi, hue' anajty ajcxy yxigoyäxy Tabernáculo xi. ³ Chi Jesús ñimaayi y'amigüg y'uch yëydijcpi:

—Tzon miich ya, nicx jim Judea naaxjot nayguëxigii mayjäyjoty. ⁴ Com huenpinity huidibi nayguëxigaañip mayjäyjoty, ca' ajcxy naygoyüchyii. Mdunipy miich mijhuinma'ñ xijoty, jigix je mayjäy xycömayipy.

⁵ Ni Jesús y'amigüg ajcxy ca' anajty yjaty ymijpidägyii y'ayuc.

⁶ Paady Jesús y'adzooy:

—Ich nxii ndiempo ca'ni paty mina ndigihua'ñich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías. Janch miich ajcxy oytyminaajty jëbi mnayguëxigixy ma je mayjäy ajcxy. ⁷ Ca' huaad jëbi miich ajcxy, naaxhuiñjyay ajcxy, xymidziptzoñ. Janch ich xymidzip'ajtpich ajcxy yi', je' co ngapxpidzimyich yi yjibic-huinma'ñ huidibi ajcxy ytumyb.

⁸ Nicx miich ajcxy jim ma xi yjadyii. Ich ca' nnicxa'ñich cham, com ca'ni ich ndiempo yhuaad'aty mina ndigihuiyich jim Jerusalén jadu'n nej je Mesías.

⁹ Jadu'ñydi jëda'ajty yminañ, chi yhui'müy jim Galilea.

Jesús ñicxy jim Jerusalén xijoty

10 Co Jesús y'amigügtijc ajcxy jayijp ñicxtay xii'ajtpi jim Jerusalén, chi Jesús nicxy nañ jadu'n ayüch ameech ma anajty xii yjadyii. 11 Xiijoty je judíojäy ooy ajcxy ja'ixtay Jesús, e chi ajcxy yminañ:

—¿Ma jada' je Jesús?

12 Ma je mayjäy ajcxy may anajty ajcxy tzachnigapxcixy tzachnimiydaaccixy Jesús. Nijëjity anajty yminaangixy: “Tüg yëydijc oyjäybi yi’”; e nañ nijëjity yminaangixy: “Ca'p yi' y'oyjäyity, nigo jäy tzachhuin'ññ.”

13 E ni pin anajty ca' capxpídzimy mayjäyjoty co y'oyjäyity anajty Jesús, müid co anajty ajcxy je judío ixpicytjic ajcxy tzachtzigiiygixy.

14 E mijxiijoty Jesús ñicxy jim ma Dios ytijc, chi jim ytigiiy yaj'ixpijci. 15 Je judío y'ixpicytjic tzachmaañyhuindüxcixy anajty je Jesús, chachminaangixy anajty:

—¿Nej jada' tijy jada chach'ixpicyity? e ca' ni ma ti y'escuel'aty.

16 Chi Jesús y'adzooy:

—Jada ixpijcin ca' ich jada një'adyii. Yi' jada yje' je huidibi xyquejxich ya naaxhuiñ. 17 E pen ji pinjaty cuydunaani yi' ytiy'ajt je huidibi xyquejxich, huinjihuipy yi' jada ixpijcin, pen janch Dios yi' ytiy'ajt, o pen ich yi' ngi'm ayuc huidibi ngapxypich. 18 Je jäy huidibi yci'm'ayuc yci'mdiy'ajt müid yaj'ixpicy, ci'm je' ñaygömaya'ñyii. Janch pinjaty tzojcp co ycömayiyb je' yhuindzin huidibi ti yquexyii, tiydudägy je', ca' je' y'aniijity.

19 Janch co Moisés müich ajcxy xymoy Dios ytiy'ajt. E ni tüg müich ajcxy mgacuydungixy je tiy'ajt. ¿Ti yci'xi co müich ajcxy xyaj'öga'nich?

20 Chi je jäy ajcxy y'adzooy:

—Mujcu' müich müid ma mjot mhuinma'ñ. ¿Pin müich yam xyaj'ögam?

21 Chi je' ajcxy nimay:

—Müid tügpaic mijhuinma'ñ tibi nduñich sábado xii, yi' mi-ich ajcxy mij mdzachjihuüyb mdzachhuinmaayb. 22 Moisés müich ajcxy xyajnajt'ane'müiy je cötuicín co ajcxy m'ung mdiy'ajttüygixy (oy je' ca' yajtzondac, müich janchtiy ajcxy mmij'ap mmijteedy Abraham yajtzondac), e paady yci'xi müich ajcxy m'ung mdiy'ajttüygixy oy yjapocxxiidumity. 23 E chi jada' ca'ydi müich ajcxy Moisés ytiy'ajt mñixiici myajxiici, paady ajcxy m'ung mdiy'ajttüygixy oy sábado xiijoty. ¿Ti müich ajcxy co xymijotma'tcixich co tüg jäy ti nyajtzögyich sábado xiijoty? 24 Ca' m'ix'ijxcixy mba'ijxcixy mmigüg müid anii. Yajciyöyi yajtecyöyi müich ajcxy jäy ypocy müid tiy'ajt.

Ooy ajcxy tzachhuinmay je jäy, peni Jesús je' je' anajty je Cristo

²⁵ Chi ajcxy nijëjity Jerusalénjäy ymínañ:

—¿Nej ca' jada jada' yjëjity je huídibi ajcxy yjayaj'ögamyi?

²⁶ Oc'ix ajcxy, ta ycapxy ymiydägy iixna' que'xna', e ca' ajcxy huam nimäy. ¿Nej ti jada ajcxy iixcajpcixy yajxon tungmüdpí ajcxy co jada yjëjity je Mesías? ²⁷ Hich ajt nnejhuuyim ma jada yëydijc chooñ. Per je Cristo co anajty je' ymiñ, ni pin je' canejhuihuipy ma je' anajty choñ ma ycogajpity.

²⁸ Co Jesús jadu'n midooy, co anajty yaj'ixpicy ma Dios ytijc, huin'it Jesús mic ymínañ:

—Mnejhuuyb miich ajcxy pin ñich, e ma ndzooñich. Per ca'p ñich ti nmiñich ya naaxhuñ müd ñich ngi'mdzojcin. Yi huídibi ñich ti xyquexyich, tiydudägy yi' ytuñ, e ca' miich ajcxy yi' m'ixy'ájtigixy. ²⁹ Hich janchtiy n'ixy'ajtypich je'. Je' co jim ndzooñich ma je', e je' ñich xyquejxich.

³⁰ Huin'it ajcxy jamadzaañ, per ca' ni pin cñixajiy, com ca'ni anajty paady je xii je tiempo mina ñaygíyegíyib ma ymidzip ajcxy. ³¹ Per mayjäy ooy mibijcy je Jesús y'ayuc, e ymínañ ajcxy:

—Co anajty je Cristo ymiñ, ca' jada' nigi mijhuinma'ñ tuna'ñ ca'ydi jadayaabi yëydijc.

Je teedy mijtungmüdpí yquejx ajcxy soldadotijc huen matzcixy Jesús

³² Co je fariseojäy ajcxy ayuc midooy co jäy chachmínaangixy jadu'n co je Jesús je' je' je Cristo, chi ajcxy quejxy tungmüdpí huen Jesús yajmach. ³³ Paady Jesús ymínañ:

—Hich jac-huäcxijpich hueeni ma miich ajcxy, chi nñicxa'ñich jadüg'oc jiiiby tzajpjoty ma huídibi xyquejxich.

³⁴ Xy'ixtähuibich miich ajcxy, e ca' ñich miich ajcxy xypaadipy. Ma anajty ñich nñicxyich, miich ajcxy ca' jaydëbi jiiiby mñicxcixy.

³⁵ Huin'it je judíojäy ixpicytjic acjëyi ajcxy ñay'amidoohui:

—¿Ma jada jada' y'ocnixa'ñ, e nixxy ñich ajt ngapaatim? ¿Nej nixxiib jada' ma je judíojäy ajcxy huídibi yajpaatcixy yxi yaa ma yi griegojäy ajcxy, e yaj'ixpigaangixy yi griegos ajcxyi?

³⁶ ¿Nej jada' yajhuimbidezimy? co ymínañ: “Xy'ixtähuibich miich ajcxy, e ca' xypaadibich, e ma anajty ñich nyajpaady, ca' miich ajcxy jaydëbi jiiiby mñicxcixy.”

Je nñi huídibi jugy'ajt yejcp huídibi ca' ycixy ytigoy

³⁷ Co je mijxi ycodicxni, chi Jesús ytinay'ahuíy, chi mic ymínañ:

—Pen ji pinjaty tiy'ajt nejhuihua'ñ jadu'n nej ixyipy jäy ytidziyii tzocy yi nii, huen xyñimiñich, etz nmöhuibich tiy'ajt. ³⁸ Je jäy ajcxy pinjaty xymibijcpich xymijpidaacpich, ytunipy ajcxy jadu'n nej Dios ñecy ymina'ñ ma jadu'n yjaybetyity: “Ycapxypidzimipy je' ajcxy Dios ytiy'ajt, etz mayjäy jotcuyc'ajtin etz jugy'ajtin pada'ñ huinixii, ytimyñipaaty jadu'n nej nii ypidzimy janch com ma tüg nügop.”

³⁹ Je' anajty jadu'n Jesús ytijyp pinjaty je' anajty mibijcip, je' anajty ajcxy adigihuaanip jottigihuaanip je Espíritu Santo. Ca' ni anajty je Espíritu ymini ma je discípulos ajcxy com ca'ni anajty Jesús yhuimbityñi tzajpjoty.

Jäy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuiyi miid Jesús ycixpi

⁴⁰ Je mayjäy ajcxy huidibi anajty ti midooy nej Jesús anajty ti ymina'ñ, nidüg nimetz yminañ:

—Jadaabi je' je tiydudägypi jäy huidibi Dios y'ayuc najtzcapxiyip.

⁴¹ Jacjadyii yminañ ajcxy:

—Je' yi' je Mesías.

Per nijëjity ajcxy huidibi ca' ymibijccixy chachminaangixy:

—Ca' jim Galilea naaxjot chona'ñ je Mesías. ⁴² Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co je Mesías jim chona'ñ ma David y'ap y'oc, jim ma je cajp huidi xiijip Belén ma David ycogajpity.

⁴³ Je mayjäy ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiygixy miid Jesús ycixpi. ⁴⁴ Nijëjity anajty ajcxy ytimymadzamy Jesús, per ca' ni pin ymajtzi.

Judío ixpicytije ca' ajcxy mijpidacy Jesús

⁴⁵ Chi ajcxy policías huidibi tumb ma tzajptije nihuimbijty ajcxy je teedy mijtungmiidpi etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñimaayi:

—¿Nej ajcxy co ca' ti mmajtzcixy je Jesús?

⁴⁶ Chi ajcxy je' y'adzooy:

—Nicaminaaxii tüg yëydijc jadu'n ti ymiydägy jadu'n nej yijibi yëydijc.

⁴⁷ Chi je fariseojäy ajcxy yminañ:

—¿Nej nañ ti miich ajcxy myajhuin'ñnigixy? ⁴⁸ Ca' nminaanim ti ajcxy teedy mijtungmiidpi o fariseojäy ajcxy mibijccixy Jesús. ⁴⁹ Je mayjäy huidibi mijpidaaci Jesús y'ayuc, ca' ajcxy y'ixpicyity ma Dios ycötujcin. Dios yi' ajcxy tzaachytunib.

⁵⁰ Nidügti ajcxy je' anajty je Nicodemo huidibi oga'n'aty ni'oy Jesús coodz, je' ymiüggtijc jadu'n nimay:

⁵¹ —Jadu'n ñich ajt ngötujcin xy'ane'mim co ca' huaad ndzaachytuunim pinjäy, pen ca'p jayijp n'ixyöyim nbayöyim ti anajty ti tuñ.

52 Chi ajcxy ymīgügtijc y'adzohuimbijty oyñinej:

—¿Nej miich nañ jadu'n galileojäy? Ixta' yajxon ma Dios ñecy, com jii by mnejhuñhuipy co jim Galilea ca' jim chona'n pinjäy huidibi Dios y'ayucnajtzcaxpiy.

53 Chi ajcxy ñicxtay nidüg nidüg ma yjin ydijc.

8

1 Chi Jesús ypa'ttigüy ma je cögop huidibi xiijip Olivos. 2 Com jabom jopyñi Jesús yquidacy jadüg'oc ma Dios ytijc. Chi mayjäy ñimiini. Chi y'ixtacy, e chi ytigüy yaj'ixpijcp. 3 Je jäy ajcxy huidibi Dios ycötujcin yaj'ixpijcp etz je fariseojäy ajcxy miidmiñ tüg töxyjäy ma Jesús huidibi anajty ti ytundigooy miid huingbi yëydijc. Chi ajcxy pidacy cujc'amy ma je mayjäy.

4 Chi ajcxy nimay Jesús:

—Huindzin, jadyaabi töxyjäy huingbi yëydijc miid ti ytundigoy. 5 Moisés ytiy'ajt ich ajcxy xyñajtz'ane'miy jecy'ajty co yajtzaagögädziipy jada jadu'mbi töxyjäy. ¿Nej miich m'ocminambi?

6 Jadu'n ajcxy nimay co anajty ajcxy oc-huinma'ñ'ixa'ñ. Hue' anajty ajcxy ixtaayb nej jëbi huaad yajpocycäy Jesús. Chi Jesús yhuindacy, chi jada' ytigüy jaaybi miid ycihuäx naaxcíxy.

7 Com je' anajty ajcxy chachyaj'amidooyb, chi Jesús ytinayigy. Chi ajcxy nimay:

—Pin jäy ji ma miich ajcxy ca' ti pocy miidity, huen yi' jayijp tzaagäch jada töxyjäy.

8 Chi Jesús yhuindacy jadüg'oc. Chi ytigüy jaaybi jadüg'oc naaxcíxy. 9 Co ajcxy jadu'n ayuc yajhuinjihuiydaayi, chi ajcxy ooy chöyduñ, com yjihuüy ajcxy ypocy. Chi ajcxy yjihuäctay. Chi je mijjäydijc ajcxy ñaybattzundayi. Jesús yhui'müy nimetz miid je töxyjäy huidibi jim anajty tinaayb huingon. 10 Chi Jesús yhuäccugiy jadüg'oc nimay je töxyjäy jada':

—¿Ma ajcxy je jäy? ¿Ca' ni pin ti xychaachytuñ miid mbocy ycixpi?

11 Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Huindzin, ca' ni pin.

Chi Jesús yminañ:

—Ni ich miich ngatzaachytunipy miid mbocy ycixpi. Nicx, e ca' m'ocjacpocytuunip.

Jesús jadu'n nipaady nej tüg jin huidibi ticxpi

12 Chi jadüg'oc Jesús yjactigy miydacp yminañ:

—Ich je tiy'ajt nmüid ya ma naaxhuiñyjäy, jadu'n ich nipaady nej tüg jin huidibi ticxpi ma jäy ajcxy. Pinjäy xymijpidaacpich ymiid tiy'ajt nej jëbi huaad tudägy chinähuipy, jadu'n nipaady nej jihuüy ytüyöy ma jin yticxin.

13 Chi je fariseojäy ajcxy nimay Jesús:

—Miich ci'm nayñidiy'ajtp co miich je' je Cristo, e ca' mdiy'ajt chobaady.

¹⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch co ñich ci'm nayñidiy'ajt'adyiijich co ñich je' je Cristo. E ñich ndiy'ajt janch yi'. Com nnejhuñiybich ma ti ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. E miich ajcxy ca' mnejhuñiygixy ma ndzooñich, e ma nnicxa'ñich. ¹⁵ Miich ajcxy mmigüg mbocy'ixyp mñd mgi'mhuinma'ñ. Ca' ni pin nbocy'ixyich mñd ngi'mhuinma'ñich. ¹⁶ Pen ñich anajty nyajciyöybich nyajtecyöybich jäy ypocy, tiydudägy anajty jadu'n nduñich. Com ñich ca' nyajpaadyich naydüg. Je' xymñd'ijtpich je Dios Teedy huidibi ti xyquexyich. ¹⁷ Com cojaay jadu'n y'ity ma miich ajcxy mgötujcin ñecy: “Pen nimetz jäy nigodiy'ajt'aty huentiijty, tzoobatp ajcxy y'ayuc.” ¹⁸ ñich ci'm ñayñidiy'ajt'adyiijich co ndzooñich tzajpjoty, etz nDeedyich nañ jadu'n xyñidiy'ajt'ajtpich, co je' ya ti xyquexyich.

¹⁹ Chi ajcxy y'amidooy:

—¿Ma miich mdeedy yajpaady?

Chi Jesús y'adzooy:

—Com co ca' ñich miich ajcxy xy'ixcapy co ñich je' je Cristo, nañ ca' ajcxy m'ixy'adyii ñich nDeedy. Co ixypy ajcxy xy'ixcapyich, nañ jaydëbi ixypy ajcxy nejhuñy pin ñich nDeedy'ajtp.

²⁰ Jim jadu'n Jesús ycapxy ymiydacy ma je meeñ'ijttac, co anajty yjäy yaj'ixpicy ma Dios ytijc. E ca' ni pin ymajtzi. Com ca'ni anajty yxi yhora anajty paadyñi mina ñaygiyegiiyb ma ymidzip.

Jesús ñimay ymigügtjc co ca' huaad ñicxy ma je' anajty ñicxy

²¹ Chi Jesús yjacnimaayi ajcxy:

—Ñich nnicxaanip ñich, miich ajcxy xy'ixtähuibich. Miid ajcxy mbocy ycipi m'ögaangixy, com ma nnicxa'ñich ca' huaad miich ajcxy jëbi mnicxcixy mñd mbocy ycipi.

²² Huin'it je judiojäy ajcxy ac jëyi ñayñimaayi:

—¿Nej nicxy jada' ci'm ñayyaj'öga'ñyiji? Com jadu'n ymina'ñ co ma yi' ñicxy, ca' huaad ñich ajt jëbi nnicxim.

²³ E Jesús nigi nimay'idich anajty:

—Miich ajcxy ya naaxhuiñ mmñdity mdiy'ajtcop. ñich tzajpjoty nmñdidyich ndiy'ajtcopich. Miich ajcxy naaxhuiñyäjy ajcxy ytiy'ajt mmijpidaacipy. ñich ca' nmijpidaagyich naaxhuiñyäjy ytiy'ajt. ²⁴ ñich miich ajcxy jadu'n nnimaayb co m'ögam miich ajcxy, e ca' ajcxy Dios mbocy xyhuinmeecxip. Copicy ajcxy m'ögipy, e ca' Dios mbocy ajcxy xyhuinmeecxip, pen ca' xymibigangixyich co ñich je' je huidibi jëbi mbocy ajcxy xyhuinmeecxip.

25 Chi ajcxy nimay Jesús:

—¿E miich, pín miich?

Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajnimaaŷgixy pín ñich, co oga'n ndigñiyich jāy yaj'ixpñjcpí. Cham jadüg'oc nyajnimaaŷgixy. 26 May ooy tijaty ayuc nyajnimähuaangixy nej ti mduñdigooygixy ma Dios ytiy'ajt. Cham ca' ajcxy nyajnimaydähuiipy. Je huñdibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ je' tüg'óciy tiy'ajt miid. E ngapxpñdzimiyich je ayuc je tiy'ajt jēyi huñdibi ti nmidooyich ma je'.

27 Je jāy ca' ajcxy huñjñhuiy co Dios Teedy anajty Jesús ñigapxyp. 28 Paady Jesús nimay ajcxy:

—Co anajty miich ajcxy ti xyajcruudzpetyich, ñich je jāy huñdibi tzoon tzajpjoty, huñ'it miich ajcxy mnejhuñhuiy co ñich je' je Cristo. E co ñich ca' ngi'mhuñma'ñ nduñich. Yi' ñich ya nmiydacypich huñdibi Dios Teedy ti xyaj'ane'myich. 29 Je Dios Teedy huñdibi ti xyquexyich, yi' ñich miid n'ityich. Ca' ñich yi' xy'ixmachich. Com co ñich njatytimy tumyibich jabom jabom huñdibi yi' chojcyp.

30 Co Jesús jadu'n ymñañ, chi mayjāy ooy ymñbijcy.

Jāy huñdibi mñbijcp Jesús ycuychinaaŷipy yi' ytiy'ajt

31 Chi Jesús nimay je judío jāy ajcxy huñdijaty anajty ti ymñbijcy:

—Pen mñbijc ajcxy cixyjot huññjot tüg'óciy ñich n'ayuc, e ca' m'ixmadzipy ajcxy ñich n'ayuc, huñ'it ñich miich ajcxy jēbi njāy'adyii. 32 Huñ'it jēbi ajcxy mnejhuñhuiipy Dios ytiy'ajt. E. Dios ytiy'ajt xyñihuaángixip ma je mñbic-huñma'ñ ooy xy'ané'mgixy.

33 Chi ajcxy y'adzooy:

—Abraham ñich ajcxy nmñj'ap nmñjteedy'ajtpy. Ca' ñich ajcxy huaad ni pññjāy xyjac'ane'my. ¿Nej co miich jadu'n mñañ: “Dios ajcxy xyñihua'ñip ma yi' mñbic-huñma'ñ xy'ane'mgixy”?

34 Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co tüg'óciy pññjaty pocy ytundñib, jñbicp yi' ane'mñp. Tim jadu'n nipaady nej tüg tumbi huñdi codoogñi y ijtp, yi' yhuñdzññ jatytimy'ane'mñp. 35 Yi' tumbi huñdibi codoogñi ijtp, ca' yhuñ'mañ ma je jāy ytñc huññññ. Yi' jāy y'ung janchtiy huñ'mam huññññ ma yteedy ytñc. 36 Pen Dios y'ung miich ajcxy xyajpñdzimñxp ma je jñbicpñ xy'ane'mgixy, janch huññññ m'ñdaangixy, ca' ma ti jñbicpñ xy'oc'ane'mgixññpy. Tim jadu'n nej Dios y'ung y'ity, ca' ti jñbicpñ y'ane'myññ. 37 Nejhuññññ co miich ajcxy Abraham mññj'ap'adyii mññjteedy'adyii. Per miich ajcxy chachyaj'ōgaambich. Je'

co ca' mijpidaaccixy ñich n'ayuc huídibi njayajnimaaaygixyp.
³⁸ ñich miich ajcxy nyajmñidmíydaacyp tñibi n'ixyich huídibi
 ndeedyich ytumyb. E miich ajcxy yí' mdumyb nej m'ap
 mdeedy ti xyajnimaaaygixy.

³⁹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Hue' ñich ajcxy nmij'ap'ajtyp nmijteedy'ajtyp je Abraham.

Chi Jesús y'adzooy:

—Pen janch ajcxy Abraham mmij'ap'adyii
 mmijteedy'adyii, yí' ixypy ajcxy mdungixyp jadu'n
 nej Abraham tuñ. ⁴⁰ Janch ñich miich ajcxy
 xychachyaj'ögáangixyich, e ti ajcxy njayajnimäy je huídibi
 ñich ti nmidooyich ma Dios. Ca' Abraham yaj'ögy je jäy ajcxy
 huídijaty anajty Dios ytíy'ajt mñid, jadu'n nej miich ajcxy
 m'idítzaangixy. ⁴¹ Miich ajcxy jibic-huinma'ñ mdungixyp, tim
 jadu'n nej m'ap mdeedy jibic huinma'ñ ajcxy tuñ jecy'ajty.

Chi ajcxy Jesús adzooy:

—Ca'ñich ajcxy ndigoy'ungity. Je' tügpajc ñich ajcxy
 ndeedy'ajtyp Dios Teedy.

⁴² Chi Jesús ymíñañ:

—Peni Dios ixypy ajcxy mdeedy'ajtyp, xychojcpich
 xymijpidaacpich ixypy ajcxy. Com Dios ti xyquexyich ya
 naaxhuiñ, e jüby ndzooñich ma Dios. Ca'ñich ngi'mdzojcín
 ycixpi nmiñich ya naaxhuiñ. Yí' je' jadu'n tzojcp pin ti
 xyquexyich. ⁴³ ¿Ti co ca' miich ajcxy mhuinjihuíy ñich n'ayuc?
 Je' co ca' ajcxy midohuaangixy ñich n'ayuc. ⁴⁴ Je' miich ajcxy
 mdeedy'ajtyp je mujcu'. Mñid mgi'mdzojcín mguydungixy je
 mujcu' chójcín. Je mujcu'yaj'öctíy yí' jäy maabi naaxhuiñybi
 chondägy. Je mujcu' ca' je' ixaani Dios ytíy'ajt. Ca' ni ti tíy'ajt
 yajpaady ma je', com je mujcu' indaacp je', chi cí'm ooy nijot
 y'idíich. Je' ooy indacy, e je' oga'n anñi yajtzondac. ⁴⁵ Com miich
 ajcxy mujcu' yhuinma'ñ mñid, paady miich ajcxy ca' xymibijci
 xymijpidaaci n'ayucich co ñich tíy'ajt njamiydägy. ⁴⁶ Ni pin
 miich ajcxy xycayajpocycähüpy. Peni tíy'ajt ñich miich ajcxy
 nyajnimaaayb, ¿ti co ca' mijpidaaccixy ñich n'ayuc? ⁴⁷ Je
 jäy ajcxy huídibi yajpatp ma Dios, y'amido'ijtyp ajcxy Dios
 y'ayuc. Paady miich ajcxy ca' m'amido'ijtcixy Dios y'ayuc,
 com ca' ajcxy Dios mDeedy'ajtigixy.

Jesús jüym anajty yjugy'aty ca'ydi Abraham

⁴⁸ Chi je judío ixpicytíjc ajcxy y'adzooy:

—Ti ñich ajcxy yajxon nmíñañ co miich mgogajpity jim
 Samaria, e mujcu' miich mñid ma mjot mhuinma'ñ.

⁴⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' ñich mujcu' nmíditý ma njot nhuinma'ñ, com
 nyajmij'ajtypich nDeedy, e miich ajcxy xy'ixtíjpich. ⁵⁰ ñich
 ca' cí'm naygömayijich. Dios Teedy ñich xycömaaayb, com yí'

je' huidibi ixyöyp payöyp jäy ajcxy ypocy. ⁵¹ Janch janch ñich miich ajcxy nimaaygixy co ji nijëjity jäy huidibi ñich n'ayuc cuydumb, e ca' yi' ajcxy yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi co y'ó'ccixipy.

⁵² Chi je judío ixpicytije ajcxy y'adzooy:

—Cham ñich ajcxy janchtiy ti nnejhuüyich tiydudägy co miich mujcu' mñidity ma mjot mhuinma'ñ. Abraham o'c je', nañ jadu'n o'c ajcxy je huidibi anajty Dios ytiy'ajt capx-huäcxip, e miich mmína'ñ co pen ji pinjaty miich m'ayuc xymibijcip xymijpidaacip, ca' je' y'ögipy. ⁵³ ¿Nej mjacmñid miich mic'ajt, ca'ydi Abraham, ñich ajt nmij'ap nmijteedy huidibi o'ci? ¿Nej mjacmñid miich mic'ajt, ca'ydi ajcxy huidibi Dios y'ayucnajtzcapxiiy, huidibi ajcxy o'ci? ¿Pin miich mñimnaydijyii?

⁵⁴ Chi Jesús y'adzooy:

—Pen ñich nnaygömayibich ci'm, ca' n'ayucich chobaadipy. ñich nDeedy yi' xycömayipich, je huidibi miich ajcxy mdiypy co ajcxy mDios'adyii. ⁵⁵ Per miich ajcxy ca' Dios m'ixy'adyii. ñich janchtiy n'ixy'ajtypich Dios. E co ixyipy mmína'ñich co ca' ñich Dios n'ixy'adyii, ñindaacpich ixyipy, jadu'n nej miich ajcxy m'ñindaaccixy. Janch ñich n'ixyich Dios, e nguydumyibich yi' y'ayuc. ⁵⁶ Je Abraham, miich ajcxy mmij'ap mmijteedy, jotcujc ooy ñayjihuiiyi co anajty ixa'ñ ñich nxii ndiempo ya naaxhuiñ. E co ijxy co ñich nmiiñich, chi ooy yjotcugiiy.

⁵⁷ Chi je judío ixpicytije ajcxy nimay Jesús:

—Ni mgamñidity huixchigui'px majc jimijt, e ¿mmína'ñ co m'ijxy Abraham? (Ca' m'ixy'ajti je Abraham, naxy tüg mil jimijt maabi je' y'o'cni.)

⁵⁸ Chi Jesús y'adzooy:

—Janch janch ñich miich ajcxy jadu'n nimäy co ji anajty ñich co ca'ni anajty Abraham yma'xung'aty.

⁵⁹ Chi ajcxy tzaa conigy tzaagädzan'ñ anajty ajcxy. Chi Jesús phuingoyüch, e ypidzimy ma Dios ytijc.

9

Jesús yajtzooc tüg huintzpi

¹ Hue' anajty Jesús huidijtp co ijxy tüg huintz, jadu'n anajty huiintz ti yma'xung'aty. ² Chi ydiscípulos ajcxy y'amidoohui:

—Huindzin, ¿pin pocy ytuun, jada huintzpi o ytaj yteedy, co huintz yma'xung'aty?

³ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' yi' ypocytuuñ, ni ytaj yteedy, hue' janchtiy paady ycixp jadu'n yjajty, jigix Dios ymic'ajt ñiguëxigity ma yi'.

⁴ Copicy njactúunibich yi' ytung huidibi ti xyquexyich ya naaxhuiñ. Miinip je xii tiempo ma ca' pin Dios y'ayuc tunaani.

Jadu'n nej jihuïy ixyipy je ximbi ti ñaxy etz je coodzpi ti ymiin.
 5 Jadu'n nej n'ityich ya naaxhuiñ nmidich Dios ytiy'ajt, jadu'n
 ñich nipaady nej tüg jin huidibi codicxp yi naaxhuiñjy.

6 Co Jesús jadu'n yminanday, chi nidzujy naax, chi mo'ntz
 yaj'oyiy mid chujni, chi jada' yajjaaxi je jäy yhuiin mid je
 mo'ntz. 7 Chi nimay jada':

—Nixc quejtzpuj yi mo'ntz jim ma yi Siloé ni y'abojtzigity
 —je ayuc Siloé jadu'n yhuimbizimy: quexyöybi.

Chi je jäy huintzpi ñicxy jim, chi oy quejtzpuj je mo'ntz,
 chi oy huimbity ti anajty yhuindicxigy. 8 Je ymijin ymidijc
 ajcxy etz tüg'óciy huidijaty anajty ajcxy ti ixy je huintzpi co
 jabom jabom ññay limosna yajmucy, chi ajcxy ñay'amidoohui
 miñ xyipy:

—¿Nej ca' jada yjëjity je huintzpi huidibi anajty jabom jabom
 limosna yajmujcpi?

9 Nijjëjity ajcxy yminañ:

—Je' yi'.

E jacjadyii ajcxy yminañ:

—Huingbi yi', nigooob jadu'n yquëxigy nej je'.

E je' yminañ ci'm:

—ñich jëdu'n huidibi anajty huintz.

10 Jadu'n anajty ajcxy tzach'amidoy:

—¿Nej yi mhuiin ti ñay'ahuäcxyii?

11 E je' anajty y'adzooy:

—Yi yëydijc huidibi ajcxy ytijyp Jesús, yi' mo'ntz yaj'oyiy
 xyajjaaxich nhuiin, e chi xyñimaayich: “Nixc quejtzpuj ma
 yi Siloé ni.” Chi nnicxyich, e oy nguejtzpujich, e chi
 nhuindicxi'cyich.

12 Chi ajcxy je' nimay:

—¿Ma je' je yëydijc?

Chi je huintzpi y'adzooy:

—Ca' nnejhuïyich.

Fariseojäy tiy'ajt pijcy nej je huintzpi anajty ti chögy

13 Chi ajcxy yajnicxy ma fariseojäy ajcxy yhuinduu, je
 huidibi anajty huintz yajpatp. 14 Hue' anajty tüg sábado
 xii (judíojäy ajcxy amayxii) co Jesús mo'ntz yaj'oyiy, e ya-
 jhuindicxigy je huintzpi. 15 Chi je fariseojäy ajcxy jadüg'oc
 yajty nej anajty je jäy ti yhuindicxigy. Chi je jäy y'adzooy:

—Mo'ntz ti pidägy ma ñich nhuiin, chi ñich ti nguejtzpuj, e
 cham n'ijxnibich.

16 Nijjëjity fariseojäy ajcxy yminañ:

—Yi yëydijc huidibi jada jadu'n ti tuñ, ca' yi' Dios ytiy'ajt
 midity, com ca' yi' amay'aty sábado xii.

Chi ajcxy jacjadyii y'adzooy:

—¿Nej tijy jada miñhuinma'ñ octuñ, pen hue' yi' pocyjäy?

Ca' ajcxy nay'ayuc-huinñhuñyigixy. ¹⁷ Chi ajcxy jadüg'oc nimay je jäy huidibi anajty ti y'ijxigxy:

—E miich, ¿nej m'ocminambi? ¿Pin jäy yi' tiibi xya-jhuindicxigxy?

Chi je jäy y'adzooy:

—Tüg jäy huidibi Dios y'ayuc etz ymic'ajt müid.

¹⁸ Chi je judío ixpicytijc ajcxy ca' anajty tim miñigaangixy co je yëdyjc anajty huintz yajpaady, e co anajty ti yhuindicxigxy, ixti cooni ajcxy ytaj yteedy miñhuoohui. ¹⁹ Chi ajcxy amidoohui ytaj yteedy:

—¿Nej je' jada miich ajcxy m'ung huidibi huintz ma'xung'ajti? ¿Nej jada ti yhuindicxigxy?

²⁰ Chi je' ytaj yteedy ajcxy y'adzooy:

—Ich ajcxy nnejhuñyb co ich ajcxy yi' n'ung, e co yma'xung'ajty huintz. ²¹ Per jadu'n nej cham ti yhuindicxigxy, e pin yi' yhuin ti yajhuäcxyii, ca' ich ajcxy yi' nnejhuñygixy. Amidoo miich ajcxy yi' ci'm. Mij'anäciñ yi', ñigapxipy yi' ci'm.

²² Jadu'n ajcxy ytaj yteedy y'adzooy, müid co ajcxy tzachtzigñygixy je judío ixpicytijc ajcxy. Com je judío ixpicytijc ajcxy ti anajty ñaygäpxigixy co anajty yajpidzimaangixy ma ajcxy ñaymujctac je jäy ajcxy pinjaty anajty miñijcp co Jesús anajty yjējity je Cristo. ²³ Paady ajcxy ytaj yteedy ymīnañ:

—Mij'anäciñ yi', amidoogix miich ajcxy yi' ci'm.

²⁴ Chi ajcxy y'amidooy mīmejtz'oc je yëdyjc huidibi anajty ti y'ijxigxy, e chi ajcxy nimay:

—Cömay capxpat yi' Dios co ti mdzögy. Ca' mgömay mgapxpaady je Jesús. Com ich ajcxy nejhuñyb co yi' Jesús, tüg yi' pocytumbi. Ca' yi' Dios y'ayuc ytiy'ajt müidity.

²⁵ Chi je jäy y'adzooy:

—Pen tüg pocytumbi yi' Jesús, ca' nejhuñyich. Huidibi janchtiy nnejhuñybich, co anajty ich nhuintzity etz co cham huindicxnibich.

²⁶ Chi ajcxy y'amidooy jadüg'oc:

—¿Nej ti xytuñ? ¿Ti ti tuñ co ti xyaj'ijxici yi' mhuin?

²⁷ Chi je' y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajñimaaygixy, e ca' ajcxy ti m'amido'idaangixy. ¿Nej nañ ixpiigaangixy miich ajcxy ma yi'ji?

²⁸ Chi ajcxy je' ogy, nimay ajcxy jadu'n:

—Miich ixpijc ma yi', ich ajcxy n'ixpijcpich ma Moisés ytiy'ajt. ²⁹ Ich ajcxy nejhuñyb co Dios Moisés miñgapxy. Janch yi' Jesús ca' ich ajcxy nnejhuñygixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady).

³⁰ Chi je jäy y'adzooy:

—Ooy yi' y'oychigiñity y'oyhuinmañity co miich ajcxy ca' mnejhuigyixy ma yi' chooñ (ma mic'ajt ti paady), e ti ñich yi' xyajhuindicxigyich. ³¹ Yajxon yajnejhuüy co Dios ca' yi' midoohui pocyjäydijc y'ayuc. Pen oy jäy ñich ajt, e nguyduunim Dios ytiy'ajt, huin'it ajt Dios n'ayuc xymidoohuim. ³² Ni caminaaxi ycayajmidoy, co pinjäy tüg huintzpi ti yaj'ijxigy huidibi jadu'n ti yma'xung'aty huintz. ³³ Co ixypy je Jesús ca' jüby chooñ ma Dios, ca' ixypy jaty nej ti tunipy.

³⁴ Huin'it ajcxy y'adzooy:

—Miich jadu'n ti mma'xung'aty pocymid. Ca' miich huaad ti xyaj'ixpijccixyich.

E chi ajcxy yajpidzimy tibäy'tücci'yi (ma ajcxy ñaymujctac etz ma Dios ytiyc).

Je jäy ajcxy huidibi ca' cöbijccixy Dios ytiy'ajt jadu'n nipaady ajcxy nej jihuüy huintzity

³⁵ Chi Jesús nejhuüy jadu'n co anajty ti yajpidzimy tiba'y tücci'yi ma Dios ytiyc. Co minaaaybaati chi nimay:

—¿Nej mmibijcyp mijpidaacyp miich je jäy huidibi tzoontzajpjoty?

³⁶ Chi je' y'adzooy:

—Huindzin, nimaaygich pin je', jigix nmibicyich.

³⁷ Chi Jesús je' y'adzooy:

—M'ijxyp yi'du'n yam. Yi je' je' huindibi xymidmiydacp.

³⁸ Chi jada' huingoxtinay'ahuüy ma Jesús yhuinduu, je huintzpi huidibi Jesús ti yajtzögy nimay:

—Nmibijcypich, huindzin.

³⁹ Chi jada' Jesús yminañ:

—Ñich ti nmiñ ya naaxhuiñ co n'ixyöyaanich nbayöyaanich jäy ypocy, jigix nyajpocycähuibich pin ca' ypocymidity, etz nyajpocyñihuadzibich pin ypocy mid. Jadu'n nej jihuüy nya-jhuindziyich je jäy huidibi ijxp, etz jadu'n nej jihuüy nya-jhuindicxigyich yi huintzpi.

⁴⁰ Chi nijejity fariseojäy huindibi anajty jim ma Jesús ymijc jadu'n midoy nej Jesús yminañ, chi ajcxy nimay Jesús:

—¿Nej nañ jadu'n miich mdijy ñich ajcxy ca' Dios ytiy'ajt nejhuüyich, jadu'n nej jihuüy ñich ajcxy nhuintzity?

⁴¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixypy miich ajcxy janch janch ca' mnejhuigyixy Dios ytiy'ajt, ca' ixypy ti pocy ajcxy mmidity. Per miich ajcxy minam co Dios ytiy'ajt mguyduuniy, e ca' yjanchity. Paady ajcxy mbocymidity. Nipaaty jadu'n nej jihuüy miich ajcxy mhuintzity, e mminaangixy co m'ijxcixy.

10

Jesús yaj'ixpijc jihuimbit ayuc

¹ Chi Jesús jacnımay je judıo y'ixpiıcytıjc, je fariseojäy ajcxy: —Janch janch ıch miıch ajcxy yam jadu'n nımaaygıxy co je jäy ajcxy huıdibi ca' ytıgıhuaangıxy ma borregi agaj aguu (ma je cuend'ajtpi ycuend'aty), huıdibi huıngduum ameech tzach tıgıhuaam ma yborregi agaj, je' je' je meetzpi huıdibi meedzam je borregi ajcxy ameech. ² Je jäy huıdibi tıgıhuam ma yborregi agaj aguu, je' je' je borregi cuend'ajtpi. ³ Co je borregi cuend'ajtpi ymiñ ma agaj aguu, chi je agaj aguu cuend'ajtpi yaj'ahuäch je agaj aguu. Chi yborregi ajcxy yöcmıdoyii, chi je' mıgapxy xıibety xıibety, chi yajpidzımy ajcxy. ⁴ Co ajcxy yajpidzımdäy, ac je' yje', chi jayıjp ñıcxıy, e axam ajcxy ypanıcxıyii, com je' co yöcmıdoyii. ⁵ Ca' je borregi ajcxy jėbi panıcxıy tüg huıngjäy. Nıgi ajcxy cöguėgy, com yöcmıdooyb ajcxy co yhuıngjäyity.

⁶ Jadu'n Jesús mayjäy yaj'ixpiıcy jihuimbit'amy, jaygue' ajcxy ca' huaad huınjıhuıy nej anajty Jesús yjaminäna'ñ.

Jesús je oybi cuend'ajtpi

⁷ Chi ajcxy Jesús jadüg'oc ñımaayi: —Janch janch ıch miıch ajcxy yam jadu'n nımaaygıxy, co je Dios nDeedy'ajtpıch. Jėbi jäy ajcxy paady Dios ytıy'ajt ma ıch, e huın'ıt ytıgıygyıxy ma Dios y'ıt. Jadu'n nıpaady nej jıhuıy ıch je agaj aguu ma borregi ajcxy ytıgıygyıxy. ⁸ Tüg'öcıy je huındzındıjc huıdibi ajcxy miın jayıjp ca'ni ıch anajty nmiñıch, e ymınaangıxy anajty co ajcxy mıd'ajti Dios ytıy'ajt, jadu'n je' anajty ajcxy nej meetzpi huıdibi meedzaanıp Dios yjäy. Per je Dios yjäy ca'p je' ajcxy tuuñ cuendi, jadu'n nej je borregi ca' yöcmıdoogıxy je meetzpi. ⁹ Jadu'n nej je borregi ajcxy ytıgıygyıxy ma agaj aguu, nañ tim jadu'n jäy ajcxy paady Dios ytıy'ajt ma ıch. Je jäy ajcxy huıdibi ypaatyp Dios ytıy'ajt ma ıch, nañ ypadaamy jugy'ajtin huıdibi ca' ycııpy ytıgoyıpy tüccı'yı. E huıdibi je' ajcxy yajmayajtpı ma yı chinaayın, nmöhuıbyıch. Tim jadu'n nej borregi ajcxy jabom jabom ypidzımgıxy ma agaj aguu nıcxıcxıy mıy'ojcpı, etz yhuımbıjtcıxy tzuu tzuu.

¹⁰ Yi meetzpi ajcxy mimb co ymeedzaangıxy yaj'ögaangıxy yajhuındıgoyaangıxy. ıch ti nmiñıch, jıgıx miıch ajcxy mbáatcxıpy jugy'ajtin mıjcajee huıdibi ca' tüccı'yı ycııpy ytıgoyıpy.

¹¹ Chi Jesús yjacmınañ:

—ıch jadu'n nıpaady nej tüg borregi cuend'ajtpi oybi. Je oybi borregi cuend'ajtpi ycııyıcyp yı' yjugy'ajt ma yı o'cıı

müid yborregi ycixpi. ¹² Je borregi cuend'ajtpi huidibi mujuy tumb, huidibi ca' yci'mborregi cuend'aty, ni ycajējity je borregi yhuindzin, co ixycaa ymiñ, chi cōguēgy je borregi, e yajqueec-huācxtāy. ¹³ Com je' co mujuy ytuñ, paady cōguēgy je borregi ajcxy, ca' tzocy jihuiy borregi.

¹⁴ Tim jadu'n nej je oybi borregi cuend'ajtpi ijxcajptāy je yborregi, nañ tim jadu'n iich n'ijxcajptāy je njäyich (huidibi xymijpidaacpich), etz je' ajcxy xy'ixy'ajtpich. ¹⁵ Tim jadu'n nej Dios Teedy xy'ixy'adyiijich, nañ tim jadu'n n'ixy'adyiijich Dios Teedy. Tim jadu'n je' nej je oybi borregi cuend'ajtpi yciyegamy yjygy'ajtin müid yborregi ycixpi. Nañ tim jadu'n iich ngi'yegamyich njygy'ajtin müid iich njäy ajcxy ycixpi. ¹⁶ Nmüidich jadügpiy jäy, ca' ajcxy yjudiojäyity, je' ajcxy nañ jadu'n nmüid'idaamyich tügmucy (müid je judío jäy ajcxy huidibi xymijpidaacpich). Tim jadu'n nej je cuend'ajtpi ymüid'ajtyp je' yborregi ajcxy tügmucy. E je' ajcxy y'amidoo'idaamy iich n'ayuc, tim jadu'n nej borregi ajcxy yöcmidoo'ixy yhuindzin. Ji y'idipy tügmucy jäy (huidibi xymijpidaagibich), etz tüg cuend'ajtpi (iich jēdu'n).

¹⁷ Chi Jesús yjacmīnañ:

—Paady ycixp Dios Teedy ooy xychocyich xyjihuiyich, co ngi'yegaamyich njygy'ajtin ma yi ó'cin (müid jäy ajcxy ypocy ycixpi), etz njygy'ajtin jadüg'oc. ¹⁸ Ca' ni pin xypijcibich yi njygy'ajtin, iich yi' ci'm ngi'yegamy. Nmüidich mic'ajt nej ngi'yegipyich njygy'ajtin, etz nañ nmüidich mic'ajt nej njygy'ajtin jadüg'oc. Jadu'n nDeedyich ti xy'ane'myich co jadu'n ndunipyich, n'ögibich, njygy'ajtin jadüg'oc.

¹⁹ Chi jadüg'oc ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihuiy je judíojäy ajcxy müid Jesús y'ayuc ycixpi. ²⁰ Mayjäy ymīnañ:

—Ca'oybi yi' ymüid, locjiyb yi', ¿nej co ajt n'amido'ijtim y'ayuc?

²¹ E jacjadyi ajcxy ymīnaangixy:

—Jadayaabi tiy'ajt etz mic'ajt ca' yajpaady ma tüg jäy huidibi mujcu' ymüid. Ca' jēbi tüg mujcu' jäy huintzpi yaj'ixigy.

May judíojäy ajcxy ca' cōbijcy Jesús

²² Jim Jerusalén anajty xii yjadyi, je' anajty ajcxy ñixüdumyb jimijt Dios ytijc. ²³ E hue' anajty tüch tiempo. Chi jim anajty Jesús yhuidity ma Dios ytijc, ma je Salomón ytijc-huinduu. ²⁴ Chi ajcxy je judío y'ixpicytjic nimujcy ooy Jesús, nimay ajcxy:

—¿Ixti mīnaani miich iich ajcxy tiydudägy xya-jhuinjihuihuāangixyich pen miich je' je Cristo? Yajhuinjihuiygyich ajcxy tiydudägy.

²⁵ Chi Jesús y'adzooy:

—Ti ajcxy nyajniimaaygixy, e ca' miich ajcxy ti nmibijccixy. Je mijhuinmañ huidibi ndumybich nmüidich nDeedy ymic'ajt, yi' je' nidiy'ajt'ajtp co ñich je' je Cristo. ²⁶ Paady ycixp miich ajcxy ca' mmibijccixy, com ca' miich ajcxy njäy'adyiijich. ²⁷ ñich njäy ajcxy ymijpidaacyp ñich n'ayuc, e n'ijxcajpich ajcxy je', e je' ajcxy xypanicxpich. Tim jadu'n nej je borregi ajcxy yöcmidoy je yhuindzin, jadu'n nej je huindzin ijxcapy je' yborregi, e jadu'n nej yi yborregi ypanicxyii. ²⁸ ñich njäy ajcxy nmooybich yi jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixañ ytigoyañ. Ca' je' ajcxy yjugy'ajtin ytigoyipy ni camina, e ni pin ca' huaad je' ajcxy xypijcich. Je' ajcxy ci'am nmüididyich. ²⁹ Yi Dios Teedy huidibi ñich njäy ti xymöy, tügpajc yi' ymijity, e ni pin huaad ni ti capijcixy huidibi Dios Teedy ymüid ci'am. ³⁰ Dios Teedy etz ñich tú'cixy ñich ajcxy.

³¹ Chi je judíoäy ajcxy jadüg'oc tzaa conig cädzaangixy anajty ajcxy. ³² Chi Jesús je' ajcxy nimay:

—Ti ñich ooy mij oybi nduñich ma miich mhuinduu müid je nDeedyich ymic'ajt ycixpi. ¿Huidi ycixpi miich ajcxy xychaagädzáangixyich?

³³ Chi je judío ixpicytije ajcxy y'adzooy:

—Ca' nminaanim paady ñich ajcxy miich ndzaagädzaangixy müid je oybi tüibi mduñ, hue' janchtiy ycixpi ndzaagädzaangixy müid co ooy Dios myajjotmädy. Com miich nañ jäy, e mnayya-jnaxyii Dios.

³⁴ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Jadu'n ycojaayity ma yi judíoäy ajcxy ytiy'ajtnecy, ma Dios jadu'n yminañ: “Jadu'n nej dios miich ajcxy.” ³⁵ Paady ca' ngapxtigooyich, com Dios ci'm jadu'n minamb ma ñecy, co jadu'n nej Dios je' ajcxy huidibi Dios y'ayuc cöbijcip (e ca' huaad pinjäy yminañ co Dios ñecy ca' yjanchity). ³⁶ Dios ti xyajniibicyich jada tung, e xyquejxyich ya naax-huiñ. ¿Nej co mminaangixy co ñich ngapxtigooyich co nminañich co Dios xy'ung'adyiijich? ³⁷ Pen ca' nduñich nDeedyich ytung, ca' ñich ajcxy huaad n'ayuc xymibijcich. ³⁸ E pen ndumybich nDeedyich ytung, oy ixypy miich ajcxy ca' xymijpidaacich n'ayuc, jëbi ixypy mijpidägy ajcxy je mijhuinmañ huidibi ndumybich. E chi mnejhuihuipy miich ajcxy, etz mmijpidägipy miich ajcxy co je Dios Teedy yajpaady ma ñich, e ñich nyajpaadyich ma Dios Teedy.

³⁹ Ooy ajcxy jamadzaañ Jesús, e chi Jesús oy choni, ca' ajcxy majch.

⁴⁰ Chi Jesús ñicxy jadüg'oc jim Jordán mij nii ninaxy ma Juan yjäy yajniibejty oga'n'aty, chi jim yhui'müy. ⁴¹ Mayjäy Jesús ooy ñimujci, e yminañ ajcxy:

—Je Juan el Bautista ca' jadu'n ooy miñhuinma'ñ tuuñ, per tüg'óciy yi tiy'ajt jadu'n nej nimiydactay jada Jesús, janch tiy'ajt je'.

⁴² E janch mayjäy ooy miñijcy Jesús jim ma je jimbi it.

11

Co Lázaroy'o'cy

¹ Jim Betania anajty tüg pa'mjäy, hue' anajty yxiñ Lázaroy. Hue' je' anajty chinäy ma María etz Marta ycogajpity. ² María je' anajty huídibi je Huindzin Jesús anajty ti yajjaxy je ujtzpíjyñiñ huídibi ooy oy yxuugy, etz po'ti Jesús ytecy miid ycóhuay. Hue' je' anajty María etz Marta ymidügquëx Lázaroy huídibi anajty pijcip. ³ Chi Lázaroy ymidügquëx ajcxy ycapxyquejxy ma je Huindzin Jesús anajty yajpaady, e chi oy yajnimäyii:

—Je mmigüg huídibi ooy mdzocy, pijcip je'.

⁴ Co Jesús jadu'n midooy, chi ymíñañ:

—Je' ypa'm ca' yaj'öga'ñyíi tüccí'yi. Je' ypa'm hue' yajñiguëxigamy Dios ymic'ajt, jaydeb Dios ycömaybidzimipy, e nañ iich nyajcömayipyich, iich je jäy huídibi tzoon tzajpjoty.

⁵ Jesús ooy anajty tzocy jihuüy je Marta, María etz je Lázaroy.

⁶ Oy jadu'n Jesús nejhuüy co anajty Lázaroy ypigyíi, jamejtz xiñ jim yjacxinajxy ma anajty yajpaady. ⁷ Huin'it Jesús nimay ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc jamim jim Judea naaxjot.

⁸ Chi je' ydiscípulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, namni jäy ajcxy jim Judea ti xy'ocjaccögadzambi, e çmnicxaanip jim jadüg'oci?

⁹ Chi Jesús y'adzooy:

—Majmetz hora tüg xiimbi miidity. Pinjäy miid Dios ytiy'ajt, ca' ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nej jihuüy yhuidity xiim, e ca' ycönepy, com co xiñ codicxxy jada naaxhuiñybi. ¹⁰ Pinjäy ca' miidity Dios ytiy'ajt, ca' je' nejhuüy ti anajty jadaanip, chi ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nej jäy ycoodzhuidity, e chi ycönepy miid co ca' anajty icy ma ñicxy.

¹¹ Huin'it Jesús je' ajcxy nimay:

—Iich ajt nmigüg Lázaroy maab je', nicxy nyajpidíga'ñich.

¹² Chi je' ydiscípulos ajcxy y'adzooy:

—Huindzin, pen maab, huaadjihuüjihuip yi', ci'm yi' ymäyhuijipy.

¹³ Je' Jesús anajty ñimiydaacyp je o'cin, e je' ajcxy tijy Jesús ñimiydaacyp je máhuí. ¹⁴ Chi Jesús yajmiidmiydacy ajcxy tiydudägy, ymíñañ:

—Lázaro ti je' y'o'cy. ¹⁵ E ooy njotcújcidyich miid miich ajcxy ycixpi co anajty ich ca' njimity, jigix ajcxy mmibigipy co Dios ymic'ajt nmüdidyich. Tzoc ajt jamim jim Betania.

¹⁶ Tomás huidibi anajty ajcxy yxigoyaaxyp Dídimó, huidi ayuc-huimbizim: cuate, nimay jacjadyi Jesús ydiscípulos ajcxy:

—Tzoc ajt nañ jadu'n jamim, huen jäy jim xyaj'o'cim quipxy miid Jesús.

Jesús yajjugypigipy je jäy ajcxy etz möhuipy ajcxy jugy'ajtin

¹⁷ Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy paty tiy'ajt co mimidaaxxiibi anajty maabi Lázaro ñaaxtigiy. ¹⁸ Betania ca' anajty ooy yjiguëgyity miid Jerusalén, jäyi jada' anajty müdity tugig kilómetro. ¹⁹ May judíojäy ajcxy anajty ti ymiñgixy ma Marta etz María, yajjotcugihua'ñ ajcxy miid je' ymiguëx ycixpi co anajty ti y'ögy. ²⁰ Co nejhuüy Marta co Jesús anajty jim ymiñ, chi nidzoñ oy jipcobadiy. E María jim yhui'müy ma ytjc, tigoty anajty iñäy. ²¹ Chi Marta Jesús nimay:

—Huindzin, co ixypy miich ya anajty myajpaady, ca' ixypy ti y'ögy nmiguëxich. ²² Per nnejhuüybich co miich cham jäbi Dios mmibijctzoy, e xymöhuip ti mdimdzoycyp.

²³ Chi Jesús y'adzooy:

—Je mmiguëx jugypigip jadüg'oc.

²⁴ Chi Marta y'adzooy:

—Nnejhuüybich co yjugypigipy jadüg'oc co anajty naaxhuiñybi ti yhuaad'ajtni co Dios anajty yajtigadza'ñ.

²⁵ Per huin'it Jesús y'adzooy:

—Ich je' nyajjugypigipyich je jäy ajcxy, e nmöhuibyich ajcxy jugy'ajtin. Pinjäy ajcxy xymibijcpich xymijpidaacpich, oy anajty yja'ögy ajcxy, jugy'ajtcixip ajcxy jadüg'oc. ²⁶ E tüg'óciy pinjaty ajcxy xymibijcp xymijpidaacpich juugyñi, ca' y'ögipy ajcxy tücci'yi. ¿Nej mibijcyp miich jadaaji?

²⁷ Chi Marta y'adzooy:

—Nmibijcypich, Huindzin. Nmibijcypich co miich je' je Cristo, Dios y'ung, huidibi anajty miinam ya naaxhuiñ.

Jesús taj may ooy müd Lázaro ycixpi

²⁸ Co Marta jadu'n ymiñañ, chi jada' oy huoy y'uch María, e yajnimay ameech:

—Je Huindzin chiiby je', e miich jiby xymüdmüydägamb.

²⁹ Co María jadu'n midooy, chi ypidigy mic'amy, e chi ñicxy ma Jesús. ³⁰ Ca'ni anajty Jesús yja'ty cajpjoty. Jimni anajty yhuäcxijp ma anajty Marta ti yjipcobaadiyi. ³¹ Co ajcxy ijxy co María ypidigy, e ypidizimy janch mic'amy, je judíojäy huidibi anajty ajcxy jim ma je tjc müd je', hue' ajcxy tijy

María ñicxy yaaxpi ma anajty ti ñaaxtigïy je Lázaro. Chi ajcxy panicxy.

³² Co yjädy María ma je it ma anajty Jesús, co ijxpaty, chi ycojxtinaay'ahuïy ma Jesús yhuinduu, chi nimay:

—Huindzin, co ixypy miich anajty m'ocyaaity, ñich n'ay ca' je' ixypy y'ögy.

³³ Co Jesús ijxy yäxy je María etz je judíojäy ajcxy huidibi anajty yjaimid'ajtip, chi ooy jihuïy etz ytaj ymaay. ³⁴ Chi jada' Jesús yajty:

—¿Ma ajcxy Lázaro ti myajnaaxtigï?

Chi ajcxy nimay:

—Huindzin, jam ijxim.

³⁵ Chi Jesús yaaxy. ³⁶ Chi judíojäy ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ooydim anajty tzocy je Lázaro.

³⁷ Per nijëjity ajcxy yminañ:

—Jadayaabi jäy huidibi huintzjäy yajhuindicxïgy, ¿nej ca' jada' ixypy mic'ajt müdity jëbi ixypy ti yajtzögy je Lázaro, e ca'ydi ixypy ti y'ögy?

Jesús yajjugypijc Lázaro

³⁸ Chi Jesús jadüg'oc yjotmaybaty, chi ymijhuägy ma je o'cpi jut. Hue' je' anajty tüg ang müd tüg mij tzaa y'agiyducyity je jut aguu. ³⁹ Chi Jesús yminañ:

—Jügi' ajcxy jada tzaa.

E chi Marta je o'cpi y'uch y'adzooy:

—Huindzin, xuucnip yi', com cham yi' mimidaaxxiibiñ maabi ñaaxtigïy.

⁴⁰ Chi Jesús yminañ:

—¿Nej cay ti jadu'n nnimäyi? Pen xymibijcibich yi' n'ayuc, m'ixipy Dios ymic'ajt y'oy'ajt.

⁴¹ Chi ajcxy je tzaa jügiy, chi Jesús cix ypa't'ijxy, yminañ:

—Dios Teedy, jäygi daacin nyajnajxypich ma miich, co miich xymidoohui n'ayucich ⁴² Yajxon nnejhuïyich co miich xy'amido'ijtpich jabom jabom, paady ycixp miich jadu'n ti nnimäy müd jadayaabi jäy ajcxy ycixpi ma ñich nhuinduu, huen ajcxy mibicy co miich xyquejxich ya naaxhuiñ.

⁴³ Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' mic ycapxy:

—Lázaro, pidzim tibäy.

⁴⁴ Hue' je o'cpi mic'amy ypidzimy ymo'nity yajxon tüg'óciy ñinicx etz huingoyebiyity müd huit, chi Jesús yminañ:

—Huimbidiittuutcixy, e najtzmazzyigix, huen yöychooñ.

Judío ixpicytijc ymadzamy anajty Jesús

⁴⁵ May je judíojäy ajcxy ymibijcy huidibi anajty María yjaimid'ajtyp, co ajcxy ijxy je huidibi anajty Jesús ti tuñ.

46 Per jadyii judíojäy ajcxy oy ixtäy je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy yajmüdmüydacy huídibi anajty Jesús ti tuñ. 47 Je teedy tungmüdpí ajcxy, etz je fariseojäy ajcxy, chi ajcxy ñayhuoomujctayí je tungmüdpí ajcxy nidüg'óciy, chi ajcxy ymínañ:

—¿Nej ajt Jesús n'octuunim? Yijiibi yéydijc ooy yí' mijhuinma'ñ tzachtuuni. 48 Pen nnajtz'ixiíyím jadu'ñiy, tüg'óciy jäy mibijctähua'ñ yí'. Chi ajcxy ymiinipy je Romano tungmüdpí huídibi ajt xy'ané'mim, e chi yajhuindigoyipy ñch ajt nDios y'it, e nañ yajhuindigoyipy ñch ajt ndzinaayin njugy'ajtin.

49 Nidügti ajcxy je jäy, hue' anajty yxii Caifás, hue' anajty mijtungmüid, je' anajty teedy huindzin, je' jadu'n jäy nimayday:

—Miich ajcxy ca' ti mhujnhuüygixy. 50 Ca' ajcxy mnejhuüy co jac'oy nyaj'o'cim je Jesús tüg'pajc, huen yí' codinaydáhuip naax cajp, jigix ca'ydi ñch ajt nnaax ngajp yhuindiooyim.

51 Canan yci'mhujnma'ñ jadu'n ycixpí ymínañ je'. Hue' janchtiy com je' anajty ymijtungmüidity je huin'it jimijt ma teedy ajcxy ymiñ, paady Dios huinma'ñ jadu'n yejcy, co jadu'n najtzcaxiy co Jesús anajty y'oga'ñ müid tüg'óciy ajcxy naax cajp ycixpí. 52 E ca' nmínaaním müid jeda'ajty müid je judío ajcxy ñaax ycajp ycixpí, nañ jégix co huoomujctähua'ñ tüg'óciy Dios y'ung huídijaty anajty ajcxy yajpatp xii ya. 53 Huin'it oga'n ajcxy je tungmüdpí yajnigodugiíy co yaj'ogaangixy Jesús.

54 Jesús ca' anajty ma y'ocyaj'ijxni mayjäyjoty ma je judíojäy ajcxy. Chi jada' ñicxy jiguem mihuingon ma je títznaax'it, ma anajty tüg'cajp xiijity Efraín. Chi jim yhuimiy müid ydiscípulos ajcxy.

55 Huingoonip anajty je pascua xii huídibi anajty judíojäy ytumyb. Ti anajty may judíojäy ajcxy ñinicxni jim Jerusalén xii'ajtp huídibi anajty jigügyjaty tzomb. Jayijpni ajcxy ñicxy ca' anajty xii paady, co anajty ajcxy ñayajpocyñíhuädza'ñyíi. 56 Ooy anajty jäy ajcxy ixtäy Jesús huin'it. Paady anajty chachnayñimáayigixy nidüg' nidüg' miñ xyípy, co ajcxy ytinay'ahuüy ma Dios ytijc, jadu'n ajcxy ymínañ:

—¿Nej m'ocmínaangixy? ¿Minipy jada' Jesús xii'ijxpí, o ca'ji?

57 Je teedy ajcxy je' yhuindzin etz fariseojäy ajcxy ti anajty yejccixy cötujcin co huentimpiníty huídibi anajty nejhuiyb ma je Jesús, huen nigapxy jigix ajcxy madzipy.

12

María yajjaax aceite Jesús ytecy

1 Jatudujcxíni anajty pascuaxii ca' paady, co Jesús ñicxy jim Betania, jim ma anajty Lázaro yajpaady, je huídi anajty

ti yajjugypicy jadüg'oc. ² Chi ajcxy jim yaj'oyi'y tüg adzu'ibi. Marta anajty jim yajcaayb yaj'uucp je jäy ajcxy. Lázaro anajty miid Jesús iñäy ma je mesi. ³ Chi María conigy tüg libra ujtzpijyñi hidibi anajty ooy oy yxuugy. Tzou je' anajty ooy, je' miid Jesús ytecy yajjaaxtaayi. Chi jada' miid ycöhuay po'ttiich. Chi ac ujtzpijyñi yxuugitay tigoty. ⁴ Huin'it je Judas Iscariote je Simón ymang hidibi anajty yhuindzin cïyegam ma ymidzip, je' jadu'n ymina'n:

⁵ —Jac'oy co ixypy ti ndoocim jada ujtzpijyñi oy migo'pxpeexyti jadiib ixypy ajt ayoobitjc nbubejtım.

⁶ Canan paady Judas jadu'n ymina'n co ayoobitjc tzachpa'ayoy. Paady jadu'n ymina'n co ajcxy chachmeedza'n. Com je' anajty meeñybijty cuend'ajtp, e chachpuugomyb hidijaty anajty jiby ajcxy yjapidaacyp. ⁷ Chi Jesús nimay je Judas:

—Ixmatz miich yi', hue' yi' yi María ti yujcicy jada ujtzpijyñi co yajtuna'n co anajty naaxtigiyich. ⁸ Com yi ay-oobitjc ajcxy huinixi yi' miich ajcxy miid'idipy. Janch ich ca' ich miich ajcxy miid n'idipy huinixi (ya naaxhuiñ).

Judío ixpicytjc yaj'ögamy anajty Lázaro

⁹ Co ajcxy nejhuıy may judíojäy ajcxy co anajty Jesús yjımy Betania, chi ajcxy nimiñ. E canan miid Jesús ycixpi jëda'ajty, je' anajty ajcxy nañ jadu'n chach'ixaamy je Lázaro hidibi anajty ti jugypicy jadüg'oc. ¹⁰ Chi je teedy ajcxy yhuindzındıjc ñaygapxi, co yaj'ögangıxy Jesús etz nañ jadu'n je Lázaro, ¹¹ com may judíojäy ajcxy anajty ñayjıbjıcn, etz tzachmıbjıccıxnı Jesús.

Jesús tıgy Jerusalén jadu'n nej tüg rey

¹² Je com jabom je mayjäy hidibi anajty ajcxy ti ymiingıxy xı'ajtpı ñejhuıy ajcxy co Jesús anajty ymina'n jim Jerusalén. ¹³ Chi ajcxy cabıgy may ytiıxy y'aacx, chi ajcxy nidzooñ Jesús, chachmınaangıxy:

—ıDios ajt xyñihuaanıx yajtzooocım! Mimb tüg jäy hidibi Dios ti yconucxyıı. Ymiid yi' Dios ymıc'ajtp, je' je' je judíojäy yrey.

¹⁴ Co Jesús paty tüg burro mang hidibi ca' ni pın yaj'iñaaıñı, chi yajpejty, chi cuyduuñ jadu'n nej anajty jaybety y'ıty ma Dios ñecy co jadu'n ymina'n:

¹⁵ —Ca' mdzigıy miich ajcxy hidibi tzınaayb ma Sıón cajp (Jerusalén). Cha je mrey ymiñ y'iñäy ma tüg burro mang.

¹⁶ Je hidibi anajty ajcxy Jesús discıpulo'ajtp, ca' anajty ajcxy huinjıhuıygyıxtı coonı Jesús paty jadüg'oc yi' y'oy'ajtpın ymı'ajtpın jıby tzajpjoty. Huin'it ajcxy ajıhuıygooti co jadu'n

anajty ycojaayity m̄id Jesús ycixpi, e nañ co je' anajty Jesús ti yajtunyii ti yajjadyii jadu'n nej jaybety ymiñ.

17 Je jāy ajcxy huidibi anajty ajcxy ym̄id Jesús, huin'it co Lázaro ypidzimy ma yajnaaxtigiiyi, e yajjugypijci jadüg'oc, chachyejcy anajty ajcxy tiy'ajt nañ jadu'n huidibi anajty ajcxy ti ijxcixy. 18 Nañ paady ycixpi je mayjäy oy nañ jadu'n yjijpcobadiyii, co ajcxy nejhuyi je mijhuinma'ñ huidibi anajty Jesús ytumyb. 19 Paady je fariseojäy ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ajcxy, ca' jada' ninej nm̄imadaacim Jesús, com tüg'óciy yi mayjäy axam ajcxy je' panixcixy.

Nijējity anajty griegojāy m̄idm̄iydāgaangixy Jesús

20 Nijējity griegojāy nañ ti anajty ñicxcixy jim Jerusalén Dios ojadajtpi xiijoty. 21 Chi jada' je griegojāy ajcxy nimijhuāgy Felipe, huidibi anajty Betsaida cogajp jim Galilea naaxjot, e chi ajcxy minucxtaacy nimay:

—Migüg, tun may'ajt pubejtcich, Jesús ñch ajcxy nja'ixamy.

22 Chi Felipe oy yajnimay Andrés, chi ajcxy Felipe etz Andrés oy Jesús yajnimay. 23 Chi Jesús yminañ:

—Ti je tiempo paady co ñch je jāy huidibi tsoon tzajpjoty nyajcōmayipyich. 24 Janch janch ñch miich ajcxy jadu'n nimaaygixy co jāy n̄iby tüg mocpajc, e co je mocpajc ymuxy, huin'it yhuindigoy, e chi yt̄im'ajtni may'amy. Pen ca' ni pin n̄iby jada mocpajc, ca' yt̄im'adañ. Jadu'n ñch nipaady nej je mocpajc. Copicy n'ögibyich, huin'it mayjäy jugy'ajtin paadaangixy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. 25 Je jāy huidibi ooy n̄igi nixondāgy yi chinaayin ya naaxhuiñ, yajtigoyamy je' yjugy'ajtin tücci'yi. Per je pin ca'p ooy nijot'aty je chinaayin ya naaxhuiñ, e nixondaaci ooy n̄igi Dios y'ayuc, je' y'alma n̄idzoocin paadip ma Dios. 26 Pen ji jāy huidibi naybidaacip ma ñch, copicy ajcxy xypaníxcibich. Ma ñch nyajpaady, nañ jim yi' yajpaadipy nañ jadu'n. Yi jāy pinjaty naybidaacip ma ñch, Dios Teedy yi' cōmayiib.

Jesús capxpidzimy co y'ögañ

27 Chi Jesús yjacminañ:

—Tájniibich mayñibich cham jotjoty huinma'ñyoty. ¿Nej nm̄imāhuibich nDeedyich? ¿Nihuaangich ma jada ayo'n tzaachypi huidibi ti yhuaad'ajtni? Ca' yjadu'nity. Com paady ycixp ti nm̄iñich ma jada xii tiempo, jēbi ayo'n nyajnaxich m̄id jāy ajcxy ypocy ycixpi. 28 Dios Teedy tun huidibi copicy, jēbi jāy ajcxy ijxcixy miich mm̄ic'ajt etz miich m'oy'ajt.

Huin'it je jāy ajcxy huidi anajty jim ma Jesús yajpaady midooy tüg ayuc choñ tzajpjoty yminañ:

—Ti nduñich mijhuinma'ñ, e ti jäy icy ñch nmic'ajt n'oy'ajt. E nañ jadüg'oc ndunipyich mijhuinma'ñ, jigix jäy ajcxy íjxcixipy jadüg'oc ñch nmic'ajt ñch n'oy'ajt (jadu'n Dios y'adzooy y'ung Jesús).

²⁹ Je mayjäy huidibi anajty ajcxy jim, je tiibi anajty ajcxy midoogixy je ayuc huidibi tzoön tzajpjoty, yminañ ajcxy:

—Enee yi' ti yjidity.

Jacjadyii ajcxy yminaañ:

—Tüg ángel ti ymigaxyii.

³⁰ Chi Jesús nimay je mayjäy ajcxy:

—Ca' nmīnaanīm mīd ñch ycixpi jadu'n ti yajmidooy jadaayaabi ayuc huidibi ti chooñ tzajpjoty. ³¹ Jadachambi jada' Dios yajpocycāhua'ñ naaxhuiñjäy, e nañ ypigaanipy je mujcu' ymic'ajt huidibi ane'mb naaxhuiñjäy ajcxy. ³² Co ñch anajty jäy ti xyajcruudzpetyich, e co ñch anajty ti njugypicyich jadügtecy, e co ñch anajty ti nhuimbityich tzajpjoty, huin'it tüg'óciy jäy ajcxy huidibi xymibijcpich, nyajpa'ttigihuibich jiiby tzajpjoty ma nyajpaadyich.

³³ Paady jadu'n Jesús yminañ, jēbi huaad tüg'óciy jäy ajcxy huinjihuñyib ti o'cin anajty ypadamy. ³⁴ Chi je mayjäy ajcxy yminañ:

—Ma Dios ñecy jiiby jadu'n ymiñ jaybety co je Cristo huinixii je' y'ida'ñ. E ¿nej miich co cham jadu'n mina'ñ co copicy co yi jäy huidibi tzoön tzajpjoty, huimbidad jadügtecy tzajpjoty? ¿Pīn jēdu'n mdijyp huidibi tzomb tzajpjoty?

³⁵ Chi Jesús nimay je jäy ajcxy:

—Jahueeni xii tiempo njac'ida'ñich mīd miich ajcxy. Jadu'n ñch ndiy'ajt nej tüg jīn huidibi codīcxp jäy co ytüyöy. Cuychinäy ñch ndiy'ajt, co tzojc nhuimbida'ñich tzajpjoty, e miich ajcxy mhui'ma'ñ jadu'n nej jäy huidibi ca' jīn mīdity. Je jäy ajcxy huidibi ca' cuychinaaygixy ñch ndiy'ajt, ca' ajcxy nejhuñyigixy ma ñicxcixy. Jadu'n ajcxy nej jihuiy yöygixy coodz, e ca' íjxcixy ma ñicxcixy. ³⁶ Com occhaani ñch ma miich ajcxy, nyaj'ixpijcp ñch miich ajcxy Dios ytiy'ajt. Pen xymibijccixpich, m'íjtcixip íxpiy ma Dios ytiy'ajtin.

Co Jesús jadu'n je jäy ajcxy nimayday, huin'it Jesús je' ajcxy puhua'ctuutni, chi ñicxni, e ca' ma y'ocjac'íjxin.

Je judíojäy ca' mibiga'ñ Jesús

³⁷ Ooy anajty canaag mijhuinma'ñ Jesús ti jatuuñ ma jäy ajcxy yhuinduu, e ca' anajty ajcxy ni ti tim mibijccixy. ³⁸ Huidibi Jesús ytun ycapx, jiiby anajty jadu'n ycojayity ma je Dios y'ayuc necy, je Isaías ñecy, co Isaías jadu'n yminañ: Huindzin, ca' ni pīn ajt n'ayuc ndiy'ajt ti xymibijcim. Ca' ni pīn huidibi huinjihuñyib je Huindzin Dios ymic'ajt.

³⁹ Ca' anajty ajcxy huaad ymibijccixy, com nañ ti anajty jadu'n Isaías jay ma jadu'n ymīnañ:

⁴⁰ Jadu'n yi' ajcxy nej jihuīy Dios ti yajhuindzīygixy, e ti yajjotjunīygixy, jigix ca' y'ijxcixipy mīd yhuin, e mīd yjot yhuinmañ ca' hujnhuīyīygixyipy, ni ycajothuimbījtcixipy nej jēbi Cristo yajtzóocigixy.

⁴¹ Paady jadu'n Isaías ymīnañ je' co anajty ti ijxi Cristo y'oy'ajt, e chi cojay nej anajty ti icy.

⁴² Ca' nidüg'ócīy judío ixpīcytījc mījotmädy anajty Jesús. Jim anajty nijējity huindzīndījc huīdībi mībījcp Jesús. Per mīd je fariseojāy ycīxpi co chachjotma'tcixy, paady anajty ajcxy ca' capxpīdzīmgixy co mījīpīdaaccixy Jesús. Je' co chīgīyīygixy co jim yajpīdzīmīyb ajcxy tūccī'yi ma Dios ytījc, etz ma yi judío ñaymujctac. ⁴³ Jacnīgi anajty tzojccixy co huen jāy cōmāayīgixy, ca'ydi co ajcxy Dios ycōmayīyb.

Dios yajpocycāhuip je mayjāy mīd Jesús y'ayuc

⁴⁴ Chi jada' Jesús ymīnañ mīc:

—Je jāy ajcxy huīdībi xymībījcpīch xymījīpīdaacpīch, camīnaanīm īch naydüg xymībījcpīch xymījīpīdaacpīch, nañ ymībījcp ymījīpīdacyp ajcxy je tībi īch ya naaxhuīñ xyquexyīch. ⁴⁵ E je jāy huīdībi xy'ījxpīch, tīm jadu'n nīpaady nej jihuīy ti icy je huīdībi ti xyquexyīch. ⁴⁶ Hīch ti nmīmīñīch ya naaxhuīñ Dios ytīy'ajt, jadu'n īch nīpaady nej jihuīy tūg jīn huīdībi codīcx je jāy ajcxy. Je jāy ajcxy huīdībi xymībījcpīch ca' ajcxy yhuī'mīpy jībīctūuby, jadu'n nej jihuīy ca' ajcxy chīnaayīgixy agootztūuby. ⁴⁷ Je jāy ajcxy huīdībi mīdoob īch n'ayuc, e ca' cuydungīxy, ca'p je' īch je' ypocy ajcxy n'ixyōyaanī nbayōyaanī cham. Ca'p īch ti nmīñīch ya naaxhuīñ mīd co jāy ajcxy ndzaachytunīpyīch mīd ypocy ycīxpi. Paady īch ti nmīñīch ya naaxhuīñ co nyajpocynīhuādza'ñīch yi jāy ajcxy. ⁴⁸ Je jāy ajcxy huīdībi xycapxhuimbījtībīch n'ayuc, e ca' xycōbīga'ñīch, ymīd ajcxy huīdībi yajpocycāhuīb. Yi ayuc huīdībi ti ngapxyīch, yi' yajpocycāhuīb ajcxy co anajty naaxhuīñybi ti yhuaad'ajtnī co Dios anajty yajtīgatzaanī. ⁴⁹ Com īch ca' ngī'm'ayuc ngapxhuācxīch. Je' je' Dios Teedy y'ayuc, je huīdībi ti xyquexyīch, yi' ngapxhuācxībīch y'ayuc. Je huīdībi ti xyquexyīch ya naaxhuīñ ti xyñajtzcapxīyīch yi' y'ayuc, jada ayuc ngapxhuācxypīch nyajnīmaayīgīxyp. ⁵⁰ E nejhuīybīch co Dios y'ayuc ytīy'ajt ymīmīmyb yi' tzīnaayīn jugy'ajtnī huīdībi ca' tūccī'yi ycīxy ytīgoy. Paady ycīx je ayuc huīdībi ajcxy nyajmīdmīydacyp, jadu'n nyajmīdmīydaaccixy nej Dios Teedy ti xyajnajtz'ane'mīyīch.

13

Jesús ypujì ydiscípulos ajcxy ytecy

¹ Ca'ni anajty xii paady, pascuaxii anajty ajcxy tijy. Chi Jesús ñejhuüyb co anajty yxii ytiempo yhuaad'ajtni mina chonaani ya naaxhuiñ yhuimbidaani ma Dios Teedy. E Jesús ooy anajty tzocy jihuiy ymígügtijc ajcxy huidibi ya naaxhuiñ anajty ajcxy hui'ma'ñ. Jadu'n tzocy jihuiy huinixii.

² Chi jada' Jesús etz ymígügtijc ytigüy ajcxy adzoo'ajtp (je pascuaxii adzu'ajtin). Ti anajty je mujcu' huinma'ñymöy Judas Iscariote, Simón ymang, co anajty Jesús cïyega'ñ ma ymidzip ajcxy. ³ Ñejhuüyb anajty Jesús co je Dios Teedy ti yajcïdigïyüi tüg'óciy ymic'ajt, e Jesús nañ ñejhuüyb anajty co je' ti chooñ ma Dios y'it, e nañ jii by anajty jadüg'oc yhuimbida'ñ. ⁴ Chi ypidïgy ma mesi, chi je yoñybi y huit ñayajni jenduutti. Chi huijtzïgy tüg huit huidibi müd ñaymextitzi nayböttitzi, ñayajmijxojtzpejti yhuindüy. ⁵ Co jadu'n ñayñi'ixüyi, chi pidacy nü ma tüg cïbujì'ñyoc. Chi nihuägüyi ydiscípulos ajcxy ytecy. Chi yajtzondacy tecypujii tüg tüg, e mextüch pöttüch müd je huit huidibi anajty ti ñayajhuindüyüi.

⁶ Co nihuägüyi Simón Pedro ytecy, chi Pedro yminañ:

—Huindzin, ca' huaad miich ndecy xypujich.

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Huidibi üch ndumy b ca' yi' miich ajcxy mhuinjihuüygyxjadachambi, jacomjey miich ajcxy mhuinjihuüipy.

⁸ Chi Pedro y'adzooy:

—Miich ca' huaad üch ndecy xypujich ni caminaabi.

Chi Jesús y'adzohuimbijty:

—Pen ca' mdecy nbujì, ca' üch miich jëbi njäy'adyii.

⁹ E huin'it Pedro nimay Jesús:

—Huindzin, ca' üch jëda'ajty ndecy xypüjibich, hue' janchtiy tüg'óciy ngïjich etz ngohuajcich.

¹⁰ Chi Jesús nimay Pedro:

—Com tibi mjot mhuinma'ñ yajhuäch, ca' yi' ocjactzojcnì yajhuädzi py mjot mhuinma'ñ jadügtecy. Tim jadu'n nej jihuiy naamni chly, e cham ca' tzojcnì yajtzlhuibyich jadügtecy. Jëda'ajty mdecy nbujich cham. Miich ajcxy huädz mjot mhuinma'ñ ajcxy mmüdiñ, oy ca' miich ajcxy nidüg'óciy.

¹¹ Com Jesús ñejhuüyb anajty pinjäy cïyegaanip ma ymidzip, e paady jadu'n yminañ:

—Ca' ni tüg'óciy miich ajcxy mjot mhuinma'ñ yhuädzity.

¹² Chi jada' co yajtecypujtay, chi jada' yoñyhuit yajtigüy jadüg'oc. Yixtacy ma mesi, e chi jada' nimay ajcxy:

—¿Nej mhuinjihuüyb ajcxy ti üch ti nduñich müd miich ajcxy? ¹³ Miich ajcxy jadu'n minamb co üch miich ajcxy

myaj'ixpijcy, etz ñich miich xyhuindzin'ajtpich. E tïydudägy miich ajcxy mïna'ñ com ñich jëdu'n miich ajcxy mHuindzin. ¹⁴ Pen ñich miich ajcxy nyaj'ixpijcy etz xyhuindzin'ajtpich, e ti ñich miich ajcxy nyajtecypujy, nañ jadu'n miich ajcxy myajtecypujïyb miñ xyïpy. ¹⁵ ñich miich ajcxy ti nmöy tüg ijxpejt, jigix ajcxy jadu'n mdunïpy jadu'n nej ti nduñich, e huin'it ca' amij agix nayjihuihuïyb ajcxy. ¹⁶ Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nnimäy co je huindzin jac mij je' ca'ydi yi' ytumbi. E nañ je' huïdibi yajquejxyöyb jac mij je' ca'ydi huïdibi quejxyöyb. ¹⁷ Co ajcxy tïy'ajt mnejhuïhuïpy, chi jotcuje ajcxy m'idïpy, pen mbadumyb ajcxy jadu'n nej nduñich.

¹⁸ Ca' nmïna'ñich co nidüg'ócïy miich ajcxy mbocymïdity. Ti ñich yi' nnejhuïy pïn ti nhuin'ixyich. Ti nhuin'ixyich tüg huïdibi pocymïd, jigix cuyduunïp nej anajty yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Cristo jadu'n ymïna'ñ: "Yi' huïdibi caymujcp mïd ñich, ti ñich yi' xymïbidïgy." ¹⁹ Ti ñich yam miich ajcxy jayïjp nyajnimaaгыixy, jigix co anajty jadu'n ytunyï yjadyï, mmïbigïpy ajcxy co ñich jëdu'n je Cristo. ²⁰ Janch janch yam ajcxy jadu'n nnïmaaгыixy co je jäy ajcxy huïdibi cöbijcp je huïdibi anajty nguejxypich, tim jadu'n nipaady jadu'n nej ñich anajty xycöbijcyich. E je jäy ajcxy huïdibi xycöbijcpich, je' ajcxy anajty ycöbijcyp je' huïdibi xyquejxich ya naaxhuiñ.

Jesús ñimay ymigügtïjc co je Judas anajty cïyegaanïp ma ymidzip

²¹ Co jadu'n Jesús ymïnañ, chi tajnïp mayñïp anajty ooy jotjoty huinma'ñjoty, chi capxypïdzïmy:

—Janch janch ñich miich ajcxy yam jadu'n nimäy co nidügti miich ajcxy xycïyega'ñich ma nmïdzïpich.

²² Chi Jesús ydiscïpulos ajcxy ñayhuindixpejttaayi nidüg nidüg. Ca' anajty ajcxy nejhuïy pïn anajty jëdu'n Jesús ytïjyp.

²³ Nidügti je' ajcxy huïdibi anajty Jesús ooy mïd ñaychogyïi ññay anajty ma mesi tim huïgon ma Jesús yhuinduu. ²⁴ Chi Simón Pedro yci' yaj'ïjxy yajhuïnjihuïy co huen yaj'amïdooy Jesús pïn anajty jadu'n ytïjyp. ²⁵ Chi je discïpulos ajcxy huïdibi anajty ññayb ma Jesús yhuinduu nimay yhuindzin:

—¿Pïn jadu'n mdïjyp?

²⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Yi' je' pïn anajty ñich nmooybïch yi' tzajcaagy huïdibi anajty nyajxoocpyich ma je ügy.

Chi yajxoogy tüg pedasi tzajcaagy, chi moy je Judas, je Simón Iscariote ymang. ²⁷ Tim huïn'itïy co Judas je tzajcaagy cöbijcy, chi je mujcu' ytigïy ma je' y'ay yjot. Chi Jesús nimay Judas:

—Yi huïdibi mdunamyb, tungo jadu'n mic'amy.

28 Hu'idijaty anajty ajcxy jim caayb, ni pin cahuinjihuiy je ayuc hu'idibi Jesús yajnimay Judas, nej je ayuc yhuimbizimy. 29 Com je Judas anajty m'id je meeñybijty, paady ajcxy nijëjity huinjihuiy co anajty tijy ñimäyii:

—Nix juy yi hu'idibi ajt nyajmajajtim yi xiigixpi.

Jacjadyii ajcxy anajty tijy ñimäyii:

—Mo' tigatii ayoobitjc. 30 Tim huin'itiy co je tzajcaagy cayday, chi ypidzimy Judas tiba'y, e ti anajty ycoodzihyñi.

Jesús ñajtz'ane'miy jemybi cõtujcin

31 Co Judas ypidzimy, chi Jesús yminañ:

—Cham je jäy ajcxy ixa'ñ ich nmic'ajt ich n'oy'ajt, ich je jäy hu'idibi tsoon tzajpjoty. Etz nañ ma ich je jäy ajcxy ixa'ñ Dios ymic'ajt Dios y'oy'ajt. 32 Jadu'n nej je jäy ajcxy ti ijxcixy Dios ymic'ajt ma ich, nañ tim jadu'n Dios yajniguëxigipy yi nmic'ajtich n'oy'ajtich tim mic'amy. 33 Migügtjic hu'idibi ooy ndzocy njihuiyich, ca' n'ochuäcxibaanich jecy m'id miich ajcxy. Xy'ixtähuibich miich ajcxy. Jadu'n nej ti nnimäygyxich yi jacjadyii judíojäy ajcxy, nañ jadu'n ich miich ajcxy yam njacnimaaygixy co ma nnicxa'ñich, ca' huaad miich ajcxy jilby mnicxcixy. 34 Cham ajcxy nmöhua'ñ tüg ané'min huinjemybi. Cham miich ajcxy nyajnajtz'ane'mihuaangixy jadüg'oc jada yaabi t'y'ajt: Naychójcigix nayjihuiyigix ajcxy nidüg nidüg, tim jadu'n nej ich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuiy. Naychójcigix nayjihuiyigix aguipxyi. 35 M'id jada ycixpi ñejhuihuipy tüg'óciy jäy co ich miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy co ajcxy nidüg nidüg mnaychogiyb mnayjihuihyb.

Jesús ñimay migügtjic co je Pedro anajty coyüdzaanip

36 Chi Pedro nimay:

—Huindzin, ¿ma miich mnicxa'ñ?

Huin'it Jesús y'adzooy:

—Ma ich nnicxa'ñich miich ca' huaad xypanixyich. Jac'axam xypanixyibych.

37 Chi Pedro yminañ:

—E ¿nej co ca' huaad jëbi ich miich nbanixy? com ich ngiyegamyich njugy'ajtin ma yi o'cin m'id miich ycixpi.

38 Chi jada' Jesús y'adzooy:

—¿Ney janch co mgiyega'ñ yi mjugy'ajtin ma yi o'cin m'id ich ycixpi? Janch janch ich miich ajcxy yam jadu'n nimäy, co ni ca'ni anajty jabom tugüg'oc tzey yaaxigy, co ich miich anajty tugüg'oc ti xycoyüchich.

14

Pinjaty mibijcp Jesús nicxip ma Dios Teedy yajpaady

¹ Chi Jesús yjacminañ:

—Ca' ajcxy jotmay mjihuïy ma m'aa mjot müid jada ayuc. Mibic ajcxy Dios etz ñich nañ jadu'n mibijccich. ² Jiiby ma ñich nDeedy chinäy, jiiby mïjtigiydac. Co ixypy ca' yjadu'nity, ca' ixypy ti nnimaaygixy co nnicxyich ma nDeedyich n'ocni'ixiy tzinaaydac müid müich ajcxy ycixpi. ³ E co ñich anajty ti nba'ttigïyich, e ti ni'ixiyich tzinaaydac jayijp müid müich ajcxy ycixpi, huin'it ajcxy nihuimbidity, jëbi ñich ajt naydügmujcim, jigix ma anajty n'ityich, nañ jiiby müich ajcxy m'idipy. ⁴ Müich ajcxy mnejhuïyb nej jëbi ajcxy mjädip ma nnicxyich oyduuby.

⁵ Chi Tomás yminañ:

—Huindzin, ca' ñich ajcxy nejhuïyigixy ma müich mnicxa'ñ, e ca' ñich ajcxy nnejhuïyigixy nej jëbi njá'tcixibyich jiiby.

⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—Jadu'n nej ti ndzinäyich jada je' je ijxpejt nej Dios tzocy co müich ajcxy mdzinähuipy. Nyejcpyich je tiy'ajt huidibi jëbi huaad mguychinaaygixy. Co jadu'n mguydundáyigixipy ñich ndiy'ajt, chí mjá'tcixipy ma Dios. Nyejcpyich je jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixy ytigoy. Ca' ni pinjäy yjadipy ma Dios Teedy, peni ca' cuydundäy ñich ndiy'ajt. ⁷ Jadachambi etz nej xii tiempo yjacnicxa'ñ müich ajcxy m'ixy'ajty Dios Teedy. Pen xy'ixy'ajtpich müich ajcxy, nañ m'ixy'ajtyp müich ajcxy Dios Teedy.

⁸ Chi Felipe y'adzoy:

—Huindzin, ñich ajcxy yi Dios Teedy yaj'ijxcich cham cham, e müid tim yi'yi jotcuyc'adipyich ajcxy.

⁹ Paady Jesús nimay je Felipe:

—Cham xii jimijt ñicxni maabi ñich nja'ityich müid miich ajcxy, e ¿ca'ni müich xytimy'ijxhui'myich Felipe? Yi jäy ajcxy tiibi xy'ijxcixyich, nañ y'ijxyp ajcxy yi' Dios Teedy. E chí jada', ¿nej müich co jadu'n xyñimäyich: “Yaj'ijxcich je Dios Teedy?” ¹⁰ ¿Nej ca' mmibicy co ñich n'ity ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ñich? Yi ayuc huidibi ngapx-huäcxypich, ca' yi' ngi'm'ayuc'adyiijich ngi'mdiy'ajt'adyiijich. Yi mijhuinma'ñ huidibi ajcxy m'ijxyp ndumyibich, yi Dios Teedy huidibi ijtp ma ñich, yi' jadu'n tumb. ¹¹ Mibijccich ajcxy co ñich n'ityich ma Dios Teedy, e Dios Teedy ijtp ma ñich. Peni ca' mdimmibigaangixy, mibic ajcxy müid je mijhuinma'ñ ycixpi huidibi ti nduñich. ¹² Janch janch ñich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy co je jäy ajcxy huidibi xymibijcpich, nañ ytunipy ajcxy nañ jadu'n yi mijhuinma'ñ huidibi ti nduñich. Jac tim nigi tunipy mijhuinma'ñ, com ñich nnicxaambich ma Dios Teedy y'ity. ¹³ E tüg'öciy ti müich ajcxy mibijctzooyb ma

Dios Teedy müid ñich nxi, ndunipyich yi'. Dios Teedy huídibi nDeedy'ajtypich, je' cōmay y'idip müid huídibi müich anajty ajcxy mdumyb müid ñich nmic'ajt. ¹⁴ Co myajmibijctzohuipy tijaty, xycapxpáatibich nxi, huin'it nguydunipyich huídibi anajty ti mbijctzoogixy.

Jesús yquexamy Dios yjihui'ñ ymic'ajt

¹⁵ Peni xchojcpich müich ajcxy, cuydúnigich ajcxy tüg'ócíy n'ayuc ndiy'ajt, jadu'n nej anajty ti nnajtz'ane'míyich. ¹⁶ E co ndzónibych, chi nbijctzóohuibyich yi Dios Teedy jadüg yjajmüid huídibi ajcxy xyjajmüid'adüib. Dios ajcxy xymöhuipy jadüg jajmüid huídibi ajcxy xycapxhuijip, je huídibi ajcxy mjot'amij'adüyb, e je' xymüid'idipy ajcxy huinixi. ¹⁷ Je huídibi xycapxhuijip, je' jada'ajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo. Je' Dios ytiy'ajt ymüid. Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' adigihua'ñ yi naaxhuiñjáy huídibi ca' xymibicyich. Com ca' ajcxy icy, e nañ ca' ajcxy icy'adyii je Espíritu Santo. Müich ajcxy m'ixy'ajtyp je Espíritu Santo, com je' tzinaayb ma müich ajcxy, e nañ xy'adigihuipy xyjottigihuipy ajcxy. ¹⁸ Ca' müich ajcxy nyajhui'maangixy naydüg jadu'n nej co'ögy'ung. Nnihuibidipyich müich ajcxy jadügtecy. ¹⁹ Tim huingónip yi xi tiempo mina yi jacjadyii naaxhuiñjáy ajcxy ca' xy'ocjac'íxnibich. Com jadu'n nej ñich njactzinähua'ñ, ca' ñich njugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tücci'yi. Nañ jadu'n müich ajcxy mjactzinähua'ñ, ca' mjugy'ajtin ajcxy ycixipy ytigoyipy tücci'yi. ²⁰ Co anajty Dios yjihui'ñ ymic'ajt ajcxy xy'adigiy xyjottigiy, huin'it ajcxy mnejhuihuipy co nyajpaadyich ma nDeedyich, yi Dios Teedy, e müich ajcxy myajpaady ma ñich, e ñich nañ jadu'n yajpatpich ma müich ajcxy. ²¹ Je jáy ajcxy huídibi ñich n'ayuc ndiy'ajtich xycöbicip, e cuydungixy, je' je' jadu'n xchojcpich, e tzogüib je' ñich nDeedy. E ñich nañ jadu'n ndzogipy njihuihuibyich je' ajcxy, e nnayyajniguëxigüybich ma je' ajcxy.

²² Je jadügpí Judas, ca' nmínaaním Judas Iscariote, nimay Jesús:

—Huindzin, ¿nej co mnayyajniguëxiga'ñyii ma ñich ajcxy, e ca' mnayyajniguëxiga'ñyii ma je jáy ajcxy huídibi ca' xymijpidägy?

²³ Chi Jesús je' y'adzooy:

—Yi jáy ajcxy huídibi xchojcpich xyajmij'ajtpich, xy-cuydúnibich yi' ajcxy ñich n'ayuc ndiy'ajt. E huin'it yi' ajcxy chogüyb ñich nDeedy. Je nDeedyich etz ñich müinip ñich ajcxy ma je jáy ajcxy huídibi xycuyduunip ñich ndiy'ajt, e tzinaydacpigipyich ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ. ²⁴ Je jáy

ajcxy pinjaty ca' xychocyich, nañ ca' ajcxy ñich n'ayuc xycuy-duunich. Paady ca' nnayyajniguëxiga'ñyijich ma je' ajcxy. Com yi ayuc huidibich miich ajcxy nyaj'amido'ijtyp, ca' yi' ñich ngi'm'ayuc'adyi. Yi' je' Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt, com yi' ñich ya naaxhuiñ xyquejxich.

²⁵ Jadayaabi ayuc ajcxy cham jadu'n njacyajnimaaayb, jadu'n nej njacyaanigyich ya naaxhuiñ mïd miich ajcxy, ma ca'ni ndzooñich. ²⁶ Per je Espíritu Santo huïdi miinam, je' ajcxy xycapxhuijip. Dios Teedy yquexamy je Espíritu Santo mïd ñich nxii. Je Espíritu Santo xyajnejhuiydähuipy miich ajcxy tüg'óciy tiy'ajt, e nañ xyaj'ajihuñhuib tüg'óciy jadu'n nej ñich miich ajcxy nnimaaygixy.

²⁷ ñich miich ajcxy nyajmihui'my jotcuyc'ajtin. Jadu'n nej ñich njotcuyc'atyich, nañ nyajjotcuyc'adipyich miich ajcxy. Yi jotcuyc'ajtin huïdibi nyajmihui'maamyich miich ajcxy, ca' yi' yjadu'nity nej je jotcuyc'ajtin huïdibi yajpaatp ya naaxhuiñ. Ca' mdajcixy maygixy, nañ ca' mdzigiiygixy. ²⁸ Ti ñich miich ajcxy nnimaaygixy jayijp'aty co ndzona'ñich ma miich ajcxy, e nhuimbida'ñich jadüg'oc ma miich ajcxy. Peni xychojcpich miich ajcxy, mxondägipy ajcxy co nñicxa'ñich ma Dios Teedy, com yi' Dios Teedy jac mij yi' ca'ydi ñich. ²⁹ Ti ñich jada tiy'ajt jayijp nimiydägyich ma ca'ni ndzooñich, jigix co anajty je tiempo paady mina jadayaabi ytuniyb yjaduyb, huin'it ajcxy mmibigipy ñich n'ayuc.

³⁰ E ca' ñich miich ajcxy mijcajee ooy njacmïdmiydägaangixy yam. Com tim huingónip mina je mujcu' huïdibi ane'mb ya naaxhuiñ xyñimina'ñich. Ca' ñich yi' huaad jëbi xymimadägyich. ³¹ Per copicy yi' nguydunipyich Dios Teedy y'ayuc nej xyajnajtz'ane'miyich, jigix je naaxhuiñyäjy nejhuihuipy co nyajmij'atyich yi' Dios Teedy. Pidiccix, tzoc'ajt huingduum jamim.

15

Je camuuxy'aadz etz y'aacx

¹ Chi Jesús jacnimay ydiscipulos ajcxy:

—Jadu'n ñich nipaady nej camuux'aadz ma tüg muuxy'aadz cam. ñich nDeedy, yi' Dios Teedy, jadu'n yi' nipaady nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi. ² Tüg'óciy jäy jadu'n ajcxy nipaady nej muuxy'aadz y'aacx. Je jäy ajcxy huïdibi ca' cuychinäy ñich ndiy'ajt, yi' Dios Teedy yajcödïgoyiib, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi quejtzpuxy je muuxy'aadz y'aacx huïdibi ca' ytïm'aty. Je jäy ajcxy huïdibi cuydundaayb ñich ndiy'ajt, Dios yaj'oyiib je' ajcxy yjot yhuinma'ñ, jëbi oybi tuñ, jadu'n nej je muuxy'aadz cam cuend'ajtpi huijtz'oyiy je muuxy'aadz y'aacx, jigix jëbi nïgi ytïm'aty. ³ Yi' ayuc

huidibi ti nyajnimaaaygixy, yi' ti yajhuäch yi jibicpi ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. ⁴ Mibijccich ajcxy, panícxigich ajcxy ndiy'ajt huinixii. Co ajcxy jadu'n mdunipy, ich miich ajcxy m'iid'idipy huinixii. Jadu'n nej ixypy camuuxy'aadz y'aacx co ca' ytiim'aty co ahuinggujc y'ity, e ca' mic'ajt paady ma ycop. Nañ tim jadu'n miich ajcxy pen ca' mmic'ajt mbaadipy ma ich, ca' mmimadáaccixipy mguychináaygixipy ich ndiy'ajt.

⁵ Jadu'n ich nipaady nej camuuxy'aadz cop, e miich ajcxy jadu'n nipaady nej camuuxy'aadz y'aacx. Je jäy ajcxy huidibi yajpatp ma ich, e ich nyajpaady ma je' ajcxy, je' ajcxy oyhuinma'ñ tunam mij cajee, tim jadu'n nej camuuxy'aadz huidibi tim'ajtp may'amy. Co ixypy ich ca' nyajpaady ma miich ajcxy, ca' miich ajcxy huaad ti mdungixy. ⁶ Co jäy ajcxy ndiy'ajt xy'ixmájtziwich, Dios ajcxy yajcödigoyib, tim jadu'n nej jäy yajcödigoy m'iid jün yi muuxy'aadz y'aacx huidibi ymibuxiib co ca' ytiim'ajtni. Co je y'aacx ytidzity, chi ajcxy yajmucy, e pidaaccixy jünjoty, e jadu'n jii by ñidooyi jünjoty.

⁷ Co miich ajcxy m'ijtcixy ma ich, e co ich n'ayuc nañ jadu'n ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jëbi mbijctzoogixy ti ajcxy mdzojcp ma Dios, e nguydunipyich m'iid miich ajcxy ycixpi. ⁸ Chi je jäy ajcxy cömayipy Dios co miich ajcxy mguydunipy ich ndiy'ajt tiydudägy, tim jadu'n nej camuuxy'aadz y'aacx ytiim'aty may'amy. Co je jäy ajcxy ixypy nej tudägy mguydungixy ich ndiy'ajt, chi je jäy ajcxy tiydudägy nejhuihuipy co ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy. ⁹ Jadu'n nej Dios Teedy xychocyich xyjihuiyich, nañ tim jadu'n ich miich ajcxy ti ndzocy ti njihuiyich. Ndzogipy njihuihuibyich miich ajcxy huinixii co ca' ajcxy xy'ixmájtziwyich ndiy'ajtich. ¹⁰ Co mguydundähuipy ajcxy jadu'n nej nyajnajtz'ane'miigyixy, ndzogipyich njihuihuibyich miich ajcxy huinixii. Tim jadu'n nej nguyduñich yi huidibi Dios Teedy xyajnajtz'ane'miibich, e yi' xychojcpich xyjihuiybich huinixii.

¹¹ Cham jadyaabi ayuc nyajnajtz'ane'miigyixy, jigix jotcuic m'ijtcixipy. Jadu'n nej jotcuic ti n'ityich, e nañ jadu'n miich ajcxy mjotcuic'adipy anaxy. ¹² Jadaabi ayuc ich miich ajcxy nyajnajtz'ane'miibich co naychójcigix nayjihuiyigix nidüg nidüg, tim jadu'n nej ich miich ajcxy ndzocy njihuiy. ¹³ Je tiy'ajt jac'oybi co migügtijc ajcxy naychogiyb nayjihuihuib, co tüg jäy ciyegipy yjugy'ajtin m'iid ymigügtijc ycixpi. ¹⁴ Ich miich ajcxy migüg'ajtyp, pen mguydumyb nej ajcxy nyajnajtz'ane'miigyixy. ¹⁵ Jadu'n nej xii tiempo yjacnixa'ñ, ca' miich ajcxy n'ocnaydijnip ich ndumbi. Com je tumbi ca' huinjihuiy huidibi yhuindzin ytumyb. Hue' miich ajcxy nyajnaxyich nmigügtijcich, com tüg'óciy tiy'ajt tiibi nmidooyich ma ich

nDeedy, yi Dios Teedy, ti ñich miich ajcxy nnimaaygixy. ¹⁶ Ca' nminaanim ñich miich ajcxy ti xyhuin'ixy. ñich miich janchtiy ajcxy ti nhuin'ixy. E ti ñich miich ajcxy nyajñibicy co ñicxy mgapxhuäcxixy ñich n'ayuc. E nañ mayjäy mijpidägipy je ayuc huidibi miich ajcxy mgapxhuäcxipy. E nañ ñich n'ayuc, huidibi miich ajcxy mgapxhuäcxipy, y'idipy ma je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ huinixii. Paady ycix tüg'óciy tijaty miich ajcxy mbijctzooyb ma Dios Teedy müd ñich nxi, yi' ajcxy xymöhuipy. ¹⁷ Jada ayuc ajcxy yam nyajnajtz'ane'müiyb co ajcxy mnaychogüyb mnayjihuihuüyb miñ xyipy.

Je maybi naaxhuiñyjäy ca' ajcxy ixaangixy Jesús etz cham je' yjäy

¹⁸ Co je may naaxhuiñyjäy ca' xy'ixaangixy miich ajcxy, ca' ajcxy ooy mhuinmayipy, com mnejhuiüyb ajcxy co ñich nañ jadu'n jac jaijip ca' yi' ajcxy ti xy'ixáangixyich. ¹⁹ Co ixypy ytügiy miich ajcxy m'ayuc mdiy'ajt müd je jacjadyii naaxhuiñyjäy y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ixypy ajcxy xychojccixy xyjihüygixy, com tú'ciy miich ajcxy mhuinma'ñ ixypy müd yi' ajcxy yhuinma'ñ. Janch com co ca' ytügiy miich ajcxy m'ayuc mdiy'ajt müd je jacjadyii naaxhuiñyjäy y'ayuc ytiy'ajt, paady je jacjadyii naaxhuiñyjäy ca' ajcxy xy'ixa'nip. Com ñich miich ajcxy ti nyajñiphuijztüdy, jadu'n nej yi' jacjadyii naaxhuiñyjäy ajcxy chinaaygixy yjugy'ajtcixy. ²⁰ M'ajihuihuüib ajcxy jadu'n nej ti nnimaaygixy co ñich miich ajcxy xyhuindzin'ajtpich, paady jac mij ñich ca'ydi miich ajcxy. Jadu'n nej naaxhuiñyjäy ajcxy ti xy'ixhuidityich ti xypahuidityich, nañ jadu'n miich ajcxy yi' xy'ixhuidida'ñ xypahuidida'ñ. Nañ may je jäy huidibi ca' ti xycapxymidooyich, nañ jadu'n may je jäy huidibi miich ajcxy ca' xycapxymidohuaangixy. ²¹ Nijot ajcxy y'iditzaangixy müd miich ajcxy ycixpi, com ca' ajcxy ix'yadyii Dios Teedy huidibi xyquejxyich ya naaxhuiñ.

²² Co ixypy ca' ti nmiiñich ya naaxhuiñ nyajnimäyich je jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, ca' ixypy ajcxy pocy müdity. Per com ti nmiiñich ya naaxhuiñ, paady cham ypocy ajcxy müdity co ca' ajcxy xy'ixa'ñich. ²³ Je jäy ajcxy huidibi ca' xy'ixa'ñich, jadu'n nipaady nej ñich nDeedy ca' ajcxy ixaangixy. ²⁴ Co ixypy ñich ca' ti nduñich ma yi' ajcxy yhuinduu mijhuinma'ñ, huidibi ca' ni pin jäy tuñi, ca' ixypy ajcxy pocy müdity. E janch ti ajcxy ooy ja'ijxcixy je mijhuinma'ñ, e ca' ñich yi' ajcxy xy'ixa'ñ, e nañ ca' ixaangixy ñich nDeedy. ²⁵ Paady jada jadu'n ytuñyii yjadyii, jigix yajcuydunipy jadu'n nej ycojaayity ma yi' judiojäy ajcxy ley ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: "Ni ti tiy'ajt ycaca'ty, co ñich yi' ajcxy ca' xy'ixa'ñich."

26 E co anajty xyñigidaaccixy yí Espíritu Santo, yí huídibí ycapxhuijip ajcxy, je huídibí miich ajcxy nyajniguexam, chon ma Dios Teedy, je huídibí Dios ytiy'ajt miiid. Yí xyñidiy'ajt'adaambich co Dios ytiy'ajt nmiiididyich. 27 E miich ajcxy nañ jadu'n xyñidiy'ajt'adipich co Dios ytiy'ajt nmiiididyich. Com iich miich ajcxy jayijp nyaj'ixpijctzondac Dios y'ayuc ytiy'ajt.

16

1 Ti ajcxy yam tiy'ajt njacyajnimaaгыxy, jigix ca' ajcxy m'ixtigihuägipy. 2 Com judíojäy ajcxy xy'ixhuidzipy ajcxy ma ajcxy yí ñaymujctac. Ypadaamy yí xii tiempo co miich ajcxy jäy xyaj'ögipy, hue' ajcxy tijipy co Dios anajty ooy jadu'n jäygidägy tiibi anajty ajcxy tuñ. 3 Paady ajcxy jadu'n xytunipy jibic, je' co ajcxy ca' ix'y'adyii yí Dios Teedy, etz nañ jadu'n ca' xy'ixy'adyiijich. 4 Paady iich miich ajcxy jadachambi jadu'n nnimaagyxy, jigix co anajty je xii tiempo paady, chi m'ajihuñhuñyb ajcxy co ti anajty jayijp nnimaagyxy co ayo'n tzaachypí mmínaxa'ñ myajnaxa'ñ ajcxy.

Dios yjihui'ñ ymic'ajt tunam ma jäy yjot yhuinma'ñ

Ca' anajty ajcxy jada ti nyajnimäy miiid jëgix nmiiid'ity ajcxy. 5 E cham janchtiy nnicxáanibich ma yí huídibí ti xyquexyich ya naaxhuiñ. E ni tüg miich ajcxy xyca'amidooyich: “¿Ma nnicxa'ñ?” 6 Paady miich ajcxy mdajy mmay ma m'aa mjot, co ajcxy cham jadu'n jada ayuc ti nyajhuinjihuñyгыxy. 7 Oy ixypy miich ajcxy cham mjatajy mjamay, tiy'ajt nej nmína'ñich co jac'oy miiid miich ajcxy ycixpi co nhuimbipyich ma Dios Teedy. Co ixypy ca' jiiiby nnicxa'ñich tzajpjoty, ca' ixypy xyñiminaangixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, je huídibí ajcxy ycapxhuijip. Per co iich anajty tzajpjoty ti nhuimbity, huin'it iich yí miich ajcxy nyajnguexipy. 8 E co anajty je Espíritu Santo miiñ ya naaxhuiñ, huin'it yí yajjihui'ñybigipy jäy ajcxy ypocy. E nañ yajni'ix'ihuipy je jäy ajcxy co Dios tiydunib miiid ypocy ycixpi. 9 Yí Espíritu Santo yajjihui'ñybigipy jäy ajcxy ypocy, co iich ca' ajcxy ti xymibicy ca' ajcxy ti xymijpidägyich. 10 Je Espíritu Santo yajnejhuñhuipy jäy ajcxy nej huaad cuychinaagyxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com co iich nba'ttigihua'ñich ma Dios Teedy, e miich ajcxy ca' xy'ocjac'ixnibich. 11 Je Espíritu Santo yajhuinjihuñhuip je jäy ajcxy co Dios tiydunib ajcxy miiid ypocy ycixpi huídibí ajcxy ca' tiydudägy chinaagyxy. Com yí Dios ti yí mujcu' tiyduñ miiid ypocy ycixpi.

12 Ooy may ayuc iich nmiiidity huídibí njayajnimähuaamyich ajcxy per ca' miich ajcxy mhuinjihuñhuipy cham. 13 Jacjiini

mhuinjihuĩhuĩpy ajcxy je ayuc huĩdibi njayajnimãhuamy ajcxy, co Dios quexĩpy je Espĩritu Santo ya naaxhuiñ huĩdibi tiy'ajt miĩd. Yi' je' miĩch ajcxy xyajhuinjihuĩydãhuĩpy tũg'óciy Dios ytiy'ajt. Com yi' ca' yci'mhuinma'ñ tunĩpy. Yi' janchtiy ñigapxtãhuĩpy tũg'óciy ayuc tiy'ajt huĩdijaty anajty ymĩdooyb ma Dios Teedy, e nañ yajniguẽxĩctãhuĩpy tũg'óciy tiy'ajt huĩdibi mimb cidaacp. ¹⁴ Je Espĩritu Santo ñich yi' capxpaady xyaj'idĩpyich, com yi' ñich ndiy'ajt miĩch ajcxy xyajhuinjihuĩhuaam. ¹⁵ Tũg'óciy huĩdibi Dios Teedy ymiĩd, nañ njẽ'ajtypich yi', paady jadu'n ti nmĩna'ñich co je Espĩritu Santo xyajhuinjihuĩydãaygixĩpy ajcxy ñich yi' n'ayuc yi' ndiy'ajtich.

Jesús ñimay ymigũgtjic co ajcxy yjotmay ahuĩmbidipy jotcujc'ajtin

¹⁶ Tĩm huaad'ajtp xĩi tiempo, co ñich miĩch ajcxy ca' xy'ocjac'ijxĩp. Chi co xĩi tiempo yjacnajtznĩncxĩhuĩp, huĩn'it ñich miĩch ajcxy xyjac'ixĩpy jadũg'oc.

¹⁷ E huĩn'it ajcxy nijẽjity Jesús ydiscĩpulos ajcxy ñayñĩmaayi miñ xyĩpy ac jẽyi:

—¿Ti jadu'n ytiyyp? Co jadu'n ymĩna'ñ, co tĩm huaad'ajtnĩp xĩi tiempo mĩna ñich miĩch ajcxy ca' xy'ocjac'ijxnĩbyich, e co yjacnajtznĩncxĩhuĩp xĩi tiempo, huĩn'it miĩch ajcxy xyjac'ixĩpyich jadũg'oc, com nnĩcxaamich ma Dios Teedy. ¹⁸ Chi ajcxy jadu'n ñayñĩmaayi miñ xyĩpy:

—¿Ti jadu'n ytijamy? Co jadu'n ymĩna'ñ co tĩm huaad'ajtnĩp xĩi tiempo. Ca' ñich ajt nhuĩnjihuĩyĩm ti jadu'n ytijamy.

¹⁹ Com Jesús ñejhuĩyib anajty nej ajcxy yja'amĩdoohua'ñyĩ, chi ñimay ajcxy:

—Yi' miĩch ajcxy ooy mjayajtĩhua'ñ. ¿Nej co jadu'n ti nmĩna'ñich? Tĩm huaad'ajtnĩp xĩi tiempo co ñich miĩch ajcxy ca' xy'ocjac'ijxnĩpy. E chi yjacnajtznĩncxĩhuĩp xĩi tiempo, e chi miĩch ajcxy xyjac'ixĩpyich jadũg'oc. ²⁰ Janch janch ñich miĩch yam nnĩmaaygixy co mjotmaybaadĩp ajcxy, e nañ myãxĩp ajcxy miĩd jotmay. Chi je naaxhuiñyãy ajcxy huĩdibi ca' xymĩjpidãgyich, xondãgam ajcxy, e miĩch ajcxy nañ mjotmaybaadĩp. Per yi' mjotmay ajcxy ahuĩmbidipy tũg xondaacĩn. ²¹ Jadu'n ajcxy mjada'ñ jadu'n nej tũg tũxyjãy tzaachypĩ jihuĩy co y'ung yma'xung'ada'ñ. E co ti yma'xung'aty ypi'c'ung, chi jãydĩgoy yi' tzaachypĩ miĩd xondaacĩn co tũg jãy ti ymiĩñ ya naaxhuiñ. ²² Tĩm jadu'n nej yjaty miĩd je tũxyjãy, nañ jadu'n yjada'ñ miĩd miĩch ajcxy. Cham ajcxy jotmay mjihuĩy ma m'aa mjot, e chi co xy'ixĩpyich jadũg'oc miĩch ajcxy, huĩn'it ajcxy m'aa mjot yxondãga'ñ. E ni pĩn huaad mxondaacĩn ajcxy xycapĩcipy.

²³ Je huin'it xiīmbi (co anajty je Espíritu Santo ti ymiīñ ya naaxhuīñ) ca' īch miich ajcxy ni ti xyjacyajmibijctzohuipyich, com janch īch miich ajcxy yam jadu'n nimaaygixy co tũg'óciy huidijaty myajmayjajtcixyp, chi ajcxy mbijctzohuipy ma Dios Teedy miid īch nxī, e xymõhuipy ajcxy yi'. ²⁴ Chambaadni ca'ni ni ti ajcxy mbijctzoy ma Dios miid īch nxī. Pijctzoogix, e xymõhuipy ajcxy yi', jigix mjotcugihuīp ajcxy anaxy.

Jesucristo ymimadac je jibic-huinma'ñ ya naaxhuīñ

²⁵ Tũg'óciy jada ayuc tiy'ajt ac jiīhuimbit miich ajcxy ti nyajnīmäy. Huingomb xiī tiempo miina tiydudägy ajcxy nyajnīdmidyactähuīpy yi Dios Teedy y'ayuc ytiy'ajt yajxon, e ca' y'ocjiīhuimbitiñ. ²⁶ Je huin'it xiī co anajty īch ti nhuimbityich ma Dios Teedy, jëbi miich ajcxy mbijctzoogixy ma Dios Teedy tijaty ajcxy myajmayjajtyp. Co ti mbijctzóogixipy miid īch nxī, xymóoygixipy yi' Dios Teedy. Ca' ycopicyity co īch yi' nmibijctzohuipy miid miich ajcxy ycixpi. ²⁷ Com yi Dios Teedy nañ xychojcp xyjihuīyb yi' miich ajcxy. Com miich ajcxy jayijp ti xychocyich ti xyjihuīyich, e ti mmibicy ajcxy co ti ndzooñich ma Dios Teedy, paady Dios miich ajcxy xymõhuipy tijaty anajty myajmibijctzooyb. ²⁸ Jiiby īch ndzooñ ma Dios Teedy yajpaady, co nmiīñich ya naaxhuīñ, per jadachambi n'ixmájtznibyich jada naaxhuīñybi, e nhuimbijtnich ma Dios Teedy.

²⁹ Huin'it je' ydiscípulos ajcxy ymiñañ:

—Cham janchtiy tudägy miydägy, ca' m'ocyajtuuni jiīhuimbit ayuc. ³⁰ Cham īch ajcxy nnejhūy co miich mnejhūyday tũg'óciy tiy'ajt. E ti xyajnīmaydäyich co anajty ca' ti tiy'ajt īch ajcxy nmibicy co miich mdzooñ ma Dios.

³¹ Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mmibijcyp cham jada ayuc jadu'n nej ti nnimáaygixyi? ³² Jihuīñybijccix co huingonip je xiī tiempo, e ti tim paady miina miich ajcxy mgueec-huäcxtáaygixipy nidüg nidüg ma pin timdzocy, e xyajhuí'ngixich naydüg. Per ca'p īch nnaydügity, com yi Dios Teedy yi' ijtp miid īch. ³³ Miich ajcxy yam jada ayuc nyajnīmaayb, jigix ajcxy jotcujc'ajtin mbaadip ma īch. Ya naaxhuīñ mbadamy ajcxy ayo'n etz tzaachypi. Jotcugiygix, ca' mdajcixy maygixy, com ti nmimadägyich yi jibicpi ya naaxhuīñ.

17

Jesús ymibijctzou Dios miid ydiscípulos ajcxy ycixpi

¹ Co Jesús jadu'n ymiñañ jayijp, chi ypa't'ijxy tzajpcixy, chi Dios Teedy pa'tcapxy nimay:

—Dios Teedy, ti hora paady mina ayo'n nyajnaxa'ñich jadu'n nej miich jay'jp'aty myajnihuinmay'iy. Yajniguëx'ig'ich nmic'ajt'ich n'oy'ajt, com'ich miich nDeedy'ajtyp'ich, jigix'ich nañ jadu'n nyajnikuëx'ig'iby'ich miich nmic'ajt miich m'oy'ajt ma y' jäy ajcxy. ² Com miich ti xymöy'ich mic'ajt ma tüg'óciy jäy, jëbi nmöy'ich ajcxy jugy'ajtin hu'idibi ca' ycix'ipy ytigoy'ipy. Nmöhui'by'ich jada jugy'ajtin tüg'óciy jäy ajcxy hu'idibi miich ti xymöy'ich. ³ Je jäy ajcxy hu'idibi ix'y'ajtp je Dios janchypi, je Dios tüg'pajcpi etz y'ix'y'ajtyp nañ jadu'n Jesucristo hu'idibi ti mguexy ya naaxhuiñ, ym'iid ajcxy jugy'ajtin hu'idibi ca'ycix'ipy ytigoy'ipy niminaa.

⁴ Ti'ich nyajnikuëx'igy'ich miich ajcxy y' nmic'ajt ya naaxhuiñ, co'ich ti nduñ y' mdung hu'idibi miich xyajni'bjc'ich. ⁵ Jadachambi Dios Teedy yajmijtig'iyg'ich miich, m'iid je mic'ajtin hu'idibi anajty nm'iid'ich ma miich mhuiduu co anajty ca'ni naaxhuiñy'bi chondacy'ni.

⁶ Ti'ich miich ya naaxhuiñ nyajnikuëx'ici y' nmic'ajt ma y' jäy ajcxy hu'idibi miich xymooy'ich, hu'idibi miich mhui'n'ijx ma naaxhuiñy'jäy ajcxy. Miich y' ajcxy mjäy, e miich ti xymöy'ich, e ti ajcxy miich m'ayuc cuydung'ixy. ⁷ Jadachambi ñejhu'iy'ñp y' ajcxy, co tüg'óciy tijaty tiy'ajt'ich miich y' xymooy'b, jii'by y' chooñ tzajpjoty ma miich. ⁸ Com y' ayuc hu'idibi miich ti xymöy'ich, ti'ich y' ajcxy nyajnimaydäy, e ti y' ajcxy cöbijccixy. E nañ ti ajcxy huin'ihu'iyg'ixy tydudägy co'ich jii'by ndzooñ'ich ma miich, e nañ ti ajcxy mibijccixy co miich ya naaxhuiñ xyquejxy'ich.

⁹ M'iid y' ycix'pi ajcxy miich Dios Teedy nmibijctzooy, ca' nm'inaanim m'iid jacjadyii naaxhuiñy'jäy ajcxy ycix'pi nmibijctzoy. M'iid y'ida'ajty ycix'pi ajcxy hu'idibi miich ti xymöy'ich, com nañ mjë'ajtyp miich y' ajcxy. ¹⁰ Tüg'óciy tijaty'ich një'ajtyp, nañ mjë'ajtyp miich y', e tijaty miich mjë'ajtyp nañ një'ajtyp'ich y'; e'ich nmic'ajt niguëx'icp y' ma y' ajcxy chinaayin yjugy'ajtin.

¹¹ E ca' n'ocjacyajpadaan'ich ya naaxhuiñ. Ich njäy ajcxy jacyajpadam ya naaxhuiñ. Nñicxn'ib'ich jii'by tzajpjoty ma miich. Dios Teedy, cuend'at'ich ndiscípulos ajcxy m'iid miich nmic'ajt hu'idibi miich ti xymöy'ich, jigix' y' ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ yajpaad'ipy ma miich, tim jadu'n nej'ich ajt tú'ciy njot nhuinma'ñ nyajpaatim. ¹² Co anajty'ich njac'yaajity naaxhuiñ m'iid'ich njäy ajcxy, ti ngüend'aty'ich anajty ajcxy m'iid je mic'ajt hu'idibi miich xymooy'ich. E ni tüg' ajcxy ca' yhuinma'ñy'digooy. Abicy'ich n'octimpidägy je hu'idibi nayya-jhuinma'ñy'digooyi (je Judas Iscariote), co y' anajty jadu'n yajcuydunam jadu'n nej jaybety ym'iid m'iid y' ycix'pi etz m'iid'ich ycix'pi.

13 Cham ñch miich niba'ttigihuaani jada'. Miich m'ayuc mdiy'ajt nyajnimaaaybich jada naaxhuiñjây ajcxy huidibi nyaj'ixpijycpich, jigix agujc jotcujc yhui'mip ajcxy. 14 Ti ñch ajcxy yi' nyajnimaydâyich miich m'ayuc mdiy'ajt. E ca' ajcxy y'ixa'nyii yi' naaxhuiñjây ajcxy huidibi ca' xymijpidägyich. Com je' co ajcxy yjot yhuinma'ñ ti yajtigach, ca' ytügiy mïd yi' jacjadyii naaxhuiñjây yjot yhuinma'ñ. Jadu'n nej ñch ca' ytügiy njot nhuinma'ñ mïd naaxhuiñjây ajcxy yjot yhuinma'ñ. 15 Ca' ñch cham miich nmibijctzoy co myajpidzimipy ñch ndiscípulos ajcxy ma jada naaxhuiñybi. Hue' janchtiy tun may'ajt cuend'at ajcxy ma yi' ca'oybi ymiñ. 16 Yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ ca' ytügiy mïd yi' jacjadyii naaxhuiñjây ajcxy yjot yhuinma'ñ. Tim jadu'n nej ñch ca' ytügiy njot nhuinma'ñ mïd yi' jacjadyii naaxhuiñjây ajcxy yjot yhuinma'ñ. 17 Yajhuaatzi ajcxy yjot yhuinma'ñ mïd miich m'ayuc, com yi' m'ayuc yi' je' tiy'ajt mïd. 18 Jadu'n nej miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n ñch yi' ajcxy nguejxhuäcxyich ya naaxhuiñ. 19 Mïd yi' ajcxy ycixpi ti nnaygiyegyijich amuumdügijot ma miich, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaygiyegiyb amuumdügijot ma miich, co ajcxy cuydunipy miich m'ayuc mdiy'ajt.

20 E ca' ñch jada'ajty ajcxy nibijctzohuiyich. Hue' ñch janchtiy nibijctzohuiydaaybich tüg'óciy jây ajcxy huidibi xymibijcibich xymijpidägibich mïd yi' ayuc huidibi ñch ndiscípulos ajcxy ycapxhuäcxyipy. 21 Huen ajcxy nidüg'óciy yjot yhuinma'ñ yajtügüy, jadu'n nej miich Dios Teedy mjot mhuinma'ñ yajpaady ma ñch, e ñch njot nhuinma'ñ yajpaady ma miich. Co yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ yajtügühiipy mïd ñch ajt njot nhuinma'ñ, huin'it jacjadyii naaxhuiñjây ajcxy mibigipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ. 22 Ti ñch ajcxy nmöyich je tiy'ajt etz je oy'ajt huidibi ñch miich ti xymöy, jigix ajcxy yjot yhuinma'ñ jatymy yajtügühiipy ajcxy, jadu'n nej ñch ajt njot nhuinma'ñ yajpaatim tú'ciy. 23 ñch yajpatpich ma ñch njây, e miich nañ myajpatp ma ñch, jigix tiydudägy ajcxy tüg'mucy y'idipy, e nañ jigix naaxhuiñjây ajcxy jatymy nejhuihiipy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ, e nañ co yi' ajcxy ti mdzocy ti mjihuüy jadu'n nej ñch miich xychocy xyjihuiyich.

24 Dios Teedy ndzojcpyich co yi' jây ajcxy huidibi miich ti xymöyich y'idipy ajcxy nañ jadu'n ma anajty n'ityich jiiby tzajpjoty, jaydëbi ajcxy ixipy ñch nmic'ajt ñch n'oy'ajt huidibi miich ti xymöyich. Com miich ti xychocy ti xyjihuiyich jac-jajyjp ca'ni anajty naaxhuiñybi myajcojyñi. 25 Dios Teedy, miich ooy mmijity mjanchity, e yi' jacjadyii naaxhuiñjây ca'

ajcxy yi' xy'ixy'ajtyp. Hich miich n'ixy'ajtyp. Hich njäy ajcxy ti mibicy ti mijpidägy co miich xyquejxyich ya naaxhuiñ. ²⁶ Ti nyajnimaaayich yi' ajcxy pin miich, co miich je' Diosip. E njacyajnimähuaamyich yi' ajcxy tiydudägy, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n ñaychogiiyb ñayjihuihuiyb nidüg nidüg, jadu'n nej miich xychocyich xyjihuiyich, e nañ jadu'n jigix ich ndiy'ajt yajpaadipy ma yi' ajcxy yjot yhuinmañ.

18

Ymajtz ajcxy Jesús

¹ Co jadu'n Jesús ycapxymiydacy jayijp, chi jada' ñicxy miid je jäy ajcxy huidibi anajty ajcxy yaj'ixpijtyp. Ñicxy ajcxy jim'amy huoc ninaxy, je huoc hue' anajty xijity Cedron. Ñicxy ajcxy jim ma anajty tüg aguemy. Chi Jesús ytigiiy ma je aguemy miid ydiscipulos ajcxy. ² Judas huidibi anajty ciyegam Jesús, ñejhuiyb anajty ma je it ma anajty miid'oy canaag'oc je' ydiscipulos ajcxy. ³ Chi jada' Judas miiddzooñ soldados ajcxy etz jacjadyii tungmiidpi huidibi je teedy yhuindzin ajcxy etz fariseojäy ajcxy yquejx. Chi ajcxy yja'ty ma je it ma anajty Jesús yajpaady, ymiid ajcxy linterna, ymiid ajcxy chinjin etz canaagnax tijaty huidibi anajty ajcxy miid chiptuñ. ⁴ E Jesús com ñejhuiydaayb anajty tüg'óciy nej anajty yjada'ñ y'ayohua'ñ, chi jipcohuägy je ymaymidzip ajcxy, e nimay:

—¿Pin ajcxy m'ijxtaayb?

⁵ Chi je' ymidzip ajcxy y'adzooy:

—Yi' ich ajcxy n'ixtaayb je Jesús, je Nazaret jäy.

Chi Jesús yminañ:

—Hich jëdu'n.

Je Judas huidibi anajty ciyejcp Jesús, jim anajty ytinäy miid Jesús ymidzip. ⁶ Co Jesús jadu'n yminañ: “Hich jëdu'n.” Chi ajcxy yëphuibijtay jadu'ñyi. ⁷ Chi Jesús jadüg'oc y'amidooy ajcxy:

—¿Pin ajcxy m'ijxtaayb?

Chi ajcxy jadüg'oc y'adzooy:

—Yi Jesús, je Nazaret jäy. ⁸ Chi Jesús yminañ:

—Ti ajcxy njanimäy co ich jëdu'n. Pen janch ich miich ajcxy xy'ijxtaayb, najtzmadziydäy jadyaab ich nmigügtijc ajcxy, huen nicxcixy.

⁹ E jadu'n yajcuyduñ je ayuc co anajty Jesús ci'm ti yminañ: “Tüg'óciy jäy huidibi nDeedy ti xymöyich, ca' ni tüg jëbi huaad ytigooy.” ¹⁰ Chi jada' je Simón Pedro huidibi anajty miid tüg espada, juudy je y'espada ma ñidijc, e chi yajtzaachiiyi je Teedy mijtungmiidpi ytumbi, tüg yta'tz'ac aa'oy'amybi yajminájiy. Je tumbi hue' anajty xijity Malco. ¹¹ Chi Jesús nimay Pedro:

—Pidäg m'espada ma ñidijc. Ca' mnejhuïy co copicy nya-jnaxipyich je tzaachypí je ayo'n huídibí Dios Teedy tí xya-jnigo'adugíyich. Min n'ocmínaxy n'ocyajnaxyich jada tzaachypí jadu'n nej ixypy tüg tasi ta'm'ujtzní ngo'uucnaxyich.

Jesús ma je Teedy mǎitungmǎidpí yhuinduu

¹² Chi je soldados ajcxy, je soldado yhuindzin etz judíojäy ajcxy ytungmǎidpí huingohuägíy ajcxy Jesús. Chi ajcxy majch, e chi ajcxy cǎxojch. ¹³ Chi ajcxy jayíjy jajnicxy Jesús ma Anás yajpaady, je' anajty Caifás ymǎid'ajtyp, je huídibí anajty mǎitungmǎid ma teedytǎjc ajcxy ymǎñ je huin'it jimíjt. ¹⁴ Je Caifás je' anajty tí yecy je capxhuijin ma yí judíojäy ajcxy co tügtecy ymǎñ: jac'oy co tüg jäy y'ögipy mǎid tüg'ócíy naax cajp ycixpi.

Pedro ymǎñ co ca' ix'y'adyii Jesús

¹⁵ Simón Pedro mǎid jadügpí ydiscípulo ypanicx ajcxy Jesús (co je ymǎdzip yajnicxi mach). E je jadügpí ydiscípulo ix'y'ajtíp anajty yajxon je teedy mǎitungmǎidpí, paady ytígíy axam huin'it co Jesús ymǎdzip yajtígíyí ma je teedy mǎitungmǎidpí ytǎjc. ¹⁶ E je Pedro jüby je' yhuí'míy ma tǎjc aguu. E je jadügpí ydiscípulo co anajty ajcxy ñay'ix'y'adyii mǎid je teedy mǎitungmǎidpí, chi ypǎdzimy migapxy je tǎjc aguu adínaayb, chi Pedro ajcxy yajtígíy jüby tǎgoty. ¹⁷ Chi jada' je töxy'anäg huídibí anajty tǎjc'aguu adínaayb, nimay je Pedro:

—¿Nej ca' miich nañ jadu'n Jesús xydiscípulo'adyii?

Chi Pedro y'adzooy:

—Ca'.

¹⁸ Je tumbídijc ajcxy etz je soldadtǎjc ajcxy tí anajty ajcxy oy jün yajmǎjygyxy co anajty chachtǎchít, e Pedro nañ jim anajty nañ jadu'n mǎid xamy ajcxy.

Je teedy mǎitungmǎidpí yajcomidou Jesús ypocy

¹⁹ Chi je teedy mǎitungmǎidpí y'amidooy Jesús pinjaty anajty tí yaj'ixpicy etz tǎjaty anajty tí yaj'ixpicy. ²⁰ Chi Jesús y'adzooy:

—Tí ñch oy njacapxy njamíydägy mayjäyoty. E tí ñch njatyímy nyaj'ixpicyich ma miich ajcxy mnaymujctacín etz ma Dios ytǎjc, ma yí judíojäy ajcxy nidüg'ócíy ñaymugyí. Ca' ní tí ameech tí nnigapxyich. ²¹ ¿Na'amy co xyjactim'amidooyich tí anajty tí nyaj'ixpicyich? Yí' ajcxy amidou pinjaty tí xy'amido'íjtich n'ayucich, yí' ajcxy nejhuíyib tí ñch jadu'n tí nyaj'ixpicyich. Yí' ajcxy tüg'ócíy ñejhuídaayb nejaty ñch tí nmǎññich.

²² Co jadu'n y'adzooy Jesús, huin'it tüg judío tungmǎidpí huídibí anajty jim huigon tínaayb ma Jesús, chí tüg cí' acojxígy Jesús, chí mǎññ:

—¿Nej co jadu'n jibic m'adzooy yí teedy mǎitungmǎidpí?

23 Chi Jesús y'adzooy:

—Pen jibic ñich ti n'adzooy yec tiy'ajt nej co yjibicity. Pen oy ñich ti n'adzooy, ¿nej co xycoxyich?

24 Chi Anás nimay soldadtijc co huen Jesús yajnicxy cïxoch jim ma yi Caifás ytijc, je teedy mijtungmïdpi.

Chi Pedro jadüg'oc yminañ co ca' ix'y'adyii Jesús

25 Simón Pedro jimni anajty ytinäy ma jïmba' yxamy anajty, chi ajcxy amidoy jadüg'oc:

—¿Nej cay yi' miich xyaj'ixpijcp nañ jadu'n?

Chi Pedro jadüg'oc coyüch Jesús yminañ:

—Ca' je' n'ñichity.

26 Nidügti ajcxy je teedy mijtungmïdpi ytumbi, je' anajty y'amigüg yi Malco, huidibi Pedro yta'tz'ac quejtzpujxi, chi jadu'n yminañ:

—¿Nej ca' mdijy n'ijxyi jim ma je aguemy miid Jesús?

27 Chi Pedro midugig'oc oy coyüch yhuindzin, e tim huin'itiy tzey oy yaaxigy.

Jesús ma je gobernador yhuinduu

28 Chi ajcxy jim yajtzoñ Jesús ma Caifás ytijc yajnicxy ajcxy ma agujctijc, tim jopyñi anajty. Chi je judiojäy ca' ajcxy ytigüy ma agujctijc, com ca' anajty ytundigoyaangixy miid judiojäy ycostumbre. Ca' ajcxy ytigihua'ñ anajty ma je romanojäy gobernador ytijc amayxijoty, e ca' anajty ajcxy ñayyajjibiccihua'ñyii. Com co jadu'n ycanayyajjibicciyi ajcxy, e huin'it ca' ajcxy ycacaay ma je pascua xii adzua'ajtin. 29 Co ca' ajcxy ytigihua'ñ anajty ma je agujctijc, chi je gobernador Pilato nibidzimy ajcxy tiba'y ma anajty ajcxy miidity Jesús cuend'aty. Chi Pilato yminañ:

—¿Ti xihuin ajcxy mmïd, miid jadayaabi yëydijc?

30 Chi ajcxy y'adzooy:

—Co ixypiy ca' ti jibicpi tuñ, ca' ixypiy ñich ajcxy ya yi' nyajmiñ ma miich.

31 Chi Pilato yminañ:

—Yajnicxcix miich ajcxy. Nicx tiydingix jadu'n nej miich ajcxy mley y'ané'my.

Chi je judiojäy ajcxy y'adzooy:

—Ñich ajcxy ca' ni ti mic'ajt nmidity nicxy ñich ajcxy njäyyaj'ögy.

32 Co jadu'n ajcxy yminañ, chi jadu'n ajcxy cuyduñ je Jesús yci'm'ayuc jadu'n nej anajty ti yminañ ti o'cin anajty ypadamy. 33 Chi Pilato jadüg'oc ytigüy jüby agujctigoty, chi coyaaxiyy Jesús, chi nimay:

—¿Nej miich je' rey'ajtp ma yi judiojäy ajcxy?

34 Chi Jesús y'adzooy:

—¿Nej mgi'mhuinma'ñ mïd xy'amidooyich pen ïch nrey'ajtpich, o huingjäy ti xyajnimäy co nrey'atyich?

³⁵ Chi jada' Pilato y'adzooy:

—¿Nej nañ judiojäy jada' ïchi? Mgi'mnaax mgi'mgajp etz je teedy mijtungmïdipi ti xyciyecy ma ïch. ¿Ti ti mdundigooy?

³⁶ Chi Jesús y'adzooy:

—ïch ca' n'ane'myich ya naaxhuiñ. Huingdum ïch n'ané'min nmïdidyich. Co ixypy ya naaxhuiñ n'oc'ane'myich, tüg'óciy ïch nmigügtijc ajcxy ti ixypy ajcxy tziptungixy, ti ixypy ajcxy xyñihua'ñich. E ca' ixypy ti naygiyegyiich ma yi judiojäy tungmïdipi ajcxy. Per janch ïch ca' ïch ya naaxhuiñ n'ane'myich.

³⁷ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Nej mrey miichi?

Chi Jesús ymïnañ:

—Miich jadu'n xytijypich co nrey'atyich. Paady ti nmiñich ya naaxhuiñ, e ti nma'xung'atyich, jigix nyecyich tiy'ajt tiydudäy. Tüg'óciy yi jäy pinjaty tiy'ajt cuydumb xy'amido'ïjtibich yi' n'ayucich.

Pilato y'ane'my huen Jesús yaj'ögyi

³⁸ Chi Pilato y'adzooy:

—¿Ti jadu'n mdijy tiy'ajt tiydudägyipi?

Jadu'ñyi je' jada'ajty yjacmïnañ, chi pidzimy jadüg'oc tiba'y ma anajty je judiojäy ajcxy. Chi ajcxy nimay:

—Ca' ïch ni ti bocy nbaadyich ma jada jäy ma yi romanojäy yley. ³⁹ E com miich ajcxy mïd tüg costumbre co tüg nnajtmadziyim machyjäy mïd jada pascua xï ycixpi, ¿nej mdzoj-cyp ajcxy co nnajtmadzihuibyich jada judiojäy reyí?

⁴⁰ Chi ajcxy nidüg'óciy minanday:

—Jadayaabi jäy ca' mnajtmadzihuipy, yi' janchtiy mnajtmadzi' yi Barrabás.

Barrabás hue' je' anajty tüg meetzpi.

19

¹ Chi jada' Pilato ané'min pidacy co huen ajcxy Jesús huinhuopy jiphuopy. ² Chi jada' je soldados ajcxy yaj'oyiy tüg corona mij'apy pa'apy, chi ajcxy yajcojeniy Jesús. Chi ajcxy yajneniy tüg rey yhuít ucypi ycolor. ³ Chi soldados ajcxy huingohuägiiy jadüg'oc capxpooxcixy yajxigy'amy, nimaagyixy:

—¡Viva miich judiojäy rey!

Chi ajcxy ooy huingojxy jipcojxy.

⁴ Chi Pilato jadüg'oc ypidzimy tiba'y. Chi nimay je mayjäy:

—Cham ajcxy nyajpidzimy tiba'y jada Jesús, jigix ajcxy mnehuihuip co ca' ni ti pocy ti nbaadyich ma yi'.

⁵ Co Jesús ypidzimy tiba'y mïid je apy corona ma ycohuajc etz je rey yhuít ucypí ycolor. Huin'it Pilato yminañ:

—Ijxcix, cha je yëydijc.

⁶ Co je teedy tungmïidpi etz je judiojäy ajcxy ijxy, chi ajcxy yminanday nidüg'óciy aguipxyjatyi:

—Yajcruudzpet, yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Yajcruudzpejtcix miich ajcxy, janch ñich ca' ni ti tiy'ajt nbaadyich nej ñich yi' nyajcruudzpedipy.

⁷ Chi je judiojäy ajcxy y'adzooy:

—Ñich ajcxy mïid tüg cötujcin, jëbi y'ögy mïid ñich ajcxy ngötujcin ycixpi, com ti ycapxtigooy co yminañ co yi Dios yteedy'ajtyp.

⁸ Co jada ayuc midooy Pilato, chi nigí chigiygoty. ⁹ Chi ytigiiy jadüg'oc ma je cötujctac mïid Jesús, chi nimay:

—¿Ma miich tiyi mgogajpity?

E Jesús ca' y'adzooy.

¹⁰ Paady Pilato yminañ:

—¿Ñich miich ca' xy'adzohuañ? ¿Ca' mnejhuïy co nmïididyich mic'ajt jëbi nnaajtmadzïy etz nañ jëbi nyajcruudzpety?

¹¹ Chi Jesús y'adzooy:

—Ni ti mic'ajt ixypiy mgamïdity ma ñich, pen ca' ixypiy mic'ajt ti xymöyich yi huidibi ane'mb jiiby tzajpjoty. E paady ycixpi yi tibi ñich xycïyecyich nigí yi' pocy mïidity ca'ydi miich.

¹² E huin'it Pilato ooy yjahuinmañ ixtay nej huaad ca' jëbi ocnajtmadzïy Jesús. E je judiojäy, je Jesús ymidzip, nigí anajty ajcxy chachxi'idich:

—Pen miich mnaajtmadzïyb jada Jesús, huin'it ca' m'ocjacnaymigüg'ájtinipy mïid yi mhuindzin je César huidibi ané'min ti xymöy. Com tüg'óciy pinjaty naydijp rey, ca' yi' mïid nay'ixa'ñyii je César.

¹³ Co Pilato jadu'n ayuc midooy, chi yajpidzimy Jesús tiba'y. Chi Pilato y'ixtacy jim ma je' y'ane'mdac ycötujctac, jim ma je it huidibi anajty xiijip Empedrado, hebreo'amy xiijity Gabata.

¹⁴ Hue' tim cujcxii anajty, e chi com jabom anajty je pascuaxii ycodicxni, co Pilato jadu'n nimay judiojäy ajcxy:

—Cha ajcxy jada mrey.

¹⁵ E je' ajcxy y'adzooy:

—Huen ögy, huen ögy. Yajcruudzpet.

Chi Pilato yminañ:

—Miich ajcxy mrey, ¿miñ n'ocyajcruudzpëtyichi?

Chi je teedy tungmïidpi ajcxy y'adzooy:

—Ñich ajcxy ca' ñich ajcxy huingbi rey nmïidity, jëyi César ñich ajt nrey'ajtim.

16 Chi Pilato c̄ıyejcy Jesús ma je judıójäy ajcxy, huen ajcxy ci'm yajcruudzpeyty. Huin'it ajcxy Jesús nihuäg̃ıy. Chi ajcxy yajtzoõñ.

Yajcruudzpeyty ajcxy Jesús

17 Chi ajcxy je cruudz Jesús ci'm yajquejcycaııy. Miid nicx ajcxy ma je it xıjıty o'cpı cohuajc, hebreo'amy xıjıty Gólgota. 18 Jim ajcxy yajcruudzpeyty quipxyı miid jametz jäy, tüg anajty'amy, jadüg a'oy'amy etz Jesús cujc'amy. 19 Chi Pilato ane'my huen cıjxjay ayuc ma je cruudz, e jadu'n je ayuc ajcxy jay: “Jesús, Nazaret jäy, je judıójäy ajcxy yrey.” 20 May ajcxy ooy je judıójäy capxy je ayuc huıdibi anajty cıjxjay ma je cruudz. Com je it ma anajty ajcxy Jesús ti yajcruudzpejtcıxy mıhuıngon anajty Jerusalén. Hue' anajty yjayıty: hebreo'amy, latin'amy etz griego'amy. 21 Chi je teedy mıjtungmııdpi ajcxy nımay je Pilato:

—Ca' ixııpy jadu'n ti mjay: “Judıójäy yrey”. Hue' ixııpy ti mjay: “Yı' jadu'n naydıııp ıch judıójäy xyrey'ajtpıch.”

22 Chi Pilato y'adzooy:

—Yı tııbi njaayıch, ti ıch yı' njaay, ca' nyajtıgadza'ñıch.

23 Co soldados ajcxy yajcruudzpejtıay je Jesús, huin'it je' yhuıt ajcxy huıjtzi'ci. Chi ajcxy je huıt yajhuäcxıy mıdaaxpıcy. Chi soldados ajcxy cıjptüg cıchypıjcy. Yı' yjocxhuıt jadu'n nej anajty ytügııjpxuyııty. 24 Chi ajcxy ñayñımayı ac jeyı soldadtııc:

—Ca' huaad ajt n'agııdzııym jada jocxhuıt. Tzoc ajt suerte n'oc'ııxım, jıgıx ajt nnejhuııym pın anajty suerte'ajtıp.

E jadu'n ajcxy cuyduñ nej anajty ycojaayıty ma Dios ñecy, ma Cristo jadu'n ymınañ: “Yajhuäcx ajcxy ıch nhuit, e ma ıch njocxnıjen jım ajcxy suerte ııxy.” Je' je' huıdibi soldadtııc ajcxy ycyduun.

25 Jim ma Jesús ycruudzmııc, jım anajty ajcxy ytınäy: Jesús ytaj, je ytaj chi', je María (Cleofas ytöxyııc), etz María Magdalena. 26 Co Jesús ııxpaty ytaj etz je ydıscııpulo huıdibi anajty ooy nıgı tzocy ma ytaj ymııc, chi nımay ytaj:

—Nan, ıch nmıgüg huıdibi tınaayb ma mııch mmııc, yı' xycuend'adııp jadu'n nej jıhuııy mııch yı' xytaj'adııı.

27 Chi Jesús nımay je' ydıscııpulo:

—ııch ndaj mııch mgüend'adııpy, jadu'n nej ixııpy mgı'mdaj'adııı.

Jadu'n nej xıı tıempo jac nicxni Jesús ytaj tzınaydacpıcy ma jada dıscııpulo ytııc.

²⁸ Co jadu'n ytundaayi yjajtaayi, chi Jesús nejhuüy co ti anahty tüg'óciy ytundäyüü yjajtäyüü jadu'n nej Dios tzocy. Huin'it jadu'n ymíñañ:

—Tidzíyiniibich.

Co jadu'n ymíñañ, je' anajty ycuydundaayb nej anajty ycojajty ma Dios ñecy müid yí' ycixpi.

²⁹ Jim anajty tüg pi'c uugi'ñ ymüid anajty vinoxunni. Chi ajcxy je' yajxoogy tüg esponja (jadu'n yí' nej po't) müid vinoxunni, e chi yajjijp'eedziy tüg paxyjijp, je' müid yajjädy je vinoxunni ma Jesús y'ahuac. ³⁰ Co jada' Jesús co'uucnajxy je vinoxunni, huin'it jadu'n ymíñañ:

—Ti tüg'óciy nguypundäyich.

Chi ñaax'ijxy, e chi y'o'cni.

Tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp

³¹ Com jabom anajty je pascua mijxi (amayxi ooy), e nañ sábado xi anajty. Paady copicy anajty co ajcxy yajminájcipy ajcxy je jäy ninicx je tiibi anajty yajcruudzpejtcixy. Müid je' ycixpi je judiojäy ajcxy ñicxy ma Pilato pijctzoy may'ajt co huen ane'my yí' soldados ajcxy, co huen nicxy yajtijy je jäy ytecy ajcxy huidibi ti yajcruudzpety. ³² E chi ajcxy je soldados yja'ty ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús. E je metzpi jäy ajcxy ytecy tiji huidibi ajcxy yajcruudzpejt tú'ciy müid Jesús. ³³ Co je soldados ajcxy ymijhuägy ma Jesús, huin'it ajcxy ijxy co ti anajty y'o'cni, paady ca' ajcxy tiji ytecy.

³⁴ Chi tüg soldado cumy Jesús ma ycaachyjijp müid quipy jijpxu'ñybi. E huin'it tim mic'amy ni'py etz ni ypidzimy. ³⁵ Tüg jäy jim anajty ixxy nej ytuni yjajti, e nañ yejc tiy'ajt. E je' ytiy'ajt janch je', e je' nejhuüyb co yjanchity. Müid je tiy'ajt ycixpi jébi miich ajcxy nañ jadu'n mmibijctähuip. ³⁶ Paady je' jadu'n ytuni yjajti, co jadu'n anajty yajcuypuna'ñ jadu'n nej yjaybetyity ma Dios ñecy, co jadu'n ymíñañ: “Ca' huaad ni tüg ypaic yajtijy.” ³⁷ E jadüg'it anajty ycojaayity ma Dios ñecy, ma jadu'n ymíñañ: “Y'ixipy ajcxy je jäy huidibi ajcxy ycuum.”

Yajnaaxtigíy Jesús

³⁸ Jim anajty José huidibi anajty cogájpip Arimatea. Yí' je' huidibi anajty mijpidacp Jesús, oy anajty ca' capxpizimy, müid co anajty chigíy müid je judiojäy ajcxy huidibi anajty midzip'ajtp Jesús. Co Jesús y'o'cy huin'it José oy pijctzoy may'ajt ma Pilato, co jébi nicxy yajtzooni Jesús ñaaxnicx ma anajty ti yajcruudzpedyüü. Co Pilato a'ixiy, chi José ñicxy jim oy yajminajci je Jesús ñaaxnicx, e chi yajnicxy. ³⁹ Nañ müid ñicxy José je Nicodemo, je huidibi anajty jayijp ti ni'oy Jesús coodz. Nicodemo yminicx oy nimigo'px libra mirra etz áloes tzooy huidibi ooy oy yxuugy. ⁴⁰ Chi ajcxy yajpidíci Jesús ñaaxnicx, chi

ajcxy mo'ñ m̄id poob huit, chi tzoyiy ajcxy m̄id mirra etz áloes tzooy, jadu'n nej je judíoꝝy ajcxy ycostumbre m̄idity co o'cpi yajnaaxtiḡiyḡixy. ⁴¹ Huingon ma je it ma ajcxy yajcruudzpejty Jesús, jim anajty t̄ug aguemy, e jim ma je aguemy jim anajty t̄ug o'cpi jut jemybi ma anajty ca'ni pin ñaaxtiḡiy. ⁴² Jim ajcxy Jesús ñaaxn̄icx yajnaaxtiḡiyi, co anajty jim yjac-huingonity, e janch jottigooy ajcxy yajnaaxtiḡiy, m̄id co anajty ti chu'iyñi, e je judíoꝝy ajcxy tzachni'ix̄iyñi tzach'a'ix̄iyñi co je amayx̄i anajty chondägaani com jabom.

20

Jesús jugypijc jadüg'oc co anajty ti y'oc'o'cni

¹ Tim seman ixtigi', moñyi anajty, ca' anajty oy x̄im̄iyñi. Huin'it María Magdalena ñicxy ma Jesús anajty ti ñaaxtiḡiy. E chi jim ijxy co je tzaa ti anajty jim yajj̄idiguecy ma je jut aguu. ² Co ajcxy ijxy je jut ahuädz, chi jada' mic'amy poȳigyi ninicxy Simón Pedro, etz je jadügp̄i ydiscípulo huidibi anajty Jesús m̄id ooy naychogyi, chi nimay:

—Ti yajtzoongixy ñch ajt nHuindzin ñaaxn̄icx ma ajcxy yajnaaxtiḡiy, e ca' nejhūiyim ma ajcxy ti pidaaccixy.

³ Huin'it ajcxy nimetz choñ poȳigyi Pedro etz je jadügp̄i discípulo, ñicxy ajcxy ma je o'cpi anajty ñaaxtiḡiy. ⁴ Poȳigyi ajcxy ñicxy nimetz, per je jadügp̄i discípulo jayijp̄ ñajxy, e jayijp̄ jim oyja'ty ma je naaxtiḡiydac. ⁵ Chi yco'ix̄iy jutjoty, huin'it jim oy ixy je mo'nhuit jüby jutjoty y'ooxnäy, per ca' yi' jüby ytiḡiy jutjoty. ⁶ Simón Pedro co ymiñ jac'axam, tim janitiḡiy jutjoty, chi ijxy je mo'nhuit y'ooxnäy jüby jutjoty. ⁷ E chi ijxy je cōxotz, je huidibi anajty m̄id ycohuajc yxochity, abicy je' anajty, ca' anajty tú'ciy y'ooxnäy m̄id ymo'nhuit. Y'ijx ajcxy je cōxotz yajxon y'anēgyity abicy. ⁸ Huin'it ytiḡiy jutjoty je jadügp̄i discípulo huidibi jacjayijp̄ ja't. Chi ijxy, e huin'it mibijcy co Jesús ñaaxn̄icx ca' anajty jüby. ⁹ Ca'ni anajty ajcxy yajxon huinj̄ihūy co anajty jadu'n ycojaayity ma Dios ñecy, co anajty je Cristo yjugypiga'ñ. ¹⁰ Chi je metzpi ajcxy ydiscípulos yhuimbijty ma ytiç.

Jesús nayguëx̄ici ma María Magdalena

¹¹ E je María jim yhuim̄iy ma je o'cpi jut ayaaxip. Chi ayaaxip yco'ix̄iy ma je jut. ¹² E chi ijxy metz ángel, poob huit ajcxy ym̄id, y'ñaaꝝḡixy jüby ma je Jesús ñaaxn̄icx anajty yhuijtznäy, y'ñaaꝝḡixy t̄ug cōduy, jadüg tecz ixaay. ¹³ Chi je ángel ajcxy nimay je María:

—¿Miich töxyjäy na'amy co myäxy?

Chi je María y'adzooy:

—Ti ajcxy nHuindzin ñaaxnïcx yajnicxi, e ca' nnejhuiyich ma ajcxy ti pidägy.

¹⁴ Jadu'n anajty ymina'ñ, co ñayji'ijxi, chi ijxy Jesús ytinäy ma yjiix, e ca' ijxcajpy pen Jesús je' anajty. ¹⁵ Chi Jesús yminañ:

—Töxyjäy, ¿ti co myäxy? ¿Pin m'ixtaayb?

María hue' anajty tijy je aguemy cuend'ajtpi migapxiip, paady jadu'n yminañ:

—Huindzin, pen ti myajnicxy Jesús ñaaxnïcx, nigapx ma ti mbidägy, e ñich nicxy nyajtzoñich.

¹⁶ Chi Jesús yminañ:

—María.

Chi jada' María yhuäg-huimbijty, chi yajxon huindicxpejty, chi nimay:

—¡Raboni! —jada hebreo ayuc yhuimbidzimy Huindzin.

¹⁷ Chi Jesús nimay María Magdalena:

—Ca' xyñidooñich, com ca'ni ñich nba'ttigiy ma Dios Teedy yajpaady. Nicx miich ixta' nmigügtjicich, e nima' co nnicxaamich ma Dios Teedy, ñich nDeedy etz miich ajcxy mDeedy, ñich nDios, etz miich ajcxy mDios nañ jadu'n.

¹⁸ Chi María Magdalena oy yajnimäy je discípulos ajcxy, chi jadu'n nimay:

—Ti n'ixyich je Huindzin Jesús, e jadu'n yi' ti xycapxymöyich co nyajnimähuiyich miich ajcxy.

Jesús nayguëxici ma ydiscípulos ajcxy

¹⁹ Co je huin'it ximbi chuu'ñy seman ixtigi', aducy anajty tijc'aguu y'ity ma anajty je discípulos ajcxy yajpatcixy, miid co anajty ajcxy tzigiy je judiojäy ajcxy huídibi anajty midzip'ajtp Jesús. Chi Jesús ytigiy cujc'amy ma je' ajcxy, e chi jada' capxpocxy ajcxy, nimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁰ Yam jadu'n anajty ymina'ñ, chi ajcxy yaj'ijxy je' yci' ma je clavo ytigiy, etz ycaachyjip ma anajty jäy ti ycumyii. Chi yjotcugiy ajcxy co ajcxy ijxy je yHuindzin. ²¹ Chi jada' Jesús jadüg'oc capxpocx, nimay ajcxy:

—Jotcugi' miich ajcxy. Jadu'n nej ñich nDeedy xyquejxyich ya naaxhuiñ, nañ jadu'n ñich miich ajcxy yam nguejxhuäcxy miid ñich n'ayuc.

²² Co Jesús jadu'n yminañ, chi jada' ajcxy nibuxujy cöbuxujy nimay:

—Huen Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigiy xyjottigiy ajcxy.

²³ Huenpinjäyity huídibi miich ajcxy mbocyhuinmeecxyp, nañ ypocyhuinmeecxipy Dios Teedy. Huenpinjäyity huídibi miich ajcxy ca' ypocy mhuinmeecxaani, nañ jadu'n Dios Teedy ca' yi' ypocyhuinmeecxa'ñyii.

Tomás ymibijc co yHuindzin yjugypijcy

²⁴ Tomás je' huidibi anajty mïd majmetz yca'pxy Jesús ydiscípulos ajcxy, je huidibi anajty yajtijp Dídimó, ca' je' anajty jim choonity co Jesús ymiñ oga'n. ²⁵ Chi je jacjadyii ajcxy ymígüg ñimaayi:

—Ti ñich ajcxy n'ixy je Huindzin Jesús.

E chi je' y'adzooy:

—Pen ca' n'ixyich ma yi' yci' je clavo'au, e pen ca' ngïhuäxich ngodijiyich ma clavo'au, e ngi' nbidägyich ma ycaachyjijp ma anajty ycumyity, ca' nmibigipyich co yjanchity.

²⁶ Chi jacoductujc xii ajcxy jadüg'oc anajty yajpaady tigoty nidüg'óciy je discípulos ajcxy. Tzooñ anajty Tomás nañ jadu'n. Chi Jesús ymiñ. Agïy anajty tijc co Jesús ytïnay'ahuïy cujc'amy ma je' ajcxy. Huin'it ycapxpocxy, chi ñimay:

—Jotcugi' miich ajcxy.

²⁷ Chi jada' ñimay je Tomás:

—Pidäg ya mgïhuäx ma clavo'au ma ngïjich. Najtzxaji' mgi' etz pidäg ma ñich ngaach ma jäy xycumyich, e mibic yajxon tiydudägy.

²⁸ Chi Tomás y'adzooy:

—Ñich miich nHuindzin'ajtyp etz ñich miich nDios'ajtyp.

²⁹ Chi Jesús Tomás ñimay:

—Mïd co miich ti xy'ixyich, paady miich ti mmibicy. Jotcujc yi' ajcxy huidibi ca' xy'ixyich, e ti ymibicy co ti njugypicyich co n'o'gyich.

Jada ayuc ngojaaybich ma jada necy, jigix miich ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo, je Dios y'ung

³⁰ Ti anajty Jesús ooy tuñ mijhuinma'ñ ma ydiscípulos ajcxy yhuinduu huidibi ca' ycojaayity ma jadaayaabi necy. ³¹ Paady ycix jada ngojaayich jigix ajcxy mmibigipy co Jesús je' yi' je Cristo je Dios y'ung. E co miich ajcxy mmibigipy, huin'it mbaadip jugy'ajtin huidibi ca' tücci'yi ycixipy ytigoyipy mïd Jesucristo yxii ycixpi.

21*Jesús ñayguëxigyii ma ydiscípulos ajcxy nihuixtujcpi*

¹ Co jadu'n jayijp ytuni yjaji, huin'it jadüg'oc Jesús ñayguëxici ma je' ydiscípulos ajcxy jim ma mejypa', je huidibi anajty xiiijp Tiberias mejy. E jadu'n ñayguëxici: ² Jim anajty ajcxy Simón Pedro mïd Tomás huidibi jäy ytijyp Dídimó. Nañ jim Natanael huidibi anajty cogajp jim Caná Galilea naaxjot. E nañ jim anajty je Zebedeo ymang ajcxy etz jametz discípulos ajcxy. ³ Chi Simón Pedro yminañ:

—Ñicxy n'oc'acxmachich.

Chi ymígügtijc ajcxy ymíñañ:

—Tzoc ajt jámim.

Chi ajcxy ytigüiy ma tüg barco. E je huin'it tzuu ca' ni ti ajcxy majch. ⁴ Co yjobüy jim Jesús anajty ytinäy ma mejypa'. Je' ydiscípulos ajcxy ca' anajty ajcxy nejhuüy co Jesús je' anajty.

⁵ Chi Jesús ymíñañ:

—Mígügtijc, ¿nej ca' ajcxy mbaadyñi acxi?

Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca' ni ti.

⁶ Chi Jesús ymíñañ:

—Pidaaccix ajcxy je huídibi mïid m'acxmajtzcüxy aa'oy'amy ma yi barco, e huin'it ajcxy mbaadipy acx.

Chi ajcxy pidacy je acxmadzi'ñ aa'oy'amy, e huin'it janch adzaach ajcxy yajpidzimy, co janch may acx anajty ti ytigüiy.

⁷ Je ymígüg huídibi mïid Jesús ooy anajty ñaychogyii, chi nimay Pedro:

—Je' yi', ñich ajt nHuindzin.

Co jadu'n mïdooy Simón Pedro co anajty yjējity je Huindzin Jesús, huin'it yhuít yajtigüiy. Com ti anajty yhuít jeñ, com jadu'n anajty jac'oy ytuñ. Chi ytigüiy mejyjoty huitmïid.

⁸ Jacjadyii ajcxy ymígügtijc yjady ma mejypa' mïid je barco, pahuich pajugucy ajcxy je y'acxmadzi'ñ janch ujtz mïid acx. Hue' anajty ca' ooy yjiguemyity ma mejypa', jēyi anajty migo'px metro yjiguemyity. ⁹ E co ajcxy ymejch ma mejypa', chi ajcxy ijxy co jim anajty jïmbajc y'ity ni'ixi', e jim anajty acx jïmbajc nigix huídibi yajtzaayb, e ñañ jim anajty tzajcaagy.

¹⁰ Chi Jesús nimay je' ydiscípulos ajcxy:

—Yajmiingix yi acx tiibi ajcxy mmajtzcüxy.

¹¹ Chi Simón Pedro ypejty barcojoty, chi yajpidzimy huindïtztuum y'acxmadzi'ñ ujtz mïid may'acx. Chi ajcxy michoy migo'px jahuixchigi'px majctugüg acx mijatypi, e jadu'n ca' je acxmadzi'ñ ycïch mïid tzachmay'acx. ¹² Chi Jesús nimay ajcxy:

—Min ajop'ajtcix.

E ni tüg ydiscípulos ajcxy ca' y'amïdoohui:

—¿Pin miich?

Com ñejhuüyb anajty ajcxy co je' anajty Huindzin Jesús.

¹³ Chi Jesús ymijhuägy ma je acx ci' etz tzajcaagy anajty y'ity, e chi yajhuäcxy, chi moyday ymígügtijc ajcxy.

¹⁴ E je' je' anajty je midugüg'ocpi co Jesús ñayguëxïci ma je' ydiscípulos ajcxy, huin'it co yjugypijcy co y'o'cy.

Jesús yajni'ixüy Simón Pedro ti ytunipy

¹⁵ Co ajcxy y'ajop'ajttay, chi Jesús nimay je Simón Pedro:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xyjactzojcpïch miich, ca'ydi jada jacjadyii ndiscípulo'ichi?

Chi y'adzooy Pedro:

—Huindzin mnejhu#yb miich co ndzojcpich njihu#ybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'at ich njäy, jadu'n nej jihu#y borregi cuend'ajtpi yaj'ocy yi' yborregi.

¹⁶ Chi Jesús mimejtz'oc yminañ:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojcpich xyjihu#ybich miich?

Chi Simón y'adzooy:

—Huindzin, mnejhu#yb miich co ndzojcpich njihu#ybich miich.

Chi Jesús nimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej yi borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi.

¹⁷ Co midug#ig'ocpi oy y'amidooy:

—Simón, Jonás y'ung, ¿nej xychojcpich xyjihu#ybich?

Chi Pedro yjotmaybijcni co midug#ig'ocpi y'amidoohui: “¿Nej xychojcpich xyjihu#ybich?”

Chi Simón yjac'adzooy:

—Huindzin, miich mnejhuiydaayb tüg'óciy, e nañ mnejhu#yb co ich ndzojcpich njihu#ybich miich.

Chi Jesús jacnimay:

—Cuend'ajtigich njäy, jadu'n nej borregi cuend'ajtpi cuend'aty yborregi. ¹⁸ Janch janch ich miich yam jadu'n nimäy: “Co anajty miich mjac'anägnity, ci'm anajty mhuit nayyajnijeniyii, e mnicxp anajty ma mdimdzocy. E co mjacmijjäy#huipy, huin'it mgi' mnajtzxaj#huipy, e huingbi mhuit xyajnijen#huipy, e xyajnicxy#ipy ma anajty ca' mdzocy.”

¹⁹ Co Jesús jadu'n yminañ, chi Pedro yajhuinjihu#y jadu'n nej anajty jäy ajcxy yaj'öga'ñyii m#d Jesús y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, e nañ ma yi'o'cin tiy'ajt yegipy co ym#d Dios ytiy'ajt.

Je discípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihu#y

²⁰ Chi Pedro ñajji'ijxi, chi ijxy co anajty tú'ciy anajty ymingixy je' ydiscípulo huidibi anajty Jesús ooy tzocy jihu#y je huidibi anajty iñaayb huingon ma Jesús ma je mesa co anajty y'adzoo'ajtcixy. Je huidibi nimay je' yHuindzin:

—Huindzin, ¿pin miich yi' xyciyegam ma yi' mmidzip? ²¹ Co Pedro ijxy je jadügp#i discípulo axam Jesús ypanicxyii, chi yminañ:

—Huindzin, e jadaayaabi migüg, ¿ti yi' jadaanip?

²² Chi Jesús y'adzooy:

—Co ixipy ndzocyich co yi' huen jugy'aty ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuihuipy ti yi' jadam. Panicxich miich.

²³ Paady ycixp huinjihuïy je ymïgügtijc ajcxy co je ymïgüg huïdibi Jesús ooy tzocy jihuïy ca' anajty y'öga'ñ. Per Jesús canan je' anajty jadu'n ytijyp co ca' y'öga'ñ. Hue' anajty ti ymïna'ñ janchtiy:

—Pen ndzojcyꝑich ixyipy co jada mïgüg yhuï'mïpy ixti mabaad nhuimbityich, ca' miich xypaady mnejhuïhuïpy ti yi' ytunamy.

²⁴ Je' je' je Jesús ydiscípulo huïdibi tiy'ajt yejcp jadu'n nej Jesús ytuñ y'ayoy etz yjajty y'ayoy, e nañ yi' je' huïdibi cojay nej Jesús ytuñ y'ayoy, yjajty y'ayoy. E ïich ajt nejhuïyim co janch yi' je tiy'ajt huïdibi ti yecy.

²⁵ May ooy tijaty mij huinma'ñ Jesús jactuñ. Co ixyipy yajcojaydäy tüg'óciy, ca' yi' naaxhuïñybi ixyipy yhuaadïy mïd maylibro tzachpidägiꝑy. Jadu'n n'aa'ixiyich.

LOS HECHOS

Jadu'n Nej Jesús Y'ayuccapxhuäcxpi Ytuun Yjajti

1-2 Ma je jayijp'atypi necy, migüg Teófilo, ti nyajni-jayiy tüg'óciy jadu'n nej Jesús ytuun etz jadu'n nej yaj'ixpijctzondacy oga'n'aty, ixti cooni ypättigiy tzajpjoty. Ca'ni Jesús anajty ypättigiy tzajpjoty co huin'ijxy je' yjáy huidibi yi' y'ayuc ytiy'ajt capxhuäcxib, e chi müd je Espiritu Santo najztuniy najtz'ane'miyy nej huaad ajcxy ytunipy. ³ Co anajty Jesús y'ögy, chi ñayguëxici canaag'oc ma je' ydiscípulos ajcxy, e huixchiguipx xii ñayquëxigo'ci ma je' ajcxy, yajniquëxigy huadz co anajty yjuugyity, etz nañ yajmüdmüydacy je' yjáy je Dios y'ayuc etz Dios y'ané'min.

⁴ Co anajty jim ijtcixy tügmucy müd Jesús, chi Jesús je' ydiscípulos ajcxy ane'my co ca' huaad jim choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy nimay:

—Ahuijxcix tibi Dios nDeedy ahuanñy ma miich ajcxy, je huidibi miich ajcxy nyajmüdmüydägy. ⁵ Janch Juan je Bautista jäy yajniubejt müd nii, tzojc miich ajcxy xy'adigihuipy xyjottigihuipy yi Espiritu Santo.

Jesús ypättigiyñi tzajpjoty

⁶ Ni'amugí anajty ajcxy jim müd Jesús, chi ajcxy yajtiyy:

—¿Huindzin, nej myajcödigoyamy je Israeljäy ymidzip jadachambi?

⁷ Chi Jesús y'adzooy:

—Ca' xypaatcixy mnejhuüygixy je xii je tiempo mina anajty ti yhuaad'ajtni, mina Dios Teedy tunañ tijaty, je' tügpajc müd cötújcín tijaty ytunamy. ⁸ Co anajty je Espiritu Santo chinaydacpiy ma ajcxy mjet mhuinma'ñ mbaatcixp mic'ajt. E chi mdzoongixp ayuc capxhuäcxpi müd ich ycixpi ya Jerusalén, etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz jim Samaria, etz huindu'my ñaaxhuiñybi.

⁹ Ti jada ajcxy jadu'n yajnimäy, jim anajty ajcxy yhuindüxcixy, chi Jesús chajppejtni. Chi miñ joc yeeg huidi Jesús yajnidigoyday, chi ajcxy ca' ocjac'ijxni. ¹⁰ Jadu'n anajty ajcxy chachpät'ijxcixy tzajpcíxy, co Jesús ypättigiy. Huin'it mejtz yëydijc ñayguëxici ma je' ajcxy ymijc, poob huit müd, ¹¹ chi ajcxy ñimaayi:

—Galilea jäy ajcxy, ¿nej co mdzachpät'ijxcixy tzajpcíxy? Yi Jesús huidibi ti chajppety, ti choon ma miich ajcxy, minaamb jadüg'oc jadu'n nej ti m'ijxcixy co ti ypättigiy.

Matías yajhuin'ijxy co Judas ytung jijptun'iyipy

¹² Huin'it Jesús ydiscípulos ajcxy chooni ma je cögor huidi xii'ijp Olivos, yhuimbíjtcixni jim Jerusalén, ca' ooy yjiguégyity, jébi yajyöy sábado xii, jadu'n nej Moisés ycötújcin y'ane'my.

¹³ Co ajcxy yja'ty ma je cajp, chi ajcxy ypejty ma je cuarto mimetz nihuijtzpetypí ma ajcxy anajty müidity yjättac. Jim yi' anajty ajcxy: Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeo ymang Jacobo, Simón je Zelote etz Judas Jacobo ymiguëx. ¹⁴ Tüg'óciy anajty ajcxy y'ijtcixy tügmucy Dios mibijctzoogixy chajpcapxycapxcixy. Ymiid ajcxy anajty Jesús y'uch etz María Jesús ytaj, etz jacjadyii töxyjäydijc.

¹⁵ Huin'it xii Pedro ytinayigy agujc'amy ma je ymigügtijc ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesús, huidi anajty ajcxy naybaatip migo'px ja'üpxti jäy, chi nimay ajcxy:

¹⁶ —Migügtijc, copicy co jada yajcuydünipy nej Dios ymínañ ma ñecy huidi jaybety ijtp, ma David jaay Dios y'ayuc, ma Dios nigapxy Judas. Je'huidi coduu'ajt taabi je judíojäy ajcxy majch Jesús. ¹⁷ Je Judas yaj'amichomujcp je' anajty müid iich ajt, paatip anajty Dios ytung tú'ciy müid iich ajt. ¹⁸ Chi Judas ñicxy juy tüg naax müid je muju'ñ huidibi anajty ti paady müid yjibic-huinma'ñ. Chi jim mic'amy ycäy tzuxcödeñ, chi ytopxy ymooxac, e chi ytiinch ypidzimday. ¹⁹ Je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb jim Jerusalén, co nejhuüy, chi ajcxy yximoy je naax Acéldama, hue' je' yhuimbídzimy ma je' ajcxy ayuc, ni'py ñaaxjot. ²⁰ Jada je' je ayuc huidibi David yjaay ma je Salmo necy:

Hui'mip najtz'ixiy yi' chinaaydac. E ca' pin yajtunipy.

Nañ jadu'n ymína'ñ:

Huingbi huen yajnicxyii je' ytung.

²¹⁻²² Copicy co tüg yëydijc huidibi müid ti yhuidity nHuindzin Jesús quipxyi müid iich ajt, huen tunipy je tung huidibi Judas anajty ytumyb, maab Juan yajnüibety ixti taabi xypuyöyduutim co pättigiy tzajpjot, tüg jébi testig'aty müid iich ajt co Jesús yjugypijcy.

²³ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy huin'ijxy mejtz jäy: tüg jäy huidi anajty yxii José, huidi yxii anajty yajtijy Barsabás etz nañ jadu'n anajty yajtijy Justo. E huin'ijxy ajcxy nañ jadu'n Matías.

²⁴⁻²⁵ Chi Jesús ydiscípulos ajcxy Dios mibijctzoy, ymínañ ajcxy:

—Huindzin Dios, m'ijxyp mnejhuüyib tüg'óciy jäy yjot yhuinma'ñ, yajni'ixiygich jada metzpi jäy huidibi miich nidügti ti nhuin'ixy, je huidibi jébi jijptigiyiy miich mdung tú'ciy müid iich ajcxy, etz huidibi apóstol'adip. Huen jada jäy jijptigiyiy je tung huidibi Judas ti yajtigooy, co ytundigooy e ñicxy ma ypaadyii.

²⁶ Chi ajcxy suerte ijxy, e je suerte ñibidzimni je Matías. E huin'ítiiy je Matías oy ymicho'ndigíy ma je nimajtügpi ajcxy huídi ycapxhuäcxy Jesús y'ayuc.

2

Co je Espíritu Santo ycidacy choñ tzajpjoty

¹ Co oy je Pentecostés xii paady, jim anajty Jesús ydiscípulos ajcxy ni'amugi' tú'ciy ijtcixy. ² Huin'it janch timitiini yajmidoy tüg ne'min, choñ tzajpjoty, jadu'n nej poj micpi. Chi yaj'ujtzaay je tigtot ma anajty iñaaygixy. ³ Chi nigidaaci nidüg nidügti toodz jadu'n nej jiiñye'n. ⁴ Chi je Espíritu Santo nidüg nidügti ajcxy y'adigíiyi yjottigíiyi. Chi ytigíiyigixni capxy miydaacp nije' nije' ayuc jadu'n nej je Espíritu ajcxy yajcapxyii.

⁵ Jim Jerusalén anajty je huin'it xii may judíojäy ajcxy huídibi tzoomb canaag agajp. Hue' ajcxy chachcuydumb judíojäy ycostumbre. ⁶ Co je cajpjäy ajcxy midooy je ne'min, chi ajcxy ooy yömujcy. Chi je mayjäy ooy yhuinmay'ahuídiyty, co ajcxy midooy chachcapxcixy chachmiydaaccixy ma yci'm'ayuc. ⁷ Je mayjäy ajcxy ooy chigíiy jihuíy, chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Ix ¿nej cay Galilea jäy jada ajcxy nidüg'óciy huídibi jadu'n tzachcapxcixy tzachmiydaaccixy iich ajt ngi'm'ayuc? ⁸ ¿Nej iich ajt co nmido'mbíjim co tzachmiydaaccixy iich ajt n'ayuc huídibi ti nmibi'c'ájtím? ⁹ Ya anajty ajcxy Partia jäy, Media jäy, Elam jäy, Mesopotamia jäy, Judea jäy, Capadocia jäy, Ponto jäy, etz cham huídi tzinaayb ajcxy jim Asia ñaaxjot, ¹⁰ etz huídibi ajcxy tzomb jim Frigia, etz Panfilia, huídibi tzomb jim Egipto, etz huídibi tzomb jim ma yi Africa ñaaxjot Cirene nínaxy. Nañ jadu'n jim romanojäy huídibi ya adzinaayb. May ajcxy jim huídibi judíojäy etz nijéjity huídibi ca' yjudíojäyity huídibi judíojäy ycostumbre ajcxy ti yijptigíiyi. ¹¹ Ya nañ jadu'n Creta jäy etz Arabia jäy; e iich ajt tüg'óciy nmidoohuim jada jäy ajcxy nigapxcixy nimiydaaccixy huídi Dios ti tuñ mijcajee ma iich ajt ngi'm'ayuc.

¹² Nidüg'óciy ajcxy ooy jihuíy, e chi ajcxy ooy yhuinmay'ahuídiyty, miñ xyipy ñay'amidóohuigixy:

—¿Nej jada yhuimbidzima'ñ?

¹³ E nijéjity jäy jéyi nixígy yajxígy, yminaangixy:

—Muucip jada yi' ajcxy.

Pedro yaj'ixpijcy je mayjäy

¹⁴ Huin'it Pedro ytinayígy míd je nimajctügpi apóstoles, e ytigíiy capxpi mic yminañ:

—Yëydijctijc ajcxy huidibi tzinaayb Judea etz tüg'óciy huidibi tzinaayb ya Jerusalén, nejhuihuipy miich ajcxy jada e midou ajcxy yajxon huidibi ajcxy nyajnimähuamyb. ¹⁵ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy ymügyii jadu'n nej miich ajcxy minaangixy. Tim petyxiini jada cham. ¹⁶ Jada je' huidibi ñigapxy je Joel, Dios y'ayuc najtzcapxiybi, co jadu'n mina'ñ:

¹⁷ Je huin'it xii mina anajty je naaxhuiñybi cixa'ñ, jadu'n Dios mina'ñ, nyajhuäcxtähuibich je nEspíritu ma tüg'óciy naaxhuiñyjäy. Miich mnix etz mmang ajcxy capxhuäcxip ich n'ayuc ndiy'ajt, e je yujcyeecpidijc ajcxy yhuin'ixipy ooy mijhuinma'ñ, e je mijjäydijc cumähuipy ajcxy.

¹⁸ Nyajhuäcxtähuip ich je nEspíritu huin'it xii ma ich ndumbi yëydijcpi töxyjäybi, e yi' ajcxy capxhuäcxip ich n'ayuc ndiy'ajt.

¹⁹ Nyajquëxigibich tzajpcixy huidijaty oy chigiiñi, e ya naaxhuiñ nyegipyich tiy'ajt: ni'py, jin etz jinjoc.

²⁰ Yi xii ahuimbidipy coodz, etz je po' ahuimbidipy nej ni'py, ma anajty ca' miñ je xii je tiempo mina anajty mina'ñ je Huindzin Dios. Mij ayo'n ji tunaanip jadaanip iixna' quëxna'.

²¹ E tüg'óciy jäy huidi miyaaxp ojadajtp je Huindzin Dios, Dios ajcxy yajnidzögib y'alma.

²² Chi Pedro yjacmina'ñ:

—Amido'ijtcix, miich judíojäy ajcxy, jadu'n nej cham nmina'na'ñich. Je Jesús huidibi tsoon jim Nazaret ti xyaj'ijxcixy Dios ymic'ajt, mijhuinma'ñ, etz iixpejt, jadu'n nej miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mnejhuügyixy. ²³ Jada yajcïyejc ma miich ajcxy, jadu'n nej anajty Dios ti yajnigödugiy, e ti huinmay. Ajcxy mmajch je Jesús e myaj'ögy ajcxy, chi ajcxy myajcruudzpejty müd jibic jäydijc y'ané'min. ²⁴ Chi Dios yajjugypijcy yajnihuädzictuty ma yi ó'cin, ca' huaad yhui'my ögy huinixii. ²⁵ Je David ñimiydac Jesús chi ymina'ñ:

Nejhuiybich co je nHuindzin Dios y'ity ma ich nhuinduu. Yi' ijt ma ich n'a'oy, jigix ca'ydi pin xy'adzigiyich xyajhuinma'ñydogooyich.

²⁶ Paady ti njotcugiyich, e ti ngapxypidzimyich co ooy njotcujcich. Paady co oy n'ögibich etz ninicx ñaaxtigihuipy, ca' ndajy mayich.

²⁷ Co miich Dios ca' myajhui'ma'ñ ich n'alma ma ñaaxtigiydac. Ni mga'aa'ixihuipy, co miich mdumbi huidibi ooy mdzocy, co nicxy ñinicx ñaaxhuindigoydäy.

28 Miich Dios, ti xyajni'ixi'yich yi tzinaayin huidibi ymiid juy'ájtin huinixibi. Xyajjotcugihuibich miid co xymiid'idipyich.

29 Chi Pedro yjacmínañ:

—Migügtijc ajcxy, huadz miich mnejhuüygixy co ich ajt nmij'ap David y'o'cy etz yajnaaxtigüiyi. E ma ñaaxtigüiy nmiidni jé'ajt chambaad. 30 Je David hue' je' anajty Dios y'ayuc ñajtzcapxüybi, e ñejhuüyb anajty co ti Dios yajnimäyüi hidibi ca' y'aniijity. David ñejhuüyb anajty co ma y'ap y'oc ma'xung'adipy Cristo, jaydëbi ané'mipy ma David y'ane'mdac. 31 Jadu'n co David jecy'ajty huinjihuüy e nejhuüy etz nigapxy jadu'n nej yjugypiga'ñ je Cristo co anajty ti y'ögy. E ymínañ co ca' yi' y'alma yhuí'mipy jutjoty etz ñinícx ca' ypüdzipy. 32 Dios yajjugypijcy je Jesús co y'o'cy. Jada tiy'ajt ich ajcxy nidüg'óciy nidíy'ajt'ajtpy. 33 Jadu'n Dios Jesús mooy mij'ajt jüiby tzajpjoty, chi yajcídigiüy je Espíritu Santo hidibi Dios Teedy y'ahuanüy e tüg'óciy hidibi miich ajcxy ti m'ijxcixy ti mmidoogixy jüiby yi' chooñ ma yi'. 34 Com David ca' je' chajppejty, je David ci'm ymínañ:

Je Huindzin Dios nimay ich nHuindzin: “Íña' ma ich a'oy'amy,

35 ixti cooni nmimadactähuibich yi mmidzip, jadu'n anajty nipaady nej jihuüy mdecypocxpejt'adyii.”

36 Chi Pedro yjacmínañ:

—Ñejhuühiipy nidüg'óciy yi Israel jäy ajcxy co janch janch co je Jesús hidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, Dios yajñibijc co yhuindzin'adipy ma miich ajcxy, etz Cristo hidibi xyñihua'nipy xyajtzögipy ajcxy.

37 Co je mayjäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy yjotyungüy, e amidoy ajcxy je Pedro etz jacjadyii jäy huidi Jesús y'ayuc capxhuäcxí anajty, chi ajcxy ymínañ:

—Migügtijc, ¿ti ich ajcxy jébi huaad nduñ?

38 Huin'it Pedro y'adzooy:

—Jothuimbijtcix e nübejtcix nidüg nidüg miid Jesucristo yxii, jigix Dios miich ajcxy mbocy xyhuinmeecipy. E jadu'n Dios xymöhuüpy je Espíritu Santo. 39 Huidibi Dios y'ahuanüy miich yi' ajcxy mje' etz m'ung ajcxy, etz m'ap m'oc ajcxy, etz nañ jadu'n je jäy ajcxy huidi jiguémip, etz jacjadyii jäy ajcxy huidi Dios huin'ixamy.

40 Miid jadayaab ayuc etz jacjadyii ayuc Pedro yajnimay capxhuijy je mayjäy ymínañ:

—Ca' mmijpidaaccix je jäy ajcxy y'ayuc hidibi ca' capxymidoy Dios.

41 Jadu'n yjajti, je jäy ajcxy huidijaty mibijc Pedro y'ayuc, chi ajcxy ñibejttay huin'it xii. Ñimayüy ajcxy hidibi mijpidac

Jesús y'ayuc oy nidugüig mildi jäy. ⁴² Tüg'óciy ajcxy anajty panixcixy yi xpijcin jadu'n nej yi Jesús y'apóstoles ajcxy yaj'ixpijcy. Chinaaygixy yquipxyjot yquipxyhuinma'ñ. Etz Dios mibijctzoogixy e ñayyöymújcigixy co anajty ajcxy chajcaagy tujc-huäcxaangixy.

Jadu'n nej je mibijpidijc chinaaygixy jugy'ajtcixy

⁴³ Nidüg'óciy ajcxy anajty ooy mijcajee jihuüy. E Jesús y'apóstoles ajcxy iixpejt etz mijhuinma'ñ ooy anajty tungixy. ⁴⁴ Nidüg'óciy je jäy ajcxy huídibi anajty ti ymibijccixy ijtp anajty ajcxy tüg mucy, e yajhuäcxcixy tijaty ajcxy anajty ymüid, mooygixy ymügügtijc. ⁴⁵ Ytoocpy anajty ajcxy yi' ypidägy huídibi anajty ymüid, e chi anajty yajhuäcxcixy yi meeñ nije' nije' nej pin ti yajmayjaty. ⁴⁶ Jabom jabom anajty ajcxy ñayyöymugyii ma Dios ytijc, etz nañ ñayyöymugyii ajcxy ma ytijc tzajcaagy tujc-huäcxcixy etz ycaaygixy y'uuccixy ni'amugi' jotcujc müid ajcxy y'oyjot y'oyhuinma'ñ. ⁴⁷ Ñi'ügixy niyaaxcixy yi Dios, e tüg'óciy jäy naysajmij'ájtíp anajty ajcxy. Chi je Huindzin Dios yajmayiy jabom jabom yi mibijcpidijc, yi' huídibi anajty patp nídzoocin.

3

Tüg tecyma'tpi chögy

¹ Tüg xii Pedro etz Juan ypättigiy ajcxy tú'ciy ma Dios ytijc, mijminacy xii anajty, je' je' anajty je hori mina ajcxy Dios mibijctzoogixy. ² Jabom jabom anajty jäy yajnicxcixy ma je Dios ytijc'aguu tüg tecyma'tpi, jadu'n je' anajty ti yma'xung'aty. Chi ajcxy pidägy je tecyma'tpi ma je Dios ytijc'aguu huídi anajty yxii la Hermosa, jigix jim pijctzohuipy meeñ ma je jäy ajcxy huídibi tigüyb ma Dios ytijc. ³ Co je jäy tecyma'tpi ijxy Pedro etz Juan ytigihuaangixy anajty ma Dios ytijc, chi pijctzoy meeñ. ⁴ Co Pedro etz Juan ijxy je tecyma'tpi, chi Pedro yminañ:

—Huindixpejtcich.

⁵ Chi je jäy huindixpejty, yjijp'ijxpy anajty ti möhuanip. ⁶ Chi Pedro je tecyma'tpi nimay:

—Ca' nmüididyich plata, oori, huídibi janchtiy nmüidich je' nmöhuip. Müid Jesucristo je Nazaretpi ymic'ajt üich miich nimaayb: Tinaayig etz yöy.

⁷ Huin'it Pedro majch je tecyma'tpi ma a'oygi', e yajtinaygugüy. Huin'ítiy y'oyiy ymicpijcy je ytecy etz ytecyög. ⁸ Chi je tecyma'tpi ytinaygugüy etz chi ñajztibüy. Chi jada' yöychoñ e ytigüy ma Dios ytijc müid Pedro etz Juan yöyñip ñidijcni yujctijcni, yam Dios ooy jäy mech. ⁹ Tüg'óciy je mayjäy ijxy co anajty yöyñip etz jäy mech yi Dios. ¹⁰ Je jäy

ajcxy y'ijxy'ajtpy anajty ajcxy je tecyma'tpi e ñejhuiyigixyp co je' anajty je' huidibi pijtzohuo'cp pi'c meeñ ma Dios ytijc'aguauidi anajty yxii la Hermosa. Paady je jäy ajcxy ooy chigiiy jihuiy, co ajcxy ijxy nej anajty yam ti ytunyii ti yjadyii.

Pedro nimiydacy nej anajty je tecyma't ti chögy

¹¹ Je tecyma'tpi huidibi anajty ti chögy ca' anajty ixmach Pedro etz Juan, e tüg'óciy yi jäy anajty ooy jihuiyigixy huinmaaygixy. Chi mic'amy mayjäy nimujcy Pedro etz Juan jim ma yi Dios ytijc huinduu huidibi jäy ytijpy Salomón. ¹² Pedro co jadu'n ijxy je mayjay, chi yminañ:

—Judío yëydijctijc, ¿nej co mdzachhuinmaaygixy mijcajee? ¿Nej co ich miich ajcxy xychachhuindixcixy jadu'n nej jihuiy ich ajcxy jada jäy ti nyajtzögyich ti nyajyöychooñich miid ngimmic'ajtich, o miid co ich ajcxy ooy nDios'ojadaty? ¹³ Ich'ajt nDios, je Dios huidi nmij'ap nmijteedy, je Abraham, je Isaac, etz je Jacob y'ojadajt, yi' ti yajtzögy jada tecyma'tpi, jigix yajcömayipy yi' y'ung Jesús huidibi miich ajcxy mgïyejc ma je tungmiidpi. E co je gobernador Pilato je' najtzmadzihuañ, miich ajcxy ca' m'aa'axiiy. ¹⁴ Ma yjapadyii ajcxy mgapijctzoy co huen yajnajtzmadziy, je huidi anajty yajpaatp huädz etz tudägy, chi miich ajcxy mbijctzoy co huen yajnajtzmadziy tüg jäy huidibi anajty ti yjäyyaj'o'cy. ¹⁵ Jadu'n je jäy ajcxy yaj'o'cy je' huidibi anajty jugy'ajt yejcp. Je huidibi Dios yajjugypijcy ma anajty ti y'ögy e jada tiy'ajt ich ajcxy nidiy'ajt'ajtpyich. ¹⁶ Miid co ti mibicy Jesús yxii, je mijhuinmañ huidibi Jesús ymic'ajt ti tuñ miid jada pa'mjäy huidibi miich ajcxy m'ijxyp mnejhuuyb. Com ti mibicy Jesús paady ti chögy janch yajxondicni, jadu'n nej miich ajcxy nidüg'óciy ti m'ijxcixy.

¹⁷ Chi Pedro yjacminañ:

—Nmigügtijcich, nejhuuybich co miich ajcxy etz mhuindzindijc yaj'o'cy Jesús, miid co anajty mganejhuuygixy ti anajty ajcxy mduungixy. ¹⁸ Jadu'n cham Dios ti cuyduñ jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcapxiiybi yminañ co copicy co yi Cristo yajnaxipy ayo'n. ¹⁹ Paady játyim jothuimbijtcix miich ajcxy ma Dios, jigix ajcxy mbocy yajjötztähuipy. Huin'it je Huindzin Dios xyajniguexipy ajcxy jotcujc'ájtin huinixii, ²⁰ e yi' quexamb je Jesús, je Cristo, je huidibi Dios jayjip'aty yhuin'ijx co quexañ ma miich ajcxy. ²¹ Oy jadachambi Jesucristo y'oc-huí'mipy jiiyby tzajpjoty ixti cooni Dios anajty yaj'oyiydäy tijaty, co jadu'n yjaay yi' y'ayucnajtzcapxiiybi huidibi miid huädz yjot yhuinmañ huidibi ajcxy jecy'ajty tzinay. ²² Jadu'n Moisés nimay ich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty: “Je Huindzin Dios xyajniguexaan miich ajcxy tüg

yi' y'ayucnajtzcapxiiybi, huídibi pidzimamyb ma miich ajcxy mjuugy mmigüg jadu'n nej iich yi' xyguejxy. M'amido'idipy miich ajcxy yi' y'ayuc. ²³ Jadu'n yjadipy co tüg'óciy jáy huídibi anajty ca' capxymidooy je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi, huádz ajcxy ytigoydáhuipy, e tüg jibicy ajcxy idipy ma judíojáy ajcxy jajpaady.”

²⁴ Chi Pedro yjacminañ:

—Jadu'n jada tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiiybi, chondacy ma Samuel ixti ma jacjadyini ajcxy, ñigapxtay ajcxy jadu'n nej cham ytuñyii yjadyii. ²⁵ Yi Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ajcxy, miich je' anajty ajcxy mmij'ap mmijteedy. E je ayuc huídibi Dios yajnimay Abraham ycyudunaamyb miid miich ajcxy co jadu'n yminañ: “Ngonúucxibich tüg'óciy naaxhuiñyáy miid tüg miich m'ap m'oc.” ²⁶ Co Dios y'ung y'o'cy, chi Dios yajjugypicy jadüg'oc, e quejxy jayijp ma miich ajcxy, jigix xyconúucxixipy, etz jigix nidüg'óciy miich ajcxy m'ixmadzipy yi mjbichuinma'ñ.

4

Pedro etz Juan ma tungmüdpi yhuinduu

¹ Pedro etz Juan jimni anajty tzachmiidmiydaaccixy je mayjáy ajcxy, co oy miingixy je judío teedy ajcxy, miid je soldado huindzin, je tzajptijc cuend'ajtpi etz miid saduceojáy. ² Ooy ajcxy anajty yjotmätcixy co Pedro etz Juan yaj'ixpijccixy anajty je mayjáy etz nimaaygixy co yi öcpi jugypigipy yi' ajcxy, com co Jesús yjugypicy co y'o'cy. ³ Chi je tungmüdpi ajcxy majch Pedro etz Juan, e chi ajcxy pidacy pujxtigoty ixti com jabomni, com ti anajty chu'iiñ. ⁴ Mayjáy ajcxy huídibi anajty ti amido'ijtcixy je Pedro y'ayuc ymibijc ajcxy. E hue' je mibijcpidijc, ac yëydijctijcpi, yajmichomujcy jahueen ycamigoox mílity.

⁵ Je com jabom ajcxy ñaymújcci jim Jerusalén judíojáy tungmüdpi, je mijjáydijc etz yi' escribas. ⁶ Nañ jadu'n jim anajty Anás huídibi anajty ane'mb je teedy ajcxy, etz je Caifás, je Juan, je Alejandro, etz tüg'óciy teedy mijtungmüdpi yjugymigüg. ⁷ Chi ajcxy pidacy Pedro etz Juan cujc'amy ma anajty ajcxy ñaymugyii, chi ajcxy y'amidooy:

—¿Pin miich ajcxy ti xymöy cötujcin co jada jadu'n ti mdungixy?

⁸ Huin'it Pedro ymiid anajty Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi yminañ:

—Miich ajcxy tungmüdpi etz judíojáy mijjáydijc, ⁹ yi' iich miich ajcxy cham xyaj'amidoob yi oybi tiibi yajtuñ ma tüg pa'mjáy e nejhuihuaangixy nej ti chögy. ¹⁰ Cham

nimiydactäyich ma miich ajcxy mhuinduu, jaydëbi ajcxy nejhuidähuiipy tüg'óciy judíojäy, co jadayaabi jäy huidibi anajty tecyma'tpi, cham yajpaady ya ma miich ajcxy mhuinduu mic oy, müd je mic'ajt huidibi Jesucristo je Nazaretpi yejcpy, je jäy huidibi miich ajcxy myajcruudzpejt, huidibi Dios yajjugypijc co y'o'cy. ¹¹ Yi Jesús jadu'n nipaady nej tüg tzaa oybi, huidibi ajcxy potzpidijc, ca' yajtúngixy co ytijcojcxixy. Jesús cham ti paady mijtung ma Dios, jadu'n yi' ni paady nej tüg mij tzaa huidibi ytungbaatp ma poch ytaatz. ¹² Ca' jac ni pin huidibi jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma. Jesucristo yi' je' tügpajc huidibi Dios yejc ma jäy ya naaxhuiñ huidibi jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma.

¹³ Co je mijtungmüdpí ajcxy ijxy midoy jadu'n nej Pedro etz Juan ajcxy huinmic jotmic ycapxcixy, etz nejhuiy co ca' ajcxy y'ixpicyjäyity, chi ajcxy ooy jihuiy huinmay. Nañ yi' ijxajp ajcxy co je' anajty huidibi ajcxy ti müd huidity Jesús. ¹⁴ Cha co yjactimjimity anajty je jäy huidibi anajty ti chögy ytinäy müd Pedro etz Juan, paady ajcxy ca'jajty nej midziptzoonipy. ¹⁵ Chi je tungmüdpí ni'ane'mdiy huen yajpidzimyüi Pedro etz Juan ma je mayjäy anajty ñaymugyüi, jigix ac jëyi tungmüdpídjic hüyöyaangixy capxyöyaangixy Pedro etz Juan ypocy. ¹⁶ Chi ajcxy yminañ:

—¿Ti cham nduunim müd yjiiibi jäy ajcxy? Com tüg'óciy jäy huidibi tzinaayb ya Jerusalén ñejhuiyb ajcxy co ti túngixy mijhuinma'ñ, e ca' huaad ñich ajt nmīnaanīm co ca' yjanchity. ¹⁷ Tzoc capx'adujcim co ca' huaad ajcxy jacnimiydägipy Jesús jadachambi etz jacnicxpi xii tiempo.

¹⁸ Chi ajcxy mijhuoy Pedro etz Juan, chi ajcxy nimay co ca' huaad ajcxy ni nej ocnimiydaacnip, ni ca' jacyaj'ixpigipy müd Jesús yxii. ¹⁹ Huin'it Pedro etz Juan y'adzooy:

—Huinmaaygix miich ajcxy ci'm pen tiy'ajt jada ma Dios co ñich miich ajcxy ngapxycöbigipy jayijp, ca'ydi yi Dios. ²⁰ Com ñich ajcxy ca' nni'amonaangixy jadu'n nej ñich ajcxy ti n'ixy ti nmido.

²¹ Huin'it je tungmüdpí ajcxy adzigi'ñ migapxy Pedro etz Juan, e najtzmazhiy ajcxy. Ca' ajcxy mihuinma'ñybaty nej tzaachytunipy Pedro etz Juan. Com tüg'óciy jäy yjäymejchpy ycömaayb anajty yi Dios jadu'n nej anajty ti ytuñyüi ti yjadyüi. ²² Je jäy tecyma'tpi huidibi tzooc co Dios mijhuinma'ñ ytuñ, ymüd anajty yjimijt huixchigüipx naxy.

Je miijcpidijc ajcxy pijctzoogixy ma Dios jotmic'ajt

²³ Chi Pedro etz Juan co yajnajtzmazhiy, chi ajcxy ñicxy ma ymügügtijc anajty, yajmüdmiydactay tüg'óciy jadu'n nej teedy huindzin etz mijjäydijc anajty ti ñimáayigixy. ²⁴ Co jada ayuc

ajcxy midoy nidüg'óciy ajcxy tú'ciy yjot yhuinma'ñ pidacy, chi ajcxy Dios mibijctzoy ymínañ ajcxy:

—Huindzin Dios, miich je' ti m'oyduñ je tzajp, je naax-huiñybi, je mejy etz tüg'óciy tijaty. ²⁵ Miich m'id mEspíritu je David myajcapxy, e yi' jadu'n ymínañ:

¿Nej co jada naaxhuiñybi jäy chachhuaangixy chachjihuiñygyxy, e yi' jäy ajcxy huinmaaygyxy huidibi ca' ytimytiijity?

²⁶ Yi' reydijc ya naaxhuiñybi midziptzooñ ajcxy yi' Dios. Etz je tungm'idpi cajp cajp ñaymujci ajcxy, midziptzooñ ajcxy Huindzin Dios, etz midziptzooñ ajcxy Cristo.

²⁷ Com janch co je rey Herodes etz yi' gobernador Poncio Pilato ñaymujci ya ma jada cajp m'id huidibi ca' yjudíojäyity ajcxy etz m'id judíojäy ajcxy, midziptzooñ ajcxy yi' m'ung Jesús huidi anajty ti mhuin'ixy. ²⁸ Yi' ajcxy ti cuydungixy tüg'óciy jadu'n nej miich, Huindzin Dios, ti myajnigödugiy jadu'n nej ytunñyb yjadñyb. ²⁹ Jadachambi Huindzin Dios, ix jadu'n nej yi' tungm'itpi xychachmijotmá'tcixyich. Mo' yi' mdumbi ajcxy jotmic'ájtín, jigix m'ayuc ajcxy capxhuäcxipy amic jotmic, ³⁰ e m'id miich mmic'ájtín chögipy pa'mjäydijc, tunipy ajcxy tijaty ijxpejt etz mijhuinma'ñ m'id yi' m'ung Jesús yxii, huidibi m'id huädz yjot yhuinma'ñ.

³¹ Co ajcxy mibijctzoday, chi je naax chuyuuy ma anajty ajcxy tügmucy yajpaatcixy, etz nidüg'óciy yi' ajcxy ymic'ajt mooyi je Espíritu Santo, e yi' Dios y'ayuc capxhuäcxixy anajty amic jotmic.

Je mibijcpidijc tú'ciy anajty ajcxy yjot yhuinma'ñ

³² Je mayjäy huidibi anajty ti mibicy, tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Ni pin anajty ycamína'ñ co naydüg jè'adyii. Hue' anajty ymínaangixy co tú'ciy jè'ájtigixy. ³³ Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi amic jotmic capxhuäcxxy je tiy'ajt jadu'n nej je Huindzin Jesús yjugypijcy co y'o'cy. E mij ajcxy Dios ypubejti. ³⁴ Ma je' ajcxy ca' ni ti yajmayajtcixy, com tüg'óciy tijaty anajty ajcxy ym'id ñaax o ytijc ytoocpy anajty ajcxy, e yejccixy anajty meeñ. ³⁵ Chi je meeñ yajc'idigiiygixy je apóstoles ajcxy e yi' ajcxy moy nidüg nidüg pinjaty yajmay-jajtp. ³⁶ Jim anajty m'id je' ajcxy tüg levita jäy huidi anajty yxii José, huidibi ma'xung'ajt ma yi' ñaaxjot mejy agujc huidibi yxii Chipre, je huidibi je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi, yxii moy Bernabé, huidibi huimbidzim je yajjotcujc'ajtpi. ³⁷ Je Bernabé tocy ytundac huidibi anajty ym'id, e chi mimiñ je meeñ, e yajc'idigiy je apóstoles ajcxy.

5

Je Ananías etz Safira ajcxy Dios midundigoy

¹ Chi jadüg yëdyjç, huïdi anajty yxii Ananías, miid ytöxyijç, Safira, toogy ajcxy tüg it ytundac. ² Ananías ñayyajnihui'mi jac'anaxy je meen, e yajnicxy Jesús y'apóstoles ajcxy je jac-hueenip, jadu'n nej jihuïy yejctay tüg'óciy, etz yi' ytöxyijç ñejhuïyb anajty. ³ Chi Pedro nimay Ananías:

—Ananías, ¿nej co myajtuñ je mujcu' yhuinmañ, e mhuin'inañ je Espíritu Santo, e ti mbugoñ jac'anaxypì meen nej ti tzoo'adyii yi pidägy tibi mdoogy? ⁴ ¿Nej ca' anajty yi' miich mdundac'adyii? E co ti mdoogy, ¿nej ca' anajty je' miich mmeen'adyii? ¿Nej co jadu'n ti mdundigooy? Dios ti mhuin'ñ, canan jäy.

⁵ Co jadu'n midoy, jimiyi Ananías yciday, e chi y'o'cy. E tüg'óciy jäy ajcxy huïdijaty nejhuïy, ooy ajcxy chigiiy. ⁶ Huin'it ymiñ jadyii yujcyecpidijç, chi ajcxy mo'ñ Ananías ñinïçx, e oy ajcxy yajnaaxtigïy.

⁷ Codugüg hori naxy, oy ytigïy je Ananías ytöxyijç, e ni ca' ne-jhuïy anajty ti ti ytuñyii ti yjadyii je ñäy. ⁸ Pedro y'amidoohui: —Yajnamaaygich, ¿nej janch jadu'n ti mdoocixy yi mdun-dac jadu'n nej ti mgapxcixy?

Chi je töxyjäy y'adzooy:

—Janch jadu'n ti ndoogyich.

⁹ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej co ti mnaygápçigixy mhuin'inañ yi Espíritu Santo? Cha ma tijc'agu je jäy ajcxy ytinäy huïdi oy ti yajnaaxtigïy mñäy, e jadachambi miich ajcxy xyajnicxaam nañ jadu'n.

¹⁰ Tim huin'itiy Ananías ytöxijç yciday, e chi y'o'cy. E chi oy ycidägy ma Pedro ytecyimijç. Co je yujcyecpidijç ytigïy, chi ajcxy je' paaty ögy. Chi ajcxy yajpidzimy etz oy yajnaaxtigïy ma ñäy ymijç. ¹¹ Chi tüg'óciy je jäy ajcxy huïdibi Jesús mibijçp etz tüg'óciy huïdibi midou jada nej ti yjadyii ti ytunyii, chi ajcxy ooy chigïy.

Canaag mij'ijxpejt etz tiy'ajt

¹² Je majmetzpi Jesús y'ayuccapxhuäcxpi ooy anajty ajcxy Dios ymic'ajt yajniguëxici etz ijxpejt yejccixy ma yi jäy ajcxy. E tüg'óciy jäy ajcxy huïdibi Jesús mibijç jabom jabom anajty ñayyöymüçigixy ma Dios ytijç huïduu huïdibi yxii Sa-lomón. ¹³ Ca' jac ni pin anajty mijnicxpeda'ñ mijyöyepeda'ñ je' ajcxy. E je jäy ajcxy yjacyajmij'ajtpy huïdi Jesús anajty ooy mibijçixyp. ¹⁴ Mayjäy oy mibijçni Jesús y'ayuc, yëdyjctijç etz töxyjädyjç. ¹⁵ Etz ixti pa'mjädyjç anajty ajcxy yajnicxy mijtügüjç cijx'aam pidaaccixy, jigix co Pedro ñaxipy jim ycadimjeyity co nicxy y'aa'ap yjäty ma je pa'mjäy. ¹⁶ Nañ

jadu'n mayjäy chooñ anajty huudijaty huington ycajp, ymi-ingixy Jerusalén, m̄dm̄ingixy pa'mjäy, etz huudibi ca'oybi m̄d ma yjot yhuinma'ñ, e t̄üg'óc̄iy yajtzooc̄taayb anajty ajcxy.

Pedro etz Juan yaj'ixhuudijtcixy yajpahuidijtcixy

¹⁷ Huin'it je teedy m̄jtungm̄idpi etz huudibi saduceo ijxp̄j̄c̄in ym̄j̄pidacp ooy ajcxy yajca'oy'ijxy, ¹⁸ e co ajcxy majch je apóstoles ajcxy, chi ajcxy p̄idacy ma je m̄j̄pujxtijc. ¹⁹ Chi Huindzin Dios t̄üg y'ángel je huin'it coodz yaj'ahuaach je pujxtijc aguu, yajp̄idzimy ajcxy, chi ajcxy nimay:

²⁰ —N̄icxcix, tinay'ahuūiygix tzajtigoty, yajm̄dm̄ydaaccix yi mayjäy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jēbi jāy ajcxy paadipy jugy'ajt̄in jemybi.

²¹ Co jadu'n midoy, chi com jabom ytīḡiy ajcxy jopyñi tzajtigoty. Jiiby je' ajcxy anajty ñiyaj'ixp̄j̄jcc'o'ni.

Chi je teedy m̄jtungm̄idpi etz jacpinjaty m̄d, chi ajcxy capxyñiguejxy yi judíōjāy ym̄j̄jāydijc etz ixp̄icytijc co huen junta jadyii. Chi ajcxy capxyñiguejxy huen n̄icxy yajp̄idzimyii jiiby pujxtigoty yi apóstoles ajcxy. ²² Co je policías ajcxy ymejch ma je pujxtijc, ca' ajcxy paady je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy huimbijtni m̄d tiy'ajt, ²³ chi ajcxy nimay:

—Hue' ñch ajcxy ti nbaadcixy yi pujxtijc aducy, etz je soldadtijc jim tijc aguuy yjaccuend'ajtcixy. Chi co ñch ajcxy nyaj'ahuäch je pujxtijc, ca' ñch ajcxy ni p̄in ti nbaaty'ich jiiby pujxtigoty.

²⁴ Co jadu'n ajcxy midoy, je teedy m̄jtungm̄idpi etz je soldado huindzin, etz jacjadyii teedy huindzin ajcxy, chi ajcxy ooy huinmay nej jada y'occogix̄ihuip. ²⁵ Huin'it t̄üg jāy miñ huudibi nimaaȳi ajcxy:

—Je jāy huudibi miich ajcxy mb̄idac pujxtigoty, chim je' ajcxy tzajtigoty yaj'ixp̄j̄jccixy yi mayjäy.

²⁶ Chi je soldado huindzin m̄d soldadtijc ñicxy ma yi apóstoles ajcxy jāy yaj'ixp̄j̄jccixy, chi ajcxy yajn̄icxy oy'amy, com tziḡiyb anajty ajcxy co je mayjäy chaagād̄ziyb. ²⁷ Co ajcxy yajm̄iñ, chi ajcxy p̄idacy ma je maytungm̄idpi yhuindu. Chi je teedy m̄jtungm̄idpi je apóstoles ajcxy nimay:

²⁸ —Ñch ajcxy ti ngapx'aducy co ca' huaad m'ocjacyaj'ixp̄j̄jccixni ma Jesús yxi. E ¿ti ti mdungixy? Ti myajhuäc̄taaygixy yi m'ixp̄j̄c̄in ma Jerusaléngajp, e ñch ajcxy miich pocy xyjátyim yajm̄ihui'mam co Jesús y'o'cy.

²⁹ Chi Pedro etz jacjadyii apóstoles ajcxy y'adzooy:

—Copicy ñch ajcxy ngapxyc̄ob̄iḡipy'ich yi Dios jayijp ca'ydi jāy. ³⁰ Je Dios huudibi ñch ajt nm̄j'ap nm̄jteedy y'ojadaj, yi' yajjugypijc je Jesús huudibi miich ajcxy myaj'oc̄ cruudzc̄ixy.

³¹ Je Dios Teedy jadachambi hue' Jesús m̄d̄ity aa'oy'amy jiiby

tzajpjoty, e ti pidägy ane'mbi etz yajnüdzoocpi jigix yi judío jäy ajcxy yjothuimbidiipy e yajhuinmeecxiipy ajcxy ypocy. ³² Hich ajcxy tiy'ajt nyejcpy müd jada ycixpi, etz nañ jadu'n je Espíritu Santo huídibi Dios ymooyb pinjaty capxymidoohuip.

³³ Co je jäy ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcoty, chi ajcxy jayaj'öga'ñ. ³⁴ Huin'it ytinayigy ma je naymujctac tüg fariseojäy, hue' anajty yxii Gamaliel, hue' je' anajty Moisés yley ñihuindzin'ájtíp. E jäy ajcxy ooy anajty yajmij'ajtcixy je Gamaliel. Chi je' ni'ane'mdiiy co huen yajpidzimyii tzojcyi jiiiby tiba'y je apóstoles ajcxy. ³⁵ Chi Gamaliel nimay yi tungmüdpí ajcxy:

—Judío yëydijctijc ajcxy, íxcim ti mdungixy müd jada jäy ajcxy. ³⁶ Jäymetz müich ajcxy co jecy'ajty je Teudas ypidigy ymíañ co je' ymijity yjanchity, e chi ypanicxi oy nimídaax migo'pxti yëydijc. Chi ajcxy yaj'o'ci, chi tüg'óciy huídibi anajty ti ypanicxyii yöyhuäcxtay, e jadu'ñyi je' ajcxy ñitigoyday. ³⁷ Jacnamni je huin'it xii mína cajpjäy anajty ñecypejtcixy, ypidigy Judas huídibi tzon Galilea. Mayjäy ypanicxi; nañ jadu'n ajcxy yaj'o'cy, e tüg'óciy jäy huídibi panicxy jadu'ñyi ajcxy yöyhuäcxtay. ³⁸ Paady iich müich ajcxy jadu'n nimaaygixy, ixmajtzcix yi apóstoles ajcxy, e ca' mmijyöybejtcixy. Peni jäy yi y'ayuc ytiy'ajt huídibi ajcxy ymüid, cixip tigoyip yi'. ³⁹ Pen Dios y'ayuc ytiy'ajt yi' ajcxy ymüid, ca' ajcxy mjadipy nej myajcödígóoygixyipy. Jaty nayguend'ájtigixy, ca' jecyity co Dios anajty müd mdzip-tungixy.

⁴⁰ Nidüg'óciy ajcxy jäygidacy Gamaliel ycapxhuíjin. Huin'it ajcxy mijhuoy yi apóstoles ajcxy. Chi ajcxy tzaachytuñ, chi ajcxy c'ajty, etz capx'adujcy co ca' huaad Jesús y'ayuc jac-capxhuäcxip. Huin'it ajcxy najtzmaziiy. ⁴¹ Je apóstoles ajcxy ypidzimy ajcxy ma tungmüdpí ajcxy yhuinduu ooy yjotcuicity co Dios jadu'n ti aa'ixiy co huen tzaachytuñyii müd Jesús yxii ycixpi. ⁴² E ooy ajcxy yaj'ixpijccixy etz nimiydaaccixy Jesucristo jabom jabom jadu'n tzejtigoty nañ jadu'n majaty tijc.

6

Chi ajcxy yajnibejty huixtujc mutztungmüdpí

¹ Je huin'it xii ajcxy huídibi ixpijcp Jesús y'ayuc nigí anajty ñimayiy'adüitzcixy. E huídibi anajty capxp griego ayuc ytiigiy nayñigápxip müd huídibi judío y'ayuc capxp. Ymíangixy co yi griegojäy co'ögy töxyjädiyc, ca' anajty ajcxy paady quipxy-jaty müd je judíojäy co'ögy töxyjädiyc caayin uucin jabom jabom. ² Huin'it yi majmetzpi apóstoles ajcxy yajnaymujctaayi je jäy huídibi Jesús mibijcp, chi ajcxy ymíañ:

—Ca' huaad ñich ajcxy Dios y'ayuccapxhuäcxin n'ijxmajch, e nicxyich caayin uucin yajhuäxcixy. ³ Paady miich ajcxy migügtijc nayhuin'íjxigix huixtujc yëydijctijc huídibi oy yajmij'ajtni Dios, huídibi huädz oy yhuinma'ñ ymüid, huídibi je Dios yjihu'i'ñ ymic'ajt müid, e huen ajcxy tung'adiib jada tung. ⁴ ñich ajcxy njacmibijctzohuamy Dios, etz ñich ajcxy njacyaj'ixpigamy Dios y'ayuc.

⁵ Tüg'óciy ajcxy jäygidacy je' ayuc. Chi je mayjäy huin'ijxy Esteban huídibi ymüid ooy ymibíjcin, etz ymüid Espíritu Santo. Nañ huin'ijxy ajcxy Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, etz Nicolás. Nicolás ca' je' anajty yjudíojäyity. Hue' je' anajty chooñ jim Antioquía, jécyip anajty jijptigiyñi judíojäy ytiy'ajt. ⁶ Chi ajcxy yajnicxy je jäy ma je apóstoles ajcxy. Chi ajcxy je apóstoles Dios mibijctzoy e cñixajy ajcxy.

⁷ Je Huindzin Jesús y'ayuc nīgi anajty jäy tzachnejhuñi. E je mibijcpidijc nīgi anajty ajcxy chachnimayñi jim Jerusalén, ixti may judío teedy ajcxy ymibijcy.

Majch ajcxy Esteban

⁸ Je Esteban ymüid anajty Dios ymic'ajt etz y'oy'ajt e oy mijhuinma'ñ tuuñ, etz yejcy ijxpejt ma jäy ajcxy. ⁹ Huin'it xii nijëjity ixpicytijc ooy ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcin müid Esteban jim ma judíojäy ajcxy ñaymujctac huídi anajty yxii Liberdados. E jim anajty Cirene jäy, Alejandría jäy, Cilicia jäy, etz huídibi tzomb jim Asia ñaaxjot. ¹⁰ Ca' ajcxy mimadacy Esteban com hue' je' anajty ycapxy müid yhuijy'ajt ycujc'ajt huídibi je Espíritu Santo anajty mooyip. ¹¹ Chi Esteban ymidzip ajcxy mujuy jäy huídibi jëbi ñihuambety Esteban, co ti anajty ooy ycapxtigooy etz ni'ojíy Moisés etz Dios. ¹² Jadu'n ajcxy yajyuumígy yaj'oxígy yi jäy mijjäydijc, etz huídibi ajcxy yaj'ixpijcp Moisés yley. Chi ajcxy mimadacy majch ajcxy Esteban, yajnicxy ajcxy ma je judíojäy ymijtungmüidpi etz ixpicytijc ñaymújcgixy. ¹³ Chi ajcxy ixtaayi jäy huídibi ñihuambediib, chi ajcxy ymíñañ:

—Jada Esteban jibic nigapxy yi Dios ytijc etz Moisés ytiy'ajt. ¹⁴ Ti ñich ajcxy midoy co ymíña'ñ co Jesús je Nazaretpi yjidamy je Dios ytijc, e yajtigadza'ñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej Moisés ajt ymooyim.

¹⁵ Huin'it je judíojäy tungmüidpi e tüg'óciy jäy nej anajty ajcxy jim ñaaygixy huindicxpejty ajcxy Esteban. E chi ajcxy ijxi yhuíñyijp jadu'n anajty quëxígy nej y'ángel yhuíñyijp.

7

Esteban ñaygohuaani ma tungmüidpi yhuinduu

¹ Huin'it je teedy mijtungmüidpi yaj'amidooy Esteban:

—¿Nej janch jadaji?

² Chi Esteban y'adzooy:

—Migügtijc ajcxy etz mijjäydijc ocmidoogix. Ich ajt nDios mijpi janchypi nayquëxici ma ich ajt nmij'ap nmijteedy Abraham jecy'ajty co anajty jim ity Mesopotamia ñaaxjot, ca'ni anajty chinaydacpi cy jim Harán. ³ Chi Abraham Dios ñimaayi: “Ixmatz mnaax mgajp etz tüg'óciy m'amigügtijc, e nicx ma yi naaxjot huidibi myajniñihuamyb.” ⁴ Chi Abraham chooñ ma yi Caldea ñaaxjot, e nicxy tzinaydacpijcpí jim Harán. Co yteedy oy y'o'cni, chi Dios Abraham yajmiiñ ma jada naaxjot ma miich ajcxy cham mdzinäy. ⁵ E ca' Dios moy Abraham jada naaxjot ya, ni ca' ma yhuäcxtägi py. Hue' je' janchtiy yaj'ahuaniiy co möhuaaniiy y'ap y'oc, e co anajty je' ajcxy jëdiib. Oyñi anajty Abraham ca' y'ung müdity co Dios ymígapxi. ⁶ Nimaayi Dios co y'ap y'oc y'adzinähuipy ajcxy ma huingjäy ñaaxjot, etz chi ajcxy ytumbi'adiyb etz chaachytuniyb mídaax migo'px jimíjt. ⁷ Nañ jadu'n Dios nimay Abraham: “Ndzachytunipyich je naax cajp ma yi m'ap m'oc anajty ytumbi'adyi. Chi choonip ajcxy jim, e chi xymidunipyich ma jadayaabi it.” ⁸ Dios ytuun tüg capxytuunin müd Abraham, co huen ajcxy yajtiy'ajtihiup. Paady co Abraham y'ung Isaac yma'xung'ajty conductujc xii ajcxy oy tiy'ajtiy. Nañ jadu'n Isaac ymang Jacob, e Jacob yi ymang nimajmetzpi ajcxy, huidibi ajcxy ñi'ap'ajty yi nimajmetzpicypí Israel ycajp.

⁹ Chi Esteban yjacmíñañ:

—Je' ajcxy Jacob ymang, ich ajt nmij'ap nmijteedy, ymi'ijxtinaayb anajty ajcxy y'uch José. Chi ajcxy José toocy, chi je' yajnicxi jim Egipto, per Dios müd anajty y'ity José, ¹⁰ etz nihuaañ yajtzoocy ma ayo'n jotmay. Chi Dios moy ixpícin jigix cömay ypidzimipy ma Faraón, je Egipto jäy yrey. Chi je rey José tung moy huen ane'my je Egipto naaxjot etz ane'mipy je rey ytijc.

¹¹ Huin'it xii ymiiñ mijyuu mij'ayo'n jim Egipto etz jim Canaán ñaaxjot. Je huin'it xii ich ajt nmij'ap nmijteedy ca' anajty ajcxy paady ti ycaipy. ¹² Co Jacob oy nejhuñy co jim Egipto yajpaady jim trigo, chi jim quejxy ymang ajcxy trigo juuybi. Je' ajcxy huidibi ich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim. Chi ajcxy y'oy tügtecy trigo juuyb. ¹³ Je mimejtz'ocpi co ajcxy oy trigo juy, huin'it José ñayñigapxi ma y'ajch ajcxy. E chi je rey nejhuñy pinjäy je' anajty je José. ¹⁴ Chi José capxyñiguejxy huen cidaaccixy jim Egipto yi' yteedy Jacob müd tüg'óciy yjuugy ymígüg. Hue' anajty ajcxy ñaybaattáayigixy nidugi'px majmoxc jäy. ¹⁵ E jadu'n yajty co Jacobo oy chinaydacpi cy jim Egipto. Jim oy comjegy y'o'cni. Nañ jadu'n jim ajcxy y'o'cy may

ich ajt nmij'ap nmijteedy. ¹⁶ E chi Jacob yjuugy ymigüg com jecy yajpidzimy Jacob ypajc ma ñaaxtigüy, e chi ajcxy yajnicxy jim Siquem, oy pidaaccixy ma je o'cpi jut huidibi Abraham anajty ti juy meeñgüxy ma Hamor ymang jim Siquem.

¹⁷ Chi Esteban yjacminañ:

—Ytimypadaanipy anajty tiempo nej anajty Dios ti yaj'ahuaniy Abraham. Ti anajty yi judiojáy ooy ymayñyñi jim Egipto. ¹⁸ Chi oy jadüg rey ytigüy ane'mbi huidibi ca'ixy'adyii José. ¹⁹ Je rey yhuin'ññ ich ajt nmij'ap nmijteedy, e oy ajcxy chaachytuun. E chi ane'my co huen y'ung ajcxy nigüecytaaгыxy huidibi anajty ajcxy ma'xung'ajtp, jigix y'ó'ccixipy. ²⁰ Huin'it tiempo oy yma'xung'ajty Moisés, je huidibi ooy Dios jäygidacy. Chi Moisés ytaj yteedy tugüg po'yajyeeci ma ytijc. ²¹ Co ajcxy yajñigüecy, chi je rey ñix je'agondigüy, e yajyeegy jadu'n nej yci'm'ung. ²² Paady Moisés ixpijcy tüg'óciy jadu'n nej Egipto jäy anajty ajcxy y'ixpicyty, e ooy ymadacy miid y'ayuc etz miid ytung.

²³ Co Moisés anajty miidty huixchigüipx jimijt, chi pidacy yhuinma'ñ co nicxy ixa'ñ je' y'amigügtijc je Israel y'ap y'oc. ²⁴ Chi Moisés ijxy co tüg egipciojáy chaachytuñyii tüg je' y'amigüg. Chi Moisés yaj'o'cy je egipciojáy, yaj'ahuimbijty nej anajty y'amigüg yajtzaachytuñ. ²⁵ Hue' Moisés tijy co je' y'amigügtijc ajcxy huen nejhüy huinjihuüy co Dios nihua'naanip ma ymidzip miid Moisés ycixpi. Chi ajcxy ca'huinjihuüy co Moisés nihua'naanip. ²⁶ Com jabom Moisés paty mejtz Israel jäy chachtziptungixy. Chi Moisés jayajxemañ je tzip, chi nimay: “Miich ajcxy nay'amigüg'ajtip, ¿nej co mdziptungixy miich ajcxy miñ xyipy?” ²⁷ Je huidibi anajty ymigüg tzaachytuumb huin'it najtztijüy Moisés, nimay: “¿Pin ti xypidägy huindzin etz tiydumbi ma ich ajcxy? ²⁸ ¿Nej xyaj'ögaamich jadu'n nej axiy myaj'o'cy yi egipciojáy?” ²⁹ Co Moisés jadu'n midoy, chi yqueegy, ñicxy jim ma Madián naaxjot. Moisés jecy y'adzinaay jim Madián naaxjot, e jim oy ypicy. Chi ytöxyjcy paty metz ymang.

³⁰ Huixchigüipx jimijt naxy, huin'it jim adügtuum ma je cop huidibi yxií Sinaí, ñayguéxií tüg ángel jinjoty ma tüg quipymang huidibi anajty tzachtooyb. ³¹ Chi Moisés ooy jihüy huinmaay miid je' ycixpi huidibi anajty y'ijxyp. Co oy mihuingoñ, chi midoy co je Huindzin Dios ñimäyii: ³² “Ich Dios huidibi mmij'ap mmijteedy ajcxy Abraham, Isaac etz Jacobo Dios'ajtpy.” Chi Moisés chiyuygoty, ca' anajty ocjac-huindixpedaani. ³³ E je Huindzin Dios nimaayi: “Jen mgig, com je it ma miich mdinäy, Dios yi' y'it. ³⁴ Ich ti n'ixyich njäyich nej tzaachypi paatcixy jim Egipto. Ti nmidooyich co

yi'ajcxy yäxy ytinäy müd je tzaachypí ycixpi. Ti ngidägyich co ajcxy ngohuaanip. Hich müch nguexamyb jim Egipto ma yi Israel jäy ajcxy.”

³⁵ Chi Esteban yjacminañ:

—Co Moisés oga'n ñicxy ma hich ajt nmij'ap nmijteedy ca' ajcxy cöbijcy huen y'ane'müyb, chi ajcxy yminañ: “¿Pín ti xyñimäy co hich müch ajcxy nhuindzin'adüyb?” Co mimetz'ocpi Moisés ñicxy ma yi Israel jäy, je taabi anajty je ángel ti ymígapxyii jinye'ñ agujc, chi ajcxy cöbijcy. ³⁶ Je Moisés je' yajpidzim hich ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jim Egipto. Moisés ytuun oy mihuinmañ etz iixpejt huixchiguïpx jimijt jim Egipto, jim ma tzaptz mejy, etz jim ma mijtigiduum. ³⁷ Je Moisés huidibi jecy'ajty nimay je Israel jäy: “Dios y'ijxtihuipy tüg jäy ma müch ajcxy m'ap m'oc huidibi najtzcapxihuipy yi' y'ayuc, jadu'n nej ti xy'ijxtüyich ma müch ajcxy. M'amido'ijtip ajcxy yi' y'ayuc.” ³⁸ Je Moisés jim je' anajty mijtigiduum müd je mayjäy. Chi jim je Dios y'ángel müd müydacy ma je cop huidi yxí Sinaí, etz Moisés yajnax Dios y'ayuc ma hich ajt nmij'ap nmijteedy. Moisés ycöbijc Dios y'ayuc huidibi jugy'ájtín huinixíbi müd, etz jayhui'my müd hich ajt ycixpi.

³⁹ Chi hich ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy jecy'ajtpy ca' anajty ajcxy capxcöbigaangixy Moisés, ca' anajty cöbijccixy je' y'ané'mín, chachhuimbidaangixy jim Egipto. ⁴⁰ Chi ajcxy Aarón nimay: “Ndzojcpich ajcxy co müch oyduñ tüg Dios huidibi hich ajcxy xyhuinhuoohüp, com ca' nnejhuüyím ti jada' ti yjadyii je Moisés huidibi ajt xyajtzooním Egipto ñaaxjot.” ⁴¹ Chi oyduñ ajcxy tüg huajmang. Chi huindzigüy ajcxy je huajmang huidibi anajty ti yajcojcxixy, e ooy ajcxy mijotcujc'ajty huidibi ci'm anajty ti yajcojy. ⁴² Huin'it xí ajcxy Dios y'ixmajtzi, huen ajcxy ojadaty yi xí, yi po' etz madza'. Com jadu'n Dios y'ayuc cojaaybi cojaay co Dios jadu'n yminañ:

Israel jäy ajcxy canan hich je' huidibi ti mhuindzigüygixy jim mijtigiduum huixchiguïpx jimijt.

⁴³ Ti mgiyníxcixy Moloc ytijc etz yi Renfán ymadza', tzadzech, quipychech etz oorí oyduñ huidibi müch ajcxy ci'm myajcoj huidibi anajty ajcxy m'ojadadamy. Paady hich müch ajcxy nyajpidzimaangixy ma yi mnaaxjot, e nguexaangixy jiguem jim Babilonia nünaxy.

⁴⁴ Chi Esteban yjacminañ:

—Jim mijtigiduum hich ajt nmij'ap nmijteedy ymüd anajty cochactijc ma anajty ajcxy Dios huindzigüy. Jiiby anajty ajcxy yujcciy je tzaa ma Dios ytiy'ajt ycojaayity. Je cochactijc ajcxy ycoj jadu'n nej anajty ti yaj'ane'myüi Moisés, e nej anajty yajni'ixiyüi nej tunipy. ⁴⁵ Hich ajt nmij'ap nmijteedy mihuim

je cochactijc, e ñich ajt nmij'ap nmijteedy huídibi miiñ ma jada naaxjot miiđ Josué, chi mimiñ ajcxy je cochactijc je taab ajcxy mimadacy je ymidzip canaag'agajp. Dios yajpidzim je' ajcxy ymidzip ma je naaxjot, jigix yajcidigihuij ñich ajt nmij'ap nmijteedy. Yajtuuñ ajcxy je cochactijc, ixti cooni David ytigiiy ane'mbi. ⁴⁶ Dios yjäyğidaac je rey David, e David yjacoja'ñ anajty tüg tijc oyduñ ma jëbi yaj'ojadaty yajhuindzigiiy Dios, je Dios huídi Jacob mijpidac jecy'ajty. ⁴⁷ Per Salomón je' oy cojy Dios ytijc. ⁴⁸ Oy yi Dios tzajpjotypi ca' chinäy ma yi tijc tiibi jäy cojy. Jadu'n nej je Dios y'ayucnajtzcapxiiybi jecy'ajty jaybety co Dios jadu'n yminañ:

⁴⁹ Je tzajp hue' je' ñich n'ane'mdac, jada naaxhuiñybi ñich ndecypocxtac. ¿Ti tijc ñich miich ajcxy xycojaanip? ¿Ma je it huídibi it ma ñich jëbi nbocxy?

⁵⁰ ¿Nej cay ñich ti n'oyduñdäy tüg'óciy?

⁵¹ Miich ajcxy ooy mjotjuuñity, ca' mgapxymidoy Dios. Jadu'n Esteban yjacmínaañ:

—Jadu'n miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miiđity jadu'n nej jäy ajcxy huídibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiiyi. Miich ajcxy játyim midzip'ajtpy je Espíritu Santo. Mdügiyb ajcxy miiđ mmij'ap mmijteedy. ⁵² Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy chaachytuun tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiiybi. Yi' ajcxy yaj'o'c Dios y'ayucnajtzcapxiiybi huídibi jayijp'aty najtzcapxiiy co yminañ tüg jäy huídibi tudägyip. E co je tudägy jäy ymiñ, chi miich ajcxy agojix myaj'o'cy. ⁵³ Je Dios y'ángel miich ajcxy xymooy je Dios ytiy'ajt, e ca' ajcxy mgöbijcy.

Yajtzaagögätzciy Esteban

⁵⁴ Co je mayjäy midoy jadu'n nej Esteban yminañ, chi ajcxy mijotmätcoty Esteban, chi ytigiiy ajcxy tützmucxpi tützqueetpi. ⁵⁵ E chi je Esteban jihuiy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ, chi chajp'ijxy, e ijxy yi Dios y'oy'ájtin etz ijxy Jesús ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy. ⁵⁶ Chi Esteban nimay je mayjäy:

—ijxcix! N'ijxypich yi tzajp ahuädz, e n'ijxypich je jäy huídibi tzoon tzajpjoty ytinäy a'oy'amy ma Dios Teedy.

⁵⁷ E chi je mayjäy ajcxy ytätz'ac amo'cxy, chi ajcxy ytigiiy huambi jihuiybi, e chi ajcxy nimujcy yajmujcy Esteban. ⁵⁸ Chi ajcxy yajpidzimy Esteban cajppa', je' oy cögätzciy. Je tiy'ajt yejcpí huídibi jadu'n idiütz, chi yjocxhuit ajcxy yajmihui'my tüg yeeg'anäg huídibi anajty yxi Saulo. ⁵⁹ Jim anajty ajcxy Esteban tzachätzciy. Chi Esteban Dios mibijctzoy, yminañ:

—Huindzin Jesús, cöbícigich n'alma.

⁶⁰ Huin'it ycoxtinay'ahuiy, e chi yaaxqueegy mic yminañ:

—Huindzin, ca' mbocoy ixipy nej ajcxy xytuñich.

Co jadu'n Esteban ymínanday, chi oy y'ögy.

8

Saulo pahuidijttägy ooy mibijcpidijc

¹ Saulo ytuun quipxycapxy müd huidibi ajcxy yaj'o'c Esteban.

Huin'it xii yaj'ixhuidijt yajpahuidijt pinjaty anajty Jesús mibijcp jim Jerusalén. Tüg'óciy je jäy ajcxy huidibi Jesús mibijcp anajty yqueec-huäcxtay, ñicxy ajcxy jim Judea ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Jëyi je majmetzpi apóstoles ajcxy jac-hui'müy. ² Nijëjity yëydijc huidibi Dios huindzigüyb oy yaj-naxtigüy Esteban. E ooy ajcxy jotmay jihuiy, yaaxy ajcxy müd je' ycixpi. ³ Chi Saulo ooy ixhuidijtcoty pahuidijtcoty huidijaty Jesús mibijcp etz tijc tijc anajty yajpidzimy pahuich pajuguty yëydijctijc etz töxyjäydijc, e pidaaccixy anajty pujxtigoty.

Jim Samaria ajcxy capxhuäcxy Dios y'ayuc

⁴ Je huidi ajcxy queec-huäcxtay ycapxhuäcxyp anajty ajcxy Jesús y'ayuc huen tim ma'amy huidijtcixy. ⁵ Nidügti huidibi anajty yxii Felipe ñicxy jim Samaria, ytigüy y'ayuccapxhuäcxpi, yajnimay ajcxy Cristo ytiy'ajt. ⁶ E je jäy ajcxy ñayyöymujci nidüg'óciy ajcxy y'amido'ijtcixy janch amoñyi jadu'n nej Felipe anajty ymiydägy e iixyp anajty ajcxy je mijhuinma'ñ huidibi Felipe anajty ytumyb. ⁷ Com may anajty jäy jim huidibi müd ca'oybi ma yjot yhuinma'ñ, e tzoocp anajty ajcxy. E co je ca'oybi anajty ypidzimy ma je jäy, chi je jäy ooy yjacyaaxqueecy. Etz nañ mayjäy anajty chögy huidibi ca' yci' ytecy yücxy etz tecyma'tpi. ⁸ E jadu'n je mayjäy ajcxy anajty jim ooy yjotcujcity.

⁹ Jim anajty tüg yëydijc huidibi anajty yxii Simón huidibi anajty ti ni'ixpigüy huijyjäy huinma'ñ, e ooy anajty may Samaria jäy huin'üñ, ymína'ñ co je' anajty ymijity yjanchity. ¹⁰ Tüg'óciy jäy anajty oy amido'ijtcixy Simón y'ayuc, pi'ctijc etz mij'anäctijc, e ymínaangixy:

—Jadayaabi yëydijc ymüd jada Dios ymic'ajt.

¹¹ Ooy anajty je jäy ajcxy Simón mijnicxpejtcixy, com müd je mañ'ajt anajty jecy ti chachhuin'üñigixy. ¹² Co je Samaria jäy mibijcy je ayuc jadu'n nej Felipe ñimiydacy Dios y'ané'min etz Jesucristo, chi ajcxy ñiibejty yëydijctijc etz töxyjäydijc. ¹³ Etz je Simón, je huijyjäy, nañ jadu'n mibijcy e ñiibejty. Chi Simón puyöyiy Felipe, ooy jihuiy huinmaay jadu'n nej je mijhuinma'ñ huidibi anajty Felipe ytumyb etz jadu'n nej anajty Dios ymic'ajt iixi.

¹⁴ Co ajcxy je majmetzpi apóstoles ajcxy, huidi anajty jim Jerusalén, nejhuüy co je Samaria jäy anajty ti cöbijccixy Dios

y'ayuc, chi ajcxy quejxy jim je Pedro etz Juan. ¹⁵ Co Pedro etz Juan yja'ty jim Samaria, chi ajcxy Dios mibijctzoy miid je mibijcpidijc ycixpi, jigix ajcxy ymöhuiyb je Espíritu Santo. ¹⁶ Com ca'ni anajty je' ajcxy ñicidägyii, jëyi anajty ti ñibejtciy ma Huindzin Jesús yxi. ¹⁷ Huin'it Pedro etz Juan cñixajy ajcxy, e chi je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy ajcxy.

¹⁸⁻¹⁹ Co Simón ijxy co je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy co y'i apóstoles ajcxy ycñixajy, chi Simón yaj'ahuaniiy je' ajcxy meeñ, yminañ:

—Mooygich nañ jadu'n yi mic'ajt jigix co ngñixájibich hueñypinity nañ jadu'n jëbi ajcxy je Espíritu Santo y'adigiiy yjottigiiy.

²⁰ Chi Pedro nimay Simón:

—Mi'ögihuiy miich mmeñ, miid co mhuinma'ñ ti mbidägy co meeñyigix mbada'ñ je huidibi Dios ñiyejcp. ²¹ Com miich ca' xypaady jadyaabi tung, com miich mjot mhuinma'ñ ca' ytudägyty ma Dios. ²² Jothuimbit e ixmatz yi mjibic-huinma'ñ, e mibijctzou Dios, ca' jécyity xyhuinmeecxipy jadu'n nej jibic mjot mhuinma'ñ mmidity. ²³ Com janch ta'm miich mjot mhuinma'ñ, e yi jibicpi hue' xymidity mach.

²⁴ Chi Simón y'adzooy:

—Mibijctzou je Huindzin Dios miid iich ycixpi, jigix ca' ti xyjadipyich jadu'n nej miich ti xyñimäyich.

²⁵ Co Pedro etz Juan tiy'ajt yejcy etz capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Samaria, chi ajcxy yhuimbijty jim Jerusalén. Chi ajcxy canaag agajp ñaxiiy jim Samaria ñaaxjot, e capxhuäcxy Dios y'ayuc nej ajcxy y'alma nidzoocin paadipy.

Felipe miid je Etiopía jäy

²⁶ Huin'it xii Huindzin Dios y'ángel migapxy je Felipe, nimay:

—Tzoon ya, nicx ma madzäcruudz ypidzimy, ma je tü'aa huidi tzomb jim Jerusalén huidibi nicxp jim Gaza.

Je' je' je tü'aa huidibi adügtuum najxp. ²⁷ Felipe tim janitzon e ñicxy, e tü'am naybaatti miid tüg Etiopía jäy. Hue' je' anajty eunuco, migtungmiid jim Etiopía. Yi' je' tesorero'ajt anajty ma je töxyjäy huidibi anajty yxi Candace huidibi anajty ane'mb jim. Je eunuco jim anajty ti y'oy Jerusalén Dios ojadajtp. ²⁸ E chi yhuimbijtni anajty ma ycajp, iñayb anajty carretijoty yam chachnecapxy. Hue' anajty chachcapxyp je Dios y'ayuc huidibi Isaías ycojaay. ²⁹ Chi je Espíritu ñimay Felipe co huen nicxy najtzpadiy je carreti ma je eunuco anajty y'iñäy.

³⁰ Co Felipe mihuingoñ je carreti, chi midoy co je jäy anajty capxy je necy huidi Isaías yjaay, chi y'amidooy:

—¿Nej mhuinjihuuyb huidibi mgapxyp?

³¹ Chi je jäy y'adzooy:

—¿Nej ñich nhuinjihuñhiipy pen ca' pin xyajnimäyich?

Chi je eunuco nimay je Felipe co huen müd ñäyii carretijoty.

³² Je huídibi anajty je eunuco chachcapxyp jadu'n je' anajty yminañ:

Jadu'n ajcxy ñicxy yaj'ögy nej jäy borregi ñicxy yaj'ögy. Je' amoñ'ijty jadu'n nej borregi amoñ'ity co jäy ñime'pxy. Ni tüg'aa huam ycaminañ.

³³ Ti jäy yajtzöyduñyí, ca' ajcxy a'ixiíy co yjanayñigapxtüdaani. Ni y'ap y'oc ycaca'ty pin ocnigapxtüdiib. Co yaj'öci, chi chooni ya naaxhuiñ.

³⁴ Chi je eunuco y'amidooy Felipe:

—Tunmay'ajt yajnimaaaygich pin jada ayucnajtzcapxiíybi ñimiydacpy, ¿ci'm ñayñimidyägyii o ji jada huingbi pin nimiydacpy?

³⁵ Chi Felipe yajtzondacy je ayuc capxtiicxin ma jadayaabi Dios y'ayucjoaaybi ñecy. Chi yajmüdmíydaaci nej Jesús yajty y'ayoy. ³⁶ Co ajcxy ñajx ma tüg ñii, chi je eunuco yminañ:

—Cha ñii, ¿nej ca' ñich jëbi huaad nnibetyi?

³⁷ Chi Felipe y'adzooy:

—Pen mmibijcpy Jesús müd tüg'óciy yi mjot mhuinmañ jëbi mnibety.

Chi je jäy y'adzooy:

—Nmibijcpyich co Jesucristo Dios yi' y'ung.

³⁸ Chi je eunuco nimay je carreti huindzin co huen yajtinayxipy je' carreti. Chi nimetz ajcxy ñicxy ma ñii, e chi Felipe yajniibejty je eunuco. ³⁹ Co ajcxy ñiibidzimy, chi je eunuco ixtigoy je Felipe. Jadu'ñyi je Huindzin Dios y'Espíritu yajnicxi. E chi je eunuco ytü yajyöyñi jotcuyc. ⁴⁰ Felipe yajpaty jim Azoto, chi ñajxy cajp cajp capxhuäcxi Jesucristo y'ayuc ixti yja'ty jim Cesarea.

9

Saulo yjothuimbijty

¹ Ooy Saulo tzach'ixhuídipty pahuídipty Jesús yjäy, y'ahuändacy ooy, e yaj'öga'ñ anajty ajcxy. Paady oy icy je teedy mïjtungmüdpí, ² píjctzoy cötújcin, co anajty ñicxa'ñ jim Damasco ma yi judíojäy ajcxy ñaymujctac, madza'ñ pinjaty Jesús y'ayuc mibíjcp. Saulo yajmiina'ñ anajty ajcxy mach jim Jerusalén huen yëydiictijcity huen töxyjäydijcity. ³ Jim anajty Saulo ñicxy mihuingoñ je Damasco cajp. Huin'it jotcömoñyi je tiicxin huídi tzomb tzajpjoty, ñigidaaci jühuidity je Saulo.

⁴ Huin'it Saulo yciday, e midoy co ñimäyii:

—Saulo, Saulo, ¿na'amy co yxhachpahuídiptägyich?

⁵ Chi Saulo yajtiy:

—¿Mbin miich, Huindzin?

Chi midoy co y'adzoyii:

—Ich je' Jesús, je huídibi miich mdzachpahuidijttacpy, ci'm nayyajtzaachytunyii jadu'n nej huajyuub co jipconebi'y huídi miid ñuumygyumyíi.

⁶ Chi Saulo chiuyugoty chachchigiiy, e yminañ:

—Huindzin, ¿ti mdzojcpy ndunipyich?

Chi je Huindzin Jesús ñimaayi:

—Pidig etz nicx cajpjoty, e jim nyajnimahuipy ti jébi mduñ.

⁷ Je yéydijtc huídibi anajty Saulo ymiid ooy ajcxy ñay'adzigiiyi, co midoy je' ajcxy ayuc e ca' ajcxy ni pin ma y'ijxy. ⁸ Chi Saulo ypidigy, e co huindicxici ca' pin ma oc'ijxni. Chi ajcxy majch Saulo ma yci', e chi ajcxy huijtznicxy jim Damasco. ⁹ Tugig xii Pablo jim y'ijty huiintz, ca' ycaay y'uucy.

¹⁰ Jim Damasco anajty tüg yéydijc chinäy huídibi Jesús y'ayuc mibijcip, huídi anajty yxii Ananías, cumäyjoty Dios ñimaayi:

—¡Ananías!

E chi je' y'adzooy:

—Cha ich, Huindzin Dios.

¹¹⁻¹² Chi je Huindzin Dios ñimaayi:

—Pidig, nicx ma je tü huídibi yxii Derecha, e jim ma Judas ytjtc yajtiü tüg Tarso jäy, huídi yxii Saulo. Dios mibijctzoob je' jim cham, cumäyjoty ti huin'ijxy tüg yéydijc huídi yxii Ananías, co oy ñimiñyíi, e ycinixajiiy jigix y'ijxigip jadüg'oc.

¹³ Chi Ananías y'adzooy:

—Huindzin Jesús, mayjäy ti xyajmiidmiydägyich ajcxy jadu'n nej yi Saulo jibic y'idich jim Jerusalén miid miich mjäy ajcxy. ¹⁴ Jadachambi ti mimiñ ya je necy, ma teedy migtungmiidpi ti ycötujcmöyíi, co huen majztäy je jäy, e yajnicxtahuipy jim Jerusalén, tüg'óciy pinjaty ojadajtp miich mxii.

¹⁵ Chi je Huindzin Jesús nimay Ananías:

—Nicx, com ti ich nhuin'ixy yijiibi yéydijc, jigix ich nxii etz n'ayucich capxhuäcxipy ma tüg'óciy naax cajp huídi ca' yjudíojäyity, etz ma yi reydyjc, etz nañ jadu'n ma yi judíojäy ajcxy. ¹⁶ Ich yi' nyajnimahuipy tüg'óciy, nej ayo'n yajnaxipy miid ich nxii ycixpi.

¹⁷ Chi Ananías ñicxy ma Saulo anajty ti yjättägy, co ytigiiy tigoty, chi cinixajy Saulo, e chi nimay:

—Migüg Saulo, je Huindzin Jesús huídibi nayguëxici jim tü'am ma miich anajty miiñ, yi' ti xyquexyich jigix m'ijxigipy jadüg'oc, etz je Espíritu Santo xyñidigihuip xycödigihiup.

¹⁸ Mic'amy ycäy ma Saulo yhuin jadu'n nej acx ñimeeñ, chi y'ijxy. Huin'it Saulo ypidigy e chi yajniibejtí. ¹⁹ Chi Saulo

ycaay y'uucy, e chi ymic'pajcy jadüg'oc. Chi jim mïid'ijty jecy huidibi ajcxy ixpijcip Jesús y'ayuc jim Damasco.

Saulo capxhuäcxy Dios y'ayuc jim Damasco

²⁰ Chi janch mic'amy Saulo ytigüy Dios y'ayuccapxhuäcpx ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac jim Damasco, yminañ co je Jesús hue' je' Dios y'ung. ²¹ Tüg'ócüy pinjaty anajty midoohuip Saulo y'ayuc, ooy ajcxy jihuiy huinmaay, etz ñayñimáayigixy:

—¿Nej ca' jada' yjējity je huidibi tzachyajcödigoyam yi jāy ajcxy huidibi Jesús yxii miyaax ojadájtíp jim Jerusalén? ¿Nej ca' jada yjējity huidi anajty ti ymiññ ya jāy ymajtzpi, e nicxy cīyega'ñ ma teedy mijtungmïidpi?

²² Je Saulo capxhuacxip anajty Jesús y'ayuc huinmic jotmic, e nigapxtāy co Jesús hue' je' je Cristo, chi yi judíojäy ajcxy huidi anajty jim tzinaayb Damasco cijx ajcxy yhuinma'ñ tigojdāy.

Saulo yqueecy ma judíojäy ajcxy

²³ Ti anajty hueeni xi tiempo ñajtzninicxiyñi, chi je judíojäy ajcxy ñaygapxi co yaj'ōgaangixy je Saulo. ²⁴ Saulo ñejhuiy co anajty yaj'ōga'ñyii. Chi jim anajty ajcxy y'ahuixyii xim tzuum ma je poch aguu cajppābi, jim anajty yaj'ōga'ñyii. ²⁵ E je jāy ajcxy huidibi anajty ymijpidacpy Jesús, chi je' ajcxy codiyñajxy je Saulo mijcachjoty ma je pochycop huidi je cajp mïid jübojtz'ahuidityity, e jadu'n je' choocy.

Saulo yajpaady jim Jerusalén

²⁶ Co Saulo yja'ty jim Jerusalén, oy japuyöyihuaañ je mibijcpidijc ajcxy. Nidüg'ócüy anajty ajcxy ooy tzigüygixy anajty com ca' anajty mibijccixy co je Saulo ti anajty yjothuimbity.

²⁷ Chi Bernabé yajnicxy Saulo ma je nimajmetzp apóstoles ajcxy yajpaady, e chi yajmïidmīydactay nej Saulo anajty ti ixxy je Huindzin Jesús tü'am, e nej anajty Saulo Jesús y'ayuc ti capxhuäcxi huinmic jotmic jim Damasco. ²⁸ Huin'it Saulo yhui'my jim Jerusalén, e mïid huidity anajty ajcxy. ²⁹ Aamic jotmic capxhuäcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, etz mïid miydaaccixy e ñaymicmigápaxigixy mïid je judíojäy huidibi griego ayuc caxp. E je' ajcxy nihuinmayiyb co yaj'ōgaangixy. ³⁰ Co je mibijcpidijc nejhuñy, chi ajcxy yajnicxy je Saulo jim Cesarea, e chi ajcxy quejxnajxy huen nicxy jim Tarso.

³¹ Huin'it tiempo je' ajcxy huidijaty mijpidacp Jesús, jotcuje anajty chinaaygixy, e ñigi anajty ixpijcidich Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej yi huidibi ajcxy tzinaayb ma yi Judea ñaaxjot, Galilea ñaaxjot, etz Samaria ñaaxjot. Chi ajcxy ooy yajmij'ajtcixy je Huindzin Jesús, e mïid je Espíritu Santo ypubéjtin, ñigi anajty yjacmayiygixy.

Pedro yajtzoocy Eneas

³² Co anajty Pedro yhuuidijty cogapx̄iy cajp cajp je mibijcp̄idijc ajcxy, y'oy nañ jadu'n ma je mibijcp̄idijc ajcxy huidibi tzinaayb jim Lida. ³³ Jim minaybaatti t̄üg ȳȳdijc huidibi anajty yx̄ii Eneas, huidibi anajty ti ypa'm'ijtni tuctujc jimijt, hue' je' anajty yc̄ixuxy ytecyxuxy. ³⁴ Chi Pedro nimay:

—Eneas, Jesucristo xyajtzoocp, p̄id̄ig, etz yajp̄id̄ig ȳi mmaabejt.

Chi Eneas mic'amy ypid̄igy. ³⁵ Chi ijxy t̄üg'óciy jāy huidibi tzinaayb jim Lida etz Sarón. Chi ajcxy yjothuimbijttay nid̄üg'óciy, ixmajtztay t̄üg'óciy ȳi ñi'ap huinma'ñ e j̄ijpt̄iḡiȳiy ȳi Huindzin Jesús y'ixp̄ijc̄in.

Co Dorcas y'o'cy, chi yjugyp̄ijcy jad̄üg'oc

³⁶ Je huin'it tiempo jim Jope, jim anajty t̄üg t̄oxyjāy chināy huidibi mibijcp̄ Jesús, hue' anajty yx̄ii Tabita, je' huidi griegojāy ytiyp Dorcas. E je Dorcas oy x̄ii tiempo anajty yajnaxy mi'oyjāy'aty ȳi jāy ajcxy. ³⁷ Jadu'n yjajti huin'it tiempo Dorcas ypa'mbejty, e chi ytimy'o'cy. Co ajcxy yajtziiday, chi ajcxy je öcp̄i yajnicxy ma je t̄ijc m̄imejtn̄ihuijtzp̄etyp̄i. ³⁸ Je Jope cajp naym̄ihuingon'ājtip anajty m̄iid Lida cajp ma anajty Pedro yajpaady, co mibijcp̄idijc ajcxy anajty nejhuiy co je' anajty yj̄im̄ity, chi ajcxy mejtz ȳȳdijc quejxy co huen nimāȳii:

—Min tzojc ya Jope.

³⁹ Huin'it Pedro ñicxy m̄iid je' ajcxy. Co jim yja'ty, chi ajcxy yajnicxy ma je t̄ijc m̄imejtn̄ihuijtzp̄etyp̄i, e jim anajty ajcxy je co'ögy t̄oxyjāydijc ajcxy ytinayj̄uhuiditȳi ma je öcp̄i, chachyaaxc̄ixy. Chi ajcxy Pedro yaj'ijxy je huit n̄ijen huidibi Dorcas anajty ti yaj'oȳiy co anajty yjugy'atyñi. ⁴⁰ Mic'amy je Pedro quejxp̄idzimday je jāy ajcxy. Chi ycoxt̄inay'ahuiy, e Dios mibijctzoy. Chi huindixpejty je öcp̄i, nimay:

—Tabita, p̄id̄ig.

Huin'it Tabita yhuindix̄igy, e ijxy je Pedro, chi ñ̄ayguḡiy. ⁴¹ Chi Pedro majtzi yci', e chi huijtz̄igy. Chi yaaxi ymiḡügt̄ijc etz co'ögyt̄oxyjāydijc ajcxy, chi ajcxy yajc̄id̄iḡiȳi juugy. ⁴² T̄üg'óciy jāy ajcxy jim Jope nejhuiyday co Pedro yajjugyp̄ijcy je Dorcas. E mayjāy mibijcy je Huindzin Jesús. ⁴³ Jadu'n yjajty co Pedro y'ijty jim Jope canaag x̄ii ma je coodzpi yt̄ijc huidi anajty yx̄ii Simón.

10

Pedro etz Cornelio

¹ Jim Cesarea anajty t̄üg tungm̄idpi huidi anajty yx̄ii Cornelio, hue' je' anajty capitán'ajtp ma t̄üg batallón soldado ajcxy yx̄ij̄ip, la Italiana. ² Je Cornelio ooy anajty ytudāgȳity, etz je' m̄iid t̄üg'óciy y'ung yt̄oxyj̄ic ooy anajty yajm̄ij'ajtc̄ixy

Dios. Je Cornelio nañ jadu'n ypubety müd meeñ je judíojäy ayoohtijc, e je' Dios ojadajt anajty jabom jabom. ³ Tüg xii, minacyxii anajty, Cornelio huin'ijxy janch huädz Dios tüg y'ängel ñigidaaci, e ñimaayi:

—¡Cornelio!

⁴ Chi Cornelio huindicxpejty je ángel janch tzigiiyb anajty, e chi yajtiy:

—¿Ti Huindzin?

Huin'it je ángel y'adzooy:

—Jadu'n nej mDios'ojadaty etz jadu'n nej mbubety ayoohtijc ti Dios jäygidägy. ⁵ Quex mjäy jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón, huidibi nañ jadu'n yajtijp Pedro. ⁶ Jim je' yja'ttacy ma jadügpi Simón, je cootzpi huidi ytijc mihuingon mejypa'. Je Pedro xyajnimähuipy ti mdunipy.

⁷ Co je ángel ñicxni huidi anajty ti ymigapxyii, chi Cornelio yaaxi mejtz ytumbi, etz tüg soldado huidi Dios capxymidoob, etz huidibi je Cornelio ooy ymijnicxpedyii.

⁸ Chi yajmüdmüydactay nej je ángel ñimaayi, chi ajcxy quejxy jim Jope.

⁹ Com jabom jim anajty je quejxyöybi ajcxy ñicxy mihuingon Jope, cujc yxii anajty, e chi Pedro ypejty ma tijcnicx Dios ojadajtp. ¹⁰⁻¹¹ Ooy Pedro anajty yuubögyii, e ooy jacaya'ñ, jimni anajty yjicxy yaj'oyiyii. Chi Pedro huin'ixy je tzajp ahuädz, e huin'it ijxy quidägy jadu'n nej poob huit mijpi yxóchity majaty ytaatz. ¹² Jiiby ma je poob huit, jiiby anajty canaagnax iyujc huidijaty midaax yci' ytecy etz tza'ñ etz joon.

¹³ Huin'it Pedro midoy co anajty ñimäyii:

—Pedro, pidig nicxy yaj'ög yi iyujc etz tzüdz.

¹⁴ Chi Pedro y'adzooy:

—Ca', Huindzin, caminaabi iich ti njicxy huidibi jibíicp etz huidibi ca' ñigödúcyity nicxy judíojäy jicxcixy.

¹⁵ Huin'it jadüg'oc ayuc midoy ñimäyii:

—Huidibi Dios yajhuäch ca' huaad mdijy co yi' yjibicity.

¹⁶ Tugüig'oc jadu'n yajti, chi je poob huit ypättigiiyñi tzajpjoty. ¹⁷ Jim anajty Pedro tzachhuinmay nej anajty yhuimbizimy je tübi icy co yja'ty ma tijc aguu je Cornelio yquexyöybi huidi ajcxy anajty nidiihuip yajtiihuip je Simón ytijc. ¹⁸ Chi ajcxy mic ycogapxyiy yajtiy pen jim anajty yjättägy Simón huidibi anajty nañ jadu'n yajtijp Pedro. ¹⁹ E je Pedro je' anajty chachhuinmaayb tübi icy, chi je Espíritu Santo Pedro ñimaayi:

—Tugüig yëydijc ji xy'ixtäy. ²⁰ Pidig e minac, nicx müd je' ajcxy, e ca' ti mhuinmay, com iich jadu'n ti nnimäy co huen xy'ixtäy.

21 Huin'it Pedro yminajcy ma je' ajcxy, je Cornelio quexyöybi, ñimay ajcxy:

—Ich je' huidibi miich ajcxy m'ixtaayb, ¿ti ycixpi co ti mmiingixy?

22 Chi ajcxy y'adzooy:

—Yi' ich ajcxy ti xyquexyich yi Cornelio huidibi capitán'ajtpi, je' tudägy jäy huidibi Dios yajmij'ajtp, je' huidibi tüg'óciy judíojäy ooy tzójcixy, etz cōmaaygixy. Huindzin Dios tüg y'ángel ñimay Cornelio co miich miñ nyajhuoy, jigix mnícxip ma yi' ytijc, e y'amido'ida'ñ ajcxy nej miich myaj'ixpiga'ñ.

23 Chi Pedro yajtijctigiy je' ajcxy. Chi ajcxy jim ymaahui'my. Com jabom Pedro ñicxy miid je' ajcxy, e chi nijējity ypanicxi huidibi mijpidacp Jesús huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jope.

24 Com jabom ajcxy yja'ty jim Cesarea ma Cornelio anajty y'ahuixy tūgmucy miid yjugymigüg, etz nijējity pin ooy miid ñaymigüg'adyii, huidijaty anajty ajcxy jayijp ti ñimäy. 25 Co Pedro oyjäty ma je' tijc, chi Cornelio ytijcpidzimy oy yjijpcobadiy je' Pedro, e chi ycoxtinay'ahuixy yajmij'ada'ñ anajty je' Pedro.

26 Chi Pedro huijtztinayigy je' Cornelio, e ñimay:

—Tinayig, ca' xyajmij'ida'ñich, nañ jadu'n ich njäyity nej miich.

27 Miid anajty ycapxy ymiydägy co ytijctigiy, jüby anajty mayjäy ni'amugi'ahuixcixy. 28 Chi Pedro ñimay ajcxy:

—Miich ajcxy mnejhuixy co yi judíojäy ycostumbre capx'aducy ca' huaad judíojäy yöymucy miid huidibi ca' yjudíojäyity, ca' huaad ytigiygixy ma ajcxy ytijc. Per Dios ti xyajni'ixiyich co ca' huaad nmina'ñich ca' oyjäyity huádzjäyity pinjaty. 29 Paady co oy ti xyajhuoyiijich ti nmiiñich, ni ca' huam ti nmina'ñich. Nnejhuixhuaamyich na'amy co oy ti xyajhuoyiijich.

30 Chi Cornelio y'adzooy:

—Cham ymimidaaxxiijy, jadu'n nej jadachambi hora, ya ich anajty ma ndijcich, jaygay jay'ügy nDios'ojadatyich. Com hue' anajty mijminacy xi' mina judíojäy ajcxy ycapxtaaccixy, co tüg ñayguëxici jadu'n nej jäy miid ypoob huit janch adixcp.

31 E je' ángel xyñimaayich: “Cornelio, Dios ti xymidoohui m'oración e ti jadu'n jäygidägy jadu'n nej mbubety yi ayoobtijc ajcxy. 32 Quex mdumbi jim Jope, huen nicxy yajtzoñ Simón huidi nañ jadu'n yajtijp Pedro. Jim Pedro yja'ttägy ma je cotzpi ytijc huidibi yxi' Simón, huidibi tzinaayb mihuingon mejypa'. Co je' ymiinipy, chi xymidmiydägipy.” 33 Paady nguejxyich janch mic'amy huen nicxy xy'ijxtäy. E ti may'ajt mduñ co ti mmiiñ. Jadachambi cha ich ajcxy nidüg'óciy

ma Dios yhuinduu. E n'amido'idáangixyich tüg'óciy je y'ayuc huídibi je Huindzin Dios ti xyaj'ane'my jébi xyajnimaaagyixy.

Pedro Dios ytiy'ajt nigapxy nimiydacy ma Cornelio ytiyc

³⁴ Huin'it Pedro ytiy'ajt y'ayuccapxhuácxpi, nimay ajcxy:

—Jadachambi huinjihuuybich, co yi Dios ca' ni tüg ix'yixy jäy, y'actzojctaaayb hueñypínity. ³⁵ Dios ycöbijcyp hueñypinjäyity huídibi tzinaayb huen huídibi naax huen huídibi cajpity, pen chigiyb ajcxy Dios, pen tumyb oybi. ³⁶ Dios ti quexy yi' ytiy'ajt ma yi Israel jäy ajcxy, yajnimay co ji cham jotcuyc'ájtín miid Jesucristo ich ajt nHuindzin. ³⁷ Miich ajcxy mnejhuuyb yajxon nej ti ytunyii ti yjadyii ma judíojäy ajcxy ñaax ycajp chondacy jim Galilea, Juan el Bautista ti anajty capxhuácxí Dios y'ayuc ytiy'ajt etz yjäyajniibety. ³⁸ E mnejhuuyb miich ajcxy co Dios yejc je Jesús je Nazaretpi je Espíritu Santo, e nej Jesús yhuídijty e tuuñ oy'ájtín, etz mijhuinma'ñ, jadu'n nej yajtzocy je jäy ajcxy huídi anajty ane'm'ijtp ma yi mujcu'. Com Dios anajty miid y'ity je Jesús. ³⁹ Ich ajcxy je tiy'ajt nmíidich tüg'óciy jadu'n nej Jesús yjajty y'ayoy jim Judea naaxjot etz jim Jerusalén. Huin'it ajcxy Jesús yaj'o'cy cruudzcíxy. ⁴⁰ E Dios yajjugypijcy codugüg xii, e chi yajnayguëxíci ma ich ajcxy. ⁴¹ Ca' ti yajnayguëxígyii ma tüg'óciy jäy, jëyi ma ich ajcxy huídi jayijp Dios yhuin'ijx jigix tiy'ajt nyegipyich. Ich ajcxy caaymujc uucmujc huin'it co yjugypijcy ma y'o'cy. ⁴² Ti xyquexy ich ajcxy ayuc ngapxhuácxpi ma mayjäy ajcxy etz nídiy'ajt'adipyich ajcxy co Dios Jesús ti pidägy mij'ane'mbi ma yi juugypi etz ma yi ögypi. ⁴³ Nañ jadu'n jecy'ajty tüg'óciy Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñimiydac ajcxy Jesús, e yminañ ajcxy co tüg'óciy je jäy ajcxy pinjaty mibijc je Cristo, Dios huinmecxiib ajcxy ypocy.

Je Espíritu Santo ycidacy ma je ca'pi ajcxy yjudíojäyity

⁴⁴ Yam anajty Pedro ycapxyñi co je Espíritu Santo ñídigüyi ycödigüyi ajcxy nidüg'óciy huídijaty y'amido'ijt Pedro y'ayuc. ⁴⁵ E je judío mibijcpíidijc ajcxy tiibi anajty miin miid Pedro, ooy ajcxy jihuiy huinmay co Dios quejx Espíritu Santo ma je jäy ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity, ⁴⁶ co midoy ycapxcixy miid huingbi ayuc, etz cömaygixy jäymejtcixy Dios. ⁴⁷ Chi Pedro yminañ:

—¿Nej ca' jada' y'óyity co ñiibedipy ajcxy huídibi Dios ti ymóoyigixy je yEspíritu Santo jadu'n nej ich ajt xymooyim?

⁴⁸ Chi Pedro ni'ane'mdiy huen niibejtcixy ma Huindzin Jesucristo yxii. Huin'it ajcxy Pedro cohuaniy huen hui'my tüg xii mejtz xii miid je' ajcxy.

11

Pedro yajmüdmüydacy jim Jerusalén nej anajty ti ytuñyü ti yjadyü

¹ Je apóstoles ajcxy etz je mibijcpidijc ajcxy huüdi anajty ajcxy jim Judea, midoy ajcxy ayuc co nijëjity jäy huüdi ca' yjudíojäyity ti anajty ajcxy cöbójcy Dios y'ayuc. ² E co Pedro yhuimbijty Jerusalén, chi nijëjity judíojäy ajcxy ogy Pedro, je' ajcxy huüdibi tzachmijpidaaccixp judíojäy ycostumbre jadu'n nej ajcxy t'y'ajttüygixy ymang. ³ Je' ajcxy nimay Pedro:

—¿Na'amy co oy ti mgo'ixüy jäy ajcxy huüdi ca' yjudíojäyity, etz ti mgay m'ügy müd je' ajcxy?

⁴ Chi Pedro nimüydactay tüg'ócüy jadu'n nej anajty ti yjaty, chi ymünañ:

⁵ —Jim üch anajty Jope nDios'ojadatyich. Chi nhuin'ijxyich jadu'n nej tüg mij poob huit chooñ tzajpjoty, cidägy ma üch nhuinduu, xóchity anajty ma müdaax ytaatz. ⁶ Co nnimijhuägyich n'ixa'ñich ti jüby, chi n'ijxyich may iyujc, jüby iyujc müdaaxpi yci' ytecy, jüby ahua'nbi iyujc, jüby tza'ñ, etz joon. ⁷ Chi nmüdooyich tüg ayuc huüdibi xyñimaaybich: “Pedro, pidig, yajög yi iyujc etz tzüdz.” ⁸ Chi n'adzooyich: “Ca' Huindzin, com camünaabi ndzüchich iyujc huüdibi ca' ñigo'adücyity judíojäy ajcxy tzüdzipy.” ⁹ Chi mümetz'ocpi tüg ayuc tzajpcüxy xyñimäyich: “Huüdi Dios ti yajhuäch, ca' huaad mdijy co ca' y'oychü'tznity.” ¹⁰ Tügüg'oc jadu'n yjajti, chi je poob huit ypättigüyñi tzajpjoty. ¹¹ Huin'it xyñimüñich je quexyöybi nidugüg, chooñ ajcxy jim Cesarea. ¹² Chi je Espüritu xyñimaayich, co min n'ocnïcüch müd je' ajcxy, ca' ma ni ti nhuinmayipyich. Müd nicxyich nidugüg nmigügtijcich. Chi üch ajcxy ndigüy ma je jäy ytijc. ¹³ Je codijc xyajmüdmüydaacich co je' anajty ti huin'ixy tüg ángel ma ytijc, ñimäyü: “Quex mdumbi ajcxy jim Jope huen nicxy yajtzoongixy Simón huüdibi jäy ytijpy Pedro, ¹⁴ e je' xyajnimähüip nej jëbi Dios m'alma xyajnidzoocip, müch etz tüg'ócüy mjün mdijc mjuugy-migüg.” ¹⁵ Co Jesús y'ayuc ngapx-huäcxtzondaacich, chi je Espüritu Santo ñüdigüyü ycodigüyü je' ajcxy. Tim jadu'n nej xyñüdigüyüm xycodigüyüm je jayijp'atypi. ¹⁶ Huin'it njäymejtzcöodyich nej je Huindzin Jesús ymünañ: “Janch Juan, je Bautista, jäy yajñibejt müd nü, e Dios jäy ajcxy y'adigühuüyb yjottigühuüyb je Espüritu Santo.” ¹⁷ Pen Dios ti ymöyü je jäy ajcxy huüdibi ca' yjudíojäyity tú'cüy müd huüdibi üch ajt ti xymooyüm co nmübjcim Jesucristo. ¿Ocjectim pin üch co Dios nmüdzip'adüybich?

¹⁸ Je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén, co ajcxy midoy Pedro y'ayuc, chi ajcxy y'amoday. Chi ajcxy Dios jäymejch

cömay, chi ajcxy yminaangixy: “Dios jadu'n ti yminañ co je' ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity jëbi yjothuimbijtcixy, jigix Dios ymöhuiyb jugy'ájtin huinixibi.”

Antioquía jäy ymidoo ajcxy Dios y'ayuc

¹⁹ Taabi jäy yaj'o'cy Esteban, chi jäy ajcxy ooy ixhuídijtcoty pahuídijtcoty Jesús yjäy jim Jerusalén. Chi nijëjity ajcxy yqueecy, nicxy ajcxy jim Fenicia ñaaxjot, etz jim Chipre, etz jim Antioquía. E capxhuäcxy ajcxy je oybi ayuc ma jadyii judíojäy, ca' ajcxy jac ni pin yajnimay. ²⁰ E nijëjity mibijcpidijc huídibi jim anajty ajcxy yconaaxip ycogájpip Chipre etz Cirene, chi ajcxy ñicxy jim Antioquía. Chi yajmüdmüydacy ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc müid griegojäy ajcxy. ²¹ E je Huindzin Dios ooy ypubejti je' ajcxy, e ooy mayjäy ixmajch je jibic-huinmañ etz mijpidaaccixy yi Huindzin Jesús ytiy'ajt.

²² Co je mibijcpidijc ajcxy jim Jerusalén midoogixy jada ayuc, chi ajcxy quejxy Bernabé jim Antioquía. ²³ Co Bernabé jim yja'ty, chi ijxy jadu'n nej Dios anajty oy'ájtin ti tuñ, chi oy yjotcugüy je Bernabé. Chi capxhuijy tüg'ócüy co huen ajcxy janch cixyjot huinijot cuyduuni yi Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ²⁴ Com Bernabé oyjäy je' anajty, e ooy mijpidägy Dios y'ayuc etz ooy müidity je Espíritu Santo jotjoty huinmañjoty. Ymüid je' ycapxhuñin ooy mayjäy mijpidacy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

²⁵ Co jadu'n yjajti, chi Bernabé oy ixtay Saulo jim Tarso, e co paty, chi müidmüñ Antioquía. ²⁶ Jadu'n yjajty jim ajcxy y'ijty tüg jimijt, yaj'ixpijccixy je mayjäy huídibi ajcxy jijptigüy je Jesús y'ixpijcin. Jim Antioquía oga'n yximoy cristiano, je jäy ajcxy huídibi mijpidacp Jesús.

²⁷ Huin'it tiempo nijëjity tiy'ajtnajtzcapxüybi chooñ Jerusalén ñicxy ajcxy jim Antioquía. ²⁸ Tüg huídi anajty yxií Agabo ytinay'ahuiy mayjäyoty, e chi je Espíritu Santo yajcapxi, e yminañ co mijyuu anajty ñaxcidägañ huinduñybi naaxhuiñ. E janch jadu'n yjajti taab anajty Claudio y'ane'my. ²⁹ Huin'it je mibijcpidijc ajcxy jim Antioquía pidacy ajcxy yhuinmañ co quexaangixy pubéjtin ma ymigügtijc ajcxy huídi tzinaayb jim Judea, jadu'n nej pubéjtin pin tim yegañ. ³⁰ E jadu'n ajcxy tuuñ. E je meeñ tüibi anajty ymucy yajmiguejxy ajcxy je Bernabé etz Saulo ma je mibijcpidijc tungmüdpí jim Judea.

12

Co Jacobo y'o'cy etz co Pedro yajpujxtijctigüyi

¹ Huin'it tiempo je rey Herodes yajmajtzí nijëjity Jesús yjäy, e chi yajtzaachytuuni. ² Chi ni'ane'mdiy huen yaj'ögyii müid

espada je Jacobo, je Juan y'uch. ³ Co je rey nejhuüy co je judíojäy ajcxy jadu'n ooy jäygidaaccixy, chi ymajtzí Pedro nañ jadu'n. Hue' jadu'n yjajtí xiijoty, je xii mina tzajcaagy caaygixy huidi ca'pi ylevadura miiidity. ⁴ Co Pedro yajmajch, chi yajpidacy pujxtigoty. E chi je rey ane'my co huen midaaxpicy soldado ajcxy cuend'adyii, tügpicyjaty midaax soldado ajcxy. Hue' anajty je rey ti huinmay xiiinaxy anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäy agujc. ⁵ Pedro jiiiby anajty pujxtigoty janch oy cuend'aty. E je miibijcpidiic janch Dios miibijctzodiiib anajty ajcxy miiid Pedro ycixpi.

Dios y'áγγελ yajpidzimy Pedro pujxtigoty

⁶ Huin'it coodz ma ca'ni anajty yxiiimiy, ma je Herodes anajty tiyduna'ñ Pedro mayjäyjoty com jabom, Pedro maab anajty, e soldado agujc ajcxy cixoch tecyoch anajty miiid cadena, e jadügpicy soldado ajcxy pujxtijc'aguy anajty ajcxy ycuend'aty. ⁷ Chi janch timetiini yHuindzin Dios tüg y'áγγελ ñayguëxici ytinäy ma Pedro yhuinduu, e je pujxtijc yaj'aniday. E chi je áγγελ tijyücx y Pedro ma ycaach, chi yajmäyhuijy, e nimay:

—Pidig mic'amy.

Chi je cadena ycäday ma Pedro yci'. ⁸ Chi je áγγελ nimay Pedro:

—Ñayhuüini, yajtigi' mgig.

Co Pedro yajtigiyday ycig, chi je áγγελ ñimaayi:

—Yajtigi' mjocxhuit, e pajamgich.

⁹ Chi Pedro pujxtijc pidzimy axam ma je áγγελ, ni ca' nejhuüy pen janch anajty huidibi je áγγελ tumyb, hue' jihuiy jadu'n nej ycumäy. ¹⁰ Chi ñajxy ajcxy ma tügpicy cuend'ajtpi, mic'amy ajcxy mimetzpi ñinajxy. Co ajcxy yjaty ma mijpujxtijc aguu, ma mijtüba', chi je' ci'm'ahuaach. Chi ajcxy ypidzimy. Ti anajty mijyöygixni co je áγγελ ixmajtzni Pedro. ¹¹ Huin'it Pedro yhuinma'ñ ymejch, chi yminañ:

—Jadachambi njihuüybiich co janch jada' co je Huindzin Dios ti quexy y'áγγελ, e yi' ti xyñihua'ñich ma Herodes, etz jadu'n nej tüg'óciy judíojäy ajcxy anajty xytuna'ñich.

¹² Co Pedro yjot yhuinma'ñ ymejch, chi ñicxy ma María ytijc, je Juan ytaj, je Juan huidi jäy ytijpy Marcos, ma anajty ajcxy jim mayjäy tügmucy y'ijtcixy Dios miibijctzoogixy. ¹³ Co Pedro tijc'aguu cojxnojcy, je tiba'y'amybi, chi tüg töxy'anäg ypidzimy huidi anajty yxii Rode, ixa'ñ pin je' tijc'aguu cojxnojcy. ¹⁴ Co oy yögmido y Pedro je' anajty, chi ca' ytijc'aguu yaj'ahuaach. Jëyi co poyigy ñicxy tigoty co anajty tzachjotcúcity, nigapxy co Pedro je' anajty ma tijc'aguu.

¹⁵ Chi je jäy ajcxy nimay Roda:

—Mloocjyib jada' miich.

Chi je töxy'anäg y'adzooy co janch je' anajty. E je jäy ajcxy ymīnaangixy co ca' yī' yjējity, hue' jada' Pedro y'ängel.

¹⁶ Yam Pedro anajty tijc'aguu tzachcojxnocy co ajcxy yaj'ahuaach, chi ajcxy ijxy, chi ajcxy ooy chigūy yjihūy.

¹⁷ Pedro cīmīd ytīy'ajtyejcy co huen amōñ ajcxy. Chi yajmīdmīydacy nej je Huindzīn Dios anajty ti yajpidzīmīyī pujxtīgoty. E nīmay ajcxy co huen nīcxy yajmīdmīydāgy jada je Jacobo etz jacjadyī mībijcpīdījc.

Chi Pedro ñīcxy huingbī cajp.

¹⁸ Co yxīmīy, huin'it soldadtīc ajcxy ooy ytīgūy huambi jihūyībī huinmay'ahuidījty, com ca' nejhuīyīgīxy nej je' anajty ti ytunyī ti yjadyī mīd Pedro ycīxpī. ¹⁹ Chi Herodes nī'ane'mdīy huen nīcxy yaj'ixtāy Pedro. E co ca' yajpaty, chi pijctzoy tīy'ajt ma soldado ajcxy huīdī anajty Pedro ti ycuend'adyī. Chi nī'ane'mdīy huen ajcxy nīcxy yaj'ōgyī. Chi Herodes choōñ jīm Judea, chi oy chīnaydacpīcy jīm Cesarea.

Herodes y'ōgy

²⁰ Herodes janch ymījotmātpy anajty je jäy huīdībī tzīnaayb jīm Tiro etz Sidón. Chi je Tiro etz Sidón jäy ajcxy ñāygapxī nej jēbī huingohuāgīhuaangīxy je rey. E ymīmadac ajcxy co mīgapxy je Blasto je mījtungmīdpcī maabī rey Herodes ytījc. E chi ajcxy pijctzoy co huen tzip cīxy naxy, com co ajcxy xījc mooc jīm anajty yajtzoongīxy ma rey ñāaxjot. ²¹ Chi Herodes agapxtujcy tūg xī, chi je reyhuīt yajtīgūy, chi ñāydac paty ma ycōtūjctac, chi mīgapxy ajcxy je jäy. ²² Chi je mayjāy ajcxy ytīgūy mīc capxp mīydaacp, chi ajcxy ymīnaangīxy:

—Jada jäy huīdībī capxp, ca' jada yjāyity, jadu'n yī' nej tūg dios!

²³ E huin'itīy Huindzīn Dios y'ängel yajpa'mbejty Herodes, com ca' anajty huindzīgīy cōmay je Dios. Chi y'o'cy, ting je' tzūtzaayī.

²⁴ Je Huindzīn Dios y'ayuc mībijc'īdīchpy anajty jäy, e yajcapxhuācxp anajty hueñytīmīma'āmyity.

²⁵ Co Bernabé etz Saulo ajcxy ytungmay jīm Jerusalén, huin'it choonī ajcxy jīm ymīdncīxy huīdībī anajty yxī Marcos.

13

Bernabé etz Saulo yajtzondaaccīxy ytung huīdībī ajcxy pátīp

¹ Ma je' ajcxy huīdī mījpidacp Jesús jīm Antioquía, jīm anajty jadyī huīdī Dios y'ayuc yaj'īxpījcp anajty, etz nañ huīdībī tīy'ajt najtzcāpxīyb. Jīm anajty Bernabé etz Simón, huīdī anajty ajcxy ytījpy el Negro, etz Lucio huīdī tzoon Cirene ñāaxjot, etz Manaén huīdī tūg yeectac mīd Herodes, huīdībī

ane'm jim Galilea, etz Saulo. ² Tüg xii ajcxy ñayyöymújcigixy jaygayjay'ügy Dios ojadajtcixy. E chi je Espíritu Santo ñimaayi:

—Huen pidáacigich ajcxy Bernabé etz Saulo ahuing jigix ajcxy ytunipy ma je tung tiibi nyajnihuohuiyich.

³ Chi ajcxy yjacDios'ojadajty etz yjac'ayuu'ajty, e chi je jäy ajcxy cñixajy Bernabé etz Saulo, e chi ycapxycijxy müd je' ajcxy.

Je apóstoles ajcxy capxhuäcxixy Dios y'ayuc jim Chipre

⁴ Chi jada' je Espíritu Santo yquejxi Bernabé etz Saulo huen nicxy Seleucia, e jim ajcxy ybarcotigiiy nicxy ajcxy jim Chipre mejy agujcpi. ⁵ Co jim ajcxy yja'ty ma barco yjättac huidi yxii Salamina, chi ytigiiy Jesús y'ayuccapxhuäcxp ma je judíojäy ajcxy naymujctac. Tzooñ je Juan anajty nañ jadu'n je' anajty Bernabé etz Saulo pubéjtip. ⁶ Huidiittay ajcxy ma je naax mejy'agujcpi, e yja'ty ajcxy ma je cajn huidi yxii Pafos. Jim ajcxy paty tüg judíojäy huidi anajty yxii Barjesús, hue' je' anajty huijyjäy, e ñaydiyii anajty co Dios ytiy'ajt najtzcapxiiyi, e ca' anajty yjanchity. ⁷ Je huijyjäy ooy müd ñaymigüg'adyii anajty je huidibi ane'm jim, hue' anajty yxii Sergio Paulo. Je Sergio Paulo ooy anajty ycohuinma'ñity, ooy y'ixpicyity. Chi ni'ane'mdiy co huen nicxy yajtzonyii Bernabé etz Saulo. Com je Sergio Paulo anajty midoohuaani je Dios y'ayuc. ⁸ Je huijyjäy, huidi nañ jadu'n yajtijp Elimas, midziptzoñ Pablo etz Bernabé, e tücci'y capx'aduga'ñ ca'ydi je gobernador ymibicy. ⁹⁻¹⁰ Chi Saulo, huidibi nañ jadu'n yajtijpy Pablo, müd je Espíritu Santo huindicxpejty je huijy jäy, e nimay:

—¡Ooy mjibicjäyity miich, ooy m'aniijity, mujcu' miich xy'ung'ajtp, ooy mmidzip'aty pinjaty oyjot oyhuinma'ñ müd! ¿Mina m'ixmadza'ñ nej mdzachyajtigoya'ñ je Huindzin Dios ytiy'ajt? ¹¹ Jadachambi je Huindzin Jesús xychachytunaamb, e mhui'mip huiintz, etz ni ca' je xiiambi tzojc m'ixipy.

Chi je huijyjäy mic'amy yhui'my huiintz coodz, chi ixtay pin oc-huijznicxiib com ca' anajty y'oc'ijxni. ¹² Co je gobernador jadu'n ijxy, chi mijpidacy Jesús y'ayuc, e chi ooy jihuüy huinmaay nej Pablo nimiydägy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo etz Bernabé yajpátcixy jim Antioquía etz Pisidia

¹³ Chi Pablo etz ymigügtijc ajcxy müd ybarcotigiiy, chi ajcxy ñicxy Perge ma Panfilia ñaaxjot. Chi Juan puyöyduutni Pablo etz Bernabé, e chi ñicxni Jerusalén. ¹⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy jim Perge oya'tcixy jim Antioquía ma Pisidia naaxjot. Sábado xii ajcxy ytigiiy ma je judíojäy ajcxy ñaymujctac, chi ajcxy ixtactay. ¹⁵ Co ñecycapxtay ma Moisés ñecy etz Dios y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy, chi je naymujctac huindzin quejxy ayuc ma Pablo ajcxy, ñimaayi:

—Migügtijc, pen mmüid ayuc tiy'ajt müid jäy ycixpi jëbi cham myajnimäy ajcxy.

¹⁶ Chi Pablo ytinayigy, yci' müid ytiy'ajt yecy co huen amoongixy, e nimay ajcxy:

—Midoogix, müich Israel jäy ajcxy, etz huidibi Dios yajmij'ajtp. ¹⁷ Je Israel jäy Dios huin'ijxy ïch'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty etz yajyujcpejt ajcxy mïcho'n co anajty ajcxy jim yjactzinäy Egipto ñaaxjot. Chi ajcxy yajpidz#mni müid Dios ymic'ajt. ¹⁸ Dios je' ajcxy mïhuindinay huixchigüipx jimijt jim mijtigüduum. ¹⁹ Je Dios huixtujc it naax cajp yajtigoy huidi anajty jim tzinaayb Canaán ñaaxjot, etz yajmoy je naax ïch'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty jigix ajcxy jim chinähuipy. ²⁰ Midaax migo'px jahuixchigüipx majc jimijt Dios mic'ajt mooy juez ajcxy huen ane'myii Israel jäy ixti mabaad Samuel je Dios y'ayucnajtzcaxiyb ytungbijcy. ²¹ Huin'it ajcxy tüg rey pijctzoy huidi ane'müib ajcxy. Chi Dios yajreytigüy Saul huidi tuun huixchigüipx jimijt. Je Saul yteedy hue' je' anajty yxï Cis, hue' je' anajty Benjamín y'ap y'oc. ²² Chi Dios tungbijcy Saul e yajreytigüy David, chi Dios ymïnañ: “Ti nbaadyich David, Isaí ymang, tüg yëdyjc huidibi cuydundähuipy nej ndimdzocyich.” ²³ Ma David y'ap y'oc Dios yajnibijcy Jesús, jigix nihuänipy yajndzögipy je Israel jäy ajcxy, jadu'n nej anajty jécyip Dios yaj'ahuanüy ajcxy. ²⁴ Ca'ni anajty Jesús miñ co Juan, je Bautista, capxhuäcxy Dios y'ayuc ma je Israel jäy ajcxy, nimaaygixy co copicy huen jothuimbijtcixy ma Dios, e huin'it jëbi ñïbëjtcixipy. ²⁵ Co anajty Juan y'o'cin huington, chi ymïnañ: “Ca' ïch'nejity je Cristo, jadu'n nej mmïnaangixy. Jayjip ti nmiiñich, jac'axam miinañ je Cristo; jacmic'ajt müid je' ca'ydi ïch. Ca' xypaadyich nicxy yi' ycighuin nguejich.”

²⁶ Chi Pablo yjacmïnañ:

—Migügtijc, Abraham y'ijx y'oc etz pinjaty yajmij'ajtp Dios, Dios ti xyajniguexy jada ayuc nej ajcxy jëbi m'alma nidzoocin paady. ²⁷ Je jäy ajcxy huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Jerusalén etz tungmüidpi ajcxy, ca' ajcxy nejhüiy pin je' anajty je Jesús, ni ca' anajty huinjihuüygixy y'ayucnajtzcaxiybi ajcxy y'ayuc huidibi anajty yajcapxp ma ajcxy ñaymujctac huindüg sábado. E je' ajcxy ci'm yajpocycäy Jesús, e cuyduñ nej anajty ajcxy yjaybetyity ma Dios ñecy. ²⁸ Oy ajcxy ca' paty pocy nej yaj'öccixipy Jesús, chi ajcxy nibjctzohüiy ma Pilato co huen nicxy yaj'ögyi. ²⁹ Co je jäy ajcxy cuydunday jadu'n nej anajty yjaybetyity ma Dios y'ayuc müid je' ycixpi, chi ajcxy yajminajcy cruudzcixy, etz oy yajnaaxtigüygixy. ³⁰ E Dios je Jesús yajjugypijc co anajty ti y'ögy. ³¹ Chi canaag'oc ñayguëxigo'ci ma ymigügtijc huidi anajty ti ymüidhuididyii co chooñ Galilea

ñicxy Jerusalén. Jadachambi yi' je' ajcxy huidi tiy'ajt yejcxy ma je jäy ajcxy.

³² Je oybi ayuc ñich miich ajcxy nyajmüdmüydacpy cham, huidi Dios yajnimay ñich'ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty.

³³ Je oybi ayuc ti Dios cuyduñ cham ma ñich ajt co yajjugypicy Jesús co y'o'cy. Jadu'n yi Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty ma je Salmo necy mimetzpi ma Dios jadu'n yminañ:

“N'ungich cham ti nyajjugypicyich.” ³⁴ Müid jadayaabi

ycixpi co Dios ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy, jigix ñinix ca yhuindigoopy jadu'n anajty jaybétyity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n yminañ: “Nmöhuaamyich miich ajcxy je conúcxin huidibi nyajnimaayich je David.” ³⁵ Paady nañ jadu'n Dios

y'ayuccojaaybi jaay jadüg'it, ma yminañ: “Ca' Dios a'ixiy nicxy y'ung ñinix yhuindigooy, je y'ung huidibi müid huädz jot huinmañ.” ³⁶ Com janch co je David Dios huin'ijxy, jigix

ane'mipy yi' yjuogy ymügüg ajcxy. E co ytung yajmay, chi y'o'cy, e je' y'alma ñaybaatti müid je y'ap yteedy y'alma, e je' ñinix huindigooy je'. ³⁷ Je Jesús huidibi Dios yajjugypicy ca' je' ñinix yhuindigooy. ³⁸ Migügtijc, jëbi mnejhuiygixy, co je pocyhuinmeecxin yaj'ñihuäcxy yajcapxhuäcxy müid Jesús

ycixpi. ³⁹ Müid je' ycixpi pinjaty mibijcp ti ypocyyajhuinmeexcixy huidibi Moisés yley anajty ca'p pocyhuinmeecxin yecy. ⁴⁰ Nayguend'ájtigix, ix xyajcidacpejtcix je mij ayo'n

jadu'n nej Dios y'ayuccojaaybi jaay jecy'ajty co Dios jadu'n yminañ:

⁴¹ Midoogix ñich n'ayuc, miich ajcxy nixiicpi yajxiicpi, nay'adzigüiyigixy, ix m'alma myajtigooygixy. Com ñich Dios ndumybich tüg mijhuinmañ ma miich ajcxy mxii mdiempo. May miich ajcxy ca' mmibigipy, oy pin xyjayajmüdmüydáaccixipy.

⁴² Co Pablo ajcxy ypidzimy ma yi judíojäy ñaymujtac, chi je jäy huidibi ca' yjudíojäyity nimay je Pablo co huen nañ jadu'n yajmüdmüydägüyb ma je jadügpi sábado. ⁴³ Co ajcxy yöyhuäcxi ma nayyöymujtac may judíojäy etz mayjäy

huidi ca' yjudíojäyity huidibi jijptigiyiy je judíojäy y'ixpícin, panicxy ajcxy je Pablo etz Bernabé. Pablo etz Bernabé capxhuijy ajcxy co huen paníxcixy je tiy'ajt jadu'n nej Dios tübi tuñ may'ajt müid jäy ycixpi, e ca' ajcxy ixmadzipy.

⁴⁴ Co sábado yxii paty, chi jäy ñayyöymujci jahuenjaty cajp jäy ycanicxtay co anajty tzachmidoohuaangixy Dios y'ayuc.

⁴⁵ Ca' anajty ajcxy yjotcújcoty co je judíojäy ajcxy ijxy je mayjäy. Chi ajcxy ooy yjot'ambijccoty ni'ojüygixy etz nimaaygixy oy ni nej Pablo. ⁴⁶ Chi Pablo etz Bernabé ytigüiy miccapxi yminañ

ajcxy:

—Copicy anajty co ñich miich nyajnimähuipy Dios y'ayuc jayijp. Com ca' mgöbigaangixy Dios y'ayuc, e co ca' mnaybidäacigixy tudägy ma jugy'ájtín mïd huinixibi, nicxyich n'ocyajnimäy ajcxy Dios y'ayuc huidibi ca' yjudíojäyity. ⁴⁷ Com jadu'n xy'ane'myich ajcxy yi Huindzin Jesús, e xyñimaayich ajcxy:

Ti ñich miich nbidägy jadu'n nej tüg tücxin jajin ma tüg'óciy
naaxhuiñybi jäy jigix myajnejhuíhuipy ajcxy je
nïdzoocin jiguembaad huindu'my naaxhuiñ.

⁴⁸ Co ajcxy jadu'n midoy huidibi ca' yjudíojäyity, chi ajcxy ooy ñigi yjotcugiiy, e chi ajcxy ymïnandacy co je Huindzin Jesús y'ayuc ooy anajty y'óyity. E may ajcxy mibijcy huidibi anajty Dios ti yajinigödungiy co paatip jugy'ájtín huinixibi. ⁴⁹ E jadu'n jim yajcapxhuäcxy Jesús y'ayuc ma je jimbi naax cajp. ⁵⁰ E je judíojäy ajcxy minaygapxi nijëjity töxyjäydijc ajcxy tudägyipi huidibi Dios yajmij'ajtp, etz je mijjäydijc, e je' ajcxy mïd mibidigy Pablo etz Bernabé co pahuojpquëgaangixy ma jejimbi naaxjot. ⁵¹ Chi Pablo etz Bernabé ycig huinhuojpy, je' je' tiy'ajtip co ca' jäygidacy ajcxy nej jäy anajty ytungixy. Chi ajcxy ñicxni jim Iconio. ⁵² E je' ajcxy huidibi mijpidaacp Jesús ooy anajty ajcxy yjotcujcity. E ymïd anajty ajcxy je Espíritu Santo ma yjot yhuinma'ñ.

14

Pablo mïd Bernabé jim Iconio

¹ Jim Iconio Pablo etz Bernabé ytigiiy ajcxy yquipxyi ma je judíojäy ñaymujctac, e oy yajxon ajcxy capxhuäcxy Jesús y'ayuc. E may judío etz griegojäy ajcxy ymibijcy. ² Je judíojäy ajcxy huidibi anajty ca' ymibijccixy nigapxcoty ni'ojiygoty ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity huen je cajp jäy ajcxy mijotmädipy je mibijcpidijc. ³ Mïd jada ycixpi Pablo etz Bernabé yhui'my je' ajcxy jecy etz capxhuäcxcixy ajcxy Dios y'ayuc huinmic jotmic etz je Huindzin mijotcujc'ajtcixy ooy, e mooyi ajcxy je mic'ajt jëbi ajcxy pa'mjäy yajtzögipy etz mijhuinma'ñ tungixy huidibi ijxpejt'ajtp ma Dios ymic'ajt. ⁴ E je cajpjäy mejtzcicy je' anajty ajcxy, nijëjity ymijpidacpy ajcxy yi judíojäy, etz nijëjity ymijpidacpy ajcxy je Dios y'ayuccapxhuäcxi. ⁵ Chi nijëjity judíojäy etz huidibi ca' yjudíojäyity ñaygapxi mïd tungmïdpy co mijotmätcodaangixy etz tim tzaagögäzdaangixy Pablo etz Bernabé. ⁶ Co Pablo etz Bernabé nejhuíy, chi ajcxy yqueecy ñicxy ajcxy jim Listra etz Derbe jim Licaonia, e majaty naax cajp huidi huinduy'agonbi. ⁷ Jim ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy huaad y'alma nïdzoocin paatcixy majaty cajp huingtonbi.

Tzaagätzcixy Pablo jim Listra

⁸ Jim Listra anajty tüg yëydijc iñäy tecyma'tpi, caminaabi anajty yöy, com jadu'n anajty yma'xung'aty. ⁹ Je tecyma'tpi amido'ijtpy anajty Pablo y'ayuc, e Pablo ijxpy anajty co ymiid mibijcin nej jëbi chögy. ¹⁰ Chi Pablo mic nimay:

—Tinaayig.

Chi je tecyma'tpi tüg tipy ytinaygugüy, e chi ytigüy yöyb. ¹¹ Co je mayjäy ajcxy ijxpy nej Pablo anajty pa'mjäy ti ya-jtzögy, huiñ'it ajcxy ytigüy huambi jihuiybi miid Licaonia ayuc chachminaangixy:

—iDios ajcxy jadu'n nej jäy ti ycidaaccixy ma ñich ajt!

¹² Yminaangixy co Bernabé je' anajty Júpiter, e je Pablo je' anajty Mercurio, com je' anajty capxp. ¹³ E je Júpiter teedy huídibi anajty tumb jim ma je Júpiter chajptijc capppäbi, mimiñ toro ajcxy etz pijy. E je teedy miid je jäy ajcxy yhuindzigihuaangixy etz ojadadaangixy anajty Pablo etz Bernabé, yaj'ögaangixy je toro ajcxy. ¹⁴ Co Pablo etz Bernabé nejhuüy, ca' ajcxy jäygidacy nej jäy anajty ajcxy y'ididzaangixy, chi ajcxy ci'm yhuit agüdzüy, e ytigüy ajcxy mayjäy'agujc yam chachminaangixy:

¹⁵ —iYëydijctijc ajcxy! ¿Nej co jada jadu'n m'idüztzcixy? Nañ jadu'n ñich ajcxy jäyity, jadu'n nej miich ajcxy. Paady ñich ajcxy ti nmingixy ma miich ajcxy mgajp jigix ajcxy m'ixmadzipy jada jadu'mbi huiñma'ñ huídibi ca' choobaady ma Dios. E mijpidaaccixp je Dios juugypi huídi oyduñ tzajp etz naax-huiñybi, je mejy etz tüg'óciy tijaty ya n'ijxim. ¹⁶ Jecy'ajty Dios ixmajch je jäy ajcxy huen túngixy nej tzojccixy. ¹⁷ Oy Dios anajty jayecy tiy'ajt co je' Diosity, jatuñ jadu'n yi oybi miid miich ajcxy ycixpi. Dios yi' yajtuub etz yecy oybi cosecha e xymooyim mijcajee huídi ngaayim n'uucim e xyajjotcugüyim.

¹⁸ Oy anajty Pablo jadu'n jadim tzachnimaaygixy, ca'p ajcxy mimadacy co yi jäy ajcxy ca'p yaj'óccixipy je toro co anajty yhuindzigihuaangixy.

¹⁹ Huiñ'it xii nijëjity judíojäy yja'ty, chooñ jim Antioquía etz Iconio. Chi ajcxy yajnimay je mayjäy co huen midziptzoongixy Pablo etz Bernabé. Chi mic'amy je mayjäy midziptzooñ Pablo etz cögäch ajcxy. Hue' ajcxy tijy ti anajty yaj'öccixy. Chi ajcxy oy ixjugucy cajppa'. ²⁰ Chi je apóstoles ajcxy jübigüy je Pablo, chi je' ypidigy, e ñicxy jadüg'oc cajpjoty. Com jabom Pablo etz Bernabé chooñ, ñicxy ajcxy jim Derbe.

²¹ Co Pablo etz Bernabé jadu'n capxhuäcxy je Jesucristo y'ayuc oybi jim Derbe, chi mayjäy ajcxy mijpidacy Jesús. Chi Pablo etz Bernabé ajcxy yhuimbijty Listra, Iconio, etz Antioquía. ²² Jim ajcxy jotmicmigapxy je mibijcpidijc ajcxy, e capxhuijy huen tügjijp mibijccixy Dios y'ayuc, nimaaygixy:

—Co ndigihuaanim ma Dios y'ane'my copicy co nyajnájxim may ayo'n. ²³ Cajp cajp majaty mibijcpidijc yajpaady jim Pablo etz Bernabé yajnibijcy nijējity yēdijctijc huen nigo-huajc'ajtcixy je jāy ajcxy huidibi mijpidacp Jesús. Co anajty ti yajnibicy je' ajcxy huidibi nigohuajc'adipy, chi jaygay ajcxy y'ijty etz Dios mibijctzoy mīd je' ajcxy ycixpi.

Pablo mīd Bernabé yhuimbijtcixy Antioquía jim Siria naaxjot

²⁴ Pablo etz Bernabé ñajxy ajcxy Pisidia oy ajcxy yja'ty jim Panfilia. ²⁵ Chi Pablo etz Bernabé Jesús y'ayuc capxhuācxi jim Perge, chi ajcxy ñicxy jim Atalia. ²⁶ Chi ajcxy jim ybarcotigūy ñicxcixy jadūgtecy jim Antioquía ma anajty ajcxy ti yajnibigyii Dios chójcin mīd je tung huidibi anajty ti yajcījxcixy. ²⁷ Co ajcxy yja'ty jim Antioquía, chi ajcxy huoomujcy je jāy ajcxy huidibi anajty mijpidaacp Jesús, e yajmīdmīydactay tūg'ócīy nej anajty Dios ti ytuñ mīd je' ajcxy ycixpi, nej anajty Dios ti yaj'ahuāch je tū'aa nej huaad mibicy ajcxy je huidibi ca' yjudío jāyity. ²⁸ Pablo etz Bernabé ijt ajcxy ooy jim jecy mīd je mibijcpidijc ajcxy.

15

Mibijcpidijc ñayyōymujci ajcxy jim Jerusalén

¹ Je huin'it tiempo nijējity jāy huidi tzoon Judea yja'ty ajcxy jim Antioquía, e ytigūy yaj'ixpijcp ma ajcxy je huidibi mijpidaacp Jesús, ymīnaangixy: “Pen myajnīdzōgamy ajcxy yi m'alma, copicy co ajcxy myajtiy'ajttihūipy jadu'n nej Moisés y'ane'my.” ² Chi Pablo etz Bernabé ñaymīdziptzongooti ajcxy mīd huidi anajty ajcxy tzomb jim Judea, e ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihūiyi. Chi jada' yajnibejtī Pablo etz Bernabé etz jac-jadyii mibijcpidijc huen nicxy ajcxy Jerusalén yajtiydigīy ma je apóstoles ajcxy etz huidibi ajcxy nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén.

³ Je mibijcpidijc huidibi anajty ajcxy jim Antioquía oy ajcxy tūjijphuohūy Pablo etz je' ajcxy huidi nicx mīd Pablo. Chi Pablo etz mīd yjaymīdtijc ajcxy ñicxy, e ñajxy ajcxy Fenicia ñaaxjot etz Samaria ñaaxjot. Yajmīdmīydaaccixy je mibijcpidijc cajp cajp jadu'n nej jāy ajcxy huidibi ca' yjudío jāyity ti yjothuimbijtcixy etz yajmij'adaangixy Dios. E tūg'ócīy mibijcpidijc ooy ajcxy jāygidacy je Pablo y'ayuc.

⁴ Co Pablo etz Bernabé ajcxy yja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ajcxy cōbijci je apóstoles ajcxy, etz je' ajcxy huidi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. Chi Pablo yajmīdmīydactay nej anajty Dios ti ytuñ mīd je' ajcxy. ⁵ Chi

nijëjity fariseojäy, tiibi anajty mibijccixy Jesús, ytinayïgy ajcxy juntijoty, e ymïnañ ajcxy:

—Copicy co huen yajty'ajttïy je jäy huidibi mibijcp Jesús huïdi ca' yjudíojäyity, e copicy nyaj'ané'mim co huen ajcxy Moisés ycôtújcin cuyduuni.

⁶ Chi ñayyömuji je apóstoles ajcxy etz huïdi ajcxy nigo-huajc'ajtp je mibijcpidijc, co capxyöyaangixy je fariseojäy y'ayuc nej yhuí'mip. ⁷ Ca' ajcxy tzojc ñay'ayuc-huinjihuyi, chi Pedro ytinayïgy ymïnañ:

—Migügtijc, mnejhuïyb ajcxy co jayhuin Dios ti xyhuin'ixyich ma miich ajcxy, jigix nyajnimähuibich jäy ajcxy huïdibi ca' yjudíojäyity je Jesús ytiy'ajt oybi nej ajcxy y'alma nïdzoocin paadipy. ⁸ E Dios huïdi nejhuïyb jäy yjot yhuinma'ñ xyaj'ijxich je tiy'ajt co yejcy Espíritu Santo ma yi' ajcxy nañ tim jadu'n nej ytuuñ ma ïch ajt. ⁹ Dios tú'ciy ytuñ miid ïch ajt etz miid yi' ajcxy, miid co yi' ajcxy mibicy Jesús paady Dios yajhuatzï ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Jadachambi, ¿nej co ca' mhujnihuihuaangixy mibigaangixy nej Dios ytuñ miid huïdibi ca' yjudíojäyity? ¿Nej co adzip myajnihuidzaangixy je costumbre huïdi ni ïch ajt ni n'ap ndeedy ca' ti mimadägy nicxy cuydundaaygixy? ¹¹ Janch ïch ajt nmibijcim co miid je may'ajt huïdi Jesús ti tuñ miid ïch ajt ycixpi ti nbaatim n'alma nïdzoocin. Nañ tim jadu'n je' ajcxy huïdi mibijc Jesús huïdi ca' yjudíojäyity ypaat y'alma nïdzoocin miid je may'ajt huïdi Jesús ti tuñ.

¹² Huin'it je jäy ajcxy y'amoday, y'amïdo'ijtcixy nej Bernabé etz Pablo nimiydaaccixy nej anajty Dios ti tuñ miid yi' ajcxy, jadu'n nej ajcxy ti yajtzögy pa'mjäy miid Dios ymic'ajt, etz jac tijaty mïjhuinma'ñ huïdi ti tuñ ma yi' jäy ajcxy huïdi ca' yjudíojäyity. ¹³ Co Pablo etz Bernabé ajcxy miydactay, chi Jacobo ymïnañ:

—Migügtijc mïdo'mbïjcgich ajcxy ïch n'ayuc. ¹⁴ Simón Pedro ti xyajmïdmïydaacim nej Dios may'ajt ti tuñ oga'n ma huïdibi ca' yjudíojäyity, co huin'ijxy huïdi yi' yjäy'adaanip ma yi' ajcxy. ¹⁵ Quipxy jada ñaybadyii miid huïdi je Dios y'ayucnajtzcaxïybi jecy'ajty ycojay, ¹⁶ co jadu'n ymïnañ:

Co anajty jadu'n ti y'ocjadyii, chi nhuimbidiipyich ya naax-huïñ. Nyaj'oyïhuibich jadüg'oc je naax cajp huïdi David anajty y'ane'myb huïdi anajty ti y'octigooybi jadu'n nej tüg tijc huïdi ti yciday. Ma David y'ap y'oc nyaj'a'oyïhuibich jadüg naax cajp, jadu'n nej jäy ytiyc cojy huinjemybi.

¹⁷ Jigix jacjadyii jäy y'ojadadipy ajcxy yi' Dios. Nañ jadu'n je' ajcxy huïdi ca' yjudíojäyity, huïdi ïch njäy'adaanip.

¹⁸ Jadu'n je Huindzin Dios jécyip jada tiy'ajt jadu'n yejcy.

19 Chi Jacobo yjacminañ:

—Paady ñich jadu'n nmina'ñich co ca' huaad n'amayiyim ajcxy huidi ca' yjudíoñyity huidi ajcxy ti mijpidägy Dios. 20 Hue' janchtiy tzoc nijayiyim co ajcxy ca' tzüdzipy huidi jäy yajhuindzigñyb ídolos, etz ni ca' huaad migapxcixy huingbi töxyjäy, etz ni ca' huaad tzützcixy iyujc huídijaty jäy yöc-huüidy, etz ni ca' huaad jicxcixy tijaty iyujc ni'py. 21 Jecy'ajty ixti chamni tüg tüg cajp, ji pin ñhua'cxp capxhua'cxp Moisés yley majaty nayoymujctac naag naag pocxinxi.

22 Chi je apóstoles ajcxy etz je huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, müd tüg'óciy Jesús yjäy pidacy ajcxy yhuinma'ñ co huin'ixaangixy nijējity jäy ma je' ajcxy etz quexaangixy jim Antioquía quipxyi müd Pablo etz Bernabé. Chi ajcxy yajnibejty Judas, huidi nañ jadu'n yajtijpy Barsabás, etz müd Silas, yēdyictijc huidi ajcxy capxpaadip. 23 E je' ajcxy yajmiguejxy necy nej anajty ti jaay: “ñich ajcxy apóstoldijc, etz huidi nigohuajc'ajt yi mibijcpidijc, etz nidüg'óciy mibijcpidijc, cham ñich ajcxy nguexy capxpocxin ma ajcxy mibijcpidijc huidi ca' yjudíoñyity huidi ajcxy tzinaayb jim Antioquía, etz huidi ajcxy tzinaayb Siria etz Cilicia ñaaxjot. 24 Ti ñich ajcxy nejhuñyich co nijējity jäy ti xyñinicxcixy, choñ ma ñich ajcxy, ca' ñich ajcxy ngötujcin mooy, e xy'amayiyigixy jim müd y'ayuc, e xyajhuinma'ñytigoya'ñ ajcxy, co ajcxy xyñimaaygixy co copicy co myajtiy'ajtñihuip ajcxy m'ung, etz mbayöyipy ajcxy je Moisés ycötújin. 25 Paady ñich ajcxy ti nnaygápxigixy nidüg'óciy co nyajnibejtyich nijējity jäy huidi yajpaatp ma ñich ajcxy co huen nicxy xy'ljxcixy niguipxyi müd nmigügtijcich huidi ooy ndzocyich, je Bernabé etz je Pablo. 26 Je huidi ajcxy yjugy'ajt ti yoxy ti toogy müd ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi. 27 E jadu'n yam nguexyich ajcxy Judas etz Silas, e yi' ajcxy ci'm xyajmüdmüydägipy tüg'óciy ñich ajcxy n'ayuc. 28 Ti je Espíritu Santo huinma'ñ pidägy ma ñich ajcxy nhuinma'ñ etz ñich ajcxy ti nhuinma'ñ nbidägyich, co ca' nyajnibejty ajcxy tijaty ayuc tzaachypi, jēyi janchtiy je huidi copicyip. 29 Copicy co ca' ajcxy mdzüdzyipy huidi jäy yajhuindzigñyb ídolos, ca' ajcxy ni'py mjicxcixipy, ni ca' ajcxy mdzüdzyipy iyujc huidi yöc-huüity ti y'ögy, e ca' ajcxy mmigapxtigooygixipy huingbi töxyjäy. Pen mguydundaayb ajcxy jada ané'min, oy anajty mdungixy. E Dios ajcxy xypubedipy xypudigihuiy.”

30 Jadu'n je' ajcxy huidi ti yajquexy nicxy ajcxy jim Antioquía. Jim ajcxy huoomujcy je mibijcpidijc, e yajcídigiyy ajcxy je necy. 31 Co je mibijcpidijc je necy capxy, chi ajcxy ooy yjotcugñy müd je oybi ayuc tiñbi anajty ajcxy

yajnuigxyii. ³² Com Judas etz Silas hue' je' anajty Dios y'ayucnajtzcaxhübi, paady ajcxy yajjotcugüy jot'amij moy je mibijcpidijc müd je ayuc. ³³ Jecy ajcxy jim yhuäcxijpy, chi je mibijcpidijc müd ajcxy ycapxycijxy, yajmihuanüy ajcxy Dios, chi ajcxy yhuimbijtni ma anajty ti choongixy. ³⁴ Chi Silas yhuinma'ñypidacy co anajty yhui'ma'ñ. ³⁵ Nañ jadu'n Pablo etz Bernabé ijt ajcxy jim Antioquía, etz müd jac nijëjity ymügügtijc yaj'ixpijc'iditczixy etz capxhuäcx'iditczixy je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

Pablo mimetz viaje

³⁶ Ti xii tiempo anajty ñajtnünicxüyñi co Pablo nimay Bernabé:

—Jam'ajt nmügügtijc co'ixüyim cajp cajp majaty ti ngapxhuäcxim Huindzin Jesús y'ayuc. Ooy njanejhuühua'ñich nej ajcxy yajpaady. ³⁷ Bernabé ymüid nicxaamy anajty je Juan huidi yajtijp Marcos. ³⁸ E je Pablo ca' a'ixüy co müd nicxip Juan, com ti anajty y'ocpuyödyütübi jim Panfilia, e ca' anajty ti yjacmüdyajtüyöyü je tung. ³⁹ E ca' ajcxy ñay'ayuc-huinjihüyü miñ xyipy. Chi Bernabé müdnicxy Marcos e ybarcotigüy ajcxy, chi ajcxy ñicxy jim Chipre. ⁴⁰ E je Pablo abicy huin'ijxy Silas huidi anajty müd ñicxa'ñ. Chi je mibijcpidijc müd ycapxycijxy, chi chooni ti anajty je mibijcpidijc yajmihuanüyü Dios, ⁴¹ chi ñajxy jim Siria ñaaxjot etz Cilicia ñaaxjot jot'amijmooy je mibijcpidijc.

16

Timoteo mijhuäcpejty je Pablo etz Silas

¹ Chi Pablo etz Silas yja'ty ajcxy jim Derbe etz Listra. Jim ajcxy paty tüg jäy huidi anajty yxii Timoteo huidi anajty mijpidaacp Jesús. Judíojäy anajty ytaj'ajtpy, e griegojäy anajty yteedy'ajtpy. Je' ytaj nañ ymibijcpy anajty Jesús. ² Je jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús jim Listra etz jim Iconio ooy anajty oy nimiydaaccixy Timoteo. ³ Pablo ooy jatzojcy co Timoteo ycajäymüid'ajti. Chi Pablo yajtüy'ajttüyü Timoteo, jigix ca' ymijotmädhüy je judíojäy huidi anajty ajcxy jim tzinaayb, com tüg'ócüy ajcxy nejhuüy co griegojäy teedy'adyii. ⁴ Cajp cajp ma anajty ajcxy ñaxy yajmüdmüydaaccixy ajcxy je mibijcpidijc je cötujcin huidi je apóstoles ajcxy, etz huidi nigohuajc'ajt je mibijcpidijc jim Jerusalén. ⁵ Je' ajcxy huidi yajmij'ajtp Jesús cajp cajp ñigi anajty yjotmicpijccixy, etz mijpidaaccixy Dios y'ayuc, etz ñimayiy'iditczixy jabom jabom.

Pablo yhuin'ijx tüg Macedonia jäy

⁶ Je Espiritu Santo ca' a'ixüy nicx capxhuäcxixy Dios y'ayuc jim Asia ñaaxjot. Paady ajcxy huingduum ñicxy yajyöyñajxy

ajcxy Frigia ñaaxjot etz Galacia ñaaxjot. ⁷ Chi ajcxy jim yja'ty ma Misia ñaaxtziba'n. Chi huinmay co ñicxa'ñ ajcxy Bitinia ñaaxjot. E je Espíritu yajnejhuñy ajcxy co ca' y' tzocy co jim ñíxcixipy. ⁸ Chi ajcxy jüyöyñajxy Misia ñaaxjot, chi ajcxy y'idacy jim Troas. ⁹ Chi Pablo cumäyjoty huin'ijxy tüg yëydjic, huídibi yconaaxity anajty Macedonia, ytinay'ahuñy ma Pablo yhuinduu, e ycohuanñyi, ñimäyii: "Tun may'ajt ñicx jim Macedonia, e jim xypubedipy ñich ajcxy." ¹⁰ Co Pablo jadu'n huin'ijxy cumäyjoty, chi ñich ajcxy n'ixtay barco huídi ñicxamb jim Macedonia. Nhuinjihuñy ñich ajcxy co jim Dios xyquéjxcixyich jigix jim ngapxhuäcxibich Jesucristo ytiy'ajt je oybi nej jëbi ajcxy alma ñidzocin paadipy.

Pablo etz Silas jim Filipos

¹¹ Chi ñich ajcxy nbarcotigñy jim Troas ñicxy ñich ajcxy tñyi ma naax mejy'agujcpi huídibi anajty yxñ Samotracia. Chi com jabom ajcxy nja'tyich jim Neápolis. ¹² Co ñich ajcxy jim ndzooñ, chi ñich ajcxy ñicxy jim Filipos. Filipos hue' je' romanojäy ycajp. Je' je cajp jac mijpi ma je Macedonia ñaaxpa'. Jim ñich ajcxy nhuäcxijpy jecy. ¹³ Tüg sábado ñicxy ñich ajcxy cajppa', mihuingon tüg mijñi, ma anajty judíojäy ajcxy mñdity Dios ojadajtac. Chi ñich ajcxy n'ixtacy jim, e ngapxhuäcxich ajcxy Jesús y'ayuc ma je töxyjäydjic ajcxy huídi jim anajty ajcxy ti yöymujccixy. ¹⁴ Je Lidia anajty y'amido'ijtp. Hue' je' anajty Lidia ycogajpity jim Tiatira, e ytocpy anajty ucy huit oy jatypi. Lidia yajmij'ajtpy anajty Dios, e je Huindzin Dios yajyungñyi yjot yhuinma'ñ, jigix amido'idipy nej Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxí. ¹⁵ Je Lidia ñibejt mñd tüg'óciy yjuugy ymígüg, chi ñich ajcxy xycohuanñy, e xyñimáaygixich:

—Pen minamb ajcxy co nmibicyich je Huindzin Jesús, miin jättaaccix ma ñich ndjic.

Chi ooy xycohuanñy ñich ajcxy, ixti cooni jim xyajhui'myich ajcxy.

¹⁶ Jadu'n yjajti tüg tecy co ñich ajcxy anajty ñicxy ma Dios ojadajtac, chi ñich ajcxy nbaty tüg tumbi töxy'anäg mañ'ajt mñdipi huídi ooy ytiygapxy. Ymñd anajty yhuindzin ma ytuñ, e je' yhuindzin ooy anajty ymeeñybaaty co je töxy'anäg ytiygapxy. ¹⁷ Je töxy'anäg ypanicxy chach yam Pablo etz ñich ajcxy ymíñañ:

—Jada yëydjic Dios tzajpjotypi ajcxy ymidumyb. Capxhuäcxí ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej jëbi ñich ajt n'alma ñidzocin paady.

¹⁸ Canaag xiñ jadu'n ñich ajcxy xychach'amayñy. Co Pablo chijpin, chi yhuäc-huimbijty nimay je mañ'ajtmñdipi:

—Mñd Jesucristo yxiñ n'ane'myich, pidzim ma jada töxy'anäg.

Tim huin'ítij je ca'oybi yajyöyduuty je töxy'anäg.

¹⁹ Co je töxy'anäg yhuindzin jadu'n ijxy co ca' y'ocmeeñy badaani, chi müid je' ycixpi ajcxy majch Pablo etz Silas, e yajnicxy ajcxy ma je tungmüidpi ma je' ajcxy y'agujctijc. ²⁰ Co ajcxy jiiby müidja'ty ma je tungmüidpi, chi yminañ:

—Jada yëydijc ajcxy judíojäy jada, nigoo ajcxy ñaax yajmäty ycajp yajmäty, ²¹ etz yaj'ixpicy ajcxy costumbre huidi ca' huaad ñich ajt ngöbjiçim, e nihuaad ngatuunim, com hue' ñich ajt romanojäy.

²² Chi je mayjäy ajcxy müddziptzoon Pablo etz Silas, e je tungmüidpi ni'ane'mdiy co huen ajcxy yajnijeñ yaj'ixjeñ huen yajhuojpcixy müid matz. ²³ Co ajcxy huoiptay, chi pidacy ajcxy pujxtigoty, e ane'my ajcxy pujxtijc huindzin co huen cuend'ajtcixy yajxon. ²⁴ Co je pujxtijc huindzin ypaati je cötujcin, chi pidacy Pablo etz Silas jac jiiby öc'am, e chi ajcxy ixmajch co'adzity ytecy ma je quipy huidi yxñ cepo.

²⁵ Chi jadu'n yjajty mijcuctz anajty, co Pablo etz Silas chach Dios ojadajtçixy chach huin'ügixy yi Dios, e jacjadyii machyjäy chach amidoo'ijtcixy. ²⁶ Chi timitiini uix huinxijty pujxtijc poch. Chi y'ahuaatztay je pujxtijc agi', e y'adzittuttay je cadena ma tüg'óciy machyjäy. ²⁷ Chi oy ymahuijy je pujxtijc huindzin. Co jadu'n ijxy ac'ahuädz pujxtijc aguu, chi yajpidzimy y'espada ñayyaj'öga'ñyii anajty. Com hue' anajty tijy ti je machyjäy yqueectäy. ²⁸ Huin'it Pablo mic'amy migapxy je pujxtijc huindzin nimay:

—Ix nej mnayduuni, cheeby ajcxy nidüg'óciy.

²⁹ Chi je pujxtijc huindzin pijctzoy jin, e ytigüiy poyigy pujxtigoty, janch tziyuuyb müid tziği'ñ. Chi ycoxtinay'ahuüiy ma Pablo etz Silas ajcxy yhuinduu. ³⁰ Chi yajpidzimy Pablo etz Silas, e yaj'amidooy:

—Huindzin, çti ñich jëbi nduñ jigix nüdzoocin nbáadiçich?

³¹ Chi je' ajcxy minañ:

—Mibiç Huindzin Jesús etz mbaadipy nüdzoocin, miich etz m'ungdöxyijc.

³² Chi ajcxy yajnimay je Huindzin Jesús y'ayuc tüg'óciy pinjaty anajty jim ma je pujxtijc huindzin ytijc. ³³ Mijcuctz je pujxtijc huindzin puji je Pablo ajcxy chaach'au, e chi je pujxtijc huindzin ñiibejtay ajcxy müid y'ung ytöxyijc. ³⁴ Chi je pujxtijc huindzin yajnicxy Pablo etz Silas ma ytijc, yajcaay yaj'uucy ajcxy. Ooy anajty ajcxy yjotcujçity nidüg'óciy, com ti anajty mibijccixy Dios.

³⁵ Com jabom je mijtungmüidpi quejxy mutztungmüidpi jim ma pujxtijc huindzin müid cötujcin huen najtzmadzhygixy Pablo etz Silas. ³⁶ Chi je pujxtijc huindzin nimay Pablo:

—Ti je tungmüdpí quexy cötujcín co jëbi nnajtzmadzïyich müich ajcxy. Nicxcix jotcujc.

³⁷ Chi Pablo migapxy je mutztungmüdpí, e chi nimay:

—Romanojäy üch ajcxy. Yi cajptungmüdpí ti xyhuopyich müid matz mayjäy agujc, ni ca' jayijp ti xytidyduñich, e ti xypidägyich pujxtigoty. ¿Nej co jadachambi xyñajtzmadzïhua'ñich ameechi? Ca' jadu'n y'óyity. Huen mijtungmüdpí ci'm müñ xyajpidzímigixich üch ajcxy.

³⁸ Chi je mutztungmüdpí cijx nimidyactäy ma mijtungmüdpí tüg'óciy Pablo y'ayuc. Chi ajcxy ñay'adzigüy co nejhuüy co Pablo etz Silas hue' je' anajty ajcxy romanojäy.

³⁹ Chi je mijtungmüdpí ñicxy ci'm oy capxjotcidägy je Pablo etz Silas. Chi yajpidzimy pujxtigoty, e pijctzoy may'ajt huen huingduum nicxcixni. ⁴⁰ Co Pablo etz Silas ypujxtijcpidzimy, chi ajcxy ñicxy ma Lidia ytijc. Jim ajcxy jadu'n ijxy mibijcpidijc, e jot'amijmoy ajcxy. Chi ñicxcixni.

17

Jim Tesalónica yjajti ooy capxy ayuc, ca' nay'ayuc-huinjihüihüi

¹ Pablo etz Silas ajcxy ñajxy Anfípolis, etz Apolonia, chi ajcxy yja'ty Tesalónica. Jim anajty judíojäy ajcxy tüg ñaymujctac.

² Com jadu'n anajty costumbre müidity, Pablo nicxp anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac sábado xii. E tugüg sábado xii jim capxy müydacy müid je' jim Tesalónica. ³ Hue' anajty müid müydaaccixy jadu'n nej jaybecyity ma Dios ñecy co Cristo copicy ayo'n yajnaxtähuip, e chi y'ögipy, huin'it yjugypigipy. Chi Pablo yminañ:

—Je Jesús huidibi y'ayuc ngapxhuäcxibich, je' je' je Cristo.

⁴ Nijëjity judíojäy ymibijc ajcxy e mijyöybejty ajcxy Pablo etz Silas. Nañ jadu'n may griegojäy huidi anajty Dios yajmij'ajtp, etz maytöxyjäydijc huidijaty oy ymijpidacni ymijnicxpejt etz mibijc ajcxy Pablo etz Silas y'ayuc. ⁵ Je judíojäy huidi anajty ca' ymibicy, yjotmätcoty ajcxy. Huomujcy ajcxy amügy jäydijc etz jibic jäydijc, etz naax cajp yajmättay, anejptuuti agojxtuuti ajcxy Jasón ytijc'aguu tzach'ixtaaygixy Pablo etz Silas. ⁶ E co ca' ajcxy paty Pablo etz Silas, chi ajcxy majch Jasón etz jac-jadyii mibijcpidijc. Adzip ajcxy yajnicxy pahuijch pajugujcy ajcxy jim ma cajp tungmüdpí. Yam chachminaangixy mic:

—Jada jäy ajcxy je' huidi tzachyajhuinmañydygooyb tüg'óciy naax cajp, nañ iyabaad ajcxy ti ymiingixy. ⁷ Jada Jasón ti Pablo etz Silas jim yajjättägy ma ytijc, tüg'óciy ajcxy müddzip'adyii je César huidi ane'mb, yminaangixy co ji jadüg rey, je' je' je Jesús.

⁸ Co jadu'n midoy, chi ajcxy ooy yajyumigy yaj'oxigy cajpjäy etz je tungmüdpí ajcxy. ⁹ Chi Jasón etz ymígügtijc yameeñeyjcy, chi najtzmazdyi ajcxy.

Pablo etz Silas jim Berea

¹⁰ Co oy ycodzäy mic'amy yí mibijcpidijc yajpidzimy ajcxy cajpjoty Pablo etz Silas, e quejxy ajcxy jim Berea. Co ajcxy jim yja'ty, chi ajcxy ñicxy ma judíojäy ñaymujctac. ¹¹ Jim Berea judíojäy ajcxy yjacmüd oyjot oyhuinma'ñ, ca'ydi judíojäy ajcxy jim Tesalónica. Je Berea jäy ajcxy ycöbijc ajcxy Jesús y'ayuc ymüd oyjot oyhuinma'ñ. Jabom jabom ixtaaygixy ma yjaybetyity ma Dios y'ayuc pen janch jadu'n ymina'ñ nej Pablo yaj'ixpicy. ¹² May judíojäy ymibijcy etz may griegojäy huidibi ooy ymijpidaacni nañ jadu'n ymibijcy, töxyjäydijc etz yëydijctijc. ¹³ Co yí judíojäy jim Tesalónica nejhuüy co Pablo nañ jadu'n Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Berea, chi ajcxy jim ñicxy, etz yajyumigy yaj'oxigy je cajp jäy ajcxy. ¹⁴ Mic'amy ajcxy, je mijpidaacpi Jesús, yquejx Pablo mic'amy, huen nicxy jim ma mejypa'. Chi Timoteo etz Silas yjac-hui'my ajcxy jim Berea. ¹⁵ Je huidibi ajcxy Pablo jaymüid'ajt ymüdnicxy, müd ñicxy ajcxy ixti cooni yja'ty jim Atenas. Huin'it ajcxy yhuimbijty müd tüg ayuc co huen Timoteo etz Silas nicxy minaybadyii Pablo jim Atenas janch mic'amy.

Pablo jim Atenas ahuijxy Silas etz Timoteo

¹⁶ Co anajty Pablo ahuijxy je Silas etz Timoteo jim Atenas, ooy anajty ytajy ymay co ijxy nejhuüy co je cajp müd ooy may quipychech, tzaadzech, etz oori oyduñ huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹⁷ Paady Pablo nimiydacy Jesús ma yí judíojäy ñaymujctac müd je judíojäy etz jacjadyii jäy huidi Dios miyaaxp ojadajtp. E jabom jabom müd miydaaccixy pinjaty y'oymujcp cajp cujc. ¹⁸ Nijëjity ixpicytjic ñay'ijxquípxigixy y'ixpijcin müd Pablo. Jim huidibi ni'ixpigüyb epicúreo ixpijcin, etz cham huidi ni'ixpigüyb estoico ixpijcin. Chi ajcxy nijëjity yminaangixy:

—¿Ti jada jada' ajt xyajnimaaayim jada yëydijc capxy-maaybi?

Chi jadyii yminaangixy:

—Hue' jada ycapxhuäcxyp huingbi dios y'ayuc.

Jadu'n ajcxy yminañ co Pablo nimiydacy Jesús etz jadu'n nej jäy yjugypicy huidijaty ti y'öccixyp. ¹⁹ Chi ajcxy müdnicxy Pablo ma je it ma je ixpicytjic ñaymugyii huidi anajty yxii Areópago, chi ajcxy Pablo nimay:

—¿Nej jëbi njäjtciwich jada jemybi ixpijcin huidi miich mmimimb? ²⁰ Com ti ich miich xyajnimaaaygich ayuc ca'pi yhuinjihuüyñity, e nejhuühuaamyich ajcxy nej yhuimbizimy tüg'óciy jada ayuc.

21 Tüg'óciy Atenas jäy etz nañ jadu'n huیدی ajcxy jim adzinaayb, ca' anajty ni ti tungixy, jëyi nigoobi amido'ijtcixy etz miydaaccixy jemybi ayuc tiy'ajt.

22 Huin'it Pablo ytinayigy mayjây agujc jim Areópago, e yminañ:

—Atenas jäy, n'ixypich co miich ajcxy ooy myajmij'ajtcixy canaagnax huidibi miich ajcxy mdios'ajtpy. 23 Com ti xii ya n'ixyich canaagnax huیدی ajcxy m'ojadajtpy, chi ti nbaatyich tüg altar ma jadu'n yjaayity: “Je Dios huیدی ca' pin ix'y'adyii.” Je Dios huیدی miich ajcxy m'ojadajtyp, e ca' ajcxy m'ixy'adyii, jada je' huیدی nyajni maayb ajcxy.

24 Je Dios huیدی oyduñ naaxhuiñybi etz tzajp etz jac tijaty, yi' je' nihuindzin'ajttayb tüg'óciy. Je Dios ca' chinây ma tza-jptijc huیدی jäy ajcxy cojpy. 25 Dios ca' ni ti yajtigoy'ity huیدی naaxhuiñjây jamöhuaanip. Dios yi' yejcp jugy'ajtin etz huیدی nxejim, etz tüg'óciy tijaty.

26 E tügpî ni'py tügpî jot ti yaj'oyiy tüg'óciy yi jäy, jigix huen tzinaaygixy huindu'my naaxhuiñ. Dios tiy'ajt yejcp nej xii tiempo yöyipy, e ma jäy jëbi huaad chinaaygixy, 27 jigix ixtáaygixipy Dios, jadu'n nej jihuüy ixtaaygixy tondây xajtäy, com ca' je' jiguemity ma ich ajt nidüg nidüg. 28 Dios ycixpi ich ajt ndzinaayim nyücxim etz nji'ajtim, com jadu'n minañ miich ajcxy mboeta, huیدی ihy yajcojp: “Dios ich ajt xy'ung'ajtim xy'anäg'ajtim.” 29 Pen Dios ich ajt xy'ap'ajt xy'oc'ajtim ca' huaad nhuinmañ nbidaacim co Dios yjaduñity nej oori oyduñ, plata oyduñ, etz tzaadzech quipychech huیدی jäy ti yaj'oyiy miid yci'mhuinmañ. 30 Dios ca' mädity jotcöduuyb je jäy chuuhuinmañ tibi ñajxni. Jadachambi ane'mb Dios hueñytimma'amyity huen jäy ajcxy jothuimbijtcixy. 31 Com ti Dios yajnihuinmayiy tüg xii mina tiydunañ yi naaxhuiñybi jäy miid je yëdjic huیدی ti huin'ixy, jada tiy'ajt Dios ti yaj'ixy yajnejhuüy tüg'óciy jäy co ti yajjugypicy Jesús co y'o'cy.

32 Co ajcxy jadu'n midoy co yi öcpi yjugypigipy, chi nijëjity ytigy nixiicpi yajxiicpi. Chi jacjadyii yminaangixy:

—Huaad ich ajcxy n'amido'idipyich miich m'ayuc mina anajty jadüg'oc.

33 Chi Pablo jim chooni ma je' anajty ajcxy. 34 Chi nijëjity jäy ypadzooni huیدی anajty ti mibicy Pablo y'ayuc. Ma je' ajcxy jim anajty tüg jäy huیدی anajty yxii Dionisio, yi' je' anajty tungmiid jim Areópago. Nañ jadu'n tüg töxyjây huیدی anajty yxii Dámaris ypadzooni, etz jacjadyii jäy.

¹ Co jada jadu'n ytuni yjajti, chi Pablo chooni jim Atenas, ñicxi jim Corinto. ² Jim minaybaati tüg judíoáy huidi anajty yxii Aquila, Ponto anajty ycogajpity, namja'tni anajty miid ytóxyijc Priscila. Jim anajty ti chongixy Italia ñaaxjot, jégixpi co je mij'ane'mbi, Claudio, pidacy cötujcin co huen tüg'óciy judíoáy pidzimdaaygixy jim Roma. Chi Pablo oy cogapxiy Aquila. ³ Aquila etz Priscila ytung'ajtpy anajty cochactijcxuyii, com nañ cochactijcxuuyb anajty Pablo, paady Pablo jim yhui'my miid je' ajcxy. Chi ajcxy tú'ciy ytuuñ. ⁴ Tüg tüg sábado xii Pablo ñicxy ma je judíoáy ajcxy ñaymujctac yajmiidmiydaaccixy Jesús y'ayuc ytiy'ajt etz capxjotcidaaccixy judíoáy etz nañ huidi ca' yjudíoáyity.

⁵ Co ajcxy Silas etz Timoteo yja'ty jim Corinto, chooñ ajcxy Macedonia, chi Pablo adügiijp ytiigi y ayuccapxhuäcxpi ma judíoáy ajcxy co Jesús je' je' je Cristo huidi je' ajcxy chach'ahuijxyp. ⁶ E je judíoáy ajcxy ytiigi y jotma'tpi, tzipcapxpi ahua'ngapxi. Chi Pablo yhuit huinxiyty, je' je' je tiy'ajt co puyöydüdaani ajcxy, e chi Pablo ymíñañ:

—Miich ajcxy miid mgi'mbocy ajcxy myajtigoya'ñ yi m'alma. Ich ca' ti pocy nmíididyich ma miich ajcxy. Cham nicxy Dios y'ayuc ngapxhuäcxich ma huidi ca' yjudíoáyity ajcxy.

⁷ Chi Pablo yöybojtni ma judíoáy naymujctac, chi ñicxy ma Justo ytijc. Justo ooy anajty Dios miyäxy ojadaty, e ymiid anajty ytijc mihuingon je judíoáy ñaymujctac. ⁸ E Crispo, je judíoáy ñaymujctac huindzin, ymibijc je' je Huindzin Jesús y'ayuc ytiy'ajt, miid tüg'óciy y'ung y'anäg, yjuugy ymigüg. Nañ jadu'n nijéjity Corinto jäy co midoy Jesús y'ayuc, chi mibijcy e ñiibejty ajcxy. ⁹ Chi je Huindzin Dios nimay Pablo cumäyjoty:

—Ca' mdzigí, capxhuäcx'adítz n'ayucich, e ca' mni'amoñ. ¹⁰ Com ich miich nbubedipy, ca' pin jot miid'adipy nicxy nejaty xytuñy. Ich may ich ya nmíidity jäy ma jada cajp.

¹¹ Chi Pablo yhui'my jim Corinto tüg jimijt jacup, yaj'ixpijcy jäy je Huindzin Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹² Huin'it tiempo co Galión ygobernador'ajty jim Acaya ñaaxjot, chi judíoáy ajcxy midziptzoñ je Pablo, yajnicxy ajcxy ma cötujctac. ¹³ Chi ajcxy nimay je gobernador:

—Jada yédyijc tzach jäy yaj'ixpijcp co ca' ycopicyity yajcuydunipy Moisés ycötujcin huidi jaybety ijtp.

¹⁴ Pablo capxamb anajty co oy yi Galión nimäy ajcxy je judíoáy:

—Pen yi Pablo ti ytundigooy o mijpocy ti tuñ, huin'it nmijpidägiich miich ajcxy m'ayuc, miich ajcxy judíoáy. ¹⁵ Pen je Cristo y'ayuc etz miich ajcxy mgötujcin myajtzibiiyb myajcapxyiyb, ca' ich huaad nyajtiyiyich yjiibí huinma'ñ.

¹⁶ Chi je gobernador y'ané'min pidacy co huen judíoJay ajcxy yajpidzimdayii ma je cötujctac. ¹⁷ Huin'it tüg'óciy griegoJay ma je cötujctac huijtzpidzimyb je Sóstenes, yi judíoJay naymujctac huindzin, e chi ajcxy cuy jibijpy huingojxy jipcojxy ma gobernador yhuinduu, e Galión ca' tuñcuenti.

Pablo yhuimbijtni Antioquía, e yajtzondacy midugügpí viaje

¹⁸ Jac-huäcxijp Pablo jecy jim Corinto. Chi yhuinma'ñypidacy co chonaani. Chi ycapxycijxni müd je mibijcpidijc, e chi ybarcotigüyñi ñicxni jim Siria ñaaxjot. Ñicxni quipxyi müd Priscila etz Aquila. Jim Cencrea, ca'ni anajty ybarcotigüyí, Pablo yajcöme'px cödza'm co anajty cuyduñ yhuandaacin. ¹⁹ Co ajcxy yja'ty jim Efeso, chi Pablo ñay'ixmajtz ajcxy müd Priscila etz Aquila, e ñicxy ma je judíoJay ajcxy ñaymujctac. Chi müdmıydacy je judíoJay ajcxy huıdı jim anajty ti ñayyöymújcıgıxy. ²⁰ Chi je judíoJay ajcxy jim Efeso cohuanıy co huen jac-hui'my, e Pablo ca' a'ixıy co yhui'mıpy. ²¹ Chi Pablo ycapxycijxni müd je Efeso Jay, chi ymınañ:

—Copıcy co jim xı nyajnaxa'ñyich Jerusalén, e nhuimbıdıpyıch jadüg'oc ma müch ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp.

Chi Pablo ybarcotigüy chooni jim Efeso. ²² Co anajty ti ypättigüy jim Cesarea, Pablo ñicxy Jerusalén co anajty capx-pocxaangıxy je mibijcpidijc, chi mic'amy idaacni jim Antioquía. ²³ Jim hueeni yhuäcxıjpy, chi choñ jadüg'oc ñicxy cajp cajp ma Galacia ñaaxjot etz Frigia ñaaxjot jotmıcmıgapxcıxy tüg'óciy yi mibijcpidijc.

Apolos Dios y'ayuc capxhuäcxı jim Efeso

²⁴ Huin'it tiempo yja'ty jim Efeso tüg Jay huıdı anajty yxıı Apolos, hue' anajty ycoğájpıty Alejandría. Ooy anajty oy ayuc capxhuäcxı. E yajxon nejhuıydäy Dios y'ayuc huıdı jaybety ijtp. ²⁵ Apolos ooy anajty ixpıcyıty ma Huindzin Jesús y'ayuc e ooy yjotmıccapxy, oy anajty yaj'ixpıcy nej je Huindzin Jesús yjajty y'ayoy. Oy jėda'ajty anajty janejhuıy nej Juan, je Bautista, Jay ajcxy yajniıbejty. ²⁶ Chi Apolos ytıgıy capxpi mıydaacpi ma je judíoJay ajcxy ñaymujctac janch ni ca' chıgıy chöyduñ. Chi co Priscila etz Aquila ajcxy mıdooy Apolos y'ayuc, chi ajcxy yajñicxy ahuingujc, chi ajcxy oy yajmıdmıydägy jac-huädz Dios y'ayuc ytıy'ajt. ²⁷ Chi co Apolos anajty ñicxa'ñ jim Acaya ñaaxjot, chi je mibijcpidijc jotmıcmıgapxy, e pubejty ajcxy. Chi ajcxy nijayıy je mibijcpidijc huıdı ajcxy jim Acaya, huen ajcxy cöbigıpy yajxon je Apolos. Co Apolos yja'ty jim Acaya ñaaxjot, chi ypubejti ooy pın anajty mibijcp Jesús y'ayuc, com Dios anajty may'ajt ti tuñ ma je' ajcxy. ²⁸ Chi je Apolos oy capxpıdzımy mayJay agujc co ca' yjanchıty nej anajty ajcxy judíoJay yhuinma'ñ

müidity, co Jesús ca' je' yjējity je Cristo. Je Apolos jim je' mic'ajt tzachpaady ma Dios y'ayuc ycojaayity co Jesús je' je' anajty je Cristo huidi anajty ajcxy y'ahuijxyp.

19

Pablo may mibijcpidijc minaybaati jim Efeso

¹ Jim Corinto anajty Apolos, co Pablo tegyi'm yajyöyñajxy mijyuugjot, chi oy yja'ty jim Efeso. Chi jim paty may mibijcpidijc. ² Chi Pablo y'amidooy je mibijcpidijc:

—¿Nej ti xy'adigiyy xyjottigiyy je Espíritu Santo taab ajcxy mmibijcy Jesús?

Chi ajcxy y'adzohuimbijty:

—Ni ngamidooyñi ñch ajcxy pen ji Espíritu Santo.

³ Chi Pablo y'amidooy ajcxy:

—¿Ti nübejtín miich ajcxy mbaad?

Chi je' ajcxy y'adzooy:

—Je Juan, je Bautista, ññbejtín.

⁴ Chi Pablo yminañ:

—Juan jäy yajñübejt je', je' je' je' tiy'ajt co huen jothuimbi-jtcixy. E nimaaygixy anajty co huen ajcxy mibigipy je Cristo huidi jacmiinamni. Je' je' je' Jesús, je Cristo.

⁵ Co jada ajcxy jadu'n midoy, chi ajcxy oy ññbety müd je Huindzin Jesús yxi. ⁶ E co Pablo cñixajy ajcxy, huin'it je Espíritu Santo y'adigiyy yjottigiyy ajcxy. Chi ajcxy ytiğiyy capxpi miydaacpi tigachyjaty ayuc, e capxhuäcxy anajty ajcxy Dios y'ayuc. ⁷ Jëyi anajty nimajmetz yëydijctijc huidibi ajcxy nübejt.

⁸ Tugiig po' Pablo jim yhuäcxijpy, e yöyüib anajty ma judíojäy ajcxy ñaymujctac capxhuäcxy Dios ytiy'ajt janch huinmic jotmic. Chi capxjotcidägy mayjäy müd Dios ytiy'ajt.

⁹ Nijējity jotjuuñydijc ca' ajcxy ymibijcy, jëyi ajcxy jibic tzach-nigapxy Jesús ytiy'ajt ma jäy ajcxy yhuinduu. Chi Pablo puyöydüutcxni. Chi abicy yajnicxy je mibijcpidijc ma tüg escueltijc. Hue' je' je' escuela huindzin anajty yxi Tirano,

e jim Pablo Dios y'ayuc anajty capxhuäcxi jabom jabom.

¹⁰ Mejtz jimijt jadu'n jim chachyaj'ixpijcy, e tüg'óciy jäy ma je Asia ñaaxjot ymidoday ajcxy je Huindzin Jesús y'ayuc, je judíojäy etz huidi ca' yjudíojäyity. ¹¹ E Pablo mayba'mjäy yajtzoocy müd Dios ymic'ajt etz ooy mijhuinma'ñ ytuñ. ¹² Ixti yajnicxy anajty ajcxy yhuit etz ypaayi huidi Pablo ñinix anajty ti ypadyi, e yajpaatcixy anajty pa'mjäy, e je' anajty müd choocixy, e nañ je' anajty müd ca'oybi ypidzimy ma jäy ajcxy y'ay yjot.

¹³ Chi nijējity judíojäy huidi anajty huidijtp tzojdumbi, huidibi anajty yajpidzimgixyp ajcxy ca'oybi, jayajtzögaañ tüg

pa'mjäy mïid je Huindzin Jesús yxii co huen yajyöydüdyii je ca'oybi. Chi ajcxy nimaygixy je ca'oybi:

—Ich miich yam nimaayb mïid Jesús yxii, je huïdi Pablo ycapxhuäcxp, yajyöydüt jada jäy.

¹⁴ Jadu'n anajty y'idütcixy je Esceva ymang ajcxy, je nihuixtujcpi ajcxy. Je Esceva hue' je' anajty judíojäy etz nihuindzin'aty teedy'adü. ¹⁵ Co je Esceva ymang ajcxy migapx je ca'oybi, chi je ca'oybi y'adzooy:

—N'ix'atypich je Jesús, e nnejhuüybich pin je' Pablo, e miich ajcxy, ¿mbin miich ajcxy?

¹⁶ Chi je yëydijc huïdi ca'oybi anajty mïid, ytijcpigy tüg ma je' ajcxy, ymimadactay je nihuixtujcpi, e yqueectay ajcxy ma je tijc nihuädz ixhuädz etz tzaachï. ¹⁷ Tüg'óciy jäy ajcxy huïdi anajty tzinaayb jim Efeso, judíojäy etz huïdi ca' yjudíojäyity nejhüiday ajcxy, chi ooy ajcxy chigiy e nimiydaaccixy e cömaaygixy je Huindzin Jesús yxii.

¹⁸ E mayjäy huïdi mibijc Jesús y'ayuc ooy ajcxy ypocy nigapxtay, jadu'n nej anajty yi jibic mañ'ajt ajcxy ti mi'ijtcixy. ¹⁹ E mayjäy tübi anajty capxy je mañ'ajt necy yajminday tüg'óciy e no'ctay je necy ma jäy ajcxy yhuinduu. E co ajcxy maymujcy je libro tzou, chi naybaati jada' huixchiguïpx majc mil plata meeñ (moneda mexicana naybaati jacnaxy jahueenjaty ycatüg migo'px jamajcmocx tüg mil). ²⁰ E je Huindzin Jesús y'ayuc nigi anajty yhuäcx'idich, nigi ymijtigiy'idich.

²¹ Co anajty jadu'n ti ytuñyii ti yjadyii, chi Pablo yhuinmañypidacy co nicxy cogapxihuañ je mibijcpidijc jim Macedonia etz Acaya. Chi anajty yjacnicxañ Jerusalén e jadu'n yminañ co jim chondägañ jadügtecy e ñicxañ jim Roma. ²² Chi quejxy jim Macedonia mejtz je ypubejtpi, Timoteo etz Erasto. Chi Pablo je' yjac-hui'my jecy jim Asia.

Canay'ayuc-huinjihüihuü jim Efeso mïid Dios y'ayuc ycixpi

²³ Huin'it tiempo tzip oy pidicni jäy y'ocyumigni y'oc'oxigni mïid Huindzin Jesús y'ayuc ycixpi. ²⁴ Co je', je plateri huïdi anajty yxii Demetrio, yaj'oyiy anajty ac plata Diana chajptij'ung, e jadu'n anajty Demetrio etz jacjadyii jäy oy ymeeñybaatcixy mïid je ytung. ²⁵ Chi Demetrio huomujcy ymügütijc je huïdi jadu'mbi tung tumb, nimay ajcxy:

—Migügtijc, mnejhuüyb ajcxy co mïid jadayaabi tung huïdi ich ajt nduunim, jada mïid jotcuje ndzinaayim njugy'ajtim. ²⁶ E miich ajcxy m'ixjpy mnejhuüyb co je Pablo chach yaj'ixpijcy co ca' yi' diosity huïdi jäy ajcxy yajcojpy. E Pablo ti ooy mayjäy capxjotcidägy, canan yaayi Efeso, nañ jadu'n ma tüg'óciy Asia naaxjot. ²⁷ Mij jada xyajtigoyaanim ma ich ajt

n'adogii e nañ jadu'n je mijpi dios, je Diana, ytigoyipy, ca' ni pin occapxpaatniipy, je huidi cham mayjäy y'ojadajtpy tüg'óciy ya Asia ñaaxjot etz huindu'my naaxhuiñybi.

²⁸ Co jadu'n ajcxy midoy, chi ajcxy ooy yjotmätcooty, chi ytigiiy ajcxy huambi jihuuyb, chachmínaangixy:

—¡Cömay jada Diana, yi efesiojäy ydiosa!

²⁹ Chi ajcxy yajhuinmäñydigoyday je cajp jäy e majch ajcxy je Gayo etz Aristarco, huidi tsoon Macedonia, metz yëdyjc, huidi Pablo anajty ajcxy ymüid huidijtpy. Chi je cajpjäy ooy pahujch pajugujcy ajcxy je Gayo etz Aristarco, yajnicxy ajcxy ma agujctijc huinduu ma jäy ñaymugyii. ³⁰ Chi Pablo yjatigihuaañ jäy agujc, müdcapxa'ñ müdmíydäga'ñ anajty je mayjäy. E je mibijcpidijc ca' ajcxy a'ixiiy nicxy jiiiby ytigiiy. ³¹ Nañ jadu'n nijëjity Asia mijtungmüdpi huidi anajty Pablo müd ñaymígüg'adyii, yajniguejxy ayuc, co ca' huaad ñicxy ma jäy ñaymújcigixy. ³² Je mayjäy tügmucy anajty íjtcixy, ooy anajty yhuaangixy yjihuiygixy, ca' anajty ajcxy ñay'ayuc-huinjihuiygixy. E je jacmaaybi ni ca' anajty nejhuuygixy ti co chachnaymújcigixy. ³³ Nijëjity jäy huidibi anajty ajcxy mayjäy agujc, je ajcxy yajmüdmíydactay je Alejandro ti anajty tuunip jajtíp. Chi je judío jäy ajcxy tijpidzimy je Alejandro ma mayjäy agujc. Chi Alejandro címüid tiy'ajt yejcy co huen amongixy. Je' anajty ñigapxtüdamy judíojäy ajcxy. ³⁴ Co je mayjäy nejhuuy co je' je' yjudíojäyity, chi ajcxy ytigiiy huaambi jihuuybi jahuenjaty ycamejtzhority, ymínaangixy:

—¡Cömay ooy yi Diana, yi Efeso jäy ydiosa!

³⁵ Chi je cajp jaaybi co anajty je jäy ti yaj'amoongixy hueeni, chi ajcxy nimay:

—Efeso jäy, tüg'óciy yi naaxhuiñyjäy nejhuuy co jada Efeso cajp yi' cuend'ajtp yi Diana chajptijc, je' Diana huidi ooy ti yajcömay, etz yi Diana ñinicx huidi cá'u tzajpcíxy. ³⁶ Ca' huaad ni pin ymína'ñ co ca' yjáncity. Amongix, ca' ti mdúngixipy pen ca' jayijp yajxon mhuinmaaygixy. ³⁷ Com jada yëdyjc ajcxy tübi myajmíingixy, ca' ma ytundigooygixy, ca' yi' ma ajcxy jibic capxcixy ma müch ajcxy mdiosa Diana. ³⁸ Pen Demetrio etz huidijaty müd ytuñ pen ymüid xihuín müd pinjaty, paady tungmüdpi etz tiydundac jiiijity. Jëbi nigapxy ma tungmüdpi, jëbi miñ xyipy ñayñigapxtúutigixy. ³⁹ E pen huingbi ayuc huidi müch ajcxy mbijctzooyb, copity jada y'oyihuipy ma jäy naymugyii. ⁴⁰ Ymüid jada ayo'n co nicxy nayyajxihuim co jäy cham ñaymíhuididyii müd jada ycixpi nej yam ytunyii yjadyii e ni ti tiy'ajt ích ajt nganejhuuyim nej nmínaaním pen ji anajty xyaj'amídoohuim müd co jäy cham chachhuaangixy chachjihuiygixy.

⁴¹ Co jadu'n miydactay, chi ycapxycijxy miid je naymu-jcpidijc.

20

Pablo ñicxy jim Macedonia etz Grecia

¹ Co je cajp jāy ycapxy'ayuc xeemy, chi Pablo huoomujcy je mibijcpidijc, e jaccapxhuijy ajcxy chi ycapxycijxni, chi chooni Efeso ñicxy jim Macedonia ñaaxjot. ² Cajp cajp Pablo oy co'ixiy je mibijcpidijc jaccapxhuijy ajcxy. Chi Pablo yja'ty jim Grecia ñaaxjot. ³ Chi Pablo yhuäcxijpy jim tugüg po'. Jim Grecia Pablo anajty ybarcotigihua'ñ ñicxa'ñ Siria. Co Pablo oy nejhuüy co judíojäy ajcxy ti yajnihuinmayiyii yaj'öga'ñyii barcojoty, chi yhuinma'ñybaty co huimbida'ñ tegyi'm, ñaxa'ñ jadüg'oc Macedonia. ⁴ Pablo mayjäy miid ñicxy, miidnicxy je Sópater huidi anajty cogajp Berea, etz Aristarco, etz Segundo huidi anajty cogajp Tesalónica, etz Gayo huidi anajty cogajp Derbe, etz Timoteo, etz nañ jadu'n Tíquico, etz Trófimo huidi tzoon jim Asia ñaaxjot. ⁵ Co jada mibijcpidijc ajcxy ñicxy jayijp, chi ajcxy xy'ahuijxyich jim ma je cajp huidi xii Troas. ⁶ Co xii ñajxtay mina yajcaay je tzajcaagy je huidi ca' miidity levadura, chi ñich ajcxy ndzooni jim Filipos barcojoty. Co migoox xini, oy ñich ajcxy naybáatigixy jim Troas. Jim ñich ajcxy yhuäcxijpy huixtujc xii.

Pablo co'ixiy je mibijcpidijc jim Troas

⁷ Domingo xii ajcxy ñayyöymujci je mibijcpidijc chajcaagy ytujc-huäcxaangixy, e Pablo anajty ymigügtijc yjacyaj'ixpijcpy. Je' co anajty com jabom chonaani, paady oy ayuc jacyajyoñ ixti ycujc-hua'cxchumiiy. ⁸ Jiilby anajty canaag lámpara ytüicy ma ajcxy anajty ti yöymujccixy ma tüg cuarto huidi anajty oy ycixity. ⁹ E tüg yeeg'anäg huidi anajty yxii Eutico, ma ventana aguu anajty y'ñäy. Com Pablo jecy oy yaj'ixpijcy, chi je yeeg'anäg ymäymajtzi, e tugüg ñihuijtzpety anajty ycixity je tijc ma ycäy. Chi ajcxy yajpidigy ögy. ¹⁰ Co Pablo yminajcy, chi ñaygijxnajaji amineenmujcy je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy. Chi Pablo nimay ymigügtijc:

—Ca' mdzigüygixy, juugy jada.

¹¹ Chi Pablo jadüg'oc ypejty ma je cuarto cixpi, chi chajcaagy tujc-huäcxy e yajcaay ajcxy, e jadu'n Pablo yjacmiydacy co oy ximiiyñ. Chi ycapxycijxni miid je' ajcxy, chi ñicxni. ¹² E je yeeg'anäg huidi anajty ti ycäy, chi ajcxy yajnicxy juugy, e ooy ajcxy yjotcugiy nidüg'óciy.

Choñ ajcxy Troas ñicxcixy Mileto

¹³ Chi ñich ajcxy jayijp nicxigy barcojoty jim Asón co anajty jim nyajtzonaangixich Pablo, com ti anajty jadu'n

m̄idnayñimáayigixich co je' tegyi'm anajty ñicxa'ñ. ¹⁴ Co ñich ajcxy naybaatti jim Asón, chi Pablo ybarcotigüy m̄id ñich ajcxy. Chi ñich ajcxy ñicxy jim Mitilene. ¹⁵ Chi ñich ajcxy jim ndzoñ, chi com jabom ñich ajcxy najxy mihuingon Quío, comaax ñich ajcxy nja'ty jim ma barco jättac huidi anajty yxii Samos. Jim Trogilio ñich ajcxy nbocxy, com jabom ñich ajcxy nja'ty jim Mileto. ¹⁶ Chi Pablo ca' ñicxa'ñ jim Efeso co ca' yhuäcxiba'ñ jim Asia ñaaxjot, com tzojc anajty yjäda'ñ Jerusalén, com jim anajty yajnaxa'ñ Pentecostés xii.

Pablo yajm̄idm̄ydacy je huidibi ajcxy ane'mb je mibijcpidijc

¹⁷ Jim Mileto anajty Pablo, chi capxyñiguejxy huidi ajcxy nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc huidi ajcxy jim Efeso. ¹⁸ E co ajcxy miñ, chi Pablo yminañ:

—Miich ajcxy mnejhuüyb jadu'n nej ñich ti njäy'atyich ma miich ajcxy tüg'óciy je xii je tiempo nej oga'n nja'tyich ya Asia. ¹⁹ Jecy ñich ooy ti n'ityich m̄id miich ajcxy, nduñich ma nHuindzin Jesús ytung m̄id yung naxy njot nhuinma'ñich, etz m̄id huinnii jotmay, etz ti may ayo'n nyajnaxyich ma yi judíojäy ajcxy. ²⁰ Ca' ti n'ixmachich je ngapx'ayuc huidi oyip m̄id miich ajcxy ycixpi. Ti nyaj'ixpicyich mayjäy'aguic etz tijc tijc. ²¹ Ti ndiy'ajt yecyich ma judíojäy etz cham ma huidi ca' yjudíojäyity. Nnimaydaayich co huen jothuimbijtcixy ma Dios, etz huen mibijccixy ñich ajt nHuindzin Jesucristo. ²² Jadachambi nicxpich jim Jerusalén; adzip je Espiritu Santo xyquexyich e ni nganejhuüyich ti ñich jim xyjadamy. ²³ Co ñich cajp cajp ma nñicxyich, je Espiritu Santo xyajnejhuüybich co jim Jerusalén jäy ajcxy xypidäga'ñich pujxtigoty etz jim ajcxy ychaachtuna'ñich. ²⁴ Yi jadu'mbi ayuc ca' ñich nduñich cuendi, jada njogy'ajtich ca' ti tzoohuüy. Jëyi janchtiy co nyajcixipyich jada tung jotcuic, e nguydunipyich je Huindzin Jesús y'ayuc, je tiibi xyajnibicyich jada tung. Ngapxhuäcxibich yi oybi Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt jadu'n nej Dios may'ajt ti tuñ m̄id jäy ajcxy ycixpi.

²⁵ E jadachambi nnejhuüybich co miich ajcxy ma ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc, ca' miich ajcxy xy'ocjac'íjxcixni jadügtecy. ²⁶ Paady cham nñimäyich miich ajcxy, ca' ni ti ngo'adzohuipyich m̄id miich ajcxy ycixpi. ²⁷ Com ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy tüg'óciy je Dios y'ayuc je Dios yhuinma'ñ. Ni ti ayuc ni ti ytiy'ajt ti ngacoyüchich ma miich ajcxy. ²⁸ Naycuend'ájtigixy ci'm etz cuend'ajtcixy tüg'óciy jäy ajcxy huidi yajmij'ajtp je Huindzin Jesús, jadu'n ajcxy nipaady nej tügpicy cöbixy, etz miich ajcxy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc jadu'n miich ajcxy nipaady nej cöbixy cuend'ajtpi. Je Espiritu Santo ti xyajnibijccixy co

mgüend'adipy ajcxy yi Jesús yjäy, huidi ti cojuuy ajcxy ypocy müd yci'mni'py co y'o'cy.

²⁹ Chi Pablo yjacminañ:

—Nejhuiybich co ya ndzoonibich miinip huingbi jäy huidi yajhuinma'ñydigoyam mibijcpidijc, jadu'n nej ahua'n iyujc huidi cöbixy tzüdzip. ³⁰ Ji ma müich ajcxy ji jäy yaj'ixpigam anii ma yjapadyii yaj'ixpigipy tiy'ajt oybi jigix yi mibijcpidijc ypanicxiyb. ³¹ Naygüend'ájtigix, mjäymedziyb ajcxy jadu'n nej iich tugig jimijt ti nyaj'ixpicyich xim tzuum jabom jabom, müd huinnii jotmay ti nyaj'ixpiccixy müich ajcxy nidüg nidüg.

³² Jadachambi iich, nmigügtijcich ajcxy, Dios müich ajcxy nyajpuhuaniiyb, nyajmihui'maamyich müich ajcxy Dios y'ayuc jadu'n nej Dios ajt xychojcm xyjihuiyim. Ma Dios y'ayuc müich ajcxy mbaadipy mic'ajt ma yi mibijcin, e mbaadipy ajcxy it lugar ma Dios quipxyi müd ajcxy nidüg'óciy tiibi yajhuäch yjot yhuinma'ñ. ³³ Ni ti iich ti nga'adzocy, ni pin yhuít ymeeñ huidibi n'ocjediibich. ³⁴ Müich ajcxy mnejhuiyb co ti nduñich, müd ngi'mgijich ci'm ti nnaymöyijich huidi nyajmayajtpyich etz nañ jadu'n ti nbubetyich nmigügtijcich huidi iich anajty nmüd. ³⁵ Iich müich ajcxy ti nyajni'ixiygixy nej jëbi mdungixy, nej jëbi mbubéjtcixy migügtijc huidi pa'm'ijtp, etz huidi tijaty yajmayajtp. Jäymedzi ajcxy je Huindzin Dios y'ayuc co yminañ: “Jacjotcujc je' huidi yejcp, ca'ydi huidibi yajmooyb.”

³⁶ Co jadu'n ycapxtay, chi Pablo ycoxtinay'ahuiiy müd je' ajcxy, e mibijctzoy ajcxy Dios. ³⁷ Ytigiiy ajcxy yaaxpi nidüg'óciy, e mineeñ ajcxy Pablo etz tzücy. ³⁸ Ooy ajcxy jihuiiy nej anajty ti ñimáayigixy ajcxy co ca' yjac'ixiiyb ajcxy jadügtecy. Chi ajcxy oy najtzhuhuüy jim ma barco.

21

Pablo ñicxy jim Jerusalén

¹ Co iich ajcxy ngapxycijxy müd je mibijcpidijc, chi iich ajcxy nbarcotigiiy, tiiyi ñicxy iich ajcxy jim Cos. Com jabom ndzooñich Cos ñicxy iich ajcxy jim Rodas. Chi iich ajcxy ndzooñ Rodas ñicx iich ajcxy jim Pátara. ² Jim Pátara iich ajcxy nbaaty tüg barco huidi anajty najxp Fenicia ñaaxjot. Jim iich ajcxy nbarcotigiiy jadüg'oc, chi iich ajcxy nnicxni. ³ Chi iich ajcxy mmij'ijxy Chipre je naax mejy'agujcpi, anajty'amy je' yhui'my. Jacñicxy iich ajcxy Siria ñaaxjot, chi je barco ytigiiy ma yjättac jim Tiro co jim anajty chimydajc yajhuima'ñ. ⁴ Jim iich ajcxy nbaty jäy huidi anajty yajmij'ajtp Jesús, chi nmüdhüäcxijpich ajcxy huixtujc xii. Je' ajcxy je Espíritu Santo yajnejhuiiyi co Pablo ayo'n pada'ñ Jerusalén, paady ajcxy nimay Pablo co ca' huaad jim ñicxy. ⁵ Co huixtujc xiibi yca'pxy,

chi ñch ajcxy ndzooni. E tüg'óciy mibijcpidijc mïid y'ung ytöxyijc oy xytüjijphuohuïygyxyich cajppa'. Jim ma mejypa' ngoxtinay'ahuïy ñch ajcxy, chi ñch ajcxy nmibijctzoy Dios. ⁶ Huin'it ñch ajcxy ngapxycijxni, chi nbarcotigïyñi ñch ajcxy e je mibijcpidijc yhuimbijtni ajcxy ma ytijc.

⁷ Co ñch ajcxy ndzooñ Tiro, chi nicxy ñch ajcxy Tolemaida. Jim ñch ajcxy ngapxpocxich je huidi anajty ajcxy mijpidaacp Jesús, e nmïidhui'my ñch ajcxy jim tüg xii. ⁸ Com jabom ñch ajcxy ndzooñ Tolemaida mïid Pablo etz pinjaty ñch ajcxy anajty nmïid. Chi ñch ajcxy nja'ty jim Cesarea. E chi ñch ajcxy nicx ma Felipe ytijc, je huidibi anajty capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt je oybi. Je' je' huidi tuun je nihiixtucjpi taabi ajcxy caayin uucin yajhuäcxy jim Jerusalén oga'n. Chi ñch ajcxy nhui'my mïid je'. ⁹ Felipe mïdaax anajty ñix mïdity, ca'ni anajty ajcxy ypijccixy. E je' ñix ajcxy anajty Dios y'ayucnajtzcaxïyipy. ¹⁰ Ti anajty ñch ajcxy jim nhuäcxipy canaag xii co oy yjätty tüg ayucnajtzcaxïybi huidi anajty yxi Agabo, jim anajty ti chooñ Judea. ¹¹ Chi Agabo y'oy xycogapxïygyxy ma ñch ajcxy njättac. Chi Agabo Pablo yhuin huijtzicci, e je' mïd ñaygïxojtz ñaydecyxojtzi, chi yminañ:

—Je Espíritu Santo jadu'n minamb co jim Jerusalén jadu'n judíojäy ajcxy cïxodza'ñ tecyxodza'ñ jada huin yhuindzin, e nañ cïyega'ñ ajcxy ma huidi ca' yjudíojäyity.

¹² Co jadu'n yajmidoy, ñch ajcxy etz je Cesarea jäy ngohuanïy ñch ajcxy Pablo co ca' huaad ñicxy jim Jerusalén. ¹³ Huin'it Pablo y'adzooy:

—¿Nej co myaaxcixy mïid ñch ycixpi? ¿Nej ñch miich ajcxy co njot nhuinma'ñ xyaj'amutzcïy? Iich nayyéjicibich mïid naygïxodzïi naydecyxodzïi, nañ jëbi n'ögibich jim Jerusalén mïid je Huindzin Jesús ycixpi.

¹⁴ Co ca' ñch ajcxy mimadacy nicxy nyajhuï'mgixyich Pablo, chi ñch ajcxy n'amooni, chi ñch ajcxy ñayñimaayi:

—Huen cuyduñ je Huindzin Jesús chojcin.

¹⁵ Co jadu'n yjajti, chi ñch ajcxy ndzonï ni'ixïy e chi ñch ajcxy nicxy jim Jerusalén. ¹⁶ Mïid nicxy ñch ajcxy nijëjity mibijcpidijc huidi tzoon Cesarea, e nañ tzooñ anajty tüg Chipre jäy huidi anajty yxi Mnasón, jecyip anajty jïjptigiyïyñi jada mibijcin e je' ñch ajcxy nicxy xyajjättägaangixy.

Pablo oy cogapxïy Jacobo

¹⁷ Co ñch ajcxy nja'ty jim Jerusalén, chi je mibijcpidijc ñch ajcxy xycöbijcy janch jotcujc. ¹⁸ Com jabom ñch ajcxy nicxy mïid Pablo, y'oy ñch ajcxy ngogapxïy Jacobo, e jim anajty tüg'óciy huidi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. ¹⁹ Chi Pablo ymïgügtijc capxpocxy, e yajmïdmïydacy ti anajty Dios ti tuñ

müid yi' ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity. ²⁰ Co ajcxy jadu'n midooy, chi ajcxy huin'üy jäymejch yi Dios, chi ajcxy Pablo nimay:

—Migüg Pablo, miich mnejhuüyb co ya canaag mil jäy ti mibicy Jesús, e yjactimmina'n ajcxy co copicy nguyduunim Moisés ycötujcin je jecyip. ²¹ Ti ajcxy yajmidmiydägyii co miich mdzachjäyay'ixpicy ma tüg'ócüy judíojäy huidi ajcxy jiguëgy adzinaayb co ca' huaad tuñycuenti Moisés ycötújcin je jecyip, etz ca' ycopicyity co tiy'ajttüygixipy y'ung, etz ni ca' ycopicyity payöyipy ñch ajt ngostumbre. ²² ¿Ti huaad nduunim? Jotmädam ajcxy co nejhuühuipy co ya miich ti mjäty. ²³ Hue' janchtiy jadu'n miich mdunipy: cha midaax yëydijc huidi cuydunamy tüg huandaacin. ²⁴ Müidnicxy je' ajcxy, nicx nayyajpocyñihuaatzí müid yi' ajcxy, e miich mgojuydayipy nej anajty ajcxy ypadyii je meeñyduñi. E chi ajcxy myajcöme'pxipy cödza'm, e jadu'n je jäy ajcxy huinjihuüydähuipy co ca' yjanchity jadu'n nej xyñimiydaaccixy, jëyi co miich nañ jadu'n mguydun je Moisés ycötujcin je jecyip. ²⁵ Huidibi janchtiy jadu'n nej yi huidibi ajcxy ca' yjudíojäyity, e ti mijpidaaccixy Jesús, ti ñch yi' ajcxy nijayüygixich co ca' túngixipy cuenti jada jadu'mbi judíojäy ycostumbre. Je' janchtiy co ca' huaad tzützcixipy je tübi jäy yajhuindzigüy ídolos, ni ca' huaad jüxcixipy ni'py, etz ni ca' ajcxy tzüdzipy huidi yo'c-huüidy ti y'ögy, etz ca' ajcxy huingbi töxyjäy migapxtigóoygixipy.

Chi ajcxy majch je Pablo ma Dios ytijc

²⁶ Chi Pablo müid nicxy je nimidaaxpi yëydijc, com jabom ajcxy nayyajpocyñihuaatzí ajcxy, chi ajcxy ytigüy ma Dios ytijc, e chi ajcxy ytiy'ajt yejcy ma judío teedy ti xii ycixa'n je nayyajpocyñihuädzi, etz ti xii huindzigüñ iyujc cüyegaangixy nidüg.

²⁷ Ma anajty yca'pxaani je mihuixtujcxübi nijëjity judíojäy, chooñ jim Asia, chi ajcxy ijxy Pablo ma Dios ytijc. Huin'it ajcxy je mayjäy majch Pablo, yajhuangoty yajjihuygoty, ²⁸ chi ajcxy yam chachminaangixy:

—¡Israel jäy ajcxy, pubejtcich ñch ajcxy! Jada je' je yëydijc huidi xi ya tzach nigapxp ni'oñyüyb judíojäy ycostumbre, Moisés ycötújcin, etz nDios ytijc. E jadüg nax ti yajtigüygixy griegojäy ma Dios ytijc, yajjibicüygixy jada it lugar huätzpi. (Com ca' ñigödúcyity nicxy griegojäy ytigüy ma Dios ytijc.)

²⁹ Paady anajty jadu'n ymínaangixy je huidi ajcxy majtz je Pablo, com co ijxy ajcxy Pablo müidhuüidy cajpjoty je Tróximo, huidi anajty cogajp Efeso. Hue' anajty tijcixy co Pablo ti müdtigüy Tróximo tzajtigoty.

³⁰ Tüg'óciy je cajpjäy yjotmätcottay, miiñ ajcxy poyígy majch ajcxy je Pablo yajpidzimy tzajtigoty pahuijch pajugujcy. Chi ajcxy mic'amy agiiy Dios ytijc. ³¹ Yaj'ögamyb anajty ajcxy Pablo. Chi je soldado huindzin ayuc midoy co tüg'óciy je cajp jäy ajcxy ti chachhuaangixy chachjihuiiygixy. ³² Je soldado huindzin huodzonday ysoldado ajcxy, e chi ajcxy ñicxy poyígy ma je mayjäy yhuaangixy yjihuiiygixy. Co je mayjäy ajcxy ijxy miñ soldado ajcxy miid yhuindzin, chi ajcxy ixmajch Pablo ca' ocjaccójxcixni. ³³ Co je soldado huindzin jim ja'ty, chi yajmajtzí je Pablo, ni'anëmdi y co huen cixochyii miid mejtz cadena. Chi yajti y pin je' anajty, e ti ti tuñ. ³⁴ Chi je mayjäy ajcxy ytiigi y huaambi jihuiiybi, e jadu'n je soldado huindzin ca' ni nej huinjihuiiy miid je ne'mbi. Chi ni'ane'mdiy co huen Pablo yajnicxyii ma cuartel. ³⁵ Co jim yja'ty ma cuartel pedi ydac, chi je soldado ajcxy ciyígy Pablo, co anajty je mayjäy chachjottigoyñájxcixy tzachyaj'ögaangixy anajty Pablo. ³⁶ Tüg'óciy je mayjäy pamiingixy axam je soldado ajcxy, yam chachminaangixy:

—¡Huen Ögy!

Pablo ñaygohuaani ma je mayjäy

³⁷ Co anajty yajti gi hua'ñyii cuartel tigoty, chi Pablo mi gapxy je soldado huindzin miid griego ayuc, yminañ:

—¿Nej jëbi ii nmiidmiydägy tüg'aa metz'aaaji?

Chi je soldado huindzin y'adzooy:

—¿Nej mja jtpy miich griego y'ayuc? ³⁸ ¿Nej ca' jada' miich jëjity je egipcio jäy huidi namni tzip yajpidicp, e huobidzimy midaax mil jäy yaj'öcpí, miid nicxy ajcxy jim mi jti giduum?

³⁹ Chi Pablo nimay je soldado huindzin:

—Ich judío jäy ich, jim ngogá jpidiyich Tarso, tüg mijcajp huidi yajpatpi jim Cilicia ñaaxjot. Tun may'ajt miñ mayjäy n'ocmigapxich.

⁴⁰ Co je soldado huindzin a'ixiiy, chi Pablo ytinay'ahuüy ma je cuartel pedi ydac, e címüid ytiy'ajt yejcy co huen amoongixy. Co je mayjäy ajcxy y'amonday, chi mi gapxcoty miid hebreo ayuc yminañ:

22

¹—Mi gügtijc etz mij'anäctijc, midoogixy jadu'n nej ich yam nnayñigapxtüdyii.

² Co je mayjäy ajcxy midoy co ymi gáp xigixy miid hebreo y'ayuc, chi ajcxy y'amonday, chi Pablo yminañ:

³—Judío jäy ich. Jim Tarso nma'xung'ajtyich, Cilicia ñaaxjot. E ya Jerusalén ti nyeegyich. Ixpijcich ya ma Gamaliel, etz yajxon Gamaliel ti xyaj'ixpijcyich ajt nmij'ap nmijteedy ytiy'ajt

etz ycötújcín. Njatyim nyajmij'ajtpyich Dios jadu'n nej mi-ich ajcxy Dios myajmij'ajtcixy cham. ⁴ Jecy ti n'ixhuidity ti nbahuidityich je jáy ajcxy huidi anajty mijpidaacp Jesús y'ayuc, nyaj'öctähuaamyich anajty, e nyajnicxpyich anajty mach yëydijctijc etz töxyjäydijc, nbidägyich anajty ajcxy pujtigoty. ⁵ Je teedy mjtungmüdpí etz tüg'óciy mij'anäctijc ymüid tiy'ajt, co ñich ajcxy xymooyich cötujcín, e nnicxyich anajty jim Damasco ma nmigügtijcich yi judío jáy ajcxy. N'ixtäyich anajty je jáy ajcxy huidi Jesús y'ayuc mijpidaacip, madza'ñich anajty ajcxy, e nyajmiina'ñich anajty ajcxy ya Jerusalén huen yajtzaachtunggixy.

Pablo nimäydacy nej yjothuimbijty

⁶ Co ñich anajty ndüyöyich mihuingon Damasco, cujc yxii anajty, chi janch timitiini ytücxigy jühuidity jadu'n nej jim ma ñich, hue' anajty choon tzajpjoty. ⁷ Chi jim ngidaayich, huin'it nmidooyich tüg ayuc xyñimäyich: “Saulo, Saulo, ¿ti co xypahuidijttägyich?” ⁸ Huin'it n'amidooyich: “¿Mbín müich, Huindzin?” Chi xy'adzooyich: “Ñich je' je Jesús je huidi cogajp jim Nazaret, je huidi müich mdzachpahuidijttacpy.” ⁹ Pinjaty ñich anajty nmüid y'ijx je' ajcxy je tücxin, chi ajcxy ooy chigüy, e ca' ajcxy huinjihuüy je ayuc huidi anajty nmigapxyiijich. ¹⁰ Huin'it nnimaayich: “¿Ti jëbi nduñich, Huindzin?” Chi je Huindzin Jesús xy'adzooyich: “Pidig e yajyöy mdu', nicxy jim Damasco, jim myajnimähuiyb tüg'óciy ti jëbi mduñ.” ¹¹ Je tücxin hue' je' xy'ixmajchich huiintz. E chi je nmigügtijcich xyhujtsoonich ajcxy cigixy, xyajja'tyich ajcxy jim Damasco.

¹² Jim Damasco anajty chinäy tüg yëydijc huidi anajty yxii Ananías, je huidi anajty ooy cuyduñ Moisés ycötújcín je jécyp. E judíojäy ajcxy huidi jim tzinaayb ooy cömaaygixy co ooy y'oyjäyity. ¹³ Chi Ananías ymüin ma njättaacich, e ytinay'ihuüy ma ñich nmijc, chi xyñimaayich: “Migüg Saulo, ijxigich jadüg'oc huinjemy.” Tim huin'ity n'ijxigyich. ¹⁴ Chi Ananías xyñimaayich: “Je Dios huidi ajt nmij'ap nmijteedy ojadajt, je' ti xyhuin'ixy jigix mnejhuüipy Dios yhuinma'ñ, etz m'ixipy je tudäcypí jáy, e mmidohuüpy yci'm ayuc huidi ycapxy. ¹⁵ Dios ti xyhuin'ixy jigix nicxy mdiy'ajt yecy ma tüg'óciy naaxhuünyäy, etz mnimäydägyipy nej ti m'ixy ti mmidooy. ¹⁶ Jadachambi, ¿nej co mhuäcxipy? Pidig etz nübet. Mibijctzou Dios jigix mbocy ñihuädzipy.”

Pablo nimäydacy nej oy yajquexy ma je huidibi anajty ajcxy ca'p yjudíojäyity

¹⁷ Co nicxnich jadüg'oc Jerusalén, chi nnicxich ma Dios ytijc, oy Dios nmibijctzooyich. Chi ñich jüby tzajtigoty n'ixmañyüyich. ¹⁸ N'ijxyich je Huindzin Jesús e xyñimaayich:

“Pidzim ya Jerusalén mic'amy, ca' je Jerusalén jäy ajcxy cöbigipy miich m'ayuc jadu'n nej xyñigapxa'ñich.”¹⁹ Huin'it n'adzooyich: “Huindzin Jesús, yi jäy ajcxy ñejhuüiyb co iich anajty nñicxich huen huidi judíojäy naymujctac n'ixtäyich yi jäy ajcxy huidi miich m'ayuc xymibijcip, ti nbidägyich anajty ajcxy pujxtigoty, ooy iich ajcxy yi' ti ndzaachytuñ ti nga'oyduuñich.”²⁰ Co ajcxy yaj'ögy je Esteban, miich mdumbi, huidi miich m'ayuc xycapxhuäcxip, jim iich anajty nañ jadu'n yajpaady. E ooy njäygidacyich co ajcxy yaj'o'cy, ixti ngüend'ajtich je' ajcxy yjocxhuit huidi Esteban yaj'o'c.”²¹ Chi iich nHuindzin Jesús xyñimay: “Cham iich miich nguexy jiguëgy it ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity.”

Pablo, ma je comandante yci'am

²² E yabaad je mayjäy y'amido'ijty Pablo y'ayuc, chi ytigüiy ajcxy huambi jihuiiybi chachmīnaangixy:

—¡Huen öc yijüibi yëydijc! ¡Ca' huaad yjactzinäy!

²³ Yam yhuaangixy yjihuiiygixy, yam yjocxhuit tzach-jengixy, etz naaxhuaay tzachyujc-huijicixy. ²⁴ Chi je soldado huindzin ni'ane'mdüy co huen Pablo yajnicxyii cuartel tigoty, e ni'ane'mdüy co huen ci'adyii jigix nigapxip ti ti tuñ co je jäy ti ymibidügyii. ²⁵ Ti anajty ajcxy cixojtzicixy, e chi anajty ajcxy tzaachytunaangixy co Pablo nimay je capitán huidi anajty huindy:

—¿Ti cötújcīn miich ajcxy mīid co mdzaachytuna'ñ tüg romanojäy, ni ca' ajcxy jayijp mdidyduñ?

²⁶ Co jadu'n mīdooy je capitán, chi ñicxy oy yajnimäy je comandante:

—Ixcīm nej mduñ yi jäy, com hue' yi' romanojäy.

²⁷ Huin'it je comandante ymijhuägy ma je Pablo, chi y'amidooy:

—¿Nej janch co miich mromanojäyity?

Chi Pablo y'adzooy:

—Janch.

²⁸ Huin'it je comandante nimay Pablo:

—Meeñgyixy iich jada nbaaty co naydijyijich romanojäy.

E chi Pablo y'adzooy:

—ñich ti nmīibi'c'ajtich yi'.

²⁹ Mīid jëyi, je huidibi anajty ajcxy cī'adam je Pablo, chi puyöydútcixni. Nañ jadu'n je comandante ooy ñay'adzigüiyi, mīid co cixojch Pablo mīid cadena.

Pablo ma je judíojäy ajcxy yjuntitungixy

³⁰ Com jabom je comandante co anajty nejhuñhua'ñ ti ycxipi co ti yxīyii je Pablo yi judíojäy, huen yajmīnagyyii cadena ma Pablo yci'. Chi ane'my co yajhuomujci je teedy tungmīidpi etz

je judío mij'anäctijc. Huin'it je comandante yajnicxy Pablo ma je huindzindijc etz ixpicytjic anajty ti ñaymújcigixy.

23

1 Huin'it Pablo yaj'ijxpejty je mayjäy huidi anajty ti nayyöymújcigixy, e chi ajcxy nimay:

—Migügtjic, Dios y'ijxpy ñejhuüyb nej ñich ti nduñ maabi nyeecpidzimyich, tudägy n'ityich ixti chambaadni.

2 Huin'it je Ananías, je teedy mijtungmüdpí, ni'ane'mdüy Pablo co huen yaj'accojxígy. 3 Chi Pablo yminañ:

—¡Dios xychaachytunipy miich huidibi mñaybidaacip nej jihuüy ooy mdudägyjäyity, e ca' yjanchity! Paady miich m'ñäy ma cötujctac jigix nyajtiydunipyich nej je ley y'ane'my. Chi mmidundigooy je ley co ti xyajcojxyijich.

4 Je jäy ajcxy huidi anajty jim minañ:

—¿Jadu'n miich mmigapxtigoy yi Dios ymijtungmüdpí?

5 Chi Pablo yminañ:

—Migügtjic, ñich ca' anajty nejhuüyich, pen yi' je' Dios ymijtungmüdpí. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy: “Ca' huaad jibic mnigapxipy huidi tungmüid ijtp ma miich mjäy.”

6 Huin'it Pablo ijxy nejhuüy co jim juntijoty mejtzpicy ixpicytjic anajty jim, jim huidi saduceo y'ixpijcin ymijpidacp etz nañ jadu'n jim huidi fariseo y'ixpijcin ymijpidacp, chi Pablo yminañ mic:

—Migügtjicich, fariseojäy ñich, nañ jadu'n ndeedyich fariseojäy je'. Cham nyajtiyduñich müd jëgixpi co nmibicyich co Dios yajjugypigipy jäy tiibi y'öccixy.

7 Co Pablo jadu'n yminanday, chi fariseojäy etz saduceojäy miñ xyipy ajcxy ca' ñay'ayuc-huinjihuüyí. Chi je naymujcpidijc ajcxy ñaybijc-huäcxi. 8 Je' co je saduceojäy yminaangixy co o'cpi ca' yjugypigipy, ni ca' ji ángel ajcxy, nañ ca' jäy y'alma, nañ ca' ji je Espíritu Santo, etz ni ca' ji mujcu' ajcxy. Je fariseojäy ymibijcipy je' ajcxy co yjijity ángel ajcxy, co öcpi jugypigaangixy, co je Espíritu Santo yjijity, co jäy ajcxy müdity y'alma, etz co mujcu' ajcxy yjijity. 9 Tüg'óciy jäy ajcxy ma je naymujctac ytigüy huambi jihuüybi. Chi nijëjity fariseojäy huidi nihuindzin'ajtpy je Moisés ycötújcin nïgapxtuty Pablo yminañ:

—Jadayaabi jäy ca' ti pocy ti tuñ. Ca' yjeyity ti jada' ymïgapxyii tüg espíritu o tüg ángel.

10 Chi je mayjäy anajty ooy mic ti ñayyajot'ambijcigixy. Je soldado huindzin tzigüyb anajty co Pablo y'ahuoonñihuüyb y'agidzihuüyb, paady ni'ane'mdüy huen yi soldado ajcxy yajpidzimgixy juntijoty e yajnicxcixipy yi Pablo jadüg'oc ma cuartel.

11 Huin'it coodz ñayguëx'ici je Huindzin Jesús ma Pablo ymijc, nimaayi:

—Jotmicpic Pablo, com jadu'n nej ya Jerusalén ti xyñigodiy'ajt'átyich, nañ jadu'n xyñigodiy'ajt'adipyich jim Roma.

Ixtaaygixy huinma'ñ nej huaad Pablo yaj'öccixy

12 Com jabom nijëjity judíojäy ñaygapxi co yaj'ögaangixy Pablo. E chi ajcxy capxycödujcy ñay'hibojci ñaygapxpojci co ca' ycayaangixy y'ügaangixy ixti cooni ajcxy yaj'öccixipy Pablo. 13 Nihuixchiguipx naxy anajty yëydijctijc huidi ajcxy jadu'n naygapxi. 14 Chi ajcxy ninicxy je teedy ajcxy huidibi mijtungm'iid etz judío mij'anäctijc, nimay ajcxy:

—Ich ajcxy ti ngapxycödujccixy co ca' ngayáangixyich n'ügáangixyich ixti cooni ich ajcxy nyaj'öcip Pablo. 15 Jadachambi miich ajcxy, etz jacjadyii ixpicytjijc mij'anäctijc nidungiygixy ma je soldado huindzin, co huen jabom yajminyii Pablo jadügtecy ma miich ajcxy. E aan'idaaccixy co jacyajxon yajtyduna'ñ, e ni'ix'í ich ajcxy anajty n'ijtcixy co Pablo nyaj'ögibich ca'ni anajty yjaty ma naymujctac.

16 Pablo chi' ymang nejhuüy nej je' anajty ti ñaygápxigixy, chi ñicxy ma cuartel oy Pablo yajnimäy. 17 Huin'it Pablo yaaxi tüg soldado huindzin, e chi nimay:

—Yajnicx jada yeeg'anäg ma je comandante, ym'iid yi' ayuc ti nigapxaamy.

18 Chi je soldado huindzin yajnicxy je yeeg'anäg ma je comandante, e chi nimay:

—Pablo, je machyjäy, ti xyaaxyich, ti xyñimäyich co nm'idminipyich jada yeeg'anäg, ym'iid yi' ayuc huidi ñigapxaamy ma miich.

19 Chi je comandante majch je yeeg'anäg ma yci', e yajnicxy abicy, chi yaj'amidooy:

—¿Ti xyajnimähuaamyich?

20 Chi je yeeg'anäg yminañ:

—Yi judíojäy ajcxy ti ñaygápxigixy co xyñimähuaangixy co jabom Pablo myajnicxipy jim ma ñayyöymugáanigixy, y'aan'idägaangixy co jacyajxon tydunaangixy. 21 Ca' miich yi' mmibigipy; com nihuixchiguipx naxy yëydijctijc jim yi' ajcxy ahuixy yüch. Ti capxycödujccixy co ca' ajcxy ycaya'ñ y'üga'ñ ixti cooni ajcxy yaj'ögipy je Pablo. Jadachambi ni'ix'í jim y'ijtcixy, jëyi miich m'ayuc ajcxy xyjamidohuaani, pen mni'adzooyb.

22 Chi je comandante ycapxycijxy m'iid je yeeg'anäg. Chi nimay co ca' huaad ymiydägy m'iid jacpinjaty jadu'n nej anajty ti ymiydaaccixy.

Yajnicxy ajcxy Pablo ma je gobernador Félix

²³ Chi je comandante yaaxi metz capitán moy cötújcín huen nayñi'ixiigixy nimejtzmi'go'px soldado huیدی nicxip tegyi'm, etz tugi'pxmajc huیدی nicxip cohuaaygixy, etz mejtz migo'px quipyijpxu'ñmı̄dipi, huen nicxcixy jim Cesarea mijcoodz. ²⁴ Nañ ni'ane'mdı̄y co huen cohuaay ni'ixi pidägyii huیدی Pablo yaj'iñahuiipy, e moy cötújcín co huen oy yajxon ajcxy Pablo yajjadı̄py ma je gobernador Félix. ²⁵ Chi yajmı̄guejxy tüg necy yjaayı̄ty jadu'n:

²⁶ “İich comandante, Claudio Lisias, cham nguejxyı̄ch jada necy ma miich, mijpi gobernador Félix, e nguejxpyı̄ch capx-pooctxın. ²⁷ Je judı̄ojäy ajcxy ti anajty majtzı̄cixy jadayaabi yëydı̄jc, yaj'ögamy anajty ajcxy co iich oy nejhuı̄y co je' yromanı̄ojäyı̄ty, chi nninicxı̄ch mı̄ı̄d soldadtı̄jc etz nnihuaañı̄ch. ²⁸ Co iich ooy anajty nejhuı̄hua'ñı̄ch ti anajty co ti xı̄gixy, chi nyajnicxı̄ch ma anajty ajcxy tungmı̄dipi etz mij'anäctı̄jc ti ñayyöymı̄jı̄cigixy. ²⁹ Hue' anajty yi' ycı̄xpi ti yajxı̄y co anajty ti ytundı̄gooy ma yi' ajcxy ycötújcın. Ca' anajty ytiy'ajtı̄ty co yaj'öccı̄xı̄py, e ni ca' huaad ymach'iñäy. ³⁰ Co iich oy nejhuı̄y co yi' judı̄ojäy anajty ti nihuinmayı̄ygyı̄y co yaj'ögaangixy, cham iich miı̄ch yi' nyajnı̄guexy. E ti iich nañ jadu'n nimay huیدی ti yxı̄yii huen nicxcixy ma miı̄ch, e jëbi ajcxy jim nigapxy ti ycı̄xpi co midzip'ajtcı̄xy. Ji naybaatim.”

³¹ Je soldadtı̄jc nej anajty ti ycötújcın möyii tim huin'ıtı̄y mı̄ı̄d tzoñ je Pablo mijcoodz ixtı̄ yajja'ty ajcxy Antı̄patris. ³² Je soldadtı̄jc huیدی ajcxy tegyi'm nicxp, com jabom huimbı̄jtı̄cı̄xni, chi yj'a'tı̄cı̄xni ma cuartel. E je soldadtı̄jc cohuaaygı̄xpi jacnicxy je' ajcxy mı̄ı̄d Pablo. ³³ Co je' ajcxy yja'ty jim Cesarea, chi ajcxy je gobernador necy yajcı̄dı̄gı̄y, chi ajcxy nañ jadu'n yajquëxı̄gy je Pablo ma je' yhuınduu. ³⁴ Co ñecy capxtay, chi je gobernador y'amı̄dooy Pablo ma anajty yconaaxı̄ty. Co nejhuı̄y co yCiliciajäyı̄ty, ³⁵ chi nimay:

—Jiini nejhuı̄huı̄bı̄ch je tiy'ajt co anajty miingı̄xy huیدی ti xyxı̄gixy.

Huin'ıtı̄ ni'ane'mdı̄y co huen cuend'adyii ma je Herodes ymı̄jtı̄jc.

24

Pablo ñaygohua'ñyii ma je gobernador Félix yhuınduu

¹ Co mı̄goox xı̄i Ananías je teedy ajcxy ymı̄jtungmı̄dipi yja'ty jim Cesarea mı̄ı̄d judı̄o mij'anäctı̄jc ajcxy etz mı̄ı̄d tüg huin-gapxpi huیدی anajty yxı̄i Tértulo, chi ajcxy ñayguëxı̄ci ma gobernador co xı̄huaangixy Pablo. ² Co ajcxy Pablo yajmiñ, chi Tértulo ytigı̄y xı̄bi, nimay Félix:

—Müid miich ycixpi jotcuje je naaxcajp y'ijty, ca' ma tzip, je' co yajxon m'ane'mdäy müid oyhuinma'ñ. ³ Tüg'óciy ñch ajcxy njäygidacpyich hueñyama'ámyity, miich mjtungmüidpi Félix. ⁴ Ca'ydi mdiempo nyajtigooyi mij, tun may'ajt amido'íjtigich n'ayuc tüg jaxígyi. ⁵ Com ti nnejhuíygyixich co jada Pablo, ooy ayo'n yecy hueñytimma'ámyity. Xi ya judíojäy tzach pijchuäcxy müid y'ayuc huidi ymüid. Yi' je' nigohuajc'ajtp tüg picy jäy huidi jäy ytijpy Nazaret jäy. ⁶ Com tundigoy ma ñch ajcxy nDios ytjc nej ca' ypadyi, chi ñch ajcxy nmajch, e chi ñch ajcxy njatydunaañich jadu'n nej ñch ajcxy ngötújcin y'ane'my. ⁷ Per je comandante Lisias je' yajtigiyiy mictägy, chi ñch ajcxy xypijci jada Pablo. ⁸ E Lisias yminañ co pinjaty anajty ti yxíyii huen miñ ma miich. Miich ci'm jëbi myajtiy, e mnejhuíhuip tüg'óciy je tiy'ajt jadu'n nej ñch ajcxy yi' ti nxíy.

⁹ E je judíojäy ajcxy huidi anajty jim gobernador yhuinduu, ac jadu'n ajcxy yminaangixy co yjanchity jadu'n nej Tértulo yminañ. ¹⁰ Huin'it je gobernador tiy'ajt moy Pablo cimüid co huen capxy, chi Pablo yminañ:

—Janch jotcuje jëbi nayñgapxtüdyiijich ma miich Félix, com nejhuíybich co miich mjtungmüid ma jada naax cajp cham xi jimijt ñicxni. ¹¹ Miich ci'm jëb mnejhuíy je tiy'ajt, jëyi anajty ñimajcmetzxíjy maabi anajty nbättigíyich jim Jerusalén Dios ojadajtpi. ¹² Ca' ñch yi' ajcxy xypaty ndzipcapxy n'ahua'ngapxyich müid pinjaty. E ni ñch ngajäy'axiigiy ngajäy'agapxyi ma Dios ytjc, etz ni ma naymujectac etz ni ma Jerusalén cajp. ¹³ Jada jäy ajcxy ca' ajcxy müidity pinjaty tiy'ajt yegipy nej ñch yi' ajcxy yxíy. ¹⁴ Huidi janch ngapxypidziimyibich ma miich jadu'n nej je tzinaayin, je jemybi ixpijcin huidibi yi' ajcxy ytijpy ca' y'óyity, je' je' je' ixpijcin huidi ñch müid n'ojadajtpich Dios, je Dios huidi ñch ajcxy nmij'ap nmjteedy y'ojadajt. Nmibijcpiych tüg'óciy jadu'n nej yjaybetyity ma Moisés ñecy, etz je Dios y'ayucnajtzcaxíybi ñecy. ¹⁵ Nañ nmibijcpiych co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'ögy, tiibi oybi tuñ etz tiibi jibicpi tuñ. ¹⁶ Paady ycixpi naymijottigoyiijich co njothuinma'ñich huädz ooy nmüid'idipyich ma Dios etz ma jäy.

¹⁷ Canaag jimijt ñch anajty ti nhuidityich huingduum, chi nhuimbijtyich ma ñch ngajp limosna cuejtp etz nhuindzigíhua'ñich anajty Dios. ¹⁸ Jadu'n ñch anajty nduñ co nijëjity judíojäy xypatyich ma Dios ytjc huidi anajty tzoomb Asia ñaaxjot. Ti anajty naybocyñíhuächyijich, ti anajty nguyduñich costumbre, ca' anajty mayjäy pin yhua'ñ yjihuíy. ¹⁹ Je jäy ajcxy huidi xy'ijxyich ma Dios ytjc, je' ajcxy ixypy ti ymiingixy ya tiy'ajt yejcp. ²⁰ Co ca' ajcxy ti miñ, huen jada

jäy ajcxy huidi ya nigapxcixy pen ypaat ajcxy nbocyich je taabi ajcxy xtytyduñich ma judío jäy tungmüdpí etz huinmij'anäctijc ajcxy ñaymujci. ²¹ Jëyi co ñich mic ngapxyich juntijoty, chi nminaañich: "Xtytydumbich miich ajcxy cham müd co nmibicyich co Dios yajjugypigipy pinjaty ti y'o'cy."

²² Co Félix jadu'n midodaay, com ñejhuiydaayb anajty nej tüyöy je mibijcpidijc y'ayuc yhuinma'ñ, chi capxhui'my je ayuc, nimay ajcxy:

—Co anajty miñ je comandante Lisias, huin'it njacne-huiydähuibich nyajtydigihuibich miich ajcxy m'ayuc.

²³ Huin'it Félix ane'mdüy je capitán co huen yajcuend'aty yi Pablo, e huen a'ixihuip co pidzim tibiñ tibäy e pen ji ymigügtijc miñ co'ixihuañyii, huen möyii huidi yajmayjajtpy.

²⁴ Ti anajty xi ñajtninixxiyñi co Félix jadüg'oc miñ müd ytöxyijc Drusila. Je Drusila judíojäy je' anajty. Chi Félix capxyñiguejxy Pablo huen miñ müdmüydägyii nej jäy mibicy Jesucristo. ²⁵ E co Pablo yajnimay je ty'ajt nej Dios tzocy co huen jäy tudägy tzinäy, etz yajnimay jadu'n nej Dios jiini jäy tiyduna'ñ tüg'óciy, chi Félix ñay'adzigiyyi, yminañ:

—Nix miich jadachambi, co ñich anajty xyñibadüyigixy huin'it nicxy nyajhuooyii.

²⁶ Nañ jadu'n Félix y'ahuijxpy anajty mina Pablo y'ocmeeñmöyii, e huin'it anajty najtzmazñhua'ñ. Paady anajty janam jadojc nicxy yajhuoyii, e müd müydägy anajty. ²⁷ Mejtz jimij jadu'n yajty, huin'it Félix ygobernadorbidzimy. Chi Porcio Festo ygobernadortigüy ma Félix anajty ytuñ. Co Félix anajty nayyajhui'mañyii ooy müd je judíojäy ajcxy, paady ixmajch Pablo mach.

25

Pablo ma Festo yhuinduu

¹ Jadu'n yajty co Festo anajty ti ygobernador tigüy, chi codügüg xi choñ Cesarea, ypättigüy Jerusalén. ² E jim Jerusalén je teedy mijtungmüdpí etz nijëjity huinmij'anäctijc jactimxiy Pablo ma Festo. ³ Chi ajcxy may'ajt pijctzoy ma je gobernador Festo co huen quexy Pablo jim Jerusalén. Hue' anajty ti huinmaaygixy co yaj'ögaangixy tü'am. ⁴ Chi Festo y'adzooy co Pablo cuend'aty anajty y'ity Cesarea, e je' anajty nicxa'ñ janch tim tzojc jim. ⁵ Chi ajcxy nimay:

—Jëbi nijëjity miich ajcxy mdungmüdpidijc etz huinmij'anäctijc quipxy nixibich müd ñich. Pen ti je Pablo ytundigooy jëbi miich ajcxy mxüy jim Cesarea.

⁶ Festo jëyi jim y'ijty tuctujc xi taxtujc xi Jerusalén, chi yhuimbijtni Cesarea. Com jabom ñicxy ma tiydundac, huin'it

capxyñiguejxy Pablo co huen yajminyii. ⁷ Co Pablo ytiñiy ma tiydundac, chi mic'amy je judíoñäy ajcxy yjübigiydäy huidi anajty ti choongixy jim Jerusalén. Chi ajcxy oyxiy Pablo co mij anajty ti ytundigoy. E ca' ni ti tiy'ajt ajcxy miguëxigy. ⁸ Chi Pablo ñaygopaxi yminañ:

—Iich ca' ni ti ndundigooyich, ni ngamidundigooyich yi judíoñäy ycötújcín, etz ni ngamidundigooyich Dios ytiñc, etz ni ngamidundigooyich je mij'ane'mbi jim Roma.

⁹ Co Festo anajty jatytimyajcömaya'ñ ma judíoñäy ajcxy, chi y'amidooy Pablo:

—¿Nej mnicxam jim Jerusalén, jigix jim ndiydunípiy?

¹⁰ Chi Pablo y'adzooy:

—Cha iich cham ma je cötujctac huidi je romano codung y'ane'myb e ma jëbi yajtiyduñich. Yajxon miich mnejhuüy co ca' ti ti ndundigooyich ma yi judíoñäy ajcxy. ¹¹ Pen ti ndundigooyich huidi jëbi co'ögíyich, ca' nminá'nibich co iich ca' n'oga'ñ. Pen ca' ji ni ti tiy'ajt jadu'n nej yi' ajcxy ti xyxiyich, ni pin cötújcín camüditý nicxy xyciyecyich ma yi' ajcxy. Iich nbijctzoy co nyajtiyduñich ma César, je emperador, jim Roma.

¹² Co Festo capxyöyday müid ymidungmüdpi, chi nimay Pablo:

—Pen miich jadu'n minamb co jim nicxy myajtiyduna'ñ ma je César ycötujctac, nguexipyich miich jim. Miich ti mbijctzoy co je emperador xytiyduna'ñ. Pis jim mnicxipy miich.

Pablo ma je rey Agripa yhuinduu

¹³ Chi yi xii tiempo ñajtzninicxiyñi co je rey Agripa etz Berenice ycidacy Cesarea, cogapxihua'ñ anajty Festo. ¹⁴ Co ajcxy jim yhuäcxijpy canaag xii, chi Festo yajmüidmiydacy je rey Agripa je Pablo ayo'n, e nimay:

—Ji tüg yëydijc huidi Félix y'ixmajtz mach. ¹⁵ Co n'oyich jim Jerusalén, chi je teedy mjtungmüdpi etz judío mij'anätiñc xymixiyich, nibijctzohuy co Pablo nyaj'ögibich. ¹⁶ Chi n'adzooyich co romanoñäy ca' cötújcín jadu'n müditý nicxy yaj'ögy yi machyjäy ma ca'ni ñayhuindináayigixy müid je huidi müid ñayxiyii, jigix ñaygopaxiyyb nej anajty ti yxiyii. ¹⁷ Paady co je judíoñäy ajcxy y'oy ya ca' nigoob tiempo nyajtigooyich com jabom nnicxich ma ngötujctaacich, e nni'ane'mdüyich co huen yajmiñyii je Pablo. ¹⁸ Co ajcxy ñayguëxi'ci, je huidi anajty ti xiyy, ca' jac ni ti ayuc anajty ajcxy müditý jadu'n nej iich anajty ti ndijyich. ¹⁹ Jëyi janchtiy co jadu'n anajty yminaangixy co Pablo ti ytundigooy ma yi' ajcxy ycostumbre huinma'ñ, etz Pablo capxhuäcxy co je Jesús huidi o'c, juugyñi je'. ²⁰ Com iich ca' nnejhuüy nej ndunipich müid jada jadu'mbi huinma'ñ, chi n'amidooyich Pablo, pen nicxam anajty Jerusalén, jigix

jim ngatiyduñich mïd jadayaabi ycixpi. ²¹ Pablo ci'm minañ co nigi oy yajtydunipy jim ma je emperador huïdi ane'm jim Roma. Chi nni'ane'mdiyich co huen jacmach'iñäy, ixti cooni nguexipyich jim Roma ma César.

²² Chi je rey Agripa yminañ:

—Nañ ooy ñch nja'amido'idaani Pablo y'ayuc.

Chi Festo y'adzooy:

—Jabom jëbi ayuc midohuipy.

²³ Com jabom miñ Agripa etz Berenice mïd mayjäy etz xuuxpidijc, chi ytigüy ajcxy ma tiydundac mïd je soldado huindzin ajcxy, etz huinmij'anäctijc. Chi Festo capxyñiguejxy co huen Pablo nicxy yajtzonyii. ²⁴ Chi Festo yminañ:

—Rey Agripa, etz tüg'óciy mij'anäctijc huindzindijc huïdi ya ti mnayyöymüjciçixy mïd ñch ajcxy, cha je' je yëydijc huïdi oy yi judíojäy ti yxïyii ma ñch. Xymixiyich jim Jerusalén, e nañ ya Cesarea, e jatyimyminaangixy co jëbi y'ögy. ²⁵ Ca' ti ti tundigooy, paady ca' huaad nyaj'ögyich. Com ti ci'm ñayñibijctzohüyii co jim yajtydunañ ma je emperador jim Roma, paady ti n'a'ixiyich co nguexañich. ²⁶ E com ca' ni ti tiy'ajt nej nijayihuibich nhuindzinich, je emperador César, mïd yi' ycixpi, paady nyajmiiñich ma miich ajcxy, etz tim jayijp ma miich mhuinduu, rey Agripa, jigix jëbi m'amidohuipy e nmïd'idipyich ti ii njáayibich. ²⁷ Ca' jadu'n y'óyity nicxy nguexyich tüg machyjäy jim ma je mij'ane'mbi e ca' ni ti tiy'ajt mïdity nej ti yxïyii.

26

Pablo nimädyägy nej anajty yjatyin ma je rey Agripa

¹ Chi je rey Agripa nimay Pablo:

—Jëbi ci'm mnayñimädyägyii.

Chi Pablo yujcxajy yci' e ytigüy nayñgapxtuutip, yminañ:

² —Jotcujc nayjihüiyijich, co jëbi nmiädyägyich ma miich, rey Agripa, jigix nayñgapxtüdüybich tüg'óciy jadu'n nej judío jäy ti yxixiyich. ³ Com miich mnejhuüyb yajxon nej judíojäy ajcxy yhuinmañ mïdity, etz tijaty tzip yi' ajcxy ymïd, etz jadu'n nej yi' ajcxy y'ixpiçin oy ñay'ijxquípçixixy.

Pablo nigapxy nej anajty chinäy ma anajty ca'ni yjothuim-bity

⁴ Tüg'óciy judíojäy ñejhuüyb nej ti ndzinäyich ma yi' ajcxy jim ma nnaaxjotich etz jim Jerusalén maabi nyeecpidzimyich.

⁵ E yi' ajcxy ñejhuüyb nañ jadu'n, e jëbi nigapxcixy jadu'n nej ti nyujcyeecpi'atyich. Hue' naydijyijich anajty fariseojäy, je tügpicpyi jäy huïdi mictägy je judío jäy ycostumbre etz yçötüçin payöyip. ⁶ E jadachambi xyttyduñich mïd co

njipp'ixyich co Dios yajjugypiga'ñ yi jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy, jadu'n nej Dios yajnimay nmij'ap nmijteedy jecy'ajty. ⁷ Je majmetzpicypí Israel ymang y'ap y'oc y'ahuixpy mina Dios cuyduna'ñ nej anajty ti yajnimäyíi je' ajcxy ymij'ap ymijteedy. Paady ajcxy Dios ojadaty huindzigíy xim tzuum. Miich, rey Agripa, nmibicyich co Dios yajjugypigipy je jäy tiibi y'öccixy, paady ycixpi yi judíojäy yxíyich. ⁸ ¿Na'amý co ca' miich ajcxy mibiga'ñ co jébi Dios yajjugypicy je tiibi ajcxy y'ögy?

Nej anajty Pablo jayijp'aty mibijcpidijc ixhuidity pahuidity

⁹ Jecyip ich hue' ndijyich oy nduñich co anajty ndzachmidzip'adyiijich je Jesús je Nazaretpi. ¹⁰ E jadu'n nduñich jim Jerusalén. Miid je teedy mjtungmüdpí ycötújcín nbidaacich Jesús yjäy may pujxtigoty. E co ajcxy yaj'o'cy, nañ nigapxpejt ich co huen yaj'öccixy. ¹¹ E nnicxyich anajty majaty judío ñaymujctac jim ndzaachytuñich huidi ajcxy mijpidacp anajty Jesús, jigix ajcxy y'ixmadzipy je' ymibíjcín co Jesús je' je' je Cristo. Nigi anajty nmijotmätcootyich ixti nbahuidijttacyich huingnaax huinggajp.

Pablo nimäydaägy jadüg'oc nej yjothuimbijty

¹² Miid yi jadu'mbi huinma'ñ nnicxyich anajty jim Damasco. Je teedy mjtungmüdpí anajty xyquejxpich, e xymöyich anajty cötújcín. ¹³ E tü'am, señor rey, ich anajty nicxy, cujc xii anajty co n'ijxyich tügi tücxín jacmic ca'ydí xii ytiicxín chooñ tzajpjoty, xyñigidacyich etz nañ jadu'n huidi anajty ajcxy xymüdnicxich. ¹⁴ Huin'it nidüg'óciy ich ajcxy ngídaday, e nmidooyich tüg ayuc xymigapxich miid hebreo y'ayuc, xyñimäyich: “Saulo, Saulo, ¿nej co chach xypahuidijttägyich? Ci'm nayaajtzaachíyíi jadu'n nej huaj yuub co jipconebíy huidi miid ñumygumyíi.” ¹⁵ Huin'it n'adzooyich, nnimaayich: “¿Mbin miich Huindzin?” E je Huindzin xyñimaayich: “Fich je' Jesús je huidi miich mdzachpahuidijttacy. ¹⁶ Pidíg e tinaaygugí, com ti nnyaguexígyiijich ma miich jigix xymidunipyich etz mgodiy'ajt'adipy jadu'n nej cham ti nyajnimäyí ti nyajnejhuíy, etz jadu'n nej jini njacyaj'ixa'ñ njacyajnejhuíhua'ñ. ¹⁷ Fich miich nnihuänip nyajtzögip ma yi judíojäy, etz nañ ma huidi ca' yjudíojäyity. Fich miich jim nguejxpy ma huidi ca' yjudíojäyity. ¹⁸ Nicx jim myajhuinjihuíyigixy ich ndiy'ajt, huen ixmach ajcxy yi jibic-huinma'ñ e jadu'n ypidzimipy ajcxy ma je mujcu' y'ané'migixy, etz mijnicxpedipy ajcxy Dios ytiy'ajt. Co ajcxy mibigipy mijpidägipy ich ndiy'ajt huin'it nmöhuibich tigíydac tzajpjoty ma yi oyjäydijc ity tiibi Dios yajpocyñihuächyíi.”

Pablo cuyduñ nej anajty ti y'ixmañiyin

19 Rey Agripa, jadu'n ti ngapxymidooyich huidi n'ijxich nmidoohuich tzoon tzajpjoty. 20 Jayijp ngapxhuäcxich Dios y'ayuc jim Damasco, chi ngapxhuäcxich jim Jerusalén etz tüg'óciy Judea ñaaxjot, etz cham ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma huidi ca' yjudíojäyity. Nyajnimáaygixyich huen jothuimbijtcixy, huen mibijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen yajtungixy oyjot oyhuinma'ñ jigix ñiguëxigipy co ti yjothuimbijtcixy. 21 Mïid jada ycipi xymajchich ajcxy je judíojäy ajcxy ma Dios ytiyc, e xyaj'ögáangixyich anajty. 22 Mïid co Dios ti xypubety ti xypudigiyich cha nyajpaadyich juugy. Ngapxhuäcxych Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'óciy ayoohtjic etz ixpicytjic. Tüg'óciy huidi ngapxpyich je Dios y'ayucnajtzcaphiybi jaay jecy'ajty, etz je Moisés nañ jadu'n jaay jecy'ajty co jadu'n ytuna'ñyii yjada'ñyii. 23 Hue' yajmina'ñ co je Cristo copicy ayo'n tzaachypi yajnaxipy, e y'ögipy e huin'it jugypigipy, e je' je' je jayijp jäy huidi jugypigip co anajty ti y'ögy. E yajcapxhuäcxip je ayuc ytiy'ajt ma ñich ajcxy judíojäy, etz ma huidi ca' yjudíojäyity.

Pablo jahueeni cayajjothuimbijty Agripa

24 Co Pablo jadu'n yminañ ma anajty ñayñügapxtüdyii, chi Festo mic minañ:

—¡Mlocjiiyb miich Pablo! Mïid je ixpíjcin nigi m'ahuimbity loci.

25 Chi Pablo y'adzooy:

—Ca' ñich nlocijiy, miich mijtungmïidpi Festo. Yi huidi ñich ngapxpyich je' je' tiy'ajtip etz janchip. 26 Yi rey Agripa ñejhuiydaayb yi' tüg'óciy jada, paady nmïydägich aamic jotmic ma yi' yhuinduu; com nnejhuüybich co yi' ñejhuiydaayb jada tüg'óciy, com canan hue' jada yajtuuñ yajmïydacy ayüchytuum. 27 ¿Nej mmibijcipy, miich rey Agripa, jadu'n nej ajcxy yminañ yi' Dios y'ayuccojaaybi? Nnejhuüybich co miich mmibicy.

28 Chi je rey Agripa y'adzooy, yminañ:

—Janch tim jayinjaty jahuenjaty miich xycayajmibicyich Jesucristo.

29 Chi Pablo yminañ:

—Oy yjayinjaty yjahuenjatyity ooy mijcajee mgamibicy, chojcpy Dios co miich mmibigipy Jesucristo etz nañ jadu'n tüg'óciy jäy huidi cham xy'amïdoo'íjtip ñich n'ayuc. Dios chojcpy co mmibigipy Jesucristo jadu'n nej ñich nmibicyich, jëyi janchtiy co ca' mmach'idipy jadu'n nej ñich nmach'ityich.

30 Co je Pablo ymiydactay, chi je rey etz gobernador ytinayigy quipxyi mïid Berenice etz jacjadyii huidi anajty ajcxy jim. 31 Chi ajcxy ahuinguic oy capxyögyixy Pablo ypocy, ñayñimáaygixy miñ xyipy:

—Jada yëydijc ca' jada ti tundigoy, ca' ypadyii nicxy y'ögy, ni ca' ypadyii nicxy ymach'iñäy pujxtigoty.

³² Chi Agripa nimay Festo:

—Jëbi icyipy nnajtzmadziyim Pablo co ca' ci'm ycanayñibijctzohuüyi co huen tiydunyii je emperador César jim Roma.

27

Pablo yajnicxi jim Roma

¹ Co ajcxy yajnihuinmayiy co xyquexáangixyich jim Italia, chi Pablo yajcïyejc müd jacjadyii machyjäy ma tüg capitán huidi anajty yxii Julio, je' huidi nihuindzin'ajtp tügpiçy soldadtijc huidi anajty yxii batallón Augusto. ² Chi ich ajcxy ndigiy ma tüg barco huidi yhuindzin cogajpip jim Adramitio. Je barco hue' anajty ñicxañ ma nijëjity barco jättac jim Asia ñaaxjot. Chi ich ajcxy ndzooni. Müd ich anajty ajcxy Aristarco huidi anajty cogajpip Tesalónica jim Macedonia. ³ Com jabom ich ajcxy nja'ty ma barco jättac jim Sidón. Jim je Julio pa'ayoy Pablo, e ahuaatzï ytu' co huen nicxy co'ixïy ymigügtijc, etz huen je' ajcxy yajcayyii yaj'ügyii. ⁴ Co ich ajcxy ndzooñ jim Sidón, chi je naax mejy'agujcpi yhui'mni anajty'amy huidi yxii Chipre, müd co je poj anajty jïpcobojiy je barco. ⁵ Chi je barco huinyöyñajxy je Cilicia ñaaxjot etz Panfilia ñaaxjot, oy njädyich ajcxy jim Mira, tüg cajp jim Licia ñaaxjot.

⁶ Jim je capitán paty tüg Alejandría ybarco hue' anajty ñicxy jim Italia. Chi je capitán ich ajcxy xyajbarcotigiiy. ⁷ Canaag xii ich nyöy janch oñdägy, adzaach ich ajcxy nja'ty mihuingon je Gnido co anajty je poj tzach jïpcobojiy je barco. Najx ich ajcxy mihuingon Salmón, etz njüyöy'ahuidiijtyich ajcxy Creta je mejy'agujcpi naax. ⁸ Adzaach ich ajcxy nja'ty ma barco jättac huidi anajty yxii Buenos Puertos, mihuingon Lasea.

⁹ Ti ich ajcxy ooy anajty nxii digoy, e ooy anajty ycodzigijity je barco yajyöyii. Ti anajty je ayuuxii ñajxni, e ti mihuingon anajty je poj tuu tiempo huidi jäy ytiçpy invierno. Paady Pablo je soldado huindzin jaccapxhuijy, ¹⁰ chi Pablo yminañ:

—Huindzindijc, jadu'n nej yam codzigi' jada ooy co njacnicxim barcojoty, ca' yjeyity co nicxy ndigooyim müd barco etz müd ñidzimy etz n'o'ctaayim.

¹¹ E je soldado huindzin yjacmijpidac oy je barco yajyöybi y'ayuc etz je barco capitán y'ayuc, ca'ydi Pablo y'ayuc. ¹² Com je' co je barco yjättac ca' anajty y'öyity, nicxy jim yajnajxcixy je poj tuu tiempo, chi je jacmaybi ajcxy yhuinmañypidacy, co jëbi barco yjacyöy, oc'ixaangixy pen yjätçixy jim Fenice ma Creta ñaaxjot. Jim ma tüg barco yjättac huidi y'aguu

najtz'ixñyb ma xñ pidzimy, e jim anajty je poj tuu tiempo yajnaxaangixy.

Je mijpoj mijtigoy ma je mejy

¹³ Jadu'n yajty co je jinboj hueeni ypidzimy, huin'it huinmay ajcxy co jebi yjactüoy je barco. Chi ajcxy yajpidigy je mij pujx huidi barco yajtinaxijp, e yajyöychoon je barco. Chi ñicxy je barco mejypa' mejypa' ma Creta ñaaxjot. ¹⁴ Huin'it hueeni tiempo ñajx, chi je micpoj miin ma tiichpoj pidzimy, huidi jäy ytiipy Euroclidón, jadu'n yhuimbidzim, Noreste. ¹⁵ Chi je mic poj yajtütigajch je barco, e com ca' anajty ndimdüyöyixni mid je poj ycixpi, chi je mic poj ich ajcxy xyajnicxy adzip ma anajty tzocy. ¹⁶ Najx ich ajcxy mihuingon tüg naax mutzpi mejy agujcpi huidi yxi Claudia, e adzaach ich ajcxy nyujcjugujcy je mutz barco huidi anajty miimb ixhodziy ma je mijpi. ¹⁷ Co ajcxy jugujcpidzimy je mutz barco, chi ajcxy yajtuuñ maychaay e xojtmujcy je barco aguu. Chi ajcxy yajminajcy je huit huidi anajty poj mic tzach ymajchyp. Je' co chigiygixy co chimnicñyb je barco jim ma mejy huidi ca' y'agomity, ma püjot huidi yxi Sirte. Chi ajcxy ñayyejci huen poj yajnicigixy. ¹⁸ Com jabom, com ooy mic anajty je poj, chi ajcxy je chimy mejy cöjibijptaayi. ¹⁹ Je midugiix xiibi, chi ich ajcxy nmejycöjibijptay je tungbejt huidi yajtumyb ma je barco. ²⁰ Ti anajty canaagxi ñajxni e ich ajcxy ca' ma xii madza' n'oc'ixcixni, mid je mij poj ycixpi huidi anajty ich ajcxy xychachyajtüyöyp. Hue' ich ajcxy ndijcixy co ti ndigóoygixyich, ca' ndijy ich ajcxy ndzögipy.

²¹ Ti anajty xii tiempo ich ajcxy nyajnajxcixy jaygay, chi Pablo ytinayigy, nimay je jäy ajcxy:

—Yëydijctjc, co ich ajcxy xycacapxymidooy ca' ngat-zoonim jim Creta ñaaxjot, e ca' ixypy jada ayo'n yam jadu'n nbaatim. ²² Jadachambi ca' mdajcixy mmaygixy, ca' ni pin ytigoya'ñ, oy je barco yjatigoy. ²³ Amygoodz je nHuindzin Dios tüg y'ánel ti ñayguëxyii ma ich, je Dios huidi ich ngapxymidooybich, yi' ti quexy. ²⁴ Je ánel ti xyñimäyich: “Ca' mdzigiy, Pablo, copicy co mjatyjadipy ma je mij'ane'mbi, je César yhuinduu. Mid miich ycixpi, Dios ñihuänamy yajtzögamy tüg'óciy huidi ji barcojoty, ca' ni tüg y'ögipy.” ²⁵ Paady nayjot'amijmóoyigix, yëydijctjc, nmibijcpiych Dios co jadu'n yjada'ñ jadu'n nej yi' y'ánel ti xyñimäyich. ²⁶ Ooy ycopicyity nicxy nmijpojpejtim ma tüg naax mejy agujcpi.

²⁷ Majmactx xii je mic poj anajty yajyöyii je barco oyñinej jim ma je mejy huidi yxi Adria, chi mijcutz je barco yajyöybi jihui'ñybicy co anajty ti mihuingoñ naax. ²⁸ Chi ajcxy quipxy je ni jadu'ñi anajty ycicyity, e hue' ajcxy quipxy iipx xap

ycicyity. Jahuengi huin'it jadüg'oc ajcxy quipxy je ñi, e hue' oy quipxcixy majmox xap ycicyity. ²⁹ E co anajty chigiiygixy co tijy je barco jipcobonihuipy ma tzaagop, chi ajcxy pidacy ñijoty midax pujx ma barco y'ix, je huidi yxiijp anclas, janch tzigiyb anajty ajcxy y'ahuijxcixy cooni ximihuipy. ³⁰ Chi je' ajcxy huidi anajty barco yajyöyp yhuinma'ñybaty co yquëga'ñ ameech. Chi ajcxy pidacy ñihuingixy je mutz barco. Chi ajcxy ñaybidaaci jadu'n nej jihuüy je ancla jac yajminagaangixy jim ma barco yhuinduu. ³¹ Huin'it Pablo ñimay je soldado huindzin etz je soldadtijc:

—Pen ca' jada hui'mgixy ma barco, ca' miich ajcxy mejy ypidzimipy.

³² Huin'it ajcxy tzujtujcy je tzaay huidi je mutz barco anajty miid ycoxochity, chi ajcxy yajcay je mutz barco ñijoty, e chi je mejy yajnicxyi.

³³ Moñyi Pablo migapxy je jäy ajcxy, chi ajcxy ñimay co huen huingayñajxcixy, chi Pablo yminañ:

—Cham majmactz xii ma miich ajcxy ca' mmaagixy, e ni ca' mgaaygixy m'uuccixy. ³⁴ Tun may'ajt caaygixy oy jadu'ñyi, copicy jada co njatyñidzooctähuaanim, ni tüg ngöhuay ca' ytigoyaanim.

³⁵ Co Pablo jadu'n yminanday, chi tüg tzajcaagy conigy, chi jayijp Dioscojuyip yajnajxy mayjäy agujc, chi tujc-huäcxy etz ytigiiy ajcxy caaybi. ³⁶ Mic'amy je jäy ajcxy yjotmigiyday nidüg'óciy, e chi ajcxy ytigiiy caaybi. ³⁷ Hue' anajty ñaybaatigixy barcojoty mejtz migo'px jatugi'px majmoxtüg jäy. ³⁸ Co ajcxy ycayday, chi jacñigöjibijpy je trigo, jigix huen cöminacy je barco chimy.

Chi barco tüg yquiñ

³⁹ Co yximiiy, chi je barco yajyöybi ca' ijxcapy je naax, e y'ixpaty tüg it ma mejy huen ycoguegiiy, e jim anajty püjot. Chi ajcxy yhuinma'ñybaty co'ixaangixy pen jëbi jim yjäty je barco. ⁴⁰ Chi ajcxy tzujtujcy je tzaay huidi anajty miid yxochity je anclas, e chi anclas yhui'mni ñijoty, huin'it ajcxy miguejiy je ñugaap huidi tumb co tümöy je barco. Chi huit jadüg'oc ajcxy pidacy huidibi pojmajtzip. Chi je barco ytigiiy yöyb, tiy ajcxy yajnicxy ma püjot. ⁴¹ E chi oy minaybadyii ma anajty je mejy mejtz it oy mic ycujiin, chi oy yjëpxy püjoty. Je barco jip oy ytigiiy tätzpiczy ca' huaad y'ocyücxni, e je barco ijx oy ytigiiyñ aguejthuäcxpi ymiid je mejy püjoty ymijaa. ⁴² Chi je soldado yjayaj'ögaan je machyjäy ca'ydi yqueeccixy ayaahuip. ⁴³ Je soldado huindzin ca' a'ixiiy nicxy yaj'ögyii Pablo, chi ñimay soldado ajcxy co huen ixmajtzcixy yi machyjäy. Chi je soldado huindzin ñimay je jäy ajcxy co huen ñidigiiygixy

pinjaty jajtp yau. ⁴⁴E huidi ca' jajtcixy yau jaydëbi nîdigiiygixy mîd pu'y etz mîd barco pedasi. Jadu'n ajcxy nidüg'óciy ymejy ypidzimday.

28

Pablo yjädý ma tüg naax mejy'agujcpi huídibi yxii Malta

¹ Co ñch ajcxy nîbidzimday, chi ñch ajcxy nejhuüy co je naax mejy agujcpi hue' anajty yxii Malta. ² Je conaax ajcxy ooy oyjäy'ajtín tuuñ mîd ñch ajcxy, chi ajcxy yajmijiiy jîn mij, mîd co anajty ooy ytichity, etz co anajty ooy ytuubojoy. Chi xyñimay ñch ajcxy co mîñ n'ocxáamgixyich. ³ Chi Pablo ytigiiy jäxycajpmujcpi, e chi pidacy jînjoty. Chi tüg ahua'n iyujc pidzimy, yquëgy anajty mîd je anbi, chi Pablo ymajtzi ma yci'. ⁴ Co je cogajp ajcxy ijxy je ahua'n iyujc ytiiyñäy ma Pablo yci', chi ajcxy ñayñimaayi miñ xyipy:

—Jadayaabi yëydijc, jäy yaj'öcpi jada. Oy ca' ti y'ögy mejyjoty, je tiydumbi tzajpjotypi ca' a'ixiy nicxy yjactzinäy.

⁵ Chi Pablo yci' huinxidicxy, e jînjoty oy ycäy je ahua'n iyujc, e ca' Pablo ni nej yjajty. ⁶ E tüg'óciy je jäy tzach'ahuijxcixy mina anajty y'ocquiixigy, o mina anajty y'oc'ögy. Ti anajty ooy y'ahuijxcixy jecy; co ajcxy ijxy ca' ni nej yjaty, chi ajcxy yhuinma'ñ yajtigajch. Yminañ ajcxy co Pablo hue' jada' yi' tüg dios.

⁷ E mihuingon anajty je Publio ytijc, je huidi nigohuajc'ajty je jîmbi naax mejy'agujcpi. Je Publio xyajjättacich ajcxy, e xyajcaay xyaj'uucich ñch ajcxy yajxon tugüig xii. ⁸ Jadu'n yjajti co je Publio anajty yteedy ypigyii mîd tooy gohuajc etz mîdity anajty ni'pypa'm. Chi Pablo oy ixxy je pa'mjäy. Chi Pablo Dios mibijctzoy, e chi cîñxajy, e yajtzoocy. ⁹ Mîd jadaay miñ ajcxy nijëjity pa'mjäy huidi anajty ajcxy tzinaayb ma je naax mejy'agujcpi e chi ajcxy chooctäy. ¹⁰ Mîd jada yci'pî nyajcömay ñch ajcxy, e nyajmooyich ñch ajcxy tijaty huidi ñch ajcxy nidüyöyipy barcojoty.

Chi Pablo oy yjädý jim Roma

¹¹ Tugüig po' ñch ajcxy anajty ti n'ijtni jim. Chi ñch ajcxy nbarcotigiiy ma tüg barco huidi anajty je tuubojoy tiempo ti yajnaxy jim Malta. E je barco capitán jim anajty ycogajpity Alejandría. E je barco ymîd anajty ahuinax huidi anajty yxii Cástor etz Pólux huidi ajcxy dios'ajtpy. ¹² Chi ñch ajcxy oy njäty ma je barco jättac huidi anajty yxii Siracusa. E jim ñch ajcxy nhui'miiy tugüig xii. ¹³ Ndzoñich ajcxy Siracusa barcojoty, nicxy ñch ajcxy mejypa' mejypa', ixti nja'tyich ajcxy jim Regio. Com jabom oy ypidzimy jînboj, chi co maax oy nja'ty ñch ajcxy Puteoli. ¹⁴ E jim ñch ajcxy nbaaty nijëjity jäy huidi anajty mijpidaacp Jesús. Je' ajcxy xycohuaniiyich co

hich ajcxy jim hui'mipy tög seamaan. Chi hich ajcxy jadüg'oc ndzooñ, nnicxyich ajcxy jim Roma. ¹⁵ Je mibijcpidijc ajcxy huidi anajty jim Roma ymidou ajcxy ayuc co hich anajty ajcxy jim nicxy, chi ajcxy chooñ nijëjity oy xyjijpcobadiygyxyich ma je cajp mercado müd huidi anajty yxi Foro de Apio. Jacjadyii mibijcpidijc oy xyjijpcobadiyich ma tög jättac huidi anajty yxi, Tres Tabernas. Co Pablo jijpc'o'ixiy je mibijcpidijc ajcxy, chi Dioscojuyip yajnaxy etz ñayjihuiyi janch jotcuyc. ¹⁶ Co hich ajcxy nja'ty jim Roma, chi je soldado huindzin cïyejcy je machyjäy ma je comandante, per a'ixiyb co Pablo tzinäy ahuingujc ma tög pijctzoydijc, jëyi anajty tög soldado ycuend'adyii.

Chi Pablo Dios y'ayuc capxhuäcxi jim Roma

¹⁷ Tugüg xii maabi Pablo anajty yjäty jim Roma co capxyñiguejxy je judío huinmij'anäctijc huidi anajty ajcxy tzinaayb jim Roma. E co ajcxy ñaymujci, chi Pablo yminañ:

—Migügtijc ajcxy, oy hich ca' ti ndundigooyich müdi judío jäy ajcxy etz müd ajt nmij'ap nmijteedy ycötújcín, chi je judíojäy ajcxy xymajchich etz xycïyejcich ma romano tungmüdpí jim Jerusalén. ¹⁸ Co je romano tungmüdpí ajcxy xy'amidooyich, huin'it ajcxy xyjanajtmadzihuaañich, ca' ti ajcxy paaty ma hich huidi ajcxy xyajco'ögihuibich. ¹⁹ Co je judíojäy yjotmätcoty ajcxy, ca' ajcxy a'ixiy co nyajnajtmadzihuibich, chi nayñibijctzohuiyich co nyajtiydunipyich ma je mij'ane'mbi ya Roma, oy hich ca' ti xihuin nmüditý müd hich nmigonaax nmigogajpich. ²⁰ Paady ti ngapxyñiguejxcixy co nyajmüdmüydäga'ñ ajcxy tigix co nmach'ityich. Müd co hich ajt n'ahuixim co Dios nihuäna'ñ yajnidzöga'ñ yi Israel jäy etz yajjugypiga'ñ je jäy tiibi y'öccixy. Paady jadachambi nyajpaadyich mach.

²¹ Chi ajcxy y'adzooy:

—Ca'ni hich ajcxy ni ti necy xyñijäty huidi tzoomb jim Judea müd müch ycixpi. E ni tög ajt nmigügtijc ca' jibic xyñimüydägy.

²² Nja'amido'idaamyich jadu'n nej müch mmüydägy, com nnejhuiybich co huen yma'ámyity jäy ymidzip'ajty je jemybi y'ijxpjcin.

²³ Chi tög xii ajcxy agapxtujcy. Co oy paady mina anajty ti agapxtujccixy, chi mayjäy ñayyöymujci ma je Pablo anajty jättac müdity. Jopy ajcxy yajtzondacy capxi müydägi ixti ycootztzuu'hy, jadu'n Pablo tzachyajnimaaygixy je Dios y'ayuc nej Dios yhuinma'ñ müdity. E yajjothuimbidaangixy anajty ma je Jesús müd co capxticxy je Moisés ycötújcín nej anajty yjaybetyity, etz jacjadyii ayuc cojaaybi ñecy. ²⁴ Nijëjity cöbije ajcxy nej Pablo anajty ymina'ñ, etz nijëjity ca' ajcxy

mibijcy. ²⁵ Co ca' anajty ajcxy miñ xyipy yajtügüiy yhuinma'ñ, chi ajcxy icy ca'ixy yöychóongixni. Chi Pablo yminañ:

—Tiytudägy je Espíritu Santo nimay je nmij'ap nmijteedy ajt co yajcapxy je profeta Isaías co yminañ:

²⁶ Nicx nima' je jäy ajcxy: Miich ajcxy oy mjamidohuipy n'ayucich, per ca' ajcxy mhujnhuñhuip; oy mjahuindíxcixipy, e ca' ajcxy mhujnhuñhuipy.

²⁷ Com jada jäy ajcxy hue' yjot'ahuimbijtcixy janch juuñ, e ymidoogixy oyñinej, jadu'n nej jihuiy yhuimbíd'ijtcixy, e ni ca' y'oc'íxcixy müd yhuin e ni ca' ocmidoogixy müd yta'tz'ac, ni ca' huinjhuñygyxy müd yjot yhuinma'ñ, ni ca' minipy ajcxy ma ich jigix myajtzögibich.

²⁸ Nejhuñygyxy miich ajcxy co jadachambi etz jacnícpxi xii tiempo Dios y'ahuanñyb y'ayuc ytiy'ajt nej jëbi jäy y'alma ajcxy yajnözögipy ma je jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity, e je' ajcxy y'amido'idipy.

²⁹ Co Pablo jadu'n nimay ajcxy, chi ajcxy ñicxtáaygixni chach ñayhuin'ñbétigixy ñayhuingapxpéjtigixy miñ xyipy.

³⁰ Pablo mejtz jimijt jim chinay ma je pijctzoydijc jim Roma, e yajxon xiic'adzoy capx'adzoy pin miñ ycogapxyii. ³¹ Janch agujc jotcujc anajty capxhuäcxy je Dios y'ané'min, e yaj'ixpicy je Huindzin Jesús ytiy'ajt, e ni pin ma ycapx'adugyii.

ROMANOS

Yi Neczy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Roma

¹ Hich Pablo tumbich ma Jesucristo ytung. Jesucristo ti xyajñibicyich co nduna'ñich ma yi' ytung quipxy mïd yi' y'apóstol ajcxy. Ti xypidägyich ma jada tung tügijjp co ngapxhuäcxibich Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi.

² Dios jecy'ajty y'ayuc yajhui'my cojay ma yi' y'ayucnajtzcapxiiybi ñecy co quexa'ñ anajty je Cristo ya naaxhuiñ. ³ Ngapxhuäcxyich jada ayuc jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo, je Dios y'ung, yma'xung'ajty ya naaxhuiñ. Hue' yi' ñinicx paty ma ytaj. E yi' ytaj je rey David je' ymij'ap'ajti ymijteedy'ajti. ⁴ Per Jesucristo ti paady ma Dios yi' yjihui'ñ ymic'ajt. Co Dios yajjugypijcy y'ung ma anajty ti y'ögy mïd yjihui'ñ ymic'ajt, chi ti yajnejhuüy anajty je naaxhuiñyäjy co Jesucristo hue' je' Dios y'ung, huidibi mïd huädz yjot huädz yhuinma'ñ, etz nañ ymïd Dios yjihui'ñ ymic'ajt. ⁵ Co Dios yajjugypijcy Jesucristo ma anajty ti y'ögy, chi mijmay'ajt tuñ mïd ñich ajt ycixpi. E nañ mïd Jesucristo ycixpi Dios ti xyajñibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi' mayjäy ajcxy ma tüg'óciy naax cajp, jigix jëbi mayjäy mibijccixy e nañ capxymidoogixy Jesucristo. ⁶ E miich ajcxy huidibi tzinaayb jim ma yi' cajp huidibi xiijjp Roma, nañ jadu'n Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy jëbi ajcxy Jesucristo xyjäy'adyii.

⁷ Jada necy nguejxypich ma miich ajcxy nidüg'óciy huidibi jim yajpatcixp ma yi' cajp huidibi xiijjp Roma. Dios miich xychojccixp xyjihuiygyixp, e nañ Dios ti xyhuin'ijxcixy jaydëbi yi' xyjäy'adyii, etz nañ jaydëbi mdzinaaygyixy mïd huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Huen ñich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy mïd miich ajcxy etz nañ xyajjotcugihuip ajcxy.

Pablo nicxy mibijcpidijc cogapxihua'ñ jim Roma

⁸ Tim jayijp nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios, mïd Jesucristo yxi, co miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo. Mayjäy ma nidüg'óciy naax cajp ti nejhuuygyixy jadu'n nej miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo. ⁹ Hich tumbich cixyjot huinijot ma Dios ytung, co ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ytiy'ajt mïd Jesucristo ycixpi. Dios yi' tiy'ajt yegip jadu'n nej jabom jabom Dios nmibijctzooyich mïd miich ajcxy ycixpi. ¹⁰ Dios nmibijctzooybich pen yi' jadu'n tzojcp co jëbi nnicxyich cham

tiempo jim ma miich ajcxy myajpaady. Canaag'oc iich miich ajcxy nicxy nja'ixaangixy, e ca' y'oyiy nej nicxibich. ¹¹ Ooy njanijot'atyich co iich miich ajcxy nicxy n'ixaangixy, jaydebi ngapxhuacxibich Dios y'ayuc ma miich ajcxy miid Dios yjihuifn ymic'ajt, e nañ ngapxhuacxibich Dios y'ayuc ma miich ajcxy jaydebi tiydudagy mmibigipy ajcxy Jesucristo. ¹² Pen oyiyb nej nicxibich ma miich ajcxy myajpaady, chi jebi njotcugihuibyich co anajty n'ixyich nej miich ajcxy mibijccixy Jesucristo, e nañ jaydebi mjotcugihuipy miich ajcxy co anajty m'ijxcixy nej iich nmibicyich Jesucristo, e jadu'n nayyajotcugiyim miñ xyipy.

¹³ Ndzocypich co miich ajcxy mnejhuihuipy co canaag'oc ti njapidagyich nhuinmañich co anajty nnicxañich ma miich ajcxy myajpaady, e ca' y'oyiy nej nicxibyich. Njijp'ijxypich co oyihuip jadachambi tiempo jadu'n nej jebi nnicxibyich jim ma miich ajcxy. Com njacyaj'ixpigaamybich miich ajcxy, e nañ njacyajmibigaamybich ajcxy Dios y'ayuc. Tim jadu'n nej nduñich canaag agajp ma chinaaygixy yi jacjadyi jay huidibi ajcxy ca' yjudiojyity. ¹⁴ Dios jadu'n xyajnijcich jada tung, paady copicy co ngapxhuacxibich yi' y'ayuc ma tug'ociy jay, etz majaty naax cajp. Ngapxhuacxamybich Dios y'ayuc ma yi jay ajcxy huidibi griego ayuc capxcixp, etz ñan ma yi jay ajcxy huidibi ca' griego y'ayuc capxcixy. Ngapxhuacxamybich Dios y'ayuc ma yi ixpicy jay ajcxy, etz nañ ma yi jay ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity. ¹⁵ Paady ycixpi ooy ndzachcapxhuacxañich Dios y'ayuc ma miich ajcxy huidibi yajpatp jim Roma nañ jadu'n.

Je ayuc tiy'ajt oybi

¹⁶ Ca' nmidzo'yduenyijich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Com je' jada je oybi ayuc huidibi tsoon ma Dios, ymid yi' Dios ymic'ajt jigix jebi tug'ociy jay ajcxy paadipy pocy huinmeecxin, pinjaty cobigaamb Cristo y'ayuc. Tim jayijp ti ngapxhuacxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma yi judiojy ajcxy, e jac'axam ma yi huidibi ajcxy ca' yjudiojyity. ¹⁷ Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuiyim co nmibijcim co Cristo ti joch ajt nbocy etz nxihuin, chi Dios xycobigaanim jadu'n nejjihuuy tudagyjy. Ca' ji jadug huinmañ nej Dios jebi xycobijcim jadu'n nej jihuiy tudagyjy. Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ: "Pinjaty tudagy'ajtin ti paady miid co ti mijpidagy Dios y'ayuc, hue' je' tzinahuip, ca' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy."

Je naaxhuiñjy ajcxy ypocy

¹⁸ Copicy nbaatim tudagy'ajtin ma Dios, com je Dios huidibi tzinaayb tzajpjoty ti xyajnejhuiyim co yi' tzaachytunañ mictagy tug'ociy jay ajcxy huidibi midundigooyb yi' ytiy'ajt,

tüg'óciy huídijaty jibic huinma'ñ ymüid, tüg'óciy yi' ajcxy huídibi yajtigooyb Dios ytiy'ajt müid je jibicpi huídibi ajcxy ytumyb. ¹⁹ Com yi jäy ajcxy huídibi jibicjot jibic-huinma'ñ müid, y'ixpy ñejhuiyb ajcxy Dios ytiy'ajt, com Dios ti pidägy yi' ytiy'ajt ma yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ. ²⁰ Ñejhuiyb jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, com mabaad oga'n Dios yajcojy naaxhuiñybi ixti chambaad, quëxícip ya naaxhuiñ Dios ymic'ajt y'ixpejt, oy ca' pín Dios icy, huídibi Dios ti cojy ti macxy yejcpy iixpejt co Dios yjijity, etz Dios ymic'ajt huinixü huinütiempo ijtp yi', ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Co anajty Dios tzaachytuna'ñ yi pocyjäy ajcxy, ca' ajcxy ni ti ayuc müid huaad adzohuimbidiþ Dios müid ajcxy ypocy ycixpi. ²¹ Com ñejhuiyb ajcxy co ji Dios yajpaady, e ca' ajcxy ojadajtcixy ca' ajcxy huindzigüygixy Dios. E nañ ni ca' ajcxy yajnaxy Dioscojuyip ma Dios. E nañ jadu'n ajcxy ñaybidáacigixy amij agix, yhuinma'ñ ix-taaygixy huídibi ca' ytiy'ajtity. Yajtigooyi ajcxy Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, e nañ müid'ajtcixy tzuuhuinma'ñ. ²² Yi jadu'mbi jäy ajcxy hue' yhuinma'ñ pidaaccixy co ajcxy ooy ycohuinma'ñity, co ajcxy ooy y'ixpicyity, e ca' yjanchity, tzuu huinma'ñ ajcxy ymüid. ²³ Ma yjapadyii ojadajtcixipy huindzigüygixipy Dios huídibi ymic'ajtin y'oy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Chi ajcxy yajtigach yjot yhuinma'ñ, e huindzigüygixy jäy y'ahuinax e jäy ajcxy yjugy'ajtin etz y'oy'ajtin cixaamb tigoyaamb. Ixti mijpidaaccixy nañ jadu'n joon y'ahuinax, iyujc y'ahuinax etz tza'ñ y'ahuinax.

²⁴ Co jäy ajcxy jadu'n ytundigoy, paady Dios ñajtz'ixiyin ajcxy, huen tundigooygixy nej anajty ci'm jibichuinma'ñ nijot'ajtcixy. Ñaymidundigóoyigixy ñinücx miñ xyipy huídibi janch oy midzo'yduuni. ²⁵ Ma yjapadyii ixipy mijpidaaccixy je tiy'ajt tiydudägypi nej Dios ti yecy, huin'it ajcxy mijpidaaccixy anü huídijaty jäy ti cojy ti macxy. Ma yjapadyii ixipy huindzigüygixy Dios, huídibi ci'm ti yajcojtäy tüg'óciy tijaty ji yajpaatp, huin'it ajcxy huindzigüygixy jäy y'ahuinax joon y'ahuinax, etz iyujc y'ahuinax huídijaty ca' ti mic'ajt müidity. Copicy n'ojadajtim ngömaayim Dios huinixü huinütiempo. Amén.

²⁶ Müid co jäy ajcxy tzachhuindzigüygixy jäy y'ahuinax etz jactijaty ahuinax, paady ycixpi Dios ajcxy ñajtz'ixiyii, chi ajcxy tungixy yi' jibic-huinma'ñ huídibi ci'm ñijot'ajtcixyp huídibi oy ymidzo'yduuni. Töxyjäy ajcxy ma yjapadyii chináaygixipy tudägy müid ñäy, chi ajcxy ñaymüdtzináayigixy e ñaymüdtundigóoyigixy actöxyjäydijc. ²⁷ Yëydijctijc ajcxy nañ jadu'n ñaymüdtundigóoyigixy miñ xyipy. Ñaymüddzináayigixy ma yjapadyii ixipy chinaaygixy müid töxyjäy ajcxy, huin'it ytundigooygixy ma Dios ytiy'ajt. Ci'm nijot'ajtcixy jibic-

huinma'ñ huídibi oymídzo'yduuni, ypátcixipy ma ajcxy ñinicx je tzaachypí huídibi Dios ypídacpy mñid yí' ajcxy ypocy ycixpi.

²⁸ Co yí jāy ajcxy jadu'n c'i'm yhuinma'ñ ti pidaaccixy co ca' yajmij'ada'ñ Dios, paady ycixpi Dios ñajtz'ixiyii ajcxy. Huen tim tungixy huídibi ajcxy c'i'm ñijot'ajtpy, huídibi Dios ca' jāygidägy. ²⁹ Jāy ajcxy ooy mij jibic-huinma'ñ canaagnax nijot'ajtcixy; yēydijctijc ooy ajcxy jibic-huinma'ñ tungixy; ooy ajcxy migapxtigoy töxyjāy ajcxy; ooy ajcxy adzojccixy comeeñ'ajtin; ooy m'i'ljxtinaaygixy ymigügtijc; ca' ajcxy ymigüg ixaangixy; ooy ajcxy yjāy'aj'öccixy; ooy ajcxy chiptunaangixy; ca' ajcxy ycapxymidohuaangixy; ooy ajcxy ymigüg huin'ingixy; ooy ajcxy ypiitzcapxcixy; ca'p ajcxy ymigüg ixaangixy. ³⁰ Jāy ajcxy ooy nigapxy ni'o'jij ymigügtijc; ca' ajcxy ixaangixy Dios; ca' ti jāygidaccixy; ooy ajcxy amij agix ñayjihuiygixy; ooy ajcxy c'i'm ñaygömáayigixy; ooy ajcxy cojy macxy jibic-huinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy ytaj yteedy. ³¹ Jāy ajcxy ca' y'ayuc-huinjihuiygixy; ca' ajcxy cuydungixy yci'm'ayuc; ca' ajcxy ni pin tzojccixy jihuuygixy; ca' ajcxy ni pin pa'ayoogixy. ³² Jadayaabi jāy ajcxy ñejhuiyb co Dios ti cojy ti macxy ycötujcin co pinjaty tundigooyb jadu'n mñid Dios ytiy'ajt, tigooyip ajcxy yjugy'ajtin. Oy ixyipy yí jāy ajcxy janejhuiygixy co padaangixy y'o'cin, huin'it ajcxy jactimtungixy jibic-huinma'ñ, e nañ jadu'n jotcuje ajcxy co jac pinjaty jibic-huinma'ñ tungixy.

2

Dios tiydumb jadu'n nej yí' tzocy

¹ Paady co miich migüg m'ix'ixy mba'ixy ti ytumyib, ti migüg ycapxyp ti anajty pocy mnaymöyii, oy ixyipy ypinjāy ñejpyjāyity. Miich ooy ti pocy m'ixy ma huing jāy, e nañ jadu'n miich ooy mij mdundigoy, tim jadu'n nej yí' ajcxy ytundigooygixy. ² Nejhuiyim co Dios tudägy ytuñ co tzaachytuñ tüg'óciy pinjaty tundigooyb. ³ E miich co migüg m'ix'ixy mba'ixy ti ytumyib ti migüg ycapxyp, nañ jadu'n miich Dios xychaachytuna'ñ. ¿Nej mdijy mdzögip co anajty Dios xtyyduna'ñ? ⁴ ¿Nej ca' mjāygidägy nej Dios mij ooy may'ajt oy'ajt ti tuñ mñid miich, nej ooy mij ti xypa'ayoy, mij ti xymimecxtucy? ¿Nej ca' mnejhuiy co Dios mij ooy xypa'ayoy xymimecxtucy, jigix mjothuimbidipy nej mdundigoy ma Dios ytiy'ajt? ⁵ Mñid co ooy mjotjuuñity mgöjuuñity, ca' ajcxy mjothuimbida'ñ, ca' ajcxy m'ixmadza'ñ nej ajcxy mdundigooygixy. Paady ycixpi Dios huídibi tudägy tumb nigí miich yí' ooy mij xychaachytuna'ñ co anajty xi tiempo ycixy ytigoy, e Dios chaachytunamyb jāy ajcxy mñid ypocy ycixpi. ⁶ Co anajty Dios tiyduñ yí

naaxhuiñ jäy, chi yajnidagihua'ñ nidüg nidüg nej anajty ti chinäy. ⁷ Nijējity jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy jabom jabom, yjijp'ixpy ajcxy co Dios oybi ymöhuaanigixy, nañ yjijp'ixpy ajcxy co Dios ycömayiıyb, yjijp'ixyp ajcxy yjugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyıpy nimina. Yi jadu'mbi jäy Dios ymöhuaıyb jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyıpy nimina. ⁸ Per Dios chaachytunamyb mijcajee yi jäy ajcxy huidibi ca' ycapxymıdohuaangixy, huidibi ca' cuydungixy Dios ytiy'ajt, huidibi ajcxy tumb jıbic-huinma'ñ. ⁹ Ayo'n tzaachypi ypadamyb tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jıbic-huinma'ñ ti tuñ. Nañ jadu'n miich judıojäy ajcxy tim jayıjp mbadaangixy tzaachypi, pen mdundıgooygıxp, e chiini yi jacjadyii jäy padaangixy tzaachypi, pen tundiıgooygıxp. ¹⁰ Tüg'óciy pinjaty oyjot oyhuinma'ñ tungixp, Dios ymöhuaıyb yi' ajcxy oy'ajtin, nañ cömayaanıpy yi' ajcxy Dios, etz nañ yajjotcugıhuııb ajcxy. Tim jayıjp yi judıojäy pada'ñ ajcxy oybi, etz jac'axam yi jacjadyii jäy ajcxy.

¹¹ Dios ca' tiyduna'ñ jäy ajcxy huin'ıjxpety, quıpxyjaty tiyduna'ñ nidüg'óciy jäy ajcxy. ¹² Nidüg'óciy jäy ajcxy huidibi tundiıgooygıxp, Dios yajtigoyaanıpy ajcxy yjugy'ajtin. Yi jäy ajcxy huidibi ca' müdity Dios ycötujcin huidibi cojaayıp, Dios yajpocycähuaanıpy ajcxy, com ymıd ajcxy Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi müd Dios ycötujcin cojay, Dios yajpocycähuaanıpy ajcxy müd yi' ycötujcin huidibi cojaayıp. ¹³ Yi jäy ajcxy huidibi niıgoob amıdo'ıjtp co yajcapxy Dios ycötujcin, e ca' ycapxymıdoogixy, ca' ycöbıga'ñyii Dios jadu'n nej jıhuııy ytudägyjäyity. Yi jäy ajcxy huidibi capxymıdoob Dios ycötujcin, Dios cöbıgaanıpy co ajcxy ytudägyjäyity. ¹⁴ Yi jäy ajcxy huidibi ca' müdity Dios ycötujcin huidibi cojayıpy, co ajcxy nijot'ajtcıxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Dios tzocy, jadu'n nıpaady nej jıhuııy ajcxy müdity Dios ycötujcin. ¹⁵ Co je jäy ajcxy oyjot oyhuinma'ñ tungixy, huin'ıt yajnıguëxıccıxy co ajcxy ymıd Dios ycötujcin ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. E co paatcıxy jıbic jot jıbic-huinma'ñ, huin'ıt jıbic ñayjıhuııyigixy. E co patcıxy oyjot oyhuinma'ñ, huin'ıt ooy oy ñayjıhuııyigixy. ¹⁶ Jada je'du'n je jemybi oybi ayuc huidibi ngapxhuäcxypıch co miinıpy je xıı je tiempo co Jesucristo, müd Dios ycötujcin, tiydunıpy tüg'óciy jäy ajcxy nej anajty yjot yhuinma'ñ ajcxy müdity, tüg'óciy pinjaty ti tuñ ayüch ameech tijaty.

Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjay jecy'ajty

¹⁷ Miich ajcxy huidibi minamb co mjudıojäyity, miich ajcxy mmıjıpıdaaccıxyp Dios ycötujcin, je jecyıpy huidibi jaybetyıpy. Miich ajcxy mnyagömaııyigixy co miich ajcxy Dios xyjäy'adyii. ¹⁸ Miich ajcxy mnejhuııyb nej Dios tzocy nej

huaad mjäy'ajtcixy. E nañ ti m'ixpicy Dios ycötujcin huídibi ti xyajnejhuüygixy huídibi tiy'ajt jac'oyip. ¹⁹ Miich ajcxy minamb co janch janch co miich ajcxy Dios ytiy'ajt myejci ma yi jäy ajcxy huídibi ca' Dios ytiy'ajt müdity, jadu'n nipaady nej jihuüy tüg huintzpi mhuijtzöy, e nañ jadu'n nipaady nej jihuüy mgodicxy je jäy ajcxy huídibi agootztuum tzinaayb. ²⁰ Miich ajcxy judíojäy myaj'ixpijcpy yi jäy ajcxy huídibi ayoob, huídibi ca' ti tiy'ajt nejhuüygixy, e mgapxhuijy yi jäy ajcxy huídibi ca' yhuinma'ñymejtzcixy. Miich ajcxy minamb co m'ayuc etz mdiy'ajt mbaatcixy ma Dios ycötujcin huídibi jaybetyip. ²¹ Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jäy ajcxy Dios ytiy'ajt. ¿Nej co ca' ci'm mguydungixy nej ti myaj'ixpijccixy? Myaj'ixpijcpy ajcxy jacjadyii jäy co ca' huaad ymeetzcixy, e miich ci'm ajcxy meetzpi. ²² Miich ajcxy myaj'ixpijcpy jacjadyii jäy co ca' huaad migapxtigoy töxyjäy ajcxy, e ¿miich ajcxy nej co mmigapxtigooygixy töxyjäy ajcxy? Miich ajcxy ci'm minamb co ca' huaad yajhuindzigiy tzaaboch quipychech, e miich ajcxy ci'm mdzachmeech je meeñ ma je tzajptijc ma je quipychech y'ity. ²³ Miich ajcxy mdzachnaygömäayigixy co mguydungixy Dios ycötujcin. Miich ajcxy m'ixtijy Dios müd co ca' ajcxy mguyduni yi' ytiy'ajt. ²⁴ Paady jadu'n jaybety müñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: “Com co miich ajcxy mdundigooygixy, paady ycixpi yi jacjadyii jäy ajcxy nigapxy ni'ojiy Dios yxi.”

²⁵ Co ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios xytunipcuendi co miich ajcxy müdity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Co ca' ajcxy mguyduunip Dios ycötujcin, huin'it Dios ca' xytunipcuendi co miich müdity je tiy'ajt ma mninix co Dios xyjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy ca' mdiy'ajttiyity. ²⁶ Co yi jacjadyii jäy ajcxy huídibi ca' müdity tiy'ajt ma ñinix, e cuyduni ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ajcxy ytiy'ajttiyity. ²⁷ Yi jacjadyii jäy co ajcxy cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ajcxy capxpaady'idipy ma Dios. E miich ajcxy judíojäy mbocycähuij miich ajcxy, oy miich ajcxy mjamüdity ixipy Dios ycötujcin huídi cojaayip, pen ca' mguydungixy. ²⁸ Je ijxpejt janchypi co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, canan je' je ijxpejt huídibi ymüd ma ninix. E nañ jadu'n canan je' je tiy'ajttihuüi cötujcin huídibi jäy cuydun jecy'ajty. ²⁹ Je ijxpejt janchypi co pinjaty Dios yjäy'ajtyp, je' je' je ijxpejt huídibi ymüd ma yjot yhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huídibi ymüd, je ijxpejt co je Espíritu Santo ti yajhuächyii yjot yhuinma'ñ, canan je' je tiy'ajt co ti cuyduñ je jecyip cötujcin huídibi cojay ijtp. Yi jadu'mbi jäy ajcxy cömay'idipy ma Dios, e ca' ycömay'ida'ñ ma jäy ajcxy.

3

¹ Pen tiy'ajt jadu'n nej nmına'ñich, ¿ti jäygi daacin yi judíojäy ajcxy ymüid ma Dios huídibi yi jacjadyii jäy ajcxy ca' müidity? ¿Ti jäygi daacin ajcxy ypatpy co ajcxy müidity tiy'ajt ma ñinícx co Dios yjäy'adyii? ² Yi judíojäy ooy canaagnax oy'ajtin jamüidity. Tim jayijp Dios yajnībijci ajcxy yi' ycötujcin yi' y'ayuc huídibi cojaayip. ³ ¿Nej mdiy co Dios ca' cuyduna'ñ yi' y'ayuc müid yi judíojäy ajcxy müid co nijējity judíojäy ca' cuyduñ yi' ycötujcin? ⁴ Dios ca' jadu'n huinma'ñ müidity nej jäy ajcxy huinma'ñ müidity. Oy ixypy nidüg'óciy jäy y'anüdaaccixy, Dios ca' y'anüdága'ñ nimına. Paady jadu'n jaybety miiñ ma Dios y'ayuc co David jadu'n ymınañ:

Ñejhuíhuipy jäy ajcxy co müich, Huindzin Dios, tudägy mguyduñ yi' m'ayuc. Ca' huaad pinjaty ymına'nip co ca' müich mguyduñ yi' m'ayuc.

⁵ Pen Dios cömaybidzimipy müid ajt nbocy ycixpi, ¿nej tiy'ajt jadu'n nej jäy ymınaangixy co Dios ca' oy ytuñ, co xychaachytunim müid ajt nbocy ycixpi? ⁶ Ca' yjadu'nity. Co ixypy yjadu'nity, Dios ca' yi' tiydunipy naaxhuiñjy müid ajcxy ypocy ycixpi.

⁷ Co ixypy ytiy'ajtity jadu'n nej jäy ymınaangixy co Dios ooy yjotujcity co ca' xychaachytunipyich müid nbocyich ycixpi, jac'oy co ixypy ndundigooyich, jigix Dios janch ycömaybidzimipy. ⁸ Jac'oy ixypy nmınaanim: “Tzoc tundigooyim jigix jēbi Dios cömay ypidzimipy.” Ixti nijējity jäy ti xyñihuambetyich co ñich jadu'n ti nmına'ñich. Ca' jadu'n nmına'ñich co Dios jäy tzaachytunipy ninigoob. Dios chaachytunipy pocyjäy ajcxy, com paatip ajcxy jadu'n yi' tzaachypi.

Nidüg'óciy ñich ajt nbocymüidity

⁹ ¿Nej janch jadu'n co ñich ajcxy huídibi judíojäy, jac'oyjäy ñich ajcxy ca'ydi yi' jacjadyii jäy ajcxy? Ca' yjadu'nity, ca' ñich ajcxy njac'oyjäyity. Com ti jayijp nyaj'ixpicyich co tüg'óciy jäy ajcxy yajpaady pocymüid, yi' judíojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jäy ajcxy. ¹⁰ Com jadu'n jaybety miiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymınañ:

Ca' ji ni tüg jäy tudäcpy, ni tüg.

¹¹ Ca' ji ni pin huídibi huinjhuíyb Dios ytiy'ajt. Ni pin huídibi ixtaayb Dios ytiy'ajt.

¹² Nidüg'óciy jäy ti ixmajtzicixy Dios ytiy'ajt. Quipxy ycapxy ajcxy ytumyb co ytundigooygixy. Ca' ji ni pin, pin huädz oy yjot oy yhuinma'ñ tumb, ca' ji ni tüg.

¹³ Yi jäy ajcxy ooy ycapxtigooygixy, oy ajcxy yhuin'ññ müid y'ayuc. Jadu'n ajcxy yöcpajc nipaady nej tüg öcpi jut

huidibi ahuädz. Ooy ajcxy yajtzachïy mïid y'ayuc jadu'n nej jihuïy tza'ñ chüch.

14 Ooy ajcxy ycapxtigooygixy. Ooy ajcxy jibic ayuc capxcixy.

15 Mïid yinjaty huenjatypi ayuc, mic'amy ymïgüg yaj'o'ccixy.

16 Ma ajcxy yhuidity ooy midundigooygixy ymïgüg, e nañ yecy ajcxy tajin mayin.

17 Ca' ajcxy nejhuïygixy nej huaad chinaaygixy jotcuyc, ca' ma ti tzip ti capxy.

18 Ni cahuinmaaygixy nej Dios tzigïygixipy.

19 Tüg'óciy ayuc ycojaayity ma Dios ycötujcin necy, mic'ajt mïidpi mïid yi jäy ajcxy huidibi yajmij'ajtp je cötujcin. Dios ti pidägy yi' ycötujcin, jaydëbi pinjaty tundigooyb, huaad ca' ti anïi tuñ ma Dios. Dios ytiydunipy tüg'óciy jäy ajcxy mïid yi' ycötujcin. 20 Dios ca' capxpada'ñ co ytudägyity, mïid co ti cuydunyii ycötujcin. Dios ti pidägy ycötujcin jaydëbi nejhuïyim co ajt nbocymïidity.

Yi alma nidzoocin, hue' yajpaady mïid mibijcin

21 Jadachambi Dios xyajnejhuïyim jemybi tiy'ajt jadu'n nej tudägy'ajtin jëb nbaatim ma yi', e jada jemybi tudägy'ajtin tiy'ajt, ca' yi' yjadu'nity nej yi' tiy'ajt huidibi yajpatp ma Dios ycötujcin jecy'ajtpyi. Per yi' Dios y'ayucnajtzcaxïybi ñecy etz Dios ycötujcin necy yejc tiy'ajt jecy'ajty co Dios xymöhuaanim tudägy'ajtin. 22 Jadu'n Dios yaj'ahuimbidaangixy tudägy tüg'óciy jäy huidibi mibijcp Jesucristo, ca' ñejity pinjäy ajcxy, pen judiojäy o pen ca' judiojäy ajcxy. 23 Com nidüg'óciy naaxhuiñyjäy ti ytundigooygixy. Ni tüg jäy yhuädz'ajtin ycanabadyii mïid Dios yhuädz'ajtin y'oy'ajtin. 24 (Mïid co nidüg'óciy jäy ytundigooygixy), paady ycixpi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ ninigoob mïid tüg'óciy jäy ajcxy, e Jesucristo ti cojuydäy tüg'óciy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbity tudägy nidüg'óciy jäy ajcxy huidijaty mibijccixp Jesucristo. 25 Dios yquejx y'ung ya naaxhuiñ, jaydëbi huinmeecxip jäy ajcxy ypocy, mïid co Jesucristo ti y'ögy mïid ajcxy ypocy ycixpi. Dios yhuinmeecxip jäy ajcxy ypocy co ajcxy mibigipy Jesucristo. Jayjip ca'ni anajty Jesucristo miin ya naaxhuiñ, Dios ooy mïmecxtujcy jäy ajcxy, ca' anajty mïidity jotcöduuyb jäy ajcxy ypocy. 26 Jadachambi xï tiempo Dios ti yaj'oyïy jadu'n nej jëb huinmeecxipy jäy ajcxy ypocy, e jadu'n yaj'ahuimbidity ajcxy tudägy ma yi' yhuinduu. Jadu'n Dios tuñ jigix ñiguëxigipy co Dios tudägy yi', e tudägy'adaamni yi', co cöbicy jäy, yi' pinjaty mibijcp Jesucristo.

27 ¿Ti huaad jäy ajcxy tungixy huidibi jëbi mïid ñaygömayïyb ma Dios? Ca' ni ti. ¿Na'amy co yjadu'nity? ¿Nej jëbi ajcxy ñaygömayïyb mïid co yajmij'ajtcixy Dios ycötujcin?

Ca' yjadu'nity. Ca' huaad ñaygömáiyigixy ci'm, com Dios ti yaj'ahuimbity jáy ajcxy tudägy huidibi mijpídacp Jesús. ²⁸ Paady nmína'ñich co jáy ajcxy y'ahuimbity tudägy co ajcxy mibicy Jesucristo, e canan co janch ypaad jacuydungixy canaag cötujcin.

²⁹ ¿Nej miich ajcxy mdiycixy Dios ytuñ miid ac yi'yi judíojäy ajcxy, e ca' jacmiid pinjaty? Ca' yjadu'nity. Dios tuumb miid janch nidüg'óciy jáy ajcxy. ³⁰ Ji tügpajc Dios, e yi' tú'ciy ytuñ miid judíojäy, etz nañ jadu'n jacjadyii jáy ajcxy. Dios yaj'ahuimbijtaayb tudägy nidüg'óciy jáy ajcxy co ajcxy mibijccixy Jesucristo. ³¹ Co jadu'n nbaatim ndudägy'ajtin miid co nmibijcin Jesucristo, ca' nmínaanim Dios anajty yi' ycötujcin je jecyip nyajcödigooyim. Hue' janchtiy nigí anajty nmic'ajtmooyim Dios ycötujcin.

4

Je ijxpejt huidi Abraham yejc

¹ ¿Nej n'ocmínaanim? ¿Ti oybi ti paady ma Dios je Abraham iich ajt nmij'ap nmijteedy? ² Co ixypy Dios Abraham tudägy ti ixxy, miid co oybi ti tuñ, jébi Abraham ixypy ñaygömayii. Per ca' huaad ci'm ñaygömayii ma Dios. ³ Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymína'ñ: “Abraham ymijpídaaci Dios, e paady Dios jadu'n cöbijcy Abraham jadu'n nej tüg tudägyjäy.”

⁴ Je jáy huidibi ymuju'ñ patp miid ytung ycixpi, jada meeñ huidibi ymuju'ñ'ajtpy ca' nigoo ñimöyii, hue' tim paatip jadu'n miid ytung ycixpi. ⁵ Yi jáy huidibi ca' jip'ixy co tudägy'ajtin pada'ñ ma Dios miid oy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb, jéyi ymibijcpy ymijpídacpy co Dios yaj'ahuimbida'ñyii tudägy. Yi jadu'mbi jáy tudägy'ajtin ypadamy miid ymibijcin ycixpi.

⁶ Jaybety ymiñ ma Dios ñecy co je David jecy'ajty nimiydacy tüg jáy huidibi ooy anajty jotcujc ñajjihuüyii miid co Dios ti y'ixyii jadu'n nej jihuüy ytudägyjayity miid ymibijcin ycixpi, e ca' nmínaanim miid oyjäy'ajtin ycixpi huidibi ytumyb. ⁷ David jadu'n ymínañ:

Jotcujc je jáy ajcxy huidibi ypocy ti yhuinmecxyii, huidibi ypocy ti yajtigoyii.

⁸ Jotcujc je jáy huidibi Dios cöbijcip jadu'n nej jihuüy ca' ypocy ymiidity.

⁹ ¿Nej janch tiy'ajt jadu'n co jada jotcujc'ajtin huidibi David ñimiydac jecy'ajty, co ac yi judíojäy yi' ajcxy padaamb huidijaty miid tiy'ajt ma ñimicx co Dios yjäy'adyii? Ca' yjadu'nity, yi jacjadyii jáy nañ jadu'n yi' ajcxy pada'ñ jotcujc'ajtin. Ti nmínáangixyich co Abraham ymibijci Dios, e Dios ycöbijci jadu'n nej jihuüy ytudägyity. ¹⁰ ¿Nej mdiyy Dios ycöbijci Abraham jayijp ca' anajty yajtiy'ajttiñi? o ¿ti

anajty yajtiy'ajttiy? Dios ycöbije Abraham jadu'n nej jihuüy ytudägyjäyity ca'ni anajty pidacy tiy'ajt ma ñinicx co Dios yjäy'adyii. ¹¹ Jayijp anajty Abraham ti mibicy Dios, e ti anajty Dios ycöbigyii. Jac'axam Dios Abraham je cötujcin mooy co huen tiy'ajttihiipy y'ung etz y'ap y'oc. Je' je' iixpejt'ajtp co Dios anajty jayijp ti ycöbigyii jadu'n nej jihuüy ytudägyjäyity, ca'ni anajty ymöyii cötujcin. Co Dios jadu'n ytuñ müd Abraham jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham nmijteedy'ajtim ñich ajt nidüg'óciy huidibi cham mibijcp Jesús. ¹² Abraham nañ jadu'n ñimijteedy'ajtyp yi judíojäy huidibi mibijcp mijpidacp Dios tim jadu'n nej yi' mibicy anajty Dios, jayijp ca'ni anajty müdity tiy'ajt ma ñinicx co Dios yjäy'adyii. Jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham ca' nimijteedy'aty yi judíojäy huidibi ca' mibicy Dios.

Je huidibi Dios ti xyaj'ahuaniiyim ti ycixy yca'px müd je mibijcin

¹³ Müd co Abraham etz y'ap y'oc ymibijcpy ymijpidacpy anajty ajcxy Dios, e paady anajty Dios yaj'ahuimbidaánigixy tudägy, e paady Dios nimay Abraham co yi naaxhuiñybi yi' ajcxy je' adaanip. Canan jadu'n ajcxy Dios ñimay co ymöhuáanigixy je naaxhuiñybi müd co anajty nidüg'óciy ajcxy ti cuydungixy Dios ycötujcin. ¹⁴ Co Abraham etz y'ap y'oc padaangixy je naaxhuiñybi huidibi yaj'ahuaniiyi, müd co ajcxy ti cuydundaayi Dios ycötujcin, paady naadigi'ajtp ixypy co nmibijcim co Dios xyaj'ahuimbidaaním tudägy. E nañ naadigi'ajtp ixypy co Dios je Abraham nimay: “Je naaxhuiñybi müch je' mje'adaanip, com ti xymibicyich.” ¹⁵ Je pinjaty mijpidaacp Dios ycötujcin je jecyip, Dios yi' tzaachytunaanip, com ca' cuydundaaygixy. Pinjaty ca' müdity Dios ycötujcin huidibi jaybetyip, ca' yi' midundigooygixy jadayaabi cötujcin.

¹⁶ Müd co Abraham anajty Dios ti mibicy, paady ycixpi Dios ñimaayi co je naaxhuiñybi yi' je'adaanip. Jadu'n Dios may'ajt tuñ müd Abraham, jaydëbi tüg'óciy pinjaty mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham mibijcy Dios, jëbi ajcxy paatcixy yi' oy'ajtin huidibi Dios yajnimay Abraham co möhua'ñ je oy'ajtin huidibi yegamyb ninigoobi. Dios ycuydunamyb yi' y'ayuc müd tüg'óciy jäy huidibi mibijcp Dios, tim jadu'n nej Abraham anajty mibicy Dios, canan yí'yi judíojäy ajcxy padam oy'ajtin, com Abraham iixpejt yejc ma tüg'óciy jäy ajcxy. ¹⁷ Ma Dios yhuinduu jadu'n nipaady nej jihuüy Abraham ñich ajt nmij'ap'ajtim nmijteedy'ajtim nidüg'óciy huidibi mibijcp Dios, com Abraham nañ jadu'n ymibijcpy anajty Dios. Com jadu'n jaybety ymiiñ ma Dios ñecy co Dios jecy'ajty

jadu'n nimay Abraham: "İch miich nyajniibijcipy co miich mnimij'ap'adamyb mnimijteedy'adamyb tög'ócıy je mayjäy huindu'mybi naax huindu'mybi cajp." E Dios ycuydunıpy yı' y'ayuc com mic'ajt mıid, ixti jaydėbi yajjugypıgıpy jadüg'oc jäy tıibi y'ó'ccıxy. E nañ mic'ajt mıid jaydėbi ane'mın pidägy co huen yjii'adıpy huıdijatı ca' ca'tni.

18 Mıid co Dios anajty ti ñimäyii co ymıid'adamyb may y'ap y'oc, paady ycıxpi Abraham ti jıjp'ixy anajty co Sara anajty y'ung'ixa'ñ. Canaag jimijt anajty jajıjp'ixy co huen y'ung paadıp. Ti anajty tiempo ñajxni mina y'ung'ixıpy. Hue' Abraham ymıibıjc huıdibi anajty Dios ti yajnimäyii co yı' mıid'idamyb may'amy y'ap y'oc. Paady ti ni'ap'aty ti nıdeedy'aty may'amy y'ap y'oc. 19 Abraham ti anajty ymic'ajt ycıjxni com ti anajty ymıjäyııyñi. Ymıid anajty mıgo'px jimijt, e nañ yı' ytöxyıjc Sara ni tög anajty ti yca'ung'ixy, per Abraham yjacmıibıjcyp anajty co Dios cuyduna'ñ y'ayuc mıid yı'. 20 Abraham ca' anajty ixmach yı ymıibıjcın jadu'n nej anajty Dios ymıidıty ymic'ajt jaydėbi cuydunıp yı'y'ayuc. Chi Abraham ĩbaty capxpaty Dios. 21 Com Abraham ti anajty huınma'ñ ypidägy ma Dios co yı' ymıid ymic'ajt jaydėbi ycuydunıyb yı' y'ayuc huıdibi yaj'ahuaniıy. 22 Com Abraham ymııpıdaacıp anajty Dios y'ayuc, paady Dios anajty ti cöbıcy Abraham, e jadu'n anajty ti yajnaxy nej jıhuıy ytudägyjäyıty.

23 Dios ymoy Abraham jada y'ayuc huıdibi jaybety, canan jėda'ajty Abraham yajmoy, nañ yajmoyday mayjäy. 24 Nañ jadu'n jaybety miñ jada ayuc mıid ĩch ajt ycıxpi. Dios nañ xycöbıgaanım jadu'n nej jıhuıy ajt ndudägyjäyıty mıid co nmııbjcim Dios huıdibi ti yajjugypıjcy anajty jadüg'oc ajt nHuındzın Jesucristo. 25 Dios ycıyejc Jesús huen yaj'ögyii mıid ajt nbocy ycıxpi. E nañ Dios yajjugypıjc Jesús jadüg'oc jaydėbi xyaj'ahuımbıjtım tudägy ma Dios.

Je nej yhuımbıdzımni co Dios xycöbıjcım tudägyjäy

5

1 Mıid co nmııbjcim nmııpıdaacım ajt nHuındzın Jesucristo, paady Dios ti xyaj'ahuımbıjtım tudägy. E mıid co Dios ti xyaj'ahuımbıjtım tudägy, paady jotcuıjc n'ıjtım mıid Dios. 2 Co nmııbjcim nmııpıdaacım Cristo, chi nbaatım je may'ajt je oy'ajt huıdibi Dios ytumyb mıid ĩch ajt, e jadu'n oy n'ıjtım mıid Dios, ca' ma ti tzip. Nañ ooy njotcugııyım, mıid co njıjp'ıjxim co nbadaanım Dios y'oy'ajtıñ. 3 Canan jėda'ajty nmııjotcuıjc'ajtım co nbadaanım Dios y'oy'ajtıñ, nañ jadu'n tzoc mııjotcuıjc'ajtım ayo'n tzaachypı. Com nejhuııyım co nmınajxim nyajnajxim tzaachypı, huın'ıt jėbi nyajtunım mecxtujcıñ. 4 E co nyajtunım mecxtujcıñ, cömay najxim

ma Dios, e co anajty cōmay ti nnajxim, chi njjip'ijxim co nbadaanim oy'ajtin ma Dios. ⁵ Com njjip'ijxim co nbadaanim Dios y'oy'ajtin, chi ca' ndajim nmayim com Dios ti yi' yEspíritu Santo xy'adigiiyim xyjottigiiyim huidibi xyajnejhuiiyim jadu'n nej Dios xychojcm xyjihuiiyim.

⁶ Jecy'ajty co anajty ca'ni Jesucristo ymiñ, je naaxhuiñjyāy ca' anajty mic'ajt miiidity nej ci'm y'ahuimbijtcixipy tudāgy. Co yhuaad'ajtni je xii je tiempo huidibi Dios ti yaj'ixtāgy, huiñ'it Cristo y'o'cy miiid iich ajt nbocy ycixpi miiid co ndigooyim miiid Dios ytiy'ajt. ⁷ Co ixypy n'ijxtaayim pinjaty codināhuip tūg jāy tudāgypī ma yi' o'cin, ca' ni pin nbaatim. Co ixyipy n'ijxtaayim pinjaty codināhuaamyb tūg jāy huidibi ooy ycōmayity ma yi' o'cin, ca' yjegyity co nbaatim tūg metz. ⁸ Per Dios yajniquēxīcyp jadu'n nej xychojcm xyjihuiiyim mijcajee co quejxy Cristo huen o'cy miiid ajt nbocy ycixpi, oy anajty iich ajt ooy njacpocytuunim. ⁹ Cristo ti xyaj'ahuimbijtim tudāgy co ñi'py ti temy ti yocy miiid ajt nbocy ycixpi, e nañ Cristo nigi may'ajt tunañ miiid iich ajt ycixpi co anajty xyajnīdzōgaanim ajt n'alma, jadu'n nej Dios tzaachytunañ naaxhuiñjyāy miiid ajcxy ypocy ycixpi. ¹⁰ Co anajty ca' Cristo ymiñi ya naaxhuiñ, huiñ'it anajty nmidzip'ajtim Dios. Je tzip capxy ti Dios yaj'oyiy co quejxy y'ung ya naaxhuiñ, e y'o'cy miiid ajt nbocy ycixpi. Miiid co Cristo xycodinaayim ma yi' o'cin, paady nigi xypubejtim xypudigiiyim cham co yajpaady juugy. ¹¹ Canan jada'ajty co Jesucristo xyajnīdzōgaanim ajt n'alma, nañ jadu'n tzoc xondaacim miiid co n'ijtim miiid Dios, miiid je may'ajt huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ti tuñ miiid iich ajt ycixpi co yaj'oyiiy je tzip nej anajty Dios nmidzip'ajtim, jēbi jotcuje n'ijtim miiid Dios.

Adán etz Cristo

¹² Miiid jada ycixpi co yi' pocytuni chondacy jecy'ajty ya naaxhuiñ miiid tūgpi jāy. E co jāy ytundigoy oga'n miiid Dios, paady ycixpi je o'cin ytigiiy ya naaxhuiñ. Miiid co tūg'óciy jāy midundigoogyixy Dios, paady tūg'óciy jāy patcixy yi' o'cin. ¹³ Janch tiy'ajt jadu'n co jāy ajcxy ytundigooy jecy'ajty jayijp ca'ni anajty Dios yecy yi' ycōtujcin cojaaybi, e co ca' jāy anajty ajcxy cōtujcin miiidity jecy'ajty, paady ca'pin tiyduñ ajcxy nej ajcxy ytundigooy. ¹⁴ Ca' ñejity, oy ajcxy anajty ca' miiidity Dios ycōtujcin, nañ jadu'n y'o'ctay ajcxy, chondacy miiid Adán, ixti yja'ty ma Moisés yxii ytiempo. Nañ o'ctay jāy ajcxy huidibi tigachjaty tundigooy, ca' yjadu'nity nej Adán oga'n ytundigooy. Iich ajt nninīcx ymiiid je jibicpi huidibi nbaatim ma Adán. Per ajt njemyjot njemyhuinmañ nbaatim ma Cristo.

15 Je pocy-tunii huudibi Adán yajtzondac, ca' naybadyii miid je tudägy'ajtin huudibi Dios ti xyñimooyim. Miid je pocy-tunii ycixpi huudibi tüg jäy ti yajtzondägy, tüg'óciy jäy öcin ti paady. Dios miid tüg yëydijc, je Jesucristo, mijmay'ajt tuñ miid jäy ajcxy ycixpi co yaj'ahuimbijtcixy tudägy, chi mayjäy tudägy'ajtin ti paady. 16 Per je tudägy'ajtin huudibi Dios xyñimooyim, ca' jadu'n naybadyii miid huudibi Adán ytuun. Miid co Adán ytundigoy tügtecy miid Dios, paady ycixpi mayjäy o'cin ti paady miid tüg pocy ycixpi. Miid co Dios ti xyñimooyim tudägy'ajtin miid Jesucristo, paady mayjäy tudägy'ajtin y'oy'ajtin ti patcixy huudibi mibijcp Cristo. 17 Miid co tüg jäy capxycömidodacy Dios, paady tüg'óciy jäy ti patcixy yi o'cin. Miid co tüg jäy, je Jesucristo, may'ajt oy'ajt tuñ co xyaj'ahuimbijtim tudägy, paady tüg'óciy jäy ajcxy huudibi mibijcp Jesucristo ypadaangixyp jotcuje'ajtin etz nañ chinähuaangixy jilby tzajpjoty ma Jesús y'ane'my.

18 Miid co tüg jäy ytundigoy oga'n, paady nidüg'óciy je mayjäy ypocycäy ajcxy, e patcixy yi o'cin. Nañ tim jadu'n miid tüg jäy huudibi ti chinäy tudägy, Dios mayjäy yaj'ahuimbijty ajcxy tudägy, e ti patcixy yjugy'ajtin huudibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina xii. 19 Miid co tüg jäy capxycömidodacy Dios, paady tüg'óciy jäy ti patcixy je pocy. Nañ miid co tügpi jäy capxymidoy Dios, paady je mayjäy tudägy'ajtin ti patcixy huudibi mibijcpi Jesucristo.

20 Co Dios moy jäy ajcxy yi' ycötujcin huudibi cojaayip, chi nigi jäy ajcxy nejhuuygixy co ypocytungixy. Je may'ajt oy'ajt huudibi Dios ytumyb, nigi yi' y'oyity, ca'ydi je mijpocy huudibi jäy ajcxy ytungixyp. 21 Tim jadu'n nej co jäy ypocytungixy, huin'it ajcxy pocymiid chinaaygixy, ixti mabaad anajty y'öccixy miid ypocy ycixpi. Nañ tim jadu'n co Dios may'ajt tuñ co yaj'ahuimbity jäy ajcxy tudägy, huin'it Dios ane'my yi' ajcxy chinaayin miid tudägy huinma'ñ, etz nañ xymöhuaanim jugy'ajtin huudibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina, co nmijpidaacim ajt nHuindzin Jesucristo huudibi yjugy'ajtin yejc miid ajt nbocy ycixpi.

O'cy miid yi pocy ycixpi, jugy'aty miid Cristo ycixpi

6

1 ¿Nej n'ocminaanim? ¿Tzoc ooy nigi tundigooyim jigix Dios nigi may'ajt tunipy miid ich ajt? 2 Ca' jadu'n ytiy'ajtity, ca' huaad njacpocytuunim. Co nmibijcim Jesucristo, chi jadu'n nipaady nejhuuy ti n'o'cim, e cham ca' n'ijtim pocymiid. 3 ¿Nej ca' mnejhuuygixy jada tiy'ajt? Co nnibejtım miid Jesucristo yxii, chi n'ijtim miid Jesucristo. Jadu'n nipaady nej jihuiy ti n'o'cim quipxy miid Cristo co yi' y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi.

⁴ Co ñich ajt nmibejtím jadu'n nipaady nej jihuïy ti n'o'cim, e ti nnaaxtigíyím quipxyi mïid Jesucristo. Dios Teedy mïid ymic'ajtin oybi yajjugypijcy Cristo co anajty ti y'ögy, chi Cristo paty jemybi jugy'ajtin, nañ jadu'n ñich ajt ti nbaatím jemybi jugy'ajtin quipxy mïid yi', paady copicy ndzinaayím mïid jemybi jot jemybi huinma'ñ.

⁵ Co nmibijcim Jesucristo, chi n'ijtim mïid yi', co yi' ti y'ögy, jadu'n nipaady nej jihuïy ti n'o'cim quipxy mïid yi'. Co Jesucristo yjugypijcy mïid jemybi yjugy'ajtin, nañ jadu'n ñich ajt nbaatím jemybi jugy'ajtin quipxy mïid yi'. ⁶ Nejhuïyím ñich ajt nej anajty jibic-jot jibic-huinma'ñ nmïid'ajtim jayijp'aty ca'ni anajty nmibijcim. Jadu'n nipaady nej jihuïy ajt njibicjot njibic-huinma'ñ ti y'ögy quipxy mïid Cristo co yi' y'o'cy cruudzcíxy. Cristo ti y'ögy mïid ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi n'ijxmajtzím pocytuní huinma'ñ, etz jigix jëbi je pocytuní ca'xyjac'ane'mím ajt njot nhuinma'ñ. ⁷ Com pinjaty ti y'ögy, yi' ypocytuní ca' ti mic'ajt jacmïdity ma yjot yhuinma'ñ. ⁸ Pen jadu'n nipaady nej jihuïy ti n'o'cim quipxy mïid Cristo, paady ndzinähuaaním njugy'adaaním quipxy mïid yi'. ⁹ Nejhuïyím co Cristo ti yjugypijcy co y'o'cy, e ca' yi' y'öga'ñ jadüg'oc. Yi' o'cin ca' ti mic'ajt jacmïdity ma Jesucristo. ¹⁰ Co Cristo ti y'o'cy mïid jäy ypocy ycixpi, chi y'ögy tüg tecypajc mïid nidüg'óciy jäy ajcxy ycixpi. Co Jesucristo yjugypijcy, chi tüg'óciy huídibi yi' ytumyb ma yi' chinaydac yjugy'ajttac, yi' ytumyb mïid Dios ycixpi. ¹¹ Nañ jadu'n miich ajcxy mhuinma'ñypidaaccix jadu'n nej jihuïy ti m'öccixy, e yi' ypocytuní ca' ti mic'ajt jacmïdity ma miich ajcxy mdzinaayin. E jadachambi xii tiempo tzinaaygix mïid Dios ycixpi quipxy mïid Jesucristo ñich ajt nHuindzin.

¹² Paady ycixpi ca' huaad xy'ane'mgixy je jibic-huinma'ñ huídibi ajcxy mninícx yjanijot'ajtpy. ¹³ Ca' huaad mgíyeyccixy yi' mninícx ma pocytuní. Naygíyécigix ma Dios, ixmajtzicix yi' pocytuní. Jadu'n nipaady nej jihuïy ti m'öccixy, e ti mjugypijccixy jadüg'oc. Hue' janchtiy cíyeyccix yi' mninícx ma Dios, jaydëbi mdzináaygixipy mïid ajcxy tudägy mjot mhuinma'ñ, e cuydungix Dios chojcin. ¹⁴ Jadachambi xii tiempo ca' miich ajcxy mdzinaaygixy pocymïd, jadu'n nej jecy'ajty ajcxy mdzinaaygixy co anajty ajcxy mguydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Hue' janchtiy tzinaaygix mïid Dios ycixpi, com Dios mij may'ajt ti tuñ mïid miich ajcxy.

Tüg ijxpejt huídibi yajpatp ma n'ijtim yajtuñ

¹⁵ ¿Ti huaad nduuním? ¿Nej jëbi huaad njacpocytuuním? Com Dios mijmay'ajt ti tuñ co ti jöch ajt nbocy etz nxíhuin, e Dios ycötujcin, je jecyip, ca' xyjacyajpocycáhuim. Ca'

huaad njacpocytuunim. ¹⁶ ¿Mnejhuüyb miich ajcxy jada tiy'ajt? Co ixypy pinjaty ñaygiyegyii co ytuna'ñ miid tüg huindzin huidibi mic yajtumb, copicy co je tumbi capxymidohuipy je yhuindzin. Nañ tim jadu'n nipaady miid pocytunü. Pen mnaygiyejciip miid pocytunü, huin'it anajty pocy xy'ane'my ma mdzinaayin, ixti mabaad anajty m'ögy miid mbocoy ycixpi. Co mnaygiyējciigixipy ma Dios, huin'it ajcxy mgapxymidohuipy Dios, e mdzināhuip ajcxy tudägy. ¹⁷ Jecy'ajty miich ajcxy anajty pocy xy'ane'mgixy, co jibic-huinma'ñ mdungixy. Nyajnajxpyich jäygiidaacin ma Dios co jadachambi tiempo ti mgöbijccixy cixyjot huinjot Dios ytiy'ajt huidibi xyaj'ixpijccixp, e mgapxymidoogixy Dios. ¹⁸ Cristo ti xyaj'a'oyüyi ajcxy mjot mhuinma'ñ, ca'ydi mjactzinaaygixy pocymü. Ti mhuinma'ñ mbidaaccixy co mgapxymidohuaangixy Dios e mdzināhuaangixy tudägy. ¹⁹ (Ngapxhuijpyich miich ajcxy cham miid naaxhuiñjy y'ayuc ytiy'ajt, com ca' yajxon mhuinjihuigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt.) Jadu'n nej jecy'ajty co ca' anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty mnaygiyējciigixy xii ya ma jibic-huinma'ñ, e mdundigooygixy xii ya miid mninücx. Ooy miich anajty ajcxy müdity jibicipi ma mjot mhuinma'ñ, ooy anajty mdundigooygixy. Jadachambi xii tiempo naygiyējciigix ma Jesucristo, jigix jēbi huaad mdungixy miid tudägy jot tudägy huinma'ñ, etz jigix jēbi huaad mdzinaaygixy miid huädz jot huädz huinma'ñ.

²⁰ Co anajty yi jibic jot jibic-huinma'ñ xy'ane'mgixy, chi ca' je oyjot oyhuinma'ñ anajty xy'oc'ané'mgixni. ²¹ ¿Ti jotcuje'ajtin miich ajcxy ti mbaatcixy co jibic jot jibic-huinma'ñ mdungixy huidibi jadachambi tiempo mdzöydu'n'ajtíp ajcxy? Yi jibic jot jibic-huinma'ñ xyyajnicxp ajcxy ma yi o'cin. ²² Jadachambi xii tiempo Dios ti yaj'oyü nej jēbi m'ixmájtzcixipy yi pocytunü, ca' huaad mjactzinaaygixy pocymü. Ti m'ahuimbijtcixy Dios ytumbi, jadaayaabi tzinaayin xymöhuip ajcxy mjotcuje'ajtin. Tiydudägy cham tzinaaygix miid Dios ycixpi, e mbaadip ajcxy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. ²³ Yi pocytunü ycoju'ñ yi' je' yi o'cin. Per je huidibi Dios xyñimooyim, hue' je' je jugy'ajtin huidibi ni caminaxii ycixipy ytigoyipy co n'ijtim miid ajt nHuindzin Jesucristo.

7

Tüg ijxpejt huidibi yajpatp ma picychinaayin

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ti m'ixpicy Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay, mnejhuüyb miich ajcxy co yi naaxhuiñjy ycötujcin ymiid mic'ajt ma ajt ndzinaayin, ixti mabaad anajty n'o'cim. ² Paady co tüg töxyjäy ycivilbicy miid

tüg yëydijc, ca' huaad ixmach ñäy mabaad china'y yjugy'aty. Co janchtiy anajty je töxyjäy ñiyëydijc ti y'öcni, huin'it anajty ca' ocmiidiñ ñäy y'ane'min. ³ Ooy anajty mij ytundigoy je töxyjäy co ypigipy miid huingbi yëydijc pen jugy'ajtni je ñäy. Cooni janchtiy anajty ñiyëydijc ti y'ögy, huin'itni janchtiy jëbi ypicy miid huingbi yëydijc, e ca'p je' anajty ytundigoy.

⁴ Miich ajcxy nmigügtijcich, judíojäy huidibi mibijcp Cristo, jayijp co anajty ca'ni mmibijccixy Cristo, je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjaay xy'ane'mgixp anajty ma ndzinaayin. Jadachambi xii tiempo yi jadu'mbi cötujcin ca' yi' xyjac'ané'mgixni. Jadachambi Cristo ytiy'ajt xy'ane'mgixp, je Cristo huidibi Dios yajjugypijc jadüg'oc co y'o'cy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej je töxyjäy huidibi ñiyëydijc ti y'ögy, e ti ypijctigach. Cristo miich ajcxy xyñigohuajc'ajtp, jigix jëbi ndzinaaygixy miid Dios ycixpi. ⁵ Jayijp ca'ni anajty nmibijcim Jesucristo ooy anajty nguyduunim huidibi ajt nninïcx ñijot'ajt. Je huin'it tiempo anajty je jibic-huinma'ñ xy'ane'mim ma ajt ndzinaayin. Je' je' je jibic-huinma'ñ huidibi Dios xycapx'adujcim miid ycötujcin. Miid co jibic-huinma'ñ xy'ane'mim anajty ajt ma ndzinaayin etz xyajnicxaanim anajty ma yi o'cin. ⁶ Jadachambi xii tiempo Dios ycötujcin huidibi Moisés xymooyim, ca' ti mic'ajt miidity ma ñch ajt, ti n'ixmajtzim. Jadu'n nipaady nejhuïy ti n'o'cim, e njugypijcim jadüg'oc. Paady nguyduunim je jemybi tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo xyajnejhuïyim. Canan je' anajty nguyduunim je jecy'ajtpy cötujcin.

Je pocy huidibi ijtp ma ñch

⁷ ¿Nej n'ocminaanim? ¿Nej janch co je cötujcin huidibi Moisés xymooyim xyajpocytuunim anajty? Ca' yjadu'nity. Co ixypy ca' anajty nmididyich Moisés ycötujcin, ca' ixypy ñch ti nnejhuïyich co ti ndundigooyich ma Dios ytiy'ajt. Co ixypy anajty ca' n'ocnejhuïyich Moisés ycötujcin ma jadu'n ymïnañ: "Ca' mmigüg ni ti m'adzojcpy." Ti ixypy ndundigooyich, e ca' ixypy nejhuïyich ma ti ndundigooyich. ⁸ Miid co ñch jecy'ajty ooy anajty nnijot'atyich pocytni, paady ycixpi ñch anajty ooy ndundigooyich. E jadu'n anajty ñgi ooy n'adzocyich, e jaminam anajty Dios ycötujcin co ca' migüg ni ti m'adzojcpy. Co ixypy Dios ca' jadu'n cötujcin ti pidägy, ni ca' ixypy njihui'ñybicyich co ndundigooyich. ⁹ Jayijp co ca'ni anajty nhuinjihuiyich Dios ycötujcin, huin'it tiempo ca' anajty njihui'ñybicyich nbocy. E co nbatyich Dios ycötujcin, chi njihui'nybijcyich nbocy, e nañ ti nejhuïyich co tigoyaamich njugy'ajtin. ¹⁰ Dios ypidac ycötujcin jaydëbi nbáadibich jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy. Per ca'

jadu'n ti oyïy müd ñich. Yi cõtujcin ti xyajpocycäyich anajty, e jadu'n tigoyaambich anajty njugy'ajtin. ¹¹ Jadu'n anajty huinma'ñ nmüdidyich co nguydundähuaamybich Dios ycõtujcin huidibi Moisés yjayhui'm. Pero com ca' njatyich nej nguydundähuiyich, chi nbocycäyich ma Dios. Je pocytunü ti xyhuin'ñich, e müd je' ycixpi nbadaamybich anajty yi o'cin.

¹² Tüg'ócüy Dios yley etz Dios ycõtujcin huidibi cojay ijtp, huadz yi', tudägy yi', ooy yi'. ¹³ ¿Nej tigoyaambich anajty njugy'ajtin müd co anajty nmi'ityich Dios oybi cõtujcin? Ca' yjadu'nity. ¿Nej je Dios ycõtujcin je oybi ti huimbizimy jibic müd ñich co xyajtigoyaanich anajty njugy'ajtin? Ca' yjadu'nity. Nicxpich anajty ma yi o'cin müd nbocyich ycixpi. Je Dios ycõtujcin xyajnejhuüyich co o'cin nbadaamybich müd nbocyich ycixpi. Jadu'n Dios pidacy ycõtujcin ya naaxhuiñ, jigix jëbi jäy ajcxy nejhuühuipy co mij ajcxy ooy ytundigooy müd Dios.

¹⁴ Nejhuüyim co yi Dios ycõtujcin huidibi Moisés xymooyim, jüby yi' chooñ ma Dios, paady yi' ooy y'oyity. ñich nninïcx yi' je' huidibi nijot'ajtp yi' pocytunü, paady ndzinäyich pocymüd. ¹⁵ Ca' nhuinjihuüyich huidibi ndumyich. Yi oybi huidibi njatunaamybich, ca' njatyich nej ndunipyich. Yi jibicpi huidibi ca' y'oychojcnity, yi' ndumbyich. ¹⁶ Co nduñich huidibi ca' ndzocyich, jadu'n niquëxigy co Dios ycõtujcin ooy oy yi', tudägy yi'. ¹⁷ Canan jotcujc ñich jadu'n co nbocytuñich. Yi pocy'adzojcin huidibi nmüdich ma njot nhuinma'ñ, yi' yi' xyajtundigooybich. ¹⁸ Nejhuüyibich co ca' ti oybi yajpaady ma ñich nninïcx. Ooy njatzocyich co oybi njatuna'ñich, per ca' njatyich nej oybi ndunipyich. ¹⁹ Je oybi huidibi njatunaamybich, ca' njaty nej ndunipyich. Je jibicpi huidibi ca' ndzocyich, je' ndumyich. ²⁰ Co yi' nduñich huidibi ca' ndzocyich, yi' je' je' pocytunü huidijaty njot'ajtibich nhuinma'ñ'ajtibich, yi' xyajtundigooybich.

²¹ Nbaatypich tüg tiy'ajt, co njatunaamybich oyhuinma'ñ, jüpy jibicpi nbaadyich ma njot nhuinma'ñich. ²² Jotjoty huinma'ñjoty ooy nmixondägyich Dios ycõtujcin. ²³ E nañ müdich jotjoty huinma'ñjoty yi' jibicpi huidibi mi'ijxtinaayb je oybi. Yi tundigoyü yajpatp ma ñich nninïcx. Yi nninïcxich yajpatp pocymüd.

²⁴ Paady ca' njotcúcgicyich. ¿Pin jëbi xyñihua'ñich xyajñidzögibich ma jadayaab nninïcxich huidibi xyajnicxpich ma yi o'cin? ²⁵ Dioscojuyip nyajnajxypich ma Dios co Dios, müd ajt nHuindzin Jesucristo, xyñihuaanim ma jada jibicpi huidibi ajt nninïcx xyñi'jot'ajtim. Paady müd n'oyjot n'oyhuinma'ñ nguyduñich Dios ycõtujcin. Müd nninïcxich nijot'atyich pocytunü.

8

Je jugy'ajt m̄id je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ycixpi

¹ Jadachambi tiempo janchtiy Dios ca' tzaachytuna'ñ yi jāy ajcxy huídijaty tú'ciy ijtp m̄id Cristo Jesús, huídibi ajcxy cuydumb Espíritu Santo chojcín, e ca' ajcxy tungixy nej je nin̄icx nijot'ajtcixy. ² Je Espíritu Santo ti xyyajpidzimim ma yi pocy-tun̄i etz ma yi o'cín huídibi yi jecy'ajty cōtujcín ti xymooyim. Je Espíritu Santo xyajtzinaayim huinixi, ñich ajt huídibi ijtp tú'ciy m̄id Jesucristo. ³ M̄id co ñich ajt ooy nin̄icx ñijot'aty jibicpi, paady Dios xymooyim ycōtujcín jecy'ajty jaybety. Per je naax-huiñyāy yajtigoy ajcxy je cōtujcín ymajaa, e ca' ymadacy nicxy xyajtzinaayim m̄id tudāgy jot huinma'ñ. Paady Dios yquejxy yc'i'm'ung huídibi ti chināy ya naaxhuiñ m̄id ñin̄icx jadu'n nej ñich ajt nm̄idity nnin̄icx, jigix jēbi ndzinaayim m̄id huadz jot huinma'ñ. Jadu'n Dios y'ung chinay m̄id ñin̄icx, per ca' ni ti bocy anajty m̄idity. E yi' ti y'ōgy m̄id ajt nbocy ycixpi, e jadu'n yajtigoy je pocy huídibi ajt n̄igix'ajtim. ⁴ Jadu'n Dios ytuuñ jigix jēbi xyajtzinaayim m̄id tudāgyjot tudāgyhuinma'ñ jadu'n nej yi' ycōtujcín y'ane'my. M̄id co nm̄id'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ, paady jēbi huaad ndzinaayim m̄id tudāgy-jot tudāgy-huinma'ñ.

⁵ Yi jāy ajcxy huídibi ca' m̄idity Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je jibicpi huídibi ajcxy ñin̄icx ñijot'ajtpy. Yi jāy ajcxy huídibi tzinaayb m̄id Dios yjihui'n ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ajcxy ycapxymidooyb je Espíritu Santo. ⁶ Yi jāy ajcxy huídibi capxymidoob je jibicpi huídibi ajcxy ñin̄icx ñijot'ajtpy, hue' ajcxy ypadaangixyp o'cín. Yi jāy ajcxy huídibi capxymidoob je Espíritu Santo, hue' ajcxy ypadaangixyp jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy, etz nañ ypadaangixyp jotcujc'ajtin. ⁷ Yi jāy ajcxy huídibi capxymidoob je jibicpi huídibi ajcxy ñin̄icx ñijot'ajtpy, hue' ajcxy Dios ymidzip'ajtpy, ca' capxymidohuaangixy Dios ycōtujcín. Ni ca' jajtcixy nej ajcxy capxymidogixipy Dios ycōtujcín. ⁸ Ca' Dios jāygidāgy yi' ajcxy chinaayin huídibi ajcxy capxymidoob je jibicpi huídibi ajcxy ñin̄icx ñijot'ajtpy.

⁹ Per miich ajcxy ca' mgapxymidoogixy je jibicpi huídibi mnin̄icx nijot'ajtpy. Com miich ajcxy mm̄id Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ, e mguydungixpy je Espíritu Santo chojcín. Huenpinity huídibi ca' m̄idity Cristo yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, ca' yi' y'ity m̄id Cristo. ¹⁰ Pen miich ajcxy ijtp m̄id Cristo, yi mjogy'ajtin ajcxy ca' ycixipy ytigoyipy nimina, m̄id co Cristo ti xyaj'ahuimbijtcixy tudāgy ma Dios yhuinduu. Yi mnaaxn̄icx cixamb tigoyamb yi'. ¹¹ Pen ijtp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ je' yjihui'ñ ymic'ajt je

huidibi yajjugypijc jadüg'oc je Cristo co y'o'cy. Nañ jadu'n miich ajcxy Dios xyajjugypigaangixy jadüg'oc, co anajty ti m'öccixy, miid yi' yjihui'ñ ymic'ajt huidi yajpaatp ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ.

12 Miid co nmüid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt paady ycixpi, miich ajcxy migügtijc, copicy ngapxymidoohuim je Espíritu Santo, e ca' huaad ngapxymidoohuim je jibicpi huidibi ajt nninücx ñijot'ajtpy. 13 Pen ooy ajcxy xytim'y'ane'mgixy je jibicpi huidibi ajcxy mninücx ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi mjugy'ajtin cixip tigoyip yi'. Per pen miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt miich ajcxy myajtigoy je jibicpi huidibi mninücx ñijot'ajtpy, co m'öccixipy, yi mjugy'ajtin ajcxy ca' yi' ycixipy ytigoyipy.

14 Tüg'óciy pinjaty ajcxy capxymidoob je Espíritu Santo, Dios yi' ung'ajtip ajcxy. 15 Je Espíritu Santo huidibi miich ajcxy xy'adigüygixp xyjottigüygixp, ca' xychaachytungixy e nañ ni ca' mdzinähuaangixy miid tzig'i'ñ jihui'ñ. Ca' miich ajcxy jadu'n paady nej tumbidijc huidibi ooy tzigüygixy yhuindzin. Co je Espíritu Santo yajpaady ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nipaady nejihuiy miich ajcxy Dios xy'ung'adyii. E com nmüid'ajtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt, je' jadu'n xyajmínaaním: “¡Dios Teedy!” 16 Je Espíritu Santo tiy'ajt yejcp ma ajt njot nhuinma'ñ, je' jadu'n xyajmínaaním co Dios xy'ung'ajtim. 17 Pen ñch ajt Dios xy'ung'ajtim, chi nbadaaním it lugar quipxyi miid Cristo jüby tzajpjoty ma Dios yajpaady. Pen nminajxim nyajnajxim tzaachypi jadu'n nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachypi, chi nbadaaním Dios y'oy'ajtin quipxyi miid Cristo.

18 N'a'ixüybich co yi' tzaachypi yi' ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytim ytiijity, ca' ninej yquipxy-jatytyi je oy'ajtin etz mijjotcujc'ajtin huidibi Dios xyaj'ixaaním je huin'it xii co Cristo anajty ymiñ jadüg'oc. 19 Tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yajcojy yaj'oyiy, y'aa'ixpxy yjijp'ixpxy ajcxy mina Dios ymöhuaánigixy y'oy'ajtin ymij'ajtin yi' jäy ajcxy huidibi ajcxy Dios ung'ajtip. 20 Tüg'óciy tijaty Dios ti yajcojy yaj'oyiy ya naaxhuiñ, hue' je' yjugy'ajtin cixamb tigoyamb, ögam tidzam. E canan ci'm jadu'n tzocy, hue' je' Dios jadu'n ti yajniödügyi. Per ca' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy tu'ciyi hue' ajcxy y'aa'ixpxy yjijp'ixpxy co padaangixy oy'ajtin jadüg'oc. 21 Co anajty Dios yaj'oyiy nej jëbi ajcxy chinaangixy, e ca' y'öccixipy, ca' ytütcixipy, etz ca' ypügxixipy, chi ajcxy padaangixy oy'ajtin etz jotcujc'ajtin quipxyi miid je jäy ajcxy huidibi Dios ung'ajtip. 22 Com nejhuüyim co ixti chambaad tüg'óciy huidijaty Dios yajcojy yaj'oyiy ya naaxhuiñ yjihuiyb tzaachypi, e ca' yjotcujc'ajtcixy. Tim jadu'n nipaady nej

tüg töxyjäy paady tzaachypí co yhuaad'ajtní mína y'ung ya-
jma'xung'ada'ñ. ²³ Canan yí naaxhuiñybi huídí Dios yaj'oyíy
yí'yí tzaachypí jihuíy, nañ jadu'n ñich ajt huídijaty mïíd'ajtp
Dios yjihuí'ñ ymic'ajt, huídíbi Dios xymooyim jayijp'aty ca'ni
anajty nyajtigajtzim nninícx. Nañ ñich ajt tajim mayim njíyim
nyaaxim ixti cooni anajty Dios xyajtigadzaanim ajt nninícx
etz xycöbìgaanim ma yí' y'it jíiby tzajpjoty, e xymïíd'idaanim
ajt jadu'n nej yci'm'ung. ²⁴ Mïíd co n'aa'íjxim njijp'íjxim co
Dios xyajnídzögaanim ajt n'alma, paady tí nbaatim jugy'ajtin
huídíbi ca' ycixipy ytigoyipy. Co ixipy tí nbaatim huídíbi
anajty njijp'íjxim, ca' ixipy njacjijp'íjxim co nbadaanimni.
Com ca' pin jacjijp'íjxni co padaanip je huídíbi tí ocpatpi. ²⁵ Per
co njijp'íjxim co nbadaanim huídíbi ca' nmïíd'ajtim, huin'it
n'ahuíjxim mïíd mecxtujcin cooni nbaatim.

²⁶ Tim jadu'n nej jotcuyc'ajtin nbadaanim co njijp'íjxim
huídíbi Dios xymöhuaanim, nañ tim jadu'n je Espíritu Santo
xypubejtim xypudigíyim co njotmetzcíyim, com ca' njajtim
nej jébi huaad Dios nmíbíjctzoohuim nej ypadyí. Paady je
Espíritu Santo xycodínaayim ma Dios, ymíbíjctzooyb je Dios
míctägy mïíd ñich ajt ycixpi mïíd jíiyin yaaxin, huídí ca' huaad
yajcapxpídzimy mïíd míydacín. ²⁷ Dios ñejhuiybi tí jot tí
huinma'ñ jäy ajcxy ymïíd. E Dios nañ huinjihuíybi tüg'óciy
ayuc huídíbi je Espíritu Santo yajnaxyp ma yí'. Je Espíritu
Santo ypijctzooyb may'ajt jabom jabom ma Dios mïíd tüg'óciy
je míbíjcpídic ycixpi. Nañ jadu'n píjctzoy jadu'n nej Dios tzocy
jäygidägy.

Mij madaacin ma mibjcin

²⁸ Yí jäy ajcxy huídíbi mijpídacp Dios, huídíbi ajcxy Dios
tí huin'ixy, jébi chinaaygíxy jadu'n nej Dios jäygidägy ajcxy
chinaayin. Nejhuiyim co huentimtiijity huídíbi yí' ajcxy
ymínajxpy yajnaxpy, pen jibicpi o pen oybi, Dios jadu'n tí
a'ixíy co huen mínajxcíxy yajnaxcíxy mïíd yí' ajcxy y'oy'ajtin
ycixpi. ²⁹ Je' yí' ajcxy huídíbi Dios tí yhuin'ixyí, je' yí' ajcxy
huídíbi Dios ñejhuiy jayijpni co ymíbìga'ñyí y'ayuc. Dios
jadu'n tumb ma yí' ajcxy yjot yhuinma'ñ jaydèbi yquipxy-
jatytyí ajcxy yjot yhuinma'ñ mïíd Dios y'ung, jadu'n nej yí'
yjot yhuinma'ñ mïídity. ³⁰ Yí mayjäy huídíbi Dios yajnigödugíy
ca'ni anajty naaxhuiñybi chondacy co ytuna'ñ mïíd yí', yí'
ajcxy Dios huin'íjxi. Yí mayjäy huídíbi Dios tí yhuin'íjxigíxy,
nañ Dios yí' ajcxy yaj'ahuimbijtip tudägy. E yí mayjäy
huídíbi Dios tí yaj'ahuimbity tudägy, nañ Dios yí' yajquipxy-
jatythuaanip ajcxy y'oy'ajtin mïíd yí' y'ung y'oy'ajtin.

³¹ ¿Tí jada' njacjijp'íjxim tí jada' njactzojcin? Ca' ní tí.
Pen Dios ñich ajt xypubejtim xypudigíyim, ¿pín ñich ajt jébi

xymimadaacim? Janch ni ca pin. ³² Dios ixti yci'm'ung ti yecy müd ich ajt ycixpi, co oy y'o'cy müd ich ajt ycixpi, co oy y'o'cy ma yi cruudz müd nidüg'óciy ajt nbocy ycixpi. Paady janch janch co Dios xymöhuaanim tüg'óciy oybi quipxyjaty müd yi' y'ung, Jesucristo. ³³ ¿Pin jada' jébi ocxiy je jäy ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy? Ca' ni pin. Com Dios ci'm yi' ti yaj'ahuimbijttäy tudägy. ³⁴ ¿Pin yi' ajcxy jébi ocya-jpocycäy? Ca' ni pin. Com Cristo o'c je' müd ajt nbocy ycixpi, etz yjugypijcy jadüg'oc, e jadachambi xii tiempo yajpaady a'oy'amy ma Dios ymijc, e yi' ane'mdaayb tüg'óciy. E Cristo ich ajt xyñibjctzohuüym, ypijctzooyb may'ajt ma Dios müd ich ajt ycixpi. ³⁵ Com Cristo ooy xychojcm xyjihuiüym, paady ni nej ca' xy'ixmadzaanim. Huen ti ndimpaatim ca' xy'ixmadzaanim. Oy ixypy tzaachypí ayo'n nminajxim nyajnajxim, oy ixypy tajin mayin nbaatim; oy ixypy jäy xy'ixhuidijtim xypahuidijtim; oy ixypy yuu ayo'n nbaatim; oy ixypy huit tucxy nyajmayajtim; oy ixypy tzigi'ñ nyajnajxim; oy ixypy jäy xytimyyaj'o'cim. Oy ti ayo'n ndimbaatim, Cristo ca' xy'ixmadzaanim. ³⁶ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma jadu'n ymiñ:

Müd miich, Huindzin Dios ycixpi, je nmidzipich xyjatytimyyaj'ögaambich xim tzuum. Jadu'n ich ajcxy nej cöbixy huidibi yajnicxip ma yaj'öctac co yaj'öga'ñyii.

³⁷ Ca' ti ayo'n nbadaanim. Nmimadactähuaanim tüg'óciy ayo'n, müd co Cristo xychojcm xyjihuiüym. ³⁸⁻³⁹ Janch nejhuüybich tiydudägy co Dios xychojcm xyjihuiüym. Ca' ji ni pin jébi huaad xypijc-huäcxim ma Dios chójcin, oy ixypy nja'o'cim; oy ixypy njajugy'ajtim; oy ixypy xymidzip'ajtim ángel ajcxy etz jacjadyi hidibi mic'ajt müd jiiby tzajpjoty. Ca' ajcxy jébi huaad xypijc-huäcxim ma Dios, ni ti hidibi ji ijtp cham, ni je hidibi mimb cidacp, ni yi' jébi xycapijic-huäcxim ma Dios chojcin. Ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuüym jadu'n nej Dios xchojcm xyjihuiüym co y'o'cy ma yi' cruudz müd ajt nbocy ycixpi.

9

Dios ti huin'ixy yi Israel jäy ajcxy

¹⁻² Nmüdich je Cristo ytiy'ajt, nyajnijayüybich miich ajcxy yi' ytiy'ajt, ca' n'indägyich, co ooy ndajy nmayich müd n'amigügtijcich ycixpi je Israel jäy co ajcxy ca' cöbiga'ñ je Cristo. Nañ Dios yjihui'ñ, je Espíritu Santo, tiy'ajt yejcp ma ich njot nhuinma'ñ co jadu'n tajin mayin njihuiyich müd yi' ajcxy ycixpi. ³ Com tajy may nayjihuiyijich müd ich n'amigügtijc, ich nmigogajp, ixti njaccodinähuaamybich ajcxy ma Dios müd ypocy ycixpi, ixti jébi ixypy Cristo nja'ixmachich müd yi' ajcxy

ycixpi, ixti jēbi ixyipy Dios xychaachytuñich m̄id yi' ajcxy ypocy ycxpi, co ixyipy jēbi Dios pocyhuinmecxy ajcxy. ⁴ Com hue' je' ajcxy Israel y'ap'ajtip y'oc'ajtip, Israel jāy ajcxy. Hue' anajty ajcxy Dios ti ycōbigyii jadu'n nej jihuīy yci'm'ung, Dios anajty ajcxy ti ñi'ijxcidāgyii, y'ijx ajcxy Dios y'oy'ajtin. Dios nimay ajcxy co ycuend'adip. Dios ajcxy jadu'n yajni'ixñiyi nidüg'óciy tiy'ajt nej ajcxy jēbi huaad Dios huindzigīy, e Dios yajhuinhuanñiy Israel jāy ajcxy je Cristo. ⁵ Nañ hue' ajcxy ymij'ap'ajtip ymijteedy'ajtip ñich ajt nmij'ap nmijteedy; je Abraham, Jacob, etz David, e ma je' ymiñ ajcxy, ji ymiñ je Cristo, e je' je' Dios ajtp, yi' tüg'óciy ane'mdaayb jiiḃy tzajpjoty etz ya naaxhuiñ. Je Cristo capxpaady y'idipy huinixii.

⁶ Co jadu'n mina'ñich co may ajcxy Israel jāy ca' ajcxy Dios yjāy'adyii tiydudāgyi, ca' jadu'n mina'na'ñich co Dios ca' cuyduñ yi' y'ayuc huidibi yajhuinhuanñiy Abraham etz Moisés. ⁷ Canan nidüg'óciy Abraham y'ap y'oc pada'ñ je oy'ajt huidibi yajhuinhuanñiy Abraham, com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy. Dios jadu'n nimay Abraham: “Yi mmang, Isaac, ti nhuin'ixyich jēbi y'ap y'oc paady je oy'ajt huidibi ti nyajhuinhuanñiy.” ⁸ Co Dios jadu'n nimay Abraham, paady ycxpi nejhuñiyim co ca' nidüg'óciy Abraham y'ap y'oc jēbi naydijyii Dios y'ung. Jēyi Isaac y'ap y'oc jēbi ñaydijyii Dios y'ung com Dios yajhuinhuanñiy co may'ajt tuna'ñ m̄id yi' ajcxy. ⁹ Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy co Dios nimay Abraham: “Nihuimbidaamybich ma je tiempo huidibi ti n'agapxtucyich, e huin'it mdōxyijc Sara y'ungbaadip.”

¹⁰ Ji jadüg tiy'ajt. ñich ajt nmij'ap Isaac ytōxyijc Rebeca metz ymang paty. ¹¹ Dios yhuin'ijx je jacmutzpi ca'ni anajty yma'xung'aty, e ca'ni anajty ñiguēxīgīy ti huinma'ñ ym̄id, oyhuinma'ñ o jibic-huinma'ñ. Dios ninigoob anajty jayijpni ti huin'ixy je jacmutzpi. ¹² Com Dios ñimay je Rebeca co je jacmutzpi y'ane'mamyb y'ajch ma ca'ni anajty Jacob yma'xung'atyñi. ¹³ Tim jadu'n nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy, Dios jadu'n minañ: “Jac nīgi ti ndzocyich Jacob, ca'ydi Esau.”

¹⁴ ¿Nej n'ocminañim? ¿Dios ca' tiybi tuñiyi? Ca' yjadu'nity. Dios tiydudāgy ytuñ. ¹⁵ Com jadu'n Dios nimay Moisés: “Nba'ayohuipyich ninigoobi pinjaty ndzojcpyich.” ¹⁶ Co Dios jadu'n nimay Moisés paady nejhuñiyim co canan paady ycxpi Dios pa'ayohua'ñ jay m̄id co ajcxy chachñaymija'ijxigixy co tunaangixy oyhuinma'ñ. Hue' je' Dios pa'ayo'n tuñ m̄id jāy ajcxy ninigoob co jadu'n tzocy. ¹⁷ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy co Dios jadu'n nimay je Egipto rey:

ñich miich ti nmōy m'ane'min, jigix jēbi jāy ajcxy ixipy je mij ayo'n huidibi ndunaamybich ma miich mnaax mgajp,

huin'it jäy ajcxy capxpaady xyaj'idipy huindu'ñybi ñaaxhuiñ.

18 Dios ypa'ayooyb je' pinjaty chojcpy, e nañ jadu'n yjot yajjuuni pin jadu'n yajmidzojcpy.

19 Huin'it miich ajcxy xyñimähuibich: “Peni janch yjadu'nity, ¿ti co Dios jadu'n jadüg'oc pocy'ixy jäy? ¿Pin jada' occapxhuimbidi nej yi' tzocyi?” 20 Miich jäy, ¿mbin miich co ti myajcapxycoja'ñ myaj'ayuccoja'ñ müd Dios? ¿Nej jëbi pochytüdz nimäy je pin anajty ti yajcojyii? “¿Nej co jadu'n ti xyajcojyich?” 21 Tüdz yajcojpi yi' yaj'oyiib je mo'ntz nej tim tzocy. Pen yajcojamyb tüdz oybi tzoocatypi, yajcojpy je'. Peni yajcojamyb tüdz huidibi ca' oyjatyity, yajcojpy je'.

22-24 Tim jadu'n nej je tüdz yajcojpi yaj'oyiib mo'ntz nej tzocy, nañ jadu'n Dios tuñ müd jäy nej tzocy. Dios ti yajcojy jäy, e müd ymic'ajt jëb tzaachytuñ müd ypocy ycixpi. E co jadu'n tzaachytunipy, chi ñiguëxigipy yi' ymic'ajt. Dios ooy jecy ti jamimecxtucy ajcxy huidibi paatip co Dios chaachytuniyb ajcxy. Com Dios ti yajcojy jäy paady jëb nañ jadu'n pa'ayoohuipy etz may'ajt tunipy müd yi' ajcxy, jëbi ajcxy paadip yi' y'oy'ajtin. Dios iich ajt ti xyhuin'ijxim nijëjity judíojäy, etz nijëjity huidibi ca' yjudíojäyity, jëbi ajt n'alma nïdzoocin paady. 25 Com jadu'n jaybety ymiñ ma Oseas ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Yi jäy ajcxy huidibi iich ca' anajty njäy'adyii, njäy'adäänibich cham. Yi jäy huidibi ca' anajty ndzocyich, ndzogäänibich cham.

26 E nañ jadu'n jadüg'it Oseas cojay: “E je jäy ajcxy huidibi anajty tzinaayb ma canaag naax cajp huidibi anajty ca' Dios yjäy'adyii, jëb ñaydiyii Dios yjäy, je Dios huidibi huinixi tzinaayb.”

27 Nañ jotmay müd co Isaías jada tiy'ajt ycojay ma ñecy ma jadu'n yminañ: “Oy ixypy ajcxy ti yjamayib jadu'n nej tzaa'ung yajpaady ma mejy ypa', nihueeñ ajcxy y'alma ñïdzoocin padañ. 28 Com Dios mic ooy cötujcin müdity, e ca' mimecxtugipy jäy ajcxy ypocytunib huinixi. E mic'amy tzaachypi möhua'ñ naaxhuinyjäy müd ypocy ycixpi co anajty xii tiempo paatni mabaad agapxtujcy.” 29 Isaías ñajtcapxiy jadu'n jecy'ajty:

Pen ca' ixypy je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb jiiyb tzajpjoty etz ya naaxhuiñ, capubejty yi Israel jäy, co ca' ycajacyajtzooci nijëjity ajcxy, ycacödigoyday yi' ajcxy, tim jadu'n nej je jäy ajcxy yjajty jim ma Sodomo cajp etz Gomorra cajp, cödigoyday ajcxy.

Yi judíojäy ajcxy etz Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt

³⁰ Jadu'n jëbi mhuinjihuuygixy huïdibi ti nyajnijayuygixy jadu'n nej Dios ytun müd jäy ajcxy. Yi jäy ajcxy huïdibi ca' yjudíojäyity, huïdibi ca' cuyduñ Dios ycötujcin je jecyip, co ajcxy mijpidägy je Cristo, chi ajcxy paady tudägy'ajtin ma Dios. ³¹ Per yi judíojäy ajcxy huïdibi jipp'ijxp co tudägy'ajtin padaangixy müd co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip, ni ca' ajcxy mimadägy cuydundähuipy, e ca' ajcxy tudägy'ajtin paady ma Dios. ³² ¿Na'amy co ca' ajcxy mimadägy cuydundäy Dios cötujcin? Je' co ajcxy ca' mijpidägy huïdibi Dios ti tuñ müd yi' ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy tijy co tudägy'ajtin padaangixy ma Dios müd co tzachcuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Hue' ajcxy ayo'n ypadamyb co ca' Cristo cöbiccixy, tim jadu'n nej jäy ayo'n paady co ycönepy ma tüg tzaa. ³³ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nguexaamybich jim Jerusalén tüg jäy. Mayjäy ca' mijpidäga'ñ je jäy, e ayo'n ajcxy ypadamyb ma ñich. Tim jadu'n nej ixypy ti nbidägyich tüg tzaa ma jäy ajcxy huaad ycönejpcixy, e chi yciday ajcxy. Tüg'óciy jäy pinjaty mijpidaacp je jäy huïdibi nbidägaamybich jim Jerusalén, hue' ajcxy yi' ca' ayo'n pada'ñ ma ñich, nbocyhuinmecx-aamybich yi' ajcxy.

10

¹ Miich ajcxy nmigügtjicich, ooy ndzocyich cixyjot huinijot co yi Israel jäy nidüg'óciy pada'ñ y'alma ññdzoocin. Ooy ñich nigi Dios nmibijctzoy müd yi' ajcxy ycixpi. ² Jëbi ndiy'ajt yecyich co yi Israel jäy ooy ajcxy Dios jayajmij'ajtcixy. Hue' janchtiy ca' ajcxy huinjihuüy Dios ytiy'ajt. ³ Com nejhuüyb ajcxy co Dios yajpocyñihuädzamyb jäy ajcxy, hue' ajcxy ca' huinjihuüy nej Dios yhuinma'ñ müdity. Ci'm anajty chachhuinma'ñ ixtaaygixy nej ajcxy jëbi ñayyajpocyñihuädzigixipy. Ca' anajty ajcxy cöbicy Dios ytiy'ajt nej jëbi huaad ñayyajpocyñihuädziyb.

⁴⁻⁵ Yi judíojäy ajcxy ca' huinjihuuygixy co je Cristo y'oy ya naaxhuïñ, e chi yajtigooyi Dios ycötujcin ymic'ajt huïdibi Moisés yjay, jigix jëbi tüg'óciy jäy pinjaty mijpidaacp Cristo ytiy'ajt, huin'it ajcxy paadip tudägy'ajtin. Moisés yjayhuim ma jadu'n ymina'ñ: “Je pinjaty cuydumb je Dios ytiy'ajt, jim mic'ajt paadipy müd chinaayin ycixpi.” ⁶⁻⁷ Per yi jäy ajcxy huïdibi mijpidaacp Cristo etz cuyduni yi' ytiy'ajt, yi' ajcxy ymina'ñ: “Ca' huaad judíojäy ajcxy yminaangixy jotjoty huinma'ñyjoty: ¿Pin ocpättigihuij tzajpjoty nicx je Cristo yajt-zoon? o ¿Pin nicxamb ca'oydactuuby ma ajcxy öcpidijc y'ity e yajjugypigaanip je Cristo?” ⁸ ¿Nej Dios y'ayuc ymina'ñ? Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ: “Ti mmidoy miich ajcxy Dios

y'ayuc ytiy'ajt ma mgi'm'ayuc, ti jäy ajcxy capxhuäcxy ma miich, ti mmido'mbijccixy.” Pues jada je' je y'ayuc tiy'ajt nej jëb mijpidaaccixy Cristo, huídibi tiy'ajt ñch ajcxy ngapxhuäcxp. ⁹ Pen miich mgapxypidzimyb mayjäy agujc co miich ajcxy Jesús mHuindzin'adyii, etz mmibijcxy ajcxy ma mjot mhuinmañ co Dios ti yajjugypijcxy Jesús co y'o'cy, huin'it m'alma paadip ñidzoocin ma Dios. ¹⁰ Co mmijpidägipy Jesús cixygot huinijot huin'it Dios xyajpocyñihuádzipy. Co mgapxypidzimipy mayjäy agujc co miich mijpidägy Cristo Jesús, huin'it yi m'alma ñidzoocin padañ.

¹¹ Com jaybety jadu'n miiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: “Nidüg'ociy jäy huídijaty mijpidacp je Cristo, ca' ajcxy ayo'n padañ ma Dios.” ¹² Jëbi nidüg'ociy jäy mijpidägy je Cristo Jesús com Dios tú'ciy yajhuinhuaniy pocyñihuaatzin ma yi judíojäy etz ma huídi ca' yjudíojäyity. Ji tüg Huindzin je Jesucristo huídibi niHuindzin'ajttaayb. Jesucristo may'ajt oy'ajt tunam mijcajee mïd huentimpinjäyity pinjaty pijczoob pubejtin ma Dios mïd yi' yxi. ¹³ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: “Nidüg'ociy jäy pinjaty Dios mibijctzoob mïd Huindzin Jesucristo yxi, yi' ajcxy y'alma paadip ñidzoocin.” ¹⁴ ¿Nej jëbi jäy ajcxy occohuanïy Jesucristo co huen y'alma nidzögy, pen ca' anajty ti mibijci je ytiy'ajt? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jäy mibicy Jesucristo peni ca'ni ajcxy amido'ijti y'ayuc? Pues ca' yjadu'nity. ¿Nej jëbi jäy ajcxy midoogixy Jesucristo y'ayuc, pen ca' pin capxhuäcxy ma yi' ajcxy? ¹⁵ ¿Nej jëbi jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, pen ca' pin yquexyii ayuccapxhuäcxpi? Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: “Ooy oy jäy ñayjihuïyii co pinjaty mimimb mija'tp oybi tiy'ajt, pinjaty capxhuäcxp oybi tiy'ajt ma yi' ajcxy.”

¹⁶ Per ca' nidüg'ociy jäy mibicy je oybi tiy'ajt, com Isaías jadu'n cojay ma ñecy ma jadu'n yminañ: “Huindzin Dios, ¿pin ti mijpidägy ñch ajcxy n'ayuc?” ¹⁷ Cooni jäy ajcxy capxhuäcxy Jesucristo ytiy'ajt ma jäy chinaaygixy, huin'it ajcxy ymibijccixy com ti amido'ijtcixy je tiy'ajt.

¹⁸ Per n'amidooybich miich ajcxy: ¿Nej ca' jada' yi judíojäy ajcxy midoy Dios ytiy'ajt? Janch jadu'n ti ajcxy jamidoy, com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Ti capxhuäcxy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huindu'mybi naaxhuiñ. Ti ajcxy Dios y'ayuc midodaayi huindu'mybi naaxhuiñ.

¹⁹ Jadüg'oc n'amidoogixy: ¿Nej ca' Israel jäy jada' ajcxy nejhuïy Dios ytiy'ajt? Ñejhuïyb ajcxy. Com jecy'ajty Moisés ycojay ma ñecy ma Dios jadu'n yminañ:

Nyajpocynñhuaatztähuibyich yi jäy ajcxy huidibi ca' ñch njäy'adyii, e huin'it müch ajcxy cohuindoyñ mjihuñhuipy müd yi' ajcxy ycixpi. Ndunipyich may'ajt müd yi' ajcxy, e huin'it müch yi' ajcxy mmijotmädiþ.

²⁰ Jadu'n jadüg'it Isaías cojay ma yi' ñecy, ma Dios jadu'n yminañ:

Yi jäy ajcxy huidibi ca' xy'ixtäyich, ti xypaadyich ajcxy. Ti nyajniguëxgyich ndiy'ajt ma yi' jäy huidibi ca' xyñidiy xyajtñyich.

²¹ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n nigapxy yi Israel jäy co jadu'n yminañ:

Jabom jabom ti njamimecxtucyich yi Israel jäy ajcxy. Ti njayajnimäyich ñch ndiy'ajt, e ca' ajcxy mijpídägy. Hue' ajcxy ca' xycapxymidooyich, xymijotmij'öcpich ajcxy.

11

Yi Israel jäy ajcxy huidibi ti ypcynñhuaatzcixy

¹ Paady n'amidoogixy: ¿Nej ti jada' Dios ix'ijxni ixtijní yi Israel jäy ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, Dios ca' yi' ixmachñi Israel jäy ajcxy. Com nañ Israel jäy ñch. Abraham nmij'ap'ájtibich nmijteedy'ájtibich e nañ jim ngogájpídyich ma anajty Benjamín ycogajpity. ²⁻³ Dios ca' ixmach yi' yjäy huidibi yhuin'ijx jecy'ajty co jäy'ada'ñyii jigix jëbi may'ajt oy'ajt tunipy müd yi' ajcxy. ¿Nej ca' ajcxy mnejhuñy nej jaybety ymiñ ma Dios ñecy jadu'n nej Elías nigapxy yi Israel jäy ma Dios? Jadu'n yminañ: Huindzin Dios, ti yi Israel jäy ajcxy yaj'öctäy huidibi anajty miich m'ayuc xycapxhuäcxip. Ti ajcxy yajhuindigoydäy je tzaa macxy ma anajty jäy xyhuindzigíy. Naydügpajc ñch ti njachuimych njaccapxhuäcxyich müch m'ayuc, e nañ xyaj'ögaamich jäy ajcxy.

⁴ E chi Dios y'adzooy nimay Elías:

Ca' mim naydügity, ji ñch ahuing nmídidyich yujcpicy jahuixtujc mil yëdyjc huidi xy'ojadajtpich xyhuindzigíyibich chambaad, huidibi ca'ni huingoxtinäy yi Baal, yi dios falso, ca'pi ti mic'ajt müdity ni ti tzöc'ajt ca müdity.

⁵ Tim jadu'n nej Dios müdity anajty huixtujc mil yëdyjctijc jecy'ajty co anajty Elías yjugy'aty, nañ tim jadu'n cham ma ñch ajt nxñ ndiempo Dios ymüd nijëjity judíojäy huidibi ti pa'ayoy, e paady ycixpi ti yhuin'ixyii jëbi yi' jäy'adyii. ⁶ Com co ixypy ajcxy yajxon cuyduni Dios ycötujcin, ca'p ni ti pa'ayo'n Dios jactunaani müd yi' ajcxy, com co ti anajty jim Dios y'ayuc ycuydündäyii.

⁷ ¿Ti ti ytunyii ti yjadyii müd yi' Israel jäy ajcxy? May ajcxy ca' may'ajtin oy'ajtin paady ma Dios jadu'n nej ajcxy

jijp'ijxcixy. Jëyi ajcxy huidi Dios huin'ijxi ti ajcxy paatcixy oy'ajt ma Dios. Yi jacjadyii Israel jäy ajcxy Dios nüg ooy yajjotmij'öccixy. ⁸ Com jadu'n jaybety ymiin ma Dios ñecy jadu'n nej Dios yajjotmij'ögy yi Israel jäy, ma jadu'n yminañ: Tim jadu'n ajcxy nipaady nej jäy ajcxy huidibi ti ymi'öctigooyñi, jadu'n nipaady nej jäy huidibi huiintzip, jadu'n nipaady nej huidibi cönatip.

⁹ David nañ jadu'n ycojay jecy'ajty ma ñecy, ma jadu'n yminañ:

Huindzin Dios, cham je jäy tzachnixondägy yi tzinaayin yi jugy'ajtin, ca' ajcxy xyjäyamech. Timitiini ajcxy ayo'n möhuipy; tim jadu'n nej iyujc ayo'n paady co yajtüxuuch o co yjut cögäy.

¹⁰ Yajma'ti ajcxy yjot yhuinma'ñ, huen ahuimbijtcixy jadu'n nej jäy huintzipi. Mö ajcxy tzaachypi huinixii huinitempo, tim jadu'n nej jäy ajcxy tzaachypi jihuüy huidibi jemxypi tziñiccixp.

Yi ypocyhuinmeeexin huidibi ajcxy ca'p yjudiojäyity

¹¹ Co jadu'n yi maybi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytiy'ajt, ¿nej mdijy, ti Dios y'ixmachyii ajcxy tücci'yi, e yajtigoya'ñ ajcxy? Pues ca' yjadu'nity, ca' Dios ixmach yi Israel jäy ajcxy tücci'yi. Co yi Israel jäy ca' cöbijccixy Dios ytiy'ajt nej Cristo y'o'cy miid yi' ajcxy ypocy ycixpi, paady cöbicy yi huidibi ca' yjudiojäyity, jëbi ajcxy y'alma nüdzoocin paady. Jadu'n Dios ytuñ jigix jëbi yi judiojäy ajcxy cohuindoyii jihuihuipy, e chi nañ jadu'n mijpidägipy ajcxy Jesucristo. ¹² Pen yi mayjäy ajcxy huidijaty ca' y'israeljäyity mij'oy'ajtin mijjotcuje'ajtin ti paady, miid co yi jacmaybi Israel jäy ca' cöbijccixy Jesucristo, chi nigi oy'ajtin jotcuje'ajtin pada'ñ yi naaxhuiñyjäy ajcxy co anajty nidüg'öciy Israel jäy yjothuimbijttaaygixy etz cöbijctaaygixy je Cristo.

¹³ Cham nijayiygixy miich ajcxy huidi ca' yjudiojäyity, com Dios ti xyquexyich ngapxhuäcxich yi' y'ayuc ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Ooy nyajcopicyich jada ndungich, jigix jëbi judiojäy oy'ajtin paady nañ jadu'n. ¹⁴ Ca' jecyity co iich n'amigügtijc, yi judiojäy ajcxy, cohuindoyii ajcxy jihuihuipy, co anajty mayjäy huidi ca' yjudiojäyity mijpidägy iich n'ayuc. Co jadu'n ajcxy cohuindoyii jihuihuipy, chi ajcxy nañ jadu'ñ mijpidägipy Jesucristo. ¹⁵ Com pen je naaxhuiñyjäy huidibi ca' yjudiojäyity, huidibi Dios jecy'ajty ca' jäygidaci ajcxy chinaayin, pen ti ajcxy cöbijci Dios ytiy'ajt, pen ti ajcxy oy'ajtin paady ma Dios, miid co Dios ti ixmach yi Israel jäy huidibi ca' cöbicy yi' ytiy'ajt, chi yi Israel jäy co ajcxy jadüg'oc yjothuimbidity etz cöbigipy Dios ytiy'ajt, nañ jadu'n ooy yjotcugihuipy

ajcxy, jadu'n nejjihuïy ti ajcxy y'ögy etz nej jihuïy ajcxy ti yjugypicy jadüg'oc. ¹⁶ Com co Abraham, Isaac etz Israel Dios anajty jäy'ajtip, paady nañ jadu'n tüg'óciy Israel jäy Dios jäy'adyii, miid co Israel y'ap'ajtip y'oc'ajtip ajcxy. Tim jadu'n nejjihuïy judíojäy ajcxy tzajcaagy puuducy möy Dios, nañ jadu'n je ytujctuc huïdibi jac-hui'm nañ Dios je' yje', e nañ tim jadu'n nej co jäy ajcxy möy Dios quipy ytictz, tüg'óciy je' Dios je'ajtäyii quipy y'aacxy.

¹⁷ Hue' je' nijëjity Israel jäy ca' mijpidägy Dios ytiy'ajt, paady ñajtz'ixiiyi, e may'ajt oy'ajt tuñ miid huingbi jäy huïdi ca' israeljäyity. Tim jadu'n nej jihuïy tüg oyguipy huïdi tim'ajtp yajpubuxy y'aacx, e je ma ti yajjijppujxtüty, je' yjijp yajpidägy ma huingbi quipy y'aacx. Miich ajcxy huïdi ca' yjudíojäyity huïdibi ti mibicy je Cristo, ti mbaady Dios y'oy'ajt tim jadu'n nej judíojäy ajcxy jecy'ajty miidity Dios y'oy'ajt. ¹⁸ Ca' huaad amij agix mnayjihuiygyxy, e ni ca' huaad m'ixtjicyxy yi judíojäy huïdibi ca' mijpidaaccixy je Cristo. Miich ajcxy yi m'oy'ajt ti mbaady ma Dios, tim jadu'n nej je quipy y'aacx mic'ajt paady ma yi quipy ytictz.

¹⁹ Ca' yjegyty co miich ajcxy mina'naangixy co Dios najtz'ixiiy yi judíojäy huïdibi ca' mibicy Cristo, jaydëbi miich ajcxy mnaydijyii co Dios xyjäy'adyii. ²⁰ Tiy'ajt jadu'n nej miich mina'ñ. Dios ñajtz'ixiiy yi maybi judíojäy miid co ajcxy ca' mibicy Jesucristo. E Dios miich ti xycöbicy miid co ti mmibicy Jesucristo. Per ca' huaad miich amij agix mnayjihuiyii miid co Dios ti xycöbicy. Naygüend'adi yajxon ma Dios ytiy'ajt, tzigi' Dios. ²¹ Com Dios ñajtz'ixiy yi judíojäy ajcxy miid co ca' ymijpidägyii yi' ytiy'ajt. Nañ jadu'n miich ajcxy yi' xyñajtz'ixihua'ñ, pen ca' mmijpidaaccixy yajxon yi' ytiy'ajt. ²² Cuentipic jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid nijëjity jäy, etz mic tzaachytuñ nijëjity jäy. Dios mic tzaachytuñ je judíojäy huïdibi ca' ycapxymidooy, etz may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy huïdi capxymidoob. Jaccuydun yajxon Dios ytiy'ajt, e niigi Dios may'ajt oy'ajt xytuunipy, pen ca' mguyduni yi' ytiy'ajt, huin'it Dios xyñajtz'ixihuiipy. ²³ E nañ jadu'n yi judíojäy ajcxy huïdi ca' mibicixy Jesús, co ajcxy yhuinma'ñ yajtigadzipy, e mijpidägipy Jesús, huin'it Dios ycöbigiiyb jadüg'oc, etz Dios miid ymic'ajt jëbi may'ajt oy'ajt tunipy miid yi' ajcxy. ²⁴ Com pen miich ajcxy huïdi ca' yjudíojäyity huïdibi jecy'ajty anajty ca' Dios jäy'adyii, pen miich ajcxy Dios mic'amy ti xycöbicy, nañ jadu'n jactzocj cöbiga'ñ huïdibi ajcxy judíojäyip, pen ycöbijcy ajcxy.

Jadu'n nej Dios yajnüdzoocogixihua'ñ Israel jäy ajcxy

²⁵ Miich ajcxy nmigügtjicich, nyajnijay#yib ajcxy jadu'n nej Dios tuna'ñ m#id yi Israel jäy, jaydëbi ca' miich ajcxy amij agix mnayjihui#yib, etz jaydëbi mnejhui#yipy jada tiy'ajt huidibi ca' pin nejhuiy, co yi Israel jäy ajcxy ooy ajcxy y'aamijity yjotmijity, ca' ajcxy capxymidoy Dios. E jadu'n ajcxy y'ida'ñ mabaad anajty yca'pxy je mayjäy, ca'pi y'israeljäyity je huidibi mijpidagam Jesucristo ytiy'ajt. ²⁶ Nejhuiyim co Dios may'ajt oy'ajt tunamb jadüg'oc m#id tüg'óciy Israel jäy ajcxy, com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Jacjiini tüg Israel jäy ymina'ñ huidibi yajnidzögamb ajcxy ma yi' ypocy. Yi' yajtigoyaanip Israel jäy ypocy.

²⁷ Jadüg'it jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'ñ: Jadu'n nyajhuinhuan#yich yi Israel jäy co yi' ajcxy ypocy nyajtigooybich.

²⁸ Co yi Israel jäy ca' mijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, chi Dios ajcxy ñajtz'ixi#yi. E co ñajtz'ixi#yi ajcxy, paady ycixpi miich ajcxy Dios ti yxcöbicy, co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Per chambaad Dios jactzojctay yi Israel jäy m#id co Dios huin'ixy yi Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty jëbi yi' yjäy'adyii. ²⁹ Dios ti huin'ixy yi Israel jäy ajcxy jëbi yi' yjäy'adyii, etz tüg'óciy huidi yajhuinhuan#y co möhua'ñ, co may'ajt tuna'ñ m#id yi' ajcxy ycixpi. Ymöhui#y yi', ytunipy yi'. Dios ca' y'ayuc yaxigü. ³⁰ Miich ajcxy huidi ca' yjudío#yity jecy'ajty ca' anajty mmijpidaaccixy Dios. Jadachambi xii tiempo Dios miich ajcxy ti xypa'ayoy, m#id co yi Israel jäy ca' mijpidägy Cristo ytiy'ajt. ³¹ Yi judío#y jadachambi xii tiempo ca' mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt, tim jadu'n nej jecy'ajty miich ajcxy ca' anajty mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Jacjiini Dios pa'ayoohuin tuna'ñ jadüg'oc m#id yi judío#y ajcxy tim jadu'n nej ytuñ m#id mich ajcxy jadachambi xii tiempo. ³² Com Dios anajty ti yapocycädäy tüg'óciy jäy co ajcxy ycapxycömidodacy, yi judío#y etz nañ huidi ca' yjudío#yity, paady ycixpi Dios pa'ayo'n tuñ m#id nidüg'óciy jäy, judío#y etz nañ huidi ca' yjudío#yity, tüg'óciy pin mijpidacp yi' ytiy'ajt.

³³ Ooy ycodzig#jity Dios! Dios ooy mijcajee may'ajt oy'ajt tuñ m#id jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee mijhuinma'ñ ti tuñ m#id jäy ajcxy ycixpi. Dios ooy mijcajee ycohuinma'ñity. Ca' ni pin jëbi huinjhu#ydäy je ayuc huinma'ñ huidi Dios ym#id. Etz nañ ca' ni pin jëbi huinjhu#ydäy huidibi Dios ytumy#b. ³⁴ Com jaybety jadu'n miñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Ca' ni pin jëbi huinjhu#ydäy nej Dios yhuinma'ñ m#idity. Ca' ji ni pinjäy huidi ti capxhuijy Dios.

³⁵ Ca' ji ni pinjäy huidi tijaty ti ocmooybi Dios. Dios ca' ni ti nuucxy m#idity m#id ni pinjäy.

³⁶ Tüg'óciy huídijaty ñich ajt ya nbaatim, ac jüby choondäy ma Dios. Yi' tüg'óciy ti yaj'oyiydäy, e yi' je'ajttaayip tüg'óciy. ¡Tzoc Dios capxpaatim ojadajtim huinixi huinítiempo! Jadu'n jadu'n. Amén.

12

Je jugy'ajtin cixyjot ma Dios

¹ E jadu'n nmigügtijcich, cham ñich miich ajcxy nimaaygixy mictägy, com co Dios ti xypa'ayoogixy, paady yciñpi nay'ayéjicigix naygüyécigix amuumdügjot ma Dios. Cuychinayi yi ytiy'ajt yajxon jabom jabom. Tzinaaygix müd huädz mjot mhuinma'ñ, jadu'n nej Dios jébi jäygidägy yi mdzinaayin. Jada je tiy'ajt nej jébi Dios m'ojadajtcixy tiydudägy. ² Ca' ajcxy mguydungixy mguychinaaygixy yi naaxhuiñjyäjy ajcxy yjibicjot yjibic-huinma'ñ huídibi tzinaaygixp jadachambi xi jadachambi tiempo. Com Dios ti xymooygixy jemybi mjot jemybi mhuinma'ñ, paady mguydunipy ajcxy yi ytiy'ajt. Ixpjccix Dios ytiy'ajt, jigix ajcxy mnejhuihuipy huídibi tiy'ajt Dios chojcyp mguydunipy, etz jigix mhuinjihuipy je oyhuinma'ñ, je tudägypí huinma'ñ huídibi Dios yjäygidacpy, je huinma'ñ huídi huädzip ca'pxyip.

³ Com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd ñich etz ti xymöyich jada tung co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc, paady ñich miich ajcxy nimäy nidüg'óciy co ca' huaad amij agix mnayjihuiyigixy, ca' huaad ñigi anaxy mnaygömáayigixy ci'm. Nidüg nidüg ci'm huinmaaygixy yajxon huídi tung jébi myajnicxcixy, jadu'n nej Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooygixy. ⁴ Jadu'n nej ñich ajt nninícx ymüd yhuin y'ahuac etz yci' ytecy, je ninícx abicy ytung müdity, je huin abicy ytung müdity, je y'ahuac abicy ytung müdity, etz je ci' tecy abicy ytung müdity. ⁵ Nañ tim jadu'n ñich ajt huídi mijpidacp Cristo, e ni may ñich ajt, e tügpicy jäy ñich ajt com tú'ciy nmibijcim. E nije' nije' Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim abicyjaty, nej jébi nije' nije' Dios ytung nyajnicxim.

⁶ Com abicyjaty Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt, paady copicy nyajtuunim nije' nije' je huijy'ajt cujc'ajt huídi Dios ti xymooyim. Pen Dios ti xymooyim huijy'ajt cujc'ajt jébi ngapxhuäcxim yi' y'ayuc, copicy ngapxhuäcxim mibaad ixpijcin nmüd'ajtim. ⁷ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi nbubejtim nmigügtijc, copicy nmigügtijc nbubejtim. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim jébi nyaj'ixpijcin nmigügtijc, copicy ndung'ajtim yaj'ixpijci. ⁸ Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jébi ngapxhuijim nmigügtijc, co jébi njot'amijmooyim nmigügtijc, copicy ngapxhuijim nmigügtijc, etz njot'amijmooyim nmigügtijc agujc jotcujc. Pen nyejcin

tijaty ma nmigügtijc, copicy agujc jotcuje nyejcm. Je huidi ajcxy nigohuajc'ajtp mibijcpidijc copicy yajxon y'ané'mgixipy. Pen Dios huijy'ajt cujc'ajt ti xymooyim co jëbi nbubejtim jäy ajcxy huidibi ayo'n müd jotmay müd, copicy agujc jotcuje nbubejtim pinjaty ayo'n müd jotmay müd.

Nej mibijcpidijc huaad jugy'ajtcixy chinaygixy

⁹ Naychójcigixy nayjihuiyigixy miñ xyipy amuumdügjet, ca' y'ametz yjotmetzity. Ca' mnijot'ajtcixy jibic jot jibic-huinma'ñ. Nijot'ajtcix nigi oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁰ Naychójcigix nayjihuiyigix amuumdügjet, jadu'n nej ypadyii mnaymigüg'ájtigixipy ma Jesucristo. Nayyajmij'ájtigix nigi nidüg nidüg miich ajcxy.

¹¹ Naymic'ixigix cixyjot huinijot, ca' mnuux'ajtcix. Tungix amuumdügjet müd mHuindzin Jesucristo ycixpi.

¹² Tzinaaygix agujc jotcuje, com mnejhuiyb ajcxy co mbada'ñ oy'ajtin ma Dios. Mecxtujccix yi tzaachypi ayo'n huidibi mminajxyp myajnajxyp. Mibijctzoogix Dios jabom jabom.

¹³ Naybubéjtigix miñ xyipy, pen yajmayajtpy migüg tijaty. Nayyajtácigix miñ xyipy oy yajxon.

¹⁴ Nibijctzohui' ma Dios huidibi ajcxy xy'ixhuidijtp xy-pahuidijtp. Nibijctzohui' mmidzip huen Dios may'ajt oy'ajt tuñ müd yi' ycixpi. E ca' mnibijctzohuiy co huen ayo'n paadipy.

¹⁵ Tzoc jotcuje nayjihuiyim co ajt nmigügtijc jotcuje ñayjihuiyii. Tzoc müdtajim müdmayim nmigügtijc pen tajp mayb.

¹⁶ Ooy yajxon nayyaj'íjtigix naygodigíyigix. Ca' amij agix mnayjihuiyigixy. Migüg'adiyb yi mmigüg huidi ayoob. Yung naxy müd'at mjot mhuinma'ñ, ca' mnaygómáayigixy.

¹⁷ Co jäy xymidundigóoygixipy, ca' huaad jibic myaj'ahuimbijtcixy. Hue' janchtiy oybi ajcxy mdunipy jadu'n nej jäy jëbi jäygidägy. ¹⁸ Oy nayyaj'íjtigix müd nidüg'óciy jäy mabaad mmadägy. ¹⁹ Miich ajcxy migügtijc, co jäy jibic xymidundigóoygixipy, ca' nañ jadu'n ajcxy myaj'ahuimbidity, mimecxtugipy ajcxy, com Dios yi' tzaachytunip yi jäy ajcxy huidi anajty xymidundigóoygixp. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy jadu'n yminañ: "Íich nyaj'ahuimbiditych nej anajty jäy xymidundigóoygixy."

²⁰ Co jäy xymidundigóoygixipy myaj'ahuimbidity ajcxy oybi, com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n yminañ: Pen yi mmidzip yubo'cip, myajcayipy myaj'ügipy, pen yi mmidzip tidziyip, myajni'ügipy. Co jadu'n mdunipy müd mmidzip huin'it tzöydu'n jihuihuipy.

21 Pen myaj'ahuimbijtpy jibic co jäy xymidundigoy, ti anajty jibic-huinma'ñ xymimadägy. Hue' janchtiy yajtun mecxtujcin etz oyhuinma'ñ, e jadu'n jibicpi mimadägiipy miid oybi.

13

1 Copicy co nidüg'óciy jäy capxymidóogixipy yi cajp tungmiidpi etz yi gobierno tungmiidpi. Ca' ji ni tüg tungmiidpi huidibi jëbi y'ane'my pen Dios ca' a'ixiy. Com Dios jadu'n cötujcin ti yajhui'my co huen jii'aty tungmiidpidijc, paady ycixpi tungmiidpidijc nidüg'óciy jim mic'ajt paady ma Dios.

2 Paady jäy ajcxy pinjaty ca' ycapxymidoy ma tungmiidpidijc, hue' tundigooyb ma Dios e tzaachypi ajcxy ypadaamyb. 3 Yi migtungmiidpi ca' yi' ajcxy adzigiy yi jäy huidijaty oyhuinma'ñ miid. Hue' janchtiy yi' ajcxy chaachytunipy yi jäy huidi jibic-huinma'ñ miid. Pen mdzojcyp co ca' tzaachypi mbaadipy ma yi tungmiidpi, hue' janchtiy oybi mdunipy, e huin'it m'idipy jotcujc. 4 Com Dios ti pidägy jada tungmiidpi miid miich ajcxy ycixpi, jigix jëbi jotcujc ajcxy mdzinaaygixy. Pen mdundigooyb huin'it je tungmiidpi mdzigihuipy, com yi' ymiid mic'ajt jëbi tzaachytuñ jäy ajcxy huidibi tundigooyb. Com Dios ytung ytuunipy etz ycuyduunipy Dios ycötujcin jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'miim, copicy co tzaachytuñ je jäy ajcxy huidibi tundigooyb. 5 Paady ycixp copicy mgapxymidohuipy tungmiidpidijc, jigix ca' miich ajcxy Dios xychaachytunipy e nañ jotcujc mnayjihuihuib co ca' anajty ti ti mdundigoy. 6 Yi tungmiidpidijc Dios ycixpi ajcxy ytuñ, e ymiid ajcxy ycötujcin, paady ycixpi copicy mmigüedipy ajcxy.

7 Mgüedipy ma yi tungmiidpidijc huidibi xypaatp. Co ajcxy cajp meeñ yajmucy, migüedipy. Co je gobierno tungmiidpi pidägy impuestos, migüedipy. Jäy ajcxy huidijaty tungmiid myajmij'adipy, etz huidi migtungmiid mgömayipy. 8 Ca' pin minuucxy'adib. Tzoc jihui' mmigügtijc, e mgüedipy oy'amy huidibi mnuucxyp. Co yi mmigügtijc mdzogipy mjihuihuipy ti anajty mguydundäy Dios ycötujcin. 9 Jadu'n Dios ycötujcin jaybety ymiin, ma jadu'n ymina'ñ: "Ca' mmigapxtigoyipy huingbi töxyjäy. Ca' mmigüg mmeedzipy. Ca' mjäyyaj'ögipy. Ca' mmigüg m'adzojcipy ti ymiid." Pen mdzojcipy mjihuihuib migüg nej miich ci'm mnaychogyii ti anajty mguydundaayi Dios y'ane'min ycötujcin. 10 Je naychojcín je nayjihuihuib ca'p je' ti jibicpi ti tzaachypi tuñ ma je migüg, co jadu'n jada mguydundaahuipy ti anajty Dios ycötujcin mguydundaayi.

11 Com miich ajcxy mnejhuib co huington je xii je tiempo mina Jesucristo mina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, paady ycixpi jijp'ijxcix ajt nHuindzin Jesucristo co tzojc yminipy. E jadachambi ti yjac-huingtoni mina miina'ñ iich ajt nHuindzin

Jesucristo, ca'ydi co oga'n nmibijcim. ¹² Canaag jimijt jäy ajcxy ahuijxy jipp'ijxpy co Dios yajnödzoğa'ñyii ajcxy y'alma, jadachambi ti yhuingoni je xii je tiempo mina n'alma ajt nüdzoocin padaanim. Paady ycixp tzoc ixmajtzim yi jibic-huinma'ñ yi huidibi jäy ycuydumyb huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuiyi. Tzoc cuychinaayim cuyjugy'ajtim Dios ytiy'ajt. ¹³ Tzoc tzinaayim jugy'ajtim tudägy. Tzoc cuyduunim Dios ytiy'ajt. Ca' huaad jadu'n ndzinaayim amügyjäy. Ca' huaad n'agootzhuidijtim xiicyaax xiictinaayim. Ca' huaad ndundigooyim müd huingbi töxyjäy. Ni ca' huaad ndzip-tuunim ahua'nduunim. Ni ca' huaad nmigüg nmi'ijxtinaayim. ¹⁴ Tzoc cuychinaayim cuyjugy'ajtim Jesucristo ytiy'ajt. Tzoc tzinaayim tiydudägy jadu'n nej Jesucristo tiydudägy ti chinäy ya naaxhuiñ. Ca' nguyduunim ti jibicpi ajt n'aa njot yja'adzojcpy.

14

Ca' migüg mbocy'ixy

¹ Miich ajcxy nmigügtijcich, copicy mgöbigipy agujc jotcuje ma miich mnayyöymüjciigy ajcxy yi migügtijc huidibi mibijcp je Cristo, per ca' tiydudägy huinjihuïy je Cristo ytiy'ajt. Mgöbigipy per ca' mhuingapxpedipy, ca' ti myaj'ayucyoonipy müd yi' ajcxy. ² Ti migügtijc huidibi minamb co Dios ca' ti jicxy capx'aducy, etz jëbi ajcxy jicxy huenytim ti jicxyity. Etz nañ ji migügtijc huidibi minam co Dios ti capx'aducy tzüch, paady ajcxy jicxy'adyii je'jada'ajty aay ujtz. ³ Yi migüg huidibi tzüch tzützp ca' huaad ichtijy je ymigüg huidibi yjicxpy je'jada'ajty aay ujtz. E nañ ni yi migüg huidibi jicxp aay ujtz ca' huaad ichtijy yi migüg huidibi tzüch tzu'tzp, com Dios ycöbijctaayb je jäy ajcxy huidibi ti mibicy Jesucristo. ⁴ Ca' huaad müch ajcxy mnimähuiipy yi nmigüg co ca' oytuñ, tim jadu'n nipaady nej co tüg jäy nimähuiipy huingbi jäy ytumbi co ca' oy ytuñ. Dios ci'm nimähuiip huidi ajcxy mibijcp Jesucristo, pen oytuñ o ca' oytuñ. Dios ypubejtyp pinjaty mibijcp, paady madaacp ajcxy ma chinaayin.

⁵ Nijëjity ajt nmigügtijc ymina'ñ co ooy ycopicyity n'amay'ajtim nijëjity xii, jacjadyii jäy ymina'ñ co ca' ycopicyity n'amay'ajtim jada xii. Huen nidüg nidüg yci'mhuinma'ñ yajtuñ pen y'amay'adamyb, o pen ca' amay'ada'ñ nije' nije' xii. ⁶ Hich ajt nmigügtijc huidi amay'ajtp nijëjity xii, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp. E nañ ich ajt nmigügtijc huidi tzüch tzu'tzp, hue' ajcxy tijy co Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnaxyp Dioscojuyip ma Dios müd yjicxy ypicy ycixpi. Nañ tim jadu'n ajt nmigügtijc huidi ca' tzüch tzüdzan'ñ, hue' tijy co

Dios jadu'n tzojcp, etz nañ yajnaxyp Dioscojuyip mïd yjicxy ypicxy ycixpi.

⁷ Ca' ñich ajt nayyajtinaayim amidzooci'm, nañ jadu'n ca' ñich ajt ci'm ndzojcin co n'o'cim. ⁸ Pen njactzinaayim hue' anajty nguyduunim ajt nHuindzin Jesucristo chojcin. Pen n'o'cim yi' anajty jadu'n ti yajcöducy. Pen njactzinaayim, o pen n'o'cim, tú'ciy nipaady, com Jesucristo nHuindzin'ajtim ma yi' tzinaayin etz ma yi' o'cin. ⁹ Paady ycixp Cristo y'o'cy etz yjugypijcy jadüg'oc jigix jëb nihuindzin'ajttây yi' yjây huidibi jactzinaayb jacjugy'ajtp, etz jigix jëb nihuindzin'aty yi' tñibi y'ögy.

¹⁰ ¿Na'amy co mmigüg mdzachpocy'ixy? o ¿Nej co mmigüg mdzach'ixtijy? Ca' jadu'n y'oyity co ajcxy jadu'n m'idich. Com nidüg'óciy ajt njádaanim ma Dios ytiydundac. ¹¹ Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Janch janch co ñich, je tügpaicpi Dios, jadu'n nmína'ñich co tüg'óciy naaxhuiñyjây xyhuingoxtinähuibich xyhuindzigihuibich, etz nañ tüg'óciy naaxhuiñyjây xycapxpaadibich co ñich je' tügpaicpi je Dios.

¹² Com Dios nhuindzin'ajtim, paady ycixp nidüg'óciy ñich ajt nayguëxictähuaanim ma Dios yhuinduu, chi Dios xy'amidohuaanim nej ti ndzinaayim ti njugy'ajtim nidüg nidüg.

Ca' migüg myajhuinma'ñyidigooygixy

¹³ Paady ycixpi ca' huaad naynixiic naynigapxim miñ xyipy. Hue' janchtiy miich pidaaccix mhuinma'ñ co ca' ti mdúngixipy huidi mmigügtijc ca' jäygidägy, huidi mmigüg yajpocycähuib.

¹⁴ Nnejhuñyibich tiydudägy co ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt xyajnejhuñyim co jëbi njicxim huen tim huidi jicxy tim huidi picy. Je jicxy je picy ca' ma ycobocy. Per pen tüg migüg yhuinma'ñ pidacp co Dios ca' jäygidägy co yi' yjicxpy nijëjity jicxy picy, pues ca' yhuaadity co yi' jadu'mbi jäy jicxy huidi yi' ytiyco co ca' huaad njicxim. ¹⁵ Pen ca' m'oy'ity mïd tüg migüg co ti mjicxy je jicx picy huidibi yi' ytiyco co Dios ca' jadu'n yaj'cöducy, chi ca' anajty mdzocy mjihuñy yi' mmigüg nej ypanyi. Com nañ Cristo ti y'ögy mïd yi' mmigüg ypocxy ycixpi, paady ca' huaad myajtigoy yi' mmigüg, mïd co mjicxy huidi yi' ca' jäygidägy. ¹⁶ Ca' ajcxy m'a'ixiygixipy co jibic yajnigapx yajnimiydägipy huidibi miich ajcxy myajnaxp co y'oyity. Oy mich mjahuinjihuñy Dios ytiy'ajt, per ca' huaad mdunipy huidi yi' mmigüg ca' jäygidägy, e huin'it xyñigapxipy jibic. ¹⁷ Canan Dios jadu'n ytiy'ajt xyñajtz'ane'miñyim huidijaty huaad njicxim n'uucim, o huidi ca' huaad njicxim n'uucim. Hue' janchtiy ti xyñajtz'ane'miñyim nej jëbi tiydudägyi ndzinaayim njugy'ajtim.

Nej jëbi jotcuje n'ijtim mïd ajt nmigügtijc. Nej jëbi jotcuje nayjihuiyim mïd Dios ymic'ajt ma njot nhuinmañ. ¹⁸ Co jadu'n nguyduunim nej Cristo ytiy'ajt ti xyñajtz'ane'miïyim, huin'it jäygidägipy Dios etz nañ jadu'n jäygidägipy jäy ajcxy nej anajty nduunim.

¹⁹ Tzoc panicxim je huinmañ jadu'n nej jëbi ndzinaayim agujc jotcuje mïd ajt nmigügtijc, ca' ma ti tzip ti capxy nmïd'ajtim. Tzoc yajtuunim je huinmañ jadu'n nej jëbi huaad naybubejtim nidüg nidüg nej jëbi huaad nguychinaayim Dios ytiy'ajt. ²⁰ Ca' huaad nyajtigooyim Dios ytung mïd tzip capxy jadu'n nej huïdi jëbi huaad ndzüdzm, etz huïdibi ca' huaad ndzüdzm. Janch tiy'ajt co Dios ca' ti jicxy ti picy capx'aducy, per pen njicxim huïdijaty nijëjity ajt nmigügtijc yajcoboicpy, e jadu'n nyajhuinmañyigooyim ajt nmigüg, chi nmïdundigooyim Dios ytiy'ajt. ²¹ Tiy'ajt jadu'n co ca' huaad tzüch ndzüdzm etz ca' huaad vino n'uucim, o jactijaty huïdibi ajt nmigüg yajcoboicpy. Com co jadu'n ajt n'idïdzim, hue' anajty ajt nmigüg nyajhuinmañyigooyanım ma ymibijcin. ²² Miich ajcxy huïdibi huinjihuïyb Dios ytiy'ajt co Dios ca' capx'aducy ti jicxin ti pijcin, ca' mmimiydacconaxipy mïd jäy ajcxy. Dios ñejhuïyb co miich mhuinjihuïy yi' ytiy'ajt. Jëbi jotcuje mdzinähuipy pen mguychinaayb je huinmañ huïdibi miich mnejhuïygyixyp co ytudägyity, e huin'it ca' jibic mnayjihuihuïyb ajcxy. ²³ Tundigooyb yi' migügtijc huïdibi jotmetz jicxp nijëjity jicxy picy, mïd co tzigüyb yi' co Dios ymijotmädiyb co ti jicxy huïdi ytiypy co ycobocy. Tundigooyb jadu'n com ca' ti cuyduni Dios ytiy'ajt nej ci'm ti yajnügejy. Pen ca' nguyduunim jadu'n nej nhuinjihuïyim Dios ytiy'ajt, tundigooyim anajty.

15

Tzojcix migügtijc, ca' ñaydüg mnaychogyii

¹ Ich ajt huïdibi tiydudägy nmibijcim etz nhuinjihuïyim Dios ytiy'ajt, copicy nmimecxtujcim ajt nmigügtijc huïdibi ca'ni huinjihuïy yajxon Dios ytiy'ajt. Ca' huaad ti nduunim mïd ngi'm jäygidaacin ycixpi. ² Copicy nyajtuunim oyhuinmañ mïd ajt nmigügtijc, jadu'n nej jëbi ajt nmigüg jäygidägy, etz jadu'n nej jëbi nbubejtim ajt nmigüg mïd ymibijcin. ³ Com nañ Cristo ca' ti ytuñ mïd yci'm jäygidaacin ycixpi, com jaybety jadu'n miñ ma Dios ñecy, ma je Cristo nimay Dios Teedy: "Miich mmïdzip ajcxy huïdibi xyñigapxp xyñi'ojïyb, xyñigapxpich xyñi'ojïybich ajcxy nañ jadu'n." ⁴ Com tüg'óciy Dios y'ayuc huïdibi ycojay jecy'ajty, hue' cojay mïd ich ajt ycixpi, jigix jëbi Dios ytiy'ajt nbaatim. Dios ytiy'ajt

xyajnejhuuyim co Dios jadu'n tzocy co nmimecxtujcim ajt nmigügtijc. Nañ Dios y'ayuc xyjot'amijmooyim, e nañ xyajnejhuuyim jadu'n jëbi njijp'ijxim pubejtin ma Dios. ⁵ Com Dios, yi' je' huidi xypubejtim miid mecxtujcin, e nañ xyjot'amijmooyim, paady huen Dios may'ajt tunipy ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi mmid'idipy tú'ciy mjot mhuinma'ñ nej Jesucristo yjot yhuinma'ñ miidity, e jadu'n jëbi mnayyaj'oy'ijtigiixy jotcuyc ca' ma tzip capxy. ⁶ Dios miich ajcxy xypubedipy xypudigihuipy, jigix jëbi myajtügüygixy mjot mhuinma'ñ, etz tú'ciy m'ojadajtcixipy mhuindzigüygixipy Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo.

Jesucristo y'ayuc yajcapxhuäcxy ma huidibi ca' yjudiojäyity

⁷ Naygöb'ijcigix nidüg nidüg agujc jotcuyc, tim jadu'n nej Cristo xycöb'ijcixy agujc jotcuyc. Co mnaygöb'ijcigixipy nidüg nidüg agujc jotcuyc, huin'it Dios capxpaady y'idipy. ⁸ Janch tiy'ajt co Cristo y'oy ya naaxhuiñ, oy pubety judiojäy ajcxy, e jadu'n cuyduñ Dios ytiy'ajt huidi yajhuinhuanüy Abraham, Isaac etz Jacob jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ miid yi' ajcxy ycixpi. ⁹ Nañ jadu'n Cristo ooy pubejty yi' huidibi ca' yjudiojäyity, jaydëbi ajcxy capxpaadipy Dios, miid co ti ypa'ayoyii ajcxy. Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n David yminañ:

Com miich Huindzin Dios ti xycohua'ñich paady miich ngapxpaady ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity. Ich miich nhuin'ihuipy miid himnos.

¹⁰ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios yñecy:

Jotcuyc'ajtcixy quipxy miid Dios yjäy miich ajcxy huidi ca' yjudiojäyity.

¹¹ E nañ jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ: Capxpaatcix yi' Huindzin Dios miich ajcxy huidi ca' yjudiojäyity. Capxpaatcix yi' Huindzin Dios miich ajcxy nidüg'óciy naaxhuiñyjäy.

¹² E Isaías ycojay nañ jadu'n ma yi' ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Ma'xung'adamb tüg Isaí y'ap y'oc, e yi' ane'mamb yi' jäy huidibi ca' yjudiojäyity. Co yi' jäy ajcxy huidibi ca' yjudiojäyity mijpidägipy je mij'ane'mbi, hue' ajcxy yjijp'ijxpy co möhuaanip oy'ajt.

¹³ Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi huudijaty mibijcp Jesucristo, com njijp'ijxim co Dios xymöhuaanim oy'ajtin. Nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi co huen xyajjotcugihuip ajcxy, e nañ co huen xyajpoocxipy mjot mhuinma'ñ. Nmibijctzooybich Dios co huen xypubejtcixy

xypudigiiygixy müd yi' yjihui'ñ ymic'ajt, jaydëbi mjijp'ixipy ajcxy co mbaadip oy'ajtin mijcajee ma Dios.

¹⁴ Miich ajcxy migügtijc, jotcuje nayjihuiyijich müd miich ajcxy ycixpi, com nejhuybich co miich ajcxy müdity oyjot oyhuinma'ñ, e nañ mhuinjihuiyb ajcxy tüg'óciy Dios ytiy'ajt, paady jëbi mnayyaj'ixpijigixy nidüg nidüg. ¹⁵⁻¹⁶ Jotmic'amy ti nyajjäymejtzcodyich miich ajcxy nijëjity Dios ytiy'ajt ma jada necy huidi nyajnijayiyb ajcxy cham, com Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd ich, e ti xyhuin'ixyich jaydëbi nduñich Jesucristo ytung ma yi jäy ajcxy huidi ca' yjudíojäyity. Jadu'n nduñich müd Dios ycixpi, co ngapxhuäcxyich je oybi tiy'ajt jadu'n nej Jesucristo y'o'cy müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Jesucristo ytuñ jigix jëbi Dios cöbigipy yi mayjäy ca'pi yjudíojäyity huidi ti mibicy Jesucristo etz huidibi yi Espiritu Santo ti yajhuäch je jibicp ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

¹⁷ Com Jesucristo ytiy'ajt yajpaatp ma ich njot nhuinma'ñ, paady ycixp ooy jotcuje nayjihuiyijich co nduñich müd Dios ycixpi. ¹⁸ Jada janchtiy ich nyajmüdmüydacy miich ajcxy je may'ajt huidi Cristo ti tuñ co ngapxhuäcxich yi' y'ayuc. Ca' nyajmüdmüydaaccixy huidi Cristo ytumyb müd jacpinjaty. Müd co ngapxhuäcxich Cristo y'ayuc, e nañ mijhuinma'ñ ndumybich müd Cristo ymic'ajt, paady mayjäy ycapxymidooyb Dios huidi ca'p ajcxy yjudíojäyity. ¹⁹ Ti ngapxhuäcxyich tüg'óciy Cristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy y'alma ñidzoocin paadip. Jim nyajtzondacyich Jerusalén, e ti nhuidijttäyich canaag agajp mabaad nja'tyich jim Ilirico ñaaxjot. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtich xypudigiiyich co ich mijhuinma'ñ nduñich, etz Dios ytiy'ajt nyéjibich. ²⁰ Ooy nijot'atyich co ngapxhuäcxibyich Jesucristo ytiy'ajt ma anajty ca' pin jayijp capxhuäcxyni. Ich oga'n Jesucristo y'ayuc jim nmänicxi ma yi jäy ajcxy huidi ca' anajty midoy Jesucristo ytiy'ajt. Jadu'n nduñich, jigix ca'ydi njijptigiyiyich ma huingbi anajty jayijp ti capxhuäcxi Jesucristo ytiy'ajt. ²¹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ: Yi jäy ajcxy ymidohuaanip Cristo y'ayuc huidibi ca'ni anajty midoogixy. Yi jäy ajcxy yhuinjihuihuaamyb je Cristo ytiy'ajt huidibi ca'ni anajty nejhuygixy co yjijity je Cristo.

Pablo huinmay co ñicxa'ñ jim Roma

²² Com ooy ndzachcapxhuäcxich Cristo ytiy'ajt canaag agajp, paady ca' nyajnibadiyich nïcxybyich ma miich ajcxy. ²³ Canaag jimijt ndzachnijot'atyich anajty nïcxa'ñich ma miich ajcxy. Ixti chamni ti nhuidijttäyich majaty anajty nhuidida'ñich. ²⁴ Paady njijp'ijxypich co jëbi

nnaxihuibich ma miich ajcxy co anajty nicxyich jim España ñaaxjot. Huäcxibaambich jim ma miich ajcxy jëbi hueeni ajcxy ngapxim nmíydaacim. Nañ hue' njijp'ijxypich co xypubedaambich miich ajcxy müd ndu'amgixpich. ²⁵ Jayijp nnicxa'ñich jim Jerusalén, chiini nnicxa'ñich ma miich ajcxy. Nminicxaamybich jim Jerusalén hueeni meeñ huidibi nyegaamybich ma yi mibijcpidijc jim Jerusalén müd ayoobtijc ycixpi. ²⁶ Com yi mibijcpidijc ya Macedonia etz Acaya ñaaxjot ti ajcxy yhuinma'ñ pidaaccixy co ajcxy pubeda'ñ yi ayoobtijc jim Jerusalén huidibi mijpidacp Jesucristo. ²⁷ Ooy ajcxy jotcuje ñayjihuiyii co ymigügtijc pubeda'ñ jim Jerusalén. Paatip co pubedipy ajcxy, com ma yi judíojäy ajcxy, jim ajcxy ti paady Dios ytiy'ajt, paady paatip ajcxy huidi ca' yjudíojäyity co pubedipy yi judíojäy ajcxy. ²⁸ Co anajty ti nyajcidigiyaaygixy je meeñ huidibi yi migügtijc ya Macedonia etz Acaya ti yajmujccixy müd je mibijcpidijc ycixpi huidibi yajpatp jim Jerusalén, huin'it nnicxa'ñich jim España ñaaxjot. Nnaxihuaambich ma miich ajcxy co anajty jim nnicxich. ²⁹ Nejhuüybich co anajty jim naxiyich ma miich ajcxy, je Cristo xypubedipich je ymic'ajt, e nyegipich Cristo ymic'ajt ijxpejt etz nyaj'ixpigipyich miich ajcxy je Cristo ytiy'ajt.

³⁰ Miich ajcxy nmigügtijcich, com miich ajcxy mijpidaaccixyp ich ajt nHuindzin Jesucristo, e com miich ajcxy müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma m'aa mjot, e nañ xychojcpich xyjihuiybich, paady ycixp nbijctzooyich may'ajt, yajtügüygixy m'ayuc mhuinma'ñ müd ich, jëbi tú'ciy Dios nmibijctzoohuim mictägy müd ich ycixpi. ³¹ Mibijctzoogix Dios co huen xyñihua'ñich xycohua'ñich ma yi judíojäy ajcxy jim Judea naaxjot, huidibi xyca'ixaambich co ajcxy ca' mijpidägy Jesús. Nañ mibijctzoogix Dios co yi mibijcpidijc jim Jerusalén cöbigipy ajcxy oy yajxon je pubejtin huidibi ich jim ngiyegaamy. ³² Mibijctzoogix Dios co huen xypubedipy xypudigihuibich, jëbi nícxibich ma miich ajcxy agujc jotcuje, ca' ti jotmay, pen Dios jadu'n tzojcp, etz nañ jëbi nhuäcxibipich jim ma miich ajcxy agujc jotcuje, e jim ich nhuinma'ñ nyajpocxip. ³³ Mibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi, je Dios huidibi jotcuje'ajtin yejcp, co huen miich ajcxy xypubedipy xypudigihuiipy. Jadu'n jadu'n. Amén.

16

Capxpocxin nidüg nidüg ma pinjaty y'ixy'ajtyp

¹ Cham ich miich ajcxy nyajnibijccixy, cöbijccixy je ajt nmigüg töxyjäy je Febe co anajty ñicxy ma miich ajcxy. Yi' je' nidügti huidibi pubejtin tumb ma je mibijcpidijc jim Cencrea.

² Mdunipy may'ajt mgöbigipy Febe müd ajt nHuindzin Jesús ycixpi. Com jadu'n ycopicyity co jäy huidibi mibijcp Jesucristo huen naymigüg'ájtigixy. Mbubedip mbudigihuij jadu'n nej yi' jotmay müdity. Yi Febe ti ooy mayjäy pubety, e nañ ti xpubetyich.

³ Nguejxypyich capxpooxín ma jada necy müd yi Priscila etz Aquila huidibi ich anajty müd ooy oy nduñ co ngapx-huäcxyich Cristo ytiy'ajt. ⁴ Yi Priscila etz Aquila vojx ytooc ajcxy yjugy'ajtin müd ich ycixpi, ca'ydi n'ögyich. Nyajna-jxypich jäygidaacin ma Dios müd yi' ajcxy ycixpi, co ti xpubetyich ajcxy. E nañ jadu'n tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ca'pi yjudíojäyity yajnajxcixy jäygidaacin ma Dios müd yi' ajcxy ycixpi. ⁵ Nguejxypich capxpooxín nañ jadu'n ma jada necy müd yi mibijcpidijc ajcxy huidijaty naymujccip ma Priscila etz Aquila ajcxy ytiyc. Etz nañ nguejxypyich capxpooxín ma yi Epeneto huidibi ooy ndzocyich. Yi' je' tim jayijp huidibi mijpidaac Cristo jim Acaya ñaaxjot. ⁶ Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma María, yi' ooy ti ytuñ müd miich ajcxy müd Cristo ycixpi. ⁷ Etz nañ nguejxypyich capxpooxín ma yi Andrónico etz Junias. Ich n'amigüg ajcxy huidibi ti ypujxtijc iñäy quipxy müd ich. Capxpaady ajcxy y'ity müd yi apóstoltijc. Jacjayijp ajcxy mijpidacy Jesucristo ca'ydi ich.

⁸ Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Amplias, huidibi ooy yajxon mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo. ⁹ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Urbano huidibi xymüdtuñich co ich anajty ngapxhuäcxyich Jesucristo ytiy'ajt. Nañ jadu'n nguejxypich capxpooxín ma yi Estaquis huidibi oy ndzocy njihuïyich. ¹⁰ Nañ nguejxypyich capxpooxín ma yi Apeles, huidibi ooy tiy'ajt ti yecy co yi' ymibijcpy Cristo tiydudägy. Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Aristóbulo etz jac pinjaty huidibi yajpatp ma yi' ytiyc. ¹¹ Nañ nguejxypich capxpooxín ma ich n'amigüg yi Herodiön. Etz nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Narciso yjuugy ymigüg huidibi mijpidacp ich ajt nHuindzin Jesucristo. ¹² Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Trifena etz Trifosa huidijaty tumb ma ajt nHuindzin Jesús ytung. Nañ nguejxypich capxpooxín ma Pérsida, je migüg huidi oy ndzocyich, etz nañ huidi ooy ytuñ ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ¹³ Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi Rufo, je huidibi yi mibijcpidijc ycömaayb. Nañ nguejxypich capxpooxín ma yi' ytaj, com jadu'n njihuïyich jadu'n nej jihuiy yi' ndaj'adyiijich. ¹⁴ Nañ nguejxypyich capxpooxín ma yi Asíncrito, yi Flegonte, yi Hermas, yi Patrobas, yi Hermes etz ñan tüg'óciy yi mibijcpidijc huidi jim yajpatp ma yi' ajcxy. ¹⁵ Nañ nguejxypyich capxpooxín ma yi Filólogo, yi Julia, yi Nereo etz yi' y'uch töxyjäybi, yi Olimpas, etz nañ tüg'óciy yi

mibijcpidiyc huidibi yajpaatp jim ma yi' ajcxy.

¹⁶ Naygapxpoocxiy xic xon nidüg nidüg. Naygimájtzigix miñ yxipy agujc jotcujc. Tüg'óciy huidibi mibijcp Jesucristo ma yi' jacjaydyii cajp, yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy.

¹⁷ Miich ajcxy migügtijc, may'ajt nbijctzooybich naygüend'adi' ajcxy ma yi' jäy ajcxy huidibi mimiimb ayuc ca'pi ytiy'ajtity, huidibi nigoob yjäyajtziptuna'ñ yjäybijc-huäcxa'ñ, huidibi ca' ixa'ñ yi' Dios ytiy'ajt huidibi ti m'ixpijccixy. Puuhuäctüd miich yi' ajcxy. ¹⁸ Com yi' jäy ajcxy huidibi ymigügtijc yajhuinma'ñy digooyb, ca' ajcxy tuñ Jesucristo ytung. Hue' ajcxy yaj'ixpijcp huidi yci'mhuinma'ñ yci'mdzojcin. Je' ajcxy huin'ünigixp je jäy ajcxy huidibi ca' mijcajee y'ixpicyity. Yi' ayuc huidibi ymihuidijtyp, jadu'n yajmidoy nej jihuüy oy ytiyity yjanchity, per ca' yi' yjanchity. ¹⁹ Com mayjäy ti xyajmidooyich jadu'n nej miich ajcxy mgapxymidoy Jesucristo, paady jotcujc nayjihuyiijich müid miich ajcxy ycixpi. Ndzojcy pich co miich ajcxy mnejhuihuipy huidibi oyhuinma'ñ jaydëbi mdúngixipy ajcxy etz ca' jibichuinma'ñ mdúngixipy. ²⁰ Dios oyhuinma'ñ etz mic'ajt ti xymooyim jëbi ndzinaayim müid ajt nmigügtijc agujc jotcujc, ca' ma tzip capxy. Tim huigon je xii je tiempo mina Dios yajcödigoya'ñ yi' mujcu' ymic'ajt, e yi' xypubedip xypudigihuij jëbi mmimadägipy yi' ca'oybi. Nmibijctzooybich Dios müid miich ajcxy ycixpi co ich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ müid miich ajcxy jabom jabom.

²¹ Je Timoteo huidibi tumb müid ich co ngapxhuäcxich Jesucristo ytiy'ajt xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin. Nañ jadu'n Lucio, Jasón etz Sosípater ich n'amigüg ajcxy, xyajniguejxp capxpoocxin.

²² Ich Tercio huidibi cojaayb Pablo y'ayuc ma jada necy, nañ nguejxypich capxpoocxin ma miich ajcxy, com ich nañ jadu'n nyajpaadyich ma ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Nañ jadu'n Gayo xyajniguejxp capxpoocxin, yi' xya-jjättacich. E nañ je jäy ajcxy huidibi mijpidacp Jesucristo huidibi ajcxy nayyöymujcip ma Gayo ytijc yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Erasto je cajp ytesorero etz ajt nmigüg huidibi yxii Cuarto, nañ xyajniguejxp ajcxy capxpoocxin.

²⁴ Nmibijctzooybich Dios müid miich ajcxy ycixpi jabom jabom co ich ajt nHuindzin Jesucristo huen may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy. Amén.

Je capxpoocxin ma yaj'ibaady yajcapxpaady Dios

²⁵ Tzoc cōmayim Dios, tzoc ojadajtim, tzoc huin'ihuim miid himnos. Dios miid ymic'ajt jēbi xypubedipy xypudigihuipy ajcxy, jaydēbi ajcxy tiydudāgy mmibigipy Jesucristo, ca'ydi mjetmetzciygyxy. Tim jadu'n nej je oybi tiy'ajt huidibi ngapx-huācxpich tim jadu'n nej je Jesucristo ytiy'ajt huidibi jac-jadyii jāy ycapxhuācxixyp. Jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' p'in huinjihuīy huidibi Dios ti xyajnejhuīyim. ²⁶ Dios ti xyajhuinjihuīyim nej yhuimbizimy je ayuc huidibi je profetas ajcxy ycojay jecy'ajty. Dios huidibi tzinaayb huinixii huinītiempo, ane'mb co huen yajcapxhuācxy jada tiy'ajt oybi ma tūg'óciy naaxhuiñyāy, jigix jēbi mayjāy mijpidāgip etz capxymidoohuipy Dios.

²⁷ Miid co Jesucristo ooy mijhuinma'ñ tuñ miid iich ajt ycixpi, paady tzoc cōmayim, tzoc ojadajtim etz tzoc huin'ihuim miid himnos huinixii huinītiempo yi tūgpajcpi Dios huidibi ñejhuīydaayb tūg'óciy. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

1 CORINTIOS

Yi Midügpí Necy Huidibi San Pablo

Yajnigüeje Mibijcpidije Jim Corinto

1-2 Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo xyajñibicyich co ngapxhuäcxibyich yi' y'ayuc. Hich etz ajt nmigüg Sóstenes nijayñybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi jim Corinto huidibi mijpidacp Dios etz ñayyöymújcigixy jim mïd Dios ycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy mïd Jesucristo co y'o'cy mïd ajcxy mbocycycixpi. Nijayñybich miich ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy, jaydëbi mmïd'idipy huädz jot huädz huinma'ñ. Nañ jadu'n nijayñybich tüg'óciy je jäy huenyma'amyity huidibi Dios mibijctzoob ojadaajtp mïd hich ajt nHuindzin Jesucristo yxñ. ³ Ndojocypich co hich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy mïd miich ajcxy, etz xyajjotcugihuiipy ajcxy.

Oy'ajt mïd Cristo ycixpi

⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios jabom jabom mïd miich ajcxy ycixpi, mïd co Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mïd miich ajcxy ycixpi ma Jesucristo. ⁵ Co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, oybi ti mbaatcixy ma tüg'óciy mdzinaayin mjogy'ajtin. May'amy capxy ayuc oybi ti mbaatcixy, etz may'amy huinma'ñ oybi ti mbaatcixy. ⁶ Ma miich ajcxy mdzinaayin mjogy'ajtin etz mgapxy m'ayuc ñiguëxigipy Cristo ytiy'ajt etz ymic'ajt. ⁷ Dios miich ajcxy ti xymöy tüg'óciy ymic'ajt. Ca' ti myajtigoy'ijtcixy ma mdzinaayin mjogy'ajtin huidibi Dios ñiyejcpy, ma je' m'ahuijxcixy co Dios yajniguëxiga'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ ajt nHuindzin Jesucristo. ⁸ Jesucristo miich ajcxy xyhuijtz'ijtp tudägy, ixti cooni ycixipy tigoyipy je naaxhuiñybi, e co anajty yi' tiyduñ naaxhuiñyjäy ajcxy mïd ypocycycixpi, ca' miich ajcxy mbocycähuiipy. ⁹ Dios yjatytimycuydunipy yi' y'ayuc mïd miich ajcxy, ca' xy'ixmadzaangixy ni mina xñ, com yi' ti xyhuin'ijxcixy co mïd mnaymigüg'ájtigixy yi' y'ung, hich ajt nHuindzin Jesucristo.

Naybijc-huäcxñ ma je mibijcpidije

¹⁰ Migügtijc, hich miich ajcxy nminucxtacyp mïd Jesucristo yxñ co tungixy may'ajt nay'ayuc-huinjihuiñyigix, e ca' mnaybijc-huäcxigixy. Tzinaaygix xñc xon mïd tú'ciy mjot mhuinma'ñ. ¹¹ Miich ajcxy migügtijc, ti je Cloé y'amigügtijc xyajnimäyich co ooy miich ajcxy mnaychip'ijxigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuiñyigixy. ¹² Mïd jada ycixpi nmïna'ñich co nijëjty miich ajcxy jadu'n minangixy: "Hich Pablo

nmijnicxpejtpyich.” E nijëjity yminaangixy: “Hich Apolos nmijnicxpejtpyich.” E nijëjity yminaangixy: “Hich Pedro nmijnicxpejtpyich.” E nijëjity yminaangixy: “Hich Cristo nmijnicxpejtpyich.” ¹³ ¿Nej Cristo ti ñaybiç-huäcxyijji? Ca'. ¿Nej Pablo yajcruudzpejti müd miich ajcxy ycixpi? Ca'. ¿Nej ti miich ajcxy mnübejtçixy müd Pablo yxii? Ca' yjadu'nity. ¹⁴ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co ca' jac ni pin iich ti ngayajñibety. Jëda'ajty ti nyajñibetyich Crispo etz Gayo. ¹⁵ Jadu'n ti nduñich je'gixpi co ca' huaad jäy ajcxy yminaangixy co ti ajcxy ñüibety müd Pablo yxii. ¹⁶ Nañ jadu'n ti nyajñibetyich yi Estéfano müd yi' yjuugy ymígüg ajcxy. Jac ni je' ca' njäymechich pen ti nyajñibetyich. ¹⁷ Com Cristo ca' xyquejxyich jäy yajñibejtpi. Hue' janchtiy ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt oybi. Ca' nyajtuñich ixpiçytijç y'ayuc yhuinma'ñ. Co ixypy nyajtuñich ixpiçytijç y'ayuc yhuinma'ñ, naadig'ajt ixypy co Cristo y'o'cy ma yi cruudz müd ajt nbocy ycixpi.

Cristo ymüd Dios ymic'ajt etz yi' y'ixpiçin etz ytiy'ajt

¹⁸ Yi jäy ajcxy huidibi y'alma tigoyam, loci huinma'ñ yi' tijçixy co Cristo y'o'cy ma yi cruudz müd ajcxy ypocy ycixpi. Per iich ajt pinjaty y'alma nüdögam, hue' minaanim co jada ayuc tiy'ajt müd Cristo ycixpi, ymüd yi' Dios ymic'ajt. ¹⁹ Com jaybety jadu'n ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Nyajtigoyaamybich yi' ixpiçytijç y'ayuc yhuinma'ñ.

Njibijçibich yi' cohuinma'ñyäjdyjç ajcxy yhuinma'ñ.

²⁰ ¿Ti mic'ajt ymüd yi' cohuinma'ñyäjdyjç ajcxy? ¿Ti mic'ajt ymüd yi' ixpiçytijç? ¿Ti mic'ajt ymüd yi' huidibi ajcxy nay'ixquipxip müd ixpiçin? Ca' ti mic'ajt müdity yi' ajcxy, com Dios ti yaj'ahuimbity yi' naaxhuiñ y'ixpiçin tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. ²¹ Com Dios jadu'n ti tzocy co jäy ajcxy ca' padaangixy Dios ytiy'ajt ma yi' naaxhuiñjäy ajcxy y'ixpiçin. Dios yjäygidacpy co jëbi jäy ajcxy y'alma nüdögipy co ajcxy mibigipy je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich. Je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi iich ajcxy ngapxhuäcxpy, yi' yi' naaxhuiñyäjdyjç ajcxy huinjihuigixyp nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ.

²² Yi judíojäy ajcxy ooy tzachtzojçixy co Dios tunipy iixpejt mijhuinma'ñybi. Yi griego jäy y'ixtaaygixyp ayuc huinma'ñ etz huenhuidiibity ixpiçin. ²³ Hich ajcxy ngapxhuäcxich co Cristo y'o'cy ma yi' cruudz müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Yi maybi judíojäy ajcxy ca' mijpidägaangixy ca' cöbigaangixy iich ajcxy n'ayuc. Etz yi' maybi jäy ajcxy huidibi ca'p yjudíojäyity, hue' tijçixy co tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ iich ajcxy n'ayuc. ²⁴ Per yi' jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ljxigixy, huen yjudíojäyity, o huen ycajudíojäyity, hue' ajcxy tijçixy co je

Cristo ym#d anajty Dios ymic'ajt etz ym#d anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁵ Co ixpicytije tijcixy co Dios ytung, tzuu huinma'n loci huinma'n je', nigi jac'oyhuinma'n yi' huidibi Dios tumyb, ca'ydi huidibi jay ajcxy ytumyb. Co ixpicytije yminaangixy co Dios ca' ymic'ajt m#dity, nigi jacmic'ajt m#d yi', ca'ydi huidi jay ajcxy ym#d.

²⁶ Mig#tije ajcxy, huinmay miich ajcxy jadu'n nej Dios ti xyhuin'ijxcixy. Ni may miich ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity, tim nihueeni huidibi ixpicyip ma miich ajcxy. Ni may miich ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt, ca' ti ane'min m#dity. Ni hueen miich ajcxy huidibi mic'ajt m#d etz ane'min m#d. Ni may miich ajcxy huidibi oy#ipinj#yity. Ni hueeni miich ajcxy huidibi y'ap yteedy rey'ajtp. ²⁷ Per Dios ti huin'ixy yi jay ajcxy huidibi ca' y'ixpicyity co jadu'n yajtzo'yduna'n yi ixpicyj#y yi cohuinma'nj#y. Dios ti huin'ixy yi jay ajcxy huidibi ca' ti mic'ajt m#dity, m#d co jadu'n yajtzo'yduna'n yi jay ajcxy huidibi mic'ajt m#d, ane'min m#d. ²⁸ Dios ti huin'ixy huidibi jay ajcxy ca' mij'ijx mijpidaaccixy, huidibi jay ajcxy ytijpy co ca' y'oyity. Dios jadu'n tuu# co yajcodigoya'n yi huidibi jay ajcxy mij'ijxp mijpidacp, je huidibi jay ajcxy ytijpy co y'oyity. ²⁹ Jadu'n Dios ytu# co ca' tzocy co ni pinj#y ca' #ayg#may#yb ci'm ma yi' yhuinduu. ³⁰ Per Dios ci'm yaj'oy#y nej j#bi miich ajcxy myajpatcixy m#d Cristo Jes#s. Dios ci'm yaj'oy#y nej j#bi ajt nbaatim ixp#cin ma Cristo. Na# jadu'n yaj'oy#y nej j#bi Cristo xyaj'ahuimbijt#m tud#gy, jayd#bi Dios xyc#bj#cin nej tud#gy j#y. Na# jadu'n Dios yaj'oy#y nej j#bi huaad nbaatim ajt nhu#dzjot nhu#dzhuinma'n ma Cristo. Na# jadu'n Dios yaj'oy#y nej j#bi Cristo xy#nihuaanim ajt n'alma etz njugy'ajtin. ³¹ Paady ycixpi jaybety ymi# ma Dios #ecy, ma jadu'n ymina'n: "Pinjaty nayg#mayan#p ci'm, huen nayg#mayii m#d co mibicy ajt nHuindzin Dios."

2

Je y'ayuc ytiy'ajt, je Cristo huidibi cruudzpejt

¹ Per co n'oyich ma miich ajcxy jayhuin, ngapxhu#cx#yich anajty Dios y'ayuc ytiy'ajt, oy'amy nyaj'ixp#j#yich, ca' nyajtu#ich ixpicyj#y ajcxy y'ayuc, etz na# jadu'n ca' nyajtu#ich tzipjatypi ayuc. ² Co jim n'ijtyich ma miich ajcxy jayhuin, chi huinma'n#ybidacyich co ca' jac ti ayuc ti huinma'n nyajm#dm#y#d#gaangixy, j#'yi janchtiy nyajm#dm#y#d#gaangixy Jesucristo etz jadu'n nej je' yajcruudzpejti m#d j#y ajcxy ypocy ycixpi. ³ Co jim #ich anajty nyajpaadyich ma miich ajcxy, chi ooy yung naxy naybidaacich, ooy ndzig#y njhu#yich. ⁴ E co nm#dm#y#daacyich miich ajcxy, co ngapxhu#cx#yich Dios ytiy'ajt ma miich ajcxy, ca'pi #ch miich

ajcxy nyajmibicy müd ixpicytije y'ayuc müd tzipjatypi ayuc. Je Espíritu Santo xypubejtpich anajty co ajcxy nyaj'ijxy Dios ymic'ajt, e paady ycixpi ti ajcxy mmibijccixy Dios y'ayuc. ⁵ Jadu'n je Espíritu Santo xypubetyich anajty, jigix müch ajcxy mijpidägipy Dios, ca' nmínaaním müd co ti mmidoogixy oyjatypi ayuc huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Ti mmijpidaaccixy Dios com ti m'ijxcixy ti mjihuüygixy Dios ymic'ajt.

Dios xyajnejhuüyím yí ytiy'ajt müd y'Espíritu Santo

⁶ Oy co ti nyajmibicyich müch ajcxy müd ayuc huidibi ca' chipjatyity, per nañ jadu'n nyaj'ixpicyich oyjatypi ayuc tzipjatypi ayuc yí mibijcpidijc ajcxy tübi yhuinma'ñ ymiinni ymejchni. Tigachjaty ich n'ayuc ndiy'ajt e ca' ñaybadyii müd naaxhuiñyjäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' mibijccixy huidibi tzinaayb jugy'ajtp jadachambi xii jadachambi tiempo. Ich n'ayuc ndiy'ajt ca' ñaybadyii müd je jäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ane'mb ya naaxhuiñ, yí jadu'mbi jäy yí ajcxy yjugy'ajtin cixamb tigoyamb tüccí'yí. ⁷ Ich ajcxy nyaj'ixpicipy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ni pin jecy'ajty nejhuüy huinjihuüy, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ymüd coyüch, je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty ca'ni anajty naaxhuiñybi chondacy. Dios ycoj ymacx jada ayuc, jaydëbi ajt n'alma ñídzocim huinixii huinítiempo. ⁸ Ni tüg mij'ane'mbi huidibi tzinaayb jadachambi xii jadachambi tiempo, ca' huinjihuüy jada ayuc. Co ixypy ajcxy huinjihuüy, ca' ajcxy cayajcruudzpejty je Huindzin Dios y'ung, je huidibi müd Dios y'oy'ajtin ymij'ajtin. ⁹ Com ca' ajcxy huinjihuüy Dios y'ayuc, paady ycixpi jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Ni tüg jäy ca' ixy, ni tüg jäy ca' midoy, ni tüg jäy ca' yhuinma'ñybaady jadu'n nej Dios ni'ixiy müdity müd je jäy ajcxy ycixpi huidibi yí mijpidaacip yajmij'ajtip.

¹⁰ Müd co nmijpidaacim Dios, paady ycixpi Dios yaj'oyüy nej jëbi je Espíritu Santo xyajnejhuüyím yí ytiy'ajt. E je Espíritu Santo yhuinjihuüydaayb ñejjihüydaayb tüg'óciy, ixti yhuinjihuüydaayb nej Dios yhuinma'ñ ti pidägy co tuna'ñ, je huidibi ca' pin nejhuüy.

¹¹ Ca' pinjäy jëbi huinjihuüy nej jadügpi jäy yjot yhuinma'ñ müdity. Je jäy yci'mhuinma'ñ jëbi huinjihuüy nej je' yci'mjot yci'mhuinma'ñ müdity, ca' jac pin. Nañ jadu'n ca' jac pin jëbi huinjihuüy nej Dios yjot yhuinma'ñ müdity. Dios yci'mjihui'ñ huinjihuüy nej Dios yjot yhuinma'ñ müdity. ¹² Dios ca' xyaj'adigüyím xyajjottigüyím huingjäy yjihui'ñ ymic'ajt. Hue' Dios xyaj'adigüyím xyajjottigüyím yí yci'mjihui'ñ

yci'mmic'ajt, paady ycixp jëbi nhuinjihuuyim tüg'óciy huidibi ti xymooyim. ¹³ Hich ajcxy nyajmüdmüydacpy miich ajcxy je ayuc tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyaj'ixpijccixyich. E ca' nyajmüdmüydaaccixy je tiy'ajt huidibi ti n'ixpicyich ya naaxhuiñ huidibi jäy ajcxy ti cojy ti macxy. Nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuuyich. Hich ti nyaj'ixpicyich yi' ajcxy huidibi müd Dios yjihuiñ ymic'ajt ma y'aa yjot.

¹⁴ Pinjaty ca' müdity Dios yjihuiñ ymic'ajt, ca' yi' cöbigañ je tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo xyajnejhuuyim. Com yi' ajcxy ytijp co jada tiy'ajt tzuu huinmañ loci huinmañ yi'. Nañ ni ca' ajcxy Dios ytiy'ajt huinjihuuyi, com ca' ajcxy müdity Dios yjihuiñ ymic'ajt huidibi yajnejhuuyb Dios ytiy'ajt. ¹⁵ Je jäy huidibi ymüd'ajtipy Dios yjihuiñ ymic'ajt, yi' jëbi yajcüyöy yajtecyöy tüg'óciy pinjaty yjot yhuinmañ. Per ca' yi' huaad pinjaty yajcüyöy yajtecyöy yjot yhuinmañ. ¹⁶ Com jadu'n Dios yminañ ma ñecy: “¿Pin jäy huinjihuuyb nej Dios yhuinmañymüdity? Ca' ni pin. ¿Pin jäy huaad Dios yaj'ixpicy? Ca' ni pin.” Oy ca' pin huinjihuuy jecy'ajty nej Dios yhuinmañymüdity, jadachambi ich ajt nhuinjihuuyim nej Cristo yhuinmañymüdity.

3

Je huidibi ajcxy mibijcp ytungixy ma Dios

¹ Migügtijc ajcxy, co ti n'oyich ma miich ajcxy, chi nmüdmüydaaccixy jadu'n nej jihuuy miich ajcxy mhuinmañymüdity nej naaxhuiñjäy ajcxy yhuinmañymüdity huidibi ca' ymibijccixy. E ca' anajty miich ajcxy müdity je mhuinmañ huidibi je Espíritu Santo yejpy. Miich ajcxy mmibijcin ma Cristo jadu'n yi' nipaady nej ma'xungdijc ymibijcin. ² Ti nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc huidibi ca' jëbi tzip mhuinjihuuygixy. Jadu'n nipaady nej jäy ajcxy yajügy leche yi' ma'xungdijc, müd co cacöbigañ caayin uucin huidibi jemxy cidacp ma yjot. Ca' miich ajcxy anajty ti mnayñ'ixüyigixy ma mjot mhuinmañ nej jëbi mhuinjihuuygixy Dios y'ayuc yi' tzipjatypi. Chambaadni ca' mnayñ'ixüyini ajcxy ma mjot mhuinmañ nej jëbi mhuinjihuuygixy yi' tzipjatypi ayuc. ³ Chambaadni miich ajcxy myajtuñ mjot mhuinmañ jadu'n nej naaxhuiñjäy ajcxy müdity huinmañ ca'pi ymibijccixy, chambaad mmi'ijxtinaaygix yi' migügtijc, chambaad mnaychip'ijxigix naybijc-huäcxigix. Jadu'n m'idütcixy nej jacjadyi jäy ajcxy y'idütcixy huidibi ca' ymibijccixy. ⁴ Com nijëjity miich ajcxy minaangixy: “Hich naygomajtzip ma Pablo.” Etz nijëjity

minaangixy: “Hich naygomajtzip ma Apolos.” Jada je tiy'ajt co ca' mnay'ayuc-huinjihuiyigixy tim jadu'n nej jäy ajcxy ca' nay'ayuc-huinjihuiyigixy huidibi ca' müdity Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

⁵ ¿Pin je' je Apolos? ¿Pin je' je Pablo? Hich Pablo etz Apolos nimetz ajcxy nduñ ma Dios ytung, e hich miich ajcxy nyajmibijccixy Cristo. Hich ajcxy nduñ nidüg nidüg je tung huidibi Dios xymooyich. ⁶ Hich jayijp'aty miich ajcxy ti nyaj'ixpicyich, e Apolos jac'axam. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüg moc cam huidibi hich ti nniipy, e Apolos jac'axam ti pidägy nñ. Per Dios ti yajyeegy je moc. ⁷ Ca' ytimyñejity pin ti yñipy, e pin ti pidägy je nñ. Dios yi' tügpajc copicyip. Com yi' yajyeecp je moc. ⁸ Yi' huidibi niip etz yi' huidibi nñ pidacp, quipxyjaty ajcxy. Dios yegamb je oy'ajt ma nidüg nidüg jadu'n nej anajty ti ytungixy. ⁹ Com hich etz Apolos naymigüg'ájtibich ajcxy ma Dios ytung. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej Dios ycam huidibi Apolos ti tuñ etz huidibi hich ti nduñ.

Nañ jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüg tijc huidibi Dios ycojpy. ¹⁰ Dios ti xyajnibicyich yi' ytung ndunipyich. Ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n hich nipaady nej tüg pojtzpi oybi huidibi ti yajtzondägy je tzaadijc poch. Chi huingjäy xyjacyaj'ixpijccixy. Jadu'n yi' nipaady nej huingbi pojtzpi huidibi je tzaadijc poch jacijppodzhyb. Copicy co nidüg nidüg huidibi yaj'ixpijcp Dios ytiy'ajt yajxon yaj'ixpijccixipy. ¹¹ Dios ti pidägy Jesucristo tügpajc huidibi huaad nmibijcim, e ca' huaad pidacy huingbi. Jadu'n Jesucristo nipaady nej tüg tijcpoch chondägy. ¹² Co pinjaty yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt tiydudägy, chi jadu'n nipaady nej jihuiy pinjaty tijcpojtzp müd ori, müd plata etz müd tzaa oyjatypi. Pinjaty ca' yaj'ixpicy yajxon Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nej jihuiy pinjaty tijcpojtzp müd quipy, müd miy, etz müd moc'aay. ¹³ Jiini co anajty xii tiempo paady mina Cristo tiyduna'ñ yi' yjäy huin'it ñiguëxigipy nej Dios ytumbi ajcxy ti ytungixy co ti yaj'ixpijccixy. Niguëxigip pen oy ti yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt, o pen ca' oy ti yaj'ixpijccixy. Jadu'n nipaady nej Dios jün pidägy ma je tijc, e je quipy, je miy, etz je moc'aay tigoydähuipy ma je jün. Etz je ori, plata etz tzaa oyjatypi ca' ytigoydähuipy müd je jün. ¹⁴ Peni oy yajxon pinjaty ti yaj'ixpicy Dios ytiy'ajt, chi Cristo premio möhua'ñ jada jäy co ooy yajxon ti yaj'ixpicy. E jadu'n yi' ytung nipaadip nej je ori, plata, etz tzaa'oyjatypi huidibi ca' ytigooy ma je jün. ¹⁵ Pen je Dios ytumbi ca' oy yajxon ti yaj'ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ca' premio pada'ñ. Jadu'n yi' ytung nipaadip nej je quipy, je miy, etz je moc'aay huidibi ti ytigoy ma je jün. Jadu'n nipaadip müd

jada jäy nej jihuïy ti ñaxy jünjoty, e ti ytigoydäy ma je jün tijaty ymüd, je y'i yjugy'ajtin ti yajtzögy.

¹⁶ ¿Nej ca' mnejhuïygyxy? Pen Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpat ma miich ajcxy, jadu'n nipaady nej jihuïy Dios ci'm ti chinaydacpicy ma miich ajcxy, nej jihuïy miich ajcxy Dios xytijc'adyii. ¹⁷ Pen ji pinjaty huidibi yajhuindigoy Dios chinaydac, huin'it Dios yajtigoya'ñ jada jäy. Yi Dios chinaydac huädz'it amay'it y'i, com Dios ti chinaydacpicy ma miich ajcxy huidibi mibijccixp.

¹⁸ Ix mnayhuin'ünigix ci'm. Pen nidügti miich ajcxy mnaydijyii co oy ixpicyity ma naaxhuiñjyay y'ixpijcin, copicy jäydigoyipy y'i y'ixpijcin, jigix ixpigipy Dios ytiy'ajt. ¹⁹ Yi naaxhuiñjyay y'ixpijcin jadu'n nipaady müd Dios nej tzuu huinma'ñ loci huinma'ñ. Paady jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Dios yajpocycähuiy y'i ixpicytjic müd yci'm'ayuc müd co chachnaygömayii." ²⁰ E jadu'n yjaybetyity jadüg'it ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Je Huindzin Dios ñejhuïyb co y'i ixpicytjic y'ayuc yhuinma'ñ ca' choobaady." ²¹ Ni pin ca' huaad amij agix ñayjihuiyii, müd co mijnicxpety oyñipin y'ayuc. Miich ajcxy müd'ajttaayb tüg'óciy tijaty. ²² Miich ajcxy müd'ajtpy Pablo, Apolos etz Pedro. Nañ jadu'n miich ajcxy müd'ajtpy je naaxhuiñybi, je tzajp, je jugy'ajtin, je o'cin, je xii je tiempo huidibi ji yajpatp, etz huidibi mim cidaacp. ²³ Je Cristo müd'ajtpy miich je' ajcxy cï'am etz Dios ymüd'ajtpy Cristo cï'am.

4

Je apóstoles ajcxy ytung

¹ Jëbi jadu'n co ñch etz Apolos, ñch miich ajcxy xytijcixy Cristo ytumbi huidibi Dios ti xyajñibijccixyich, nyaj'ixpijccixyich etz nguend'ajtcixyich y'i y'ayuc ytiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuïy huinjihuïy. ² Pinjaty cuend'ajtp huingjäy yje', copicy tiydudägy ytunipy, jaydëbi y'i yhuindzin yjäygidägñyb y'i ytung. ³ Per ca' ooy nduñich cuendi co miich ajcxy xyajciyöy xyajtecyöyï ñch nbocy. Nañ jadu'n ca' ooy nduñich cuendi co ixypy tüg juez yajciyöy yajtecyöyï ñch nbocy. Nañ jadu'n ca' nyajciyöyich nyajtecyöyich ngi'mbocyich. ⁴ Ca' nayjihuiyijich co nmidundigooyich miich ajcxy. Ca' jadu'n nmina'ñich co ca' ma ndundigooyich. Hue' ajt nHuindzin Jesucristo y'i je' xyajciyöyip xyajtecyöyip ñch nbocy, ca' jac pinjaty. ⁵ Paady ycixpï ixmajtzcix jadu'n nej miich ajcxy xypocy'ijxcixy jayjpnï ma ca'ni Jesucristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ. Ahuijxcix co Jesucristo yajñiguëxigaani je jäy ajcxy ypocy

huidibi cham ca' ñiguëxigý, huidibi jadu'n nipaady nej jihuïy yüch y'ity agootztuuby. Jesucristo co anajty ymiñ jadüg'oc, chi yajñiguëxigipy nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity. E Dios nidüg nidüg jäy cömaya'ñ pen oy ti ytuñ, e ca' cömaya'ñ pen ca' oy ti ytuñ.

⁶ Migügtijc ajcxy, ci'm ti naybidägyiiyjich müd Apolos jadu'n nej tüg ijxpejt ma jada tiy'ajt huidibi cham ti nyajñijayiiygixp. Jadu'n ti nduñich müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, jigix jëbi miich ajcxy m'ixpijccixy jadu'n nej jëbi mguydundaygixy Dios ytiy'ajt, e ca' mjactungixy huidibi Dios ycapxcödujc ma ñecy. Nañ jadu'n ñch ti nduñich müd Apolos nej tüg ijxpejt, jigix miich ajcxy ca' mnaygömáyyb ci'm, e ca' mmïnaangixy co mnaygomájtzigixy ma tüg Dios ytumbi, e jadüg m'ixtijcixy. ⁷ ¿Pin ti xyajñajcixy jadu'n nej jihuïy ajcxy ooy mgömáyity? Ca' ni pin. ¿Ti miich ajcxy müdity, huidibi Dios ca' ti xymooygixy? Ca' ni ti. E pen Dios ti xymooygixy tijaty ajcxy mmïdity, ¿na'amy co mnaygömáyigixy ci'm, jadu'n nej jihuïy ci'm ti mganar'ajtcixy tijaty ajcxy mmïdity?

⁸ Jadu'n miich ajcxy mnaybidáacigixy nej jihuïy ti mgüxigixy, nej jihuïy ti mgomeeñygojcixy, nej jihuïy mrey'ajtcixy, e ca' mdzójccixy co nyaj'ixpigipyich. ⁹ Miich xytijcixyich nej jihuïy ñch ajcxy apóstoltijc Dios ti xypidaaccixich nej huidibi ca' ytimcapxpaadyity, nej huidibi ypocy co'ögiiyb, co ángeles ajcxy etz jäy ajcxy xyñixíccixyich xyñiyáxcixyich. ¹⁰ Miich ajcxy xytijcixyich co ñch ajcxy apóstoltijc jadu'n nej jäy tzuu locip co ndúngixyich müd Cristo ycixpi. E miich mnaybidáacigixy co'ayuc cohuinma'ñ co ti mmïbijccixy Cristo. Miich ajcxy xytijcixyich co ca' ti mic'ajt ajcxy müdidyich, e miich ajcxy mnaybidaacip nej jihuïy ooy ti mmicpijccixy, nej jihuïy ooy mgömáyity, e ñch ajcxy ca' nyaj'ixaangixyich. ¹¹ Chambaad ñch ajcxy nyuubögyiiyjich etz ndidziyijich. Minaajity n'ijtcixyich ca' ñch ajcxy nhuit. Jäy ajcxy xyñi'ojiiygixich etz xyhuingojxy xyjijpcójxcixich, ni ndijc ñch ajcxy ycaca'tcixy. ¹² Ndúngixyich xuuyi müd ngi'm ngijich. Co pinjaty xyñi'ojiiygixyich, chi n'adzógixyich müd oy ayuc. Co ñch ajcxy xy'ixhuidityich xypahuidityich, ooy nmecxtújccixyich yi tzaachypi. ¹³ Co pinjaty jibic xyñigápxcixyich, chi huinma'ñ ixtáaygixyich oy'amy müd mecxtujcin n'ihuïjicixyich ngapxhuïjicixyich nej jëbi y'ayuc-huinjihuïygixy. Ca' naaxhuiñyjäy ajcxy xychójccixyich. Ixti chambaad jadu'n ajcxy xy'ijxcixyich nej püx, jadu'n ñch ajcxy nipaady nej jibicpi huidibi ca' jäy ajcxy tzocy.

¹⁴ Ca' ñch miich ajcxy nyajñijayiy jada ayuc co nya-jtzöydunaangixy. Hue' janchtiy jada ayuc nyajñijayiiyb ajcxy

co ngapxhuijáangixy. Jadu'n ndzojccixy njihuiygixy nej ndzocyich njihuiyich ngi'm'ung. ¹⁵ Oy ixypy yjanchity co miich ajcxy mïd majc mil huindzindijc huidibi xyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Per tûgpajcpi je mhuidzin huidibi oga'n xyajmibijcy ajcxy Cristo, ca' nan canaag. Hich jadu'n oga'n ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Jesucristo ytiy'ajt nej jëbi ajcxy m'alma ñdzögipy. Paady ycixpi jadu'n ñich nipaady nej miich ajcxy mdeedy ma mmibijcin. ¹⁶ Hich miich ajcxy nimaayb mictägy, com ti nyajmibijccixy Cristo oga'n, paady cuydungix ajcxy Dios ytiy'ajt, jadu'n nej ñich nguyduñich.

¹⁷ Paady ycixp nguexyich Timoteo ma miich ajcxy. Yi Timoteo ooy ndzocyich ooy njihuiyich. Ti ñich Timoteo nyajmibicyich Cristo, e ooy xycapxymidooyich yajxon, jadu'n yi' nipaady nej ngi'm'ungich. Yi Timoteo xyajjäymedzip miich ajcxy je ayuc je tiy'ajt jadu'n nej nyaj'ixpicyich ma tûg'öciy cajp ma yi jäy ñaymújigixy huidibi mijpidaaccixp Jesucristo. ¹⁸ Cham nije' nije' miich ajcxy amij agix mnayjihuiyii co jadu'n minaangixy co ca' nicxy n'ixa'ñich miich ajcxy jadüg'oc. ¹⁹ Per ca' jadu'n mminaangixy co ca' nnicxa'ñich ma miich ajcxy. Tzojc nícxibich ma miich ajcxy, pen Dios jadu'n tzojcp. Co anajty jim nmechich, huin'it ca' n'amidoo'ida'ñich yi' ajcxy y'ayuc huidibi amij agix nayjihuiyip. Hue' janchtiy nejhuïhua'ñich pen ymïd yi' ajcxy Dios ymic'ajt chög'ajt. ²⁰ Pinjaty mïd Dios ymic'ajt Dios chög'ajt, je' yajniguëxïcp Dios y'ane'min. Pinjaty mïd oyñiti ayuc, ca' je' yajniguëxigip Dios y'ane'min. ²¹ Co nnícxibich jim ma miich ajcxy, ¿ti ajcxy mdzojccixyp ndunipyich? ¿Nej oy nminícxibich ma miich ajcxy tûg matz jigix ajcxy nhuójpccixipy? o ¿Mdzojccixyp co nnícxibyich ma miich ajcxy mïd yungnaxy njot nhuinma'ñich, etz oy'amy ajcxy nmigapxipy, jadu'n nej jihuiy ooy ndzojccixy njihuiygixy?

5

Moy ajcxy castigo tûg jäy huidibi anajty ti ytundigooy

¹ Mayjäy nejhuïy co ma miich ajcxy jim tûg yëydijc huidibi tundigooyb mïd tûg töxyjäy. Nigi yi' ytundigooy ca'ydi huidi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaci. Ti nnejhuïyich co jim tûg yëydijc huidibi müddzinaayb ycoo'uu. ² Jim miich ajcxy mïdity je mijpocytumbi, e miich ajcxy amij agixy mnayjihuiygixy co ajcxy mdzach'ixpicyity ma Dios ytiy'ajt. Jac'oy co ixypy mdajcixy mmaygixy. Yajpidzimigix ma miich ajcxy yi jäy huidibi jadu'n tundigooyb. ³ Ca' ytimyñejity co ca' nyajpaadyich jim ma miich ajcxy. Jadu'n nipaady nej jihuiy ñich njimity, mïd co ooy njihuiyich nej miich ajcxy mjaajtcixy

m'ayoogixy. Paady ycixpi ti nyajpocycäyich müid Jesucristo y'ane'min yi jäy huidibi jim ooy mij ytundigooy, tim jadu'n nej ixypy jim nyajpaadyich ma miich ajcxy. ⁴ Huomujtaaygix yi mibijcpidijc, e jadu'n nipaadipy nej jihuiy ich njimity quipxy müid miich ajcxy. Huin'it miich ajcxy müid'ájtciixipy ajcxy ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'min ymic'ajt. ⁵ Müid je ane'min mic'ajt huidibi Jesucristo ti xymöyich, myajpidzimipy je pocy-tumbi ma miich ajcxy. Jadu'n mijhuin nipaadipy nej jihuiy myajcidigiiygixy je mujcu', jaydëbi yi' ñinixc ytigoyipy, per je' y'alma nidzögip mina anajty ich ajt nHuindzin Jesús yhuimbity ya naaxhuiñ jaydëbi tiydunipy jäy ajcxy müid ypocy ycixpi.

⁶ Ca' mnaygömáayigixy ci'm müid huidibi mdungixyp. ¿Nej ca' mnejhuuiygixy nej jäy mina'ñ co levadura huidibi ca' y'oyity yajhuindigooyb tüg'óciy yi harina jich? ⁷ Jadu'n je pocytunü nipaady nej levadura huidibi ca' y'óyity, paady ycixpi yajtigooygix je pocytunü nej anajty mdundigóoygixy taabi anajty ajcxy ca'ni mmibijccixy. Jadu'n mdungixipy, jigix jëbi m'ijtcixyp huädz ca' ma pocy. Co jadu'n mdungixipy, jadu'n nipaadip miich ajcxy nej tzajcaagy oyjatypi. Nejhuuybich co miich ajcxy ti mbocyññhuaatzcixy, com Cristo nayyejci huen yaj'ögyii müid ajt nbocy ycixpi. Jesucristo jadu'n nipaady nej ajt ngöbixy mang huidibi müid nhuindzigiiyim Dios müid ajt nbocy ycixpi. ⁸ Tzoc tzinaayim müid huädz njot huädz nhuinma'ñ, jadu'n nipaady nej judíojäy co ajcxy amay'ajtcixy yi pascua xii. Tzoc yajtigooyim ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin yi jibic jot jibic huinma'ñ. Tzoc cuydunim Dios ytiy'ajt.

⁹ Ti nnijayiiygixy jayhuin co ca' huaad migüg'ájtigixy pinjaty huidibi tundigooyb müid töxyjäy ajcxy. ¹⁰ Ca' nan jadu'n nmina'ñich co tücci'yi mbuhuäctútcixipy yi naaxhuiñjäy ajcxy huidibi ca' ymibijccixy, huidibi tundigooygixp müid töxyjäydijc, huidibi ooy y'adzojccixy, huidibi ajcxy meetzp, huidibi ajcxy tzaadzech quipychech ojadajtcixp. Co ixypy tücci'yi mbuhuäctútcixipy yi naaxhuiñjäy ajcxy, copicy co ixypy miich ajcxy mbidzimigix ya naaxhuiñ. ¹¹ Jayhuin ti nijayiiygixy co ca' huaad mnaymigüg'ájtigixy müid yi jäy ajcxy huidibi naydijcigixp co ymibijccixy, je huidibi tundigooygixp müid töxyjäydijc, huidibi ajcxy ooy adzojccixy, huidibi ajcxy ojadajtp tzaadzech quipychech, huidibi ooy ycapxtigooygixy, huidibi ajcxy amügy jäy, etz huidibi ajcxy meetzp. Nañ ni ca' huaad mgaymujccixy m'uucmujccixy müid yi' ajcxy. 12-13 Com ca' yhuaadity co ich nyajciyöyipy nyajtecyöyipy yi jäy ajcxy ypocy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo. Dios ci'm yajciyöyam yajtecyöyam yi' ajcxy ypocy. Hue' janchtiy copicy

co miich ajcxy myajcïyöyïp myajteccyöyïp yi mibijcpïdijc ajcxy ypocy. Yajpïdzïmgïxp yi pocytumbi ma miich ajcxy.

6

Tzip capxy ma je juez ajcxy huidibi ca' ymibijccixy

¹ Pen xymïdundïgooyb tüg mibijcpi, ¿nej oy mnayjihuiyïi co nicxy mxïy yi mmïgüg ma yi tungmïdpi huidibi ca' mibijccixy Dios y'ayuc? ¿Cay jac'oy co myaj'abigïpy je mibijcpïdijc ajcxy, e jim y'oyïhuiyïpy je ayuc nej anajty ti xymïdundïgoy? ² ¿Nej ca' mnejhuiyigixy co yi jäy ajcxy huidibi Dios ti ypocyhuinméecxigixy, yi' ajcxy yajcïyöyamyb yajteccyöyamyb yi naaxhuiñjïy ajcxy ypocy huidibi ca' mijpïdaaccixy Dios? Pen miich ajcxy myajcïyöyïp myajteccyöyïp yi naaxhuiñjïy ajcxy ymïppocy, ¿nej co ca' mjajtçixy nej ajcxy myajcïyöyïpy myajteccyöyïpy yi mibijcpïdijc ajcxy ypocy huidibi ca' ytimymïj ytimycajeejity? ³ ¿Nej ca' mnejhuiyigixy co miich ajcxy myajcïyöyamyb myajteccyöyamyb ixti yi ángeles ajcxy ypocy? Pen miich ajcxy myajcïyöyamyb myajteccyöyamyb yi ángeles ajcxy ypocy, nïgi ca' chipity co ajcxy myajcïyöyïpy myajteccyöyïpy yi mibijcpïdijc ajcxy ypocy huidibi tzinaayb jugy'ajtp ma jadachambi xï tiempo. ⁴ Pen miich ajcxy mnaymïdundïgöoyigïxp, ¿nej co nicxy mbïdaaccixy yi mxïhuin ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yajpaady ma miich ajcxy myöymujccixy? ⁵ Jadu'n nnïmáaygixyich miich ajcxy, jaydébi mdzöydu'njïhuiyigixy mïd jada ycïxpi. ¿Nej ca' yajpaady ma miich ajcxy ni tüg yëydijc huijy ycuypï huidibi jëbi yaj'oyïy je capxy je ayuc ma je mibijcpïdijc ajcxy? ⁶ ¿Nej ooy jada ytimycopicyity co yi mibijcpïdijc ajcxy ñayxïhuiyigixy ma je tungmïdpi huidibi ca' mijpïdaaccixy Dios?

⁷ Co miich ajcxy mnayxïhuiyigixy ma cajp tungmïdpi, je' je tiy'ajt co ca' ajcxy mguydúngixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ¿Nej cay jac'oy co mnaymïmecxtújcigixipy, ca'ydi co mnayxïhuiyigixy? ¿Nej cay jac'oy co xytigöoyigixipy tijaty, ca'ydi co mnayxïhuiyigixy? ⁸ Ma yjapadyïi ixypy mnaymïmecxtújcigixy, chi miich ajcxy ac mibijcpïdijc naymïdundïgöoyigïxp, e nañ jadu'n mjanayméetzigixy ti ajcxy ymïd.

⁹ ¿Nej ca' mnejhuiyigixy co yi jäy ajcxy huidibi tundïgooyb, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my? Ca' mnayhuin'ïngixy, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my yi jäy ajcxy huidibi migapxtïgooyb töxyjäydijc, huidibi ajcxy ojadaajtp tzaadzech quipychech, huidibi ajcxy migapxtïgooyb ymïgüg ytöxyjc, huidibi ajcxy adöxyñi'aa. ¹⁰ Ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my huidibi ajcxy meetzp, huidibi

ajcxy tijaty adzojcp, huídibi ajcxy amügyjäy'ajtp, huídibi ajcxy capxtigooyb, etz huídibi ajcxy ayucmihuídijt capxmihuídijtp. Nidüg'ócüy yi jäy ajcxy huídibi jadu'n tundigooyb, ca' ajcxy it lugar pada'ñ ma Dios y'ane'my. ¹¹ Jadu'n anajty nijëjty miich ajcxy mdundigooygixy jecy'ajty, per co ti mmibijccixy Cristo, chi Dios ti xyhuinmecxy ajcxy mbocy, e ti yajhuäch je jibicpi ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz mnayyéjigixy amumdüjot ma Dios. Co miich ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin Jesús yxi e xy'adigüygixy xyjottigüygixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, paady ajcxy ti m' ahuimbijtcixy tudägy ma Dios yhuinduu.

Je tudägy'ajtin huídibi ijtp ma ajt ndzinaayin

¹² Janch tiy'ajt nej jäy ymínaangixy co jëbi huaad tungixy hueñtyijity huídibi ñijot'ajtcixyp. Per ca' tüg'ócüy huídibi jäy ajcxy tuñ y'oyjäygiidaacnity. Janch jadu'n jëbi pinjaty tunipy hueñtyijity, per ca' huaad ymímadägyii je huídibi ajcxy ytumyb. ¹³ Janch tiy'ajt nej jäy ymínaangixy co je jüxcy picy ytungbaady ma je jäy y'aa ymöx, e je aa möx ytungbaady müd je jüxcy picy ycixpi. Per Dios yajcödigooyamyb je jicxy picy, e nañ jadu'n yajcödigoya'ñ je jäy y'aa ymöx. Per nañ tiy'ajt co Dios ca' ti yaj'oyiy je yëydijc ñinücx, co midundigooyipy töxyjäydijc. ¹⁴ Dios ti yajjugypicy jadüg'oc üch ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy. Nañ jadu'n Dios müd ymic'ajt co xyajjugypigaanim jadüg'oc co anajty ti n'o'cim.

¹⁵ ¿Nej ca' mnejhuüy miich ajcxy co yi mninücx ajcxy Cristo yi' yje'? ¿Nej cay Cristo anajty midundigooybich co nñicxy müdmäyich yi töxyjäy huídibi jibic-huinma'ñ müd? ¡Ca' jadu'n y'óyity nimina! ¹⁶ ¿Nej ca' mnejhuüygixy co tüg yëydijc puhüägy tüg töxyjäy huídibi jibic-huinma'ñ tumb, tügity ajcxy y'ijtcixy? Com jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy, ma Dios jadu'n ymína'ñ: “Nimetz y'idaangixy jadu'n nej tügpi ninücx.” ¹⁷ Co tüg jäy müd y'ity yi Huindzin Jesucristo, huin'it je jäy yjihui'ñ ymic'ajt etz Dios yjihui'ñ ymic'ajt y'ijtcixy tú'cüy.

¹⁸ Ixmajtcixy je jibic-huinma'ñydunü, ca' mdundigooygixy müd töxyjäy ajcxy jibic-huinma'ñydumbi. Yi jacjadyii pocy huídi jäy ajcxy ytumyb, ca' yi' ajcxy midundigoy ninücx. Per co ytundigooygixy müd töxyjäy ajcxy, huin'it janchtiy yci'mninücx anajty ymidundigooygixyp. ¹⁹ ¿Nej ca' mnejhuüygixy co je Espíritu Santo huídibi Dios xymooyim, ti chinaydacpicy ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ? Paady ycixpi miich ajcxy ca' ci'm nay'ané'migixy. ²⁰ Tzohui Cristo ti cojuy miich ajcxy mbocy, paady ycixpi ooy ycopicyity co oybi mdüngixip müd mninücx, jigix Dios cömay y'idipy müd co oy anajty ti mdungixy.

7

Capxhuijin ma je pijcin

1 Cham n'adzohua'ñich je huídibi miich ajcxy ti xyaj'amidoobich ma je necy huídibi ti xyajniguéjxcixyich. Oy jadu'n co tüg yéydijc ca' ypigipy. 2 Per com may yéydijc huídibi ooy ytundigoya'ñ miid töxyjäydijc, paady ycixp jac'oy co nidüg nidüg yéydijc pigipy e miid'idipy yci'mdöxyijc. E nañ jadu'n jac'oy co nidüg nidüg töxyjäy ypigipy, e miid idipy yci'm ñäy. 3 Copicy je yéydijc chinähuiipy miid ytöxyijc nej ypadyii, nan tim jadu'n je töxyjäy chinähuiipy miid ñäy nej ypadyii. 4 Com je töxyjäy ca' ane'my yci'mninïcx, hue' ñay'ané'migixy miñ xyipy. Nañ jadu'n je yéydijc ca' ane'my yci'mninïcx, hue' ñay'ané'migixy ymiñ xyipy. 5 Ca' huaad je yéydijc nimay je töxyjäy co ca' miid mähua'ñ miid poocha'ñ. Nañ jadu'n je töxyjäy ca' huaad nimay je ñäy co ca' miid mähua'ñ miid poocha'ñ. Jëbi janchtiy minaaity ñay'ayuc-huinjihuygixy co amay'adaangixy co Dios mibijctzohuaangixy ycapxtägaangixy. Co Dios mibijctzoohuin myajmáygixipy, huiñ'it jëbi máagixni pócxixni agujc jotcuje, ca'ydi je mujcu' mimadägyii ajcxy.

6 Jada je' tiy'ajt nej jëbi yéydijc müddzinäy ytöxyijc, hue' jada capxhuijin, ca' jada y'ané'minity. 7 Jadu'n njadzocyich co miich ajcxy ixypy m'ijtcixy adüg jadu'n nej n'ityich adüg. Per Dios ti xymooyim nidüg nidüg ngi'mhuinma'ñ ngi'mmic'ajt. Paady ji canaagnax jäy yhuinma'ñ, e nidüg nidüg miid yci'mhuinma'ñ nej ytunaangixy, pen pigaangixp o ca' ypiigaangixy.

8 Jada ayuc nyajniimaaybich yi adügtijc etz yi co'ögytjic ajcxy. Jac'oy co ajcxy huen tzinaaygixy adüg, jadu'n nej iich ndzinäyich. 9 Pen ca' ajcxy mimadäga'ñ yi chinaayin adüg, etz nijot'ajtcixy co ypiigaangixy, jac'oy co ypijcxixipy. Com jac'oy co ypijcxixipy ca'ydi co cuydúngxixipy ninïcx chojcin.

10 Jada ayuc nyajniimaaybich huídibi ajcxy ti ypijccixy. Ca' y'oyity co töxyjäy tüg ixmach yi' ñäy. Nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús xymooyim jada ane'min. 11 Co tüg töxyjäy ixmach ñäy, copicy co huen tzinäy adüg, e ca' huaad ypicoy miid huingbi yéydijc. Jëbi janchtiy jadüg'oc pudigiy ñäy. Nañ jadu'n ni ca' y'oyity co tüg yéydijc ixmadzip ytöxyijc.

12 Ich jada ngi'm'ayuc jada huídibi nyajniimaaybich je jacjadyii mibijcpidijc. Yi Huindzin Jesús ca' ti ane'min yecy miid jadyaabi ycixpi. Pen tüg yéydijc mibijcp tzinay miid tüg töxyjäy huídibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy, pen je töxyjäy jadu'n jotcuje jacmüddzinähua'ñ je yéydijc. 13 Nañ tim jadu'n co tüg töxyjäy

huidibi mibijcp tzinay müd tüg yëydijc huidibi ca' mijpidägy Cristo, jac'oy co ca' ñay'ixmájtzigixipy pen je yëydijc jotcuyc jacmüddzinähua'ñ je töxyjäy. ¹⁴ Je töxyjäy ñäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajnihuäch müd co ytöxyijc ti mijpidägy Cristo. Nañ jadu'n je töxyjäy huidibi ca' mijpidägy Cristo, jadu'n yi' nipaady nej jäy huidibi ypocy ti yajnihuäch müd co ñäy ti mijpidägy Cristo. Pen ca' ixypy yjadu'nity, yi' ajcxy y'ung y'anäg, hue' ixypy nipaady nej jäy ajcxy y'ung huidibi ca' mibicy. Per com ti je yëydijc etz je töxyjäy yajpocyñihuächyii, nañ jadu'n je y'ung ajcxy ti yajpocyñihuächyii. ¹⁵ Per pen je yëydijc huidibi ca' mibicy Cristo ca' müddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ytöxyijc huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmájtzigixy. Nañ jadu'n co je töxyjäy huidibi ca' mibicy Cristo, e ca' müddzinähua'ñ ni jadu'ñyi yi' ñäy huidibi ti mibicy Cristo, huin'it jëbi ñay'ixmájtzigixy. Com Dios jadu'n tzocy co jotcuyc ñaymüddzináayigixipy. ¹⁶ Jëbi ñay'ixmájtzigixy com je töxyjäy ca' tiydudägy ñejhuüy pen mimadacy yñäy yajmibigipy Cristo. Nañ jadu'n je yëydijc ca' tiydudägy ñejhuüy pen jëbi ytöxyijc yajmibigipy Cristo.

¹⁷ Oy ixypy ñejity jada tiy'ajt cuydungixy. Copicy co nidüg nidüg müch ajcxy mdzinähuiipy mjugy'adipy jadu'n nej Dios ti xyajni'ixiygixy mdzinaayin mjugy'ajtin, e jadu'n nej anajty myajpatcixy co Dios xyhuin'ixy jëbi mmibigipy Cristo. Yi jadu'mbi ane'min nyaj'ixpijcpyich yi mibijcpidijc ma tüg tüg cajp. ¹⁸ Yi jäy huidibi ti yajtiy'ajttiy jayijp, e Dios yhuin'ixyii jac'axam, huen jadu'nity, ca' huaad yajtigoy je iixpejt nej ti yajtiy'ajttiy. E yi jäy huidibi ca'ni yajtiy'ajttiy e ti yhuin'ixyii Dios, huen jadu'n y'ity, ca' ycopicyity yajtiy'ajttihuipy. ¹⁹ Ca' ytimyñejity pen müch ajcxy ti myajtiy'ajttiy, o pen ca'ni myajtiy'ajttiygixy. Huidibi copicyip, mguyduunip ajcxy Dios y'ane'min ycötujcin. ²⁰ Nidüg nidüg mibijcpi huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios ajcxy yhuin'ijxyi. ²¹ Pen müch anajty codoogiy tumb ma tüg jäy co Dios ti xyhuin'ixy, ca' mdajy may müd yi' ycixpi, hui'm müd mhuindzin. E pen mhuindzin a'ixiyb co mbidzima'ñ ahuätztuum, jëbi mbidzimy ma codoogiy anajty m'ity. ²² Pinjaty codoogiy ijtp ma yhuindzin co mibicy ajt nHuindzin Jesucristo, chi Jesús yi' yajnihuädziectüdyii ma yi pocy y'ane'myii. Pinjaty tungixp yci'ndung, co mibicy ich ajt nHuindzin Jesucristo, chi jadu'n nipaady nej jihuiy codoogiy y'ity ma Cristo. ²³ Tzoohui ooy Jesucristo xycojuuyi müch ajcxy mbocy, paady ycixpi cuydungix ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. E ca' mguydungixy naaxhuiñyjäy ajcxy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ajcxy xpidägip ma pocy xy'ane'mgixy. ²⁴ Migügtijc ajcxy, nidüg

nidüg mibijcpi, huen ijtcixy nej anajty yajpatcixy co Dios yhuin'ijxi ajcxy.

²⁵ Jada ayuc nyajnimaaaybich yi mibijcpidijc huidibi ajcxy adüg yajpatcixp. Je Huindzin Jesús ca' ti tiy'ajt ahuing ti xymöyich müd miich ajcxy ycixpi. Hue' ajcxy nyajnimaaayb ahuing je huinma'ñ huidibi nmüdich. Com Dios ti xypa'ayooyich, paady ycixpi jëbi mgöbigipy ajcxy iich n'ayuc iich ngapxhuijin. ²⁶ Jadu'n huinma'ñ nmüdidyich co jac'oy co nidüg nidüg mij'anäg huen jac'ijtcixy nej yajpatcixy. Müd co tzaachypi ayo'n nminajxim nyajnajxim jadachambi xii tiempo, paady ycixpi ngapxhuijyich jadu'n. ²⁷ Pen mbijcyp tüg töxyjäy, müddzina'. Pen ca' ti picy tüg töxyjäy, jac'oy co ca' mbigipy. ²⁸ Pen ti mhuinma'ñ mbidägy co mbiga'ñ, jëbi mbicy, ca' anajty mdundigoy co mbigipy. Nañ jadu'n tüg töxyjay mutz'anägnip ca' anajty ytundigoy co ypigipy. Janch tiy'ajt jada co yi' ajcxy huidibi pijccixp ypadamyb ajcxy jotmay ma chinaayin. Paady ycixp ti nnimaaygixy co jac'oy co ca' mbijccixipy, e ca'yd'i ti jotmay mbáatcixipy.

²⁹ Migügtijc ajcxy, jada njacyajnimaaaygixpy. Hueeni xii tiempo njactzinähuaanim ya naaxhuiñ. Jadu'n nej je xii je tiempo yjacnixni miich ajcxy pinjaty ti ypicy, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mdöxijc ajcxy müdity. ³⁰ Miich ajcxy huidibi yaaxp etz ayo'n jihuiyb, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ayo'n müdity. Miich ajcxy huidibi xondacp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' mxondaaccixy. Miich ajcxy huidibi ajuuyb adoocp tzinaaygix jadu'n nej ixypy ca' ti ajcxy müdity. ³¹ Miich ajcxy huidibi mic'ajt comeeñ'ajtp, tzinaaygix jadu'n nej ixypy ajcxy ca' ti mgomeeñity.

³² Hue' ndzocyich co ca' ti jotmay miich ajcxy mmüd'adipy ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin. Yi jäy ajcxy adügpi ymijottigooyb ajcxy je Huindzin Dios ytung, yajjäygidäga'ñ ajcxy je Huindzin Dios. ³³ Je tiibi ajcxy ypijccixy, chi ymijottigooyb ajcxy yi' ytung ya naaxhuiñ, jadu'n nej jëbi yajjotcuyc'ajtcixy ytöxyijc. ³⁴ Nañ tim jadu'n tigachjaty yhuinma'ñ müdity je töxy'anäg huidibi ti ypicy. Je töxy'anäg adügpi ymijottigooyb Dios ytung, etz yecy ñinïcx etz yjihuiñ ymic'ajt cixyjot huinijot ma ajt nHuindzin Jesucristo. Per je töxy'anäg huidibi ti ypicy, hue' je' ymijottigooyb ti ga ti ya naaxhuiñ, jadu'n nej huaad jäygidägyii ñäy.

³⁵ Jada jadu'n ti nyajnimaaaygixy müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Ca' nan tzipjaty ane'min ti nmooygixy. Jadu'n ti ngapxhuijcixy jaydëbi jotcuyc mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy, etz jaydëbi ajcxy amumdügjot mdungixy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung, e ca' mdungixy ametz jotmetz.

³⁶ Pen ji pin jotmay müdity müd ñix ycixpi, müd co yxi yjimijt ti yujc-huäcni, jada je' ooy ytimycapxpaadyity, jëbi tuñ huidibi y'a'ixiyyb jac'oyip, jëbi ypicy, ca' yi' ypocyity. ³⁷ Pen ji pinjaty ñix yhui'ma'ñ jaybicy, e ca' pin ycohuanïyii, nañ ni pin yca'adugyii co tuñ nej tzocyin, e ñijot'ajtyp tudägy'ajt janch cixygot huinijot co yñix yhui'ma'ñ jaybicy, oybi anajty ytumyb. ³⁸ Je jäy huidibi yñix yajpijcp, oybi anajty ytumyb, e pinjäy yñix cayajpijcp, niği anajty oybi tuñ ca'ydi co ypiğipy.

³⁹ Copicy co je töxyjäy müddzinähuiipy yi' ñäy mabaad yñäy yjugy'aty. Co janch anajty yñäy y'ögy, huin'it jëbi ypiğipy müd huingbi, pen jadu'n anajty najtztzogiy. Hue' janchtiy copicy co piğipy je pin mibijcp je Huindzin Jesucristo. ⁴⁰ Ooy niği je töxyjäy co'ögypı aguyc jotcuyc chinähuiipy yjugy'adipy pen ca' ypiğictigach, jadu'n nmüdidyich nhuinma'ñ, e nmınaambich co naybaatip ich nhuinma'ñ müd je tiy'ajt huidibi je Espiritu Santo yejcp.

8

Je tzüch huidibi ajcxy yajhuindzigiyb quipychech

¹ Jadüg nax, jada ayuc ajcxy nyajnijayiyb ma yi tzüch ymiñ huidibi jäy ajcxy yajhuindzigiyb tzaadzech quipychech. Janch tiy'ajt co nidüg'óciy ich ajt nmüd'ajtim ixpijcin. Per pen ooy mij nayjihuiyim ajt n'ixpiçyity, chi amij agix nayjihuiyim. Per pen naychojcin nayjihuiyim nidüg nidüg, huin'it nyajyeecim nmibijcin. ² Pen ji nidüg ma miich ajcxy ñaydijyii co y'ixpiçyity, ca'ni yi' jajtäy ixpijcin huidibi jaccopicy yjadipy. ³ Co tüg jäy yajmij'aty Dios, Dios ñejhuiyb nej jada jäy ygot yhuinma'ñ müdity.

⁴ Jadu'n jada je tiy'ajt maabi je tzüch huidibi jäy ajcxy ti yajhuindzigiygixy tzaadzech quipychech ajcxy. Nejhuiyim co yi tzaadzech yi quipychech ca' ti jugy'ajtin müdity. Ji tügpajc Dios huidibi tzinaayb jugy'ajtp. ⁵ Janch tiy'ajt co yi naaxhuiñjäy ajcxy Dios'ajtigixy canaagnax huidibi yajpatp tzajpcix etz ya naaxhuiñ huidibi ca' Diosity. Etz nañ tiy'ajt co may yhuindzin'ajtcixy huidibi ca' yhuindzinity. ⁶ Per ich ajt n'ojadajtim tügpajcpi Dios, je Dios Teedy. Je Dios Teedy coj macx tüg'óciy huidibi ji'ajtp. Müd yi' ycixpi ich ajt ndzinaayim njugy'ajtim. Nañ tim jadu'n nmüd'ajtim tügpajcpi ajt nHuindzin Jesucristo, e yi' huijtz'ijtaayb tüg'óciy tijaty huidibi ji'ajtp, e nañ yi' ajt xyhuijtz'ijtim.

⁷ Janch tiy'ajt co yi tzaadzech quipychech ca' ti mic'ajt müdity, per nije'jity mibijcpidijc ca' huinjihuiy jada tiy'ajt. Nijëjity ajcxy jecy'ajty ooy huindzigiygixy tzaadzech, ixti chambaadni tijcixy co yi tzüch huidibi jäy müd huindzigiy tzaadzech, tzaadzech yi' yje'. Co ajcxy tzüdcixy yi jadu'mbi

tzüch, jibic nayjihuiyigixy, nayjihuiyigixy nejjihuiy ti ytundigooygixy. Ca' tiydudägy y'ijtcixy ma ymibijcin. ⁸ Ca' Dios xycöbigaanim müd je' ycixpi co ti njicxim ti ndzüdzm tijaty tzüch, o müd co ca' ti njicxim ca' ti ndzüdzm tijaty tzüch. Nañ tim jadu'n Dios ca' oybi xymöhuaanim müd je' ycixpi co ti njicxim ti ndzüdzm ti tzüch, o müd co ca' ti njicxim ca' ti ndzüdzm tijaty tzüch. ⁹ Oy Dios a'ixiy co jëbi ndzüdzm huenhidibi tzüchity. Per müd je migügtijc ycixpi hidibi ca' tiydudägy müdity ymibijcin, tzoc naygüend'ajtim ca'ydi je' jibic yñayjihuiyii müd hidibi ich ajt ndunim. ¹⁰⁻¹¹ Tzoc ocpidaacim co müch ajcxy mnejhuiy je tiy'ajt, e xy'ixipy tüg migüg co mgay m'uucy ma tüg mesa jiiyby tigoty me je tzaadzech y'ity. Ca' jecyity co jada jäy hidibi ca' tiydudägy müdity ymibijcin, etz co xy'ixpaadipy jiiyby, huiñ'it je' cöbigañ je tzüch hidibi huindzigi'ñ'ajtp. E jadu'n yhuimbizimy co müch jibic ijxpejt ti myecy müd yi m'ixpijcin ycixpi, com yi mmigüg ti ytundigoy müd hidibi müch ti mduñ. E Cristo ti y'ögy müd yi' ypocy ycixpi nañ jadu'n. ¹² Co tüg mibijcpi jibic nayjihuiyii müd co ti xy'ixy ma je caydac mdzüch je tzüch hidibi jäy ajcxy yajhuindzigi'yb tzaadzech, müch anajty tundigooyb müd Cristo ytiy'ajt, müd co yi mibijcpi jibic ñayjihuiyii. ¹³ Paady ycixp ca' ndzüdza'ñich ni mina tzüch hidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtip. Pen jadu'n nduñich, jibic ijxpejt anajty nyejcpyich ma nijëjity migügtijc, e chi yi' ajcxy yhuinma'ñytigoya'ñ.

9

Je tung hidibi Pablo paatip

¹ Janch janch co jëbi nduñich huentiijity hidibi ndzojcpich. Nañ jadu'n janch co Jesucristo ti xyajñibicyich jada apóstol tung. Etz janch co ti n'ixyich ajt nHuindzin Jesucristo. Nañ jadu'n janch co müch ajcxy ijxpejt'ajtp ma ich ndung, com ti ajcxy mmijpidaaccixy je nHuindzin'ajtim Jesús y'ayuc hidibi ti ngapxhuäcxyich ma müch ajcxy. ² Ca' jécyity co jacjadyii jäy ajcxy ca' xycöbigañich jadu'n nej Jesús xy'apóstol'adyiiijich. Per com müch ajcxy ti mmijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo, etz müch ajcxy mmibijcin nidiy'ajtp co Jesús ti xyajñibicyich jada tung, paady ycixpi copicy co ich müch ajcxy xycöbigipyich jadu'n nej Jesús y'apóstol.

³ Jadu'n n'adzohuimbityich yi' ajcxy hidibi jibic xyñigapxip ich ndung. ⁴ Com Jesucristo xyajñibijcich jada tung co ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi xypatpich jadu'n co je mibijcpijic xymöhuibich ngaayin n'uucin. ⁵ Nañ jadu'n xypaatpich co nmüd'adipyich tüg ndöxyijcich hidibi

mibijcp, etz huidibi nmüdhuididipyich tim jadu'n nej yi jacjadyii apóstol ajcxy müdity, etz je Huindzin Jesús y'uch ajcxy müdity, etz Pedro. ⁶ ¿Nej miich ajcxy mmınaangixy co iich etz Bernabé nimejtzpajc ca' iich ajcxy huaad ixmajtzcixy yi ndungich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt? ⁷ ¿Huidibi soldado yi' ma je ejercito ci'm ygasto cojuy? ¿Pin ji cam nidungiyb, e ca' jücxipy je huidibi ti yaj'ity? Pin ychibo cuend'ajtp, ¿e ca' ügipy je chibo yleche? ⁸ Ca' miich ajcxy mina'nipy co jäy y'ayuc jada. Nañ jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy tim jadu'n nej nmına'ñich. ⁹ Com jaybety jadu'n ymiñ ma Moisés ñecy, ma Moisés jadu'n ymına'ñ: "Ca' huaad huajyuub y'ajen mbidaaci ma yam ten moody yi trigo co yajpajc'aty." ¿Nej jëyi müd huajyuub ycixpi Dios jadu'n ymına'ñ? ¹⁰ Canan jëyi müd huaj yuub ycixpi Dios jadu'n ymına'ñ. Nañ jadu'n Moisés jaybejty jada tiy'ajt müd iich ajt ycixpi. Com yi jäy ajcxy huidibi naaxjidzijtzp, etz yi' ajcxy huidibi trigo yajpajc'ajtp, hue' ajcxy yjijp'ijxyp co padaangixy je moc tim huidibi ajcxy ti nidungiy. ¹¹ Nañ jadu'n iich ajcxy huidibi Jesús ytung tuunip, ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e miich ajcxy oybi ti mbaatcixy ma Dios. ¿Nej ca' jadu'n y'oyity co nbaadyich meñ etz jicxy picy müd ndungich ycixpi? ¹² Pen jacjadyii Dios y'ayuccapxhuäcxpi ti paatcixy meñ etz jicxy picy ma miich ajcxy müd ytung ycixpi, ¿nej ca' jëbi nigi iich nbaadyich meñ etz jicxy picy müdich ndung ycixpi? Oy njamüdidyich je mic'ajt nej nja'ane'mgixy co xymöhuibyich ajcxy meñ etz jicxy picy müd iich ndung ycixpi, per ca' jadu'n ti n'ane'mgixy. Jadu'n iich tzaachypi nyajnajxich jim ma miich ajcxy, jaydëbi jäy ajcxy cöbijccixy Cristo agujc jotcujc ca' ti adzijpin. ¹³ Mnejhuüyb miich ajcxy co yi' huidibi ajcxy tumb ma Dios ytijc, paatcixy ninigoobi caayin uucin. Nañ jadu'n yi' pin ajcxy huidibi iyujc yajhuindzigüyb Dios, paatip ajcxy je huindzigi'ñ tzüch. ¹⁴ Nañ jadu'n je Huindzin Jesucristo ane'my co huen yajcaaygixy yaj'uuccixy etz mooygixy yhuit ytucx yi' ajcxy huidibi capxhuäcxcixp yi' y'ayuc ytiy'ajt. ¹⁵ Iich ca' ti nyajtuñich jada mic'ajt jada ane'min huidi nmüdich. Nañ jadu'n ca' jada ayuc nyajnijayüygyxy, müd co ndzocy co pada'ñich tijaty ma miich ajcxy. Jacjotcujc co n'ögibich müd yuu, ca'ydi co n'ané'mibich caayin uucin ma miich ajcxy, e jadu'n tzöydu'n nbáadibyich jadu'n nej cham naygömayijich, müd co ci'm nnayyajcayijich müd ndungich.

¹⁶ Com ca' huaad naygömayijich co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Müd co Cristo xyvajnibijcich jada tung, paady ycixpi copicy ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. Ayo'n nbadaamybich, pen ca' ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc. ¹⁷ Pen ngi'mdzójcinich ycixpi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, njijp'ijxypich ixypy co

jäy ajcxy xymijuyipyich. Per ca' yjadu'nity. Hue' janchtiy je Huindzin Jesucristo xyajnibijcich jada tung, e paady nduñich yi' ytung. ¹⁸ ¿Ti muju'ñ nbáadibich müd ndungich ycixpi? Nbaadibich jotcujc'ajtin co ngapxhuäcxibich Cristo y'ayuc jadu'ñyi, ca' ymeeñgyixyity. Ca' nyajtuñich je ane'min huidibi Cristo xymóyich müd caayin uucin ycixpi.

¹⁹ Ca' ji ni pin jäy mic'ajt müdity jaydëbi xy'ane'myijich. Oy ixypy ytimyñejity ti nnyabidägyijich müd ñch njot nhuinma'ñ jadu'n nej jihuïy tüg'óciy jäy ajcxy xy'ane'myich. Jadu'n nduñich jaydëbi jac mayjäy ajcxy nyajmibigipyich Cristo. ²⁰ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi judíojäy, hue' naybidägyijich judíojäy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Co ngapxhuäcxyich Cristo ma yi judíojäy ajcxy huidibi cuydumyb yi' ajcxy ycötujcin etz ycostumbre, nañ jadu'n ñch nguyduñich yi' ajcxy ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ooy yjanchity co ca' yi judío ycötujcin etz ycostumbre xy'ane'myich. ²¹ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy. Ca' nan nminaambich co ca' nguyduñich Dios ytiy'ajt. Hue' njatytimycuydumybich Cristo ycötujcin, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. ²² Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi' ajcxy huidibi ca' tiydudägy ymibijccixy, chi naybidägyijich jadu'n nej yi' ajcxy, jaydëbi nyajmibicyich ajcxy Cristo. Ma nidüg'óciy jäy ajcxy ma ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, chi nbidägyich njot nhuinma'ñ nej yi' ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity, jaydëbi nijëjity ajcxy nyajmibicyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. ²³ Jadu'n nduñich tüg'óciy müd Cristo y'ayuc ycixpi, je ayuc nej jëbi jäy ajcxy y'alma ñidzoocixy. Jadu'n nduñich, jaydëbi nbaadyich je jotcujc'ajtin etz oy'ajtin huidibi nbaatim nidüg'óciy co nmijpidaacim Cristo.

²⁴ Mnejhuñgyixy co jäy ajcxy ñayboyicquípigixy co premio padaangixy, huin'it nidüg'óciy ajcxy ñaymic'ixigixy, per tügpaic huidi je premio patp. Nañ jadu'n miich ajcxy mijottigoogyix cuydungix Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi Dios xymóoygixipy ajcxy tüg premio. ²⁵ Tüg'óciy pinjaty nayñ'ixiipy co ñay'ixquipxáangixy ma iyihuijin, ooy ñayguend'ájtigixy mic, jigix jëbi ymadaaccixy co ganar'adaangixy premio huidibi ca' huin'ixi ajcxy mi'ijtcixy. Pero ñch ajcxy Dios y'ayuc capxhuäcxy, yi' ñch ajcxy mijottigoogyixy nganar'adaangixyich huidibi ca' nimina ycixipy ytigoyipy. ²⁶ E jadu'n ñch ndung mijottigooyich, ca' yhuimbizity agoodzity, jadu'n nejihuïy ngoxich e nipin ca ypegyii. ²⁷ Nnaychaachytumybich ngi'mninicxich, jaydëbi ngi'mninicx ycapxymidooyich. Jadu'n nduñich co ti ngapxhuäcxyich Cristo ma je mayjäy ajcxy, ca'ydi

nyajtigoyipyich nbremio huidibi Dios xymöhuambich.

10

Capxhuijin ma yi pin ajcxy jac-huindzigiyb quipychech

¹ Com ndzojcy pich co miich ajcxy migügtijc mnejhuüygi xipy co ajt nmij'ap nmijteedy müd yhuüdjity Moisés co Dios nidüg'óciy ajcxy cuend'ajttay, huinhuoy jecy'ajty müd tüg joc. E nañ jadu'n Dios yajnihuañ yajtzoocy nidüg'óciy ajcxy ma ymidzip co ajcxy yajnajxy je tzaptz mejy cujc'amy. ² Co nidüg'óciy ajcxy panicy je joc, e co ñidzoocay ajcxy nidüg'óciy ma je mejy, hue' nidüg'óciy ajcxy cöbijcy Moisés y'ane'min, e jadu'n nipaady nej jihuiy ni'amugí ajcxy yñibejty müd Moisés yxii. ³ Nañ jadu'n nidüg'óciy ajcxy caay jüxcy je maná huidibi Dios anajty yejcpy, choñ je' anajty tzajpjoty. ⁴ Etz nañ jadu'n y'uuc ajcxy nidüg'óciy je nii huidibi Dios anajty yejcpy, com y'uuc ajcxy je nii huidibi yajpidzim ma je tzaa. E je tzaa hue' je' anajty Cristo, e paady Cristo ymüd'ijtpy etz ypubejtpy ajcxy anajty nidüg'óciy. ⁵ Oy ajcxy Dios ooy yjapubejti, e ni may ajcxy ooy Dios yajjotma'ty, etz jahueen ajcxy yca'öctay jim migtigüduum jecy'ajty, com ca' Dios jäygidacy je' ajcxy yhuinma'ñ.

⁶ Jadu'n nej je ayo'n yjajti müd ajt nmij'ap nmijteedy jecy'ajty, je' iixpejtíp ma iich ajt, ca'ydi n'adzojcm tijaty jibicpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy adzojccix jibicpi. ⁷ Nañ jadu'n ca' yhuaadity ca' y'oyity co miich ajcxy m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech jadu'n nej nijëjity ajt nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty. Com jadu'n yjabyety ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ixtactay je jäy ajcxy caaybi uucpi, e huin'it ajcxy ypidigy etz ytigüygixy iyüybi ejtzpi." ⁸ Nañ jadu'n ca' y'oyity co ndundigooyim müd töxyjäy ajcxy jadu'n nej nijëjity nmij'ap nmijteedy tuñ jecy'ajty, e iipx tugüg mil ajcxy y'o'cy tüg xüibi. ⁹ Nañ ni ca' y'oyity co njot'ijxim nhuinma'ñ'ijxim iich ajt nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy idiich jecy'ajty, e may ajcxy tza'ñchüdzi, e ytigooy ajcxy yjagy'ajtin. ¹⁰ Nañ ni ca' y'oyity co nnigapxim ni'ojüyim Dios, jadu'n nej nijëjity ajcxy idiich jecy'ajty, e müd je' ycixpi Dios y'ángel yaj'o'cy mayjäy ma yi' ajcxy.

¹¹ Tüg'óciy yi' jadu'mbi ayo'n yjajti müd ajt nmij'ap nmijteedy, e jabyety yhu'i'my ma Dios ñecy, jigix n'ijxpejt'ajtim, e jadu'n tiy'ajt nbaatim, ca'ydi ndundigooyim müd Dios, iich ajt pinjaty tzinaayb ma jadachambi xii jadachambi tiempo huidibi janch tim huíngónip ma Dios yajcixa'ñ yajtigoya'ñ jada naaxhuiñybi. ¹² Com nmüd'ajtim je tiy'ajt nej nmij'ap nmijteedy ajcxy ytundigooy, paady ycixp pinjaty yci'mhulinma'ñ pidacp co ooy mic'ajt müdity ma ymibijcin,

huen naygüend'adyii, ca'ydi ytundigoy etz ypocycähuipy ma Dios. ¹³ Tüg'óciy tzaachypí ayo'n, jot'ijxin huinma'n'ijxin huidibi miich ajcxy mminajxyp myajnaxyp, nañ jadu'n jacjadyii mibijcpidijc ajcxy minajxcixy yajnajxcixy. Per yajmij'ajtcix jot'amij'ajtcix Dios, com Dios ca' a'ixihuip co mjacminájxcixipy mjacyajnájxcixipy tzaachypí ayo'n anaxy huidibi ca' ajcxy mmimadäga'n. Co anajty tzaachypí ayo'n mminajxcixy myajnajxcixy mictägy, huin'it Dios xymöhuipy ajcxy huinma'n' jadu'n nej jëbi mminaxtaygixy myajnaxtaygixy yí tzaachypí ayo'n.

¹⁴ Paady miich ajcxy migügtijc, huidibi ooy ndzocy njihuïyich, ixmajtzcixy ca' m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech. ¹⁵ Nyajmüdcapxy nyajmüdmüydacpy ajcxy jadayaabi ayuc, com nejhuïybich co miich ajcxy ooy oy huinma'n' mmiidity. E jëbi ci'm mhuinmaaygixy pen tiy'ajt jada ïch n'ayuc, o pen ca'. ¹⁶ Ma je "Santa Cena" co nyajnaxim Dioscojuyip ma Dios müd je ügy, e n'uucim. Je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo ti xyajtügmüjcm ajt njot nhuinma'n' co yajcruudzpejti etz ñi'py yteemy yojcy müd ajt nbocy ycixpi. Nañ jadu'n ma je "Santa Cena" co ndujchuäcxim, e ngaayim je tzajcaagy, je' je' ñidiy'ajt'ajtpy co Cristo xyajtügmüjcm ajt njot nhuinma'n' müd ñinïcx co ñaygïyejci ma ymidzip huen yajcruudzpedyii. ¹⁷ Oy ajt ooy njanimaayity, per nidüg'óciy ïch ajt ngaayim je tügpí "Santa Cena" tzajcaagy. Jada tzajcaagy tüg yí, paady ycixpi tügpicy jäy ïch ajt, e jadu'n ïch ajt nipaady nej tügpí ninïcx.

¹⁸ Oc-huinmaaygixy miich ajcxy yí Israel jäy ajcxy, co ajcxy tzützcixy je huidibi ajcxy yajhuindzigïyb Dios, chi ajcxy naydücmüjcgixy müd Dios ycixpi ma je Dios ojadajtcac. ¹⁹ ïch nmína'ñich co yí tzaadzech ca' ti mic'ajt müdity, e nañ jadu'n yí tzüch huidibi yajhuindzigïyb tzaadzech ca' jac nïgi oy'ajtin müdity, ca'ydi jac huidibi tzüch. ²⁰ Jadu'n nmína'ñich, co yí jäy ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios, co ajcxy yejccixy yhuindzigi'ñ, hue' ajcxy yajhuindzigïyb ca'oybi, e ca' Dios ajcxy yajhuindzigi'y. E ca' ndzocyich co miich ajcxy migügpigipy je ca'oybi. ²¹ Co miich ajcxy m'uuccixy je ügy ma je "Santa Cena", ca' huaad m'uuccixy je ügy huidibi ca'oybi ajcxy yhuindzigi'ñ'ajtpy. Etz co mgaaygixy je tzajcaagy ma je "Santa Cena", ca' huaad mgaaygixy je tzajcaagy huidibi ca'oybi yhuindzigi'ñ'ajtip. ²² ¿Nej tzoc yajjotma'tim yí Jesucristo? ¿Nej jacmic'ajt müd jada' ïch ajt, ca'ydi yí?

Je tzojcin huidibi tüg mibijcpi huaad tuñ müd ymigüg

²³ Janch tiy'ajt nej jay ymínaangixy co jëbi huaad nduñich huentijity huidibi nijot'ajtpyich, per ca' tüg'óciy nmigügtijcich

jäygidaccixy huidi ndumybich. Janch jadu'n jëbi huaad nduñich huentiijity huidibi nijot'ajtpyich, per huidibi ndumybich ca' tüg'óciy xypubetyich ma ñch nmibijcin. 24 Ca' y'oyity nnijot'ajtim ngi'm'oy'ajtin. Oy co nbubejtim nbudigiim nmigügtijc.

25 Jëbi ajcxy mdzüch huen ti tzüch huidibi yajtoocp ma je mercado. Ca' ajcxy myajtiihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jibic mnayjihuiiyigixy. 26 Com Dios y'ayuc jadu'n ymina'n: "Je Huindzin Dios yi' nihuindzin'ajtp je naaxhuiñybi, etz ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy huidibi ji yajpatp."

27 Pen jim pinjaty huidibi ca' ymibicy, xyajnihuohuüy tüg caayin uucin ma yi' ytijc, e pen ti mhuinma'n mbidägy co nicxy mgaya'n ma yi' ytijc, oy co mgaayipy mdzüdzip huentiijity huidibi ajcxy xymooyb. E ca' mnidihuipy myajtiihuipy ma je tzüch chooñ, ca'ydi jac pinjaty jibic ñayjihuiiyii müd huidibi ti mduñ. 28 Per pen je jäy xyñimaayb: "Jada tzüch ti jäy yajhuindzigiy tzaadzech." Pues ca' mdzüdzip je tzüch, jigix ca' jibic ñayjihuihuüyb je migüg huidibi ti xyñimäy co je tzüch ti yajhuindzigiy tzaadzech. 29 Hue' nimiydacypich je mmigüg huidibi jibic nayjihuihuüyb pen miich mdzu'chpyi tzüch huidibi tzaadzech yhuindzigi'ñ'ajtp. Ca' nnimiydägyich nej miich ci'm mnayjihuiiyii. Ca' yjegyity co nijëjity jäy xyñimähuibich: "¿Na'amy co xycapx'adujcich tijaty nigoob müd co huingbi jäy jibic ñayjihuiiyii müd jëgixpi? 30 Pen nyanajxypich Dioscojuyip müd tijaty ycixpi huidibi ngaaybich n'uucypich, ¿na'amy co xyñigapxa'ñich xyñi'ojhua'ñich co ti ngay ti n'ügyich tijaty?" 31 Paady ycixp huentiijity huidibi mdungixyp, pen mgaaygixyp m'uuccixyp, o jac ti ga ti mdungixy, tungix tüg'óciy müd Dios y'oy'ajtin ymij'ajtin ycixpi. 32 Ca' mdúngixipy tijaty huidibi yi judíojäy ajcxy müd huing ñayjihuiiyii. Ca' mdúngixipy tijaty huidibi yi griegojäy ajcxy müd huing nayjihuiiyii. Etz ca' mdúngixipy tijaty huidibi yi mibijcpidijc ajcxy müd huing ñayjihuiiyii. 33 Tüg'óciy huidibi ndumybich, hue' nduñich jigix tüg'óciy jäy jäygidägyipy huidibi ndumybich. Ca' ni ti nduñich nej jëbi ñch ci'm nayjäygidägyiijich. Hue' nduñich müd jacjadyii jäy ajcxy y'oy'ajtin ycixpi, jaydëbi ajcxy y'alma ñdzögipy.

11

1 Jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mdunipy jadu'n nej nduñich. E ñch tumbich jadu'n nej Cristo ytuuñ.

Nej huaad töxyäydijc ajcxy yjäy'ajtcixy co migügtijc naymújcigixy

² Miich ajcxy miigügtijc, ngapxpatypich miich ajcxy, com miich ajcxy xyjatytimyjäymejtzpich, etz nañ mguydungixyp je ayuc je tiy'ajt huidibi ñch miich ajcxy ti nyaj'ixpijccixy. ³ Per ndzojcpich co mhuinjihuüygixipy je tiy'ajt co Cristo nigohuajc'ajtpy nidüg nidüg yi mibijcpi yëydijcpi. E nañ nidüg nidüg yëydijc nigohuajc'ajty ajcxy ytöxyijc. E Dios nañ nigohuajc'ajtpy je Cristo. ⁴ Co tüg yëydijc cöjuuxy cöbe'ñ ñhuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyüii, tüg je' tzo'ydu'ñ anajty naymöyüii. ⁵ E co tüg töxyjäy cöjuxtüdy cöbe'ndüdy ñhuäcxy capxhuäcxy je tiy'ajt huidibi Dios ti ymöyüii, tüg je' anajty tzo'ydu'n ñaymöyüii. Jadu'n je' nipaady nej jihuüy je' ycöme'pxity cödza'm. ⁶ Pen tüg töxyjäy ca' ñaygöbe'na'ñyüii, jac'oy co huen yajcöme'pxy cödza'm. Per pen je töxyjäy cho'ydu'n jihuühuamyb co ycöhuay yme'pxity, o co ycöme'pxity cödza'm, jac nigi oy co ñaygöbe'ñiyb. ⁷ Je yëydijctijc ca' y'oyity co ajcxy ycohuajc cöjuuxy cöbe'ñ mi'idipy ma ajcxy Dios mibijtzoogixy o yaj'ixpijccixy Dios y'ayuc. Com je yëydijc jadu'n yi' nipaady nej Dios, e Dios yajcoj je yëydijc müd yi' y'oy'ajtin ycixpi. Per Dios yajcoj je töxyjäy müd je yëydijc y'oy'ajtin ycixpi. ⁸ Co Dios yajcoj je jayijpi yëydijc, ca' yajtuuñ je töxyjäy ycaachypajc. Hue' janchtiy co Dios yajcoj je jayijpi töxyjäy, je' yajtuuni je ñiyëydijc tüg ycaachypajc. ⁹ Dios yajcoj je töxyjäy müd je yëydijc ycixpi. E ca' nan yajcoj je yëydijc müd je töxyjäy ycixpi. ¹⁰ Paady ycixp copicy co je töxyjäy ajcxy y'ijtcixy cöbe'ñ co Dios mibijtzoogixy o najtzcaxüygixy Dios ytüy'ajt. Je' je' je tiy'ajt co yajpaady ajcxy ane'my, nañ jadu'n yi ángeles ajcxy yajpaatcixy ane'my. ¹¹ Per ca' ñejity, ñch ajt huidibi nmibijcim Cristo, ma ajt ndzinaayin je yëydijc ca' je' yajpaady naydüg, etz ni ca' je töxyjäy yajpaady naydüg, hue' ajcxy naymüddzináayigixyp. ¹² Com tiy'ajt jadu'n co Dios yajcoj je jayijpi töxyjäy müd je ñiyëydijc ycaachypajc. Etz tiy'ajt jadu'n co je töxyjäy ajcxy yajma'xung'ajtcixy je yëydijc ajcxy. Per Dios ti yaj'oyiydäy, e tüg'óciy jiihy chondäy ma Dios.

¹³ Miich ajcxy ci'm ocminaangix oc-huinmaaygix, pen oy jadu'n o pen ca' y'oyity jadu'n co tüg töxyjäy Dios mibijctzoy jaygöbe'ñ. ¹⁴ Jëbi tiy'ajt nbaatim huenma'ámyity ya naaxhuiñ co je yëydijc huidibi ymüd ycöhuay yoñ ooy cho'ydu'n yecy. ¹⁵ E je töxyjäydijc ajcxy ooy ycömaypidzimigixy co ajcxy müdity ycöhuay yoñ. Com yi' je' huidi ycöbe'n'ajtip. ¹⁶ Pen jim pinjaty ca' mijotcujc'aty ñch n'ayuc, copicy nejhuühuipy co ñch ajcxy etz nañ jadu'n tüg'óciy jäy huidibi ajcxy mijpidaaccixyp Dios ma tüg'óciy cajp, cuydungixy nej ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy, ca' pin jac huingbi costumbre müdity.

17 Jada ayuc nyajnimähuaangixyp jadu'n nej mdungixy ma mnayyöymújcigixy co Dios m'ojadajtcixy. Ca' ngapxpaadyich miich ajcxy, com jibic yhuimbidezimy jadu'n nej mdungixy. 18 Jayijp nimähuaangixy co nijëjity migügtijc ti xyñimäyich co miich ajcxy mnaybijc-huäcxigixy co mnayyöymújcigixy ma je nayyöymujctac. E ñich nmibijcpiych ma ga ma co yjanchity nej je migügtijc ajcxy ymina'ñ. 19 Ca' yjeyity paady miich ajcxy mnaybijc-huäcxí müd ajcxy mjibic-huinma'ñ ycixpi, jaydebi ñiguëxigý pin je' janch tiydudägy cuydumb Dios ytiy'ajt. 20 Co miich ajcxy mnayyöymújcigixy ma je nayyöymujctac, jadu'n yhuimbidezimy co ca' mguydungixy nej ypanyi ñich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt co mjatungixy je "Huindzin je' ySanta Cena". 21 Com co je hora paady ma yam mdungixy je "Huindzin je' ySanta Cena" nidüg nidüg miich ajcxy mgaaygixy abicyjaty, e ca' mdungix cuendi yi jacjadyi migügtijc, paady nijëjity migügtijc ayuu y'ijtcixy, e nijëjity anaxy ycaaygixy y'uuccixy, ixti ymuucigixy nijëjity. 22 ¿Nej ca' miich ajcxy müdity mjün mdijc ma jëbi mgaaygixy m'uuccixy? Jadu'n nej miich ajcxy mdungixy ca' mmij'ijxcixy ca' mijpidaaccixy je jäy ajcxy nidüg'ócíy huídibi mijpidacp Dios. E nañ jadu'n myajtzo'ydungixy yi ayooibi jäy huídibi ajcxy ca' ti müdity. ¿Huam ñich miich ajcxy nimähuiy? ¿Nej jëbi ngömaaygixy miich ajcxy jadu'n nej mdungixy? Ca' huaad ngömaaygixy miich ajcxy co jadu'n m'iditczixy.

Jadu'n nej njäymejtzim ajt nHuindzin Jesús ma yi "Santa Cena"

23-24 Com ñich ajt nHuindzin Jesucristo ci'm xyaj'ixpijcyich je tiy'ajt huídibi ti nyaj'ixpijcyich miich ajcxy, co je huin'it coodz co agojiix ajcxy ciyejcy je nHuindzin Jesús, huin'it je' conigy je tzajcaagy, e co jayijp yajnaxxy Dioscojuyip ma Dios, chi tujc-huäcxý je tzajcaagy, e moy nidüg nidüg ydiscípulos ajcxy. E co ajcxy moyday, chi nimay ajcxy: "Caaygix jada tzajcaagy. Jadu'n ñich jada nninícx huídibi ngíyegaamybich ma yi o'cin müd miich ajcxy ycixpi. Jadu'n ñich ti nduñich, jadu'n jada miich ajcxy mdunipy jäymejtzig müd ñich ycixpi." 25 Co ajcxy ycayday, chi Jesús nañ jadu'n conigy je ügy copi'am, e yminañ: "Jada ügy je' jada je Dios y'ayuc jemybi huídibi Dios yajhui'my müd jäy ajcxy ycixpi, je huídibi ñich nni'py ñidiy'ajt'ajtpy. Naag'oc naag'oc m'uuccixy jada ügy tungixy jäymejtzig müd ñich ycixpi." 26 Paady naag'oc naag'oc miich ajcxy mgaaygixy jada tzajcaagy, etz m'uuccixy jada ügy, myegipy ajcxy tiy'ajt jadu'n nej Cristo y'o'cy müd ajt nbocy ycixpi, ixti cooni anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ.

Nej huaad ngaayim je "Santa Cena"

27 Paady ycixp pinjaty m̄id ca'oyjot ca'oyhuinma'ñ caaygixy je tzajcaagy etz uuccixy je vino'ügy, huidibi ajt nHuindzin Jesús ñin̄icx'ajtpy etz ñi'py'ajtpy, hue' ajcxy ymidundigooygixy ajt nHuindzin Jesús ñaaxnicx etz yi' yñi'py. 28 Paady ycixpi copicy nidüg nidüg mibijcpidijc jayijp yaj'oyihuipy yci'mjot yci'mhuinma'ñ, e huin'it jēbi cayipy je tzajcaagy etz ügipy je vino ma je “Santa Cena”. 29 Com pinjaty caayb je tzajcaagy etz ügy je vino ma je “Santa Cena”, e ca' tuñ cuendi co je' je' ñich ajt nHuindzin Jesús ñin̄icx etz ñi'py, hue' je' ci'm ñaymidundigoyii, e Dios tzaachytunib m̄id ypocy ycixpi. 30 Paady ycixp may miich ajcxy myuum̄idity mba'mm̄idity, pumäy mnayjihuiyigixy. May miich ajcxy yuu ba'm xyaj'ayoogixy etz may ma miich ajcxy ti m'öccixy. 31 Co tiydudägy njot nhuinma'ñ nyaj'oyiym ci'm, ca' ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytuunim. 32 Co ajt nHuindzin Jesucristo xychaachytuunim m̄id yuu ba'm, paady ycixpi jadu'n xychaachytuunim, jigix ca'ydi nidigooyim ajt n'alma yjugy'ajtin quipxyi m̄id je naaxhuiñjāy ajcxy huidibi ca' ajcxy Dios tziḡiygixy.

33 Paady ycixpi miich ajcxy migügtijc co ajcxy mgaya'nip m'üga'nip je “Santa Cena” nay'ahuixigixy miñ xyipy, e jadu'n mgāaygixipy amugi'. 34 Pen jim pinjaty ma miich ajcxy ooy yuubögyii, jac'oy co ycaayipy y'ügipy ma yci'mdijc jacjayijp ma ca'ni ymiñ ma je nayoöymujctac. Jadu'n mdüngixipy, ca'ydi Dios xychaachytuungixy m̄id co ca' oy mduungixy je “Santa Cena”. Yi jacjadyii ayuc huinma'ñ jim nyaj'oyihuibich co anajty nicxy ci'm n'ijxcixyich miich ajcxy.

12

Je mic'ajt huidibi Espiritu Santo yejcy ma nidüg nidüg mibijcpidijc

1 Migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuipy jadu'n nej je Espiritu Santo xymooyim mic'ajt. 2 Miich ajcxy mnejhuib co jayijp'ajty co ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ooy anajty je ca'oybi xyajnidigooygixy xyajtüdigooygixy, co m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huidibi ca' ymidoy ca' ycapxy. 3 Paady ycixpi ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuihuipy co pinjaty ymina'nipy: “¡Ca' oy jāy yi Jesús!” je jāy huidibi jadu'n minamb, ca' je' anajty yajcapxyii je Dios y'Espiritu. E pinjaty minamb: “¡Jesús ñich ajt nHuindzin!” je' anajty yajcapxip je Espiritu Santo.

4 Dios yjihui'ñ ymic'ajt yejcpy ymic'ajt canaag nax, per tūgpajc jēyi je Dios yjihui'ñ huidibi mic'ajt yejcp. 5 Ji yajpaady canaagnax Dios ytung, per tūgpajc ajt nHuindzin Jesús

huidibi xyajñibijcim nije' nije' tung. ⁶ Ji yajpaady canaagnax huinma'ñ nej jëbi ndunim Dios ytung. Per tūgpajc Dios huidibi xymooyim nidūg nidūg je nhuinma'ñ nej huaad ndunim Dios ytung. ⁷ Dios yajñiguëxīgyp ma nidūg nidūg mibijcpidijc je tiy'ajt co ajcxy mīdity yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. Jadu'n Dios ytuñ mīd tūg'óciy ymibijcpidijc y'oy'ajtin ycixpi. ⁸ Dios mīd yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijējity mibijcpidijc ayuc huinma'ñ nej jëbi ajcxy yaj'ixpicy Dios y'ayuc. E nañ jadu'n Dios mīd yjihui'ñ ymic'ajt möy nijējity mibijcpidijc ixpijcin ma yi' ytiy'ajt, per tūgpajc je Espíritu Santo huidibi mic'ajt yejcp. ⁹ E nañ jadu'n Dios mīd yjihui'ñ ymic'ajt möy nijējity jāy mibijcin, per tūgpajc je Espíritu Santo huidibi mic'ajt yejcpy. E nañ jadu'n jacnaagity möy mic'ajt jaydëbi yajtzögy pa'mjäy. ¹⁰ E nañ jadu'n Dios mīd yjihui'ñ ymic'ajt ymooyb nijējity mibijcpidijc mic'ajt, jaydëbi mijhuinma'ñytungixy milagro tungixy. E jac nijējity ymooyb mic'ajt, jaydëbi najtzcapxiyixy Dios ytiy'ajt. E jac nijējity Dios ymooyb ixpijcin etz huijy'ajtin, jaydëbi ijxajpcixy je espíritu huidibi ca' tiy'ajt mīdity, etz nañ jadu'n ijxajpcixy je espíritu huidibi tiy'ajt mīdip. E jac nijējity Dios ymooyb je mic'ajt, jaydëbi capxcixy huingbi ayuc, etz nañ jadu'n jac nijējity ymooyb je ixpijcin jaydëbi yajñiguejixy je huingbi ayuc. ¹¹ Per tūgpajc je Espíritu Santo huidibi ymooyb nije' nije' mibijcpidijc mic'ajt etz huinma'ñ. Ymooyb nidūg nidūg nej yi' tzocy.

Nidūg'óciy ajt nyajpaatim ma Cristo

¹² Cristo jadu'n yi' nej tūg ninīcx, je ninīcx ymīd canaag nax huidibi yu'cxp. Oy canaag jamīdity huidibi yu'cxp, per tūgpajc ñinīcx'aty. ¹³ Co nidūg nidūg ñch ajt nnībejtim, chi ñch ajt nyajpaatim nej tūgpicy jāy. Com Dios yjihui'ñ ymic'ajt tūgpajc yajpaady ma nidūg'óciy ñch ajt njot nhuinma'ñ, ca' ñejity pen judío jāy ajt, o pen ca' ajt njudío jāyity; pen jāy xytumbi'ajtim o pen ndunim ngi'mdung; hue' n'ijtim nej tūgpicy jāy. Dios xy'adigūyim xyjottigūyim yi' yjihui'ñ ymic'ajt nidūg'óciy ñch ajt, paady ycixpi tú'ciy nyajpaatim, com tú'ciy nmi'ijtim Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

¹⁴ Tūgpi jāy ñinīcx mīd canaagnax huidibi yu'cxp, huidibi mīdoob, huidibi ijxp. ¹⁵ Co ixypiy je tecy jadu'n ymīna'ñ: "Ca'p ñch ngījity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninīcx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninīcxin? ¹⁶ O co ixypiy je tādzac ymīna'ñ: "Ca'p nhuīnity, paady ca' nyajpaadyich ma je ninīcx." ¿Nej paady ycixpi ca' yajpaady ma ninīcxin? ¹⁷ Co ixypiy tūg'óciy je jāy ñinīcx y'oc-huin'aty, ¿ma ixypiy mīdity hūdi mīdooyb? O co ixypiy tūg'óciy je jāy ñinīcx ytādzac'aty, ¿ma ixypiy mīdity huidibi jëbi mīd tijaty xuugyiy? ¹⁸ Dios ti

pidaci jāy ytecy yhuin y'ahuac etz jac tijaty ma tūgpi ninīcx jadu'n nej yi' tzojcy. ¹⁹ Pen huiindi'ajty ixypy ninīcx'ajtp, čti ninīcx ixypy jada? ²⁰ Dios ti möy nidüg nidüg jāy yci' ytecy, yhuin y'ahuac, yjijpput etz ytādzac, per tūgpajc ħninīcx'aty.

²¹ Ca' huaad je huiin ixypy nimāy je ci': "Ca' ħich miich nyajmayjaty." Nañ jadu'n ca' huaad ixypy je cohuajc nimay je tecy: "Ca' ħich miich nyajmayjaty." ²² Tūgpi ninīcx copicy ca'pxy tijaty mīd. Huidijaty je ninīcx ymīd oy yjaquēxīgý nej jihuīy ca' y'oy'ojadajtnīty, per copicy yi'. ²³ Jadu'n ħich ajt njāy'ajtm. Muum ma ajt nninīcx ca' oy n'ijxīm, paady nayxojxīm, jigix jac'oy quēxīgip. Nañ jadu'n muum ma ajt nninīcx huidi y'oymidzo'yduni, paady nyūdzim mīd huit, jaydēbi oy quēxīgity. ²⁴ Muum ma ajt nninīcx oy n'ijxīm paady ca' nyūdzim mīd huit. Jadu'n Dios yaj'oyīy ajt nninīcx, jigix ma ca' oy y'ijxity, nxojxīm mīd huit, jigix jēbi oy quēxīgý. ²⁵ Jadu'n Dios yajcojy yaj'oyīy ajt nninīcx tú'ciy, jigix ca'ydi ħaychiptúnigixy nije' nije' huidibi yūcx ma ajt nninīcx. Tūg'óciy huidibi nmīd'ajtm ma ajt nninīcx naybubéjtigixp miñ xyipy. ²⁶ Pen pijcp muum ma je ninīcx, tūg'óciy je ninīcx jihuīy je pijcīn. Pen muum ma ajt nninīcx ooy capxpaady y'ity, chi tūg'óciy je ninīcx jotcujc ħayjihūiyīi.

²⁷ Miich ajcxy nidüg'óciy Cristo xyñinīcx'ajtcixyp, e nidüg nidüg miich ajcxy myajpatcixy ma Cristo ħinīcx. Jadu'n nidüg nidüg ħich ajt nipaady nej huidi yūcxp ma tūg ninīcx. ²⁸ Dios yajnībicjpy nije' nije' mībijcpidijc, jigix ajcxy yajnicxip nidüg nidüg yi' ytung. Tim jayijp yajnībijcy je apóstol ajcxy huidibi je mījtung yajnicxip. E mīmetz Dios yajnībijcy nijējity mībijcpidijc huidibi najtzcapxīyb yi' y'ayuc, je midugīgpi Dios yajnībijcy nije' nije' je mībijcpidijc huidibi yaj'ixpijcp yi' ytiy'ajt. Dios yajnībijcy mībijcpidijc nijējity huidibi mij huinma'ñ tumb. E Dios yajnībijcy mībijcpidijc nijējity huidibi yajtzoocp pa'mjāy. E Dios yhuin'ijx huidibi pubejtp ymīgūgtijc. E Dios yhuin'ijx je mībijcpidijc huidibi ane'mīp je ymīgūgtijc. E Dios yhuin'ijx je mībijcpidijc huidibi jadip nej capxip huingbi ayuc. ²⁹ Ca' nan nidüg'óciy mībijcpidijc huidibi Dios huin'ijxyp y'apóstol'ajtcixy. Nañ ni ca' nan nidüg'óciy ajcxy najtzcapxīygixy Dios y'ayuc. E nañ ni ca' nidüg'óciy yi' ajcxy mījhuinma'ñytungixy. ³⁰ Ca' nan nidüg'óciy mībijcpidijc huidibi Dios huin'ijxip ymīd ajcxy mic'ajt cōtujc yajtzögipy pa'mjāy. Nañ jadu'n ni ca' ajcxy nidüg'óciy jajtcixy nej yajnīguéjicixipy huingbi ayuc. ³¹ Pijctzoogix cixyjot huinijot ma Dios je mic'ajt etz je huinma'ñ oybi. ħich miich ajcxy nya-nixīhuipy tūg ni'aa tū'aa jac'oybi.

13

Je tzojcin je ojjäy'ajtin

¹ Co ixypy ngapxyich tüg'óciy jäy ajcxy y'ayuc, etz nañ jadu'n ngapxyich ángeles ajcxy y'ayuc, e ca' ndzocyich ca' njihuüyich nmigügtjicich, jadu'n yhuimbizimy ñich n'ayuc jadu'n nej tüg tambor o tüg platillo huídibi nigoob ooy ñe'my. ² E co ixypy najtzcaxiyich Dios y'ayuc, etz co ixypy njatyich tüg'óciy ixpijcin huídibi pinjaty nejhuüy etz huídibi pinjaty ca' nejhuüy, etz co ixypy nmijpidägyich Dios ymic'ajt, ixti jëbi nyajpidägyich tüg cop, pen ca' ndzocyich njihuüyich nmigügtjicich, ca' ñich ti ndzoohuity. ³ E co ixypy nmoydayich ayoobitjic tüg'óciy tijaty nmüidich, e nañ co ixypy ngiyecyich nninícx ma jäy ajcxy co huen nöctigoydäy, e ca' ndzocyich njihuüyich nmigügtjicich, ni ti oybi ca' nbada'ñich.

⁴ Yi jäy ajcxy huídibi ooy tzocy ooy jihuüy ymigügtjic, hue' ajcxy ooy mecxtujcin müidity, nañ ooy ajcxy yung naxy yjot yhuinma'ñ. Nañ ca' ajcxy ymigüg ti yajcohuindoyii, e nañ ca' ajcxy ñaygömayii cí'm. ⁵ Yi mibijcpidijc huídibi ajcxy tzojcp jihuüyb ymigügtjic, ca' ajcxy oyñinej ycapxcixy, ca' ajcxy yci'm tzojcin adzip tungixy, nañ ni ca' ajcxy yhuindzipity, nañ ni ca' ajcxy ymigüg mijotma'tcixy. ⁶ Yi mibijcpidijc huídibi ajcxy tzojcp jihuüyb ymigügtjic ca' ajcxy yjotcujcity co pinjaty ytundigooy. Jotcujc ajcxy co pinjaty tudägy yjäy'ajtcixip. ⁷ Co naychojcin nayjihuüyim, huin'it yajtunim mecxtujcin, huin'it nmibijctayim huídijaty tiy'ajtip, huin'it nmibijctaayim co tüg'óciy tijaty oy yhuimbizimipy, huin'it nmecxtujctayim tüg'óciy tzaachypi ayo'n.

⁸ Yi naychojcin nayjihuüyim ca' yi' ycixipy ytigoyipy ni mina. Minip je xii tiempo ma ca' y'ocyaj'ixnipy y'ocyajmidoonipy Dios ycapxy y'ayuc huídibi jäy ajcxy ñajtzcaxiyigixyp, nañ ni ycajajmidoohuipy pin huingbi ayuc capxp, ni ycajajtzocy anajty ti diy'ajt. ⁹ Com ca' yca'pxity je ixpijcin huídibi ñich ajt nmüid'ajtim. Nañ jadu'n ca' yca'pxity je Dios y'ayuc huídibi ñich ajt nnajtzcaxiyim.

¹⁰⁻¹¹ Per co anajty nmüid'ajtim ca'pxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi ycixipy ytigoyipy je ayuc huídibi nmüid'ajtim cham huídibi ca' yca'pxity. Co nmutz'ajtyich nbi'c'anäg'ajtyich, jadu'n anajty ngapxyich nmiydägyich n'iyiyich nejtyim pi'c'anäcin. Per co oy nmij'anäcyñich, chi n'ixmajtnich je pi'c'anäg'atypi huinma'ñ. ¹² Nañ tim jadu'n nyajnajxim jadachambi xii tiempo ca' n'ixpijctaayim, ca' nhuinjihuüydaayim Dios y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n nipaady nej jihuüy nay'a'ixnajxim ma tüg iix, huídibi ti chijxni ti yjibicixyñi. Co anajty Jesús yhuimbity jadüg'oc, huin'it huadz nhuinjihuüydaayim Dios

y'ayuc ytiy'ajt, com naybadaanim m̄id Jesús ahuin ajjip. Jadachambi magama nhuinjihuiyich. Per co nnaybad̄iybich m̄id Jesús, hui'n'it nhuinjihuidāhuibich nej Dios y'ixpijcin m̄id̄ity, tim jadu'n nej Dios nejhuidāy nej ñch n'ixpijcin nm̄id̄ity. ¹³ Nm̄ibigaanim Cristo huiñix̄i huin̄itiempo, ca' n'ixmadzaanim nm̄ibijcin ni mina. Nañ njjip'ijxim co oybi nbadaanim ma Dios huiñix̄i huin̄itiempo. Nañ jadu'n ndzocim njihuiyim migügtijc huiñix̄i huin̄itiempo. Hue' jac ñgi copicyip co naychojcin nayjihuiyim ca'ydi jac ti.

14

Co huingbi ayuc yajcapxy

¹ Naychójcigixy nayjihuiygixy miñ xyipy. Mijottigooygixy nej mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax. Yi Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi jac'oybi, yi' je' yejcpy mic'ajt jaydēbi mnajtzcapx̄iygixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ² Yi jāy ajcxy huidibi Dios ymic'ajt m̄id̄ jaydēbi capxy huing ayuc, hue' ajcxy ym̄igapxyp Dios, e ca' nan jāy, com yi jāy ajcxy ca' huiñjihuiygixy je' ajcxy y'ayuc huidibi capxp. Je Espiritu Santo yejcp je ayuc ma je huidibi capxp. Jadu'n nipaady nej jihuiy ameech je' ycapxy. ³ Pinjaty najtzcapx̄iyb Dios ytiy'ajt, yi' ycapxhuācxyp Dios y'ayuc ma yi jāy ajcxy, jaydēbi yujcpedipy ajcxy y'ixpijcin ma Dios y'ayuc, nañ jadu'n jaydēbi ajcxy yjotmicpigipy etz yjotcuḡiygixipy. ⁴ Pinjaty capxp huing ayuc, hue' ci'm naybubedyii. Pinjaty najtzcapx̄iyb Dios y'ayuc ma yci'm ayuc, hue' ypubejtyp t̄üg'óciy yi m̄ibijcpidijc.

⁵ Huaad co ixypy nidüg'óciy miich ajcxy mgapxcixy huingbi ayuc. Per jac ñgi oy co miich ajcxy mnajtzcapx̄iygixy Dios ytiy'ajt, ca'ydi co mgapxcixy huingbi ayuc. Pinjaty huidibi najtzcapx̄iyb Dios y'ayuc, jac ñgi oy tuñ, ca'ydi jac pinjaty huidibi capxy huingbi ayuc, pen ca' pinjaty capxt̄icxipy je huingbi y'ayuc, jigix je m̄ibijcpidijc jotcujc'ajtin p̄at̄cixip. ⁶ Migügtijc ajcxy, co ixypy nn̄icxyich ma miich ajcxy, e ngapxyich ixypy huingbi ayuc, ¿ti oybi miich ajcxy m̄badamyb ma ñch? Pen ca' anajty ti pubejtin nduñich ma miich ajcxy, pen ca' nyajnejhuiygixy Dios ytiy'ajt jemybi, pen ca' nyaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt o pen ca' mnajtzcapx̄iyich Dios y'ayuc, o pen ca' nyecyich xpijcin.

⁷ Tzoc ocpidaacim t̄üg'ijxpejt ma je x̄uxy, jadu'n nej je flauti o je arpa. Pen ca' nm̄ido'mbijcim je nota je tono nidüg'nidüg', ca' nm̄ido'mbijcim ti pieza ti x̄uxy yajxuxp o yajcoob. ⁸ Nañ jadu'n co soldados ajcxy chiptunaangixy, pen je trompeta ca' huadz yx̄uxy, ca' ni t̄üg' soldado ñayñi'ix̄ihua'ñyii ma je tzip ytuna'ñyii yjada'ñyii. ⁹ Nañ tim jadu'n m̄id̄ miich ajcxy,

pen mgapxcixyp huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuïy, ¿nej yajnejhuïhuipy ti miich anajty mgapxyp? Jadu'n je' anajty yhuimbizimni nej nigoob mdim'ixmiydaaccixy. ¹⁰ Janch co ji yajpaady canaagnax ayuc ya naaxhuiñ ac tigachjaty. Etz janch co nidüg nidüg jäy ayuc müdity e ci'm je' ajcxy huinjihuïygixy. ¹¹ Per pen ca' nhuinjihuïyich je ayuc huidibi jäy xyajmigapxpich jadu'n ich yi' nyajnaxyich nej agatz. O pen ca', yi' xyajnajxpich nej agatz. ¹² Paady miich ajcxy co ooy mnijot'ajtcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt canaagnax, yajtungix je mic'ajt huidibi pubedam yi' mibijcpidijc, jigix yujcpedipy ajcxy ymibijcin etz y'ixpijcin ma Dios y'ayuc.

¹³ Paady pinjaty jajtp nej capxip huingbi ayuc, copicy co Dios mibijctzohuipy co mic'ajt ymöhüib, jaydëbi yajniguejy je ayuc huidibi ycapxamyb. ¹⁴ Pen nmibijctzooybich Dios müd huingbi ayuc, nmibijctzooybich müd ich n'espíritu, per ich nhuinma'ñ ca' ti jäygidaacin paady. ¹⁵ ¿Ti huaad ndunipyich? Pues copicy nmibijctzooyich n'ojadatyich Dios müd ich njihui'ñich, e nañ jadu'n nmibijctzooyich müd ich nhuinma'ñich. N'ibadaamyich ngapxpadaamyich Dios müd ich njihui'ñich etz müd ich nhuinma'ñich. ¹⁶ Com pen miich mhuin'igixyp mhuingapxtaaccixyp Dios müd yi' mjihui'ñ, je migüg huidibi amidoo'ijtp ca' je' huinjihuïy je huing ayuc huidibi mgapxyp, e ca' jëbi ymina'nip "jadu'n jada, Amén." Com ca' yi' huinjihuïy ti yi' mgapxyp. ¹⁷ Ca' yjeczyty co oyjaty ayuc ti myajtuñ co ti myajnaxy Dioscojuyip ma Dios, per yi' mmigüg huidibi ca' huinjihuïy miich m'ayuc ca' yi' ti jäygidaacin paady. ¹⁸ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co nigü njatyich nej ngápxibyich huingbi ayuc, ca'ydi miich ajcxy nidüg'óciy. ¹⁹ Per co nyajpaadyich ma je mibijcpidijc ti ñayyöymüjigixy, jac'oy co ngapxyich migoox ayuc huidibi mibijcpidijc yhuinjihuïygixyp, ca'ydi co ngápxibich majc mil huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuïy.

²⁰ Migügtijc ajcxy, ca' ajcxy mmüd'adipy mhuinma'ñ, jadu'n nej pi'ctijc yhuinma'ñ müdity. Ma yi' jibicpi huinma'ñ ymiñ naybidägü jadu'n nej ma'xungdijc huidibi ca' ti jibic huinma'ñ huinjihuïygixy. Müd'adip miich ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej mij'anäctijc huidibi yhuinma'ñ ti ymejtzní ti yca'pxni. ²¹ Jaybety y'ity ma Dios ycötujcin necy ma Dios jadu'n ymina'ñ: "Nmigapxaamybich je may Israel jäy müd huingbi ayuc, e huingbi jäy najtzcaxihuamb ich n'ayuc ma yi' ajcxy, per ni jadu'n ajcxy xycatuna'ñich cuendi." Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ. ²² Paady je' je Dios ymic'ajt huidibi yajcapxp huingbi ayuc, yejcp Dios ymic'ajt ijxpejt ma yi' jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Dios. Per je Dios ymic'ajt huidibi jäy ymüd co najtzcaxiy Dios ytiy'ajt,

yejcp ijxpejt ma yi mibijcpidijc, ca' yecy ijxpejt ma yi' ajcxy huidibi ca' ymibijccixy. ²³ Ca' yjecyity jadu'n yjadip, co anajty ti ñayyöymújcigixy je mibijcpidijc, e nidüg'óciy anajty ajcxy ytigiiygixy capxpí mïd huingbi ayuc huidibi ca' pin huinjihuïy, chi ytigihuip ma ajcxy ñayyöymugyii nijëjity huidibi ca' ymibijccixy. ¿Ca' yi' ajcxy ymináangixyipy co je mibijcpidijc anajty ajcxy ti y'ahuimbijtcixy loci? ²⁴ Pen nidüg'óciy je mibijcpidijc ma je nayyöymujctac najtzcaxiiygixy Dios ytiy'ajt mïd yci'm ayuc, e co ytigihuipy pinjaty huidibi ca' ymibicy, e co yi' midohuipy Dios y'ayuc yjihuihuamyb ypocy. E ci'm huinmayip nej anajty ti ytundigooy mïd Dios co midohuipy co nidüg'óciy mibijcpidijc anajty najtzcaxiiygixy Dios y'ayuc. ²⁵ E Dios y'ayuc yajnejhuïhuïb nej anajty ameech ti ytundigooy jotjoty huinma'ñyoty. E chi jada' ycojxtinay'ihuïhuipy, e ojadadipy Dios, e nañ jadu'n ymina'nip co janch Dios miich ajcxy xymïd'ijtp.

Tungixy tüg'óciy mïd tudägy'ajt etz yajxon

²⁶ Migügtijc ajcxy, ¿ti huaad mdúngixipy? Co mnayyöymújcigixipy, nijëjity miich ajcxy mhuin'ixipy tüg salmo, tüg ayuc huidibi yaj'ixpigamyb, tüg tiy'ajt huidibi Dios ti xyajnejhuïygixy, etz capxip huingbi ayuc, etz capxticxipy nej yhuimbizimyb je huingbi ayuc. Tüg'óciy jadu'n tungix, jaydëbi ajcxy jäygidägipy etz yujcpedipy ajcxy ymibijcin huidibi ti ñayyöymújcigixy. ²⁷ Pinjaty capxamb ma je naymujctac mïd huingbi ayuc, huen capxy metz o tugüig jäy je'yi, e huindüg padüg huen capxcixy, ca' y'animayity. E pinjaty capxticxamb je' je' yajnigüejiip nej yhuimbizimyb je ayuc tiibi capxcixy. ²⁸ Pen ca' yajpaady ma je nayyöymujctac tüg jäy huidibi capxticxip je huingbi ayuc, jac'oy co ca' ni ti yajcapxipy mïd huingbi ayuc, jac'oy co migapxip Dios jotjoty huinma'ñyoty, e ca' capxip mayjäyoty. ²⁹ Nañ jadu'n mayjäyoty jëbi metz o tugüig jäy najtzcaxihuip Dios ytiy'ajt, e yi jacjadyii mibijcpidijc huidibi amido'ijtp, jëbi ajcxy huinmay pen janch Dios je' ytiy'ajt huidibi ajcxy ti najtzcaxiy, o pen ca' je' Dios tiy'ajt'adyii. ³⁰ Pen jim mayjäyoty jadüg jäy Dios yajnejhuïyii nej ycapxip, nej tiy'ajt najtzcaxihuipy, huen je jäy y'amonipy huidibi anajty jayijp ti ytigiy najtzcaxiiyi Dios y'ayuc ytiy'ajt. ³¹ Jëbi miich ajcxy nidüg'óciy mnajtzcaxiiygixy Dios ytiy'ajt huindüg padüg, jaydëbi tüg'óciy je mibijcpidijc ixpijccixy Dios ytiy'ajt, e nañ jadu'n jëbi nidüg'óciy yjotmicpijccixipy. ³² Copicy co yi' ajcxy huidibi najtzcaxiiyb Dios ytiy'ajt, huen ajcxy nay'ané'migix ci'm, e huen capxcixy mina y'ahuaatzciy.

³³ Dios ca' xyajmidzojcm nicx nhuinma'ñydiigooyim, Dios chojcpy co servicio ndunim agujc jotcujc.

³⁴ Jadu'n nidüg'óciy mibijcpidijc ma canaag cajp yminaangixy co ca' huaad töxyjäydijc ycapxcixy serviciojoty, com Dios ti capx'aducy co ajcxy ca' ycapxipy serviciojoty. Copicy co je yéydijc ajcxy ane'mip je servicio, e ca' töxyjäydijc ajcxy huaad ane'ngixy je servicio, com jadu'n Dios ycötujcin ymina'ñ. ³⁵ Pen ñejhuihuamyb ajcxy töxyjäydijc ti ayuc ti tiy'ajt, jëbi ajcxy ñiyéydijc amidoogixy co anajty ajcxy yhuimbijtcixni ma ytijc, com tzo'ydu'n yejcp töxyjäydijc ajcxy co ycapxcixy serviciojoty.

³⁶ Miich ajcxy hue' mdzachnaybidáacigixy nej jihuïy miich ajcxy jayijp tim nejhuiygixy Dios y'ayuc, ca'ydi jac pin. Miich ajcxy mnaybidáacigixy jadu'n nej jihuïy jimy jadu'n yajcapxhuäcxy Dios y'ayuc, ca' yjacmaajity. ³⁷ Pen jim pinjaty ma miich ajcxy huidibi naybidaacip nejjihuïy Dios ti ymöyii mic'ajt nej jëbi najtzcaxihuipy Dios ytiy'ajt, o ti yhuinma'ñymöyii je Espiritu Santo tijaty tiy'ajt, hue' copicy nañ jadu'n yñejhuihuipy co je ayuc huidibi ñich miich ajcxy nyajnijayiyb, Dios jada y'ane'min ycötujcin. ³⁸ Pinjaty jim ma miich ajcxy huidibi ca' mijpidäga'ñ etz ni ca' cöbiga'ñ je ayuc tiy'ajt huidibi Dios ti xyaj'ane'myich, Dios ca' cöbiga'ñ yijadu'mbi jäy.

³⁹ Com ñich jada ayuc nyaj'ixpijcpich, paady cham nimaaybich nmigügtijcich, co huen najtzogiygixy nej mnajtzcaxiygixy Dios ytiy'ajt, e nañ jadu'n ca' mgapx'adúccixipy yi' ajcxy huidibi capxamb huingbi ayuc. ⁴⁰ Hue' janchtiy tüg'óciy tungixy yajxon, etz miid tudägy'ajt, ca' oyñinej mdúngixipy.

15

Co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy

¹ Jadügnax, migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mjäyméjtzcixipy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy. Je' je' je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy ti mgöbijccixy etz huidi ajcxy tudägy mibijccixyp. ² Jëbi ajcxy m'alma ñidzögipy, pen mguydumyb ajcxy ñich n'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich, e pen ca' anajty ti mmibijccixy.

³ Ti ngapxnaxyich ma miich ajcxy je ayuc huidibi Dios jayijp ti xymöyich, etz ti nyajnimaaaygixy huidibi jaccopicyip co Cristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi, jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huidibi jaybety ijtp ma yi' ñecy. ⁴ Chi ajcxy yajnaxtigiy Jesús, e codugüg xii yi' yjugypijcy jadüg'oc jadu'n nej Dios y'ayuc ymina'ñ huidibi jaybety ijtp. ⁵ E co je Cristo yjugypijcy, chi ñayguëxici jayijp ma Pedro, e jac'axam ñayguëxici

ma yi jacjadyii ni majmetzpi apóstol ajcxy. ⁶ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co je Cristo oy ñayguëxigiyii nañ jadu'n ma migox nimigo'pxnaxy mibijcpidijc tügpi tiempo. E may yijadu'mbi mibijcpidijc jacjugy'ajtni chambaad, etz naagity ajcxy ti y'ó'ccixni. ⁷ Jahueeni xii tiempo yjacnicxy co Cristo ñayguëxíci ma Jacobo, etz nañ jadu'n ma nidüg'óciy yi' y'apóstol ajcxy.

⁸ Jac tim axam ñayguëxíci je Cristo nañ jadu'n ma ñch. Jacjayijp Jesús huin'ijxy yi jacjadyii apóstol ajcxy, etz jac'axam ñch xyhuin'ijxyich. Jadu'n ñch nipaady nej tüg jäy huidibi ooy ti nñajxni je tiempo co ti yma'xung'aty. ⁹ Jaccapxpaady yi jacjadyii Jesús y'apóstol ajcxy ca'ydi ñch. Nañ jadu'n ni ca' ñch xypaady co jäy ajcxy xytíjibich Jesús y'apóstol, müid co ooy ti n'ixhuidityich ti nbahuidityich Dios yjäy ajcxy. ¹⁰ Hich nje'ajtpich nej nje'atyich müid co Dios may'ajt müid ñch tuñ. Je mijmay'ajt je mij'oy'ajt huidibi Dios ti tuñ müid ñch, ca' ñaadig'i'aty, ti y'oybidzimyb. Nigi mictägy ti nduñich ma Dios ytung, ca'ydi jacpinjaty. Ca' nan co ñch ndzachmadägyich ma Dios ytung. Hue' Dios oy xymüid'ityich, etz ooy may'ajt tuñ müid ñch. ¹¹ Paady pen ti miich ajcxy mbaady Dios ytiy'ajt ma ñch, o ma yi jacjadyii apóstol ajcxy, ca' ñejity. Je' je' je Cristo y'ayuc huidibi ñch ajcxy ngapxhuäcxypich, e nañ Cristo yi' y'ayuc tüibi mmibijccixy.

Co öcypi ajcxy yjugypigipy ajcxy jadüg'oc

¹² Per pen ñch ajcxy ayuc ngapxhuäcxpich co je Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, ¿na'amy co nijëjity miich ajcxy minaangixy co yi jäy ajcxy tüibi y'o'ccixy ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc? ¹³ Pues pen janch ca' yjugypigaangixy tüibi y'o'cy, nañ jadu'n ni Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc. ¹⁴ Co ixypiy yjanchity co Cristo ca' yjugypijcy, nañ tim jadu'n je ayuc huidibi ngapxhuäcxypich ca' ti mic'ajt ixypiy müidity. E nañ jadu'n müich ajcxy mmibijcin ca' ixypiy chobaady. ¹⁵ Pen tiy'ajt ixypiy co je öcpi ca' yjugypigaangixy, huin'it je Dios y'ayuc huidibi ngapxhuäcxpich ixypiy yhuimbizimyb anii. Com ngapxhuäcxpich co Dios yajjugypijcy Cristo co y'o'cy, paady pen tiy'ajt ixypiy co pinjaty tüibi y'o'ccixy ca' yjugypijcy. Nañ jadu'n ixypiy ca' ytiy'ajtity co Dios yjugypijcy Cristo. ¹⁶ Pen je öcpidijc ajcxy ca' jugypijccixy etz ca' ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc, nañ jadu'n ni je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy. ¹⁷ Co je Cristo ca' ycajugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, chi miich ajcxy mmibijcin ixypiy ca' choobaady. E ca' müich ixypiy ajcxy Dios mbocy xyhuinmecxi. ¹⁸ E pen janch tiy'ajt ixypiy co je Cristo ca' ycajugypijcy, huin'it je mibijcpidijc tüibi y'o'ccixy tigoyaangixy y'alma. ¹⁹ Pen janch tiy'ajt ixypiy co

nmibijcim Cristo jëyi ma jadachambi tzinaayin ya naaxhuiñ, ca' jac ni ti ixypy njijp'ijxim co n'o'cim. Jadu'n ñich ajt nipaady nej locijäy, e jäy ajcxy nīgi xyñixiicim xyajxiicim, ca'ydi jac ni pin.

²⁰ Per janch co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, je Cristo yi' je' je jayijp jäy huidibi jugypijc jadüg'oc. Co je Cristo yjugypijcy, chi ñicxy jadüg'oc ma Dios yajpaady, e nañ jadu'n miiid yi' ycixpi mayjäy yjugypiga'ñ ajcxy co anajty ti y'öccixy, e yñicxaangixy ma Dios yajpaady. ²¹ Com miiid tüg jäy, je Adán, chondacy yi' o'cin ya naaxhuiñ. Nañ tim jadu'n miiid tüg jäy, je Cristo, chondacy je jugypijcin co jäy y'o'ccixy. ²² Miiid jada ycixpi co Adán ytundigooy oga'n, paady nidüg'óciy jäy patcixy yi' o'cin. Miiid jada ycixpi co Cristo yjugypijcy jadüg'oc co y'o'cy, paady nidüg'óciy jäy ajcxy yjugypigaangixy jadüg'oc co anajty ti y'öccixy. ²³ Nidüg nidüg jäy yjugypiga'ñ jadüg'oc jadu'n nej anajty ñigueegiyii. Cristo ti yjayijp'aty co yjugypijcy. Tüg'óciy yi' jacjadyii jäy ajcxy huidibi mijnicxpejtcixp Cristo, yi' ajcxy jugypigamb jadüg'oc co anajty Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ. ²⁴ Co anajty je Cristo yhuimbity ya naaxhuiñ, chi ycixipy ytigoyipy je naaxhuiñybi. Cristo yajtigoyamyb tüg'óciy naaxhuiñyjäy y'ane'min, tüg'óciy naaxhuiñyjäy ycötujcin, etz tüg'óciy naaxhuiñyjäy ymic'ajt. Jesucristo ypijctähuaanip tüg'óciy naaxhuiñyjäy ajcxy y'ane'min, e pidactähuiipy ma Dios y'ane'min, e Dios Teedy je' je'ajttähuiib. ²⁵ E tim copicy co je Cristo y'ane'mdähuaamyb tüg'óciy, ixti cooni Dios anajty ti mimadactäy tüg'óciy Cristo ymidzip, e ti pidactäy anajty ma Cristo y'ane'min. ²⁶ Jesús yajcixamyb yajtigoyamyb jac'axam je o'cin, ca' ni pin yjac'öcniipy. ²⁷ Com Dios ymimadactähuiip tüg'óciy je Cristo ymidzip, e pidactähuiip ma je Cristo y'ane'min. Per co Dios y'ayuc huidibi jaybety ijtp ymina'ñ co je Cristo ti mimadactäy tüg'óciy, ca' nan hue' je' yajhuinjihuüy co Cristo ti mimadägy Dios. Com Dios yi' je' huidibi ti mimadactäy, e ti pidactäy ma Cristo y'ane'min. ²⁸ Co anajty Dios mimadactay tüg'óciy pinjaty etz tijaty huidibi mic'ajt miiid, e co anajty pidactay ma je Cristo y'ane'min, chi je Dios y'ung ypidactähuiipy yi' y'ane'min ma Dios Teedy, etz ane'my yhuima'ñ ma Dios Teedy, je huidibi anajty ti mimadactay. Jadu'n Jesucristo tuna'ñ, jigix jëbi Dios miiid'ajttäy tüg'óciy mic'ajt etz ane'm'ajt.

²⁹ Pen ca' yjadu'nity, ¿na'amy co mdzachñibejtcixy co öcpi tzachcodinaaygixy? Co ixypy ca' pin yjugypiga'ñ jadüg'oc co anajty ti y'o'cy, ¿na'amy co jäy ñibejtcixy miiid öcpi ycixpi?

³⁰ ¿E ti ycixpi co ñich ajcxy nyajpatcixy ayo'nduum jabom jabom? ³¹ Migügtijc ajcxy, janch janch ñich miich ajcxy nimaaygixy co ooy njäygidägyich miich ajcxy. Miiid co

mmibijccixy je nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi ñich miich ajcxy nimaaygixy co jabom jabom nyajpaadyich öcñijp'am. ³² Minaambich jadu'n co ooy nhuindinäy njijptinäyich nmidzip ya Efeso. Tim jadu'n nipaady nej jibic iyujc ahua'n iyujc nhuindinäy njijptinäyich. Pen ca' yjanchity co yi öcpi ajcxy yjugypigipy jadüg'oc, naadig'ajtp ixypy co ñich ayo'n jabom jabom nhuindinäy njijptinäyich. Nig oy co ixypy nyajtüyöyim jadu'n nej ayuc y'ityin: "Tzoc caayim uucim, agujc'ajtim jotcujc'ajtim, com jabom huixtic njugy'ajtin ycixaanim müd yi o'cin."

³³ Ca' mnayyéjigixy co pinjaty xyhuin'ingixipy. Jadu'n yjadipy nej y'ayuc y'ityin: "Yi migügtijc ajcxy huidibi jibicjot jibic-huinma'ñ müd, yajtigooyb ajcxy je oyjot oyhuinma'ñ."

³⁴ Ixmajtzcix jibicjot jibic-huinma'ñ etz tzinaaygix tudägy ca' mbocytungixy. Nijëjity miich ajcxy ca' mnejhuüygixy Dios ytiy'ajt. Jadu'n nmına'ñich, jigix ajcxy mdzo'ydu'n mjihuüygixipy.

Nej ajcxy yi ögyipi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc

³⁵ Ycadimjegyity co nijëjity miich ajcxy xy'amidohuüpyich: "¿Ma mic'ajt pátcixipy je o'cpi ajcxy co jëbi yjugypijccixy jadüg'oc? ¿Huidibi ninicx ajcxy ymi'idamyb?" ³⁶ Ca' miich ajcxy ti mhuinjihuüygixy. Ca' mnejhuüygixy co je moc tim huidibi mniipcixyp ca' ymuxa'ñ ixti cooni anajty jayijp ti ypüch. ³⁷ Ca' miich ajcxy mniipcixy je mocquipy. Hue' miich ajcxy mniipcixyp je tím moc o jacjadyi huingbi tím. ³⁸ E co je tím ymuxy, chi Dios möy je ñinicx, tím jadu'n nej Dios jayijp ti huinmay ti tzocy. E Dios nije' nije' je tím möy je ñinicx tigachjaty. ³⁹ Canaagnax ninicx yajpaady ya naaxhuiñ, ca' ajcxy ytügnaxity. Tigach yi jäy ajcxy müdity ñinicx, tigachjaty iyujc ajcxy müdity ñinicx, nañ tigachjaty joon ajcxy müdity ñinicx, e nañ jadu'n tigachjaty acx ajcxy müdity ñinicx. ⁴⁰ Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy tigachjaty müdity ñinicx, nañ jadu'n huidibi ajcxy tzinaayb naaxhuiñ tigachjaty müdity ñinicx. Yi tzajpjoty tzinaayb ajcxy ñinicx müd tigachjaty y'oy'ajtin, ca'ydi jadu'n nej yi naaxhuiñ tzinaayb ajcxy y'oy'ajtin. ⁴¹ Yi xii ytücxin yjajin ca' ñaybadyi müd po' ytücxin yjajin, nañ tím jadu'n je po' ytücxin yjajin ca' ñaybadyi müd madza' ytücxin yjajin. Etz nije' nije' madza' müdity ytücxin ca' ñaybadyi müd jacjadyi madza' ytücxin yjajin. ⁴² Nañ tím jadu'n yjada'ñ müd yi jäy ajcxy tübi y'o'ccixy co ajcxy yjugypijccixy jadüg'oc. Jäy ajcxy yajnaxtigiy je öcpi naaxnicx huidibi yhuindigooyipy, e yjugypigipy jadüg'oc müd tüg ñinicx jemybi huidibi ca' yhuindigoya'ñ nimina. ⁴³ Je öcpi ñaaxnicx co ñaaxtigiy, ca' ti oy'ajtin müdity, e co yjugypijcni jadüg'oc ymüd y'oy'ajtin. Je

öcpi ñaaxnïc x co ñaxtigïy, ca' ti mic'ajt mïdity e chi yjugypijcni p mic'ajt mïd. ⁴⁴ Co je öcpi ñaaxtigïy, hue' yjugypijcni, mïd jemybi ninïc x ca'p yaj'ixy. Pen ji yajpaady ninïc x huïdibi Dios ti yajcojy mïd naax, nañ tim jadu'n ji yajpaady ninïc x huïdibi Dios yajcojpy mïd yjihui'ñ ymic'ajt ca'p yaj'ixy.

⁴⁵ Jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n ymïna'ñ: "Je jayijp Adán ymïd anajty jugy'ajtin." Je axambi Adán (je' je' je Cristo) je' tüg espïritu huïdibi jugy'ajt yejcp. ⁴⁶ Je huïdibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt mïd ca' je' yjayijp'ajty, je' jayijp'ajt huïdi Dios yajcoj mïd naax; jac'axam je' huïdibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt mïd, je' je' je Cristo. ⁴⁷ Je jayijpi jây huïdibi Dios yaj'oyïy, hue' je' yaj'oyïy mïd naax (e yajpaady ya naaxhuiñ). Je mimetzpi jây huïdibi Dios yaj'oyïy, ïch ajt nHuïndzin Jesucristo, hue' je' chooñ tzajpjoty. ⁴⁸ Je jây ajcxy huïdibi tzinaayb ya naaxhuiñ, yi' ajcxy ñinïc x tú'ciy ñaybadyii mïd Adán ñinïc x huïdibi Dios yaj'oyïy mïd naax. Yi jây ajcxy huïdibi tzinahuamb tzajpjoty, hue' ajcxy ñinïc x tú'ciy ñaybada'ñyïi mïd je Cristo ñinïc x huïdibi tzinaayb tzajpjoty. ⁴⁹ Jadu'n nej ïch ajt, tügna x nguëxïcim mïd Adán huïdibi Dios yaj'oyïy mïd naax. Nañ tim jadu'n tügna x nguëxïgaanim mïd je Cristo huïdibi tzinaayb tzajpjoty.

⁵⁰ Migügtijc ajcxy, hue' nnimähuaangixy co je ninïc x huïdibi mïd yxixy etz yñi'py ca' yi' y'ida'ñ ma Dios y'ane'my. Je ninïc x huïdibi cixamb tigoyamb ca' pada'ñ it lugar ma yi' ñinïc x ajcxy ity huïdibi ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ. ⁵¹ Tungix cuendi jada ayuc, nyaj'ixpïgaamybich miich ajcxy tüg tiy'ajt huïdibi ca' pin huinjihuïy. Ca' nan nidüg'ócïy ïch ajt n'ögaanim, per nidüg'ócïy ïch ajt Dios nninïc x xyajtigadzaanim. ⁵² Co anajty Dios yajxüxy yi' ytrompeta, je huïdibi anajty cogixïyñip, chi cixipy je naaxhuiñybi. Chi Dios xyajtigadzaanim ajt nninïc x tim tzojcyi, tim tüg jaxïgy tüg huïnmïpxy. Dios yajxüxamyb yi' ytrompeta, e je jây tiibi ajcxy y'öccïxy jugypigip ajcxy jadüg'oc, e ni ca' mina ajcxy y'öccïxni py. E ïch ajt huïdibi jacjugy'ajtni Dios ïch ajt xyajtigadzaanim nninïc x. ⁵³ Com ïch ajt nninïc x huïdibi ögam, huïdibi huen tigoyamb, copicy ytigadzïp, e nmïd'adaanim ninïc x huïdibi ca' öga'ñ ca' yhuïndïgoya'ñ. ⁵⁴ Co anajty ytigajtzim ajt nninïc x huïdibi cixamb huïndïgoyamb, nmïd'ajtim anajty jemybi ninïc x huïdibi ca' ycixa'ñ yhuïndïgoya'ñ nimina. Co anajty ytigajtzim ajt nninïc x huïdibi ögam, e nmïd'ajtim jemybi ninïc x huïdibi ca' y'öga'ñ, huïn'it cuydunipy Dios y'ayuc huïdibi jaybety ijtp huïdibi jadu'n ymïnamb: "Co anajty ajt nHuïndzin Dios mimadägy yi' o'cin, huïn'it cödi gooyñip je o'cin (ca' jacpin y'oc'o'cnip). ⁵⁵ ¿Ma yi' o'cin ocjacpada'ñ mic'ajt co tijy xy'ocjactzaachytunaanim? ¿Ma yi' o'cin ocjacpada'ñ mic'ajt co tijy xy'ocmïmadägaanim?" ⁵⁶ Mïd co ti

ndundigooyim, paady ycixp o'cin nbaatim. Miid co ca' ti nguydundaayim Dios ycötujcin, paady ycixp o'cin nbaatim. ⁵⁷ Per nyajnajxim Dioscojuyip ma Dios co mijmay'ajt ti tuuñ miid ñich ajt ycixpi, e ti nmimadaacim yi o'cin co ajt nHuindzin Jesucristo y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi.

⁵⁸ Paady ycixp, miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuñyich tiydudägy mmibijccix, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin, ca' m'ixmajtzcixy yi mmibijcin, ca' ajcxy mjotmetzciygixy. Tungix jabom jabom ma Dios ytung agujc jotcujc, com mnejhuñyigixyp co ca' ñaadigi'aty ajcxy mdung ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung.

16

Je cuejtin miid je hermano ajcxy ycixpi

¹ Jadu'n nej ymiñ yi meeñ huidibi miich ajcxy myajmujccixyp miid je mibijcpidijc ycixpi huidibi jim Jerusalén. Cuydungix je tiy'ajt huidibi ti nyaj'ané'mgixyich yi mibijcpidijc huidibi canaagpicyp yajpatp jim Galacia. ² Naag naag domingo, je jayijpi xii ma je semana y'ixtigiy nidüg nidüg miich ajcxy mbidägip abicy hueeni pi'cmeeñ, jadu'n nej anajty ii ti mbaatcixy. Je pi'cmeeñ huidibi anajty ti myajmujccixy mgüend'ájtciixipy ooy, jigix co ñich jim njädip ma miich ajcxy, ca' ycopicyity meeñ myajmujcixipy. ³ E co anajty jim nmechich ma miich ajcxy, miich ajcxy myajnibigipy nijéjity migügtijc huidibi nicxip jim Jerusalén. E ñich nguexipyich jada migügtijc jim Jerusalén miid tüg necy etz miid je meeñ huidibi anajty miich ajcxy ti myajmujccixy, jaydëbi yajcidigihuip je mibijcpidijc jim Jerusalén. ⁴ E pen ooy ytimycopicyity co ñich nañ jadu'n nnicxibich jim Jerusalén, jëbi ajcxy ñicxy miid ñich.

Pablo huinmay co nicxa'ñ Macedonia

⁵ Co anajty ndübicyich nnicxaambich ma miich ajcxy, jayijp naxihua'ñich Macedonia naaxjot, com copicy jim Macedonia naxihua'ñich. ⁶ Ca' jecyity co nicxy nhui'myich ma miich ajcxy jecy jecy. Ca' yjecyity co nyajnaxipyich tüg'óciy je tichypo j tiempo miid miich ajcxy. Co anajty ndzooñich jadüg'oc ma miich ajcxy, nnicxyich anajty muumjaty, miich ajcxy xytüjijphuohuñhuibich ma ñich anajty nnicxa'ñich. ⁷ Ca' nan tzojccixy n'ida'ñich miid miich ajcxy, hue' jaty-timy huäcxibaambich ma miich ajcxy jecy jecy, pen ñich ajt nHuindzin Jesús jadu'n tzojcp. ⁸ Per njac-huäcxibaambich ya Efeso ixti cooni Pentecostés xii anajty ti ñajxtäy. ⁹ Com nmüidich it lugar ya ma jëbi ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc, e mayjäy huidibi mijpidacp ñich n'ayuc, nañ jadu'n mayjäy ya ooy midzip'aty Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁰ Co Timoteo anajty yjädý ma miich ajcxy, tungixy may'ajt mgöb'ijccixipy agujc jotcujc ca' ti mhuinmaaygixy, com Timoteo tumb ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung tim jadu'n nej ñich nduñich. ¹¹ Paady ycixp ca' huaad miich ajcxy Timoteo mga'oy'ixipy etz mdü'ijphuohuñhuipy, jaydëbi ca' ti jotmay müd'adipy etz yjactüyöyip agujc jotcujc, e ymedzipy ya Efeso ma nyajpaadyich. Com njijp'ijxypich co Timoteo xyñijädibich quipxyi müd jacjadyii mib'ijcpidijc.

¹² Jadu'n nej yjajti müd ajt nmigüg Apolos. May'ajt nbijctzoohuich ma Apolos co yi' müdnicxip nijëjity jacjadyii migügtijc huidibi ñicxamb ma miich ajcxy. Per ca' yi' yjotcujcity co ñicxip jadachambi tiempo. Hue' janchtiy jacjiini yñicxipy, pen yaj'ahuätzciyb anajty.

Capxpoocxin huidibi cijxnip je necy

¹³ Ni'ixi m'idipy ajcxy ma mmibijcin. Naygüend'ájtigix ma mmibijcin. Tiydudägy ajcxy mmibigipy, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin. Naybidáacigix huinmic jotmic ma mhuinma'ñ. Mic m'idipy ajcxy ma mmibijcin. ¹⁴ Tüg'óciy tijaty ajcxy mdungixy, tungixp müd tzojcin jihuñyín etz oyjäy'ajtin.

¹⁵ Migügtijc ajcxy, mnejhuñyb jadu'n nej Estéfnas müd yjugymigüg ti mib'ijccixy Jesucristo y'ayuc. Yi' je' jayijp ajcxy mib'ijcp jim Acaya, e ti yhuinma'ñypidaaccixy co ypubedamyb ajcxy yi' mib'ijcpidijc. ¹⁶ May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co myajmij'ájtixipy Estéfnas, etz jac pinjaty huidibi pubejtp je mib'ijcpidijc etz huidibi ajcxy tumb Dios ytung. ¹⁷ Ooy njotcújcidyich co Estéfnas, Fortunato, etz Acaico ti ymiñ ma ñich ajcxy ya Efeso. Yi' ajcxy xymüd'ijtpich, com ca' anajty y'oyiy nej nmüd'idipyich miich ajcxy. ¹⁸ E yi' ajcxy ti ooy xyajjotcugiyich, e nañ jadu'n miich ajcxy ti mjotcugiygixy co yi' ajcxy ymiñ ma ñich. Paady ycixp copicy co miich ajcxy myajmij'adip yi' ajcxy etz jacjadyii tim jadu'n nej yi' ajcxy.

¹⁹ Yi' mib'ijcpidijc huidibi canaagpicy ya Asia naaxjot yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Aquila etz Priscila etz yi' mib'ijcpidijc huidibi ajcxy yöymujcip ma Aquila ytijc yquejxp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo yxi. ²⁰ Tüg'óciy je mib'ijcpidijc huidibi ya Efeso yquejxp ajcxy capxpoocxin ma miich ajcxy. Naygapxpóocxigixy miich ajcxy xic xon.

²¹ ñich, Pablo, njaaybich müd ngi'mgi' ngi'mletra jada capxpoocxin huidibi nguejxypich ma miich ajcxy. ²² Pen jim pinjaty ca' mijpidägy ñich ajt nHuindzin Jesucristo, huen Dios yajtigooyip ajcxy y'alma. ¡Maranata! Huen tzojc yminiipy ajt nHuindzin Jesucristo.

²³ Huen ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt may'ajt tunipy m#d miich ajcxy etz xyconuucxip ajcxy. ²⁴ Ndzojcypich njihu#ybich miich ajcxy nidüg'óciy huiidibi yajpaady ma Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

2 CORINTIOS

Yi Mimetz Neczy Huidibi San Pablo Yajnigiejx Je Mibijcpidijc Jim Corinto

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n ti tzocy, paady ycixpi Jesucristo ti xyajñibicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc. Hich müid ajt nmigüg Timoteo nguejxypich jada necy ma je mibijcpidijc jim Corinto. Nañ jadu'n nguejxypich jada necy ma tüg'óciy je mibijcpidijc majaty je cajp huidibi yajpatp jim Acaya ñaaxjot. ² Huen Dios Teedy etz ñich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müid miich ajcxy etz xyajjotcugüiygixip.

Nej Pablo yjajty y'ayoy

³ Tzoc yajnaxim Dioscojuyip ma Dios, je nHuindzin Jesucristo yTeedy, je Dios Teedy huidibi ajt xypa'ayoohuim, je Dios huidibi yejcp jotcujc'ajtin. ⁴ Dios xyajjotcugüiyim co nminaxim nyajnaxim tzaachypi ayo'n jigix jëbi nya-jjotcugüiyim jacpinjaty huidibi minajxp yajnaxp tzaachypi ayo'n. Tim jadu'n nej ñich ajcxy ti nbaady jotcujc'ajtin ma Dios, nañ tim jadu'n yi' ajcxy padañ jotcujc'ajtin ma Dios huidibi minajxp yajnaxp tzaachypi ayo'n. ⁵ Com tim jadu'n nej ñich ajt nminaxim nyajnaxim tzaachypi ayo'n müid Cristo ycixpi, nañ tim jadu'n müid Cristo ycixpi nbaatim jotcujc'ajtin. ⁶ Paady ycixpi ñich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi ayo'n, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ypaadip ajcxy m'alma ñidzoocin. Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, jaydëbi miich ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz nañ jadu'n ñidzögip ajcxy yi' m'alma. E co ajcxy mbaadip jotcujc'ajtin etz ajcxy m'alma ñidzoocin, chi jëbi miich ajcxy mmimadägip etz mmecxtugip tzaachypi ayo'n, tim jadu'n nej ñich ajcxy mmimadägy etz nmecxtüjccixich tzaachypi ayo'n. ⁷ Jotcujc nayjihüiyijich müid miich ajcxy ycixpi, com njjpp'ijxpich co mmadägipy ajcxy ma mmibijcin. Com nejhuüyibich co miich ajcxy nminajxyp myajnaxyp tzaachypi, tim jadu'n nej ñich ajcxy nminajxcixy nyajnajxcixy tzaachypi. E nañ jadu'n Dios yejcpy jotcujc'ajtin ma miich ajcxy, tim jadu'n nej yecy jotcujc'ajtin ma ñich ajcxy.

⁸ Migügtijc ajcxy, ñich ajcxy ndzojcpich co miich ajcxy mnejhuühüp jadu'n nej canagnax tzaachypi ayo'n ti nminaxyich ti nyajnaxyich jim Asia naaxjot. Jayin jahueeni ti ngamimadäga'ñich. Ca' anajty njjpp'ixyich co nbidzimipyich juugy ma je jimbi it lugar. ⁹ Jadu'n ñich ajcxy nnayjihüiyii nej jäy ajcxy huidibi yajpatcixp o'cjipp'am. Jadu'n ti njatyich, jigix

jëbi n'ixpicyich nej ñich huaad ñigi Dios nyajmij'atyich, je Dios huidibi yajjugypigip yi jäy ajcxy tibi y'occixy. E ca' nan ngi'm mic'ajt nmijpidaacpyich. ¹⁰⁻¹¹ Ti ñich ajcxy Dios xyñihua'ñ xycohua'ñ, e xyjacnihua'naamb xyjaccohua'naambich ajcxy ma yi jäy ajcxy huidibi xyaj'ogaambich ajcxy. E co miich ajcxy xypubejtyich, copicy co jacmibijctzoogix Dios müd ñich ycixpi. Njijp'ijxypich co Dios yi' xyjatyimy xyñihua'naambich xycohua'naambich. E pen mayjäy Dios mibijctzoogix müd ñich ycixpi, nañ jadu'n yajnájxcixyipy ajcxy jäygidaacin ma Dios müd je may'ajt oy'ajt ycixpi huidibi Dios ytumyb müd ñich ajcxy.

Ti Pablo co yhuäcxijpy, ca' chojc nicxy jim Corinto

¹² Jotcujc nayjihuiyijich müd jada ycixpi com nejhuüyibich co ti ndzinäyich müd tudägy'ajtin etz müd oyjot oyhuinma'ñ müd yi mayjäy ajcxy canaag agajp etz jacñigi ma miich ajcxy. Dios müd may'ajtin oy'ajtin ti xypubetyich co tudägy ti ndzinäyich, e ca' nguyduñich ngi'mjot ngi'mhuinma'ñich ma ndzinäyainich. ¹³ ñich miich ajcxy nyajnijayüyb je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy jëbi mgapxcixy etz mhujnjihuüyigixy. E nañ jadu'n njijp'ijxypich co miich ajcxy mhujnjihuüyipy ñich n'ayuc tüg'óciy. ¹⁴ Jadu'n nej miich ajcxy cham cujc-huäcxy mhujnjihuüyigixy ñich n'ayuc ndiy'ajt. Jacjini co anajty je xii je tiempo ymiñ co ajt nHuindzin Jesús y'ane'ma'ñ ya naaxhuiñ, chi miich ajcxy jotcujc mnayjihuihuüyb müd ñich ycixpi. E nañ tim jadu'n nej ñich ajcxy jotcujc nayjihuihuüyb müd miich ajcxy ycixpi.

¹⁵ Com nejhuüyibich co miich ajcxy xychojcpich xyjihuiybich, paady ycixpi nhuinma'ñ nbidägyich co nicxy n'ixaangixy miich ajcxy jadüg'oc, e jadu'n nyajjotcugihuaangixich miich ajcxy mejtz'oc. ¹⁶ Jadu'n nhuinma'ñ ti nbidägyich co nnicxa'ñich Macedonia. Per jayijp nnaxa'ñich ma miich ajcxy mgajp. E co anajty ndzooñich Macedonia, jadüg'oc nnicxa'ñich ma miich ajcxy. E jadu'n jëbi miich ajcxy xytüjijphuohuihuibich co anajty nnicxyich jim Judea. ¹⁷ ¿Nej mdijy, co ñich aametz jotmetz nduñich co ca' ti nnicxyich ma miich ajcxy nej anajty ti mnina'ñich? ¿Nej mdijy, nhuinma'ñ müdidyich jadu'n nej naaxhuiñjäy huidibi minamb co ñicxa'ñ, e chi ca' ñicxni? ¹⁸ Per Dios jëbi tiy'ajt yegipy co je ayuc tibi nyajnimaaigyxy, nguydunipyich yi'. ñich n'ayuc janch yi'. ¹⁹ ñich müd Silvano etz Timoteo ngapxhuäcxixyich Cristo Jesús y'ayuc, je Dios y'ung. E Cristo Jesús y'ayuc janch yi', ycuydumyb je' y'ayuc, tudägy je' ycapxy. ²⁰ Tüg'óciy je ayuc huidibi Dios yejc jecy'ajty müd ñich ajt ycixpi, hue' Cristo Jesús cuydundaayb. Paady

co ngapxpaatim n'ojadajtim Dios, chi nmınaanım. “Amén, jadu'n jada,” com Cristo Jesús ti cuydundäy Dios y'ayuc. ²¹ Com je' je' Dios huıdibi xyajmıbijcim Cristo, e Dios huıdibi xyajmıd'ıjtim Cristo. Jadu'n Dios ytuñ mııd ıch ajcxy etz nañ jadu'n mııd mııch ajcxy. Je' je' Dios huıdibi xyajmıbijcim etz xypıdaacım tügıjıp ma yı' ytung. ²² Dios ti pıdägy ma ajt njot nhuınma'ñ je tıy'ajt co nyajpaatım ma Cristo Jesús. Co Dios xy'adıgııyım xyjottıgııyım yı' yjıhuı'ñ ymıc'ajt, chi tıy'ajt yecy co nyajpaatım ma Cristo Jesús.

²³ Dios jėbi tıy'ajt yegıpy co mııd tudägy njot nhuınma'ñ nmıydacyıch co ca' jadüg'oc nnicxyñıch ma mııch ajcxy mıc'amy, jadu'n nej anajty nhuınma'ñ ti nbıdägyıch, mııd co ca' ndzocyıch nıcxıy n'ojcıxy huın jıjıp. ²⁴ Ca' nnicxa'ñıch mıc'amy ma mııch ajcxy, com ca' adzip nyajmıbigaangıxy mııch ajcxy huıdibi copıcy ajcxy mmıbigıpy. Mııch ajcxy tıydudägy ti mmıbijccıxy. Jėyi co nbubedaangıxy jaydėbi ajcxy nıgi jotcujc'ajt mmııd'adıpy ma ajcxy mdzınaayın mjıgy'ajın.

2

¹ Paady ycıxpı jadu'n nhuınma'ñ ti nbıdägyıch co ca' nnicxa'ñıch mıc'amy jadüg'oc ma mııch ajcxy, mııd co mııch ajcxy nyajtajıpy nyajmayıpy co ngapxhuıjyıch mııd ajcxy mbocy ycıxpı. ² Com pen ıch mııch anajty ajcxy nyajtajpy nyajmaayb, ¿pın jada' ıch xyajjotcugıhuıbıch? Pıes mııch ajcxy huıdibi tajp mayb, mııch ajcxy xyajjotcugıhuıbıch. ³ Paady ycıxpı ti nnıjayııygıxy jadu'n co ca' nnicxa'ñıch mıc'amy ma mııch ajcxy, com ca' jadu'n ndzocyıch co ıch mııch ajcxy nyajtajıpy nyajmayıpy. Jac'oy co ıch mııch ajcxy nyajjotcugıhuıpy. Com nejhııybıch co ıch jotcujc nayjıhuıııjıch mııd mııch ajcxy ycıxpı. Nañ jadu'n mııch ajcxy jotcujc mnayjıhuıhuııyb co mnejhuıhuıpy co ti njotcugıhuıbıch mııd mııch ajcxy ycıxpı. ⁴ Co ti njayıch je necy huıdibi ti nguexyıch ma mııch ajcxy, ooy mıj jotmay ti njıhuııyıch, ıxtı nyaaxıch. Per ca' nan paady ycıxpı ti njaayıch je necy co nyajtajaangıxy nyajmayaangıxy. Hue' janchtıy ti njaayıch je necy jaydėbi mnejhuııygıxy co mıjcajee ndzojccıxy njıhuııygıxy.

Mecxin ma je pin anajty jıbicpi ti tuñ

⁵ Per pen jım ma mııch ajcxy pınjaty ti yecy tajın mayım co ti ytundıgooy, pıes ca' nan ıch tügpajc tajın mayım jıhuııybıch. Nañ jadu'n mııch ajcxy nıdüg'ócıy mıjıhuııygıxyp tajın mayın. Jadu'n nmına'ñıch co huenjatıy tajın mayın mııch ajcxy mıjıhuııygıxy, jıgıx ca' anaxy ajcxy nyajtajıp nyajmayıp. ⁶ Yajhuäcxıjıp je tzaachypı huıdibi mııch ajcxy mooyb je mıgüg

huidibi ti ytundigooy. Ti mïid jadu'nñi. ⁷ Jadu'n tzocy cham co miich ajcxy meecx je migüg jadu'n nej ti ytundigooy, etz nañ jadu'n ajcxy myajjotcugihuiipy. Ca' yjegyity co je migüg anaxy oy jihuihuip tajin mayin. ⁸ Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich ma miich ajcxy co myajniguëxigipy ajcxy co mdzocy mjihuüy ajcxy je migüg huidibi ti ytundigooy. ⁹ Hich miich ajcxy ti nijayüy jayhuin mïid je migüg ycixpi huidibi ti ytundigooy, jigix jëbi nnejhuüyich, pen mguydumyb miich ajcxy ñch n'ayuc, o pen ca' mguydungixy. ¹⁰ Jadachambi co pinjaty ti ytundigooy ma miich ajcxy, e miich ajcxy mhuinmecxi yi' ypocy, nañ jadu'n nhuinmeecxip ñch yi' nej ytundigooy. Com ñch co nhuinmeecxyich tüg nmigügich nej ti ytundigooy, jadu'n nduñich mïid miich ajcxy ycixpi, com Cristo y'ijxyp ñejhuüyib tüg'óciy tijaty nduunim. ¹¹ Jadu'n nhuinmeecxim nmigüg ypocy, jigix Satanás, je mujcu', ca' xymimadaacim. Nejhuiyim yajxon nej Satanás mañ'ajt mïidity.

Pablo ca'p anajty yjotcujc'aty jim Troas

¹² Co nja'tyich ma je cajp huidibi xijip Troas, chi ngapx-huäcxa'ñich anajty Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz mij ooy tigiydac nbatyich, nej jëbi nduñich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ¹³ Per ca' anajty jotcujc nayjihuiüyijich. Com ca' nminaybatich je ñch ajt nmigüg Tito jim Troas. Paady ycixp ngapxycijxyich mïid je mibijcpidijc ajcxy jim Troas, e nnicxyich jim Macedo-nia ñaaxjot.

Madaacim ma Cristo

¹⁴ Nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios co mïid Jesucristo ymic'ajt jatytimy nmimadacypich jabom jabom tüg'óciy huidibi xymidzip'ajtpich ma tüg'óciy naax cajp. Nañ jadu'n Jesucristo ti xymöyich yi' y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich ma tüg'óciy naax cajp. Je mayjäy ma canaag cajp ooy jäygidaaccixy Cristo y'ayuc. Co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc xi ya, jadu'n nipaady nej tüg xuucin huidibi ooy oy xuugy, e y'abojüy xi ya. ¹⁵ Co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi mayjäy huidibi padamb ajcxy y'alma ñndzoocin ooy Dios jäygidägy. E ñañ jadu'n Dios ooy jäygidägy co ngapxhuäcxyich Cristo y'ayuc ma yi jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma tigoyaamb. Jadu'n ñch ajcxy ndung nipaady nej jihuiy nboomjójcixich jabom jabom ma Dios yhuinduu mïid Cristo ycixpi. ¹⁶ Pinjaty mijpidacp Cristo y'ayuc huidibi ngapxhuäcxypich, hue' je' y'alma nidzögamb. E pinjaty ca' mijpidägy Cristo y'ayuc, hue' je' y'alma tigoyaamb. Ooy chachchipity chachmijhuinma'ñity ñch ajcxy ndung. ¹⁷ Ca' ñch ajcxy nduñ jadu'n nej jacnaagity ajcxy huidibi Dios y'ayuc mihuidijtip meeñgixy. Cixyjot huinijot ñch jäy nyaj'ixpijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Com

Dios ti xyajñibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxich. Mïid co nyajpaatim ma Cristo, paady ycixp nduunim jadu'n nej jihuïy nyajpaatim jabom jabom ma Dios yhuinduu.

3

Je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi Dios xymooyim

¹ Co jadu'n nmïna'ñich ¿nej m'ijxcixy nej jihuïy huinjemy nyajtzondäga'ñich ayuc co ndzachnaymayáanigixyich ci'm? ¿Nej mdzojccix co ajcxy nyaj'ixipy tüg tiy'ajt necy co nduñich ma Dios ytung? o ¿Nbijctzohuipich tüg tiy'ajt necy ma miich ajcxy, jadu'n nej nijëjity jäy ytungixy? ² Ca' ñich ajcxy ndiy'ajt necy ycopicyity. Com jëbi yi mayjäy ajcxy tiy'ajt pigipy ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin co tudägy ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy Dios ytiy'ajt. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej ñich ajcxy ndiy'ajt necy yjaayity ma ñich ajcxy njot nhuinma'ñ. E jadu'n jäy ajcxy ijxcabipy etz huinjihuïhuipy. ³ Cristo ci'm ti pidägy yi' ytiy'ajt ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ mïid je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxich ma miich ajcxy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej tüg tiy'ajt necy huidibi Cristo ti jaay. E huidibi ñich miich ajcxy ti nyaj'ijxcixy ti nyajñimaaygixy. Miich ajcxy ca' jadu'n ocpaatni nej tüg tiy'ajt necy huidibi jäy ti jay mïid tinta. Nañ jadu'n ni ca' yjëjity je tiy'ajt huidibi cojayip ma tüg tzaadzech. Hue' miich ajcxy janch nipaady nej tiy'ajt necy huidibi je Dios jugypi yjihui'ñ ymic'ajt ti jaay ma jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

⁴ Nejhuïybich tiydudägy co janch tiy'ajt nej nmïna'ñich co Cristo ti xyajñibicyich jada tung mïid Dios ycixpi. ⁵ Ca'p ñich ajcxy jëbi ci'm madägy ma Dios ytung. Tüg'ócïy mic'ajt etz tiy'ajt jiiby nbáatcixyich ma Dios, huidibi mïid jëbi ndúungixich yi' ytung. ⁶ Dios ti xymóoygixyich mic'ajt co ndunipyich ajcxy ma yi' ytung. Dios ti pidägy ma ñich ajt jemybi ayuc tiy'ajt, huidibi mïid xy'ane'mim. Jada jemybi ayuc tiy'ajt je Espíritu Santo pidaacp ma ajt njot nhuinma'ñ. E ca' je' yjadu'nity nej je ayuc tiy'ajt huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty. Mïid je Moisés y'ayuc huidibi jaybety ijtp, Dios xymooyim je o'cin. Mïid je jemybi ayuc tiy'ajt huidibi je Espíritu Santo yejcpy, Dios xymooyim jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina.

⁷⁻⁸ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm hue' jaybejty oga'n ma tüg tzaa. E je huin'it tiempo ooy Moisés anajty yhuïnyjijp mic' y'adixy mïid Dios y'oy'ajtin. E je Israel jäy ajcxy ni ca'p je' anajty huaad y'ijxcixy Moisés yhuïnyjijp, co anajty ooy mic' chach'adixy. E jada Dios y'oy'ajtin huidibi Moisés ymïid, ca' jecy y'ijty. Hue' je' tigooyñip anajty oñydägy'amy. Per pen Dios yaj'ixip anajty yi' y'oy'ajtin co Moisés moy je jäy ajcxy je Dios ycötujcin huidibi ane'm

yi o'cin, nīgi mi'idipy Dios y'oy'ajtin je jemybi ayuc tiy'ajt huídibi je Espíritu Santo xymooyim. ⁹ Pen mij anajty oy'ajtin mīdity je cōtujcin huídibi tuuñ co y'ane'my ma ñich ajt nbocy n'o'cin. Nīgi mij'oy'ajtin mīdity Dios y'ayuc ytiy'ajt je jemybi huídibi mīnaamb co Dios jēbi xyaj'ahuimbijtim tudāgy. ¹⁰ Jēbi nmīnaanīm co je jécyp cōtujcin y'oy'ajtin ca' yi' ytimytiijity co nyajquipxyihuaanīm mīd je jac'oybi oy'ajtin huídibi Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ymīd. ¹¹ Com pen ymīd oy'ajtin je cōtujcin huídibi ymic'ajt ca' y'ida'ñ huinixi huinītiempo, nīgi oy'ajtin mīdity Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nimīna.

¹² Mīd co njijp'ijxim je oy'ajtin huídibi Dios xymōhuaanīm mīd je jemybi y'ayuc, paady ycixp ngapxhuācxīm Dios y'ayuc huinmic jotmic. ¹³ Ca' jadu'n nduunīm nej Moisés idiich jecy'ajty co anajty mīdity yhuīñyijp huingobe'nīy, jigix ca'ydi Israel jāy ajcxy icy nej je' anajty ytigoy je Dios y'oy'ajtin huídibi anajty quēxīcp ma je' yhuīñyijpīn. ¹⁴ Per yi Israel jāy jecy'ajty ca' ajcxy yajxon huinjihuīy ti anajty Dios ytumyb mīd Moisés, ixti chambaadni yi Israel jāy ajcxy ca' yajxon huinjihuīygyixy co ajcxy capxcixy je ayuc huídibi Moisés yjayhui'm. Jadu'n nipaady nejjihuīy Moisés chambaadni y'ityñi huingobe'nīy. Co ajcxy mibigipy je Cristo, huin'it ajcxy huinjihuīipy, e jadu'n je' paadipy nej jihuīy Moisés ti ñayhuingobe'ndūdyii. Co yi Israel jāy ajcxy mibīccixipy Cristo, e ijxip ajcxy Dios y'oy'ajtin, huin'itni ajcxy huinjihuīipy Dios y'ayuc ytiy'ajt je jécyp. ¹⁵ Ixti chambaadni co yi Israel jāy ajcxy capxcixy je mīgooxpi libro huídibi Moisés yjayhui'm, ca' ajcxy huinjihuīyi yajxon Dios y'ayuc, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuinma'ñ ymādity. ¹⁶ Pinjaty jothuimbijtp, e mibicy ñich ajt nHuindzin Jesucristo, oyñyñip yi' yhuinma'ñ, e yhuinjihuīipy Dios ytiy'ajt. ¹⁷ Je Huindzin Jesucristo, yi' je' Dios yjihui'ñ ymic'ajt ymīd. E ma Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpaady, Dios yi' yi' jadu'mbi jāy ajcxy yajnihuātziçtutp ma yi Dios ycōtujcin je jécyp. ¹⁸ Paady ycixp tūg'óciy ñich ajt jadu'n nipaady nej tūg ijx ma nni'ijxim ajt nHuindzin Jesucristo y'oy'ajtin. Com ca' jadu'n patni nej jihuīy n'ijtim huingobe'nīy. E nañ jadu'n ñich ajt njacyujcpejtim n'oy'ajtin, jaydēbi nguipxyjatytīyīm mīd Cristo. Com jabom jabom ñich ajt nīgi nbaatim n'oy'ajtin ma Cristo. Jada je' huídibi je Dios yjihui'ñ ymic'ajt ytumyb ma ajt njot nhuinma'ñ. E ñich ajt nHuindzin Jesucristo ti pidāgy Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'ñ.

4

¹ Com Dios ti xypa'ayooyich, e ti xyajñibicyich co

ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt jemybi, paady ycixp ca' njotmetzcüyich. ² Per ooy ti njijpcodijüygixyich ti njijpcogapxüygixyich yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy ytungixyp etz ycapxcixpy ayüch ameech, etz huidibi oymidzöyduuni. Ca' üch ajcxy ti nduñich müid jibic-huinma'ñ. Nañ jadu'n ni ca' nyajtigájtzcixich Dios y'ayuc. Hue' janchtiy ngapxpich ajcxy huidibi janchip. Jadu'n nyaj'ixpíjccixyich yi jäy ajcxy, jaydëbi ajcxy jotcuyc ñayjihüüygixy ma Dios yhuinduu. ³ Yi jäy ajcxy huidibi nicxy y'alma ytigoyaangixy ca'oydactuuby, ca' ajcxy huinjihuü Dios y'ayuc oybi nej jëbi ajcxy y'alma nüzögipy. Jada je' je ayuc huidibi ngapxhuäcxixpich. Pinjaty ajcxy y'alma nüzögip yhuinjihuüyb ajcxy jada ayuc. ⁴ Yi' ajcxy huidibi y'alma tigoyaanip ca' mibijccixy Dios y'ayuc, com Satanás huidibi ane'mb ya naaxhuiñ ti yajmädyii ajcxy yhuinma'ñ. Ca' je' ajcxy huinjihuü Cristo y'ayuc oybi. Cristo tú'cüy yaj'ixy, tú'cüy mic'ajt müidity, nej Dios yaj'ixy nej Dios mic'ajt müidity. E Cristo y'ayuc jadu'n nipaady nej tüg mjitcixin huidibi Satanás ti ahuijztucy ca'ydi yticxy ma je' ajcxy. ⁵ Co üch ajcxy ayuc ngapxhuäcxych, ca' üch ajcxy ngapxhuäcxy ngi'm'ayuc ngi'mdiy'ajt. Hue' üch ajcxy ngapxhuäcxyp Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcxych ajcxy co Jesucristo ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy. E nañ jadu'n ngapxhuäcxych ajcxy je tiy'ajt co üch ajcxy jadu'n naydijüygixyich nej jihüü miich ajcxy xytumbi'adyii müid Cristo ycixpi. ⁶ Je Dios huidibi jecy'ajty ane'm co huen tücxin ji'aty huidibi codücxip ma ycoodzity, yi' ti xymooyim y'ayuc ytiy'ajt. Yi' y'ayuc tim jadu'n nipaady nej tüg tücxin nmüid'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, jigix jëbi n'ijxim je Dios y'oy'ajtin huidibi quëxücp ma Jesucristo yhuinüyjip.

Je jugy'ajtin co nmibijcim

⁷ Je Dios y'oy'ajtin oybi nmüid'ajtim ma ajt njot nhuinma'ñ, üch ajt ca' ni ti mic'ajt nmüid'ajtim ma ajt ngi'mjot ngi'mhuinma'ñ. Jadu'n Dios pidägyñi yi' y'oy'ajtin ma üch ajt, tim jadu'n nej jäy ajcxy pidaaccixy pi'cmeeñ ma pi'c'idzimboch. ⁸ Oy üch ajcxy nminaxyich nyajnaxyich may ayo'n, per ca' ndajy nmayich ajcxy anaxy. Ooy nhuinmay'ahuidüjtcixyich müid je tzaachypi ayo'n ycixpi, per ca' nhuinma'ñyidigóoygixyich. ⁹ Oy üch ooy nmidzip xy'ixhuidityich xypahuidityich, per Dios ca' xy'ixmachich. Canaag'oc üch nmidzip ti xycujy ti xyjibipyich. Per ca' üch njogy'ajtin ti ytigooy. ¹⁰ Hueñyma'amyity nhuidityich ajcxy nmüidich je tzaachü'au ma nninücxich, ma jäy ajcxy ti xychaachytüungixich. Je' je' je iixpejt co nhuidityich

o'cin jipp'am, tim jadu'n nej Jesús anajty huidity o'cin jipp'am. Ngöbicyyich jada tzaachypí, jigix tüg'óciy jäy ajcxy nejhuihuip co Jesús xypubejtpich xypudigiiybich. ¹¹ Nami jacjy'ajtnich ajcxy, o'cjipp'am iich ajcxy nhuidijtcixy jabom jabom miid Jesús ycixpi, jigix jëbi tüg'óciy jäy ajcxy nejhuihuipy co Jesús xypubejtcixyp xypudigiiygixyp. ¹² Jadu'n ndzinäyich o'cjipp'am, jigix miich ajcxy miid'adip jugy'ajtn huidibi ca' ycixipy ytigoyipy.

¹³ Jaybety ymiñ ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Ti nmibicyich, e paady ycixpi ti ngapxpídzimybich nej ti nmibicyich." Tim jadu'n nej Dios ñecy ymina'ñ, nañ tim jadu'n iich ajcxy yminaangixy co nmibijccixyich Dios, e paady ngapxpídzimigixyich nej nmibijccixyich. ¹⁴ Com nejhuiyim jadu'n nej Dios yajjugypijcy Jesús co y'o'cy. Nañ tim jadu'n Jesús xyajjugypigaanim jadüg'oc miid Dios ymic'ajt co anajty n'o'cim. E quipxyi miid miich ajcxy xyajnicximip ma Dios yhuinduu. ¹⁵ Tüg'óciy tzaachypí huidibi nminajxypich nyajnajxypich, hue' nminaxyich nyajnaxyich miid miich ajcxy m'oy'ajtn ycixpi. E co anajty Dios jactuñ may'ajtn miid jacjadyii mayjäy ajcxy, nañ jadu'n mayjäy yajnajxcixipy jäygidaacin ma Dios, jigix jëbi mayjäy iibaatcixipy capxpáatcixipy Dios.

¹⁶ Paady ycixpi ni mina xii, iich ajcxy ngajot-metzcihuaangixy. Oy iich ajcxy nninix yjaccöminajc'idich jabom jabom, per iich ajcxy njot nhuinma'ñ nigí mic'ajt paady jabom jabom. ¹⁷ Je tzaachypí je ayo'n huidibi nminajxim nyajnajxim ya naaxhuiñ, ca' yi' ytimyitijity. Cixip naxip yi'. E miid co nminajxim nyajnajxim tzaachypí ayo'n, huin'it nbaatim oy'ajtn nigí ymijity y'oyity huidibi ca' ycixipy ñaxipy ni mina. ¹⁸ Ca' huaad iich ajt nhuinma'ñ nbidaacim ma huudijaty cixamb tigoyamb. Tüg'óciy tijaty yaj'ijxp yajhuindicxp ya naaxhuiñ, cixip tigoyip yi'. Per huudijaty ca' yaj'ixy yajhuindicxy, idip yi', ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

5

¹ Com nnejhuiyim co n'o'cim, naaxnicx ajt huidibi nmíid'ajtim ya naaxhuiñ cixamb tigoyamb yi'. Dios ymiid ni'ixí jiiby tzajpjoty huingbi ninix huudibi yi' ti cojy huudibi xymöhuaanim. Je ninix huudibi xymöhuaanim jadu'n nipaady ma ajt n'alma nej tüg' tije huudibi tinaayb huinixi huinitiempo. Tüg' tije huudibi Dios ti cojy, ca' nan huudibi jäy ajcxy ti cojcixy. ² Janch tiy'ajt co ca' ooy jotcujc ndzinaayim ya naaxhuiñ miid ajt nninix. Ooy njipp'ijxim mina nbadaanim ajt je nninix huudibi nmíid'adaanim jiiby tzajpjoty. ³ Je' nninix xyüdzim tim jadu'n nej co tüg' jemyhuit nyajtigiiyim, ca'ydi n'ijtim

nñhuädz. ⁴ Namí njactzínaayim ya naaxhuiñ mñid ajt nninïcx, ca' ooy jotcuje nayjihuiyim. Ooy xyajtajim xyajmayim je tzaachypí ayo'n huídibi nminajxim nyajnaxim. Ca' nan co ca' ndzojçim ajt nninïcx, o co nyajtigoyaanim ajt nninïcx. Hue' ndzojçim co nmñid'ajtim jemybi jugy'ajtin jemybi ninïcx jigix co ajt njugy'ajtin huídibi cixamb tigoyamb, ahuimbidiip yí' jemybi jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy. ⁵ Dios yí' tí yaj'oyíy je jugy'ajtin huídibi nmñid'ajtim cham, jigix jëbi nmñid'ajtim huingbi jugy'ajtin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy ní mina. Dios tí xymoyim je Espíritu Santo je' je' tíy'ajt ma ñich ajtin co nbadaanim jemybi jugy'ajt jembyí ninïcx.

⁶ Jabom jabom ñich ajt jotcuje naybidaacim. Nejhuíyim co namí n'jactzínaayim mñid ajt nninïcx, ca' nmñid'ajtim jemybi ninïcx, ca' nyajpaatim ma ajt nHuindzin Jesús chinäy. ⁷ Je' nninïcx xyüdzim tim jadu'n nej co tug jemyhuit nyajtigíyim, ca'ydi n'íjtim nñhuädz. ⁸ Jotcuje etz jotmic nayjihuiyim. Nigi jotcuje ixypy nayjihuiyim, e ooy njatzojçim co mic'amy ixypy n'íjxmajtzim jada ninïcx, jigix nicxy ndzinaydacpijçim ma ajt nHuindzin Jesús chinäy. ⁹ Paady ycixp jadu'n njacjugy'ajtim njactzínaayim jigix jëbi ajt nHuindzin Jesús jáygidägípy ajt ndzínaayin. Ca' ñejity pen njactzínaayim ixypy mñid ajt nninïcx, o pen tzoje n'íjxmajtzim ajt nninïcx ixypy, e nicxim ma Jesús yajpaady. ¹⁰ Nidüg'óciy ñich ajt nayguëxígaanim ma Cristo ytydudac, e jiiby nidüg nidüg paadip huídí anajty nipidzimip jadu'n nej anajty tí chinäy, pen oy, o ca' y'oyity.

Je ayuc tíy'ajt huídibi nic'y'ajt cidägy'ajt mñid

¹¹ Com nejhuíyim co copicy nhuindzigíyim ajt nHuindzin Jesucristo, paady ycixpi mictägy nyajmibicyich yí mayjäy ajcxy Cristo yty'ajt. Dios ñejhuíyb co tudägy ñich njot nhuinma'ñich. E nañ jadu'n ndzocyich co miich ajcxy mnejhuíyigixipy co tudägy ñich njot nhuinma'ñich. ¹² Ca'p ñich ajcxy yam naygapxpáatigixy jadüg'oc co ñich ajcxy ooy n'oyjäyity, o co ñich ajcxy ooy oy ndúngixyich. Hue' janchtíy lugar nyejcpyich, jaydëbi miich ajcxy xycapxpadípyich etz jotcuje mnayjihuiyigixipy mñid ñich ajcxy ycixpi. Jigix jëbi miich ajcxy m'adzohuip yí jáy ajcxy huídibi capxpatp pinjaty yhuiñyjipp ooy oy yquëxígy, e ca' ajcxy tuñ cuendi pen je' mñid oyjot oyhuinma'ñ, o pen ca'. ¹³ Pen minamb jáy ajcxy co ñich nlocity, huen xyajnájxcixyich loci mñid Dios ycixpi. Pen jáy minaangixp co oy huinma'ñ nmñididyich, jëbi jadu'n ajcxy xyajnájxcixyich jadu'n nej oy huinma'ñ nmñididyich mñid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ¹⁴ Com Cristo ooy xychojçim xyjihuiyim, paady ycixp njatytimycapxymidoohuim

Cristo. Com nnejhuñyim ajt nidüg'óciy tıydudägy co Cristo y'o'cy mïid ajt nbocy ycıxpı, e paady ycıxpı jadu'n nipaady nej jihuıy nidüg'óciy ïch ajt ti n'o'cim quıpxy mïid Cristo. ¹⁵ Cristo o'c mïid tüg'óciy jäy ajcxy ycıxpı, jigix co tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jactzınaayb jacjugy'ajtp, ca' ajcxy yajtúngixıpy yci'mjot yci'mhuinma'ñ ma ajcxy chinaayın. Huen ajcxy tzınaaygıxy mïid Cristo ycıxpı huidibi o'c mïid yı' ajcxy ypocy ycıxpı, etz yjugypıjcy jadüg'oc mïid yı' ajcxy ycıxpı. ¹⁶ Mïid co ndzınaayım mïid Cristo ycıxpı, paady ycıxpı ca' ndunım cuendi naaxhuıñyjäy ajcxy nej ñayñigápxigıxy nayñimiıydáacigıxy. Jayıjp ca'ni anajty nmıbjcim, ooy anajty ndunım cuendi nej jäy ajcxy ñayñigápxigıxy nayñimiıydáacigıxy. Jadachambi etz yjacnıcxni xıı tiempo, ca' ndunım cuendi nej naaxhuıñyjäy ajcxy capxcıxy mıydaaccıxy. ¹⁷ Com tigachjaty cham nhuinjihuıyich Cristo, paady ycıxpı pınjaty yajpatp ma Cristo, jemyjot jemyhuinma'ñ je' ymïid'ajtnıp, jadu'n nipaady nej jihuıy ti ma'xung'aty huinjemy. Je jot je huinma'ñ huidibi anajty ymïid co anajty ca'ni mıbıcy Cristo, ti je' ñajxtäy, jadachambi ac jemyjot ac jemyhuinma'ñ ti y'ahuimbıjttäy.

¹⁸ Tüg'óciy tijaty huidibi ya yajpatp, jııby chooñ ma Dios, Dios yaj'oyıyday. Mïid huidijaty Cristo ytuun mïid ïch ajt ycıxpı, jotcuje n'ıjtm mïid Dios. E Dios xyajñıbjcıch co ngapxhuäcxyıch Dios y'ayuc jadu'n nej jäy ajcxy jëbi ajcxy jotcuje y'ıjtcıxy mïid Dios. ¹⁹ Jadu'n nmınaanıım co Dios ymïid'ıjtpy Cristo. E Dios tuun quıpxy mïid Cristo co yı' yaj'oyıy je tzip nej naaxhuıñyjäy ajcxy mıdzip'aty Dios. Dios ca' yajcomıdohua'ñ jäy ajcxy ypocy huidibi mıbjıccıxpı Cristo, mïid co Cristo ti yajpocyñıhuächyıı. E Dios ti xyajñıbıcyıch co ngapxhuäcxyıch yı' y'ayuc nej jäy ajcxy jëbi paadıp pocyhuinmeecxin, etz nañ jadu'n paadıp jotcuje'ajtnı ma Dios. ²⁰ Paady nhuidıtyıch mïid Cristo ycıxpı ngapxhuäcxyıch Cristo y'ayuc. Jadu'n huimbıdzımyb nej jihuıy mııch ajcxy Dios xymınuçtaaccıxy mïid ïch n'ayuc jigix nmıbjıccıxıpy Cristo y'ayuc. Paady ngodınäyıch Cristo co nmınuçtacyıch mııch ajcxy. Jothuimbıjtcıxı nej mduıdıgooygıxy mïid Dios ycötujcın e Dios xyhuinmeecxıpı ajcxy nbocy, jigix jotcuje m'ıdıpy ajcxy ma Dios. ²¹ Cristo ca' ma ytundıgooy, per mïid ajt nbocy ycıxpı Dios yajnajx je Cristo jadu'n nej tüg pocyjäy. Jadu'n Dios ytuñ mïid je Cristo, jigix co ïch ajt n'ıjtm ma Cristo, nbaatım je tudägy'ajtnı huidibi Dios chojcpy nmïid'ajtm.

6

¹ İch ajcxy etz mııch ajcxy quıpxyı nduunım ma Dios ytung. Nmınuçtacyıch mııch ajcxy co mgöbigıpy ajcxy je may'ajt je oy'ajt huidibi Dios ti tuñ mïid mııch ajcxy ycıxpı, ca'ydı

ñaadig'i'aty Dios ytung. ² Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co je xii tiempo ti patni, ti ñich miich m'ayuc m'idoohui. Ti nbubety nbudig'i'yich je huin'it xii je huin'it tiempo co ti yhuaad'aty mina jäy ajcxy y'alma ñdzögipy. Jadachambi xii tiempo ti yhuaad'ajtni mina jëbi Dios xyñdzocim ajt n'alma.

³ Ca' pin n'adzipyich co nduñich ma Dios ytung, jigix ca'ydi pinjaty ymina'ñ co ca' oy nduñich. ⁴ Nañ jadu'n ca' n'adziba'ñich miich ajcxy. Nigi ndzocyich co ñiguëxigip tüg'ociy ñich ndung co nduñich miid Dios ycixpi. Ooy nyajtuñich mecxtujcin. Ooy nmecxtucyich ayo'n etz tzaachypi. Ooy nyajmayjatyich nhuit nducxy ngaayin n'uucin. Ooy ñich ndzinaayin chipity. ⁵ Ti ajcxy xyci'atyich, ti ajcxy xypidáacixyich pujxtigoty. Ti jäy ajcxy xymibidig'yich, e ooy ajcxy yhuaangixy yjihuiygixy. Ti tzaachypi nminaxy nyajnaxyich ma ndungich. Minaajity canaag xii ca' nmäyich, e minaajity ayuu n'ityich. ⁶ Nyajniguëxigpy ñich ajcxy co ñich ndungixyich miid Dios ycixpi, miid co huadz jot huinma'ñ nm'ididyich ajcxy. Ca' ma jibicpi nm'ididyich ajcxy, miid co n'ixpijccixyich ma Dios ytiy'ajt. Ooy mecxtujcin nm'ididyich ajcxy. Ooy ñich ajcxy nba'ayooyich nmigügtjicich. Dios yjihui'ñ ymic'ajt yajpatp ma ñich ajcxy njot nhuinma'ñ. Ooy ñich miich ajcxy ndzojccixy njihuiygixy cixygot huinjot. ⁷ Nyajniguëxigpy ñich ajcxy co ndungixyich miid Dios ycixpi, miid co ngapxhuäcxixyich Cristo y'ayuc ytiy'ajt tudägypi, e nañ miid co nm'ididyich ajcxy Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz miid co nm'ididyich ajcxy ca'pxy Dios ytiy'ajt tudägypi. Miid yi' ytiy'ajt tudägyp nyajmibicyich jäy ajcxy, etz miid yi' ytiy'ajt naygohua'ñyijich ma nm'idzipich. ⁸ Minaajity jay xycapxpáadygixyich; minaajity jäy ajcxy xyñigapxy xyñi'ojiiygixyich; minaajity jäy yminaangixy co oy nduñich; minaajity jäy yminaangixy co jibic nduñich; mina ngamina jäy xytjicixyich co n'ñndáaccixyich; e minaajity jäy yminaangixy co tiy'ajt ngapxpich. ⁹ Minaajity jäy yminaangixy co ajcxy ca' xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity jäy yminaangixy co ooy oy xy'ixy'ajtigixyich; e minaajity ayo'n jipp'am o'cin jipp'am nhuidjtcixyich. Per jactzinaaybich ajcxy jadu'n. Ti je tungmiidpi xychaachtungixyich, per ca' ñich ajcxy xyaj'o'cyi. ¹⁰ Ooy ñich ajcxy njatajccixy njamaaygixy, per jabom jabom jotcuje nayjihuiygixyich. Ayoobi ñich ajcxy ca' ti meeñ etz ca' ti pidägy nm'id'ajtcixyich. Per nañ jadu'n mayjäy oy'ajtin pada'ñ ma Dios miid ñich ajcxy ndung ycixpi, jadu'n jada oy'ajtin nipaady nej meeñ etz nej pidägy. Oy ca' meeñ

etz ca' pidägy nmüdidyich ajcxy, per nmüdich ajcxy tüg'óciy huidibi nimina ca' ycixy ytigooy.

¹¹ Migügtjic ajcxy, huidibi yajpatp jim Corinto, ti nmüdcapxcixy ti nmüdmüyaaccixy ma jada necy müd tüg'óciy tudägy'ajt. Ti ngapxyich nmüydägyich nej njot nhuinma'n nmüdidyich. ¹² Ca' üch n'ixmach nej üch müch ajcxy ndzojccixy njihuüygixy cixyjot huinjot. ¹³ May'ajt nbijctzooybich ma müch ajcxy co xyajnimähuibich nej müch ajcxy mjot nhuinma'n müdity tim jadu'n nej ti nduüñich müd müch ajcxy. Jadu'n may'ajt nbijctzooyich ma müch ajcxy nej ungededytjic ajcxy oy'amy y'ung ajcxy ühuijcixy capxhuijcixy.

Üch ajt je' ma Dios jugypi chinaayin

¹⁴ Müch ajcxy, ca' mdungmujccixy m'ayoomujccixy müd jäy ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Com ca' huaad tudägyjäy ajcxy müddzinaaygixy jäy ajcxy huidibi ca' tudägy huinma'n müdity. ¿Nej jëbi je huidibi tiy'ajtíp ytügy müd huidibi ca' ytiy'ajtity? ¿Nej jëbi pinjaty tiy'ajt müd müd'idipy pinjaty huidibi ca' tiy'ajt müdity? Je huidibi tiy'ajt müd jadu'n nipaady nej chinäy ma jün ytücxin. E je huidibi ca' tiy'ajt müdity ñipatp nej jihuüy chinäy agootztuuby. ¹⁵ ¿Nej jëbi Cristo etz Satanás ñay'ayuc-huinjihüüygixy? ¿Nej jëbi tüg mibijcpi yajtügy yhuinma'n müd tüg huidibi ca' ymibicy? ¹⁶ Ca' ni nej jëbi tzaadzech quipychech y'idipy ma Dios ytjic. Com yi' ajcxy huidibi tzaadzech ojadajtp ca' ajcxy yhuinma'n ytügy müd Dios ytiy'ajt. Je Dios juugypi ymüd chinaydac ma üch ajt njot nhuinma'n, paady ycixp jadu'n üch ajt nipaady nej Dios ytjic. Com jaybety y'ity ma Dios jadu'n ymina'n:

Ndzinaydac nbidägaamybich ma yi' ajcxy. Huididaamybich ma yi' ajcxy yajpaady. Yi' ajcxy üch xyDios'adaanip. E üch ajcxy yi' njäy'adaanip.

¹⁷ Paady nañ jadu'n ajt nHuindzin Dios ymina'n:

Copicy co müch ajcxy m'ixmadzipy yi' jacjadyii jäy ajcxy, e tzinaaygix abicy. Ca' ajcxy mnijot'adipy je jibicpi, huin'it üch müch ajcxy ngöbigipyich.

¹⁸ Üch müch ajcxy xymüd'adipyich jadu'n nej jihuüy üch müch ajcxy xyTeedy'adyii. E jadu'n müch ajcxy m'idipy nej üch nmang n'anäg.

Jadu'n je mijpi Dios ymina'n.

7

¹ Müch ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuüyich, com Dios jadu'n ymina'n co tzinaydac pidäga'n ma ajt njot nhuinma'n, paady ycixp tzoc yajhuaatzim ajt njot nhuinma'n, etz ma

ajt n'espíritu, e jadu'n Dios nhuindzigüyım etz nyajmij'ajtm cıxyjot huinıjot.

Co ajcxy jothuimbıjt ma Dios huıdibi ajcxy jim Corinto

² Tungix may'ajt xycöbigipich miich ajcxy cıxyjot huinıjot. Ca' ıch ajcxy ni pin ti nmıdundıgöoygıxyıch, nañ jadu'n ca' ni pin ıch ajcxy ti nyaj'ıxpıjccıxyıch jıbic-huinma'ñ. Nañ jadu'n ni ca' ıch ajcxy pin ti nhuin'ıñıch. ³ Ca' jadu'n nmina'ñıch mıd co nyajpocycähua'ñıch miich ajcxy. Com jadu'n jacjayıjp ti mına'ñıch co ooy ndzocy njıhuıyıch miich ajcxy, tú'cıy ajcxy ndzınaayım, e tú'cıy ajcxy n'ó'cımıpy. ⁴ Ooy ıch miich ajcxy njot'amıj'adyııjıch. Ooy ıch miich ajcxy ngömaaygıxy. Ooy jotcujc nayjıhuıyııjıch mıd miich ajcxy ycıxpı. Oy njayajpaadyıch tzip agujc ayo'n agujc, per co njäytechıch miich ajcxy, jotcujc nayjıhuıyııjıch.

⁵ Nej ıch ajcxy nja'ty ya Macedonia, ca' njotcujc'ajtcıxyıch. Hue' nyajpaadyıch ajcxy tzip agujc capxy agujc huen ma'ámyıty. Jäy ajcxy xymıdzip'ajtpıch, etz nañ jadu'n tzigıybıch jotjoty huinma'ñyoty. ⁶ Per Dios je huıdibi yajjotcugıyb yajjotmıcpıjcp pinjaty tajp mayb, yı' ti xyajjotcugıyıch co Tito yja'ty ya ma ıch nyajpaady co jim choñ ma miich ajcxy. ⁷ Ca' nan ti njotcugıyıch mıd tim jeyı co Tito ti xyñıjädıyıch. Hue' ti njotcugıyıch co yı' ti xyñımäyıch jadu'n nej yı' jotcujc'ajtm ti paady ma miich ajcxy. Yı' ti xyajmıdmiydägyıch jadu'n nej miich ajcxy tajın mayın mjıhuıygıxy mıd mbocy ycıxpı. E nañ jadu'n nej mhuinmaaygıxy nej nyajpaadyıch. E mıd jada ayuc nıgi ti njotcugıyıch.

⁸ ıch ca' ndajy nmayıch mıd co ıch miich ajcxy ti nyajtajcıxy ti nyajmaygıxy mıd je necy huıdibi ajcxy nyajnıguejx. Oy anajty ti njajıhuıyıch jotmay co nnejhuıyıch co miich ajcxy ooy mdajy may tög xı mejtz xı mıd ıch nnecy ycıxpı. ⁹ Jadachambi ooy jotcujc nayjıhuıyııjıch. Ca' nminaanım mıd je tajın je mayın ycıxpı huıdibi miich ajcxy anajty mıd jotcujc'ajtpıch, com co je tajın je mayın ajcxy ti xyajjothuimbıjtıxy, Dios ti jäygidägy jadu'n nej miich ajcxy ti mmımadaaccıxy je tajın mayın. E ca' ıch ti ndundıgooyıch ma miich ajcxy co ajcxy njotmaymoy. ¹⁰ Com Dios yjäygidacpyı co jäy njothuimbıjtıxy, mıd co taj may ñayjıhuıyıygıxy mıd ypocy ycıxpı. E co ajcxy yjothuimbıjtıxy, huin'ıt ajcxy je y'alma nıdzocın paadıpy. E ca' je' huaad nıdajım nımaayım co ajcxy y'alma nıdzögy. Co jäy ajcxy nıdajcıxy nımaaygıxy huıdı yajpat ya naaxhuıñ, e ca' yjothuimbıjtıxy, jadu'ñı nıcxy je o'cın nıpatcıxy. ¹¹ Mıd je tögpi jäy ypocy ycıxpı ti mbaatcıxy je tajın mayın. Miich ajcxy jadu'n ti mmecxtıjccıxy je tajın

mayin jadu'n nej Dios jäygidägy. Tungix cuendi jada' cham nej ti yhuimbïdzimy. Tiydudägy janch cham ti mdiydungixy müd je pocy ycixpi. Ti xyajjotma'tcixy, e ti xy'adzigiyyigixy, e ni'ixiy miich anajty m'ijtcixy co mdzaachytunaangixy je huïdi ti ytundigooy. E müd jada ycixpi ti miich ajcxy myajnigüëxïccixy, co ca' miich ajcxy ti pocy mmüdity ma jadaaabï huinma'ñ. ¹² Co ïich miich ajcxy jayhuin nijayiy, ca' nmïnaanïm müd je' ycixpi huïdibi anajty ti ytundigooy. Nañ ca' nmïnaanïm müd je huïdibi anajty ti yajmidundigooy. Nijayiyïch miich ajcxy, jigix jëbi mnejhuïyigixy je tiy'ajt nej Dios tzocy co nduufïch müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ¹³ Com miich ajcxy ti mmïjottigooyb Dios ytiy'ajt, paady ycixpi miich ajcxy ti mbaatcixy jotcuje'ajt, e nañ jadu'n ïich ajcxy ti nbáatcixyïch jotcuje'ajt müd miich ajcxy ycixpi. Nañ jadu'n ooy ti njotcugiyïch ajcxy müd co Tito ooy chachjotcujcity. Oy'amy miich ajcxy ti mgöbijccixy Tito, paady yi' ooy ti yjotcugiy müd miich ajcxy ycixpi.

¹⁴ Co ti nnimäyïch Tito co njot'amij'adyiïjïch miich ajcxy, ca' ti tzo'ydu'n ti nbaadyïch, co yi' oy ti xyco'ixïyigixy. Nigi oy ti yhuimbïdzimy müd co tüg'ócïy ayuc huïdibi ïich miich ajcxy ti nyajnimäy ti yhuimbïdzimy co yjanchity. Nañ jadu'n ti yhuimbïdzimy co yjanchity jadu'n nej ti nnimiydacyïch miich ajcxy müd Tito co njot'amij'adyiïjïch miich ajcxy. ¹⁵ Jadu'n nej co Tito oy miich ajcxy xyco-gapxïy, yi' ooy nigi xychojccixy xyjihuiyigixy co yi' nejhuïy jadu'n nej miich ajcxy mmïjottigooygixy ïich n'ayuc, jadu'n nej mgapxymïdoohuaangixy. E nañ jadu'n co yi' ijxy nej miich ajcxy yi' mgöbijcy müd tzigi'ñ jihui'ñ. ¹⁶ Ooy jotcuje nayjihuiyïjïch, ooy njot'amij'adyiïjïch miich ajcxy.

8

Ycüejtçixy müd oyjot oyhuinma'ñ

¹ Jadügnax, miich ajcxy migügtïjc, nyajnejhuïhuaamybïch nyajmïdmïydägaamybïch miich ajcxy, jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ müd je mïbijcpïdïjc ajcxy huïdibi xï ya yajpatp Macedonia. ² Je mïbijcpïdïjc huïdibi ya yajpatp ti ooy ajcxy minaxy yajnaxy tzaachypi etz ayo'n. Per ca' ñejity, ooy ajcxy jotcuje yajpatcixy. Nañ ayoobi ajcxy, per ti ajcxy may meëñ yajmujccixy, jadu'n nej jihuiy ajcxy ycomeëñity. ³ ïich testigo co je migügtïjc müd yci'm tzojcin meëñ yejccixy, nej jëbi ajcxy ymadaaccixy müd meëñ, ixti anaxy ajcxy yejccixy. ⁴ Ooy xymïnucxtägyïch ajcxy co n'a'ixihuibïch ajcxy co jëbi ajcxy meëñ yajmujccixy huïdibi müd pubedaangixy jacjadyïi je mïbijcpïdïjc. ⁵ Nigi anaxy ajcxy ooy

meeñ yajmujcy ca'ydi jadu'n nej anajty njijp'ixyich. Jayijp ajcxy ñayyejci ma ajt nHuindzin Jesucristo, e hui'n'it ajcxy ñayyéjci gixy ma ich ajcxy jadu'n nej Dios tzocy. ⁶ E chi jada' ich ajcxy ooy nminucxtacy Tito co huen nicxy jadüg'oc ma miich ajcxy. Huen nicxy yajcixy yajmay huidibi ti yajtzondägy ma miich ajcxy. Co huen je meeñ yajmujctäy huidibi cixyjot huinjot müd mbubedaangixy je mibijcpidijc ajcxy huidibi yajpatp jim Jerusalén. ⁷ Miich ajcxy ñigi ooy mmadaaccixy, ca'ydi jacpinjaty ma tüg'ociy Dios ytung. Ooy mij mibijcin miich ajcxy müdity. Ooy myaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt. Ooy mmijottigoogyxixy mguydunaangixy ich n'ayuc. E nañ jadu'n ooy miich ajcxy xychojccixy xyjihuiyigixyich. Nañ ooy ndzocyich co miich ajcxy ñigi pubejtin myegipy ma je mibijcpidijc huidibi jim Jerusalén.

⁸ Ca' jadu'n n'ane'myich co mbubéjtcixipy je migügtijc hui di jim Jerusalén. Hue' ndzocyich co miich ajcxy mnejhuñhuipy jadu'n nej yi jacjadyii mibijcpidijc yhuinmañ bidaaccixyp ci'm co pubedaangixy je ymigügtijc jim Jerusalén. Jadu'n mdunipy ajcxy jigix jëbi nnejhuñhuibich pen janch tiy'ajt jadu'n co mdzojccixy mjihuiyigixy yi jacjadyii mibijcpidijc. ⁹ Com miich ajcxy mnejhuñhuigixyp jadu'n nej ajt nHuindzin Jesucristo mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müd ich ajt ycixpi, jadu'n Jesús nipaady nej tüg mijcomeeñybi jii by tzajpjoty, müd co yi' xychojccim xyjihuiyim mijcajee, chi yi' ixmajtztay yi' y'oy'ajtin jii by tzajpjoty co ycidacy ya naaxhuiñ etz y'ayooy ya. Miich ajcxy ca' anajty ti müdity jii by tzajpjoty, per jadachambi mbadaangixyp mij'oy'ajtin jii by tzajpjoty.

¹⁰ Müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, ma jada necy nmooybich miich ajcxy ngapxhuijin jadu'n nej jëbi huaad mdungixy oyjäy'ajtin. Jac'oy co miich ajcxy myajcixipy je huidibi ajcxy myajtzondac jadöjimijt. Miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jac ni pinjaty ti myajtzondaaccixy meeñ yajmugii hui di müd mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi yajpatp jim Jerusalén. Nañ jadu'n miich ajcxy jacjayijp ca'ydi jacpinjaty mijottigoogyxixy co mbubedaangixy jacjadyii mibijcpidijc. ¹¹ Jadachambi tiempo jactungix pubejtin, meeñ yajmujccix cixyjot huinjot jadu'n nej ti myajtzondaaccixy ixti mabaad myajmaygixy je meeñ yajmugii. Nidüg nidüg yejccix nej ajcxy ii müdity. ¹² Pinjaty y'ofrenda yejcp janch cixyjot huinjot Dios ycöbijcip yi' je' y'ofrenda, jadu'n nej ii müdity. Dios ca' yi' pijctzoy huidibi ajt ca' nmüdity.

¹³ Ca' nminañich co oy jadu'n co mbubéjtcixip jacjadyii mibijcpidijc ixti mabaad mnayyajhuimigixy ayo'ndumb. ¹⁴ Hue' yajminañ co quipxyjaty mdzinaaygixy, ni pin cayajconaxipy e ni pin cayajmayjadipy. Jadachambi tiempo

miich ajcxy mmüidity ca'pxy je huídibi mnidzinaáygixip, ixti miich ajcxy conajxpi, paady ycixp jëbi mbubéjtcixipy migügtijc huídibi yajmayjajtp. Jadüg tiempo miich ajcxy myajmayjadipy, e jacjadyii migügtijc jëbi xypubéjtcixipy, e jadu'n yhuimbídzimipy co mnaybubéjtigixy quipxyjaty miñ xyipy. ¹⁵ Com jadu'n jaybety y'ity ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ: "Pinjaty anajty may'amy müd, ca' yajconajxy. E pinjaty anajty hueeni müd, ca' yajmayjajty."

Tito müd ymigügtijc ajcxy

¹⁶ Per nyajnajxypich jäygidaacin ma Dios, com Dios ti pidägy ma Tito yjot yhuinma'ñ co mijottigooyi miich ajcxy m'oy'ajtin, tim jadu'n nej ich nmijottigooyich miich ajcxy m'oy'ajtin. ¹⁷ Co may'ajt nbijctzooyich ma Tito co nicxipy jadüg'oc ma miich ajcxy, agujc jotcujc cöbicy, com ti anajty jayijp yhuinma'ñ pidägy ci'm co ñicxa'ñ jadüg'oc ma miich ajcxy. Jadachambi Tito nicxip ma miich ajcxy müd ci'mdzojcin.

¹⁸ Quipxyi müd Tito nguexy ich ajcxy yam tüg nmigüg huídibi ooy chachcapxpaadyity majaty mibijcpidijc, co ooy oy ytuñ capxhuäcxi Jesús y'ayuc ytiy'ajt nej huaad jäy ajcxy y'alma nídzoocin paady. ¹⁹ Ca' nan jëyi co je mibijcpidijc yi' ycapxpadyii. Nañ jadu'n ti yhuin'ixyii mibijcpidijc ajcxy co jëbi yhuidity müd ich ajcxy, e tunipy pubejtin müd je may'ajtin oy'ajtin huídibi ich ajcxy ndumybich müd je migügtijc ycixpi jim Jerusalén. Jadu'n nduuñich jaydëbi jäy ajcxy capxpaadip ajt nHuindzin Jesucristo. Etz nañ jadu'n jaydëbi ñiguëxgy co ich ajcxy nbubeda'ñich ajt nmigügtijc cixyjot huinijot. ²⁰ Ooy ngüend'atyich je meeñ huídibi je mibijcpidijc ti yajmujccixy, jigix ca'ydi pin huaad xyñigapxy xyñi'ojijich, jadu'n nej ich ajcxy meeñ nyajmújccixyich. ²¹ Jadu'n ich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co tudägy ndunáangixyich ca' nan jëyi ma ajt nHuindzin Jesús yhuinduu, nañ jadu'n ma je mayjäy ajcxy yhuinduu.

²² Nañ jadu'n nguejxypich müd yi' ajcxy jadüg ajt nmigüg, je huídibi oy ti ytuuñ ma Dios ytung quipxyi müd ich ajcxy e nejhuiybich co tudägy ytuñ cixyjot huinijot. E yi' miich ajcxy ooy xyjot'amij'adyii, e oy ytuna'ñ müd miich ajcxy ma Dios ytung. ²³ Pen jim pinjaty nidiy yajtiy je Tito, nimaaygix co ich yi' nmigüg, e yi' müd nduuñich ma Dios ytung ma miich ajcxy. E nañ jadu'n pen jim pinjaty nejhuihua'ñ pinjäy ajcxy yi', yi' jacjadyiibi huídibi ajcxy nicxp müd Tito. Nimaaygix co je mibijcpidijc ajcxy ya Macedonia ti quexy ajcxy, ytungixy müd Cristo ymij'ajtin ycixpi. ²⁴ Paady ycixp miich ajcxy yi' mdzójccixipy mjihuüygixyipy je migügtijc ajcxy huídibi mimb müd Tito, jigix jëbi je mibijcpidijc ma nidüg nidüg

cajp ya Macedonia nejhuihuipy co miich ajcxy yi' mdzojccixy mjhuihygixy je mibijcpidijc t'ydudägy. E paady ycixp jëbi ïich jotcujc nayjihuiyijich müd miich ajcxy ycixpi.

9

Je cüejtin müd je mibijcpidijc ajcxy ycixpi

¹ Nañ ca' yjaty ycopicyity co ïich miich ajcxy njacni-jay'hygixipy co je mibijcpidijc huidibi xü ya pubejtin tunaangixyp ma Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. ² Com nejhuiybich co miich ajcxy nañ jadu'n mbubedaangixy cixy jot huinjot Dios yjäy huidibi ajcxy jim Judea. Paady ycixp jotcujc ïich jadu'n nnimäyich je mibijcpidijc ya Macedonia jadu'n nej miich ajcxy jim Acaya mhuinma'ñ pidacy jidöjimijt co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi jim Judea. E müd co miich ajcxy jayijp mhuinma'ñ ti mbidaaccixy co mbubedaangixy je mibijcpidijc huidibi ajcxy jim Judea, paady ycixp may mibijcpidijc ya Macedonia yhuinma'ñ pidaaccixy co ypubedaangixy nañ jadu'n. ³ Paady nguejxypich Tito müd jacjadyii migügtijc ma miich ajcxy, jaydëbi xypubéjtcixipy ma je meeñ yajmugii, jadu'n nej ti mbidaaccixy huinma'ñ. E ïich ca' ti tzo'ydu'n nbáadibich müd miich ajcxy ycixpi ma jada pubejtin huidibi ajcxy mguexamyb jim Judea. Com ïich ti nnimäyich mayjäy co miich ajcxy ni'ixi' m'ijtcixy müd mbubejtin. ⁴ Ca' yjeyity co nijëjity mibijcpidijc huidibi tzinaayb ya Macedonia ñicxa'nip ajcxy müd ïich co anajty nnicxyich jim ma miich ajcxy. E co anajty ïich ajcxy jim nmejtzcixy, e chi ajcxy nbáatcixipy ca' anajty ajcxy mni'ixijity. Pues chi ooy tzo'ydu'n njhuihuibich, com ti anajty ooy njot'amij'ájtigixy. Nañ jadu'n miich ajcxy tzo'ydu'n mjhuihuip. ⁵ Paady ycixp huinma'ñ nbidägyich co oy jadu'n co nijëjity migügtijc nicxy jayijp xycogapxygixy, e huen xypubejtcixy ma yi meeñ yajmugii jadu'n nej jidöjimijt ti mgapxytungixy. E co anajty nmechich jim ma miich ajcxy, chi ni'ixi' anajty ajcxy müdity yi m'ofrenda, e jëbi jäy ajcxy nejhuihuip co yi m'ofrenda ti myejjccixy cixy jot huinjot, ca'ydi jäy ymnaangixy co ïich miich adzip ajcxy ti n'ane'mgixy co m'ofrenda nyajmújccixipy.

⁶ Jäymetz miich ajcxy jadu'n nej ayuc y'oc'ity: Pinjaty hueni niip, nañ jadu'n hueeni ycosecha yajpidigy. E pinjaty mij niip, nañ jadu'n mij ycosecha yajpidigy. ⁷ Nidüg nidüg mibijcpi yegipy y'ofrenda jadu'n nej anajty ci'm yhuinma'ñ ti pidägy co yega'ñ. E ca' yegipy ametz jotmetz. E nañ jadu'n ni yca'adzip yca'a'écity. Com Dios chojcpy yjihuiyb pinjaty cixy jot huinjot y'ofrenda yejcp. ⁸ Dios jëbi may'ajt oy'ajt tunipy müd miich

ajcxy mijcajee, e miich ajcxy mbáatcixipy tüg'óciy tijaty conuucxin, e ixti mmü'd'adipy tüg'óciy huidibi myajmayjajtcixy, e nañ jadu'n conaxpi naadigibi nej huaad jacjadyii mibijcpidijc mbubejtcixy, e mdúngixipy canaagnax oyjäy'ajtin. ⁹ Jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy, ma jadu'n ymina'ñ:

Yi oyjäydijc ajcxy, yi' ajcxy nimooyb ayoobitijc huidibi ajcxy yajmayjajtpy. Yi oyjäydijc ajcxy co oyjäy'ajtin tungixy, yejccixyp ijxpejt oybi huidibi y'idipy huinixii.

¹⁰ Dios yejcpy je tñm huidibi jäy ajcxy ñiipy, nañ jadu'n Dios yejcpy je jicxy picy huidibi nidzinaayim nijugy'ajtim. E jadu'n co miich ajcxy oyjäy'ajtin mdungix mijcajee, je m'ojjäy'ajtin ajcxy ñipaadip nej jihuiy mgosecha myajpidiccixy may'amy. ¹¹ E jadu'n miich ajcxy mü'd'adipy tüg'óciy jugy'ajtin comeñ'ajtin, jaydëbi m'ofrenda myejccixy mij'amy. E mayjäy ajcxy Dioscojuyip yajnaxipy ma Dios mü'd je m'ofrenda ycixpi, co anajty nyecyich miich ajcxy m'ofrenda ma yi' ajcxy huidibi yajmayjajtp. ¹² Co ich ajt pubejtin nyejcim ma jacjadyii migügtijc, canan jëyi co nbubejtim mü'd tijaty yajmayjajtcixyp. Nañ jadu'n yi' ajcxy jëbi yajnaxcixy Dioscojuyip canaag'oc. ¹³ Yi' ajcxy capxpadamb Dios mü'd co je m'ofrenda huidibi ajcxy ti myejccixy, yi' je' tiy'ajtip co mich ajcxy mgapxymidoogixy Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Paady ycixp may mibijcpidijc ajcxy Dios ojadajtcixipy e nañ jadu'n Dios mbáatcixipy capxpáatcixipy mü'd je pubejtin huidibi miich ajcxy anajty myejcpy mü'd yi' ajcxy ycixpi, etz nañ jadu'n mü'd jacjadyii mibijcpidijc ycixpi. ¹⁴ E c'm yi' ajcxy Dios ojadadipy mibijctzohuipy mü'd miich ajcxy ycixpi, etz xychójccixip xyjihuiyigixip ooy mü'd co Dios je mijpi conuucxin ti yecy ma miich ajcxy. ¹⁵ Dioscojuyip yi Huindzin'ajtim Dios mü'd yi ymijconuucxin huidibi ti yecy ma ich ajtin, ni pin canejhuüy nej jëbi yajnajtzcaxpüy.

10

Pablo mü'dity cõtujcin co y'apóstol'adyii

¹ Ich Pablo nmigapxypich miich ajcxy mü'd yungnaxy njot nhuinma'ñ, jadu'n nej jihuiy Cristo miich ajcxy xymü'dmiydaaccixy. Com Cristo yungnaxy jot huinma'ñ mü'dity. Nijëjity miich ajcxy yminaangix co ooy yungnaxy naybidägyiijich co n'ityich mü'd miich ajcxy, e jadachambi co jiguëgy nyajpaadyich, hue' n'ahuimbityich ahua'ñ, ndunaamybich ti ndunaamybich. ² May'ajt nbijctzooybich co anajty ich miich ajcxy nicxy n'ijxcixy, ca' jadu'n ndzocyich co copicy n'ahua'ndägibich mü'd nijëjity miich ajcxy huidibi xyñihuambejtpich, co nduñich etz ngapxyich ngi'mtzojcin tim jadu'n nej huenpin naaxhuiñjäy ytungixy etz ycapxcixy mü'd

yci'mtzojcin. Janch ni'ixi' n'ityich, co anajty jim nmechich, chi mïd nnyahuindinãhuïybich yi' ajcxy huidibi jadu'n xyñihuambejtpich. ³ Janch tiy'ajt co ndzinaayich jadu'n nej naaxhuiñjãy chinaaygixy. Per ca' ndziptuñich nej jãy ajcxy chiptungixy. ⁴ Ca' ñich ajt nyajtunim naaxhuiñjãy ymic'ajt co nnyagohuaanim ma je jibicpi huidibi xymidzip'ajtim. Hue' nyajtunim Dios ymic'ajt, huidibi jëbi mïd nmimadaacim tüg'óciy huidibi ca'oybi mïd. ⁵ Jadu'n ñich ajcxy ca' nyajtzobadáangixyich je ayuc tiy'ajt huidibi ca' yjanchity, etz je' ayuc pin amij agix naybidaacip co Dios y'ayuc ytiy'ajt adujci. Tüg'óciy naaxhuiñjãy y'ayuc ytiy'ajt nbidáaccixyich ma Cristo, jigix tüg'óciy jãy ajcxy capxymidohuip Cristo. ⁶ Co anajty miich ajcxy mhuinma'ñybidaaccixy co huädz mgapxymidohuaangixy tüg'óciy Cristo y'ayuc ytiy'ajt, pinjaty cacapxymidooy, hue' ni'ixi' n'ijtcixich co yajmöhua'ñ castigo pinjaty cacapxymidoo.

⁷ Miich ajcxy yi' mdzachuenditungixy jãy ajcxy nej yjãy'ajtcixy. Pen jim pinjaty ñayjihuiyïi janch agujc jotcuyc co Cristo yhuin'ixyïi mïd ytung ycixpi, huen huinjihuïygixy jotjoty co Cristo ti xyhuin'ijxcixyich nañ jadu'n mïd yi' ytung ycixpi. ⁸ Hich ca' ti tzo'ydu'n jihuiyich mïd co ci'm nnyagömayiijich hueeni mïd co Jesucristo xymooygixyich ane'min cötujcin. Com ñich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymóoygixyich jada cötujcin, jigix ñich miich ajcxy nyajyeecip mmibijcin, canan nyajtigoyip ajcxy mmibijcin. ⁹ Ca' jadu'n ndzocyich co yquëxigipy jadu'n nej jihuiy n'adzigiñhuaangixy mïd je necy huidibi nyajnigüeypich miich ajcxy. ¹⁰ Yminaangixy co ñich nnecy ooy tzaachyaty chach chaach. E yminaangixy co ma jãy ajcxy yhuinduu yung naxy njãy'aty, e ngapxin nmiydáacinich ca' pin jãygidägy. ¹¹ Per yi jãy ajcxy huidibi jadu'n minaangixp, copicy ajcxy nejhuïhuipy co jadu'n nej ñich ngapxin necyjoty co nijayïygixy, co nyajpaadyich jiguem, nañ tim jadu'n ngapxa'ñich co anajty n'ityich ma miich ajcxy.

¹² Ca' huaad n'ocnay'ijxquipxim o nyajtügïyim mïd yi' ajcxy ytung huidibi tzach naygömayaanip ci'm. Tzuu huinma'ñ locihuinma'ñ ajcxy ytungixyp, co pin jadu'n nay'ixquipxip naymidogquipxip mïd yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huïdi ii yjajtpy ñejhuïyb. ¹³ Ca' ñich ci'm naygömayïyb ma ycapadyïi, huidibi ñich ajcxy ca' xypátcixyich. Dios ñich ajcxy xyajnejhuïybich nije' nije' it lugar ma yi' tzocy ndúngixibich. E Dios jadu'n tzojc co nicxy ndungixy jim Corinto ma miich ajcxy myajpatcixy. ¹⁴ Paady ycixpi ndúngixyich jëyi ma Dios xyquexyich, ca' jac ma. Nej ixypy y'octunyïi y'ocjadyïi, pen ca' ixypy ñich jayjip ti n'ityich ma miich ajcxy. Pues ñich

tim jayijp ngapxhuäcx Dios y'ayuc ma miich ajcxy, e ca' jac ni pin. ¹⁵ Pen huingbi jäy je Dios ytung yajtzondaacip ma tüg cajp, pues ca' iich huaad jim nduüñich, jadu'n nej jihuiy iich ti nyajtzondägyich je tung. Ca' jadu'n nduüñich, hue' njijp'ijxypich co miich ajcxy myajyeegip mmibijcin, huin'it jëbi njactunipich ma miich ajcxy, jadu'n nej Dios tzocy co ndunipyich. ¹⁶ Co anajty jadu'n ti njactuñich ma miich ajcxy, huin'it xii ya n'ihuäcxa'ñich ngapxhuäcxa'ñich Cristo y'ayuc ytiy'ajt ma je it lugar jactim jiguemjatypï ma miich ajcxy. Per ca' nduna'ñich ma huingbi ti yajtzondägy je tung.

¹⁷ Ooy ycopyity ngömayim nyajmij'ajtim ajt nHuindzin Jesucristo, e ca' y'oyity co naygömayim ci'm. ¹⁸ Com Dios ca' jäygidägy pinjaty ci'm naygömayip. Hue' Dios yjäygidacypi pinjaty ajt nHuindzin Jesucristo capxpatp.

11

Pablo etz je' ajcxy huidibi y'ayuccapxhuäcxp miid anii

¹ Huaad co miich ajcxy ixypy xy'ocmimectujcich hueeni iich nloci huinma'ñ huidibi ngapxaamybich. Oy ixypy ñejity mímecxtuccich. ² Ooy ndzocy ooy njihuiyich miich ajcxy. Dios ti xymöyich je tzojcin jihuiyin huidibi nmüdich müid miich ajcxy ycixpi. Ndzojcpich co cixyjot huinijot miich ajcxy mmijpidaaccixy Cristo. Co miich ajcxy yajmij'adip Cristo cixyjot huinijot, huin'it jadu'n miich ajcxy nipaadipy nej tüg töxy'anäg pi'cnip huidibi pijcp müid tüg yëydijc. ³ Ndzigiiybich co huingbi jäy xyajhuinma'ñyidigoyaangixy müid ixpicytjic y'ayuc huidibi ca' ytiy'ajtity. E miich ajcxy m'ixmadzaangixy jadu'n nej cixyjot huinijot ti mmijpidaaccixy Cristo. Tim jadu'n nipada'ñ miich ajcxy mjadaangixy nej yajty jecy'ajty je Eva co tza'ñ yhuin'ini. ⁴ Com miich ajcxy mgöbijccixy huingbi jäy huidibi tigachjaty yaj'ixpijcp Jesús ytiy'ajt, ca' yjadu'nity nej iich ajcxy nyaj'ixpicyich. Etz nañ jadu'n miich ajcxy jotcuje mgöbijccixy huingbi espíritu, ca' yjëjity je Espíritu Santo huidibi ti mgöbijccixy jayijp'aty. Etz nañ jadu'n mgöbijccixy tigachjaty ayuc tiy'ajt, e ca' y'ocjëjiñ huidibi ajcxy m'alma xyajnidzoocip. Ca' y'ocjëjiñ huidibi ti mmidoogixy ma iich ajcxy. Mic'amy mdzachmijpidaaccixy huingjäy y'ayuc. ⁵ Ca' jadu'n ytiy'ajtity co yi huindzindijc ajcxy huidibi naydijigixp Jesús y'apóstol huidi jim ma miich ajcxy, co jac mic'ajt müid ajcxy etz yjacmüid ajcxy ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, ca'ydi iich. ⁶ Oy iich jada' ca' njatyich nej yajxon ngápñibich, ca' ooy ngo'ayúciyich. Per ca' ñejity com yajxon njatyich nnejhuuiyich Dios ytiy'ajt. E ti nyaj'ijxcixy nyajnejhuuiyigixy

co n'ixpicycigich ma Dios ytiy'ajt mïid je ayuc huïdibi ngapx-huäcxich ma miich ajcxy etz je mijhuinma'nñ huïdi nduunich co jim n'ijtyich ma miich ajcxy.

⁷ ¿Nej tundigoyich jada' co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy e ca' nbijctzooyich meeñ mïid ndungich ycixpi? Jadu'n nnayyajnajxich anajty nej tüg midumbi jigix miich ajcxy jac'oy jacjotcuje mdzinähuip. ⁸ Ti ngöbicyich meeñ huïdibi jacjadyii mïbijcpidijc ti xymöyich huïdibi tzinaayb ma huingbi cajp. Yi' ajcxy ymeeñ nyajtuunich co nyaj'ixpijcyich miich ajcxy. ⁹ Co n'ijtyich mïid miich ajcxy jadöjimijt jadöhuix'am ca' nbijctzooyich ma miich ajcxy huïdibi nyajmay-jajtpyich anajty. Ca' n'adzijpyich ni pin. Yi migügtijc huïdibi ajcxy tsoon Macedonia, yi' ajcxy xymooyich huïdibi anajty nyajmayjajtpich, paady ycixp ca' anajty meeñ nbijctzooyich ma miich ajcxy, ca' n'adzijpich miich ajcxy. E jadu'n njactuna'nñich jadu'n nej nduunich mïid miich ajcxy co n'ijtyich jim jadöjimijt. ¹⁰ Nejhuïybich co yjanchity co nmïdidyich Cristo ytiy'ajt, nañ tim jadu'n nnejhuïyich co ci'm nbaadyich huïdibi mïidnay'ixyijich. E ca' pin ma tüg'óciy je Acaya naaxjot xycapijcibich jada jotcuje'ajtin. ¹¹ ¿Na'amy co jadu'n nmïna'nñich? ¿Je' co ïich miich ajcxy ca' ndzojccixy? Ca' yjadu'nity. Dios ñejhuïyb co ndzocy njhuïyich miich ajcxy.

¹² Per njacyajtüyöyaamybich je ndungich huïdibi ndumybich, e ca' meeñ nbijctzohua'nñich mïid ïich ndung ycixpi jigix co yi jacjadyii huindzindijc huïdibi yaj'ixpijccixp ma miich ajcxy, ca' jëbi y'ïndaaccixy co yi' ajcxy tú'ciy ytungixy jadu'n nej ïich nduunich. ¹³ Yi' ajcxy ymïnaangixy co Cristo ti yajnbïjicigixy co ajcxy yi' y'apóstol'adyii, e ca' yjanchity, nigoob ajcxy huin'ingixy yi mïbijcpidijc. Ñayyajnajxigixy ci'm nej jihuiy Cristo y'apóstol'ajtigixy, e ca' yjanchity. ¹⁴ Nañ ni ca' oy nhuinmaayich co jadu'n idïitzcixy, com nañ jadu'n je Satanás ñayyajtigachyii ñayyajnaxyii nej Dios y'áγγελ huïdibi tiy'ajt mïid, e ca' yjanchity. ¹⁵ Paady ycixp nmïbijcpich co yi jäy ajcxy huïdibi tumb mïid je mujcu' nañ jadu'n nayyajnaxyii jadu'n nej jäy tudägypï, e ca' yjanchity. Per Dios chaachytunamyb ajcxy jadu'n nej ypadyii mïid je jibicpi ycixpi huïdibi ajcxy ytumyb.

Je tzaachypï je ayo'n huïdibi Pablo yjajtyp co y'ayuccapxhuäcxy

¹⁶ Jadüg'oc ïich miich ajcxy nnïmaangixy: Ni pin ycamina'nipy co ïich locijity. Per pen nijëjity jadu'n ymïnaangixy, ca' ñejity. Miich ajcxy amidoo'ijtcix ïich n'ayuc, jigix jëbi naygömayijich ci'm. ¹⁷ Ca' ïich ajt nHuindzin Jesucristo xycötujcmöyich, co jadu'n jëbi ngapxyich jadu'n

nej cham ngapxa'ñich. Hue' ngapxa'ñich jadu'n nej tüg loci jäy co naygömaya'ñiyijich ci'm. ¹⁸ Mayjäy ajcxy ooy ci'm chachnaygömaya'ñiyijich mïid huidibi ti tungixy mïid yci'm mic'ajt ya naaxhuiñ. Nañ jadu'n ñich nnaygömaya'ñiyijich ci'm. ¹⁹ Miich ajcxy mdzachcöbijccixyp loci jäy ajcxy y'ayuc, je' co mdzachnayyajnaxáanigixy jadu'n nej jihuiy ajcxy ooy mdzachcohuinma'ñity. ²⁰ Mgöbijcypy miich ajcxy co jäy ajcxy xytumbi'adiyb nej tim tzojccixy, huidibi ajcxy xyhuinjicxp xyhuimbijcp xyhuimmeetzp, e huidibi ajcxy xy'ane'mgixp, xycamij'ijxcixy xycamijpidaaccixy, ixti mgöbijccixyp co xycojxcixy ma ajcxy mhuiñyijp. ²¹ Oy njatzo'ydu'njihuiyich co nmina'ñich co ca' jadu'n nmïididyich je jotmic'ajtin, jigix jëbi ñich miich ajcxy nduuñich jibic, jadu'n nej yi' jadu'mbi huindzindijc ti xytungixy.

Per jadu'n nej yi' ajcxy ñaygapxpadyii ci'm, nañ jadu'n naygapxpada'ñiyijich ci'm. Ca' ñejity pen capxpich jadu'n nej tüg loci jäy. ²² Pen hebreojäy yi' ajcxy, hebreojäy ñich nañ jadu'n. ¿Conaax cogajp ajcxy Israel? ñich nañ jadu'n. ¿Abraham ajcxy ymij'ap'ajtpy ymijteedy'ajtpy? ñich nañ jadu'n. ²³ ¿Nej tumb ajcxy mïid Cristo? Nigi nduñyich mïid Cristo, ca'ydi yi' ajcxy. Ca' ñejity oy ngapxyich jadu'n nej tüg loci jäy. Jac mic ti nduuñich mïid Cristo ca'ydi yi' ajcxy. Canaag'oc codungdijc xychaachytuunich. Ti nyajc'atyich mïid matz etz mïid coochac janch canaag ci' janch ycamacho'nity. Canaag'oc codungdijc xypidaacyich pujxtigoty, e yi' ajcxy ca'. Canaag'oc o'cin jïjp'am ti nyajpaadyich, e yi' ajcxy ca'. ²⁴ Migoox'oc judíojäy ajcxy ytungmïidpi xyci'ajtyich mïid cochac iipx majmocx mïidaax ci'. ²⁵ Tugiig'oc xychaachytuunich mïid matz. Tügtecy ajcxy xychaagächich. Tugiig'oc je barco yquiñ mejy'agujc je huidibi ñich anajty nyajnicxiyb. Co je barco yquiñ tügtecy, chi tüg tzuum etz tüg xi' n'ijtyich ma je mejy anajty ooy ypidigy. ²⁶ Ooy viaje nduuñich canaag'oc, e o'cjïjp'am n'ijtyich ma mijnigom yjadyii, e nañ jadu'n ooy anajty may meetzpi yajpaady ma anajty nhuidityich. Nmïigogajpich, yi' judíojäy, xyjayaj'ögaanich ajcxy. Ti ayo'n nbaadyich ciudadjoty etz ma yuugjot etz mejyoty. E nañ ti ayo'n nbaadyich mïid jäy ajcxy huidibi naybidaacip ajcxy nej ñich ajt nmïigü, e ca' anajty yjanchity. ²⁷ Minaajity ooy mic njihuiyich ndung n'ayo'nich. Canaag'oc ti ndzumnaxyich ca' nmäyich. Canaag'oc nxinaxyich mïid yuu tidzibi. Janam jatzojc n'ayu'atyich. Minaajity ooy njihuiyich je tüchypi, etz nyajmayjatyich nhuit nducxyich.

²⁸ Mïid jada ycixpi etz mïid jac-huidijaty, nañ jadu'n jabom jabom ooy mic njihuiyich jadu'n nej yajpaady je

mibijcpidijc nidüg'óciy canaag pícy xi ya. ²⁹ Pen nijéjity mibijcpidijc yajpaady amutz ma ajcxy ymibijcin, nañ jadu'n ñich nayjihuíyijich amutz. Pen nijéjity mibijcpidijc ypocytungixy, ñich ndzo'ydu'n njihuíybich etz jibic nayjihuíyijich mïd yi' ajcxy ypocy ycixpi. ³⁰ Pen naygömayaanibich ci'm, naygömayaanibich co amutz njihuíyijich. ³¹ Je Dios ñich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, je huidibi huaad n'ojadajtim n'ñbaatim ngapxpaatim huinixi huinitiempo, yi' ñejhuíyb co tiy'ajt jadu'n nej ngapxyich. ³² Jecy'ajty co n'ijtyich jim Damasco, je gobernador huidibi anajty tumb mïd je rey huidibi yxi Aretas, ypidac soldados ajcxy ma jadyi mijtu' ycajptigiy, jigix jëbi xyajnicxyich mach. ³³ Per je mibijcpidijc ajcxy xycodiyñajxich naaxcíxy mijcachjoty ma tüg ventana aguu ma je mijpoch huidibi je cajp mïd yjübojtz'ahuidityity. E jadu'n ndzoocyich ma je gobernador yci'am.

12

Huidibi Pablo yhuin'ijx etz nejhuíy

¹ Ni ti ycayajpaady ycayajganar'aty co ci'm ndzachnaygömaayim ndzachnayñigapxim ndzachnayñimiydaacim. Per ca' y'ocnejity nimiydägaamybich ti nhuin'ijxypich cumäyjoty, je huidibi je Huindzin Jesucristo xyajhuin'ijxpich xyajni'ixiybich. ² N'ixy'ajtypich tüg yëdjic huidibi mibijcp Cristo. Cham majmactz jimijt ma Dios yajpättigiyi tzajpjoty ma je midugügpi tzajp. E ca' nejhuíyich pen hue' yajpättigiyi mïd ñinïcx o pen ca'. Dios tügpaic nejhuíyb. ³⁻⁴ Jadüg'oc nmina'ñich co Dios ti yajpättigiy je yëdjic ma je oybi it. E ca' nnejhuíyich pen janch ti ypättigiy mïd ñinïcx o pen ca'. Dios tügpaic nejhuíyb. E jüby ma je oybi it midoy capxy ayuc huidibi ca' huaad ni pin jäy capxy miydägy nimina. ⁵ Ooy ñich amij agix nayjihuíhua'ñiyijich mïd je jadu'mbi yëdjic jadu'n nej jëjin huidibi Dios yajpättigiy tzajpjoty. Per ca' ñich ci'm nayñimiydäga'ñiyijich naygömaya'ñiyijich. Hue' janchtiy nayñimiydägaanibich ci'm nej nduñ n'ayooyich ma ñich ndzinaayin. ⁶ Oy ixypiy ñich ci'm njanayñimiydäga'ñiyijich janch oy nej nduñ n'ayooyich, ca'p je' anajty ngapxtigooyich, com je' anajty ngapxpich je janchypi. Per ca' jadu'n naygömaya'ñiyijich, com ca' ndzocyich co jäy ajcxy nicxy xycömaayich nigí anaxy. Huaad jadu'n co ajcxy mïd miydacy je migügtijc huidibi ajcxy ijxcixp huidibi ndumybich o huidibi ayuc ajcxy ymidoogixp huidibi ngapxpich.

⁷ Je capxy ayuc huidibi Dios xyajnejhuíyich jüby tzajpjoty, ooy anajty chach y'oyity. Paady ycixpi Dios pidacy jadu'n nej jihuíy tüg apy ma ñich nninïcx, jigix ca'ydi amij agix

nayjihuiyijich. E je apy jadu'n nipaady nej mujcu' xyajtzaachiyich. ⁸ Tugig'oc Dios ti nmibijctzooyich co huen xyajpidzimich je huidibi xyajtzaachiyibich. ⁹ Per je Huindzin Jesús xyñimaayich: “Jēbi jadu'n co may'ajt ndunipich miid miich ycixpi. Co pinjaty pumäy ñayjihuiyii, huiñ'it ñigi ñiguëxigy ich nmic'ajt.” Paady ycixpi njotcugiyich co pumäy nayjihuiyijich, jigix ñiguëxigipy Cristo ymic'ajt ma ich ndzinaayin. ¹⁰ Paady ycixpi ooy njotcújidyich co pumäy nayjihuiyijich, co jäy xyñigapxy xyñi'ojiyich, co ti nyajmayjatyich, co jäy xy'ixhuidityich xypahuidityich, co tzaachypi nyajnaxyich miid Cristo ycixpi. Co nayjihuiyijich pumäy, chi ñigi mic nayjihuiyijich miid Cristo ymic'ajt ycixpi.

Pablo ca' yjotcuja'aty nej je mibijcpidijc ajcxy jim Corinto ytungixy

¹¹ Co ich jadu'n ci'm naygapxpadyijich, tim jadu'n nipaady nej jihuiy ich tüg loci jäy. Adzip miich ajcxy jadu'n xy-tuñich co copicy naygapxpadyijich ci'm. Hue' yjapaadyii miich ixypy ajcxy xycömaaybich xycapxpatpich. Ich ca'p ich ti ndzoohuity. Oy ixypy ich ca' ti mic'ajt nmüdidyich, per jatytimy ñigi mic'ajt nmüdidyich, ca'ydi yi huindzindijc huidibi ma miich ajcxy, huidibi ajcxy naydijip apóstol, e ca' yjanchity. ¹² Ma je tung huidibi nduñich miid mecxtujcin ma miich ajcxy, ti ooy ñiguëxigy miid canaag ijxpejt, mijhuinma'ñ etz milagros, co ich janch Cristo xy'apóstol'adyijich. ¹³ Ca' jadu'n ytiy'ajtity co mmınaangixy co ñigi oy ti nduñich ma yi jacjadyii mibijcpidijc ma jacjadyii cajp, ca'ydi jadu'n nej ti nduñich ma miich ajcxy. Pen ti ndundigooyich co ca' ti nbijctzooyich meeñ miid ich ndung ycixpi ma miich ajcxy, jadu'n nej jacjadyii ajcxy ytungixy, pues tungix may'ajt meexcich ajcxy.

¹⁴ Jadachambi ni'ixi' n'ityich co nnicxa'ñich midugig'ocpi jim ma miich ajcxy. Ca' ti pubejtin nbijctzohua'ñich ma miich ajcxy miid ndungich ycixpi. Ca' ndzocyich miich ajcxy mmeñ. Hue' ndzocyich co miich ajcxy xymijnicxpedipyich. Jac'oy co ich miich ajcxy nbubedipy, ca'ydi co miich ajcxy xpubedipyich. Jadu'n ich nipaady miid miich ajcxy nej tüg ungededy. Je ungededy ypubejtpy y'ung, e ca' nan je ung pubejtpy yteedy. ¹⁵ Ich jotcuja nyajtundähuibich ma miich ajcxy tüg'ócay tijaty nmüdich, ixti ngi'nmic'ajtich tüg'ócay nyajtunaamybich miid miich ajcxy ycixpi, jigix jēbi nbubedipyich miich ajcxy. Oy janiguëxigy co ich miich ajcxy njadzojccixy njajihuiyigixy, e miich ajcxy ca' xychóccixyich xyjihuiyigixyich.

¹⁶ Nijëjity miich ajcxy mmínaangixy co janch tiy'ajt co ca' ti pubejtín ti nbijctzooyich ma miich ajcxy, nijëjity ymínaangixy co janch nihuinma'ñ ti nyajcägixyich ma tüg trampí mïd aní. ¹⁷ ¿Nej ti ñich miich ajcxy nhuin'íngix mïd je migügtijc huidibi ajcxy nyajníguejx? ¹⁸ Nbijctzoohuich may'ajt ma Tito co huen nicxy xycogapxiyigixy jadüg'oc. E nyajpuguexiyyich jadüg'ajt nmigüg huidibi mïd ñicxy quipxyi. ¿Nej ti miich ajcxy Tito xyhuin'íngixy? ¿Nej ca' yjanchity co ñich etz Tito quipxyjaty ñich ajcxy nhuinma'ñ nmïdity, e tú'ciy ndúngixyich?

¹⁹ Ca' yjegyity co miich ajcxy mhuinma'ñybidáaccixy co ñich ajcxy ndzachnayñigapxtúutigixy ma miich ajcxy. Ca' yjadu'nity. Ngápxcixpich nmiydáaccixpich ma Dios yhuinduu je ayuc tiy'ajt huidibi Cristo xymóoygixich. E tüg'ócíy huidibi ndúngixpich, hue' ndúngixich jigix yeegip miich ajcxy mmibijcin. ²⁰ Com tzigüybich co anajty nicxy n'íjxcixyich miich ajcxy, ca' jegyity co nbadaamybich je tiy'ajt co miich ajcxy ca' mhuinma'ñmïdity jadu'n nej jébi njäygidägyich yi mhuinma'ñ ajcxy. E miich ajcxy nañ jadu'n ca' mjäygidáaccixipy nej ñich nhuinma'ñ mïdityich. Tzigüybich co miich jada' ajcxy mnaychiptúnigixy, ca' mnay'ixáanigixy nidüg nidüg, mnaymijotmá'tigixy; mnayñi'ojüyigixy, e mbiitzcapxcixy; co ooy amij agix mnayjihuíyigixy, e ca' mnay'ayuc-huinjihuíyigixy, ca' oy m'ijtcixy. ²¹ Tzigüybich co jadüg'oc nicxy n'ixyich miich ajcxy, chi ajt nDios xyajjihuíhuibich tzo'ydu'n mïd miich ajcxy ycixpi, etz njihuíhuibich tajin mayin mïd miich ajcxy mbocy ycixpi, e com ca'ni mjothuimbijtcixy mjäydigooygixy je mjibic-huinma'ñ jadu'n nej mmigapxtigooygixy e mmidundigooygixy huingbi töxyjäydijc, etz jadu'n nej mmidundigooygixy migüg ytöxyijc, etz jadu'n nej jibic-huinma'ñ miich ajcxy mmïdity.

13

Ane'min capxhuijin etz capxpooocxin huidibi cijxnip je necy

¹ Jada je' ymidugüg'oc co ñich miich ajcxy nicxy ngo'ixíhuaangixyp. Pen miich ajcxy mxíhuaangixyp tüg migüg ma ñich co ti ytundigooy mïd Dios ytiy'ajt, hue' tzocy mïd metz o tugüg testigos. ² Co je mímeytz'ocpi ñich miich ajcxy oy ngo'ixíy, chi nnímaayich yi' ajcxy huidibi ti ytundigooygixy anajty, e nañ jadu'n nnímaayich je huidibi jacpocytungixp co ñich anajty jadüg'oc nicxy miich ajcxy n'íjxcixy, ca' nyajtuna'ñich mecxtujcin ma yi huidibi ajcxy pocytungixp. E cham co nyajpaadyich jiguëgy ma miich ajcxy, nnígapxpejtpyich ma jada necy co jadüg'oc nicxy

n'ixa'ñich miich ajcxy, ca' nmimecxtuga'ñich yi' ajcxy huidibi pocytungixp. ³ E jadu'n miich ajcxy mmid'adipy tiy'ajt co ngapxnajxich Cristo y'ayuc. E Cristo ca' je' yjadu'nity nej tüg jäy huidibi ca' mic'ajt mädity. Hue' je' yajniguëxigyp ymic'ajt ma miich ajcxy. ⁴ Janch tiy'ajt co jadu'n ajcxy yajcruudzpejty Jesucristo nej jihuïy ca' anajty mic'ajt mädity. Per jadachambi Jesucristo jugy'ajtp mäd Dios ymic'ajt. Nañ tim jadu'n co n'ijtim mäd Jesús, jadu'n yquëxigyp nej jihuïy ca' mic'ajt nmid'ajtim. Per co n'ida'ñich mäd miich ajcxy, nmid'adaanibich Dios ymic'ajt mäd co nyajpaadyich ma Cristo.

⁵ Ci'm naydiy'ajtpjicigix nidüg nidüg, pen janch tiydudägy mmibijccixy Cristo. Ci'm huinmaaygix ma ajcxy mgi'mdzinaayin, pen janch mmibijccixy. ¿Nej ca' mdimjihui'mybijccixy, pen mäd ajcxy Cristo ma mjot mhuinma'ñ? Pen ca' yjadu'nity hue' anajty Cristo mmibijccixy nigixy cohuajc. ⁶ Per njijp'ijxypich co miich ajcxy mnejhuïhuipy co yjanchity co Cristo ti xyajñibicyich yi' ytung, e ca' n'indägyich. ⁷ Dios nmibijctzooybich mäd miich ajcxy ycixpi, jigix ca' ti jibic-huinma'ñ mdúngixipy. Canan co ñich ajcxy ndzachcömaybidzimmáangixyich, o co ñich ajcxy nigimädity Dios ytiy'ajt ca'ydi jac ni pinjaty. Jadu'n ndúngixyich, jigix miich ajcxy mdunipy oybi. Ca' ñejity oy jadu'n yquëxigipy nej jihuïy ñich ajcxy ca' oy mij n'ixpicycigich. ⁸ Com ca' huaad ni ti nej ndunim huidibi ca' yjanchity huidibi ca' ytiy'ajtity. Hue' tzocy co tüg'óciy huidibi ndunim, naybadñib mäd Dios ytiy'ajt. ⁹ Paady jotcuyc ñich ajcxy co nyajpaatcixyich nej jihuïy ca' ñich ajcxy mic'ajt nmädity, jigix miich ajcxy mic'ajt mmid'adipy ma mmibijcin. Nmibijctzoohuaamybich ajcxy Dios mäd miich ajcxy ycixpi, jigix ajcxy mmibijcin mi'ljtcixipy ca'pxy. ¹⁰ Jada necy ñich jayijp nguexamyb ma miich ajcxy, ma yam ca'ni nicxy n'ijxcixyich miich ajcxy jadüg'oc, jigix ca'ydi adzip ahua'n anajty nyajtuuñ ñich n'ane'min ma miich ajcxy. ñich ajt nHuindzin Jesucristo ti xymöyich mic'ajt, jigix jëbi ñich miich ajcxy nyajyeegipy ma mmibijcin. Ca' nyajtigoyaanich miich ajcxy yi mmibijcin.

¹¹ Migügtijc ajcxy, capxcijxpich mäd miich ajcxy, huen Dios xypubéjtcixipy xypudigüygixyipy. Mijottigooygix cuydunaangix tüg'óciy Dios ytiy'ajt ma mdzinaayin. Jotcuyc'ajtcix. Chinaaygix mäd tú'ciy mjot mhuinma'ñ. Naymid'ijtigixy agujc jotcuyc. Huen ajcxy Dios xymid'ijtcixy. Je Dios huidibi jotcuyc'ajtin yejcp, e nañ jadu'n Dios xychojctáaygixipy xyjihuiydáaygixipy. ¹² Naygapxpóocxigix xic xon. ¹³ Tüg'óciy Dios yjäy huidibi ya, yquejxyp ajcxy

capxpóocxin ma miich ajcxy.

¹⁴Huen ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy ycixpi. Huen Dios xychojccixy xyjihuiiygixy. Huen Dios yjihui'ñ ymic'ajt ity ma nidüg'ócíy miich ajcxy mjot mhuinma'ñ. Jadu'n ngapxycíxyich. Amén.

GÁLATAS

Yi Necy Huidibi Pablo Yajniejx Je Mibijcpidijc Jim Gálatas

¹ Hich Pablo, Jesucristo xyquejxich co ngapxhuäcxibyich yi' y'ayuc. Ca' nminaanim jäy ajcxy xyajñibicyich jada tung. Jesucristo etz Dios Teedy ajcxy ti xyajñibicyich jada tung. Je' je' je Dios huidibi yajjugypijc Jesucristo co y'o'cy. ² Hich etz tüg'óciy migügtijc ajcxy huidibi ya yajpatp ma ñich nyajniejxipich jada necy ma nidüg'óciy pinjaty mijpidacp Jesucristo, huidijaty naymujcip ma nidüg nidüg cajp jim Gálatas naaxjot. ³ Nmibijctzooybich Dios Teedy etz ñich ajt nHuindzin Jesucristo co huen oy'ajt etz may'ajt tuñ ma miich ajcxy etz nañ jadu'n xyajjotcugihuip ajcxy. ⁴ Hich ajt nHuindzin Jesucristo ti nayyoxyii ti naydogyii ci'm anajty ma yi o'cin miid ñich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n ti xyñihuaanim ma je jäy ajcxy huidibi jibic huinma'ñ ymiid huidibi tzinaayb ajcxy ma jadachambi xii tiempo. Jadu'n Jesucristo tuñ miid ñich ajt ycixpi, com ñich ajt nDios Teedy jadu'n tzojcp. ⁵ ¡Ooy y'oyity co Dios Teedy huen mij etz cōmay y'idipy huinixii huiniitiempo! Jadu'n jada. Amén.

Ca'p ji huingbi tiy'ajt huidibi jäy y'alma yajñidzocp

⁶ Ooy ndzachhuinmaayich jadu'n nej tim tzojcy ti mijpyöyducixy je Huindzin Dios ytiy'ajt. Dios xyhuin'ijxcixy jigix jëbi mmibijccixy je oy'ajt je may'ajt huidibi Jesucristo ytuun miid miich ajcxy ycixpi. E miich ajcxy ti mhuinma'ñ myajtigajtcixy, e ti mmibijccixy huingbi jäy ajcxy y'ayuc, jadu'n nej ca' jëbi m'alma ñidzoocin padaangixy. ⁷ Ca' nminaanim co ji jadügnax Dios ytiy'ajt. Hue' je'ñijëjity jäy ajcxy ti xyajhuinma'ñydigooygixy, ooy ajcxy yajtigadzaangixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt nej Jesucristo xyajñidzögaani ajcxy m'alma. ⁸ Co ixypiy ñich, o co ixypiy nidüg ñich ndiscípulo, o co ixypiy tüg ángel huidibi tzajpjoty tzomb capxhuäcx ixypiy ma miich ajcxy ayuc tiy'ajt tigachjaty huidibi ca' ñaybadyii miid je tiy'ajt huidibi nyaj'ixpijc ajcxy oga'n'aty, ca' mgöbijccixipy yijadu'mbi ayuc huidibi ajcxy xyajñidigoyaangixy xyajtüdigoyaangixy, Dios tzaachytunib yi' ajcxy y'alma. ⁹ Ti jayijp nyajnimay, e cham jadüg'oc nīgapxpetyich, pen ji pinjaty capxhuäcx ma miich ajcxy tiy'ajt tigachyjatypi, huidibi ca' ñaybadyii miid je tiy'ajt je tiibi miich ajcxy m'ixpijccixy, copicy Dios chaachytunipy jada jäy miid ypocy ycixpi huidibi xychachyajñidigooygixp xychachyajtüdigooygixp.

10 Co jadu'n nmina'ñich, ¿nej mdijy co ndzocyich co jäy ajcxy xyjäygidägiipy o co Dios xyjäygidägiipy? ¿Nej ndzachyajjot'adaanich jäy ajcxy? Ca' huaad nduunich huidibi jäy ajcxy chojcpy, yi' janchtiy ndumybich huidibi Dios chojcpy. Co ixypy nduunich huidibi jäy ajcxy yjäygidacpy, ca' ixypy nguyduunich Cristo ytiy'ajt.

Nej Pablo oy paady je apóstol'at

11 Paady ndzocyich migügtijc co mnejhuñhuip ajcxy jada co je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ngapxyhuäcxpich anajty ma miich ajcxy jadu'n nej jëbi ajcxy m'alma ñdzögipy, ca' yi' ayuc'adyii tiy'ajt'adyii huidibi jäy ci'm ti cojcixy ti maacxcixy. 12 Com je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi nmñdich, ca' ti nbaadyich ma jäy ajcxy, nañ ca' nminaanim jäy ajcxy ti xyaj'ixpicyich. Jesucristo ci'm ti xyajhuinjihuñyich jada tiy'ajt.

13 Com miich ajcxy mnejhuñyigixp jadu'n nej jecy'ajty ñch ti ndzinäyich, co ñch anajty nmijpidägyich yi' judíojäy ajcxy ycostumbre. E mnejhuñyigixp jadu'n nej jecy'ajty n'ixhuidijtyich nbahuidijtyich mictägy je jäy ajcxy nidüg'óciy huidijaty anajty mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt. 14 Nigi ñch anajty n'ixpicyidyich ma yi' judíojäy ajcxy y'ixpicin ca'ydi jac pinjaty judíojäy, ca'ydi jac pinjaty nmigügtijcich huidibi tügnax yjimijt mñd ñch. Com ooy anajty nigi ndzachmijpidägyich n'ap ndeedyich y'ayuc. 15 E Dios xyhuin'ixxich jayijpni ca'ni anajty ma'xung'atyñich co ndünibich yi' ytung. Mñd co Dios ooy ti xychocyich ti xyjihuiyich, paady xyhuooyich mñd ytung ycixpi. 16 Dios xyajnejhuñyich yi' y'ung y'ayuc ytiy'ajt, jigix ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ma yi' jäy ajcxy ca'pi yjudíojäyity ajcxy. Ca' pinjaty n'ixtaayich huidibi jëbi xyaj'ixpicyich Dios ytiy'ajt, hue' Dios ci'm xyaj'ixpicyich yi' ytiy'ajt. 17 Nañ jadu'n ni ca' nbättigiyich jim Jerusalén ma yajpaady y'apóstoles ajcxy huidibi anajty ajcxy Dios ti yhuin'ixyii. Chi tiy'yi nñicxyich jim Arabia ñaaxjot. Co ñch jim hueeni n'ijtyich, chi nhuimbijtyich jim Damasco.

18 Cooni tugüg jimijt nhuäcxijpyich huin'itni nbättigiyich jim Jerusalén. Chi n'oyich ma Pedro anajty yajpaady, e chi jim nmñd'ijtyich jëyi majmocx xii. 19 E ca' nminaybaattich yi' jacjadyii apóstoles. Jëyi ñch mñd naybaati je Jacobo, je Huindzin Jesús y'uch. 20 Je huidibi cham ñch miich ajcxy niyajjayiyigixyp, tiy'ajt yi'. Y'ijxyp ñejhuñyb Dios co ca' n'ñdägyich.

21 Co ndzooñich Jerusalén, chi nñicxyich Siria naaxjot etz jim Cilicia naaxjot. 22 Je huin'it tiempo yi' Cristo yjäy ajcxy huidibi nayyöymujcip cajp cajp jim Judea naaxjot, ca' ajcxy anajty xy'ix'adyiijich huingixy jijpcixy. 23 Jëyi ajcxy nejhuñy

anajty co jäy chachmínaangixy: “Yi jäy huídibi anajty xychach'ixhuídijtim xychachpahuídijtim, cham yi' tzachcapxhuäcxy je Cristo ytiy'ajt, je tiy'ajt huídibi anajty ytimyyajcödigoyamyb.” ²⁴ Co je mibijcpidijc oy jadu'n tiy'ajt nehuiygixy, chi ajcxy yajnajxy Dioscojuyip ma Dios müid iich xixipi.

2

Jacjadyii Jesús y'apóstoles ajcxy cöbijccixy yi Pablo

¹ Co majmactz jimijt, chi jadüg'oc nnicxyich jim Jerusalén quipxyi müid Bernabé. Nañ jadu'n Tito xypanicxyich. ² Dios jadu'n ti xyajnejhuíyich co copicy nícxibich jadüg'oc jim Jerusalén. Chi jim nyajmüdmíydacyich nijëjity jäy huídibi Jesús ti yhuin'ixyii ajcxy, je huídibi ajcxy nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc. (Ahuingujc iich ajcxy nxiicmujcy ngapxmu-jcy, ca'ydí ymayjäy'agujcity.) Nyajmüdmíydactaayich je Dios y'ayuc ytiy'ajt huídibi ngapxhuäcxypich ma yi jäy ajcxy ca'p yjudíojäyity. Jadu'n ngapxticxyich n'ayucich ndiy'ajtich, jigix ca'ydí ajcxy xycapx'aducyich, e ti anajty jadu'ñyi ñaadig'aty iich ndung huídibi jayijp ti nduunich etz huídibi njactu-naamybich anajty. ³ Je jäy ajcxy huídibi nigohuajc'ajtp anajty je mibijcpidijc jim Jerusalén yjäygidac ajcxy iich n'ayuc jadu'n nej ngapxticxyich, e nañ ni ca' ajcxy ymíañ adzip co copicy yajtiy'ajttíhuipy je Tito huídibi xypa'oyich jim, com griegojäy je' anajty, paady ca' yajtiy'ajttiy anajty. ⁴ Ca' ixypy pin huaam ycamíañ jim Jerusalén co Tito ca' yajtiy'ajttiy, co ca' nijëjity mibijcpidijc ycatigiy ayüch ameech huídibi ca' ymibijccixy cixyjot huinijot Cristo ytiy'ajt. Hue' ajcxy amido'ijtcixy n'ayucich nej huaad xyjijpcogapxiygixyich. Ca' ajcxy yjotucjity co ngapxhuäcxyich co nmibijcim Jesucristo, e ca' copicy nguydunim judíojäy ycostumbre. Yi' ajcxy adzip xyajñihuidzaambich yi judíojäy ycostumbre, jadu'n nej jäy codoogiyi ajcxy adzip ytuungixy ma yhuindzin ytung. ⁵ Ni catügjaxigy ajcxy xycamímadacyich, e ni xycayaj'amoñ iich ajcxy, com hue' ndzocyich co huen Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi ity huädz ma miich ajcxy ca' ma anii.

⁶ Yi apóstoles ajcxy huídibi Jesús ti yhuin'íjxigixy huídibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, ca' ajcxy ni ti tiy'ajt xyjacmöyich jemybi huídibi ca' jayijp nnejhuíyich. (Peni capxpaady ajcxy o peni ca' ycapxpaadyity, ca' nduunich cuendi. Com Dios ca' huin'ixpety jäy ajcxy tiyduñ.) ⁷ Co oy ajcxy nehuiy co Dios ti xyquexyich ngapxhuäcxyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huídijaty ca' yjudíojäyity, tim jadu'n nej ti quexy Pedro co capxhuäcxi yi' y'ayuc ma yi judíojäy ajcxy,

ca' ñich yi' ajcxy anajty n'ayucich xyjijpcogapxiyich, ooy ajcxy jáygidacy yi' n'ayucich ndiy'ajtich. ⁸ Yi Dios huídibi Pedro quejx huen yi' y'ayuc capxhuäcxy ma yi judíojäy ajcxy, nañ jadu'n ñich xyquejxich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibyich ma yi jáy ajcxy ca'p yjudíojäyity.

⁹ Je Jacobo, je Pedro etz Juan ajcxy, je huídi nigo-huajc'ajtcixp yi mibijcpidijc, co ajcxy nejhuíy jadu'n nej anajty Dios may'ajt oy'ajt ti tuuñ müd ñich, chi ajcxy xycöbijcyich agujc jotcujc Bernabé etz ñich. E chi ñich ajcxy müd nay'ayuc-huinjihuíy co jébi ñich etz Bernabé nícxibich ma yi ca'p yjudíojäyity ajcxy, etz jébi yi Jacobo, Pedro etz Juan ajcxy ñíxcixy ma yi judíojäy ajcxy. ¹⁰ Jéyi ajcxy may'ajt pijctzoy ma ñich etz Bernabé co jadu'n pa'ayo'n ndunipyich ma yi judíojäy ayoobitijc. E chi ñich ngo'adzoy co ndunamybich jadu'n agujc jotcujc.

Pablo oyy yi Pedro jim Antioquía

¹¹ E jadu'n anajty müd ti n'ocnay'ayuc-huinjihuíyibich ixti coon Pedro ycidacy jim Antioquía. Chi jim nnímaayich huinjijp co ti anajty jim Dios ytiy'ajt midundigooyi co puhuäctuatni je huídibi ca' yjudíojäyity, ca' y'ocmüdcaymujcni. ¹² Com co ca'ni anajty ymiñ jim Antioquía je judíojäy ajcxy huídibi anajty tzomb ma Jacobo jim Jerusalén, chi Pedro müdcaymujcni je jáy ajcxy ca'p judíojäyity. Co ajcxy ymiñ chooñ Jerusalén, chi Pedro oy puhuäctuatni je huídibi ca'p yjudíojäyity, ca' y'ocmüdcaymugaani anajty. Com Pedro tzigíyb anajty co ñi'ojíhuíyb je judíojäy huídibi minamb co ooy ycopicyity yajtiy'ajttíhuipy tüg'óciy jáy ajcxy huídibi mibijccixp Jesucristo. ¹³ Co Pedro jadu'n oy y'idíich, chi je jacjadyi judíojäy ajcxy huídi anajty jimip nañ tim jadu'n oy y'idíitczixy. Oy ajcxy janejhuíy tiy'ajt, e huädz cuydungixy. Ixti Bernabé nañ jadu'n y'idíich nej Pedro, com ca' anajty yjotmicity. ¹⁴ E co ñich jadu'n oy n'ixyich co ca' ajcxy cuydungixy yajxon Jesucristo ytiy'ajt, chi ñich nnímaayich Pedro mayjäy'agujc: “Peni müch judíojäy, e ti m'ixmajtzni judíojäy ycostumbre co ti mibicy Jesucristo, e ti m'occuydumyib je huinma'ñ huídibi judíojäy ca' cuydungixy, ¿nej tijy cham co adzip mdzachminaandägy co yi' ajcxy huídibi ca'p yjudíojäyity, copicy cuydúngxipy judíojäy ycostumbre, huídijaty müch ti m'ixmajtzni?”

Yi judíojäy ajcxy quipxyjaty müd jacpinjaty

¹⁵ Jadu'n njacnímaayich Pedro: “ñich etz müch judíojäy ñich ajt, huídibi ndaj'ajtim ndeedy'ajtim nañ judíojäy. E ca' ñich ajt njadu'nity nej jáy ajcxy ca'pi yjudíojäyity, huídibi ca' cuydungixy Dios ycötujcin je jecyib huídibi Moisés yjayhui'm.

16 Miich Pedro ñch ajt nnejhuñyım co jãy ajcxy ca' jëbi Dios yajpocyñihuächyïi mïd tim jëyi co ajcxy cuydungixy Dios ycötujcin je jecyıp huïdibi Moisés yjayhui'm. Co yi jãy ajcxy mibijccixy Jesucristo, huin'it janchtiy Dios yajpocyñihuätzïyb ajcxy. Nañ tim jadu'n ñch ajt, ti nmibijcim je Cristo jigix jëbi Dios xyajpocyñihuaatzim. E ca' jëbi huaad Dios xyajpocyñihuaatzim ajt mïd tim jëyi co ti nguyduunim Dios ycötujcin je jecyıp. Ca' ni tüg jãy huïdijaty jëbi Dios yajpocynihuächyïi, mïd tim jëyi co cuyduuni Dios ycötujcin je jecyıp.”

17 Co ajt nhuinma'ñ nbidaacim co nmibijcim Cristo jigix Dios jëbi xyajpocyñihuaatzim, huin'it je judíojäy ymïnaangixy co jibic-huinma'ñ nyajtuunim co ca' njaccuyduunim yi' ajcxy ycostumbre. ¿Nej mdiy je Cristo xyajtundigooyım jadu'n nej judíojäy ymïnaangixy? Ca' yjadu'nity. Ca' jëbi huaad je Cristo xyajtundigooyım. 18 Co ixypy nmijpidaacim jadüg'oc Dios ycötujcin je jecyıp, je huïdibi ti n'ixmajtzim, jada ixypy ijxpejt'ajtp co ndundigooyım ma Cristo ytiy'ajt. 19 Jecy'ajty co nguyduunich anajty Dios ycötujcin je jecyıp, huin'it ca' anajty nbaadyich tiy'ajt nej jëbi huaad Dios xyajpocyñihuaachich, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti n'ögyich. Paady ycixpi ti n'ixmachich je jecyıp cötujcin, e ti nmijpidägyich Jesucristo ytiy'ajt jigix jëbi njactzinäyich mïd Dios ycixpi. 20 Jadu'n nayjihuiyijich jadu'n nej jihuiy ti n'oc'o'cpich, jadu'n nej jihuiy ti ngruudzpetyich quipxyi mïd Cristo. Jadachambi ca' n'octzinaayñich mïd ngi'm jugy'ajtin ycixpi. Hue' je' je Cristo ymic'ajt etz ytiy'ajt ti chinaydacpicy ma ñch njugy'ajtin. E jadu'n nej cham njactzinäyich mïd ñch nninïcx, jactzinaaybich mïd Dios y'ung ycixpi, nmijpidacypich Dios y'ung. Dios y'ung ti xychocyich ti xyjihuiyich, e ti nayyoxyii naydogyii ma yi o'cin mïd ñch nbocy ycixpi. 21 Ca' nniyajtigoya'ñich je may'ajtin je oy'ajtin huïdibi Dios ti tuuñ mïd ñch ycixpi. Co ixypy jëbi Dios xyajpocyñihuaatzim mïd co ajt nguydunim Dios ycötujcin jëyi, huin'it ixypy ti ñaadigi'aty je Cristo co y'o'cy mïd ajt nbocy ycixpi.

3

Je ycötucin huïdibi Moisés yejc o je mibijcin

1 Janch loci miich ajcxy migügtijc huïdibi tzinaayb jim Gálatas naaxjot. Ti jãy ajcxy xyajhuinma'ñyidigoogyixy mïd jibic-huinma'ñ. Paady ycixp mdzach'ixmadzaangixy je Dios ytiy'ajt. ñch oy njacapxhuächyich ma miich ajcxy mhuin-duu je tiy'ajt jadu'n nej Cristo yajcruudzpejti mïd ñch ajt nbocy ycixpi. 2 Yi' nyaj'amidooyb: ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt mïd co mdzachcuyduuni Dios ycötujcin je

jecyip? o ¿Nej ti mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt mïid co ti mmidoogixy Jesucristo y'ayuc e ti mmibijccixy? Hue' janchtiy ti mbatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt co ti mmibijccixy Jesucristo, ca' nmïnaanïm co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyip. ³ Co Dios oga'n yjihui'ñ xy'adigïygixy xyjottigïygixy, chi mguychinaaygixy Jesucristo ytiy'ajt nej Dios yjihui'ñ xyhuinma'ñymooygixy. ¿Nej co cham miich ajcxy mloci huinma'ñ mdzachtungixy? Jadachambi jadüg'oc mdzachtungixy mgi'mhuinma'ñ. ⁴ ¿Nej naadigïgïxpi miich ajcxy tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy mïid Cristo ytiy'ajt ycixpi? Janch naadigi' jadu'n tzaachypi ti mminajxcixy ti myajnajxcixy, pen janch tüccïyi ti m'ixmájtzcixni Cristo ytiy'ajt. ⁵ Jada nyaj'amidoogixyp: ¿Nej ti Dios yjihui'ñ ymic'ajt xy'adigïygixy xyjottigïygixy etz tuñ mijhuinma'ñ ma miich ajcxy mïid co ti mguydungixy Dios ycötujcin je jecyip? Ca' yjadu'nity. Hue' Dios xy'adigïygixy xyjottigïygixy etz tuñ mijhuinma'ñ mïid miich ajcxy mïid co ti mmidoogixy Jesucristo ytiy'ajt etz ti mmibijccixy.

⁶ Jadu'n ymiñ cojay ma Dios ñecy co Abraham mibijcy Dios, e co yi' mijpidacy Dios y'ayuc jadu'n nipaady nej jihui' Dios yhuinmecxi ypocy, jigix jëbi y'ity tudägy ma Dios yhuinduu. ⁷ Jadu'n yjajty mïid Abraham. Je' ymibijc Dios, e yajpocyñihuaatzi Dios, jëbi ñaydiyii tudägy jäy ma Dios yhuinduu. ⁸ Dios jecy'ajty yajnihuinmayïy co yajpocyñihuaadza'ñ je jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity, jëbi ajcxy ñaydiyii tudägy jäy ma Dios yhuinduu, mïid co ajcxy mijpidägipy je may'ajt huidibi Dios ytunamyb mïid yi' ajcxy ycixpi. Paady ycixpi jaaybety ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios mïidmiydac Abraham jecy'ajty co yi' huidibi ca' yjudíojäyity ypaadipy ajcxy y'alma ñidzoocin, com jadu'n Dios ymïnañ: “Mïid miich tüg m'ap m'oc may'ajt oy'ajt nduna'ñich mïid naaxhuiñyjäy ajcxy ycixpi.” ⁹ Paady ycixpi jadu'n nej jäy ajcxy tüg'óciy pinjaty mibijcp Dios, Dios may'ajt tunamb mïid yi' ajcxy ycixpi co mibijccixy, tim jadu'n nej may'ajt tuun mïid Abraham.

¹⁰ Dios chaachytunamy jäy ajcxy mïid ypocy ycixpi, pinjaty huinma'ñ tzachpidacp co y'alma ñidzoocin padaangixy mïid co cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: “Dios chaachytunamyb jäy ajcxy mïid ypocy ycixpi, pinjaty ca' mijpidägy tüg'óciy Dios ycötujcin, etz nañ jadu'n pinjaty ca' cuydundäy jada cötujcin.”

¹¹ Jadachambi mïid je ayuc huidibi ti nyajnijayïygixy ma jada necy, jëbi miich ajcxy mnejhuihuip co ca' ni pin jäy jëbi Dios yajpocyñihuaächyïi mïid huidijaty ti tungixy co cuydungixy Dios ycötujcin je jecyip. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymïna'ñ: “Yi jäy ajcxy pinjaty mibigip iich

n'ayuc, yi' ajcxy nyajpocyñihuädzaamybich jëbi ajcxy y'alma paadip ñidzoocin." ¹² Dios ca' jadu'n ymina'ñ ma yi' ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm co jëbi nmijpidaacim, e huin'it Dios xyajpocyñihuaatzim. Hue' je' ymina'ñ ma ycötujcin co jëbi xychaachytuunim müd ajt nbocy ycixpi. Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy: "Yi jäy ajcxy pinjaty cuydumb Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay, copicy cuydundañhuip, ni ma ycatundigoyipy."

¹³ Cristo xyñihuaanim xyyajtzoocim ma anajty Dios xychaachytunaanim müd co ca' nguydundaayim Dios ycötujcin je jecyip. Cristo ci'm ti yajnicxy je tzaachypï huidibi Dios ajt xymöhuaanim anajty. Com jadu'n jaybety ymiñ ma Dios ñecy: "Pinjaty anajty yajmijxotzpejtp ma tüg cruudz, hue' anajty je' yco'ayooyb ypocy tiibi tuñ." ¹⁴ Cristo o'c je' müd ñich ajt nbocy ycixpi, jigix Dios jëbi cuyduñ yi' y'ayuc jadu'n nej yaj'ahuaniiy Abraham jecy'ajty, co may'ajt tuna'ñ müd yi' jäy ajcxy ycixpi huidibi ca'p yjudiojäyity, etz nañ jadu'n may'ajt tuna'ñ müd ñich ajt ycixpi, jigix jëbi ñich ajt nbaatim je Dios yjihui'ñ co nmibijcim je Cristo.

Je cötujcin huidibi Moisés yejc etz huidibi Dios y'ahuaniiy

¹⁵ Migügtijc ajcxy, ngapxticxaamybich jadu'n nej Dios ti tuñ müd tüg ijxpejt nej jäy ajcxy ytuñ. Co ixypiy tüg jäy necy yajcojy ma nigapxy jadu'n nej ypidägy yajhui'mañ, e co yajcojtäy je necy, e chi firmijiy, e nañ jadu'n je testigo ajcxy yfirmijiy, huin'it ca' huaad pinjaty nixigy yajxigy jada tiy'ajt, e nañ jadu'n ni ca' huaad yaj'ungiy. ¹⁶ Cuenditungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, Dios ma yi' y'ayuc yaj'ahuaniiy Abraham etz tüg yi' y'ap y'oc co may'ajt tuna'ñ müd yi' ajcxy jëyi. Ca' nminaanim Dios y'ayuc ymina'ñ co Dios yaj'ahuaniiy Abraham co may'ajt tuna'ñ müd tüg'óciy yi' y'ap y'oc. Hue' je'Dios y'ayuc ymina'ñ co may'ajt tuna'ñ müd tügpaic yi' y'ap y'oc, je' je' je' je' Cristo. ¹⁷ Dios ca' yi' nixigy yajxigy ytiy'ajt huidibi jayjip ymoy Abraham co yajniguejxy ycötujcin yi' Moisés. Co Abraham y'o'cy, ti anajty ñajtninicxyñi midaan migo'px ja'iipxmajc jimijt, chiini oy Dios möy Moisés yi' ycötujcin. Tim jadu'n nej ca' huaad yajtigach je jäy ñecy ma nigapxy jadu'n nej ypidägy yajhui'mañ, nañ tim jadu'n ca' huaad Dios yajtigach y'ayuc huidi yajnimay Abraham jadu'n nej may'ajt tuna'ñ müd naaxhuiñyjäy ajcxy ycixpi. ¹⁸ Dios y'ahuaniiy yi' ytiy'ajt ma Abraham jecy'ajty co may'ajt tuna'ñ müd yi' y'ap y'oc ycixpi etz müd tüg'ociy naaxhuiñyjäy ajcxy ycixpi. Co ixypiy jëbi jäy padaangixy y'alma ñidzoocin müd huidibi ajcxy ytumyb co ajcxy cuyduuni Dios ycötujcin je jecyip, ca' ixypiy may'ajt ti tuñ co ti quexy je Cristo ya naaxhuiñ co jäy yajñihuädzip.

19 ¿Ti ycixpi Dios co moy Moisés je cõtujcin huidibi ycojay? Hue' je' Dios moy jada cõtujcin jigix jëbi niguëxigý co jáy ajcxy ca' ycapxymidoogixy. Tunamb anajty Dios ycõtujcin huidibi Moisés ycojay mabaad ti quexy ya naaxhuiñ yí' y'ung, je' je' je Cristo, je Abraham y'ap y'oc huidibi yajpocyñihuãtzp jáy ajcxy. Dios ycõtujcin hue je' yajnigüeýx Moisés miid ángeles ajcxy. E chi Moisés capxnajxy ma ymígügtijc ajcxy. 20 Co Dios ti quexy yí' oybi y'ayuc ya naaxhuiñ miid y'ung, paady ycixpi Dios ca' tzocy co huingbi capxnaxipy yí' y'ayuc. Dios etz Dios y'ung tú'ciy yí'.

Tigixpi Dios je Moisés cõtujcin yejc

21 ¿Nej mdiy ca' ñaybadyii yí Dios ycõtujcin huidibi Moisés ycojay, miid je ayuc huidibi Dios yajnimay Abraham? Naybaatip ajcxy y'ayuc. Co ixypy cayejcy Dios cõtujcin ma jëbi jáy ajcxy y'alma ñidzoocin padaangixy, huin'it ixypy jëbi nbocyñihuaatzim co ixypy nguyduunim yajxon jada cõtujcin. 22 Ca' yjanchity co jëbi Dios xyajpocyñihuaatzim miid co tijaty nduunim. Com ma Dios y'ayuc ymiñ cojay co nidüg'óciy jáy ajcxy ti ytundigooy, ac pocy ymiid ajcxy. Jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ, jigix jëbi Dios yajpocyñihuäch tüg'óciy pinjaty mijpidacp Jesucristo, jadu'n nej yajnimay Abraham jecy'ajty co jadu'n tuna'ñ.

23 Ca'ni anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ, huin'it anajty Dios ycõtujcin ytuñ, yajpocycäy jáy ajcxy, e ca' Dios yajcomidooy jáy ajcxy ypocy. Jadu'n nej jihuüy jáy ixypy ypujxtijc'iñaaygixy e ahuijxcixy mina je juez ytiydunáanigixy. Jadu'n anajty n'ijtim jadu'n nej jihuüy nbujxtijc'iñaayim, ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ yajpocyñihuaatzp. 24 Jadu'n anajty Dios cuend'aty yí judío jáy anajty miid ycõtujcin huidibi Moisés ycojay. Tim jadu'n nej jáy cuend'aty huingjáy y'ung. Jadu'n anajty Dios cuend'aty judío jáy ajcxy ixti cooni Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ jëbi yajpocyñihuäch jáy ajcxy. 25 Jadachambi co Jesucristo ti y'oy ya naaxhuiñ, e ti nmibijcim (tzojcingix) yí' ytiy'ajt, paady ycixpi cham ca' n'oc'ijtim cuend'aty miid Dios ycõtujcin huidibi Moisés ycojay.

26 Com miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycixp jëbi nidüg'óciy miich ajcxy naydjigixy Dios y'ung. 27 Tüg'óciy miich ajcxy huidijaty ti mnibejtcixy, ti mnibejtcixy jigix jëbi mdügmuýccixy miid Cristo, jadachambi niducy m'ijtcixy miid Cristo. 28 Nidüg'óciy miich ajcxy ti mgöbijccixy Jesucristo jadu'n nej ajcxy mHuindzin. Jadu'n miich ajcxy judío jáy etz nañ jadu'n ca'pi yjudío jáyity, nañ jadu'n miich ajcxy midumbidijc etz miich ajcxy huidibi ci'm nay'ane'mip, miich ajcxy yëdijctijc etz miich ajcxy töxyjäydijc; tú'ciy

miich ajcxy myajpattaaygixy ma mHuindzin Jesucristo. ²⁹ Huenpinity miich ajcxy co mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it jëbi ajcxy mnaydijyib Abraham y'ap y'oc, e huin'it jëbi mbáatcixipy tzinaydac jüby tzajpjoty, je huidibi Dios yaj'ahuanüy Abraham, Abraham y'ung y'anäg etz Abraham y'ap y'oc.

4

¹⁻² Cha jadüg ijxpejt nyajnimäyich miich ajcxy huidibi capxticxp Dios ytiy'ajt. Tüg comeñyäj ymang hue' anajty mutzni pi'cni je' anajty jëdaanip yteedy ypidägy. E chi yteedy tüg jäy yajñibicy huidibi jëbi cuend'aty je pidägy etz je pi'c'anäg mabaad paady je tiempo mina ycidigihuigy je pidägy. Je comeñyäj y'ung com co anajty ca'ni yeegy, ane'my anajty y'ity, tim jadu'n nej ane'my y'ity je jäy huidibi midumb. ³ Tim jadu'n nej je comeñyäj y'ung anajty y'ity ane'my, nañ tim jadu'n ñch yi judíojäy ajcxy ane'my anajty n'íjtcixyich co anajty ca' tiydudägy naydijyigixyich Dios y'ung. ⁴⁻⁵ Co oy Dios yajhuaad'ajtni, chi oy quejxni y'ung ya naaxhuiñ. Yi' y'ung ma'xung'ajt judíojäy, jigix jëbi codinäy jäy ajcxy ma Dios ycötujctac. Nañ jadu'n yi' ma'xung'ajt judíojäy jigix jëbi yajpocyñihuäch yi jäy ajcxy huidibi ti yajpocycähuigixy Dios ycötujcin huidibi Moisés ycojay. Dios ti quexy y'ung jigix jëbi xycodinaayim müd ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jëbi xycöbijiçi jadu'n nej jihuiy xyci'm'ung'ajtim.

⁶ Jadachambi müd co naydijim Dios y'ung, paady ycixp Dios ti xy'adigiyim ti xyjottigiyim yi' yjihuiñ ymic'ajt, paady ycixp ajt minaanim co Dios ajt nDeedy'ajtim etz nminaanim: “¡Padre Nuestro!” ⁷ Müd co miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo, jadachambi ca' ane'my m'oc'íjtcixyñi ma Dios ycötujcin je jecyip, jadu'n nej je jäy ytumbidijc müdity ane'my. Paady ycixp jëbi Dios xymóoygixipy jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, jadu'n nej Dios müdity jugy'ajtin. Jadachambi miich ajcxy Dios xy'ung'ajt, etz jëbi mbáatcixipy pidägy ma Dios.

Pablo yjotmaybaady müd je mibijcpidijc ycixpi

⁸ Jecy'ajty ca' anajty mnejhuigy Dios ytiy'ajt tiydudägy, ooy anajty m'ojadajtcixy oyñiti huidibi ca' ymic'ajt müdity. E ca' anajty m'ojadajtcixy je Dios tzajpjotyp huidibi mic'ajt müdity. ⁹ Jadachambi ti mnejhuigy Dios ytiy'ajt etz Dios ti xycöbijccixy. ¿Nej co jadüg'oc mdzachnihuimbidaangixy yi judíojäy ycötujcin, ca'p ti mic'ajt müdity, huidibi ti m'ijxmajtcixy? E jadüg'oc xy'ane'mygyxixy je judíojäy ycötujcin. ¹⁰ Jadachambi mdzachcuydunaangixy judíojäy ycostumbre, jadu'n nej ajcxy myajmij'ajtcixy xiibo' xiijimijt. ¹¹ Huinmaaybich ooy müd miich ajcxy ycixpi co naadigi ti

nyaj'ixpicyich miich ajcxy. Ninigoob ayoohua'n̄ ñich ndung ma miich ajcxy.

¹² Migügtijc ajcxy, cham may'ajt nbijctzooyich ma miich ajcxy. Yajtügüygix yi mhuinma'n̄ jadu'n nej ñich nhuinma'n̄. ñich ti nyajtügüyich nhuinma'n̄ m̄id miich ajcxy mhuinma'n̄ co ti n'ixmachich yi judíojäy ycostumbre. Je taab anajty n'ityich m̄id miich ajcxy, ca' miich anajty ajcxy ñich n'ayuc xyjijpcogapxyi. ¹³ Miich ajcxy mnejhuñyb co anajty n'ityich ma miich ajcxy, pumäy ñich anajty nyajpaady m̄id yuu pa'm ycixpi, paady ycixp ñich jim jecy nhuäcxijpyich, ngapx-huäcxyich Jesucristo ytiy'ajt je jayijp'aty. ¹⁴ M̄id ñich nba'm ycixpi ooy n'adzijpy miich ajcxy ma m̄iin mdijc, e miich ajcxy ca' ti xy'ixtijy e ni ca' miich ajcxy xym̄idzijpich. Jadu'n ñich miich ajcxy xycöbijcy agujc jotcujc, tim jadu'n nej ixypiy ti mgöbjccixy Jesucristo ci'm. ¹⁵ Jadachambi ¿ti ti ytunyii ti yjadyii co ca' mm̄ijotcujc'ajtcixy ñich n'ayuc? Com nyejcich tiy'ajt co je taabi anajty oga'n jim n'ityich ma miich ajcxy co janch xypubedaambich miich ajcxy. Ixti mgi'm huiin anajty ajcxy mjayajp̄dzimaangixyp etz xymöhuaangixyich anajty co ñich ngaa'a'ixiy. ¹⁶ ¿Nej ñich ti n'ahuimbityich miich ajcxy mm̄idzip m̄id co ti nyajñimaaygixy huidibi janchip?

¹⁷ Yi huindzindijc jim ma miich ajcxy huidibi ychachyaj'ixpijccixp huidibi ca' ytiy'ajtity, ca' ajcxy oyhuinma'n̄ m̄idity. Hue' ajcxy tzachtzocy co miich ajcxy m'ixm̄ajtcixip ñich n'ayuc ndiy'ajt. Hue' ajcxy tzachtzocy co miich ajcxy yi' mgömayipy. ¹⁸ ñich njajotcujcich jadu'n co huingbi huindzin ajcxy jēbi xyaj'ixpijccixy. Nigoobi co ixypiy jēbi ajcxy m'oy'ajtin mbaatcixy. Ca' oy copicyity co ñich ci'm miich ajcxy nm̄id'ijtt̄ihuipy. ¹⁹ Migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuñyich jadu'n nej jihuñy ngi'm'ung'ajtigixy, ooy tzaachyp̄i ndzachjihuyich m̄id miich ajcxy ycixpi jadüg'oc. Jadu'n tzaachyp̄i njihuñyich jadu'n nej ungdaj tzaachyp̄i jihuyi co y'ung yajma'xung'ada'n̄. Njihuhuaamybich tzaachyp̄i ixti cooni miich ajcxy anajty Cristo mhuinma'n̄ xyaj'oyñiyi. ²⁰ Ooy ñich njanay'ixpada'n̄yii ma miich ajcxy cham cham. Njam̄idcapxaangixy njam̄idmiydägaangixy, chi ixypiy tiy'ajt njacyajñimaaygixy jac huädz. Ooy ñich ndajy nmayich m̄id miich ajcxy ycixpi, nej n'ocjacñimaaygixyipy.

Je Agar etz Sara y'ixpejt

²¹ Miich ajcxy huidibi mdzachcuydunamyb Dios ycötujcin je jecyip. Nm̄imaaygixy ajcxy, ¿nej ca'ni ajcxy midoogixy huidibi Dios ycötujcin nigapxyi? ²² Com Dios y'ayuc huidibi jaybetyip jadu'n ym̄ina'n̄ co Abraham ym̄id anajty metz ymang. Tüg je'anajty ytaj'ajtip huidibi ypödumb'ajtpy. Je jadügpi ymang

anajty ytaj'ajtip huídibi ytimytöxijc'ajtpy. ²³ Je huídibi je pödumbi y'ung'ajti, hue' je' ypi'c'ajty jadu'n nej pi'ctijc jadyii yma'xung'ajtcixy. Je huídibi Abraham ytöxyijc y'ung'ajti Dios je' miid ymic'ajt ypi'c'ajty, Dios ycuycuun y'ayuc huídibi ya-jhuinhuaniiy Abraham. ²⁴ Jada jihuimbit ayuc jadu'n yhuimbidzimyb: jada Abraham ytöxyjäy ajcxy metz iixpejt'ajtp jadu'n nej Dios ti ytuñ miid yi' yjäy. Je ypödumbi huídi anajty yxii Agar, yi' miid yquipxiiy yi Dios ycötujcin huídibi Dios ymoy Moisés ma je cop huídi yxii Sinaí. E tüg'óciiy jäy ajcxy huídibi cuyduungixp Dios ycötujcin huídibi Moisés ycojay, ane'my ajcxy je' yaj'idyii, tim jadu'n nej tüg comeeñjyäy ane'my yaj'ity yi' ytumbi ajcxy. ²⁵ Agar yi' nügix'ajtp je cop Sinaí jim Arabia ñaaxjot ma Dios moy Moisés je cötujcin. Agar je töxyjäy huídibi anajty pödumb, je' miid yquipxiiy yi judíojäy huídibi tzachcuyduungixp Moisés ycötujcin, etz nañ yquipxiiy miid Dios y'it ya naaxhuiñ jim Jerusalén. Yi judíojäy etz y'ung y'anäg ajcxy huídibi tzach cuyduungixy Moisés ycötujcin je jecyip, ane'my ajcxy y'ity ma jada cötujcin, tim jadu'n nej jäy ajcxy huídibi tumb ma comeeñjyäy, e y'ane'my ajcxy y'ijtcixy. ²⁶ Je Sara huídibi Abraham ytöxyijc'ajtpy, yi' miid yquipxiiy iich ajt huídibi cuydumb je Cristo ytiy'ajt, e je Cristo yi' yajpatp tzajpjoty. ²⁷ Com jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co mayjäy paada'ñ oybi ma Dios, com Dios jadu'n ymina'ñ:

Jotcugi' jadüg'oc miich Sara huídibi ca' y'ungbaady. Xic yäx miich miid jotcujc'ajtin, miich huídibi ca' ungmoy. Nigi ymayihua'ñ miich m'ap m'oc ca'ydi Hagar y'ap y'oc.

²⁸ Iich ajt huídibi nmijpidaacim Jesucristo tügiiyim miid Abraham ymang Isaac. Com jadu'n nej Dios cuyduun y'ayuc huídibi yajhuinhuaniiy Abraham co Isaac yma'xung'ajty, nañ tim jadu'n Dios cuyduun yi' y'ayuc miid iich ajt co je Cristo y'oy ya naaxhuiñ. ²⁹ Tim jadu'n nej Abraham ymang Ismael jecy'ajty midzip'ajty Abraham ymang huídibi Dios ya-jhuinhuaniiy Abraham; nañ tim jadu'n yi jäy ajcxy huídibi tzachcuydungixp Dios ycötujcin je jecyip, ooy ajcxy tzach midzip'adyii yi jäy ajcxy huídibi miibijcp Jesucristo. ³⁰ Ochuinmay miich ajcxy nej jaybetyity ymiñ ma Dios ñecy co jadu'n Dios nimay Abraham:

Yajpidzim ma mdijc je mbödumbi miid ymang. Com ca' jadu'n ytiy'ajtity co je pödumbi ymang paadipy miich mbidägy. Yi' je' padamb je mbidägy huídibi miich mdöxyijc ymang'ajtpy.

³¹ Migügtijc ajcxy, ca' iich ajt n'ocjadu'niñ nej je pödumbi y'ung y'anäg ajcxy huídi ane'my ijtp. Jadu'n iich ajt nipaady nej Abraham ytöxyijc y'ung y'anäg huídibi ca' y'ane'my y'ity.

5

Cristo ti xyajñihuaatzim ma je cõtujcin huidibi Moisés yejc

¹ Je Cristo ti xyajpidzimim ma Dios ycõtujcin je jecyip ma anajty n'ijtim y'ane'my, jigix jëbi tzojcingix nguyduunim yi' ytiy'ajt. Mibijccixy tiydudägy Cristo ytiy'ajt, ca' m'ixmajtzcixy. Ca' mni'ahuimbjtcixipy jadüg'oc Dios ycõtujcin je jecyip ma anajty m'ijtcixy tim jadu'n nej comeeñyäjy ytumbi ajcxy y'ijtcixy ane'my.

²⁻³ Amidoo'ijtcix ïch n'ayuc. Jadachambi ïch Pablo minaambich pen miich ajcxy mgöbigamyb jada ayuc co copicy myajtiy'ajtihiipy, huin'it ñaadigi'adañ co mmibijccixy Jesucristo ytiy'ajt. Ca' Jesucristo may'ajt tunañ miid miich ajcxy pen jadu'n m'ididzañ. Jadüg'oc nminañich co pinjaty jadu'n ycuydunamyb tüg Dios ycõtujcin, copicy ycuydundähiipy tüg'óciy. ⁴ Pen mjijp'ijxyp ajcxy co Dios xyajpocyñihuätzaangixy miid co mguyduungixy tüg Dios ycõtujcin, jadu'n nipaady nej jihuiy ti m'ixmajtzcixni Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Pen ca' mmijpidaaccixy je may'ajt oy'ajt huidibi Cristo ti tuñ ninigoob miid miich ajcxy ycixpi, huin'it ca' Dios xyajpocyñihuáatzcixipy. ⁵ Njijp'ijxim co Dios xyajpocyñihuádzaanim jigix jëbi naydijim tudägy ma Dios yhuinduu miid co nmibijcim Cristo etz miid co je Espiritu Santo xypubejtim. ⁶ Co nmibijcim ajt Jesucristo, Jesucristo ca' cuendituñ pen ti nyajtiy'ajttiyim o pen ca'. Jëyi yi' tzocy co naychojcm nayjihuiyim nidüg nidüg, e jada je' je ijxpejt co nmibijcim yi' ytiy'ajt.

⁷ Jayijp'aty oy yajxon anajty m'occuydungixp Jesucristo ytiy'ajt. ¿Pin ti xy'agapxiygixy co ca' mgapxymidohuaangixy tiy'ajt? ⁸ Yi jäy ajcxy huidibi ti xy'agapxiygixy ca' ajcxy tiy'ajt patcixy ma je Dios huidibi ti xyhuin'ijxim jigix jëbi nmibijcim Cristo. ⁹ Miich ajcxy mnejhuuiyb co jäy pidaaccixy levadura ma harina jich je levadura yajtiyiydaayb je jich. Nañ tim jadu'n jada anii huidibi jäy ajcxy ti pidaaccixy ma miich ajcxy yajtiyidähuamyb miich ajcxy mjot mhuinmañ. ¹⁰ Com ïch nmibijcpich co ajt je nHuindzin Jesucristo oyhuinmañ xymöhiipy ajcxy, paady ycixp njijp'ijxypich co miich ajcxy mmibigaamyb ïch ngapxy ïch n'ayuc. Dios chaachytunipy je jäy ajcxy huidibi ti xyajhuinmañyidigooygixy. Oy ooy yjamij yjanchity ajcxy, ca' ytimyñejity, Dios yi' ajcxy tzaachytunib.

¹¹ Migügtijc ajcxy, co ixypy yjanchity co ïch ngapx-huäcxyich co copicy nidüg'óciy jäy yajtiy'ajttihiipy, ¿nej co je'ni chambaad judíojäy xychach'ixhuidityich xychach-pahuidityich? Pen ca' ixypy xy'ixhuidityich xypahuidityich jadu'n nipaady nej jihuiy nyaj'ixpicyich co je Cristo ca'

y'o'cy mïid ïich ajt nbocy ycïxpi. ¹² Yi' huïdi ajcxy xya-jhuinma'ñydygooygïxyp, ooy icyipy y'oyity co icyipy ajcxy xypuhuäctuatni tüccïyi.

¹³ Dios miich ajcxy ti xymijhuoogïxy ma yi' ytiy'ajt jemybi jigïx jëbi m'ixmájtzcïxni je Dios ycötujcin je jécyïp, etz tzojcingïx mijpidägïpy Cristo ytiy'ajt. Dios ti ajcxy mdü'aa xy'ahuaatzi, per ca' huaad mduungïxy je jibicpi huïdibi mjot mhuinma'ñ chachñijot'ajtcïxpy. Hue' a'oy naymi'oyjäy'ájtigïx nidüg nidüg, naybubéjtigïx miñ xyipy. ¹⁴ Dios y'ayuc ymïna'ñ: "Mi'oyjäy'adïpy mmijïin mmïdijc, tim jadu'n nej miich ajcxy mdzocy co mmijïin mmïdijc xymi'oyjäy'adïpy." Co jadu'n ajcxy mnaymi'oyjäy'adïyb miñ xyipy, ytimyñipatyp jadu'n nej jihuiy ti mguydundäy tüg'óciy je Dios ycötujcin. ¹⁵ Pen miich ajcxy mnaymidundigooyïp etz mnaymijotma'tip miñ xyipy, ca' yjetyity co ci'm anajty jadu'n mdzachnayya-jhuinma'ñydygooygïxy miñ xyipy.

Je jugy'ajt huïdibi yi Espïritu Santo yejcpy

¹⁶ Jada capxhuijin ïich miich ajcxy nyajnijayïyb. Cuychinaaygïx je Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espïritu Santo xyhuinma'ñymooygïxy ajcxy. Ca' mguyduungïxy je jibic-huinma'ñ huïdibi mdzachnijot'ajtcïxyp ci'm. ¹⁷ Je jibic-huinma'ñ huïdibi mdzachnijot'ajtcïxyp, hue'ymidzip'ajtpy je oybi huinma'ñ huïdibi je Espïritu Santo xymooygïxp. Dios y'ayuc obyï ca' ñaygodigïyïi mïd miich ajcxy mjibic-huinma'ñ. Paady ycïxp miich ajcxy ooy mjacuydunaangïxy Dios y'ayuc, e ca' ajcxy mmïmadäga'ñ ñicxy mguydundaaygïxy. ¹⁸ Pen tzojcingïx mguyduungïxy je Cristo ytiy'ajt huïdibi Dios yjihui'ñ xymooyb ajcxy, huin'it ca' copicy mguydüngïxïpy Dios ycötujcin je jecyïp.

¹⁹ Com nnejhuïydaayïm jadu'n nej jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ tzachnijot'ajtcïxy jibicpi. Jadu'n nej yëdyjctijc tzachmigapxtigoyaangïxy töxyjäydijc; e nañ jadu'n nej töxyjäydijc ajcxy ooy yëdyjctijc tzachmïd'ügangïxy etz mïd'edzaangïxy etz ma yijïibi ji ajcxy yhuinma'ñydygooygïxy. ²⁰ E nañ nnejhuïyïm jadu'n nej jäy ajcxy tzach'ojadajtcïxy tzachhuingoxtïnaaygïxy je huïdibi jäy ajcxy ci'm ti yajcojy, etz nej jäy ajcxy tzach'ojadajtcïxy tzachyajtunaangïxy caxpojcpïdijc, nej jäy ajcxy ymïgüg tzachmïjotma'tcïxy; nej jäy ajcxy ca' tzip yjot'ambijccïxy mïd yinjaty huenjaty ayuc; nej jäy ajcxy tzachmidzip'ajtcïxy ymïgügtijc; nej jäy ajcxy tzachyajca'oy'ijxcïxy ymïgüg co tijaty mïdity; nej jäy ajcxy chachnaybjc-huäcxáanigïxy, huïdibi abicy tzachmïd'adamb yjäy. ²¹ E nañ nnejhuïyïm jadu'n nej jäy ajcxy abijctigïhuaangïxy tijaty ymïgüg ymïd; nej jäy

ajcxy ymígüg yaj'o'ccixy; nej jäy ajcxy nijot'ajtcixy ügii etz adzuuhuididii agoodzhuididii, etz yi jäy ajcxy huidibi tzachnijot'ajtcixp yi jadu'mbi huinma'ñ. Hich miich ajcxy cham njacyajnimaaгыxy jadu'n nej ich jayijp'aty ti n'ocnigapxpich, co yi jäy ajcxy huidibi yi jadu'mbi jibic-huinma'ñ chachnijot'ajtcixp jadu'n nej cham ti nijayiiгыxy, ca' ajcxy tzinaydac paadaangixy ma Dios y'ane'my.

²² Hue' ajt jadachambi nejhuiydaayim je oybi huinma'ñ huidibi Espíritu Santo yejcy. Co yi jäy ajcxy huidibi ymii Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma yjot yhuinma'ñ, hue' ytungixyp ajcxy yi oyyäy'ajtin miid ymigügtijc; miid ajcxy xondaacin etz miid ajcxy jotcuyc'ajtin; etz ymimecxtujcixyp ymigügtijc; etz chojccixyp yjihuiigyixyp ymigügtijc; etz ytungixp oybi; etz tudägy yjäy'ajtcixyp, ²³ nicy xeemy yjäy'ajtcixy ma ymigügtijc; etz ci'm yajxon ñay'ané'migixy ma yi oybi. Ca' ji huingbi cötujcin huidibi jada oybi huinma'ñ jipcogapxihiipy. ²⁴ Tüg'óciy jäy ajcxy pinjaty Jesucristo Huindzin'ajtp, mimadacy ajcxy yi jibic-huinma'ñ huidibi ci'm nijot'ajtcixyp miid Cristo ymic'ajt. ²⁵ Miid co nmii'dajtim je Espíritu Santo ymic'ajt ma ajt ndzinaayin njugy'ajtin, paady ycixp tzoc tzinaayim jadu'n nej xy'ane'mim xyhuinma'ñymooyim je Espíritu Santo.

²⁶ Ca' huaad amij agix ndzachnayjihuiiyim, etz nañ jadu'n ca' huaad nmigügtijc nyajjotma'tim; etz ca' huaad ni ti nya-jca'oy'ijxim.

6

Naybubéjtigixy miñ xyipy

¹ Migügtijc ajcxy, pen mbatpy tüg migüg huidibi jibic-huinma'ñ ti ymimadägyii, miich ajcxy huidibi mimadacy y jibic-huinma'ñ miid Dios ymic'ajt mbubéjtcixipy jada migüg, e co mbubéjtcixipy jada migüg, ñigi jotmic mmigapx miid oy gapxy oy ayuc. Naygüend'adii ajcxy ci'm, ca'ydi jibic-huinma'ñ xymimadaaccixy. ² Naybubéjtigix nidüg nidüg pinjaty ayo'n jotmay miid. Co jadu'n mdúngixipy, hue' anajty ajcxy mguy-dungixyp Cristo ycötujcin huidibi ti xymooyim ajt.

³ Pen ji pin ñayjihuiiyii amij agix etz chach naygömaya'ñyii ci'm co chach y'oyjäyity, ca' je' choobaady ma Dios yhuinduu. ⁴ Jëbi nidüg nidüg jäy ñayjihui'ñybigyii nej chinäy yjugy'aty, pen oy o peni ca'yoyity. Peni ycuychinaayb yajxon Dios ytiy'ajt oybi, jotcuyc ñayjihuihiuyb je' ci'm e ca' huaad yajquipxiy chinaayin miid huingbi. ⁵ Nidüg nidüg jäy ci'm chinaayin jëbi yajnicxy nej Dios jäygidägy. Ca' huaad ni'ijxtüdy nej ymigüg jibic-huinma'ñ miidity.

⁶ Yi jāy ajcxy pinjaty ti ixpicy Dios y'ayuc ytiy'ajt, copicy co möhuipy tijaty yajmayajtpy je huindzin tiibi yaj'ixpigyii.

⁷ Ix ajcxy ci'm mnayhuin'ingix com Dios ca' yi' ni pin huaad nixigy yajxigy. Com pen miich ajcxy jibic-huinma'n mdumyb, Dios xychaachytunip ajcxy. Pinjaty oybi tumumb, nañ ypaadipy oybi, e pinjaty jibicpi tumb, nañ jibicpi ypaadipy. ⁸ Pinjaty jibic huinma'n tum jadu'n nej jibicpi tzachnijot'aty, co y'ögipy yi' y'alma ñicxip ayoodactuuby. Pinjaty cuydumb Dios ytiy'ajt jadu'n nej je Espíritu Santo huinma'n ymöyii, co y'ögipy yi' y'alma huingbi jugy'ajtin ypaadamyb huidibi nimina ycaacixy ycaatigooy huidibi je Espíritu Santo möhuib. ⁹ Peni nduunim jabom jabom oy huinma'n ca' huaad ndziipim, jébi nmecxtujcim ixti cooni anajty nbaatim oybi ma Dios. E ca' huaad njetmetzciiyim. ¹⁰ Tzoc oyjäy'ajtin tuunim ma nidüg'óciy jāy ajcxy, jadu'n nej Dios xyhuinma'ñymooyim. Nigi tzoc pubejtim nmigügtijc huidibi mibijcp mijpidacp Cristo.

Ane'min, capxhuijin etz capxpocxin huidibi cijxnip je necy

¹¹ Ijxcix huindicxcix jada letra mijjatypí huidibi ñich ci'm njaayb, com ndzojcpyich co mnejhuüygixipy nej yam nijayyigixy. ¹² Yi jāy ajcxy huidibi mibijcp co Cristo o'cy ma yi cruudz miid ajt nbocy ycixpi etz nañ jadu'n mijpidacp yi tiy'ajttihui, hue' ajcxy tzach ñaygömayaanigixy ma yi judíojäy ajcxy, jigix ca' pin y'ixhuididiiyb ypahuididiiyb. ¹³ Yi huidi ajcxy tzach mijpidacp tiy'ajttihui, nañ ni ca' ajcxy cuydundäy tüg'óciy jada Dios ycötujcin je jecyip. Hue' yi' ajcxy tzojccixy co miich ajcxy myajtiy'ajttihuij jigix ajcxy jébi ñaygömáayigixy miid co miich ajcxy ti myajtiy'ajttiiygixy. ¹⁴ Yi jāy ajcxy huidibi jim yaj'ixpijcp anii, ci'm ajcxy chach ñaygömayaanigixy. Per ñich ca' jadu'n naygömaya'ñyijich miid huidibi ndumybich huidibi nyaj'ixpijcpyich. Hue' janchtiy ngapxpadaamybich ñich ajt nHuindzin Jesucristo ytiy'ajt, jadu'n nej yajcruudzpejti miid ajt nbocy ycixpi. Co ti nmibicyich Cristo Jesús, huin'it ti n'ixmachich je naaxhuiñyjäy yjibic-huinma'n. E paady cham ni nga'ocnijot'ajtnich yi jibic-huinma'n. ¹⁵ Co nmibijcim Jesucristo, oy ixypiy ti nyajtiy'ajttiiyim o oy ixypiy ca' ti nyajtiy'ajttiiyim, ca' ma choobaady. Huidibi tzoubatp yi' je' co nmibijcim Jesucristo, etz co nmid'ajtim jemybi jot huinma'n. ¹⁶ Huen Dios xyajjotcugihuipy etz xypa'ayoohuipy, etz nañ jadu'n yajjotcugihuipy etz pa'ayoohuipy nidüg'óciy jāy huidijaty cuydumb Cristo ytiy'ajt, tüg'óciy Dios yjäy janchypí tiydudägypi.

¹⁷ Jadu'n nej jadachambi, etz jadu'n nej xi tiempo jacmiimb jaccidaacp, ca' ñich pin huaad xyjac'amayiyich, com nmidich

je tiy'ajt ma nninïcxich jadu'n nej jäy ajcxy ti xyhueenduuñich
ti xychaachytuuñich miid co ti nduuñich miid Jesucristo
ycixpi.

¹⁸ Migügtijc ajcxy, huen ïch ajt nHuindzin Jesucristo tunipy
nägi may'ajt oy'ajt ma miich ajcxy. Jadu'n jada ngapxycíxyich.
Amén.

EFESIOS

Yi Necy Huidibi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Efeso

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp co Jesucristo ti xyajñibicyich co n'apóstol'adipyich. Jada necy cham nguejxypich jim Efeso ma yi jäy ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtíp, yi' ajcxy huidibi mibijcp tudägy Cristo Jesús etz huidibi ajcxy yajpatp ma yi'. ² Huen ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xyajjotcugihuij ajcxy.

Nej je Espíritu Santo conucxy Cristo yjäy

³ Tzoc ñbaatim capxpaatim Dios ñch ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy. Müd co nyajpaatim ma Cristo, paady Dios ti xyconuucxim müd tüg'óciy huidijaty tzomb tzajpjoty. ⁴ Dios ajt xyhuin'ixim jecy'ajty, ca'ni anajty cojy macxy je naaxhuiñybi. Je' xyhuin'ixim jigix jëbi nyajpaatim ma Cristo, etz jigix jëbi nyajpaatim ma Dios yhuinduu huädz oy njot nhuinma'ñ, ca' ti bocy nmüd'ajtim. ⁵ Müd co Dios ooy xychojxim xyjihuiyim, paady ycixp yi' capxcödujcy jecy'ajty, ca'ni anajty naaxhuiñybi yajcojy yaj'oyiy, co xycöbigaanim nejjihuiy yci'm y'ung. Co Dios jadu'n quejxy je Cristo ya naaxhuingixy, chi yi' yaj'oyiy nej jëbi xycöbixim nej yci'm y'ung, e jadu'n xymüd'adaanim tzajpjoty. Dios jadu'n ytuñ jadu'n nej yi' anajty tzocyin. ⁶ Tzoc ñbaatim capxpaatim Dios ooy müd co mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müd ñch ajt ycixpi, co quejxy y'ung ya naaxhuiñ müd ñch ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi nyajpaatim ma yi' y'ung, je' y'ung huidibi ooy tzocy jihuiy. ⁷ Müd co Dios ooy xychojxim xyjihuiyim paady ycixpi yi' y'ung ñi'py teemy yojcy co y'o'cy müd ajt nbocy ycixpi, ti ajt n'alma xyajñidzocim etz nbocy ajt ti xyhuinmeecxim. Co jadu'n ytuñ, chi Dios mijmay'ajt mij'oy'ajt tuuñ müd ñch ajt ycixpi. ⁸ Co Dios jadu'n mijmay'ajt mij'oy'ajt tuñ müd ñch ajt ycixpi, ti xyajhuinjihuiyim ti xyajnejhuyim yi ytiy'ajt yi yhuinma'ñ. ⁹ Dios yjäygidacpy jadu'n co ti xyajnejhuyim nej anajty müdity capxcödujcy huidibi ca' pin jecy'ajty huinjihuiy. Nañ jadu'n Dios ti xyajnejhuyim nej ti yhuinma'ñpidacy jecy'ajty nej ytuna'ñ anajty müd Cristo. ¹⁰ Je huidibi Dios jecy'ajty ti yajnihuinmayiy co tuna'ñ anajty, ytunamyb yi' mina anajty je tiempo ti yhuaad'ajtni. Dios ti yajnihuinmayiy anajty co pidäga'ñ tüg'óciy huidi yajpatp tzajpjoty etz tüg'óciy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ ma tüg ane'min, e je Cristo je' ane'mamb nigohuajc'adamb tüg'óciy.

11 Tüg'óciy tijaty tuni yjajti jii by tzajpjoty etz ya naax-huiñ Dios jayijp capxcödujç. Ich ajt huidibi nyajpaatim ma Cristo, Dios ti xyhuin'ijxim jecy'ajty co oga'n je naax-huiñybi chondacy jigix jëbi nbaatim tüg'óciy huidibi Dios xymöhuaanim. E tüg'óciy jada nicxy yjaty tim jadu'n nej Dios jayijp capxcödujçy, e Dios ytumyb jadu'n nej yi' tzocy etz nej jäygidägy. 12 Jadu'n Dios cuydumyb müd ich ajt ycixpi, huidibi jayijp ti nmibijcim ti nmijpidaacim Cristo, jigix jëbi nguydunim ma ajt ndzinaayin Dios ytiy'ajt, e jadu'n mayjäy capxpaadip etz ojadadip Dios müd yi' ymij'ajtin etz yi' y'oy'ajtin ycixpi. 13 Nañ jadu'n müch ajcxy co mmidooy je ayuc tiy'ajt nej jëbi m'alma ñdzögipy ajcxy, e ti mmibijccixy Cristo, huin'it ajcxy myajpaatcixy ma yi', e je Dios yjihuiñ ymic'ajt huidibi müch ajcxy müd ma mjot mhuinma'ñ, je' nidiy'ajt'ajtp co myajpaatcixy ma Dios. Jada je' je Espíritu Santo huidibi Dios y'ahuanüy jecy'ajty co xymöhuaanim. 14 Jada Dios yjihuiñ ymic'ajt jada je' nidiy'ajt'ajtp co nbadaanim it lugar ma Dios y'it. Dios xymöhuaanim it lugar ma yi' y'it co anajty xii tiempo yhuaad'ajtni huin'it Dios nihua'na'ñ yajnïdzöga'ñ pinjaty yjäy'ajtip ajcxy. Jadu'n Dios tuna'ñ, jigix jëbi ich ajt n'ibaatim ngapxpaatim Dios müd y'oy'ajtin ycixpi.

Pablo mibijctzoy Dios co huen ajcxy yajmoy huijy'ajt cujc'ajt

15-16 Com ti nnejhuüyich jadu'n nej tiydudägy müch ajcxy ti mmibijccixy ich ajt nHuindzin Jesús, e nañ jadu'n ti nnejhuüyich jadu'n nej mdzojccixy mjihuüygixy tüg'óciy huidibi mibijccixp Jesucristo. Paady ycixp jabom jabom co Dios nmibijctzooyich, nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios müd müch ajcxy ycixpi. 17 Mibijctzooybich Dios, nHuindzin Jesucristo yTeedy, je mijpi Dios Teedy, co yi' xymöhuij ajcxy je huinma'ñ je ixpijcin huidibi je Espíritu Santo yejçpy, etz nañ jadu'n xyajnejhuüipy xyajhuinjhuüipy ajcxy jac'oy yi' y'ayuc, e tüg'óciy nej yi' ti ytuuñ. 18 Dios nmibijctzooybich müd müch ajcxy ycixpi, co xyaj'anüyip ajcxy mjot mhuinma'ñ müd yi' ytiy'ajt, jigix jëbi mnejhuüygixipy tijaty huidibi ajcxy m'ahuijxyp ma Dios, nidüg'óciy müch ajcxy huidibi Dios ti huin'ixy. Nañ jadu'n jigix jëbi mnejhuüygixy nej ymijity yjanchity je pidägy huidibi Dios yegamyb müd tüg'óciy ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtip. 19-20 Dios nmibijctzooybich jigix jëbi ajcxy mnejhuüipy jadu'n nej Dios ymic'ajt müdity. Je' ymic'ajt ca' ycixipy ytigoyipy, e ni pin ca quipxipy. Etz yi' ymic'ajt tumb ma ich ajt njot nhuinma'ñ nidüg nidüg co ajt nmibijcim. Dios ti xyajnejhuüyim yi' ymic'ajt huidibi ymüd may'amy co yajjugypijçy jadüg'oc Cristo co y'o'cy, etz nañ jadu'n ti pidägy Jesucristo mij'ane'mbi jii by tzajpjoty.

Yi' iñaayb a'oy'amy ma Dios ymijc, etz ane'mdäy tüg'óciy naaxhuiñ etz tzajp quipxyi mïd Dios. ²¹ Cristo jac mij'ane'min ymïd, jac mic'ajt mïd, ca'ydi jacpinjaty huidibi jayajpatp tzajpjoty, etz huidibi jayajpatp ya naaxhuiñ, huidibi cham tzinaayb etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. Jesucristo cömay y'ity nigí, ca'ydi jac pin huidibi cham tzinaayb, etz huidibi jacjiini tzinähuaamni. ²² Dios ti pidägy tüg'óciy ane'min ma Cristo jëbi ane'mdäy. Jadu'n nipaady nej jihuïy Cristo nihuäcpejttäy tüg'óciy ane'min. E nañ jadu'n Dios ti pidägy Cristo jigix jëbi nigohuajc'adipy tüg'óciy mibijcpidijc. ²³ Je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej Cristo ñinicx, paady ycixpi yi' ajcxy yajcixy yajca'pxy je Cristo y'oy'ajtin ymij'ajtin. E je Cristo yajcijxtaayb yajca'pxtaayb tüg'óciy tijaty ji ajtp.

2

Dios chojcpy yjihuïyb jäy ajcxy, paady ñidzoocixy y'alma

¹ Ca'ni miich anajty ajcxy mmibijccixy Cristo, ooy anajty mdundigoogyixy mïd Dios ytiy'ajt, ooy anajty ajcxy mbocymïdity, e jadu'n nipaady nej jihuïy ti m'o'ccixy mïd mbocy ajcxy ycixpi etz Dios xyajjugypijccixy huiñjemy mïd jemybi jugy'ajtin. ² Co ca'ni anajty miich ajcxy mgöbijccixy mmijpidaaccixy Cristo, ooy anajty mguydungixy naaxhuiñjäy ajcxy ytiy'ajt, etz nañ mgapxymidoogixy anajty ajcxy je ca'oybi huidibi ane'mb je poj naaxhuiñ, je ca'oybi huidibi tumb ma yi jäy ajcxy yjot yhuinmañ huidibi ca' capxymidoogixy Dios. ³ Ma je tiempo tiibi ñaxy, nañ jadu'n anajty ndzinaayim jadu'n nej yi jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy huidibi capxymidoob yi ca'oybi. Ngapxymidoohuim anajty nninicx chojcïn. Ndundigooyim anajty mïd ngi'mjot ngi'mhuinmañ. Nguipxyiïyim anajty mïd yi jacjadyii naaxhuiñjäy ajcxy huidibi Dios tzaachytunaanip mïd ypocy ycixpi, etz nañ jadu'n nmihuaad'ajtim co Dios xychaachytuunim mïd ajt nbocy ycixpi. ⁴⁻⁵ Oy ixypy iich ajt mihuaadity tzaachypï mïd ajt nbocy ycixpi, per Dios mij ooy ti xypa'ayoohuim, e mij ooy ti xychojcim ti xyjihuiïyim, paady ycixp tuuñ may 'ajt mïd iich ajt ycixpi co yajjugypijcy je Cristo. E jadu'n quipxyi mïd Jesucristo iich ajt nbaatim jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. Jadu'n Dios may'ajt tuuñ mïd iich ajt ycixpi co anajty nbadaanim o'cin mïd ajt nbocy ycixpi. Mïd co Dios may'ajt oy'ajt tuuñ mïd miich ajcxy ycixpi, paady miich ajcxy ti mbatcixy jemybi jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. ⁶ Com jadu'n nipaady nej Dios xyajjugypijcim quipxy mïd Jesucristo, paady ycixp Dios xymöhuaanim it lugar jiiby tzajpjoty quipxy mïd Jesucristo. ⁷ Jadu'n

nej xii tiempo mimb cidacp Dios jadu'n oy tuñ jigix jëbi tiy'ajt nmïd'ajtim jadu'n nej Dios xychojçim xyjihuiiyim etz xypa'ayoohuim mijcajee, etz mijmay'ajt mij'oy'ajt tuun miid ïich ajt ycixpi co nyajpaatim ma Cristo. ⁸ Miid co Dios miich ajcxy ti xychojccixy ti xyjihuiiyigixy, paady ycixp yi m'alma ajcxy ti patcixy nïdzoocin co ti mmïbijccixy Jesucristo. Ca' nmïnaanïm co tijaty ti mdungixy, paady ycixp yi m'alma ajcxy ti patcixy nïdzoocin. Hue' janchtiy Dios ti xymooygixy ninigoob ajcxy m'alma nïdzoocin. ⁹ Ca' nmïnaanïm huin'it jäy ajcxy y'alma nïdzoocin paadip co oybi tungixy. Hue'janchtiy Dios jadu'n ci'm ti yaj'oyïy ninigoob nej jäy ajcxy jëbi patcixy y'alma nïdzoocin, jigix ca' pin jëbi huaad amïj agix ñayjihuiiyi. ¹⁰ Com Dios ci'm ti oyduñ ïich ajt njemybi tzinaayin jugy'ajtin miid je may'ajt huidibi Cristo ytuun co y'o'cy miid ajt nbocy ycixpi. Jadu'n Dios tuuñ miid ïich ajt ycixpi, jigix jëbi nduunim oyjäy'ajtin ma ajt ndzinaayin. Dios, jecy'ajty ca'ni naaxhuiñybi anajty chondacy, cojy macxy je tiy'ajt jadu'n nej yi' tzocy co nduunim oyjäy'ajtin.

Jotcuyc cham n'ijtim miid Dios, com Cristo xyajpocy-huaatzim

¹¹ Jadu'n miich ajcxy ocjäymejtzcodii nej miich ajcxy anajty myajpatcixy co anajty ca'ni mmïbijccixy Jesucristo. Ca' miich anajty ajcxy mjudiojäyity, e ni ca' miich anajty ajcxy myajtiy'ajttïygixy nej huaad mnaydjigixy Dios yjäy. Paady ycixp yi judíojäy ajcxy ymïna'ñ co Dios je' yjäy ajcxy, e miich ajcxy ca', miid yi'da'ajty co miich ajcxy ca' myajtiy'ajttïygixy. ¹² Co ca'ni anajty mmïbijccixy Cristo, je huin'it tiempo, ca' anajty ajcxy myajpatcixy ma Cristo, etz ni ca' anajty judíojäy xycöbijccixy, etz ni ca' anajty mbadaangixy huidibi Dios y'ahuanïy ma yi judíojäy ajcxy, etz ni ca' anajty ti mijp'ijxcixy ma Dios, etz ni ca' miich anajty ajcxy myajpatcixy ma Dios. ¹³ Jadachambi, miich ajcxy huidibi jecy'ajty anajty ca' myajpatcixy ma Dios, jadachambi ajcxy myajpaady ma Jesucristo miid co yi' ñi'py teemy yojcy miid miich ajcxy mbocy ycixpi. ¹⁴ Jesucristo ci'm yaj'oyïy je tzip je capxy nej anajty ïich ajcxy judíojäy etz miich ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity naymidzip'ajtim, e cham jotcuyc n'ijtim. Jesucristo ci'm yajtigoy je judíojäy ycötujcin huidibi anajty tzip-cojp capxycojp ma ïich ajcxy etz ma miich ajcxy. Jesucristo yajtügmuyc judíojäy, etz huidi ca' yjudíojäyity. ¹⁵ Jesús miid yci'm ninïcx yajtigoy je jecy'ajtypi cötujcin co oy yaj'ögyii cruudzcixy. Co Jesús y'o'cy, huin'it yajtügmuycy judíojäy etz huidibi ca' yjudíojäyity. Huin'it oy yaj'ahuimbity tügpicy jäy jemybi huidibi Dios yjäy'ajtip. E jadu'n ajcxy yajcixy yajmay je tzip capxy. ¹⁶ Co Cristo oy yaj'ögyii cruudzcixy, huin'it

yajcixy yajnajxy je tzip capxy jadu'n nej yi judíojäy anajty midzip'adyii yi' ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity. Etz nañ huin'it Cristo yajtügmuycy yi judíojäy mïd huídibi ca' yjudíojäyity. Paady ycixp Dios ycöbiga'ñyii judíojäy ajcxy etz huídibi ajcxy ca' yjudíojäyity agujc jotcuje.

¹⁷ Je Cristo miin anajty ya naaxhuiñ etz capxhuäcxy oybi tiy'ajt jadu'n nej jëbi ajt nbaatim jotcuje'ajtin ma Dios. Ycapxhuäcxyp anajty ma miich ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity, huídibi ca' anajty mïdity Dios ytiy'ajt. Etz nañ jadu'n ycapxhuäcxp Dios ytiy'ajt anajty ma ïch ajcxy judíojäy huídibi jamïd anajty Dios ytiy'ajt. ¹⁸ Mïd co Cristo may'ajt ti tuuñ co xy'adigñyim xyjottigñyim Dios yjihuiñ ymic'ajt, paady ycixp nidüg'óciy ïch ajt nyajpaatim ma Dios jadu'n nej tügpicy jäy, tanto judíojäy etz nañ jadu'n huídibi ca' yjudíojäyity. ¹⁹ Paady ycixp miich ajcxy jadachambi myajpaady ma Dios. Jadu'n miich ajcxy myajpaady ma Dios tim jadu'n nej je jäy ajcxy huídibi tzinaayb ma yci'mgajp, ca' yjadu'nity nej adzinaaybi ajcxy. Paady ycixp tú'ciy miich ajcxy mnaygomájtzigixy ma Dios mïd judíojäy ajcxy. Jadu'n miich ajcxy etz judíojäy ajcxy nipaady cham nej jihuïy ajcxy mdüguugy mdügmigüg. ²⁰ Miich ajcxy ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huídibi Jesús y'apóstol ajcxy ti capxhuäcxy etz je tiy'ajt huídibi Dios y'ayucnajtzcapxiybi ti capxhuäcxixy. E yi' ajcxy ytiy'ajt jadu'n nipaady nej poch'ijx ma chondägy. E Jesucristo yi' jëdu'n yajpatp nej tüg tzaa huídibi jaccopicyip ma je poch'ijx chondägy. ²¹ Dios jadachambi tiempo ycojyp ymacxyp jadügpicy jäy huídibi yjäy'adaanip huídibi tügjiip mijpidaaccixy Cristo, huídibi tú'ciy ijtcixyp mïd Cristo. Jadu'n jadayaabi tügpicy jäy nipatcixy nej tüg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtcixy. ²² Miich ajcxy myajpatp ma Cristo quipxyi mïd nidüg'óciy yi' mayjay ajcxy huídibi mijpidacp Dios etz huídijaty mï'ijtp je Espíritu Santo ma ajcxy yjot yhuinma'ñ, jadu'n miich ajcxy mjogy'ajtin nipaady nej Dios chinaydac.

3

Pablo yi' je' mïd cötujein co capxhuäcxy Dios y'ayuc ma pin ca' yjudíojäyity

¹ ïch Pablo, nyajpatpich pujxtigoty mïd co nduuñich ma Jesucristo ytung ma miich ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity. Paady ycixp nmibijctzooybich Dios mïd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ² Mnejhuñyb ajcxy com Dios mijmay'ajt ti tuuñ mïd miich ajcxy ycixpi, paady yi' ti xyajñibicyich ngapxhuäcxibich ma miich ajcxy yi' y'ayuc ytiy'ajt. ³ Dios ti xyajnejhuñyich yi' ytiy'ajt huídibi jecy'ajty yüch y'ijt. Jada tiy'ajt yinjaty hueeñjaty ïch miich ajcxy ti nnijayñyigixy jayijp'aty.

⁴ Co miich je necy mgapxip, huin'it ajcxy mnejhuñhuipy co ñich nnejhuñyich je Cristo ytiy'ajt huñdibi ijtp yüch. ⁵ Jada tiy'ajt maabi Jesucristo, Dios ca' ni pin yajnejhuñy jecy'ajty. Jadachambi xii tiempo Dios miid je Espirítu Santo yajnejhuñy Jesucristo ytiy'ajt je Jesús y'apóstoles ajcxy etz je Dios y'ayuc najzcapxiiybi ajcxy. ⁶ Jada je' je tiy'ajt huñdibi jecy'ajty yüch anajty ijtp, co yi jäy ajcxy huñdibi ca' yjudíojäyity ypadamyb ajcxy Dios y'oy'ajtin quipxyi miid yi judíojäy ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy yajpaady ma Dios tú'ciy miid yi judíojäy ajcxy, etz nañ jadu'n yi' ajcxy padaangixy oybi huñdibi Dios jecy'ajty yajnimay yi judíojäy co möhuaangixy pinjaty mibijccixp Jesucristo.

⁷ Dios mijmay'ajt ti tuñ miid ñich ninigoob co ti xyajñibicyich jada tung, e xymöyich mic'ajt co ngapxhuäcxibich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi ma yi jäy ajcxy huñdibi ca' yjudíojäyity. ⁸ ñich jactimmudzip ma yi maybi mibijcpidijc ca'ydi jacpin, per ca' ñejity. Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ ma ñich, e ti xypidägyich ma yi' ytung co ngapxhuäcxyich jada oybi tiy'ajt ma jacjadyii jäy ajcxy jigix jëbi ajcxy patcixy ma Cristo Jesús mij'oy'ajtin, huñdibi ca' pin huñjihuñy jadu'ñyi ymijity. ⁹ Dios ti xyajñibicyich co ngapxtäcxibich ma tüg'óciy jäy ajcxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt oybi huñdibi yüch anajty ijtp. Yi' je' je ayuc huñdibi Dios ti cojy ti macxy jecy'ajty, jadu'n nej yi' tuna'ñ je oybi miid tüg'óciy jäy ajcxy. Yi' je' Dios huñdibi ti yajcojtäy tüg'óciy tijaty ya naaxhuñ etz jiiyby tzajpjoty yajpatp. ¹⁰ Jadu'n Dios capxcödujcy co je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy huñdibi ane'min etz mic'ajt miid, tiy'ajt padaangixy ma yi mibijcpidijc jadu'n nej Dios mijhuinma'ñ canaagnax tuñ miid jäy ajcxy nidüg'óciy huñdibi mibijccixp Cristo Jesús. ¹¹ Jadu'n Dios ti cuyduun miid ajt nHuindzin Jesucristo jadu'n nej jecy'ajty capxcödujcy. ¹² Miid co nyajpaatim ma Jesucristo paady ycixp agujc jotcujc nmigapxim nmihuingonim Dios. Miid co nmibijcim Jesucristo paady ca' ndzigiiyim ndzo'yduunim ma Dios yhuinduu. ¹³ Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich miid miich ajcxy co ca' ñigi m'ixtigihuäccixy ma ajcxy mmibijcin. Etz ca'ajcxy xyñidajipy xyñimayípyich co tzaachypi nminaxyich nyajnaxyich miid miich ajcxy ycixpi. Com miid co ti nyajnaxyich tzaachypi miid miich ajcxy ycixpi, paady jëbi miich ajcxy oy'ajtin mbatcixy.

Cristo chojcpy yjihuñyib jäy ajcxy

¹⁴ Com Dios mijmay'ajt ti tuñ miid judíojäy etz miid huñdibi ca' yjudíojäyity, paady njatyhuingoxtinaaybich Dios, ñich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, e nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi. ¹⁵ Tüg'óciy tzajpjoty tzinaayb

etz tüg'óciy naaxhuiñyäjy huidibi mibijccixp Dios, jëbi nidüg'óciy ymınaangixy: “Dios ñch ajt nDeedy.” ¹⁶ Paady nmibijctzooybich Dios Teedy mïid miich ajcxy ycixpi, co Dios je huidibi mic'ajt etz oy'ajt ymïid mijcajee, co xymöhuipy mic'ajt ma ajcxy mmibijcin mïid yi' yjihui'ñ ymic'ajt huidibi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ. ¹⁷ Dios nmibijctzooybich mïid miich ajcxy ycixpi co Cristo ymic'ajt yajpaadip ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ mïid co mmibijccixy Cristo. Jadu'n Cristo ymic'ajt yajpaadip ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi miich ajcxy huidibi mmibijccixp Cristo, jëbi mdzójcxipy mjihuñyigixipy mijcajee huinixi huinitiempo je mibijcpidijc etz tüg'óciy jacjadyii jäy. ¹⁸ Nañ jadu'n Dios nmibijctzooybich mïid miich ajcxy ycixpi co miich ajcxy etz tüg'óciy mibijcpidijc mnejhuñyigixipy jadu'n nej Cristo xychojcim xyjihuiyim mijcajee. E yi' chojcin yjihuiyin jadu'n nipaady nej tüg'ójc huidibi jac cixip jac mijip, jac yooñip jac cicyip ca'ydi ni huidi tijc. ¹⁹ Nmibijctzooybich Dios co xyajnejhuñyigixipy xyajhuinjihuñyigixipy nej Cristo xychojcim xyjihuiyim mijcajee nidüg'óciy ñch ajt, ixti ca' huaad nhuinjihuñyidaayim jadu'n nej Cristo xychachojcim xychachjihuiyim. Nmibijctzooybich Dios co xypubéjtcixip, ixti mabaad mmïid'ajttaaygixy Dios y'oy'ajtin.

²⁰ Jadachambi, cömay Dios y'ity huidibi mic'ajt mïid, etz huidi yejcp mijcajee jac'anaxy ca'ydi nej njapijctzoohuim etz nej njahuinmaayim, mïid je ymic'ajt ycixpi huidi tumb ma ñch ajt. ²¹ Huen tüg'óciy mibijcpidijc ajcxy jäymejtzcixy ojadájtcixy Dios etz Cristo Jesús jabom jabom huinixi huinitiempo. Jadu'n jada. Amén.

4

Tú'ciy n'ijtım mïid Espıritu Santo ycixpi

¹ Nyajpatpich pujxtigoty mïid ajt nHuindzin Jesucristo ytung ycixpi. Paady ycixp may'ajt nbijctzooyich co miich ajcxy mdzináaygixipy jadu'n nej mihuaad jäy chinaaygixy huidibi Dios ti yhuin'ijxigixy, com Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy. ² Pidaaccix mjot mhuinma'ñ yung naxy, nicy xeemy jäy'ajtcixy, naymecxtújcigix miñ xyipy, naymi'oyjäy'ájtigixy, jigix ñiguëxigip co mnaychójcgixy mnayjihuiñyigixy miñ xyipy. ³ Mïid'adipy ajcxy mjot mhuinma'ñ tú'ciy mïid je Espıritu Santo ypubejtin jigix jëbi mdzinaaygixy jotcujc ca' ma tzip capxy. ⁴ Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy yajpatcixy ma Cristo etz tügpajc Espıritu Santo huidibi yajpaady ma ajt njot nhuinma'ñ. Dios ti xyhuin'ijxim, jigix jëbi quipxyjaty njip'ijxtaayim je oybi

huidibi nbadaanim jiiby tzajpjoty. ⁵ Ji yajpaady tūgpajc ajt nHuindzin Jesucristo, etz tūgpajc je ayuc tiy'ajt huidibi jēbi nmijpidaacim, etz tūgpajc nniibejtīm mīd Jesucristo yxi. ⁶ Ji yajpaady tūgpajc Dios Teedy huidibi cuendi'ajtp yajtzinaayb nidūg'óciy mibijcpidijc. Yi' je' huidibi nihuindzin'ajttaayb. Yi' je' huidibi may'ajt tumb mīd nidūg'óciy ajcxy, etz yi' ymic'ajt yajpatp ma nidūg'óciy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

⁷ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mīd nidūg nidūg hich ajt co Cristo xymooyim mic'ajt, jigix jēbi nidūg nidūg tuunipy Dios ytung nej ypadyi. ⁸ Paady ycixp jaybety ymiñ ma Dios jadu'n ymina'ñ:

Co Cristo ypättigiiy tzajpjoty, chi ymīdpättigiiy may machjäy, e nañ jadu'n Cristo moy jäy ajcxy mic'ajt (dones).

⁹ ¿Nej co jadu'n Dios y'ayuc ymina'ñ co je Cristo ypättigiiy tzajpjoty? Hue' je' jadu'n ymina'ñ mīd co je Cristo jayijp ycidacy etz ooy ayooy ya naaxhuiñgixy. ¹⁰ Je Cristo yi' je' huidibi cidaac ya naaxhuiñ chooñ tzajpjoty, nañ jadu'n ypättigiiy jadūg'oc tzajpjoty jactim'o'c'am. E yi' je' ymic'ajt yajpatp ma tūg'óciy huidijaty jiiby tzajpjoty etz tūg'óciy huidijaty ya naaxhuiñ. ¹¹ Je Cristo ymooygixyp nidūg nidūg yi' ytumbi mic'ajt. Nijējity mooygixy mic'ajt jēbi nidiy'ajt'ajtigixy co je' je' je Cristo. Nijējity mooygixy mic'ajt jēbi najtzcapxiygixy Dios y'ayuc. Nijējity mooygixy mic'ajt jēbi capxhuācxixy yi' y'ayuc. Nijējity mooygixy mic'ajt jēbi capxhuicixy yi' mibijcpidijc mīd Dios ytiy'ajt. Nijējity mooygixy mic'ajt jēbi yaj'ixpijccixy Dios ytiy'ajt. ¹² E jadu'n je Cristo mic'ajt moydaaygixy yi' yjäy, e jadu'n yajni'ixiydaaygixy mīd ytung ycixpi. E mīd yi' ajcxy ytung yjacyujcpedipy yi' mibijcpidijc y'ixpijcin, ixti mabaad jac mīd'adipy ajcxy Cristo y'oy'ajtin. ¹³ Jadu'n Cristo mic'ajt xymooyim, jigix jēbi nidūg'óciy hich ajt ytūgiiyim nmibijcin, etz nañ jadu'n quipxyjaty n'ixpijctaayim Dios y'ung y'ayuc ytiy'ajt. E jadu'n nmi'ijtim cixy ca'pxy njot nhuinma'ñ, nmi'ijtim Jesucristo ytiy'ajt cixy ca'pxy. ¹⁴ Ca' n'idaanm mīd ajt nhuinma'ñ nej pi'ctijc yhuinma'ñ ymīdity. Je pi'ctijc ajcxy janam jadojc yhuinma'ñ ytigajtcixy. Jadu'n ajcxy nipaady nej je miy huidibi je poj yajpojmiy yajpojxijpy. Co cixy ca'pxy nmīd'ajtim Cristo ytiy'ajt, ca' pinjaty xyhuin'īnim mīd huing ayuc oymibijcnip huidibi ca' yjanchity. ¹⁵ Hue' janchtiy ngapxim je tiy'ajt tiybi mīd tzojcin jihuiyin, jaydēbi njacyeecim ajt nmibijcin etz njacnejhuuiyim tūg'óciy Cristo ytiy'ajt jadu'n nej ytuuñ ya naaxhuiñ, je Cristo huidibi nigohuajc'ajtp tūg'óciy mibijcpidijc. ¹⁶ Cristo etz je mibijcpidijc nipatp nej tūg ninīcx. Cristo ñipatp nej je ninīcx cohuajc huidibi ane'mb etz mic'ajt mooyb je ninīcx. Etz yi' mibijcpidijc ñipatp ajcxy nej je ninīcx huidibi Cristo y'ane'myb etz mic'ajt möy. Ma Cristo

tüg'óciy mibijcpidijc mic'ajt patcixy huidibi yajtügüiyip ajcxy ymibijcin etz nañ jadu'n yaj'íjtigixy tügmucy. Nidüg nidüg mibijcpí ymic'ajt patcixy ma Cristo, jëbi tungixy Cristo ytung nej ypadyii. E jadu'n yeeccixy nidüg'óciy ma ajcxy ymibijcin, etz nañ jadu'n yajyeeccixy chojcin yjihuiyín mïd ymigügtijc.

Je jemybi jugy'ajt huidibi nbaatim ma Cristo

17 Paady ycixp nñimäyich miich ajcxy etz nyajñbijccixy mïd ajt nhuindzin Jesucristo ycötujcin, co ca' huaad mdungixy loci huinma'ñ huidibi ca' choubaady ma Dios, jadu'n nej jacjadyii jäy ytungixy huidibi ca' mijpidaaccixy ajt nHuindzin Jesucristo. 18 Ca' huaad mdzinaaygixy jadu'n nej jacjadyii jäy ajcxy chinäy mïd loci huinma'ñ. Ca' ajcxy yajpaady ma Dios, je huidibi jugy'ajtin yejcp huinixhibi. Ooy ajcxy yjotjuuñity, ca' ajcxy ixpigaangixy Cristo ytiy'ajt. 19 Ca' ajcxy ti tzo'ydu'n jihuiy co ytundigooygixy. Ooy ajcxy minicxnajxcixy yi jibic-huinma'ñ. Ooy ajcxy nijot'ajtcixy mijcajee co túngixipy tüg'óciy tijaty jibic-huinma'ñ. 20 Per miich ajcxy ca' ti m'ixpijccixy loci huinma'ñ etz jibic-huinma'ñ co ti m'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt, 21 pen janch miich ajcxy ti mmidoogixy yi' y'ayuc, pen ti m'ixpijccixy je tiy'ajt huidibi yajpatp ma Cristo. 22 Ti miich ajcxy m'ixpicy co copicy m'ixmájtzcixipy yi jibic-huinma'ñ nej anajty mnijot'ajtcixy jibicpi jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Jesús. Jadu'n nej anajty ci'm ajcxy m'alma myajdigoyaangixy mïd je jibicpi huidibi anajty ajcxy mnijot'ajtcixyp, ci'm anajty mnayhuin'ñigixy. 23 Ixmajtzcix jibicjot jibic-huinma'ñ. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mguydunaangixy Cristo ytiy'ajt jemybi. 24 Mïd'ajtcix jemybi jot jemybi huinma'ñ com Dios ti yajtigajch huinjemy ajcxy mjot mhuinma'ñ mïd tudägy'ajtin etz huädz'ajtin.

25 Paady ycixp ca'huaad m'ñndaaccixy, nidüg nidüg cápccixy huidibi janchip mïd migügtijc, mïd co quipxyjaty nyajpaatim ma Jesucristo.

26 Pen miich ajcxy mmijotma'tpy yi mmigüg, ca' mmigüg migapxtigooygixy midundigooygixy, mic'amy ajcxy mjäy digóoygixipy yi mjotmädi yajijp ca'ni anajty xi ycidacyñi. 27 Ca' mnayyéjcgixy ma je mujcu' co je mujcu' xymimadägipy.

28 Yi jäy ajcxy huidibi meetzcixp, huen ixmajtzcixy meedzi, etz ixtähuipy ytung. Co ytunipy ma ci'mdung jëbi pubedipy ajcxy ymigügtijc huidibi yajmayajtcixp tijaty.

29 Ca' mgápccixipy jibic ayuc. Cápccix oy ayuc huidibi jëbi migüg ajcxy jäygidaaccixy, huidibi pubejtp etz yajyeegy je mibijcin, huidibi yejcp oy'ajtin ma pin ajcxy amido'ijtp. 30 Ca' huaad mgapccixy mmiydaaccixy ayuc huidibi yajjotmaybijcp

je Espíritu Santo huídibi Dios yjé'ajtpy. Je Espíritu Santo huídibi miich ajcxy mñid ma mjot mhuinma'ñ, yi' je' huídibi tiy'ajt yejcp co miich ajcxy Dios yjáy'ájtigixy, co anajty Cristo ymiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc huin'it mbadaangixy jugy'ajtin etz tzinaayin huídibi ca' ycixípy ytigoyípy ni mina.

³¹ Yajqueeccix yi jibicpi ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, jadu'n nej co mjot mhuinma'ñ ta'm mjihuíyigixy, jadu'n nej co tzojc mjotma'tcootcixy, jadu'n nej co mnaymijotmá'tigixy, jadu'n nej co mnayhuin'ójigixy nayjijp'ójigixy. Ca' huaad mmigüg mnigapxcixy mni'ojíyigixy. Ca' jibicpi mnijot'ajt'adítzcixy mñid ajcxy mmigüg ycixpi. ³² Hue' janchtiy oybi mhuinmáaygixipy mñid mmigüg ajcxy ycixpi. Nayba'ayóohuigixy nidüg nidüg. Nayméecxigix nidüg nidüg. Com nañ jadu'n Dios ti huinmecxy miich ajcxy mbocy mñid co myajpatcixy ma Cristo.

5

Nej jēbi chinaaygixy yi Dios yjáy ajcxy

¹ Com miich ajcxy ñipatpy nejjihuíy Dios y'ung'ájtigixy, e Dios ooy xychojccixy xyjihuíyigixy, paady copicy naychójcigixy nayjihuíyigixy miñ xyípy, jadu'n nej Dios ti xychojccixy ti xyjihuíyigixy. ² Jabom jabom ma mdzinaayin naychójcigix nayjihuíyigix nidüg nidüg, tim jadu'n nej Cristo xychojcm xyjihuíyim, e yjugy'ajt yejcy mñid ajt nbocy ycixpi, e jadu'n Dios jáygidacy nej Cristo ytuñ.

³ Mñid co miich ajcxy Dios xyjáy'ájtigixy, paady tzinaaygixy mñid huádz mjot mhuinma'ñ. Ca' huaad m'oc'ñibáatcixyñi m'occapxpáatcixyñi yi tóxyjáy migapxtigoyi, etz yi jibic ayuc capxi, yi jibic-huinma'ñ nijot'adi etz yi meñ adzogi.

⁴ Mñid co mDios miich ajcxy xyjáy'ajtp, paady ycixp ca' huaad mgápxcixipy ayuc huídibi tzo'ydu'ñ yejc, ni ca' huaad mgápxcixipy huídi ca' y'oyjáygidaacnity, etz ni ca' huaad mguxiiccixy m'anídaaccixy, com yi jibic ayuc ca' Dios jáygidägy. Tzoc yajnaxim jáygidaacin ma Dios com Dios ti xyajhuaatzim ajt njot nhuinma'ñ. ⁵ Janch tiy'ajt jada co pinjaty tundigooyb mñid huingbi tóxyjáy, pinjaty jibic-huinma'ñ mñid, ca' ajcxy padaangixy pidägy etz oy'ajtin ma Cristo etz ma Dios y'ane'min. Pinjaty meñ adzojcp, Dios ca' tzocy, tim jadu'n nej yi' ca' tzocy pinjaty ojadajtp tzaadzech etz quipychech. ⁶ Ca' mnayyéjcgixy co jáy ajcxy xyhuin'íngixipy mñid ayuc huídibi ca' ytiy'ajtity ca'p choubaady. Mñid co jáy ajcxy capxcixy ayuc huídibi ca' ytiy'ajtity, paady ycixpi Dios tzaachytuna'ñ tüg'óciy jáy ajcxy huídibi capxycómidodacp yi' y'ayuc. ⁷ Ca' huaad miich ajcxy mnaymigüg'ájtigixy, ca'

müid mnayyöymújçigixy yi jadu'mbi jäy ajcxy huidibi ca' capxymidoogixy Dios.

⁸ Jayijp ca'ni anajty mmibijccixy Cristo, ca'ni anajty Cristo ytiy'ajt ajcxy mnejhuüy, e jadu'n nipaady anajty nej jihuiy myajpaady ajcxy agootztuum. Jadachambi mnejhuüygixyp Cristo ytiy'ajt, e jadu'n nipaady nejjihuiy mdzinaaygixy ma tüg tücxin. Paady ycixp jatyim cuydungixyp Cristo ytiy'ajt ma yi mdzinaayin mjugy'ajtin ajcxy, jadu'n nej jëbi huaad quëxigý co mmibijccixy Cristo. ⁹ Co müid'ajtim Cristo ytiy'ajt, chi nduunim huidibi y'oyip, huidibi tudägyip, huidibi tiy'ajtip. ¹⁰ Ixpijccix je tiy'ajt huidibi Dios yjäygidacpy. ¹¹ Ca' miich ajcxy mnaymigüg'ájtigixy müid yi jäy ajcxy huidibi yajpatcixp agootztuum, huidibi tungixy huidibi Dios ca' jäygidägy. Miich ajcxy capxhuijçix müid Dios ytiy'ajt yi' ajcxy huidibi agootztuum tzinaayb. ¹² Tzo'yduunim ajt co jay nigapxcixy nimiydaaccixy je jibicpi huidibi ajcxy ytumyby ayüch ameech. ¹³ Co n'ixquipxim yi jadu'mbi jäy ajcxy ayuc müid Dios y'ayuc, chi niguëxigý pen janch tiy'ajt o pen ca' ytiy'ajtity, jadu'n nipaady nej ti nyajpidzimim je ajcxy ayuc ma yi agootztuum, etz nbidaacim ma yi tücxin. ¹⁴ Paady ycixpi Dios y'ayuc jadu'n yminañ:

Mäyhuijip miich ajcxy huidibi jadu'n nipatp nejjihuiy mdzachmaagixyp. Jugypijccix miich ajcxy huidibi jadu'n nipaady nejjihuiy ti m'öccixy. Cristo xycodíçxcixipy müid yi' ytiy'ajt.

¹⁵ Paady naygüend'ájtigixy huidibi tiy'ajt yajtungixp ma yi chinaayin. Tzinaaygix jadu'n nejjihuiy mnejhuüygixy Cristo ytiy'ajt, e ca' mdzinaaygixy jadu'n nej huidibi ajcxy ca' nejjihuiygixy Cristo ytiy'ajt. ¹⁶ Ni'ixi'ijtcix jabom jabom jëbi mguydungixy Cristo ytiy'ajt. Jadachambi xii tiempo mayjäy ytundigooygixy müid Cristo ytiy'ajt. ¹⁷ Ca' loci huinma'ñ myajtungixy, per nejhuüygixyp nej Dios tzocy co mdúngixipy. ¹⁸ Ca' huaad m'ijtcixy amügy jäy, com yi jocni xyajníçxcixipy ayo'nduum. Nigi oy m'ijtcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt may'amy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ. ¹⁹ Naymigápçigixy miñ xyipy müid yi salmo ayuc, müid yi himnos. Huin'ügix Dios müid je iy huidibi je Espiritu Santo xymooygixyp. Huin'ügix etz ojadajtcix Dios cixyot huinijot. ²⁰ Jatyim yajnajxcixy jabom jabom jäygidaacin ma ajt nDios Teedy ma ajt nHuindzin Jesús yxi, müid tüg'óciy ycixpi nej ndunim n'ayoohuim.

Nej huaad chinaaygixy pinjaty picychinaaygixy

²¹ Müid co miich ajcxy mhuindzigiy Dios, paady ycixp miich ajcxy mnayyajmij'ájtigixy mnaygapxymidoohuigixy miñ xyipy.

22 Miich ajcxy töxyjäydijc yajmij'ajtcix capxymidoogix yi mñäy ajcxy, tim jadu'n nej myajmij'ajtcixy mgapxymidoogixy ajt nHuindzin Jesucristo. 23 Com je töxyjäy ñäy nigohuajc'ajtp ma ytöxyijc ymiñ, tim jadu'n nej Cristo nigohuajc'aty ma yi mibijcpidijc ymiñ. Yi Cristo yi'je' huidibi nihuänamb yajnidzögamb yi mibijcpidijc. 24 Tim jadu'n nej yi mibijcpidijc capxymidoogixy Cristo, nañ tim jadu'n tzocy co je töxyjäy ajcxy capxymidóogixipy yi ñäy ajcxy.

25 Nañ jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuiy ytöxyijc, tim jadu'n nej Cristo tzocy jihuiy yi mibijcpidijc, e paady ycixp yejc yi' yjugy'ajtin müid yi' ajcxy ycixpi. 26 Cristo yejc yjugy'ajtin müid je mibijcpidijc ycixpi, jigix jëbi huinmecxy ajcxy ypocy, yajhuaatzip ajcxy yjot yhuinma'ñ. Cristo yajhuaatzi yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma'ñ müid yi'y'ayuc etz co nibejt ajcxy müid nii. 27 Jadu'n Cristo yajhuäch yi mibijcpidijc ajcxy yjot yhuinma'ñ, jigix jëbi ajcxy nayguëxigüyb ma yi' yhuinduu müid huädz yjot yhuinma'ñ. Je mibijcpidijc ajcxy nipaady nej tüg nijen huidibi huädzip, ca' ma ytijy ymächity. 28 Jadu'n tzocy co je yëydijc huen tzocy jihuiy ytöxyijc tim jadu'n nej ci'm naychogyii. Yi yëydijc huidibi tzojcp jihuiyb ytöxyijc nañ jadu'n ci'm ñaychogyii. 29 Ca' ji ni pin huidibi ca' ñaychogyii ci'm. Hue' janchtiy ycuend'ajtpy etz yajcüxyii yajpedyii yci'm ninicx, tim jadu'n nej jäy ajcxy cuend'ajtcixy yci'm ñinicx nañ tim jadu'n Cristo ycuend'ajtpy yi mibijcpidijc. 30 Jadu'n Cristo cuend'ajtpy yi' yjäy, com jadu'n ajcxy nipaady nej yi' ñinicx. 31 Com copicy je yëydijc tzogíp jihuihuip ytöxyijc jadu'n nej Cristo tzocy jihuiy yi mibijcpidijc. Paady ycixp je yëydijc ixmadzipy ytaj yteedy, e ypuDIGIHUipy ytöxyijc, e jadu'n ajcxy chinähuipy nej jihuiy ytügpajcity. 32 Ooy chachmijhuinma'ñity jada tiy'ajt huidibi yüch anajty ijtp, e yi' iich jadu'n tijpy yi Cristo etz je mibijcpidijc. 33 Cuendipijccix jada tiy'ajt co nidüg nidüg miich yëydijctijc ajcxy huidibi pijccixp copicy mdzogipy mjihuihuipy ajcxy mdöxyijc, tim jadu'n nej ci'm ajcxy mnaychogyii, e nañ jadu'n copicy co nidüg nidüg töxyjäydijc yajmij'adipy ñäy.

6

1 Pi'ctijc ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, copicy mgapxymidoohuipy ajcxy mdaj mdeedy, com tiy'ajt jadu'n. 2 Yi Dios ycötujcin huidibi minaamb: "Yajmij'ajtcix mdaj mdeedy", yi' ooy ytimycopicyity. Nañ jadu'n co nguyduunim jada cötujcin, huin'it Dios jecy xyajtzinaayim. 3 Co miich ajcxy jadu'n myajmij'adipy mdaj mdeedy, huin'it Dios xymöhuipy ajcxy jotcujc'ajtin, e nañ jadu'n xyajtzináaygixipy jecy ya naaxhuiñ.

⁴ E miich ajcxy huídibi ungedeedy'ajtcixp, ca' nigoo mya-jjotma'tcotcixy yi m'ung ajcxy. Ane'mgix yajyeecix yi m'ung ajcxy miid Dios y'ayuc ytiy'ajt, jaydëbi capxymidoogixipy ajcxy Dios.

⁵ Miich ajcxy huídibi tumbi'ajtp ya naaxhuiñ, capxymidoogix yi mhuindzin ajcxy, etz tungix miid tudägy'ajtin, etz yajmij'ajtcix etz tzigiiygix. Tim jadu'n nej jihuiy mgapxymidoogixy yi mHuindzin Jesucristo.

⁶ Tungix yajxon miid ajcxy mhuindzin. Ca' janch xypaat oy mic mduungixy co ajcxy mhuindzin jim xyhuindixcixy, e chi co je' yjihuäcni, chi nigoo mhuäccixni mdináyixni. Tungix jadu'n nej huaad jäy ytuungixy yi huídibi mijpidaaccixp Jesucristo. Tungix cixyjot huiniyot jadu'n nej Dios tzocy mdúngixipy.

⁷ Tumbidijc ajcxy, tungix mdung cixyjot huiniyot, tim jadu'n nej jihuiy mdungixy je Huindzin Jesucristo ytung, e ca' yjäydungity. ⁸ Mnejhuüyb miich ajcxy co ajt nHuindzin Jesucristo oybi möhua'ñ nidüg nidüg jadu'n nej ti ytuuñ, ca' ñejity pen yci'ndung ytumyb, o pen ytumb miid tüg huindzin.

⁹ Miich ajcxy huídibi nihuindzin'ajtp tumbidijc, oy'amy ane'mgix mdumbi ajcxy. Ca'm'adzigiiygixipy ca' mdzaachytúngixipy. Ajihuiiyigixy co miich ajcxy etz nañ jadu'n mdumbi ajcxy miid ajcxy mHuindzin tzajpjoty, e yi mHuindzin tzajpjoty pi quipxyjaty tiyduna'ñ nidüg'óciy miich ajcxy.

Je mic'ajt huídibi je mibijcpidijc ajcxy ypatcixyp miid Dios yjihui'ñ

¹⁰ Jadügnax, migügtijc ajcxy, yi mmic'ajt mbaadip ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Com Jesucristo ooy mic'ajt miidity, paady jëbi miich ajcxy mbatcixy yi mmic'ajtin ma yi'.

¹¹ Naygohuaanigixy miich ajcxy ma je mujcu' miid tüg'óciy tiy'ajt huídibi Dios xymooyim, huídi miid naygohuaanim ma je mujcu', e jadu'n ca'ydi je mujcu' xymimadaacim miid anii. Jadu'n Dios ytiy'ajt nipaady nej tujt etz pujxnijen huídibi soldados ajcxy miid naygohuaangixy tzipjoty. ¹² Hue' janchtiy xymidzip'ajtim poj naaxhuiñ, ca'oybi, mujcu'dijc, etz tüg'óciy mic'ajt miidpi huídibi midzip'ajtp Dios ya naaxhuiñ etz jiiby tzajpjoty, ca'p iich ajt nmidzip'ajtim naaxhuiñyjäy. ¹³ Paady ycixp yajtúngixy tüg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt huídibi Dios ti xymooyigixy, jigix jëbi mmimadaaccixy je ca'oybi co anajty xyajtundigoyaangixy. E jadu'n jëbi mimadaaccixy je ca'oybi miid ajcxy mmibijcin. E co anajty ti mmimadaactaaygixy, huin'it m'íjtcixipy mic ma ajcxy mmibijcin. ¹⁴ Ca' m'ixtigihuäccix ma ajcxy yi mmibijcin. Nayñi'ixiiygix miid Dios ytiy'ajt, jadu'n

nej jāy ajcxy ñayhuindädzigixy co ytunaangixy. Nayñi'ixiiygix tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiygixy müid pujx nijen ma caach co chiptunaangixy. ¹⁵ Nayñi'ixiiygix müid Dios y'ayuc, jigix jëbi ajcxy nicxy mgapxhuäcxi Dios y'ayuc huidibi jotcuje'ajtin yejcp. Co jadu'n mdúngixipy, jadu'n nibaadip tim jadu'n nej soldados ajcxy ñayñi'ixiiygixy co yajtigiiygixy yzapato co ytüyöyaangixy. ¹⁶ Yi' huidibi jac copicyip ca'ydi jac ni ti, mibijccix tiydudägy Jesucristo. Müid ajcxy yi mmibijcin jëbi mnaygohuáanigixy ma je mujcu'. Miich ajcxy mmibijcin jadu'n nipaady nej tüg escudo huidibi je soldados ajcxy yajtumyb co ñaygohuáanigixy ma je tip huidibi yajnajtztübiyb müidi jin. ¹⁷ Nayñi'ixiiygix müid Cristo ytiy'ajt huidibi müid ajcxy m'alma xyajnidzoocip, tim jadu'n nipaady nej soldados ajcxy ñaygohuáanigixy co pidaaccixy ypujx cöjup co chiptunaangixy. Naygohuáanigixy müich ajcxy müid Dios y'ayuc huidibi jadu'n nipatp nej tüg espada huidibi je Espíritu Santo ti xymooygixy. ¹⁸ Mibijctzoogix Dios müid tüg'óciy ycixpi huidibi ajcxy mdumyb. Mibijctzoogix etz pijctzoogix may'ajt ma Dios jabom jabom müid je Espíritu Santo ypubejtin. Huijy ycuje m'ijtcixipy, ca' mjetmetzciiygixipy. Mibijctzoogix Dios müid tüg'óciy mibijcpidijc ajcxy ycixpi. ¹⁹ Nañ jadu'n mibijctzoogix Dios müid iich ycixpi, co huen xymöyich ayuc etz jotcuje'ajtin, jigix jëbi ngapxhuäcxiyich huinmic jotmic yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' pin jecy'ajty nejhuiiygixy. ²⁰ Dios ti xyajnicyich jada tung jëbi nyajnicyich yi' y'ayuc ytiy'ajt ma je mayjāy ajcxy. Paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty cham. Tungix may'ajt mibijctzoogix Dios müid iich ycixpi co xyajjotmicpigipyich jigix jëbi ngapxhuäcxiyich yi' y'ayuc huinmic jotmic.

Capxpooocxin huidibi cogixiiyñip

²¹ Ooy ndzocy njihuüyich je Tíquico, nañ jadu'n yi' ooy xypubejtyich ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. Yi Tíquico müich ajcxy xyajmüidmiydägipy tüg'óciy je tiy'ajt nej nyajpaadyich ya, etz tüg'óciy tung huidibi ya ndumybich. ²² Nguexaamybich Tíquico ma müich ajcxy jigix jëbi xymüidmiydägipy ajcxy jadu'n nej nyajpaadyich ya, e müid jada tiy'ajt jëbi müich ajcxy mjetcugiiygixy.

²³ Huen Dios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt tunipy müid müich ajcxy, jigix jëbi jotcuje mdzinaaygixy, etz nañ jadu'n jëbi mnaychójcigixy mnayjihüiiygixy miñ xyipy, etz jigix jëbi mjacmibijccixy Cristo. ²⁴ Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy müid müich ajcxy huidibi yajmij'ajtcixp ajt nHuindzin Jesucristo huinixi huinitempo. E ca' m'ixmájtzcixip nimina nej ajcxy mijpidaaccixy Jesucristo. Jadu'n jada. Amén.

FILIPENSES

Yi Necy Huidibi San Pablo Yajnigüejsx Je Mibijcpidijc Jim Filipos

¹ Ich Pablo müd Timoteo tumbich ma Jesucristo ytung. Jada necy ich ajcxy nguejxpy ma tüg'óciy huidibi mibijcp Dios jim Filipos huidibi yajpaatp ma Jesucristo. Nañ jadu'n jada necy nyajnigüexyich yi' ajcxy migtungmüdpí etz mutztungmüdpí ma Dios ytung. ² Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt etz oy'ajt tunipy müd miich ajcxy ycixpi etz xyajjotcugüygixipy.

Pablo mibijctzoy Dios müd je mibijcpidijc ycixpi

³ Naag'oc naag'oc njäymechich miich ajcxy njaty-timayajnaxpyich jäygidaacin ma Dios müd miich ajcxy ycixpi. ⁴ Njatytimjotcuja'ajtpich ooy naag'oc naag'oc Dios nmibijctzooyich müd miich ajcxy ycixpi. ⁵ Jotcuja'ajtpich com miich ajcxy ti xypubéjtcixyich co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Jadu'n ti xypubéjtcixyich maabi nyajtzondägyich ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ixti chambaad. ⁶ Nejhuüybich tiydudägy co Dios ti yajtzondägy yi oybi ytung ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, etz jactunaamni ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ ixti mabaad Jesucristo anajty ymiiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ müd y'ane'min etz ymic'ajt. ⁷ Ooy ytudägyity co jadu'n jotcuja'ajtpich müd miich ajcxy ycixpi, com ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ co ti xyajñibicyich jada tung, etz miich ajcxy myajpaady quipxy müd ich ma Dios ytung, müd co miich ajcxy xyjäymechich etz nañ xypubetyich ajcxy, huenma'amy ich nyajpaady, oy ixipy pujxtigoty, oy ixipy ma tungmüdpí yhuinduu co nnigapxpetyich Dios y'ayuc ytiy'ajt etz nañ nnigapxpetyich co yjanchity. ⁸ Dios ñejhuüyb jadu'n nej mijcajee ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy müd je tzojcin jihuüyin huidibi Jesucristo ti xymöyich. ⁹ Nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi co xypubedipy ajcxy jigix jëbi ñgi mdzogipy mjihuühuipy migügtijc, etz jigix ajcxy ñgi m'ixpigipy je tiy'ajt tudägypi, etz nañ ñgi mhuinjihuühuipy tüg'óciy nej Dios tzocy co nduunim. ¹⁰ Nañ nmibijctzooybich Dios müd miich ajcxy ycixpi jigix jëbi mnejhuüygixipy, etz nañ jigix jëbi mhuin'ijxcixipy huidibi jac'oy mdúnggixipy. Co oy mdúnggixipy, huiñ'it jëbi mdzináaygixy müd huädz jot huädz huiñma'ñ, e ca' ni ti jotmay miich anajty ajcxy mmüdiñ, co anajty je xii je tiempo paady

co Jesús anajty miñ ya naaxhuiñ jadüg'oc miid y'ane'min miid ymic'ajt. ¹¹ Dios nmibijctzooybich miid miich ajcxy ycixpi co ajcxy mbattahuip tüg'óciy oyjot oyhuinma'ñ, je oyjot oyhuinma'ñ huidibi Jesucristo tügpaic jëbi xymooygixy. E jadu'n jäy ajcxy capxpaadip Dios etz nañ huin'ügixip Dios co ajcxy ixipy nej tudägy mdzinaaygixy.

Miid ñich, yi njugy'ajtich, yi'yi' Cristo

¹² Ndzojcpyich co miich ajcxy mnejhuñhuipy co miid je tzaachypí ycixpi huidibi nminaxyp nyajnaaxypich ya pujxtigoty, ñigi mayjäy ti midoy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ¹³ Jadu'n ti yhuimbizimy co tüg'óciy soldadtijc etz jacjadyii jäy ya ma je gobierno ymijtjic ti nejhuñydäy ajcxy co nbujxtijc'iñayich miid co nduñich ma Jesucristo ytung. ¹⁴ Nañ jadu'n miid co nbujxtijc'iñayich, paady ycixpi yi jacjadyii mibijcpidijc ti yjotmicpijccixy ma ajt nHuindzin Jesucristo tung, etz ycapxhuäcxy'adichpy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ma tzig'iñ jihui'ñ.

¹⁵ Janch tiy'ajt jada co nijëjity jäy capxhuäcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt miid co ca' xyajmidzojccixy, etz nañ miid co xyajmidzip'ajtcixy. Nañ tiy'ajt jada co jacjadyii migügtijc xychojcp xyjihuiyb ajcxy, e capxhuäcxy ajcxy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt miid oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁶ Janch tiy'ajt co nijëjity migügtijc capxhuäcxcixy Jesucristo y'ayuc miid co ñaygömaya'ñiyi ci'm, ca' nminaanim ycapxhuäcpx ajcxy cixyjot huinijot. Yi' ajcxy y'ixtaayb nej xyajtajipy xyajmayipyich, jadu'n nej ñich pujxtigoty n'ityich. ¹⁷ Yi' ajcxy huidibi xychojcpich xyjihuiybich ycapxhuäcpxy ajcxy Cristo y'ayuc com ñejhuñyb ajcxy co ñich yam n'ityich pujxtigoty, miid co ti nhuinma'ñ nbidägyich co nnigapxpeda'ñich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. ¹⁸ Pen jäy ajcxy capxhuäcpx Cristo y'ayuc miid co ñaygömaya'anigixy ci'm, o pen ycapxhuäcpxy miid oyjot oyhuinma'ñ, ca' ñejity, jotcujc'ajtpich co capxhuäcxy ajcxy Jesucristo y'ayuc.

¹⁹ Com nnejhuñybich co miich ajcxy mmibijctzoogixy Dios miid ñich ycixpi, e nañ nnejhuñybich co Jesucristo yjihui'ñ ymic'ajt xypubetyich, paady ñigi njotcugiyich, e nañ njjip'ijxypich co nbidzima'ñich pujxtigoty. ²⁰ Ndzojcpyich etz nañ njjip'ijxpyich co nmimadactähua'ñich tüg'óciy ma ñich mdzinaayin, e ca' ti tzöydu'n nbáadibich ma Dios yhuinduu. Ndzojcpyich nañ njjip'ijxpyich co njaccapxhuäcxbich Jesucristo y'ayuc huinmic jotmic, jigix Jesucristo ycömay'idipy. Ca' ñejity pen jactzinaayb, o pen n'o'cpich. ²¹ Hich ndzinaayin njuugy'ajtin Cristo yi' ycixpi, e peni n'o'cpich, ti ñich anajty mij nmadägy. ²² Pen njactzinaaybich, mayjäy oybi pada'ñ miid ñich ndung ycixpi. Ca' nnejhuñyich huidibi jac'oy

nhuin'ixipyich co tzojc n'ögibich, o co njactzinähuiibich. ²³ Ooy chachchipity nnejhuühuibyich huidibi jac'oy nhuin'ixipyich, co n'ögibyich, o co njactzinähuiibyich. Hich ci'm nayjihuiiyiich nīgi jotcuje co ixypy tzojc n'ögyich, jigix ixypy mic'amy nicxy n'ityich jiby tzajpjoty ma Cristo yajpaady. ²⁴ Per jaccopity müd miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi, co njactzinähuiibich. ²⁵ Com nnejhuüybich co copicy njacpubeda'nich miich ajcxy, paady nnejhuüybich co njactzinähuiibich, e jigix jēbi nbubejtcixy ma Dios ytung etz ma yi mmibijcin. E jadu'n miich ajcxy nīgi mjotcuje'adipy ma mmibijcin. ²⁶ Miich ajcxy huidibi yajpaatp ma Jesucristo, nīgi jotcuje m'idipy co nicxy n'ida'nich jadüg'oc ma miich ajcxy.

²⁷ Jēyi janchtiy co mdzinaayin mjogy'ajtin mi'ijtcixy jadu'n nej Cristo y'ayuc ytiy'ajt y'ane'my. Pen nicxpich anajty ci'm ma miich ajcxy, o pen ca' nnicxyich, per ndzojcypich co xypaadibich tiy'ajt co miich mic m'ijtcixy ma mmibijcin, tú'ciy cixyot huinjot mdungixy. Mic mjanchmidinaaygixy ni'amugi' yi mmibijcin, jadu'n nej ti mmijpidaaccixy Jesucristo ytiy'ajt, ²⁸ e ca'ajcxy mdzigihuip co jāy ajcxy xymidziptzóongixipy, jada je' tiy'ajt co tigoyamb ajcxy y'alma, e nañ jada je' tiy'ajt co miich ajcxy chóocixipy yi m'alma, e nañ jadu'n jada tiy'ajtip co Dios y'ity müd miich ajcxy. ²⁹ Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müd miich ajcxy ycixpi co yaj'oyiij nej jēbi miich ajcxy mibijccixy Jesucristo etz nañ nej jēbi tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy müd Jesucristo ycixpi. ³⁰ Hich etz miich ajcxy quipxyi ti nminajxim ti nyajnajxim tung ayo'n müd Jesucristo ycixpi. Miich ajcxy ti m'ixy ti mnejhuüy jadu'n nej ich ndung n'ayo' n ti nminaxy ti nyajnaxyich, co jim anajty n'ityich ma miich ajcxy. E nañ miich ajcxy mnejhuüyb nej ich chambaad nminaxy nyajnaxyich ndung n'ayo'nich müd Cristo ycixpi.

2

Cristo yung'ajt ñax'ajt etz ymij'ajt

¹ Pen Cristo miich ajcxy mjot'amijmooyb müd yjihui'ñ müd ymic'ajt, pen ti jotcuje'ajtin mbatcixy müd co Cristo xychojccixy xyjihuiyigixy, pen yi' yjihui'ñ ymic'ajt ijtp ma miich ajcxy, pen mdzojccixyp mjihuiyigixyp etz nañ mba'ayoogixy migügtijc, ² jotcuje'adipich müd co mdzinaaygixy ooy yajxon, xic xon, tügyi mnaychójcigixy mnayjihuiyigixy miñ xyipy, tzinaaygixy quipxyjot quipxyhuinma'ñ. ³ Ca' ajcxy ti mdunipy müd mgi'mdzojcin ycixpi. Nañ ni ca' amij agix naybidáacigixy co ti mdungixy. Tüg'óciy huidibi mdungixyp, mdunípy ajcxy müd yung naxy mjot mhuinma'ñ. Nidüg nidüg myajmij'adipy

nägi migügtijc, ca'ydi nej miich ci'm mnayyajmij'adyii. ⁴ Ca' huaad pin naydügpajc yci'm'oy'ajt ixtäy, nañ jadu'n tzocy co migügtijc myajmidzogipy y'oy'ajt.

⁵ Pidaaccix mjot mhuinma'ñ tú'ciy jadu'n nej Jesucristo anajty yhuinma'ñ miidity co ya naaxhuiñ chinay. ⁶ Oy Jesucristo yjaDiosity ti yhuinma'ñypidägy co jëbi ixmach yi' ymij'ajtin huidibi anajty yjamid. ⁷ Jesucristo ahuingujc pidaactay je mij'ajt huidibi anajty ymid, e chi jadu'n chinay nej tüg tumbi co oy jadu'n ypi'c'aty jadu'n nej jäy. ⁸ E co jadu'n ñaybidaaci nej naaxhuiñyjäy, chi yung naxy pidacy yjot yhuinma'ñ, e nañ capxymidooy Dios ixti mibaad ñayyejci, huen jäy yaj'ögyii. E ooy anajty cho'ydu'nity co jäy yaj'o'ci cruudzcixy. ⁹ Paady ycipx Dios ti cömay jacnägi Jesucristo, e ti pidäci yi' yxi jaccömay, ca'ydi jacpinjäy yxi. ¹⁰ Jadu'n Dios ti cömay Jesús, jigix jëbi tüg'óciy tzajpjoty tzinaaybi etz tüg'óciy naaxhuiñyjäy, etz tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ti ñaaxtigiy, co anajty ajcxy nidüg'óciy midoogixy co Dios capxpaatip Jesús yxi, chi ycojxtinaay'ihuiydähuipy ajcxy ma yi' yhuinduu, etz y'ojadadipy ajcxy Jesús nidüg'óciy. ¹¹ E co nidüg'óciy ajcxy cöbigipy etz yajmij'adipy Jesucristo jadu'n nej ajcxy yHuindzin, jadu'n Dios Teedy ycömay'ida'ñ.

Yi pin ajcxy Cristo mibijcp, yi' yi' ajcxy jadu'n nej tüg tücxin jajin

¹² Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuüyich, com Jesucristo jadu'n iixpejtin ti yecy, capxymidoogich cham co jiguëgy nyajpaadyich ma miich ajcxy, tim jadu'n nej jayhuin ich miich ajcxy xycapxymidooy co n'ijtyich ma miich ajcxy. Naymijottigóoyigix jabom jabom mguydungixy Jesucristo ytiy'ajt etz mmi'ijtcix huädz mjot huädz mhuinma'ñ. Tungix Dios ytung mid yung naxy ajcxy mjot mhuinma'ñ, e huindzigüygix Dios. ¹³ Com Dios yi' tumb jabom jabom ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, jigix jëbi miich ajcxy mdunipy yi' ytung yi' chojcín cixyot huinijot jadu'n nej Dios tzocy.

¹⁴ Tungix cixyjot huinijot Dios ytung, ca'y'aametzity yjotmetzity, nañ ni ca' mid tzip ejcín. ¹⁵⁻¹⁶ Jadu'n mdunipy ajcxy ca'ydi pinjaty yxigixy co ti mdundigooygixy. Miich ajcxy Dios xy'ung'adib, ca' mnigix'adib ajcxy ti jibicpi. Tzinaaygix mid oyjot oyhuinma'ñ ma yi' jäy ajcxy yajpaady huidi jibichuinma'ñ tumb huidibi tundigooyb ma Dios ytiy'ajt. Co miich ajcxy myajhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi alma yjugy'ajtin mooyb ma jibicjäydijc ajcxy, jadu'n nipaady nej tüg madzä ytüxcy coodz. Pen jadu'n mdungixy, co anajty Cristo ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, jotcuje'adipich co anajty nnejhuüyich co ca' ich ndung etz nxii ndiempo yñadigi'aty co n'ijtyich ma

miich ajcxy. ¹⁷ Co n'ögibich müd Cristo ytung ycixpi, jadu'n nipaady nejjihuïy ich nni'py ti ndem ti nyocyich müd miich ajcxy ycixpi co ti ngapxhuäcxich Dios y'ayuc ma miich ajcxy. E co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy ich n'ayuc, jadu'n nipaady nejjihuïy miich ajcxy ti myoxy ti mdoogy yi mjugy'ajtín ma Jesucristo. Jotcujc'ajtpich jadu'n co miich ajcxy mjugy'ajtín ti myoxy ti mdoogy ma Jesucristo. ¹⁸ Nañ jadu'n miich ajcxy mjotcujc'adipy quipxy müd ich.

Timoteo etz Epafrodito

¹⁹ Pen ich ajt nHuindzin Jesús tzojcpy, njjpp'ijxypich co jëbi nguexipyich Timoteo ma miich ajcxy, jaydëbi njotcujc'adipyich co anajty yi' xyajnimiiñich tiy'ajt nej miich ajcxy myajpaady. ²⁰ Timoteo tügpajc huidibi huinma'ñ tú'ciy müd jadu'n nej ich nhuinma'ñ nmüdidyich, etz nañ huidibi janch naybidaacip müd miich ajcxy m'oy'ajtín ycixpi. ²¹ Yi jacjadyii migügtijc huidibi yajpatp ma ich, yajcopijcpy ajcxy yci'm'oy'ajtín, e ca' ajcxy yajcopicy Jesucristo ytung. ²² Miich ajcxy mnejhuïyb jadu'n nej Timoteo tudägy ytuñ müd ich co ngapxhuäcxich Jesucristo y'ayuc ma miich ajcxy, tim jadu'n nej tüg ung ytuñ müd yteedy. ²³ Paady ycixp njjpp'ijxypich co jëbi nguexyich Timoteo ma miich ajcxy mina anajty nnejhuïyich nej ycixipy ich njotmay huidibi nmüdich ya. ²⁴ Nañ nmibijcypich ajt nHuindzin Jesucristo co yaj'ahuädzíp ich nni'a ndü'a co jëbi ich ci'm nicxy tzojc n'ixyich miich ajcxy.

²⁵ Nañ jadu'n nhuinmaayich co copicy jadüg'oc nguexipyich ajt nmigüg Epafrodito ma miich ajcxy, yi' huidibi xypubejtpich ma ndung n'ayo'nich ya. Yi' huidibi miich ajcxy ti mguexy ma ich, jëbi xypubetyich ma tüg'óciy huidijaty nyajmayajtypich. ²⁶ Epafrodito ooy nijot'aty co jëbi nicxy y'ixaangixy miich ajcxy nidüg'óciy. Ooy yi' ytajy ymaay co mich ajcxy ti mnejhuïy co ypigyii. ²⁷ Janch tiy'ajt co Epafrodito ooy ti ypigyii, jago jago ti yca'ögy. Per Dios ti pa'ayoy Epafrodito, e nañ jadu'n ti xypa'ayooyich, jigix ca'ydi nigi ayo'n jotmay nbaadyich. ²⁸ Paady ycixp nigi ndzocyich co jëbi nguexipyich Epafrodito ma miich ajcxy jadüg'oc, jigix miich ajcxy mjotcugihuip co m'ixipy. E nañ jadu'n jëbi yquëgy ich ndajin mayin müd yi' ycixpi. ²⁹ Cöbijccix Epafrodito jotcujc, jadu'n nej tüg migüg huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús. Yajmj'ajtcix tüg'óciy migügtijc huidibi yjugy'ajtín yojxp toocp müd Jesucristo ytung ycixpi, jadu'n nej yi' ti ytuñ. ³⁰ Com jago jago Epafrodito ti yca'ögy müd Cristo ytung ycixpi. Tzip tzaach yjugy'ajtín ti minaxy ti yajnaxy co ti xypubetyich ya. Com

miich ajcxy ca' ci'm jëbi xypubéjtcixyich ya, paady yi' miich ajcxy ti xycodinäy.

3

Je tudägy'ajt je janchypi

¹ Jadügnax, miügütiç ajcxy, jotcuç'ajtcix co myajpatcixy ma ajt nHuindzin Jesucristo. Ca' ti adziçpin njihuïyich co nnigapxpetyich jada tiy'ajt jadüg'oc huidibi jayhuin ti nyajnijayiygixy. Jadu'n nduñich miid miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. ² Naygüendi'ájtigix miid yi' ajcxy y'ayuc huidibi ajcxy tundigooyb co ajcxy yajcopijcy yi' tiy'ajt huidibi pidacp ma jäy ñinïcx miid tzujc. Jibic jäy yi' ajcxy, jadu'n ajcxy nipaady nej uc. ³ Yi' jäy ajcxy huidibi tiydudägy miibijcp Dios, ca' nminaanim je' yi' ajcxy huidibi tiy'ajttiyip ñinïcx. Yi' Dios yjäy ajcxy janchypi, yi' ajcxy cixyot huinijot miibijcp mijpidacp Dios ytiy'ajt jadu'n nej ñich ajt. ñich ajt n'ojadajtim Dios miid ajt n'espíritu, etz miid ajt njot nhuinma'ñ. Jotcuç'ajtim com je' co nyajpaatim ma Cristo Jesús, e ca' nyajcopijcim tijaty tiy'ajt huidibi jäy ajcxy ytumyb. ⁴ Co ixypy ytiy'ajtiy yi' jadu'mbi huinma'ñ, jëbi ixypy naygömayiijich ci'm, com jecy'ajty ca' anajty ni pin huidibi ñigi cuyduun yi' jadu'mbi tiy'ajt ca'ydi ñich. ⁵ Co nductujcxñijiyich ma anajty ti nma'xung'atyich, chi oy nyajtiy'ajttiyich. Raza hebrea ñich, Benjamín nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich. Nma'xung'ajtich hebreojäy. ñich ndaj ndeedy hebreojäy ajcxy anajty. Nañ nmijpidaacich fariseo y'ixpiçin, jadu'n nej ajcxy yajniguejy judíojäy ycötujcin. ⁶ ñich janchmiçtägy anajty nguyduñich ngi'mhuinma'ñich, ixti mabaad anajty n'ixhuidity nbahuidityich miçtägy yi' jäy ajcxy huidibi anajty mijpidacp Jesucristo. Ti nguydundäyich tüg'óciy judíojäy ycötujcin. Ni pin ca' huaad yxïyich co ti ndundigooyich ma yi' ajcxy ycötujcin. ⁷ Tüg'óciy yi' judíojäy yhuinma'ñ huidibi ti nyajcopicyich anajty, jadachambi ca' ytimychobaady miid ñich, co ti nmijpidägyich Cristo ytiy'ajt. ⁸ Jadachambi janchtiy, huidijaty anajty nyajcopijcpyich, ti nnajtz'ixiidyäyich, jigix jëbi nnejhuïhuïbich etz nguydunipich yajxon ajt nHuindzin Jesucristo oybi y'ayuc ytiy'ajt. Miid co ti nmijpidägyich Jesucristo, paady nnajtz'ixiйдаayich tüg'óciy huidibi anajty nyajcopijcpyich, yi' jadu'mbi huinma'ñ cham ca' chobaady miid ñich, jadu'n nipaady nej püx. Jadu'n nduñich miid Jesucristo ytiy'ajt oy'ajt ycixpi. ⁹ E jadu'n nduñich jigix jëbi nyajpaadyich ma Jesucristo. Jadu'n ti nnajtz'ixiidyäyich je tudägy'ajtin huidibi ti nbaadyich co ti nguyduñich Moisés ycötujcin je jecyip. Nañ jadu'n nduñich jigix jëbi nbáadibich je tudägy'ajtin huidibi Dios yejcpy co nmibijcim nmijpidaacim

Jesucristo. ¹⁰ Ndzojcpyich co njacnejhuñhuibich Cristo y'ayuc ytiy'ajt. Nañ ndzojcpyich co njacnejhuñhuibich Cristo ymic'ajt, jadu'n nej yjugypijcy co y'o'cy. Nañ ndzojcpyich co njacminaxipyich njacyajnaxipyich tzaachypi jadu'n nej Jesús minaxy yajnaxy tzaachypi, ixti mabaad jadu'n njatyich jadu'n nej Cristo yjajty co y'o'cy. ¹¹ E paady ycixpi njijp'ijxpyich co n'ögibich njugypigipyich jadüg'oc co anajty Dios yajjugypicy yi jäy ajcxy tiibi y'öccixy.

Naymic'ijxim jigix nbaatim huidibi Dios ti xyaj'ahuanñiyim

¹² Ca' nminaanim jadu'n nmına'ñich co ti nmimadactäyich nej Cristo ti mimadactäy. Nañ ni ca' jadu'n nmına'ñich co ñich njot nhuinma'ñ ti nyajhuätztäyich. Njactumnich, jigix jëbi Cristo y'oy'ajtin nbáadibich. Com Jesucristo ti xyhuin'ixyich jayjip, jaydëbi jada oy'ajtin nbáadibich. ¹³ Migügtijc ajcxy, ca'ñich ci'm naygömayijich, co ti nmimadactäyich Cristo y'oy'ajtin. Jada janchtiy ndumbyich, njäy digoydaaybich tüg'óciy huidibi ti ñaxy, e mictägy nduuñich jëbi nbáadibich je oy'ajtin huidibi Dios jüby tzajpjoty xymöhuaambich müd co nyajpaadyich ma Jesucristo. ¹⁴ Mictägy nduuñich müd tüg'óciy nmic'ajtich, jigix jëbi nbáadibich je oy'ajtin huidibi Dios jüby tzajpjoty xymöhuaambich. Jadu'n nipaady nejhuñy müd pin nayboyicquipxyijich co nbada'ñich tüg premio.

¹⁵ ñich ajt ti nhuinma'ñ ycixni yca'pxni, tzoc panixim je ixpijcin huidibi müd'ajtim. E pen nidügti müch ajcxy tigachjaty huinma'ñ müdity, Dios xyajnejhuñhuip ajcxy je tiy'ajt. ¹⁶ Jada janchtiy, je tiy'ajt huidibi ti nbaatim copicy nguydundaayim, ca' n'ixmajzim.

¹⁷ Migügtijc ajcxy, panixcix ñich n'ijxpejt jadu'n nej ti ndzinäyich ma müch ajcxy. Nañ jadu'n müch ajcxy ijxpejt mbigipy ma yi' ajcxy chinaayin huidibi ijxpejt ti patcixy ma ñich. ¹⁸ Canaag'oc ti nnimaaygixy, e nnimaaygixy jadüg'oc müd tajin mayin co may nmigügtijc chinaaygixy jadu'n nej jihuñy midzip'ajtcixy je Cristo huidibi o'c cruudzcixy müd ajt nbocy ycixpi. ¹⁹ Dios yajtigoyip je'ajcxy y'alma. Yi' ajcxy ypidacpy yhuinma'ñ ma yi' caayin uucin jücxxy ypicxy, ma yjapadyii huen yjot yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios. Yi' ajcxy chachñaygömayigixy ci'm ma yjapadyii tzo'ydu'n jihuñyigixipy. Hue' pidaaccixy yhuinma'ñ ma naaxhuñ jäy chinaayin. ²⁰ ñich ajt hue' nyajpaatim njäy'ajtim tzajpjoty, e njijp'ijxim co ñich ajt nHuindzin Jesucristo münaamb ya naaxhuñ jadüg'oc, chona'ñ tzajpjoty, je huidibi xyajnjödögaanim ajt n'alma. ²¹ Jesucristo xyajtigadzaanim ajt nninix pocymidpi, e xymöhuaanim tüg ninix jemybi oybi,

tim jadu'n nej yi' ñiničx m̄idity. Cristo xyajtigadzaanim ajt nniničx m̄id yi' ymic'ajt huidibi m̄id ane'md̄ay m̄imadact̄ay.

4

Jotcujc'ajtcixy ajcxy ma je mHuindzin Jesús

¹ Com Jesús xyajtigadzaanim ajt nniničx, paady ycixpi migügtjic huidibi ooy ndzocy njihuiyich, tiydudägy mibijccix ajt nHuindzin Jesucristo, ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin. Migügtjic ajcxy huidibi ooy nicxy nja'ixa'ñich, ooy njotcujc'atyich m̄id miich ajcxy ycixpi. M̄id miich ajcxy ycixpi nbada'ñich n'oy'ajtin ma Dios.

² Nbijctzooybich may'ajt ma Evodia etz ma Síntique co huen ajcxy ixmajtzcixy yi' tzip etz huen naymigügp̄ijcigixy jadüg'oc, com hue'ajcxy yajpaady mibijcpi ma Cristo. ³ Miich migüg huidibi ti xypubetyich ma Cristo ytung, may'ajt nbijctzooybich ma miich co mgapx'oyihuipy je tzip ma ajcxy je metzpi töxyjäy. Yijiibi metzpi töxyjäy tumb anajty ajcxy quipxyi m̄id ñich co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Yi' ajcxy xypubejtich quipxyi m̄id Clemente etz yi' jacjadyii huidibi anajty tumb quipxyi m̄id ñich. Jada metzpi töxyjäy ajcxy yx̄i ycojayiy ymiñ ma Dios ñecy, je necy ma Dios m̄idity cojay je jäy ajcxy yx̄i huidibi padamb jugy'ajtin huinix̄ibi.

⁴ Jotcujc'ajtcix huinix̄i, m̄id co myajpatcixy ma ñich ajt nHuindzin Jesucristo. Jadüg'oc ñigapxpetyich co huen jotcujc'ajtcixy. ⁵ Jadu'n tzinaaygix jadu'n nej jēbi jäy ajcxy nejhuigyixy co miich ajcxy myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin. Com huington je x̄i je tiempo mina ymiina'ñ ñich ajt nHuindzin Jesucristo jadüg'oc.

⁶ Ca' ni ti mnidajcixy mnimaygixy. Capxp̄idzimdaaygix ma Dios t̄üg'óciy ti jotmay miich ajcxy mm̄id. Mibijctzoogix Dios, e nañ yajnajxcix jäygidaacin ma Dios. ⁷ Co Dios mmibijctzooigixipy, huin'it ajcxy yi' xymöhuip jotcujc'ajtin mijcajee, e mayñaaxhuñjyay ajcxy ooy yhuinmay ahuididipy m̄id miich ajcxy m'oy'ajtin ycixpi. Co myajpaady ajcxy ma Cristo Jesús, paady ycixpi Dios xyajtzinahuipy ajcxy jotcujc etz xymöhuip ajcxy huinma'ñ tudägypi.

Tzojccix nijot'ajtcix huidibi oyip

⁸ Jadügnax, migügtjic ajcxy, pidaaccix mhuinma'ñ ma t̄üg'óciy tiy'ajt huidibi janchip, t̄üg'óciy tiy'ajt huidibi jēbi nyajmij'ajtim. Pidaaccix mhuinma'ñ ma t̄üg'óciy tiy'ajt huidibi tudägyip. Pidaaccix mhuinma'ñ ma t̄üg'óciy huinma'ñ huidi huädzip etz t̄üg'óciy huinma'ñ huidi oy jäygidaacni.

Pidaaccix mhuinta'ñ ma tũg'ócix huinma'ñ huídibi jēbi yajcapxpaady. Huinmaaygix tũg'ócix jada oybi huinma'ñ etz huídibi huaad njäygidaacim.

⁹ Yajtungix je tiy'ajt huídibi ti nyaj'ixpijcixy, etz je cõtujc huídibi ti nmooygixy, etz je ayuc huídibi ti mmidoogixy co ti ngapxyich. Etz nañ tungix je iixpejt huídibi ti nyecyich. Cuydungix jada tiy'ajt, huin'it yi Dios yajpaadipy ma miich ajcxy etz xyajjotcujc'idipy ajcxy.

Filipenses ajcxy y'ofrendi m̄id Pablo ycixpi

¹⁰ Ich ajt nHuindzin Jesucristo ti ooy xyajjotcugiyich co je tiy'ajt xypaadyich co miich ajcxy xyjäyamechich jadũg'oc. Ca' nminaanim nmına'ñich co miich ajcxy ti xyjäydgoydaayñich. Hue' anajty ycanibidzimy nej jēbi xypubejtcixyich. ¹¹ Ca' nminaanim jadu'n nmına'ñich co ooy ti jaty nyajmayjajtnich. Com ti nhuinma'ñ nbidägyich co njotcujc'adipyich m̄id tijaty nm̄idich, oy tim mınaaxi tim mınaatiempo. ¹² Com ich ci'm nejhuüybich nej jay ajcxy y'ayoy yjottigooy, e nañ nejhuüybich nej jäy ajcxy chinäy co m̄id'aty tijaty may'amy. Ti nnejhuüydyich nej jēbi ndzinäyich, nej jēbi nyajnajxich xii tiempo; pen cu'xyi ngaayich, o pen ca' cu'xyi ngayich, pen nm̄idich conax, o pen ca' ti nm̄ididyich. ¹³ Jēbi ndzinähuibich jotcujc huenti huennejty, com Cristo xymic'ajtmooybich. ¹⁴ Ooy oy ti mdungixy co ti xypubéjtcixyich ma ich n'ayo'n njotmay.

¹⁵ Jadu'n nej miich ajcxy huídi jim Filipos mnejhuüyb ajcxy, je taabi nyajtzondacyich co ngapxhuäcxyich Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, co ndzooñich jim Macedonia miich ajcxy ti xymiooxyich, e jac tigati ti mguejxcixy ma ich. E miich ajcxy jim Filipos huídibi m̄ibijcp Jesús, miich ajcxy tũgpajc xypubejtich ca' jac ni pin. ¹⁶ Co n'ijtyich jim Tesalónica miich ajcxy xyajniguejxyich pubejtin metz'oc tugũg'oc, e jadu'n miich ajcxy xypubejtyich m̄id huídibi anajty nyajmayjajtpich. ¹⁷ Ca' nminaanim ooy ndzachijp'ixynich pubejtin, jada janchtiy ndzojcpyich co miich ajcxy n̄gi oy'ajtin mbaadipy co anajty mmejtzcixy ma Dios yhuinduu. ¹⁸ Ti ooy yhuaadiy yi mbubejtin ixti nyajconajxpich. M̄id je pubejtin huídibi ti myajmiguejxcixy Epafrodito cham nm̄ididyich ca'pxy, ca'ti n'ocyajmayjajtnich. M̄id jada pubejtin huídibi miich ajcxy ti xymöyich, ti ooy njäygidägyich, tim jadu'n nej Dios jäygidacy je poomjoc huídibi yajhuindzigüyi. ¹⁹ Ich nDios miich ajcxy xymöhuip tũg'ócix huídibi miich ajcxy myajmayjajtpy. Mijcajee yi' miich ajcxy xymöhuip yi oybi mijpi oy'ajtin huídibi yi' ym̄id ma yi Jesucristo. ²⁰ ¡Huen ich ajt nDios Teedy cōmay'idipy huinixi huinítiempo! Jadu'n jada. Amén.

Capxpoooxin huiidibi cijxnip je necy

²¹ Tungix may'ajt capxpoooxcix mïd ïch ycixpi tÿg'ócïy migÿgtïjc huiidibi yajpatp ma ajt nHuindzin Jesucristo. Je migÿgtïjc huiidibi yajpatp mïd ïch nañ jadu'n xyajnigüejaxcïxy capxpoooxin. ²² Tÿg'ócïy je mïbijcpïdiïc huiidibi yajpatp ya cajpïoty xyajnigüejaxp ajcxy capxpoooxin, yi' ooy ytimyjajïjpïty huiidibi ajcxy yajpatp ma je mïj ane'mbi César ycötujctac xyaj-nigüejaxyp ajcxy capxpoooxin.

²³ Huen ïch ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunïpy mïd tÿg'ócïy mïich ajcxy. Jadu'n ngapxycïxyïch. Amén.

COLOSENSES

Yi Necy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Colosas

¹ Hich Pablo, Dios jadu'n tzojcp, paady Jesucristo ti xyanjibicyich jëbi ngapxhuäcxyich yi 'y'ayuc. ² Hich müd ajt nmigüg Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi tzinaayb jim Colosas. Hue' nguexyich jada necy ma miich ajcxy huidibi Dios yjäy'ajtip e mmibijccixy yi Cristo. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xyajjotcugüiygixip.

Pablo mibijctzoy Dios müd mibijcpidijc ycixpi

³ Jabom jabom co ich ajcxy Dios nmibijctzoy, chi nyaj-naxich jäygidaacin ma Dios, nHuindzin Jesucristo ajt yTeedy, müd miich ajcxy ycixpi. ⁴⁻⁵ Ti nnejhuüyich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Cristo Jesús, e nañ jadu'n nej mdzojccixy mjihuüygixy tüg'óciy migügtijc. Müd co miich ajcxy mjijp'ixy co Dios müdity tijaty yujpcicy tzajpjoty huidibi miich ajcxy mbadamyb, paady ycixpi ajcxy mmibijccixy Cristo Jesús, e paady ycixpi mdzojccixy mjihuüygixy migügtijc. Co jay-huin migügtijc capxhuäcxy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy, huin'it ti mnejhuüygixy co Dios müdity tzajpjoty huidi njjip'ijxyp mbadaangixp. ⁶ Jadayaabi tiy'ajt huidibi migügtijc ti capxhuäcxy ma miich ajcxy, nañ yajcapxhuäcx'adüitzni ma tüg'óciy naax cajp etz mayjäy mijpidaaccixy. Miich ajcxy ti mmibijccixy jadu'n nej oga'n yajnimiydacy e chambaadni co Dios may'ajt ti tuñ müd jäy ajcxy ycixpi, e nañ miich ajcxy mnejhuüyb tiydudägy Dios ytiy'ajt. ⁷ Jada tiy'ajt ti xyanjehüügixy je Epafras, ich ajt nmigüg huidibi ooy ndzocy njhuüyich, huidibi tudägy tumb ma Dios y'ayuc quipxy müd ich. Epafras ti xycodinäyich ma miich ajcxy, e tiydudägy miich ajcxy xyaj'ijxpijcy Cristo ytiy'ajt. ⁸ Epafras ti xyajnejhuüyich tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy myajpatcixy, etz jadu'n nej je Espíritu Santo ymic'ajt xymoogygixy, jigix ajcxy mdzogy py mjihuüipy tüg'óciy migügtijc.

⁹ Müd jada ycixpi ich ajcxy jabom jabom Dios nmibijctzooyich müd miich ajcxy ycixpi, jadu'n nduüñich chondacy co oga'n nnejhuüyich co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ixti chambaadni. Dios nmibijctzooybich co ajcxy mhujhuüipy mnejhuüipy tüg'óciy Dios chojcin. Dios nmibijctzooybich co yi' Espíritu Santo miich ajcxy xyaj'ijxpijcy xyajnejhuüipy ajcxy

tüg'óciy yi' ytiy'ajt etz yi' chojcin. ¹⁰ Dios nmibijctzooybich jaydēbi mguyduunip ajcxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej huaad mibijcpidiyc chinaaygixy huidibi yajpaatp ma ajt nHuindzin Jesús, mabaad Dios jāygidāgy yajxon ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin. E nañ jaydēbi ajcxy mdunipy oyjāy'ajtin. E nañ jaydēbi jabom jabom yjacyujcpejtcixy yi' m'ixpijcin ma Dios. ¹¹ Dios nmibijctzooybich jigix yi' xymōhuipy ajcxy mic'ajt jadu'n nej yi' mīidity ymic'ajt mijpi, jigix jēbi miich ajcxy jotcuyc myajnaxipy etz mecxtujctāhuip tūg'óciy tzaachypī etz ayo'n. ¹² Dios nmibijctzooybich co miich ajcxy agujc jotcuyc myajnaxipy Dioscojuyip ma Dios Teedy, com Dios Teedy ajt xyajpocynīhuaatzim, e jadu'n ti xyñi'ixiym jēbi nbaatim tūg it lugar tzajpjoty quipxyi mīid tūg'óciy mibijcpidiyc huidibi tiydudāgy tzinaaygixp mīid Dios ytiy'ajt, jadu'n nipaady nejihuīy nej miich ajcxy mdzināy ma je tiicxin. ¹³ Ti Dios xyajnihuādziictuutim ma yi' jibic-huinma'ñ ma je mujcu' xy'ane'mim, jadu'n nipaady nejihuīy ti xyajpidzimim agootztuum. Ti Dios xypidaacim ma y'ung y'ane'my, je' y'ung huidibi yi' ooy tzocy ooy jihuīy. ¹⁴ Dios y'ung ti xyajnihuādziictuutim ma yi' jibic-huinma'ñ co ñ'py temy yojcy ma yi' cruudz mīid ajt nbocy ycixpi, e ti xypocyhuinmeecxim.

Co Cristo y'o'cy mīid ajt nbocy ycixpi, chi jotcuyc n'ijtim mīid Dios

¹⁵ Ca' pin ti ixy Dios. Pinjaty ti ixy Dios y'ung, jadu'n nipaady nej ti ixy Dios. Dios y'ung yi' je' anajty tim jayijp ma anajty Dios ca' ti yaj'oyiñi. ¹⁶ Dios y'ung ti cojtay tūg'óciy tijaty yajpaatp jūby tzajpjoty etz ya naaxhuiñgixy. Dios y'ung cojtay tūg'óciy huidibi jēbi huaad n'ijxim etz nañ cojtay huidibi ca' huaad pin ixy. Dios y'ung pidaactay tūg'óciy y'ane'min tūg'óciy mic'ajt ya naaxhuiñ, etz nañ jadu'n pidactay ane'min mīid yi' tzajpjoty tzinaaybi. Dios y'ung ti yajcojtāy ti yaj'abadīydāy tijaty mīid yīgixp. ¹⁷ Je Cristo jayijp y'ane'm'ajt ymic'ajt ti paady, ca' jac ni pin. Je Cristo yaj'ijtpy tūg'óciy huīdijaty ya yajpatp huījt'ijttaayb. ¹⁸ Je Cristo ñihuindzin'ajttaayb ñigohuajc'ajttaayb, etz y'ane'mdaayb tūg'óciy jāy huidibi mibijcip mijpidaacip. Je Cristo yajtzinaayb yajjugy'ajtpy tūg'óciy mibijcpidiyc, com yi' je' huidibi jayijp ti yjugypicy co y'o'cy. Paady ycixp yi' cōtujcin mijpi mīidity. ¹⁹ Dios hue' tzojcy co tūg'óciy yi' ymic'ajt etz ymij'ajt yajpaadip ma yi' y'ung. ²⁰ Je naaxhuiñjāy etz je tzajpjoty tzinaayb ajcxy ca'oy'ijtcixy mīid Dios mīid je mijpocy ycixpi. Dios oy jāygidāgy ooy jotcuyc nayjihuīy co y'ung y'o'cy cruudzcixy mīid je mijpocy ycixpi e jadu'n oyīy nej jēbi je naaxhuiñjāy etz je tzajpjoty tzinaaybi ajcxy oy'ijtcixy mīid Dios.

21-22 Miich ajcxy co anajty ca' mmibijccixy je Cristo, ca' anajty oy m'ijtcixy mïid Dios. E jadu'n anajty m'ijtcixy nej tüg midzip ma Dios, mïid co jibicpi anajty mdungixy, etz mïidity ajcxy jibic ma mjot mhuinma'ñ. Per jadachambi je Cristo ti capx'oyiy miich ajcxy je mdzip m'ejcïn huidibi ajcxy mïid Dios, co ti chinäy ya naaxhuiñ mïid ñinicx, e nañ co ti y'ögy mïid miich ajcxy mbocy ycixpi. Mïid co Cristo y'o'cy mïid miich ajcxy mbocy ycixpi, jaydëbi myajpáatcixipy ma Dios yhuinduu janch oyjäy, janch huätzjäy, ca' ti pocy mmidity, ca' ti xihuïn yjac-hui'my ma Dios mïid miich ajcxy ycixpi. ²³ Pen myajcopijccixyp tiydudägy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmidoogixy, jadu'n nej mjipp'ijxcixy co je Cristo xyajnidzögaani ajcxy yi m'alma. Je ayuc huidibi miich ajcxy ti mmidooy, je' je' huidibi migügtijc ti capxhuäcxy etz ycapxhuäcx'adiichñi ma tug'óciy naax cajp, jadu'n nej jëbi jäy ajcxy y'alma yajnidzögipy. Nañ jadu'n iich, Pablo ngapxhuäcxypich jada ayuc quipxy mïid nmigügtijcich.

Pablo cötuycmoy co ytunipy ma mibijcpidijc ajcxy

²⁴ Jotcujc nnayjihuiyijich co tzaachypï nminaxy nyaj-naxyich mïid nninicxich mïid miich ajcxy ycixpi e jadu'n njacyajcixy njacyajca'pxich je tzaachypï huidibi Cristo yajtzondac co yi' tzaachypï minaxy yajnaxy mïid je mibijcpidijc ycixpi e je mibijcpidijc ni paady nej Cristo ñinicx. ²⁵ Dios ti xyyajñibicyich co ndunipyich mïid yi jäy ajcxy huidibi mijpidaacip. Dios ti xypidägyich ma jada tung, jigix ngapxhuäcxibich tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma tüg'óciy jäy ajcxy. ²⁶ Jecy'ajty canaag jimijt ti ñaxy co Dios ca'ni anajty yajniguëxigy yi' ytiy'ajt. Cham Dios ti yajniguëxigy yi' ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi yi' yjäy'ajtipy. ²⁷ Dios oy nihuinmayiy co anajty yajnejhuïhua'ñ yi jäy ajcxy nidüg'óciy je oybi ayuc tiy'ajt huidibi jecy'ajty ca' pin nejhuïy. Yi' je' je' tiy'ajt co Cristo yajpaady ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi jëbi miich ajcxy mbaadip oy'ajtin jiiby tzajpjoty.

²⁸ Ich ajcxy ngapxhuäcxypich Cristo y'ayuc, n'ihuijpyich ngapxhuijpyich, nyaj'ixpijcpyich yajxon yi Cristo ytiy'ajt ma tüg'óciy jäy ajcxy, jaydëbi nyajquëxigibich ma Cristo yhuinduu nidüg nidüg mibijcpidijc ca'pxy yhuinma'ñ. ²⁹ Mïid jada ycixpi nduñich mictägy mïid tüg'óciy je nmic'ajtich huidibi Cristo xymooybich jabom jabom.

2

¹ Ndzojcpyich co miich ajcxy mnejhuïhuipy jadu'n nej mictägy nduñich mïid tajin mayin mïid miich ajcxy ycixpi, etz mïid yi mibijcpidijc huidi jim Laodicea ycixpi, etz nañ tüg'óciy mibijcpidijc ycixpi huidibi ti xy'ixyich ahuin

ajjip. ² Mictägy nduuñich jaydëbi yi mibijcpidijc paadipy jotcujc'ajtin ma y'ay yjot, etz jaydëbi ajcxy ñaychójcigixipy ñayjihuiyigixipy mabaad jëbi mi'ijtcixy yjot yhuinma'ñ tú'ciy. Mictägy nduuñich jaydëbi je mibijcpidijc mi'ijtcixy mij jotcujc'ajtin co ajcxy huinjihuidähuiib Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhuüy, je Dios ytiy'ajt maabi Cristo Jesús. ³ Ma je Cristo jim tüg'óciy tiy'ajt janchypi etz ixpijcin janchypi yajpaady. Jadu'n yi' ytiy'ajt etz y'ixpijcin nej tüg jugy'ajtin. ⁴ Jadu'n nimaaygixy jigix ca' pin oy cohuiñini e midigihuiipy oy ayuc ma miich ajcxy ooy ymibijcni, e ca'yanchity. ⁵ Ooy ich ngadim jimity, ixna' guëxna' ma miich ajcxy myajpatcixy. Ich njot nhuinma'ñ ca' yi' jim ytigoy'ity ma miich ajcxy myajpatcixy. Jotcujc nayjihuiyijich co n'ijxcixy yajxon myajtüöygyixy tüg'óciy etz mic yi mmibijcin müdity ajcxy ma Cristo.

⁶ E müd jada ycixpi jadu'n nej miich ajcxy ti mgöbijccixy je Huindzin Jesús oga'n'aty, jadu'n ajcxy jactzinaaygix jacjugy'ajtcix ma yi'. ⁷ Je tiy'ajt etz je mic'ajt jim yi' mbaatcixy ma Cristo. Yjacyujcpedipy ajcxy yi' m'ixpijcin ma Cristo ytiy'ajt jabom jabom. Ca' m'ixtigihüäccixy ma yi' mmibijcin. Jacmibijcix jadu'n nej anajty ti nyaj'ixpijccixy Cristo ytiy'ajt. Jatytim myajnáxcixipy jäygidaacin ma Dios cixyjot huinjot jabom jabom.

Je jemybi jugy'ajtin huidibi Cristo xyajni'ixiyim

⁸ Ooy naygüend'ajtigix, ca' myajhuin'ingixy, co huingjäy xyajhuinma'ñytigóoygixipy müd huingbi ayuc huingpi ixpijcin huidibi jäy ci'm ti cojy ti macxy, huidi ca' choobaady, huidi nigoo xychachhuin'ingixp müd canaag ayuc huinma'ñ jadu'n nej poj naaxhuiñ huinma'ñ. Yi jadu'mbi ixpijcin huidibi jäy ti cojy ti macxy ca' ajcxy paady ma Cristo.

⁹ Tüg'óciy nej Dios yajpaady nañ jadu'n yajpaady ma Cristo. ¹⁰ Com je Cristo ñihuindzin'ajttaayb tüg'óciy ane'min ya naaxhuiñ, etz nañ jadu'n tzajpjoty, paady ycixpi co miich ajcxy myajpaady ma Cristo, miich ajcxy müd'ajttaayb tüg'óciy huidi Cristo ymüd. ¹¹ Co anajty Cristo miich ajcxy xyjäy'adyii, chi yi'pidacy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ je tiy'ajt co myajpatcixy ma Dios. Hue' je' yajtigooyb yi' pocytuni huinma'ñ. Jada je' je tiy'ajt huidi Cristo Jesús ypidac, ca' miich ajcxy xyjäy'adyii. Ca' miich ajcxy mdiy'ajttiy ma mninix. Tigach Jesús ytuuñ müd miich ajcxy, ca' yjadu'nity nej judíojäy ajcxy tiy'ajt pidaaccixy ma ñinix müd tzujc. ¹² Co ti mnibejtcixy müd Cristo yxi, jadu'n nipaady nejihuüy ti mnaaxtigiiygixy quipxyi müd Cristo co yi' ñaaxtigiiy. Co ti mmijpidaaccixy Dios ymic'ajt jadu'n nipaady nejihuüy quipxyi müd Cristo ti mjugypijccixy co Dios

yajjugypijcy y'ung co y'o'cy. ¹³ Co ca' anajty miich ajcxy Dios xyjäy'adyii, miid miich anajty ajcxy pocytun# huinma'n jadun miich anajty m'ijtcixy nej öcpi. E co ti mmijpidaaccixy Cristo, Dios ti xyhuinmeecxi ajcxy tüg'óciy mbocy, e jadun nipaady nejihuüy Dios ti xyajjugypijccixy quipxyi miid Cristo. ¹⁴ Co Cristo y'o'cy ma yi cruudz miid ajt nbocy ycixpi, jadun nipaady nejihuüy Dios ti xyjödzm xihuin huidi anajty xychaachytunaanim. Co Dios anajty yajtigooy #ch ajt nxihuin, jadun nipaady nejihuüy ti mijxojtzpety je xihuin necy ma Jesús ycruudz. ¹⁵ Co Cristo y'o'cy cruudzcixy, chi ycödigooy je ca'oybi ymic'ajt, etz je poj naaxhuiñybi ymic'ajt. Chi je Cristo yajtzo'yduñ je ca'oybi etz je poj naaxhuiñybi co yajcixy yajnaxy ma jäy yhuinduu.

*Tzojccix nijot'ajtcix tüg'óciy huidijaty tzomb ma Dios tza-
ppjoty*

¹⁶ Ca' mdungixy cuenti co pinjaty ajcxy xy'agapxihuipy etz xyñimähuipy:

—Amay'at jada jüxcy picy, etz amay'at jada xii, etz amay'at je jemybo', etz amay'at yi Sábado xii. ¹⁷ Jecy'ajty jäy jadun ti yajtuñ yjadu'mbi huinma'n, jayijpni ca' anajty Jesucristo ymiñi ya naaxhuiñ. Jadachambi xii tiempo Jesucristo ytiy'ajt tügpajc yi' je' ooy ycopicyity. ¹⁸ Ca' huaad yi jäy ajcxy xypijci je Cristo y'oy'ajtin huidibi ajcxy mbadamyb. Yi' ajcxy huidi oygohuin#n#i naybidaacip jadun nejihuüy ooy yung naxy ajcxy yjäy'ajtcixy, e ca' yjanchity. Yi' ajcxy yi' y'ojadajtpy ángeles. Yi' ajcxy naygömayip co ti tiy'ajt patcixy ma cumäy, ninigoob ajcxy amij agix ñayjihuiyigixy miid co tzachmijpidaaccixy yci'mhuinma'n etz ñinücx chojcín. ¹⁹ Yi' jadunmbi jäy ca' ajcxy yajpatcixy ma Cristo, je huidibi nigo-huajc'ajtp tüg'óciy mibijcpidijc. Je mibijcpidijc Cristo yajyeecp ma ajcxy ymibijcín jadun nej Dios tzocy, e yi' ajcxy patcixy tüg'óciy mic'ajt etz tiy'ajt ma yi'. Miid co Cristo nigohuajc'aty je mibijcpidijc, paady ajcxy y'ijtcixy tügpicy, jadun ajcxy nipaady nej tüg' jäy ñinücx miid ycohuajc huidi ane'm je ñinücx etz miid emy huidibi yajyücxtaayb je ninücx.

²⁰⁻²¹ Co miich ajcxy ti mmibicy Cristo, jadun nipaady nejihuüy ti m'öccixy quipxyi miid Cristo, e nañ ti mbidzimgixy ma yi naaxhuiñyjäy yhuinma'n xyaj'ane'mgixy. ¿Na'ámy co chambaad mjactzinaaygixy jadun nej jihuiy yi naaxhuiñyjay yhuinma'n xy'ane'mgixy? ¿Na'amy co mjaccuydungixy yi jäy ajcxy ycötujcín huidibi minaamb co ca' huaad mgonigy jada, ni ca' huaad mjüxcy jada, ni ca' huaad nidoñ yijimbi? ²² Tüg'óciy huidibi ngonücim, njücxim, e nnidonim, co ytundäy, chi ytigoydäy. Yi' jadunmbi huinma'n ci'm jäy ajcxy cojcixy

macxcixy, e nañ ci'm jāy ajcxy yaj'ijxpjccixy huidibi ca' ya-
jpaady ma Cristo. ²³ Yi jadu'mbi cōtujcin jadu'n yquēxīg
nej ooy y'oyity ooy y'oymibijco'cnity, e ca' yjanchity. Co jāy
ajcxy cuydungixy ooy ajcxy ñaybidáacigixy tudägy, etz nañ
chaachytungixy ñicx ycohuajc. Yi jadu'mbi cōtujcin ca' ti
mic'ajt müidity, com co ca' jadu'n jēb yajtigoy jibic-huinma'ñ yi
jadu'mbi cōtujcin.

3

¹ Miich ajcxy huidibi ti mmibicy je Cristo jadu'n ni-
paady nejihuīy ti mjugypjccixy quipxyi müid Cristo, e je-
mybi jugy'ajtin ti myajtzondaaccixy. ² Ixtaaygix je tiy'ajt
huidibi tzomb tzajpjoty ma je Cristo yajpaady ma Dios ymijc
a'oy'amybi, e yi' je' je mij'ane'mbi. ³ Co ti mmibijccixy je Cristo
jadu'n nipaady nejihuīy co ti m'o'ccixy müid yi', etz ma je
Cristo jemybi jugy'ajtin miich ajcxy ti mbaady. Jadachambi
yi mjagy'ajtin Cristo müid c'am, e yi' yajpaatp ma Dios. ⁴ Co
anajty je Cristo ñayguēxīgii jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'it xii
miich ajcxy mnaybada'ñyii müid yi' jüby tzajpjoty ma yi oybi
it.

Je jecy jugy'ajt etz je jemybi jugy'ajt

⁵ Yajtigooygix je jibic-huinma'ñ huidibi miich ajcxy müid,
huidibi naaxhuiñyāy ajcxy yhuinma'ñ'ajtip. Ca' huaad
müidcapxtigoyipy töxyäydjic. Ca' huaad jibic-huinma'ñ
mdunipy. Ca' huaad mdungixy ninicx chojcin, etz huidibi
ca'p y'oyhuinma'ñity. Ca' huaad m'adzogipy comeeñ'adii,
com ñipaapty jadu'n nej ajcxy huidibi tzaadzech quipychech
ojadajtp. ⁶ Müid co jāy ajcxy jadu'n ytundigooygixy, paady
ycixpi jacjiini Dios tzaachytunip jāy ajcxy huidibi ca'
ycapxymidoogixy yi' ycōtujcin. ⁷ Nañ jadu'n miich ajcxy jayjip
co ca'ni anajty mmijpidaaccixy je Cristo, mdzinaaygixy anajty
müid jibic-huinma'ñ quipxy müid je jacjadyii naaxhuiñyāy co
anajty mguydungixy yi jāy ycōtujcin huidibi ca' ytiy'ajtity.
⁸ Jadachambi ixmajtcix miich ajcxy yi jibic-huinma'ñ
jadu'n nej co migüg mmijotma'tcixy, jadu'n nej co ooy
mjot'ambijccixy, jadu'n nej co jibic mdungixy, jadu'n nej
co migüg mnigapxcixy ni'ojüygixy, jadu'n nej co jibic ayuc
mgapxcixy. ⁹ Ca' huaad mnayhuin'ñnigixy miñ xyipy. Co
ti mmibijccixy Cristo ti m'ixmajtcixy je jibicjot je jibic-
huinma'ñ huidi anajty ajcxy müid. ¹⁰ Jemybi jot jemybi
huinma'ñ ti mbatcixy e Dios yjacyejcyp jemybi jot jemybi
huinma'ñ jabom jabom ma miich ajcxy co m'ixpjccixy yi'
ytiy'ajt. Jadu'n Dios tzocy co mjot mhuinma'ñ mbidáaccixipy
jadu'n nej Cristo jot huinma'ñ müidity, je Cristo huidibi ti
yaj'oyiy je jemybi jot jemybi yhuinma'ñ. ¹¹ Co jāy ajcxy

mijpidägy Cristo, chi tú'ciy ajcxy yajpaady ma Dios, ca' ñejity co nijëjity ajcxy müd griegojäy y'ixpijcin etz jacjadyii müd judíojäy y'ixpijcin, ca' ñejity pen ti myajtiy'ajttiý o ca' mdiy'ajttiýity. Ca ñejity co nijëjity ajcxy jiguëgy chooñ, e ca' y'ixpiçyity, etz jacjadyii ooy adzip ahua'n ñaybidáacigixy. Ca' ñejity co nijëjity ajcxy moso'ajtp etz jacjadyii huidibi ci'm naymíduunip. Nidüg'óciy ajcxy tú'ciy ñaybidägyii co ajcxy mijpidägy Cristo. Nidüg'óciy mibijcpidijc tú'ciy pattay ajcxy mic'ajt oy'ajt ma Cristo, e nañ Cristo yajpaady ma nidüg'óciy ajcxy yjot yhuinma'ñ.

12 Com Dios müich ajcxy ti xyhuin'ixy, e ti xychojccixy ti xyjihuiygixy, e Dios ti xyajhuádi ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixpi pidaaccix mjot mhuinma'ñ co mba'ayoohuaangixy migügtijc. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ co ooyjä'ajtin mdunaangixy etz co nicy xemy mnaybidägaangixy. Pidaaccix mjot mhuinma'ñ yung naxy etz mimecxtujccixy migügtijc ajcxy. 13 Naymimecxtújcigix nidüg nidüg. Co mmigüg ajcxy xymidundigooyipy jëbi mhuinmeecxipy tim jadu'n nej ñch ajt nHuindzin Jesucristo ti mecxy müich ajcxy mbocy. Com Cristo ti xyhuinmeecxcixy, paady copicy müich ajcxy meecxip yi migüg huidibi ajcxy xymidundigooyb. 14 Mnaychójcigix mnayjihuiygixy nidüg nidüg. Co mnaychójcigixipy nayjihuiygixipy, chi jëb huaad mdzinaaygixy müid mjot mhuinma'ñ tú'ciy. 15 Je jotcujc'ajtin huidibi Dios xymooyim, huen ajcxy xy'ane'mi mjot mhuinma'ñ. Dios ti xyajniñijccixy, jaydëb tú'ciy m'ijtcixy müid mjot mhuinma'ñ. Mjatytim yajnaxipy ajcxy jäygidaacin ma Dios jabom jabom.

16 Naybidáacigix co je Cristo y'ayuc ytiy'ajt yajtigíydähuamby ajcxy mjot mhuinma'ñ. Nayyaj'ixpijçigix etz nay'ñhuíjigix naygapxhuíjigix müid je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej Dios ijxpjcin yecy. Iigix Salmo etz ñigix himno etz yi iy huidibi je Espíritu Santo ypidägip ma mjot mhuinma'ñ, e jadu'n jäygidaacin mi'ijtcixy ma ajcxy mjot mhuinma'ñ müid Dios ycixpi. 17 Huen ti ayuc huidibi ajcxy mgapxyp, huen ti tung huidibi ajcxy mdumby, hue' capxcix tungix müid ajt nHuindzin Jesús yxi. Etz jatytim yajnaxcixy Dioscojuyip ma Dios Teedy ma Jesucristo yxi.

Je mibijcpidijc ajcxy chinaayin ma ypijçchinaaygixy

18 Müich töxyjäydijc ajcxy, capxymidoogix mñäy ajcxy com jadu'n ñch ajt nHuindzin Jesucristo tzocy co mgapxymidohipy ajcxy mñäy. 19 Müich yëydijctijc ajcxy, tzojccix jihuiygix ajcxy mdöxyijc, ca' ejcin mmí'idipy müid mdöxyijc. 20 Müich ajcxy ung anäg, mgapxymidohipy

ajcxy mdaj mdeedy m̄id t̄ug'óciy. Jadu'n Dios j̄aygid̄ägy co ung an̄äg ajcxy capxym̄idooy ytaj yteedy. ²¹ Miich ajcxy ungdeedy ca' oyñinej mm̄igapxcixy m'ung m'an̄äg ajcxy. Co jadu'n oyñinej m'ojipy m'ung ajcxy, ca' yjecyity co nicxy ajcxy taj may chinaaygixy yjugy'ajtcixy. ²² Miich ajcxy tumbidijc, capxym̄idoogix yi mHuindzin, ca' janch xypaat oy mic mdungixy co mhuindzin jim xyhuind̄icxcixy, e chi co je' yjihuācni, chi nigoo mhuäccixni mdinaaygixni. Hue' janchtiy oy tungixy m̄id oyjot oyhuinma'ñ, com je' je' je tiy'ajt co Dios mhuindziḡiygixy. ²³ Je tung huidibi mdungixyp, tungix cixyjot huinjot. ²⁴ Com miich ajcxy mnejhūiyb co Cristo xymöhuaangixy it lugar tzajpjoty, paady ycixpi oy tunggix jigix Cristo j̄aygid̄ägiipy huidibi ajcxy mdumyb. ²⁵ Dios chaachytunipy pinjaty tundigooyb. Ca' Dios huin'ijxpety tzaachytunipy j̄ay.

4

¹ Miich ajcxy yajtumbidijc, yajtungix mdumbi nej ypadyii etz nej ytud̄ägyity, com miich ajcxy mnejhūiyb co nañ m̄id miich ajcxy t̄ug mHuindzin j̄iby tzajpjoty.

² Jabom jabom Dios mibijctzoogix, ca' m'ixmajtzcixy Dios mibijctzoohuin. Huijy ycuje m'idipy ajcxy etz jatytim yajnajxcixy j̄aygidaacin ma Dios co anajty mgapxtaaccixy.

³ Nañ jadu'n miich ajcxy tun may'ajt mibijctzoogix Dios m̄id ñch ajcxy ycixpi. Mibijctzoogix Dios co huen it lugar xymöhuiyich ma j̄ebi ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ngapxhuäcxyñich je Cristo ytiy'ajt huidibi jecy'ajty anajty ca' pin nejhūiy. M̄id co ngapxhuäcxyich Cristo ytiy'ajt, paady ycixp nyajpaadyich pujxtigoty. ⁴ Mibijctzoogix Dios m̄id ñch ycixpi, jigix j̄ebi ngapxhuäcxyich je Cristo ytiy'ajt huädz oy, nej j̄ay ajcxy j̄eb huädz huinjihūiygixy, jadu'n nej ypadyii ngapxhuäcxyibych.

⁵ Tiydud̄ägy mdzináaygixipy m̄id yi j̄ay ajcxy huidibi ca' mibijccixy Cristo. Yajnīguëx̄iccix miich ajcxy Dios ytung jabom jabom, ca' huaad xī tiempo myaj'ayoogixy. ⁶ Yi mgapxin yi mmiydaacin yajtungix oy'amy huindzigi'ñ'amy nej j̄ebi huaad j̄ay ajcxy j̄aygidaaccixy. Copicy mhuinmayipy ajcxy jayijp nej j̄ay huaad m'adzoogixy.

Je capxpooxin huidibi cogix̄iyñip je ñecy

⁷ Tíquico co ñicxipy jim ma miich ajcxy, yi' xyyajm̄idm̄iydáaccixipy t̄ug'óciy nej ytunyii yjadyii ma ñich. Ooy ndzocy njihūiyich ñich ajt nmigüg Tíquico. Yi' ooy tud̄ägy ytuuñ quipxyi m̄id ñch ajcxy ma ajt nHuindzin Jesucristo ytung. ⁸ Paady yam nguexyich Tíquico ma miich ajcxy jigix ajcxy xyajm̄idm̄iyd̄ägiipy nej yam ñch ajcxy

nyajpaatcixy, etz nañ jigix xyjotmicmigápxcixipy. ⁹ Quipxyi mïid Tíquico yam nguexyich Onésimo, tüg ajt nmigüg huidibi ooy ndzocy njihuïyich, huidibi tudägy ti ytuuñ mïid ïich ajcxy. Onésimo miich ajcxy yi mmigogajp. Tíquico y Onésimo xyajmïidmïydägip ajcxy tüg'óciy tijaty tuunip jajtip yam ma ïich ajcxy.

¹⁰ Je Aristarco, huidibi pujxtijc ïñaayb quipxyi mïid ïich, cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Marcos, je Bernabé y'uch, cham quexy capxpooocxin nañ jadu'n ma miich ajcxy. Ti ïich ayuc nguexyich jayhuin ma miich ajcxy co ixypy ñicxy Marcos ma miich ajcxy, mgöbigipy ajcxy agujc jotcujc. ¹¹ Nañ jadu'n je Jesús huidibi jäy ytiypy Justo, cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Yi Aristarco, Jesús etz Marcos yi' ajcxy ni tugigpajc, judíojäy huidibi tumb mïid ïich ma Dios ytung co ngapxhuäcxyich Dios y'ane'min. Yi nidugügpi ïich ooy ti xyajjotcujc'atyich. ¹² Je Epafras, miich ajcxy mmigogajp je Cristo ytumbi, nañ jadu'n cham quexy capxpooocxin ma miich ajcxy. Je Epafras jabom jabom Dios mïbijctzoy mïid miich ajcxy ycixpi. Yi' mïbijctzooob Dios co miich ajcxy cuydunda' tüg'óciy je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, etz co nayyéjciyix amumdüggot ma Dios, e jadu'n ajcxy mguydunipy nej Dios tzocy. ¹³ ïich jëbi tiy'ajt nyecyich co Epafras ooy jotmay jihuïy mïid miich ajcxy ycixpi, etz nañ ooy nidajy nimay mïid yi' ajcxy ycixpi huidibi tzinaayb jim Laodicea etz jim Hierápolis. ¹⁴ Je Lucas, je doctor, huidibi je mïbijcpidijc ooy tzojccixy ooy jihuiygyixy etz Dimas nañ cham ajcxy quexy capxpooocxin ma miich ajcxy.

¹⁵ Yajnajxcix ïich ngapxpooocxin ma yi mïbijcpidijc jim Laodicea. Nañ yajnajxcix ïich ngapxpooocxin ma yi Ninfas etz ma yi mïbijcpidijc huidibi yöymujccixp ma yi' ytiyc. ¹⁶ Co anajty jada necy ti mgapxtaaygixy, tungix may'ajt quejxnajxcix jada necy ma yi mïbijcpidijc ajcxy jim Laodicea. Huen ajcxy nañ jadu'n capxcixy jada necy, nañ jadu'n miich ajcxy capxcix je necy huidibi ti nquexyich jim Laodicea. ¹⁷ Tungix may'ajt mnimähuipy je Arquipo co huen cuydundäy je tung huidibi ïich ajt nHuindzin je Cristo ti yajniibedyii.

¹⁸ ïich Pablo, ïich ci'm njaaybich jada capxpooocxin ma miich ajcxy. Ca' ajcxy mjäydigoyipy co ïich nbujxtijc ïñäy. Huen Dios may'ajt oy'ajt tunipy mïid miich ajcxy ycixpi. Jadu'n ngapxcixyich. Amén.

1 TESALONICENSES

Yi Jayijp Neczy Huidi San Pablo Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

¹ Ich Pablo miid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma miich ajcxy jim Tesalónica huidibi yajpaatp ma Dios etz ma ajt nHuindzin Jesucristo. Huen ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugiyigixip.

Je mibijcin huidibi anajty yejcpy ijxpejt

² Jabom jabom ich ajcxy nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios miid tüg'óciy miich ajcxy ycixpi. Jabom jabom ich ajcxy Dios nmibijctzooyich miid miich ajcxy ycixpi nidüg'óciy. ³ Co Dios Teedy nmibijctzóoygixyich, chi njäymechich jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesucristo, etz jadu'n nej oy mdungixy ma yi' ytung. Nañ njäymejchich jadu'n nej oyjäy'ajtin mdungixy etz jadu'n nej mdzojccixy mjihuuygixy mmigügtijc. Nañ jäymejtzpich jadu'n nej miich ajcxy mjijp'ixy jabom jabom co ich ajt nHuindzin Jesucristo xymöhuaangixy it lugar jiiyby tzajpjoty, e ca' mjetmetzcuygixy. ⁴ Migügtijc ajcxy, ich ajcxy nejhuuyb co Dios xychojccixy xyjihuiygixy, e nañ ich ajcxy nejhuuyb co Dios ti xyhuin'ijxcixy. ⁵ Co ich ajcxy jayhuin ngapxhuäcxy Jesucristo y' ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy, chi ca' jëyi Dios y'ayuc ngapxhuäcxich, nañ nduunich mijhuinma'ñ miid Dios yjihui'ñ ymic'ajt. Jotcuje nduunich ma miich ajcxy. Miich ajcxy mnejhuuyb co tudägy nduunich jigix jëbi mmijpidáaccixipy Jesús y'ayuc ytiy'ajt.

⁶ Oy anajty ooy mjayaj'ixhuidijtcixy mjayajpahuidijtcixy co Dios y'ayuc ytiy'ajt jemybi ajcxy ti mgöbijccixy, e chi ajcxy ti mbadüdigiygixy ich je n'ijxpejt, e nañ jadu'n ajt nHuindzin Jesús y'ijxpejt. ⁷ Co tzaachypí ti mminajxcixy ti myajnajxcixy miid Jesucristo ycixpi, chi tiy'ajt ti myejccixy ma tüg'óciy mibijcpidijc jim Macedonia naaxjot etz jim Acaya naaxjot jadu'n nej jëbi ajcxy nañ jadu'n mijpidaaccixy Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. ⁸ E jadu'n miich ajcxy ti myejccixy je ijxpejt miid Jesús y'ayuc ytiy'ajt, canan jëyi jim Macedonia etz Acaya, nañ ti myejccixy ijxpejt ma canaag'it naax cajp. Je mayjäy ti nejhuuidäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy Jesús y'ayuc ytiy'ajt, paady ycixpi ca' ycopicyity nicxy ich ajcxy njacyajnimäy je mayjäy jadu'n nej miich ajcxy ti mmibijccixy. ⁹ Je mayjäy ma canaag'it naaxcajp ooy ñaymüdmüydáacigixy jadu'n nej ich oy ngogapxyyich miich

ajcxy, etz nañ jadu'n nej ñich miich ti xycöb'ijccixyich e nañ je mayjäy ñaym'ïdm'ïydáacigixy jadu'n nej ti m'ixmajtzcixy yi tzaadzech ojadadi, e ti mbadüdig'ïygixy je Dios juugypi janchypi etz tudägypi. ¹⁰ Nañ jadu'n je mayjäy ajcxy ñaym'ïdm'ïydáacigixy jadu'n nej miich ajcxy m'ahuijxcixy mj'ïp'ijxcixy co Jesús, Dios y'ung, yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ, chona'ñ tzajpjoty. Je huídibi Dios ti yajjugypijc co ti y'ögy. Yi' je' je Jesús huídi ti xycohuaanim ma yi mj'ïppi tzaachypi huídibi Dios yquexamyb m'ïd co jäy ajcxy chach pocytungixy.

2

Pablo ytung huibidi anajty ym'ïd jim Tesalónica

¹ Migügtijc ajcxy, mnejhu'ïyb ajcxy co ca' ñaadig'ï'aty, co ñich oy ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt ma miich ajcxy. ² Miich ajcxy mnejhu'ïyb co jay'ïjp ca'ni anajty nmechich ma miich ajcxy ñich ajcxy ooy tzaachypi etz ayo'n ti nyajnajxcixy jim Filipos. Ti jäy xyhuin'o'jy xyj'ïp'o'jyich. Co nmejchich ma miich ajcxy, ca' ñejity co tzaachypi ti nm'ïnaxyich ti nyajnaxyich jay'ïjp, chi Dios ti xyajjotm'ïcp'icyich, jigix huinm'ïc jotm'ïc ngapxhuäcxibich Jesús y'ayuc ytiy'ajt. Ti ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, oy ñich jäy anajty xyca'ixa'ñ xycatzoga'ñ. ³ Ca' ñich ngapxhuäcxyich an'ï, ni j'ïbic ayuc, e ni ngam'ïydägyich j'ïbic ayuc j'ïbic huinma'ñ nej huaad nhuin'ïngixy. ⁴ Ca' ti nhuin'ïngixy. Dios ti xyajn'ïbicyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n nguyduuñich. Ca' nduuñich co huen jäy ajcxy jäygidägy ñich ndung. Jada janchtiy ndumy'ïbich jigix Dios jäygidägipy ñich ndung. Com Dios yi' ñejhu'ïyb nej jäy t'üg'óc'iy yjot yhuinma'ñ m'ïdity. ⁵ Miich ajcxy mnejhu'ïyb co ca' nyajxondaaccixy m'ïd ayuc oyjatypi huídi ca' choobaady. Nañ ni ca' ñich ajcxy nhuinma'ñ 'ijxtäy nej j'ëbi ñich ajcxy nmeeñybaat. E Dios nañ ñejhu'ïyb co yjanchity jada. ⁶ Nañ ni ca' ñich ajcxy nj'ïp'ixy co jäy ajcxy xycömay'ïpyich, ni miich ajcxy etz ni jac-huingbi jäy. Com je Cristo ti xyquexyich co ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc, paady ycixp j'ëbi ixypy n'ane'myich co ixypy miich ajcxy xyajm'ïj'atyich etz xypubetyich, per ca' jadu'n ti nduuñich. ⁷ Oygixy oy'amy ti nduuñich ma miich ajcxy, jadu'n nej t'üg undaj m'ïdity y'ung y'anäg m'ïd oyjot oyhuinma'ñ. ⁸ Ti ñich miich ooy ndzojccixy nj'ïhu'ïygixy, canan j'ëyi Dios y'ayuc ytiy'ajt ti nmooygixy, nañ nayg'ïyegán'ïbich anajty ma yi o'cin m'ïd miich ajcxy ycixpi. ⁹ Co jayhuin ngapxhuäcxyich Dios y'ayuc ma miich ajcxy, mjäymejchpy miich ajcxy jadu'n nej ñich ajcxy nduuñ n'ayooyich anajty x'ïm tzuum m'ïd ñich ajcxy ngaay'ïn n'uuc'ïn ycixpi. Ca' anajty n'adzibaangixy, paady ñich

ajcxy nduuñ n'ayooyich xim tzuum mid ich ajcxy ngaayin n'uucin ycixpi.

¹⁰ Miich ajcxy huidibi mibijcp mnejhuüy ajcxy, e nañ ñejhuüyb Dios, co ich ajcxy ndzinaayich ma miich ajcxy tudägy, huädz ich anajty ajcxy njot nhuinma'ñ mididyich. Ca' ma ndundigooyich ajcxy nej pin xy'ocnihuambedipyich ajcxy. ¹¹ Mnejhuüyb miich ajcxy nej n'ñhuijcixy ngapxhuijcixy etz njotmicmigapxcixy nidüg nidüg, tim jadu'n nej tüg ungedeedy ñhuijy capxhuijy y'ung y'anäg. ¹² Ti ngapxhuijcixy co ooy chach copicity co mdzinaaygixipy nej Dios jëbi jäygidägyipy yi mdzinaayin. Com yi' miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy jëbi mdigiygixipy ma yi' chinaaydac, ma yi' midity y'oy'ajtin ymij'ajtin.

¹³ Paady ycixpi nyajnajxpich jäygidaacin ma Dios jabom jabom, jadu'n nej miich ajcxy anajty ti mmido'mbijccixy etz ti mgöbijccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidi ngapxhuäcxich ma miich ajcxy. Ti mmibijccixy anajty co ich ajcxy ti ngapxhuäcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Canan je' ti ngapxhuäcxyich ayuc huidi jäy ti cojy ti macxy. E janch tiy'ajt co Dios y'ayuc ytiy'ajt cham ytuñ ma miich ajcxy mjot mhuinma'ñ, miich ajcxy huidibi mibijcp. ¹⁴ Migügtijc ajcxy, jadu'n ti mjajtcixy jadu'n nej yajty mid je judíojäy huidibi anajty tzinaayb jim Judea co ajcxy mijpidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, chi je ymigogajp ajcxy ooy y'ixhuidijti ypahuidijti. ¹⁵ Je judíojäy ymidziptzoon ich ajt nHuindzin Jesús, e chi yaj'o'cy ajcxy, tim jadu'n nej ajcxy y'ap yteedy yaj'o'cy huidijaty anajty Dios y'ayuc najtzcaxiyip jecy'ajty. Etz nañ jadu'n ajcxy xyajpidzimyich jim ma ajcxy judíojäy chinäy. Dios ca' jadu'n jäygidägy jadu'n nej ajcxy ytundigooy, nañ ooy ajcxy ymijotmädyii tüg'óciy jäy. ¹⁶ Yi judíojäy ajcxy ti capx'adujccixy co ca' huaad ngapxhuäcxyich je Cristo ytiy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi ca' yjudíojäyity, nej huaad ajcxy y'alma ñdzóoccixipy. Co jadu'n ajcxy ytundigooy, chi ajcxy ooy nigiy ypocy ñibety ma Dios. Per Dios ti ooy chip y'ejcin pidacy ma judíojäy mid ajcxy ypocy ycixpi.

Pablo ñijot'ajtp co nicxy cogapxihuaangixy yi mibijcpidijc

¹⁷ Migüctijc ajcxy, cham hueeni xi tiempo ti ñaxy ma ca' n'oc'ijxcixni ajcxy, per ca' ich miich ajcxy njäydigoy. Ooy ich ajcxy nja'nicxa'ñ ma miich ajcxy jadüg'oc, e ca' y'oyiy nej ich ajcxy nicxüybich ma miich ajcxy. ¹⁸ Ooy ich ajcxy njanicxa'ñ anajty ma miich ajcxy. E ich, Pablo, ci'm anajty njanicxa'ñich mejtz'oc tugüg'oc, e je mujcu' nni'aa ndü'aa ti xy'adujcich. ¹⁹ ¿Ti mij'ajt miich ajcxy mdiyy njijp'ijxpich? ¿Ma mdiyy ajcxy nbada'ñich njotcuje'ajtin n'oy'ajtin? Co anajty ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbity ya naaxhuñ, nbadaamybich

jotcuje'ajtin etz oy'ajtin mij'ajtin müid je tüibi nduuñich ma miich ajcxy co ti mmijpidaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²⁰ Müid miich ajcxy ycixpi nmüidich jotcuje'ajtin etz xondaacin.

3

¹⁻² Müid jada tajin mayin co üich anajty ca' nmimadäga'ñ müid miich ajcxy ycixpi, paady üich ajcxy nhuinma'ñ nbidägy co jëbi nhui'ma'ñich naydüg jim Atenas, etz jëbi nguexyich üich ajt nmügüg Timoteo ma miich ajcxy. Timoteo nañ jadu'n ytuñ ma Dios ytung quipxyi müid üich co ngapxhuäcxyich je Cristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. Yi Timoteo ñgapxpedipy üich n'ayuc etz xyjotmicmigapxip ajcxy, jigix jac mic ajcxy myajpaadip ma mmibijcin. ³ Jadu'n Timoteo ytunipy ma miich ajcxy jigix ca' nhuinma'ñytigóoygixip müid je tzaachypi huidibi ajcxy mminajxyp myajnaxyp. Miich ajcxy mnejhuüyb co copicy myajnaxipy ajcxy tzaachypi müid Jesucristo ycixpi. ⁴ Co oga'n n'ijtyich ma miich ajcxy, chi üich miich ajcxy nnimaayich co tzaachypi mminájxcixipy myajnájxcixipy müid Jesucristo ycixpi. E miich ajcxy cham mnejhuüygyxyp co janch tiy'ajt jadu'n nej nnimaaygixy, müid co cham tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy. ⁵ Com nejhuüybich co tzaachypi mminajxyp myajnajxyp ajcxy, paady ycixpi tajpich maybich müid miich ajcxy ycixpi. E com ca' nmimadäga'ñich je tajin je mayin, paady ycixp ti nguexyich Timoteo ma miich ajcxy jaydëbi tiy'ajt xypaadibich pen tiydudägy miich ajcxy mmibicy. Tzigüybich anajty co ndijy je mujcu' ti xyajhuinma'ñytigóoygixy, etz jadu'n anajty ñaadig'i'ada'ñ üich ndung ma miich ajcxy.

⁶ Jadachambi Timoteo ti xyñihuibityich, chooñ ma miich ajcxy jim Tesalónica, etz ti xyajnejhuüyich jadu'n nej miich ajcxy mmüidity mmibijcin, etz nañ ti xyajnejhuüyich jadu'n nej mnaychójcgixy mnayjihüüyigixy nidüg nidüg. Timoteo nañ jadu'n xyñimaaybich jadu'n nej miich ajcxy xyjäymechich etz xychocy xyjihüüyich, etz nañ ooy miich ajcxy xyja'ixáangixyich jadüg'oc, jadu'n nej üich miich ajcxy nañ jadu'n ooy nja'ixaangixy. ⁷ Migügtijc ajcxy, ooy capxy agujc ayuc agujc nyajpaadyich. E co Timoteo ti mimiñ je oybi ayuc tiy'ajt jadu'n nej miich ajcxy njacpanicxy tiydudägy yi mibijcin, chi mij ooy ti njotcugiyich. ⁸ Jadachambi jëbi njactzinäyich jotcuje, com ti nnejhuüyich co miich ajcxy ca' m'ixtigihuäccixy ma mmibijcin. ⁹ Nyajnaxpich jäygidaacin ma Dios yhuinduu müid miich ajcxy ycixpi, müid co janch jotcuje najjihüüyijich co miich ajcxy ca' m'ixtigihuägy ma mmibijcin. ¹⁰ Xim tzuum nmibijctzooyich Dios müid tüg'óciy njot nhuinma'ñich, jigix Dios xyaj'ahuáatzibich

nni'aa ndü'aajich, jëbi nniexyich ci'm ma miich ajcxy, jaydëbi njacyaj'ixpigiipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jadu'n jëbi ajcxy mjacyajca'pxy mmibijcin ma mjacyajtigoy'ijtcixy.

¹¹ Njijp'ijxypich co Dios Teedy ci'm etz ajt nHuindzin Jesús xyaj'ahuáatzibich nni'aa ndü'aa jigix nicxy n'ijxcixy jadüg'oc. ¹² Hich ajcxy ndzojcpy co ajt nHuindzin Jesucristo xyjacmóoygixipy tzojcin jihuuyin, jigix nigí ajcxy mnaychoguyb mnayjihuihuuyb miñ xyipy, e nañ nigí mdzójcxixipy mjihuuygixipy tüg'óciy je mayjäy, tim jadu'n nej iich miich ajcxy ndzocy njihuüy. ¹³ Hich ajcxy ndzojcpy co Dios xyaj'ijtip ajcxy mjot mhuinma'ñ tücci'y ma Jesucristo ytiy'ajt, e ca' m'ixtigihuaccixy, jigix co anajty iich ajt nHuindzin Jesús ymiñ jadüg'oc ya naaxhuiñ mïd tüg'óciy je mibijcpidijc huídibi mïd huádz yjot yhuinma'ñ, jëbi miich ajcxy mnayguëxiguyb ma Dios Teedy yhuinduu mïd huádz mjot mhuinma'ñ, ca' ti xihuin ma Dios mïd miich ajcxy.

4

Je tzaayin jugy'ajtin huídibi Dios yjäygidacy

¹ Jadüg nax, migügtijc ajcxy, jadachambi may'ajt nbijctzooyich, e nyajnibijccixy mïd ajt nHuindzin Jesucristo ycixpi co ajcxy mjaccuychinahuipy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich miich ajcxy, etz mjactzinahuipy ajcxy jadu'n nej jëbi Dios jäygidägy ajcxy mdzinaayin, jadu'n nej ti mdungixy.

² Miich ajcxy mnejhuuyb je cötujcin huídibi ti nyaj'ixpijccixy. Jada cötujcin iich ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajni bicyich. ³ Miich ajcxy mnejhuuyb je cötujcin jadu'n nej Dios tzocy co huádz jot huádz huinma'ñ myajtúngixipy ma yi mdzinaayin mjogy'ajtin. Ca' huaad mmigapxtigooygixy tüg töxyjäy. ⁴ Miich ajcxy mnejhuuyb Jesús ycötujcin co copicy nidüg nidüg yëydijc pigipy tüg töxyjäy etz yajmij'adip ytöxyijc, etz nañ mïddzinahuipy mïd oyjot oyhuinma'ñ. ⁵ Ca' Dios jadu'n tzocy co je yëydijc nijot'aty töxyjäy mïd jibichuinma'ñ, jadu'n nej yi jäy ajcxy y'idich huídibi ca' nejhuüy Dios ytiy'ajt. ⁶ Ca' huaad ni pin migapxtigooyi ymigüg ytöxyijc, com Dios yi' tzaachytunib mijcajee pinjaty migapxtigooyb ymigüg ytöxyijc. Jada cötujcin ti nyajni'ixuygixy jayhuin. ⁷ Com Dios jadu'n ti xyhuin'ixxim jigix oyjot oyhuinma'ñ ndunim, canan co ndunim jibic jot jibichuinma'ñ. ⁸ Co tüg jäy ytundigooy mïd huingbi töxyjäy huídibi ca' töxyijc'adyii, hue' je' ñixiicpy yajxiicpy Dios ycötujcin, canan jäy ycötujcin ñixiicpy yajxiicpy, e nañ ñixiicpy yajxiicpy je Espiritu Santo huídibi Dios ti quexy ma iich ajt.

⁹ Miich ajcxy mnejhuuyb je cõtujcin co copicy mdzogipy mjuhuihuipy ajcxy mmigügtijc huudibi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooybich co jacnaychójcigix jacnayjihuiyigix. ¹⁰ Janch tiy'ajt jadu'n co miich ajcxy mdzocy mjuhuy tüg'ócicy je migügtijc huudi tzinaayb jim Macedonia ñaaxjot. Nmigügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooybich co jacnaychójcigixy nayjihuiyigixy etz mnayyajmij'ájtigixy mijcajee. ¹¹ Jatyim tzinaaygix nicy xeemy, agujc jotcujc. Pidäg ajcxy mjot mhuinma'ñ ma mgi'mdzinaayin, etz nañ jatyim naymidúunigix. Jada tiy'ajt ti najtzcapxyi ajcxy jayhuin. ¹² Tungix mgi'mdung, jigix yi jäy ajcxy huudibi ca' ymibicy xyajmij'adip ajcxy, etz nañ jadu'n ca' myajmayjadipy ajcxy ni ti.

Co anajty je Huindzin Jesús ymiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc

¹³ Migügtijc ajcxy, ndzojcpich co miich ajcxy mhuinjihuuihuip je tiy'ajt ma je' yajpaady y'alma je migügtijc tibi y'öccixy, jigix ca' mdájcixipy mmáygixipy, jadu'n nej je jäy ajcxy nidajcixy nimaygixy huudibi ca' mibijccixy co Jesús yajjugypiga'ñ jadüg'oc je tibi ajcxy y'o'ccixy. ¹⁴ Jadu'n nej ich ajt nmibijcim co Jesús yjugypicy co y'o'cy, nañ jadu'n Dios yajjugypijctähua'ñ je öcpidijc huudijaty ajcxy mibijc Jesús.

¹⁵ Paady ycixpi ich miich ajcxy nnimaaygixy co ajt nHuindzin Jesús tiy'ajt ti yecy co ich ajt huudibi jacjugy'ajtp co anajty Jesús yhuimbity ya naaxhuiñ, tügmucy xyajnicxaanim müd yi mibijcpidijc tibi y'o'ccixy. Ca' ich ajt njayjpp'adaanim yi tibi y'o'ccixy, yi' ajcxy jayjpp'adamb. ¹⁶ Ich ajt nHuindzin Jesús ci'm yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ chona'ñ tzajpjoty müd ycõtujcin, müd ymic'ajtin, e yi' mic capxamb ane'mamb. Huimbidadamb Jesús quipxy müd tüg ángel mjtungmüdpí huudibi nañ jadu'n mic capxamb ane'mamb. E co anajty yhuimbity, chi Dios yajxuxa'ñ yi' ytrompeta, e tim huin'itiy Jesús xyajpidictähuaanim ya naaxhuiñ, e chi ajt naybadaanim müd Jesús jocjoty. ¹⁷ E chi ich ajt huudijaty anajty jactzinaayim, naybadaanim müd ajt nHuindzin Jesús jocjoty quipxy müd je'ajcxy huudibi anajty ti yjugypicy jadüg'oc. E jadu'n ndzinähuaanim huinixi huinitiempo müd ajt nHuindzin Jesús. ¹⁸ Müd jada ayuc tiy'ajt nayyajjotcugiyigix miñ xyipy.

5

¹ Migügtijc ajcxy, ca' ycopicyity njacnijayiygixipy jadu'n nej je xi je tiempo yca'pxa'ñ. ² Miich ajcxy mnejhuuyb co ich ajt nHuindzin Jesucristo yhuimbida'ñ ya naaxhuiñ tzaachytuna'ñ yi mayjäy müd ypocy ycixpi. Jesús miinaamb mina

anajty je mayjäy ca' ti ocjijp'ijxni. Jadu'n ymiina'ñ jadu'n nejjihuiy tüg meetzpi ymiñ coodz co ymeedza'ñ. ³ Co anajty je mayjäy ymiinaangixy: "Cham ooy jotcuyc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy", chi timitiina jotcömoñi Dios yajtigoya'ñ je naaxhuiñybi. Timitiina ayo'n ñimiiniyb jäy ajcxy. Tim jadu'n nipaady nej töxyjäydijc timitiina ypa'mbety co tiempo ti yhuaad'ajtni co y'ung yajma'xung'ada'ñ. E ni pin huaad cacöguëgipy je tzaachypí co Dios anajty ymiñ ya naaxhuiñ yajtigoydähua'ñ yi mayjäy. ⁴ Per migügtijc ajcxy müd mich ajcxy Dios ytiy'ajt, paady müich ca' jadu'n myajpáatcixni nejjihuiy mdzinaaygixy agootztuuby. Ca' ajcxy mgixípy mgüedípy mina anajty Jesús miñ jotcömoñi, jadu'n nej jäy nigoobi ycixy ycuency co ti ymeechyii. ⁵ Com tüg'óciy müich ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mhuinjihuiygyxy, jadu'n nipaady jadu'n nejhuiy ti mgoximüygixy ti mgodüxcüccixy. Ich ajt ca' njacyajpaatim agootztuuby. ⁶ Paady ycixpi ca' huaad njäydiagooyim Dios ytiy'ajt, ca' huaad nmi'öctigooyim jadu'n nej yi jacjaydyii jäy ajcxy huidibi ca' cuendituñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, jadu'n yi' ajcxy nipaady jadu'n nejjihuiy ajcxy ti ymi'öctigoy. Ijtciix ni'ixi müd tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mi'ijtcix huijy cujc mjot mhuinma'ñ. ⁷ Yi jäy ajcxy huidibi maab, coodz ajcxy ymäy. Yi jäy ajcxy huidibi muucip, coodz ajcxy ymúucigixy. ⁸ Ich ajt huidibi nnejhüiym Dios ytiy'ajt, copicy huijy ycuyc ajt ndzinaayim, e nañ copicy nmibijcim Jesucristo e nañ naychócgix nayjihuiygyxy miñ xyipy, jadu'n nipaady nej soldadtijc ñaygohuáanigixy müd pujx huidibi ymüd ma ycaach. E müd co njijp'ijxim co Dios xyajnidzögaanim ajt n'alma, jadu'n nipaady nejjihuiy soldadtijc ñaygohuáanigixy müd ypujxcöjup. ⁹ Com Dios xyajjogy'ajtim co xychaachytunaanim xyajtigoyaanim, Dios xyajjogy'ajtim nej n'alma jëbi paatim nidzoocin co nmijpidaacim ich ajt nHuindzin Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo ti y'ögy müd ajt nbocy ycixpi, jigix jëbi huaad ndzinaayim jüby tzajpjoty quipxy müd yi', ca' ñejity pen ti anajty n'o'cim o pen jüni anajty njogy'ajtim co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ. ¹¹ Paady ycixpi jacnayjotmicmígápxigix, e nañ jacnaybubéjtigix nidüg nidügti, tim jadu'n nej cham mdungixy.

Pablo capxhuijy yi mibijcpidijc ajcxy

¹² Migügtijc ajcxy, may'ajt nbijctzooybich co yajmij'ajtcixy ajcxy yi migügtijc huidibi tumb ma müich ajcxy müd Dios y'ayuc ycixpi. Yi' ajcxy huidibi xyajni'ixiib Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi' ajcxy xycapxhuijip müd ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. ¹³ Copicy myajmij'ajtcixipy ooy, etz nañ

mdzójcixipy mïid je Dios ytung ycixpi huïdibi ajcxy ytumyb ma miich ajcxy. Tzinaaygix jotcuyc ca' ma tzip capxy.

¹⁴ Nañ jadu'n, migügtijc ajcxy, nyajñibijcipy ajcxy co myaj'ojip yi migüg ajcxy huïdibi ca' ti dung tuna'ñ, etz nañ mjotmicmigapxip huïdibi ajcxy tajp maayb, etz nañ mbubedipy ajcxy huïdibi hueeni mïid ymïbijcin, etz yajtungix mecxtujcin mïid tüg'óciy migügtijc.

¹⁵ Ich miich ajcxy nïmaayb co ca' ni pin huaad yaj'ahuïmbidip jibic ma ymigüg huïdibi ti ymïdundigoyii. Nañ jadu'n nïmaaygixy co naymï'oyjäy'ájtigix nidüg nidügti. Nañ jadu'n oyjäy'ajtin mdunipy ajcxy mïid tüg'óciy naaxhuiñyäy.

¹⁶ Jatytim mïid'ajtcix jotcuyc'ajtin jabom jabom.

¹⁷ Capxtaaccix etz mïbijctzoogix Dios jabom jabom.

¹⁸ Yajnajxcix jäygidaacin ma Dios pen ji ajcxy mïajtcixy ayoogixy nejaty, com Dios ooy yjotcuycity co je migügtijc huïdibi mïbijcp Cristo Jesús yajnaxy ajcxy jäygidaacin ma yi' jabom jabom mïid tüg'óciy huïdibi tuunip jajtíp ma yi' ajcxy.

¹⁹ Capxymïdoogix je Espïritu Santo, co ngacapxymïdoohuim je Espïritu Santo huin'it nyajtigooyim Dios yjihui'ñ ymic'ajt huïdibi yajpatp ma ich ajt. ²⁰ Yajjotcuyc'ajtcix huenpinity pin Dios y'ayucpidzimb ma miich ajcxy. ²¹ Jëyi janchtiy m'ixipy peni quipxyiyb mïid Dios y'ayuc huïdibi ajcxy ycapxyp. Mïjpidaaccix je ayuc tiybi. ²² Ixmajtcix tüg'óciy jibic ayuc jibic-huinma'ñ.

²³ Dios nmïbijctzooybich, je Dios huïdibi yejcpy jotcuyc'ajtin, co ajcxy xyajhuaatzaayip mjot mhuinma'ñ ma yi' jibicpi. Dios nmïbijctzooybich co yi' ci'm xycuendi'ajtíp huädz oy yi' m'alma ajcxy, etz yi' mjihui'ñ, etz mnïcx mgohuajc, ca' ma pocy yquëxïgy, ixti mabaad anajty ich ajt nHuïndzin Jesucristo ymiñ ya naaxhuiñ. ²⁴ Je Dios huïdibi ti xyajmïbijccixy, tudägy yi', e ycuydunipy yi' y'ayuc mïid miich ajcxy.

Capxpooxïn huïdibi cijxnip je necy

²⁵ Migügtijc ajcxy, mïbijctzoogix Dios mïid ich ajcxy ycixpi.

²⁶ Naygapxpóocxigix xïc xon nidüg nidüg mïid oyjot oy-huinma'ñ.

²⁷ Nhuïndzin Jesucristo ajt ti xyajñibicyich jada tung, paady nyajñibijccixy co jada necy mgápccixipy ni'abidzimy ma tüg'óciy mïbijcpidijc.

²⁸ Dios nmïbijctzooybich co ich ajt nHuïndzin Jesucristo xyconuucxip ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

2 TESALONICENSES

Yi Mimetz Necy Huidi San Pablo

Yajniguejx Je Mibijcpidijc Jim Tesalónica

¹ Hich Pablo miid Silvano etz Timoteo cham nguexyich jada necy ma je migügtijc huidibi ajcxy jim Tesalónica yajpatp, etz yajpatcixy ma ich ajt nDios Teedy etz ajt nHuindzin Jesucristo. ² Huen ich ajt nDios Teedy etz ich ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy etz xyajjotcugiiygixip.

Dios tiyduipy yi pocyjäydijc ajcxy co anajty Cristo ymiñ jadug'oc

³ Migügtijc ajcxy, njatytimyajnajxypich jabom jabom jäygidacín ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. E jadu'n copicy nyajnaxyich jäygidacín ma Dios, com miich ajcxy mibijcipy Jesucristo nigi jabom jabom, etz nañ nigi jabom jabom naychójcigixy nayjihuiiyigixy nidüg nidüg. ⁴ Com miich ajcxy ooy nuucxy meecxy m'ijtcixy ma yi tzaachypi etz ayo'n huidibi ajcxy mmínajxyp myajnajxyp, e nañ ooy mmijpidaaccixy Jesucristo, paady ycixpi ngapxpaadyich miich ajcxy ma yi migügtijc huidibi mijpidaacp Dios majaty tüg tüg cajp. ⁵ Miich mmibijcin etz mmecxtujcin yi' je' iixpejtíp co Dios ytudägyity miid ajcxy ytiyduunin, e xycöbijccixy co jëbi mdigiiygixipy ma yi y'ane'mdac miid mmibijcin ycixpi. Miid jada ycixpi miich ajcxy mmínajxcixy myajnajxcixy tzaachypi ayo'n.

⁶ Miid co Dios ytudägyity, yi' tzaachytunamb yi jäy ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp. ⁷ E nañ yi' ajcxy xymöhuipy jotcuje'ajtin tim jadu'n nej xymöhuäängixyich jotcuje'ajtin je huin'it xii co anajty ajt nHuindzin Jesucristo ñayguexigyii co anajty miiñ ya naaxhuiñ jadüg'oc chooñ anajty tzajpjoty. Nañ je ángeles ajcxy mic'ajt miidpi miinaamb quipxyi miid Jesucristo. Miinaamb Jesús miid ane'min cötujcin e yajtigoydähua'ñ pocyjäydijc, tim jadu'n nej tüg mijjin yajhuindigoydäy huen ytiijity. ⁸ Jesucristo chaachytunamyb je mayjäy ajcxy huidibi ca'p cöbicy Dios, etz huidibi ca' mijpidägy ajt nHuindzin Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi. ⁹ Yi jäy ajcxy huidibi miich ajcxy xy'ixhuidijtp xypahuidijtp, Dios yi' tzaachytunaanip ajcxy y'alma huinixii huin'it tiempo. Dios ypidägaanip yi' ajcxy y'alma jiguëgy ma ni camínaxii ajcxy iixcixyp je nHuindzin Jesucristo etz yi' y'oy'ajtin etz ymic'ajtin. ¹⁰ Jadu'n yjadipy je huin'it xii huin'it

tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesús miiñ ya naaxhuiñ, Jesús je mibijcpidiic yajmij'adañ etz huindzigihuañ, e nañ jadu'n miich ajcxy myajmij'adipy etz mhuindzigihuiipy miiid co anajty y'ayuc ajcxy ti mmibijcci, je ayuc huidibi ti ngapxhuäcxyich ma miich ajcxy.

¹¹ Paady ycixpi jabom jabom Dios nmibijctzooyich miiid miich ajcxy ycixpi, jaydëbi tudägy ajcxy mdzinähuiipy, e Dios huidibi ti xyhuin'ijxcixy yjäygidägipy yi' miich ajcxy mdzinaayin. Nañ jadu'n Dios nmibijctzoogixy miiid jada ycixpi co yi' cuydunipy huidibi miich ajcxy mbijctzooyb m'amidooyb miiid oyjot oyhuinmañ. E nañ ycuydunipy yi' huidibi miich ajcxy mdumyb miiid mmibijcin. ¹² Com Dios jadu'n tunamb ma miich ajcxy mjot mhuinmañ, paady ycixpi ajt nHuindzin Jesucristo yxi capxpaady y'idipy ma miich ajcxy mdzinaayin etz nañ jadu'n miich ajcxy capxpaady m'idipy ma Jesucristo. Jadu'n yjadipy com ich ajt nDios etz ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tuñ ma miich ajcxy.

2

Je jibic jäy huidibi huin'imb mayjäy

¹⁻² Migügtijc ajcxy, cham nyajmiiidmiydaaccixy je xii je tiempo co anajty ajt nHuindzin Jesucristo huimbidaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, etz naybadaanim miiid yi'. Nmínucxtaacyich miich ajcxy, ca' mhuinmañytigooygixy co pinjaty yminañ co Jesucristo ti yhuimbity. Ca' mmibijccixy, ca' jada ayuc yjanchity. Ca' mdungixy cuendi yi jäy ajcxy y'ayuc huidibi minamb co tüg espíritu ti yajnejhuüygyxy co yjadu'nity, o co muum a'ijxnaxy amidoonaxy capxy ayuc, o co muum ijpgidzimy jada ayuc ma tüg necy huidibi ajcxy ytijpy co ich nnecy'adyii. ³ Ca' myajhuin'ingix janch ni nej. Jayijp ca'ni anajty je xii je tiempo yhuaad'atyñi ma anajty Jesucristo ymiinañ jadüg'oc ya naaxhuiñ, mayjäy ajcxy midziptzonañ Dios tiydudägy co ñayguëxigiiyb tüg jibic jäy mic jäy huidibi Dios yajcödigoamy tücci'yi. ⁴ Jada jibic jäy ymidziptzonamyb tüg'óciy tijaty huidibi jäy Dios'ajtpy, e nañ ymidziptzonamyb huidibi jëbi yaj'ojadaty. E nañ yi' naybidägiiib amij agix jadu'n nejhuüy yjacmijity ca'ydi Dios. E nañ yi' ypidägamb y'ane'mdac ma Dios ytijc, e naybidägaanip nejhuüy Diosity.

⁵ ¿Nej ca' mjäymejtzcixy co jadu'n nimiydacyich tüg'óciy jada tiy'ajt jayhuin je taab anajty n'ityich ma miich ajcxy? ⁶ Jadachambi miich ajcxy mnejhuüyb pin yajhuäcxijp jada mic jäy jada jibic jäy, jigix ca'ydi ñayguëxigyii jayijpni ma ca'ni tiempo yhuaad'atyñi mina Dios a'ixihuiip co ymiinipy. ⁷ Je mic jäy je jibic jäy cham ñi'ixiiyb ameech je jibicpi huidibi ytunamyb, jëyi ytigoy'ityñi mina je tü'aa y'ahuächyii, je huidibi

yajhuäcxijpîp. ⁸ Co anajty je jîbic jäy ytü'aa y'ahuäch, chi ajt nHuindzin Jesús yajcödigoyîpy müd tüg puxujin. Jesús yajcödigoyîpy je jîbic jäy müd yi' y'oy'ajtin etz ymîj'ajtin co anajty yhuimbity ya naaxhuiñ. ⁹ Je jîbic jäy, yi' je' ymüid je mujcu' yhuinma'ñ etz ymic'ajt, e ytunamyb mijhuinma'ñ etz ijxpejt huidibi anîjîp. ¹⁰ Je jîbic jäy ytunamyb tüg'óciy tijaty jîbic-huinma'ñ jigix jêbi huin'îinîp yi' jäy ajcxy huidibi y'alma tigoyîpy, müd co ca' ajcxy cöbijccixy, e nañ ca' tzojccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt huidi müd jêbi y'alma ñîdzooccixy. ¹¹⁻¹² E je' ycixpi co ca' ajcxy cöbiga'ñ Dios ytiy'ajt, paady Dios y'ixmadzáanigixy huen yajhuin'îingixy, huen mîbijccixy je mujcu' y'anîi, e müd jada ycixpi jêbi Dios yajtigooyî yi' ajcxy y'alma nidüg'óciy huidibi ca' mîbiga'ñ Dios ytiy'ajt. Jacjotcuje ajcxy co jîbic-huinma'ñ tungixy.

Je jäy ajcxy tîibi Dios yhuin'ixyîi jigix ypocyñîhuädziy

¹³ Migügtîjc ajcxy huidibi ajt nHuindzin Jesucristo ooy tzocy jihuïy, jabom jabom nyajnaxyich jäygidaacin ma Dios müd miich ajcxy ycixpi, müd co Dios ti xyhuin'îjxcixy oga'n'aty, jigix jêbi m'alma ñîdzooccixy müd Dios yjihui'ñ ymic'ajt, etz nañ müd Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi ti mmîbijccixy. Je Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyajhuaatzîp ajcxy mjîbicjot mjîbic-huinma'ñ. ¹⁴ Paady ycixpi Dios ti xyhuin'îjxcixy, e nañ xyajmîbijccixy müd yi' y'ayuc ytiy'ajt huidibi îich ajcxy ngapxhuäcxyp, jigix jêbi mbâatcixîpy oy'ajtin ma îich ajt nHuindzin Jesucristo.

¹⁵ Paady migügtîjc ajcxy, mîbijccix tîydudägy, ca' m'îxtigîhuäccixy, e ca' mjâydigooygixy je tîy'ajt huidibi îich ajcxy ti ngapxhuäcxxy ma miich ajcxy, etz jadu'n nej ti nnîmaaygixy necyjoty. ¹⁶⁻¹⁷ Huen îich ajt nHuindzin Jesucristo cî'm etz ajt nDios Teedy may'ajt oy'ajt tunîpy müd miich ajcxy, e xyajjotmîcîpîjccixîpy etz xyajmîbijccixîpy tîydudägy, jigix oybi ayuc mgápîcîxîpy etz mdunîpy ajcxy tüg'óciy oybi huinma'ñ. Îich ajt nDios Teedy etz îich ajt nHuindzin Jesucristo xychojîm xyjihuiyîm, e ti xymooyîm jotcuje'ajtin huinîxîibi, e nañ ti tuñ may'ajt oy'ajt müd îich ajt ycixpi, jaydêbi njîjp'îjxim oy'ajtin jîiby tzajpjoty.

3

Mîbijctzoogîx Dios müd îich ajcxy ycixpi

¹ Jadügnax, migügtîjc ajcxy, tungix may'ajt mîbijctzoogîx Dios müd îich ajcxy ycixpi, jigix jêbi ngapxhuäcxîbîch huinmîc jotmîc Jesús y'ayuc ytiy'ajt huingnaax huinggajp. E nañ mîbijctzoogîx Dios jêbi yi' jäy ajcxy mîjpidägîpy Jesús y'ayuc ytiy'ajt oybi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mmîjîpîdaaccixy.

² Nañ mibijctzoogix Dios miid ich ajcxy ycixpi, jigix ich ajcxy Dios xyñihua'nipy xycohua'nipy ma yi jäy ajcxy huidibi jibic-huinma'ñ ymiid, huidibi jibic ich ajcxy xytunamb, com mayjäy ca' mijpidägy Jesús y'ayuc ytiy'ajt. ³ Ich ajt nHuindzin Jesúcriso tudägy yi', e xypubedip xypudigihuij ajcxy jigix miich ajcxy ca' mjetmetzcíhuipy ma yi mmibijcin, e nañ xypubedip ajcxy, jigix ca' xymimadáaccixipy je jibicjäy huidibi Dios ca' capxymidoy. ⁴ Ich ajt nHuindzin Jesús jotcuje'ajtin ti xymóoygixyich miid miich ajcxy ycixpi. Nmibijcpyich co miich ajcxy mguydumyb je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi nyaj'ixpijccixy etz mjaccuydunaamyb ajcxy. ⁵ Com ca' ich njaty nej njipcogapxihuibich, chi nguejxyich cogapxy, nnejhuñhua'ñich nej anajty ajcxy myajpatcixy ma yi mibijcin, tzigüyb ich anajty co nicxy mujcu' xypidaaccixy jibictuum, chi ich anajty ajcxy ndung ti ñaadig'i'aty.

Ooyycopicyity co nduunim ma ajt ndung

⁶ Migügtijc ajcxy, miid ajt nHuindzin Jesús yxi etz ymic'ajt jada ane'min ajcxy nyajnibijcpy, co copicy ajcxy m'ixmadzipy yi mmigüg huidibi ca' ytuna'ñ ma yci'mdung, etz huidibi ca' cuyduñ Dios ytiy'ajt jadu'n nej ich tiy'ajt ti nyecy. ⁷ Miich ajcxy mnejhuñyb jadu'n nej ich ti ndzinäyich ti njugy'atyich co ti n'ityich ma miich ajcxy. E jëbi tiy'ajt ajcxy mbigipy ma ich ndzinaayin nej jëbi miich ajcxy mdzinaaygixy. Co anajty ich njimity ma miich ajcxy, ca' ich n'ixmajch ngi'mdung. ⁸ Tüg'óciy ich ajcxy ngaayin n'uucin ngojuuyich. Nduñ n'ayooyich anajty xim tzuum, co anajty ca' n'adziba'ñich ni tüg. ⁹ Dios ti xymöyich mic'ajt ane'min co ixypy ajcxy mbubejtin ti nbijctzoohei o ti nbijctzoohei ixypy ajcxy mgaayin m'uucin, per ca' ich ajcxy jadu'n ti ndúngixyich, jigix ijxpejt ajcxy mbigipy ma ich ajcxy. ¹⁰ Com co anajty n'ityich ma miich ajcxy jada cötujcin ajcxy nyajnibijc co pinjaty ca' ytuna'ñ, ca' ajcxy myajcayipy myaj'ügipy. ¹¹ Jadu'n ich ti nnejhuñy co nijëjity miich ajcxy ca' mdunaangixy mgi'mdung, jëyi myöyixy mnajxcixy jäyjün jäydijc. ¹² Yi jadu'mbi jäy ajcxy nyajnibijcpyich miid ich ajt nHuindzin Jesús yxi co huen tungixy jabom jabom ma yci'mdung, ca' huaad pin adzijpcix anajxcix jigix jëbi paadip ajcxy ycaayin y'uucin.

¹³ Migügtijc ajcxy, oybi jatyim tungixy jabom jabom, ca' mjetmetzcíyigixipy. ¹⁴ Pen nidügti ma miich ajcxy ca' tuñ cuendi jada ayuc huidibi ajcxy nyajnijayñyb, ijxcix pin je', e chi ca' mjactúngixip cuendi, e ni ca' miid myöymujc mmaxmújcixipy, jigix chöydunipy. ¹⁵ Ca' ajcxy huaad midzip'ajtcixy yi jäy ajcxy huidibi ca' yajxon cuyduñ Dios

yt'iy'ajt. Hue' janchtiy mgapxhuijcix oy'amy jadu'n nej tüg mibijcpi.

Capxpoox'in hu'idibi cijxnip je necy

¹⁶ Huen ñch ajt nHuindzin Jesucristo hu'idibi jotcujc'ajtin yejcp, ci'm xyajjotcugíiygixipy jabom jabom oytim minaaxíijity oytim yma'ámyity. Huen je Huindzin Dios xypubejtcixy xypudigíiygixy.

¹⁷ ñch, Pablo, jada capxpoox'in ci'm njaayich. Jadu'n nfirmajíyich tüg'óciy ñch nnecy, e jadu'n miich ajcxy mnejhuíhuipy co ñch jada necy'adyii. ¹⁸ Huen ñch ajt nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid tüg'óciy miich ajcxy. Jadu'n jada. Amén.

1 TIMOTEO

Yi Jayijpi Necy Huidibi San Pablo Yajniejxy Timoteo

¹ Hich Pablo, Cristo Jesús xyaj'apóstol'ajtpich. Yi Dios huidibi xyñihuaanim xyyajnidzoocim ajt n'alma, etz Cristo Jesús huidibi xymōhuaanim jugy'ajtin huinixibi, yi' ajcxy ti xyajñibicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. ² Cham hich miich nijayiy Timoteo. Jadu'n njihuüy nej hich miich ngi'm'ung'adyii, co miich Dios ytiy'ajt ti mbaady ma hich. Huen Dios Teedy etz Cristo Jesús hich ajt nhuindzin may'ajt tunipy miid miich, huen xypa'ayoohuipy etz xyajjotcugihuipy.

Nijëjity jäy yaj'ixpicy huidibi ca' ytiy'ajity

³ Hui'mi' miich jim Efeso, jadu'n nej nimay je taabi anajty ndzonañich jim Efeso nnicxañich anajty Macedonia. Hui'mi' jim, jigix mgapx'adugipy je jäy huidibi najtzcapxiiyb je ayuc ca'p ytiy'ajity. ⁴ Mgapx'adugipy je nigooobi y'ayucity. Mgapx'adugipy yi' ajcxy huidibi tzachnigapxp tzachnimiydacpy yi judiojäy ajcxy y'ayuc jadu'n nej huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy ajcxy. Yi jadu'mbi ayuc nigooob yajhuinmañydgoy pinjaty ixpijcp Dios ytiy'ajt.

⁵ Jadu'n Dios tzocy co huen jäy ajcxy naychojctäyyii miid oyjot oyhuinmañ. Huen ajcxy Dios yajmij'aty janch cixyjot huinijot. Co pin yajmij'aty Dios janch cixyjot huinijot, ooy ajcxy oy ñayjihuiyigixy. ⁶ Nijëjity jäy ajcxy ti ixmajtzn je Dios ytiy'ajt, ti ajcxy jiptigiyiiñi je ayuc huinmañ huidibi ca'p choobaady. ⁷ Ooy yi' ajcxy jayaj'ixpigañ yi Dios ycötujcin, ni ca' huinjihuigixy huidibi ycapxcixyp, ni huidibi ajcxy ñigapxpejtpy.

⁸ Hich ajcxy nnejhuuyim co yi Dios ycötujcin oy yi' pen nyajtunim nej ypadyii nej ytiy'ajity. ⁹ Nejhuuyim co yi Dios ycötujcin ca' yi' tzaachytuñ oyjäydijc, jëyi tzaachytuñ pin ca' capxymidooy Dios, pin midundigooyb Dios ycötujcin. Je Dios ycötujcin chaachytumyby jäy huidibi ca' cuydungixy, jäy ajcxy huidibi ca' ytudägyity, jäy huidibi ca' capxymidoogixy Dios, jäy huidibi pocytungixy, jäy huidibi ca' huindzigiñ yajtungixy miid Dios, jäy ajcxy huidibi capxtigooyb, huidibi ytaj yteedy yaj'öccixy, huidibi jäy yaj'öccixy. ¹⁰ Je Dios ycötujcin chaachytumyby pin migapxtigooyb töxyjäydijc etz yëydijctijc, huidibi miyëydijc ymahuañ. Dios nañ chaachytumyby je jäy huidibi jäy majtzip etz toognaxy, chaachytumyby indaacpidijc etz nihambejtpidijc. Je Dios chaachytumyby jacjadyii jäy huidibi

y'ayuc ca' ytiy'ajtity nej Dios tiy'ajt miidity. ¹¹ Jadayaabi tiy'ajt huätzpi oybi tügüyb miid Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt oybi huidibi iich nDios, je conuucxy yTeedy, ti xyyajñibicyich co ngapxhuäcxibich.

Pablo yjägüidacpy co Dios may'ajt ti tuñ miidy'

¹² Ooy njäygidägyich co iich ajt nhuindzin Cristo Jesús ti xyajmicpicyich, yi' ti xy'ijxtiyyich, yi' ti xyajñibicyich Dios y'ayuc co ngapxhuäcxpich. ¹³ Iich jecy'ajty jibic anajty nigapxy ni'ojüyich Jesús. N'ixhuidijty nbahuidijtyich Jesús yjäy. Iich yi' ajcxy nmidundigooyich. Ti yi' Dios xypa'ayooyich com iich jadu'n anajty ti n'adich miid co nganejhuüyich je tiy'ajt, ngamibicyich Jesús ngamijpidägyich Jesús. ¹⁴ Paady ycixpi iich ajt nHuindzin Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ mijcajee miid iich, co ti xyajmibicyich Jesús. E Jesús ti xymöyich tzojcin jihuüyin miid yi' yjäy ycixpi.

¹⁵ Ooy jada yjanchity, e nidüg'óciy jäy ajcxy jëbi mibijccixy co Cristo Jesús miin ya naaxhuin co yajpocynihuädza'n pocyjäydijc. E iich nigü pocy nmüdidyich ca'ydü ni pinjäy. ¹⁶ Miid jada ycixpi Dios ti xypa'ayooyich ti xymimecxtucyich, jigix co jäy ajcxy ijxip nej Dios ti ytuñ miid iich, huin'it ajcxy mijpidägipy yi' y'ayuc etz ypaadipy jugy'ajtin huinixibi ma Jesús. ¹⁷ Paady chojcpy co ngömayim Dios, je rey huidibi ane'mb huinixi, huidibi niminaa yca'o'cy, etz nipin ca'ixy. Je Dios tügpajc huidibi Dios'ajtp huen ycömay'idipy cham etz tüg'óciy xi tiempo huidibi mimb cidacp.

¹⁸ Timoteo, ooy iich miich ndzocy njihuüy. Jada ayuc iich miich nyajnimaydaayb. Mihuindinähüip Dios y'ayuc ca' mhuinma'nydigoyipy. Mgyudunipy jadu'n nej Dios y'ayucnajtzcaxiyybi xy'iñhuijy xycapxhuijy co mdung mnimajch. ¹⁹ Mihuindinähüip Dios y'ayuc ytiy'ajt, huin'it ca' jibic mnayjihuihuüyb, jadu'n nej ajcxy jadyii huidibi nejhuüyb je tiy'ajt, e ca' cuydungixy, e jadu'nyy huinma'nydigooygixy. ²⁰ Jadu'n nej Himeneo miid Alejandro ajcxy jaty, huidibi iich ti nyajc'idigüygixy je mujcu', jigix ajcxy yhuinma'nymedzipy, ca'ydü yajjotma'tcixy Dios.

2

Jadu'n nej jëb Dios nmibijctzoohuim

¹ Yi' njatyyajnimayb co ooy ycopicyity capxtaaccixy mibijctzoogixy Dios etz yajnaxcixy Dioscojuyip miid tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi. ² Copicy nnibijctzoohuim ma Dios: reydijc, ane'mbidijc etz codungdijc, jigix jëbi jotcuje ndzinaayim, ca' ma tzip. Co jadu'n nduunim, yi' anajty ngoduunim Dios y'ayuc, etz huin'it tiydudägy ndzinaayim. ³ Com yi'

jadu'mbi huinma'ñ ooy yi' y'oyity, e Dios huidibi ñch ajt n'alma yajnīdzooop, oy yi' jāygidāgy. ⁴ Dios chojcpy co tūg'óciy je jāy ajcxy huen y'alma nīdzooocixy, huen ijxcixy nejhuūyigixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ⁵ Tūg je' je nHuindzin'ajtim Dios, etz tūg je' je huingapxpi huidibi jēbi ytiy' ma Dios mīd ñch ajt ycixpi, etz huidibi jēb Dios y'ayuc capxnajxy ma ñch ajt: je huingapxpi, je' je' je jāy, je Cristo Jesús. ⁶ Cristo Jesús nayyojxi naydooci mīd ñch ajt nbocy ycixpi, ñaygīyējci huen jāy yaj'ōgyii, jigix jēb ñch ajt nbidzīmim ma je mujcu' anajty cī'am xymīd'ajtim. Jadu'n nej Dios cham jāy yajnejhuūy co je tiempo yhuaad'ajtni, ⁷ paady Dios ti xyajñibicyich ngapxhuācxibich y'ayuc ytiy'ajt, etz Jesús xy'apóstol'adyiijich. Je tiy'ajt jada ngapxpich, ca' n'indāgyich. Ti xyajñibicyich jada tung nej jēb huaad nyaj'ixpicxyich, nej jēb huaad mibijccixy Dios, etz nyaj'ixpicxyich Dios ytiy'ajt ma yi jāy ajcxy huidibi ca' yjudío jāyity.

⁸ Ndzojcpyich co yi yēydijctijc huen mibijctzoogixy ojada-jtcixy Dios ma tūg'óciy naymujctac mīd oyjot oyhuinma'ñ, ca' y'adzip y'ahuan'nity, ca' y'ametz yjotmetzity. ⁹ Nañ jadu'n ndzojcpich co yi tōxyjāydijc huen yhuīt yxojx yajtungixy nej ypadyii, huidibi quipxpaady ajcxy paatip. Huen yhuīt yxojx pidaaccixy nej tōxyjāydijc huidib tudāgyip. Huen ycōhuay cūdigy caaxigy nej ypadyii, ca' ymīgūgtijc huinnaxtugipy mīd yhuīt yxojx, ca' nayxójxigixy mīd oori, mīd perla, e mīd tijaty ooy choohuity. ¹⁰ Ca' huaad tōxyjāydijc ñaygōmāyigixy mīd yhuīt yxojx, huen janch yajcōmaygixy mīd y'oyjāy'ajtn, jadu'n nej je jāy ajcxy tungixy huidibi ti ñaygīyējcgixy cixyjtot huinijot ma Dios. ¹¹ Co jāy ajcxy yaj'ixpicxy Dios y'ayuc ma je naymujctac, huen tōxyjāydijc ajcxy amoyñi amidoo'ijtcixy mīd yungnaxy yjot yhuinma'ñ. ¹² Yi tōxyjāydijc ca'p niducyich yaj'ixpigipy jāy ajcxy ma je naymujctac. E ni ca' ypadyii nicxy yēydijc ane'my. Huen ajcxy amoñi y'ity. ¹³ Dios jayijp yajcojy Adán, jac'axam Eva, paady ycopicy yi yēydijctijc huen ane'my yi tōxyjāydijc. ¹⁴ Adán ca' yajtzu'ijxy. Eva yajtzu'ijx, je' ca' Dios capxymidoy. ¹⁵ Paady yi tōxyjāydijc ca' ypadyii nicxy nigohuajc'aty yi mibijcpidijc. Dios jotcuje ñayjihuiyii mīd co jēyi y'ung'ijxcixy, etz yajmij'ajtcixy Dios, etz tzojctaaygixy ymīgūgtijc, etz huen ajcxy cuydungixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz huen tudāgy jāy'ajtcixy mīd oyjot oyhuinma'ñ.

3

Nej jēbi ytungixy huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp

1 Tiy'ajt jada nej jäy ymınaangixy. Pen ji pin najt-zogiy nigohuajc'adañ yi mibijcpidijc tüg yi' oybi anajty ytu-namyb. 2 Pin nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc ooy ycopicyity je' jadu'n naydijib huidibi ca' ti tundigoy, huidibi tüg töxyjäy müd ca'p ycanaagity, huidibi huijycujc jäy'ajtp, huidibi müd oybi yhuinma'ñ etz tudägypi yhuinma'ñ, huidibi oyjäy'ajtin tumb, huidibi jajtp nej jäy ajcxy yaj'ixpigipy. 3 Pin nigohuajc'ajtp chojcpy tüg jäy huidibi ca' y'amügity, huidibi ca' yhuindzipity, huidibi yajtumb mecxtujcin, huidibi ca' chip-capxy y'ahua'ngapxy, huidibi ca' ti adzocy. 4 Pin nigohuajc'ajtp chojcpy tüg jäy huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjin ytijc, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy yxeemy. 5 Pen ca' jaty nej y'ung y'anäg migapx ane'mip ma yjin ytijc, ¿nej oc'ane'mañ yi mibijcpidijc? 6 Nañ ca'p yjējity huidibi namni mibicy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Ycadimjegyity nicxy ooy amij agix ñayjihuiyii, e nicxy camadägy je ane'min, e yjadipy jadu'n nej Satanás yajty co jibic tumb ñayyajhui'mi müd Dios. 7 Chojcpy tüg jäy huidibi nidüg'óciy je mayjäy oy iixip. Pen ca' yjadu'nity nicxy pin yxiyii, e chi jada anajty je mujcu' ti ymimadägyii co jäy jibic ñigapxiyb.

Yi mutz tungmüd nañ chojcpy huidibi oyjot oyhuinma'ñ müd

8 Yi mutz tungmüd huidibi yajpat ma mibijcpidijc chojcpy jäy tudägypi, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi ca' jäy'aty aguejtmiñ aguejtxipy, huidibi ca' y'amügity, huidibi ca' y'adzocy ca' y'ameeñity. 9 Huen naybidáacigixy cixyjot huinjot ma je tiy'ajt janchypi. Je tiy'ajt huidibi je mayjäy ca' huinjihuiy. Je tiy'ajt huidibi ich ajt nmibijcim. Je' chojcpy pinjaty huidibi ca' ti jibicpi jot'adyii huinma'ñ'adyii. 10 Pinjaty mutztung yajnicxamb, jayijp jot'ix huinma'ñ'ix pen tudägy yhuinma'ñ. Huin'it jēbi mdungmöy. 11 Yi mutz tungmüdpi ytöxyijc chojcpy co huen tudägy jäy'aty, huidibi ca' ñigapx ñi'ojy ymigüg, huidibi nicy xeemy jäy'ajtp, huidibi cuydun-daayb tüg'óciy. 12 Yi jäy huidibi mutztung yajnicxamb chojcpy tüg jäy huidibi picy chinaayb, huidibi ca'p müdity metz o tugüg töxyjäy, huidibi y'ung y'anäg yajtzinaayb nicy xeemy, huidibi tiydudägy tzinaayb ma yjin ytijc. 13 Yi mutz tungmüdpi huidibi yajxon ytung cuydungixy, cōmay yi' ajcxy idipy ma mibijcpidijc. Nañ nigē ajcxy ixpijcidich Cristo y'ayuc.

Dios mijhuinma'ñ tuun müd ich ajt ycipi

14 Jada necy ich miich nyajniguejxyp. Njijp'ijxypich co tzojc nnicxa'ñich jim ma miich. 15 Pen ca' y'oyiy nej tzojc nnicxibich ma miich, ti yam nyajnijayiy je janchypi. Müd jada necy huaad jēbi nidüg nidüg mibijcpi yjäy'ajtigixy ma yi mibijcpidijc huidibi mijpidacp Dios juugypi, je Dios huidibi huijtz'ijtaayb

etz cohuandaayb je tiy'ajt janchypi. ¹⁶ Janch tiy'ajt jada co mij yi' yi Dios y'ayuc ytiy'ajt huídibi ti xyajnejhuüiyim, je huídibi jecy'ajty ca' pin nejhuüy. Je tiy'ajt huídibi xyajnejhuüiyim co quexy y'ung ya naaxhuiñ.

Dios y'ung hue' je' yaj'ijxy miid ñinïcx. Tudägy nayguëxici miid Dios yjihuiñ ymic'ajt. Je Dios y'ángeles ajcxy ti ixyii. Ti jajnigapxy jajnimiydägy Dios y'ung ma huídibi ca' yjudiojäyity nañ ti jäy yajmij'ajtcixy Dios y'ung ya naaxhuiñybi. E ti ycöbigyüi tzajpjoty ma yi oybi it.

4

Mayjäy ixmadzañ yi Dios ytiy'ajt

¹ Yi Espiritu Santo minaan co anajty je xi tiempo ycixa'ñ, mayjäy ixmadzaangixy yi Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaaccixy anajty jäy ajcxy y'ayuc huídibi yi huin'imbibi etz ca'oybi ytiy'ajt miid. ² Jada jäy ajcxy miid anii anajty naybidáacigixy nej ytudägyity, e ca' anajty yjanchity. Ca' ajcxy nej ñayjihuiyüi co ajcxy ytigüy anidaacpi. Ti jadu'n yhuinmañypidaaccixy janch mic. ³ Yi' ajcxy ymina'ñ co ca' huaad jäy ypijccixy, etz ca' huaad caaygixy nijëjity caayin uucin. Yi caayin uucin Dios yi' ti conucxy jigix jëbi jäy ajcxy huídibi mibijccixy etz huinjihuüygixy je tiy'ajt, jëbi yajnajxcixy Dioscojuyip ma Dios etz cöbigipy ajcxy agujc jotcuyc je caayin uucin. ⁴ Tüg'óciy huídibi Dios ti yaj'oyiy, oy yi'. Ca' huaad pin ymina'ñ co ca' y'oyity. Agujc jotcuyc ngöbijcim, jëyi nyajnajxim Dioscojuyip ma yi'. ⁵ Dios ymina'ñ co huen huídibi caayin huídibi uucin ooy y'oy yi'. Jëyi co nyajnajxim Dioscojuyip, e huin'it Dios conuucxy je caayin uucin.

Ca' ajcxy mmijpidägy yi nigoobi'ayucity

⁶ Pen miich ajcxy jada ayuc jada tiy'ajt myajnimaaayb yi migügtijc, oy anajty mduñ ma Cristo ytung. Co jadu'n myaj'ixpicy Dios y'ayuc janch cixyjot huinijot, chi anajty myajyeegy yi mmibijcin. Ca' mjäydigoyipy yi oybi ayuc huídibi nyajnimaaayb, huídibi ayuc mbanicxyp mbayöyp. ⁷ Ca' mmijpidägy yi nigoobi'ayucity huídibi ca' choobaady ma Dios. Panicxi' payöyi' Dios ytiy'ajt. ⁸ Jac'oy co n'ixpijcm Dios y'ayuc, ca'ydi co ninïcx ymic'ajt nbaatim. Co yajyujctäy jäy ñinïcx, chi ñinïcx ymic'ajt paady jëyi. Co n'ixpijcm nguyduunim Dios ytiy'ajt, chi tiy'ajt nbaatim nej ya naaxhuiñ ndzinaayim, etz nañ jadu'n nbaatim jadüg jugy'ajtin ma Jesús co anajty n'o'cim. ⁹ Jada tiy'ajt huídibi ti nyajnimäy, janch tudägy jada, jëbi ngöbijctaayim, e nidüg nidüg jëbi mibijccixy. ¹⁰ Paady nduunim n'ayoohuim oy pin xycaxaanim. Njijp'ijxim co

je Dios huidibi jugy'ijtp xyajnidzögaanim n'alma. Jëyi yajnidzögipy ajcxy y'alma huidibi mijpidaacip Dios y'ayuc.

¹¹ Yajnama' yi migügtijc huen cuydundaaygixy jada ayuc. Yaj'ixpic jada tiy'ajt. ¹² Huen jäy ajcxy m'ayuc xymijpidaaci, oy miich mutz anäcinity. Myegipy iixpejt ma migügtijc nej jëb huaad ycapxcixy ymiydaaccixy, nej jëb huaad ytungixy, jadu'n nej jëb huaad oyjäy'ajtin tungixy, jadu'n nej jëb huaad mibijcin yajtungixy ma Dios, jadu'n nej jëb huaad huädz yhuinma'ñ miid'ajtcixy. Co jadu'n mdunipy, huin'it ajcxy mijpidägipy miich m'ayuc. ¹³ Mabaad iich anajty nicxy ma miich, capx Dios ñecy ma yi naymujctac, capxhuäcx etz yaj'ixpic yi tiy'ajt. ¹⁴ Yajtun yi huij'ajt cujc'ajt huidibi Dios xymoy je taabi je mibijcpidijc mijtungmiidpi xycinixajy, e xy'ayucmoy xymic'ajtmoy ajcxy miid je Espiritu Santo ymic'ajt.

¹⁵ Naybidägi yajcopijc tüg'óciy huidibi ti nyajnimäy, e niguëxigipy mayjäyduum co ti yajxon m'ixpicy je tiy'ajt. ¹⁶ Nayguend'adii miich ooy ci'm, nañ jadu'n naygüend'adii ma yi Dios ytiy'ajt, ca' m'ixmach Dios y'ayuc. Co miich jada mdunipy ci'm anajty nayyajnidzögyii, nañ jadu'n anajty myajnidzooccixy huidibi anajty ajcxy amidoo'ijtp miich m'ayuc.

5

Nej jëbi huaad migügtijc m'ihuijipy mgapxhuijipy

¹ Ca'p huinjijp m'ojip mij'anäctijc. Oy'amy ihuijcixy capxhuijcixy jadu'n nej jihuiy mdeedy'adyii. Nañ jadu'n yi yujcyecytijc ihuijcixy capxhuijcixy oy'amy jadu'n nej jihuiy mgi'mjuugy mgi'mmigüg. ² Yi mij'anäctijc ajcxy töxyjäybi nañ jadu'n oy'amy m'ihuijcixy capxhuijcixy, jadu'n nej jihuiy yi' ajcxy mdaj'adyii mdzitz'adyii. Yi töxy'anäctijc ajcxy mutz'anäcnip miid'ijtcixy miid tudägyi mjot mhuinma'ñ.

³ Huen yi mibijcpidijc ajcxy yajmij'adipy etz pubedipy yi töxyjäydijc ajcxy co'ögypí, huidibi janch ni ypin ycaca'ty. ⁴ Pen jim töxyjäydijc co'ögpyi huidibi miid y'ung etz y'oc'ung, huen ajcxy jaty nej ytaj ñambiid yajmij'adipy, huen oybi yajhuimbidity miid ytaj etz ñambiid. Com yi jadu'mbi huinma'ñ Dios yjäygidacpy. ⁵ Je töxyjäy co'ögypí ca'p pin tim miidity, yi' yjijp'ijxyp co Dios ypubediiyb etz Dios ymibijctzooyb y'ojadajtpy jabom jabom xim tzuum. ⁶ Je co'ögy töxyjäy huidibi tzinaayb miid mayñax xondaacin, jadu'n Dios yajnaxyii jadu'n nej jihuiy y'ögity ytigoyity. ⁷ Yajnama' ajcxy huen cuydungixy Dios ytiy'ajt, jigix ca' jibic ajcxy yajnigapxy. ⁸ Pen ji pin huidibi yajmij'ajtp Dios, e ca' pubeda'ñ y'amigüg, pen ca' y'ung ytöxyijc yajxon icy may'aty, ca' yi' cuyduni Dios y'ayuc

ytii'ajt. Nigi anajty yjibicity nej ti y'idich ca'ydi jadu'n nej huidibi ca' ymibicy.

9-10 Yi töxyjäy co'ögypi ajcxy tiibi ytugi'px jimijtiy, jëbi mgojayiiy yxii ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Yi mibijcpidijc ypubedamyb pen tüg ñäy anajty müddzinäy, pen oyjot oyhuinma'ñ ymüid, pen ti y'ung yajxon yajyeegy, pen ti migügtijc mi'oyjäy'aty, pen ti may'ajt tuñ müd Dios yjäy, pen ti pa'ayooy huidibi ayooob huidibi jottigooyb, pen ti yajtüyöy yajxon nej ytii'ajtity.

11 Yi co'ögy töxyjäy mutz'anäcnibi ca' mgojayiiyipy yxii ma yi lista huidibi yi mibijcpidijc ypubedamyb. Pen capxytumb co tuna'ñ müd Cristo ycixpi tijaty tung ma naymujctac, ycajcyity co je oybi anajty yam y'octumyby, chi nijot'ajtni ypiigaani, chi ytung ixmajtznip. 12 Co yi mibijcpidijc ajcxy ca' jäygidaaci yi' ytung, chi jibic ñayjihuiiyii co ca' cuyduñ y'ayuc nej ti ycapxytuñ müd yi Cristo Jesús. 13 Jadügnax ca' ytung yajcopicy, jëyi yhuidijtni jayjin jaydijc, e ca' yi'yity, nañ jadu'n ymigüg nigapxni ni'ojiiyñi, capxni miydaacni huidibi ca' y'oyity. 14 Ndzojcpyich co yi töxyjäy co'ögy mutz'anäcnibi huen pijccixy, huen tzinaaygixy jugy'ajtcixy yajxon, huen ung'ijxcixy anäc'ijxcixy, huen yajxon cuend'ajtcixy yjin ytijc, jigix ca' ajcxy nihuambediyyb ni'ojihuuyb huidibi ca' Dios y'ayuc ixaani midohuaani. 15 Nijëjity töxyjäy ajcxy co'ögypi ti ixmajtzcixni Dios y'ayuc ytii'ajt, e ti ajcxy jijptigiyyigixni yi mujcu' yhuinma'ñ.

16 Pen ji mibijcpidijc yëydijcpi o töxyjäybi müdity y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, yi' je' paatip ixipy may'adipy je y'ajuugy y'amigüg co'ögypi, e ca' yaj'idipy ma yi mibijcpidijc nigixp. E jadu'n je' huaad je mibijcpidijc ajcxy pubejtcixy co'ögypi ca'p ti tim müdity.

17 Yi' ajcxy huidibi nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc huidibi yajxon tumb capxpaady y'idipy. Nigi ajcxy capxpaady y'idipy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip etz yaj'ixpicy. 18 Jadu'n yjaybetyity ma Dios y'ayuc: "Ca' huaad huajyuub y'ajen nbidaacim ma yam ten moody trigo müy co yajpajc'ada'ñ yi trigo tiim." Nañ jadu'n jadüg'it yjaybetyity: "Yi huidibi tumb paatip yi' ymuju'ñ." Jadu'n jada ayuc yhuimbizimy: Yi' huidibi yaj'ixpijcp Dios y'ayuc paatip huen yajmujuy.

19-20 Ca' mic'amy mdiydunipy pin tungmüdpí ma yi mibijcpidijc pen tügpajc huidibi xihiip. Ca' mdiydunipy pin tungmüdpí ixti cooni metz o tugig testigo yquëxigipy pen janch ti ytundigooy. Pen ytundigooy yi huidibi nigohuajc'ajtp, capxidzim mayjäydumb jigix jacjadyii chigi'ñ pijccixipy. 21 Jada tiy'ajt miich nyajniimaayb, Dios Cristo Jesús etz yi' y'angeles ajcxy huidibi Dios ti huin'ijxcixy ñidiy'ajt'ajtcixy co

yjanchity jada ayuc. Co mbanicxip jada tiy'ajt, ca' huin'ixpety mdıydunip mdzaachytunip mibijcpıdıjc. ²² Ca' mic'amy mgınıxajipy co myajtungbiga'nip jäy huidibi ca' m'ixy'adyii. Ycajeyity ypocytunıpy, e tı'cıy mbocycähuaangixy miich miid yi'. Miich nayguend'adıi jigix ca' mbocycähuiipy.

²³ Miich Timoteo, pen pijcp mjot, tzoy'adıi hueen vino, com jac'oy yi' ca'ydi co m'ügıpy huädz niı.

²⁴ Jadyii jäy huidibi jıbic-huinma'nı miid yajnejhuıhuıpy yi' ajcxy yjıbic-huinma'nı ma anajty ca'ni yajtiydingixy. Jacjadyii jäy ca' yajnejhuıy yjıbic-huinma'nı ixtı cooni yajtiydingixy.

²⁵ Nañ jadu'n jadyii jäy yajnejhuıhuıp co oyjäy'ajtin anajty ti tungixy, jacjadyii jäy ca' mic'amy yajnejhuıhuıpy co oyjäy'ajtin ti tungixy. Yi oyjäy'ajtin ca'p yi' yhuı'mıpy coyüch.

6

¹ Tüg'ócıy tumbıdıjc huidibi ajcxy mibijcp huidibi ajcxy ijtp cojuıyı codoogıy, huen yajxon yajmıj'ajtcıxy yhuındzın. Pen ca' jadu'n tungixy, chi je huıngjäydıjc jıbic nigapxaanı ni'ojıhuaanı yi Dios etz yi' ytiy'ajt. ² Pen yi tumbı miid yhuındzın huidibi yajmıj'ajtp Dios, ca' y'oyıty co nıxıgıpy yajxıgıpy yhuındzın. Huen ajcxy nıgı yajxon yajmıj'ajtcıxy, com hue' je' Dios yjäy. Yi huidibi nihuındzın'ajt ypadamyb je oybi huidibi je' ytumbı ytung'ajtpy. Jada tiy'ajt yaj'ixpic etz capxhuäcx.

Jotcujc'ajtin nbaatım ma Dios ytiy'ajt

³⁻⁴ Pen ji pın huıngbi tiy'ajt yaj'ixpıcy huidibi ca' ñaybadyii miid je Huındzın Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, e ni ycanaybadyii miid je tiy'ajt huidibi ñch ajt nmıjpıdaacım, hue' jada nej tüg jäy huidibi amıj agıxıp huidibi ca' ni ti nejhuıy. Chachnijot'aty tzip capx, e jadu'n yhuımbıdzımy jada tzip capxy co mıgüg ca' yaj'oy'ixy, chi ñaymıdzıptzoongixy nihuıambejtcıxy etz jıbic nigapxcıxy ymıgügıtcıy. ⁵ Yi jadu'mbi jäy huidibi ca' mıjıpıdıgy Dios ytiy'ajt cojpy ymacxpy tzip capxy huidibi ca' ycıxy ytigoy. Yhuınma'ñydıgoy ajcxy, ca' huınjıhuııygıxy tiy'ajt. Hue' ajcxy yaj'ixpıcy Dios y'ayuc miid co ycomeeñ'adaangixy. Puhuäctıut miich jadu'mbi jäy ajcxy. ⁶ Co Dios y'ayuc ytiy'ajt nguydunım, huın'ıt jotcujc ndzınaayım, etz nbaatım oy'ajt mıjıpı. ⁷ Ni ti ñch ajt ya naaxhuıñ ca' ti nmımiınım co nma'xung'ajtım, nañ ni ti ngamıncıxım co n'o'cim. ⁸ Pen nmıd'ajtım caayın uucın huit tucxy, jėbi njotcujc'ajtım miid yi'yi. ⁹ Je' ajcxy huidibi ooy nijot'aty comeeñ'adıi, hue' je' ajcxy jıbic tumbı ajcxy ycähua'nı. Je' ajcxy chachtunamyb huidibi ca' oyhuınma'ñıty, huidibi nayjotmayduunıp. Ayo'n ajcxy ypadamyb, tıgoyamb ajcxy y'alma. ¹⁰ Yi meeñy'adzojcin yi' je' yi' jıbic-huinma'nı cop'ajtıp.

Miid yi meeñy'adzojcin may yi jäy huidibi jäydiyogoy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy nayjotmayduunip.

Timoteo, tiydudägy mdzinähuiipy miich

¹¹ Timoteo, Dios yjäy, cöguëg yi jäy huidibi miid yi jadu'mbi jibic-huinma'ñ. Tiydudägy mdzinähuiipy, cuyduni Dios y'ayuc ycötujcin, mijpidäg Dios y'ayuc ytiy'ajt, tun ojjäy'ajtin, mihuindina' yi tung, miid'at mjot mhuinma'ñ yung naxy. ¹² Mic mjot mhuinma'ñ pidäg ma Dios ytiy'ajt, ca' mjotmetzcüy. Tun jadu'n nej jäy huidibi nayboyicquixigixy naymic'ixigixy. Nijot'at cixyjot huinjot yi jugy'ajtin huidibi m'alma ypadamyb ma Dios. Dios xyajni bicy jigix mgapxhuäcxip jada tiy'ajt. Ti miich mgapxypidzimy nej mmibicy mayjäyjoty. ¹³ Dios je huidibi yajjugy'ajttaayb tüg'óciy, yi' nidiy'ajt'aty co ooy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajni maayb. Nañ jadu'n je Cristo Jesús je huidibi tiy'ajt capxypidzim ma Poncio Pilato ñidiy'ajt'ajt co oy ycopicyity jada ayuc jadu'n nej cham nyajni maayb. ¹⁴ Copicy cuydun jada ayuc ane'min. Huädz mguydundähuiipy, huädz myaj'ixpigipy je tiy'ajt jigix ca' pin jibic ni'ojihuiipy Dios ytiy'ajt. Jadu'n mdunipy ixti cooni ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ñayguëxigüiyb ya naaxhuiñ jadüg'oc. ¹⁵ Dios yajni guëxigamyb Cristo Jesús mina anajty je tiempo yhuaad'aty. Dios je' je mij'ane'mbi, je mijpi rey, etz je mijpi huindzin. Yi' je' je Huindzin Dios huidibi ane'mdaayb. ¹⁶ Yi' je' tügpajc je jugy'ajt cop ymiid. Yi' ijtp ma je tücxin je jain huidibi ca' pin huaad ninej mihuingoñ. Janch ni tüg jäy ti ca' ixy, e ni ca' ixa'ñ. Yi' je' cömay'idipy etz yi' ane'mdaayb tüg'óciy. Amén. Jadu'n jada.

¹⁷ Yi' comeeñydijc huidibi jadachambi tiempo tzinaayb jugy'ajt, nima' miich yi' ajcxy co ca' huaad amij agix ñayjihuiyigixy, ni ca' ñigi adzojccixy anaxy yi meeñ huidibi jadu'ñyi tigoydaayb. Huen ajcxy mijpidägy yi Dios huidibi xymooyim tüg'óciy mijmay mijcajee jigix njotcujc'ajtim. ¹⁸ Huen yi comeeñydijc oybi tungixy, jigix ajcxy cömay ypidzimipy co ojjäy'ajtin tungixy. Huen ajcxy pa'ayoogixy ymigügtijc huidibi ca' ti miidity miid oyjot oyhuinma'ñ. ¹⁹ Co ajcxy jadu'n tungixpy, chi padaangixy je oybi huidibi miimb gidaacp. Ypadamyb ajcxy je jugy'ajtin huinixibi.

Timoteo, mijpidäg jada tiy'ajt

²⁰ Timoteo, mijpidäg jada ixpijcin huidibi ti myajni bicy'aty. Ca' mmijpidägipy yi nigoobi y'ayucity, yi huidibi ca' Dios huindzigüy. Ca' mmijpidägipy yi jäy huidibi ajcxy naybidaacip jadu'n nej jihuiy ooy ycohuinma'ñity, e ca' yjanchity, huidibi midzip'ajtp Dios ytiy'ajt. ²¹ Jadu'n nej nije' ajcxy panixcixy jada ca'pi ytiy'ajtiny, e jadu'ñi ñitigoy.

Huen Dios je oy'ajtín tuñ miid miich. Amén. Jadu'n jada.

2 TIMOTEO

Yi Mimetzpi Necy Huidibi San Pablo Yajnigüeix Timoteo

¹ Ich Pablo, Dios ti xyajñibicyich huen Cristo Jesús xy'apóstol'adyiijich. Yi' ti xyquexyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxibich. Dios ti yajhuinhuaniiygixy yi jäy co pin mijpidägy Cristo Jesús yajjugypigipy co anajty ti y'ögy. ² Ooy ich miich ndzocy njihuüy nej ngi'm'ung'adyii. Dios Teedy etz ich ajt nHuindzin Cristo Jesús huen tuñ oy'ajt may'ajt müd miich, huen xypa'ayooy, huen xyyajjotcugiy.

Pablo jotcuyc co Timoteo ti mijpidägy Dios y'ayuc

³ Nyajnajxypich Dioscojuyip ma Dios co miich ti mmijpidäg yi' y'ayuc. Nmibijctzooybich Dios müd miich ycixpi jabom jabom xim tzuum. Janch cixyjot huinjot nyajmij'atyich Dios, paady ooy oy nayjihuiijich. Nañ jadu'n n'ap ndeedy jecy'ajty janch cixyjot janch huinjot yajmij'ajty Dios. ⁴ Ooy miich nicxy njaco'ixihuañ jigix njotcugihuibich. Ooy njajämejtzcodyiijich nej miich mjiiy myaax müd ich ycixpi je taabi jim ndzooñich. ⁵ Njämejtzpich jadu'n nej miich mmijpidägy yi Dios janch cixyjot huinjot co xymüd'ityich. Nañ njämejtzpich co jayijp mnambiid Loida etz yi mdaj Eunice mijpidacy Dios janch cixyjot huinjot. Minambich co chambaad miich mmijpidägy Dios janch cixyjot huinjot.

⁶ Jada nyajjämejtzcootpy: Nijot'at yi mic'ajtin huidibi Dios ti xymöy, je taab anajty Dios ytung mnimadzaani co ngi'nixajy, jigix Dios ytung jacyajxon mduunipy. ⁷ Dios ca' xya-jhuindzigy'aty, hue' xyajjotmic'ajtp. Müd Dios ymic'ajt jëb mnaychöjciigixy mnayjihuiiyigixy, jëb oyjot oyhuinmañ myajtuungixy. ⁸ Paady ca' mmidzöyduniiyb ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt. E nañ ca' xymidzöyduniiybich co ti nbujxtijc iñäyich müd ich ajt nHuindzin Cristo Jesús ytiy'ajt ycixpi. Mecxtuc yi ayo'n yi tzaachypi huidibi myajnajxpy co mgapxhuäcxy yi Cristo Jesús ytiy'ajt. Dios xyajjotmicpigipy. ⁹ Canan paady ti xyajñidzoocim n'alma co ajt ndzach'oyjäyity. Com Dios jadu'n ti yajnihuinmayiy tunañ oy'ajtin müd ich ajt ycixpi co quejxy Cristo Jesús ya naaxhuiñ. Dios jayijp ti huinmay co quexañ je Cristo Jesús ca'ni anajty pin ya naaxhuiñ. ¹⁰ Dios ti cham jada oy'ajtin yajnigüexigy co yaj'ijxy ya naaxhuiñ ich ajt nnihuambi nyajñidzoocpi, je Cristo Jesús, huidibi ti yajcödigooy yi o'cin. E ti yajnejhuüy yi jäy müd yi' ytiy'ajt nej jëb huaad ndzinaayim huinixi ma yi Dios y'it oybi.

11 Dios ti xyajñibicyich co y'ayuc ngapxhuäcxich, etz xy'apóstol'adyijich jigix nyaj'ixpigipyich yi huidibi ajcxy ca' yjudíoñyity. 12 Paady ycixpi tzaachypi nbaadyich. Per ca' ndzo'yduñich, com iich nejhuiyb pin nmijpidacpyich, nejhuiybich co yi' ymüid cötujcin etz mic'ajt jëb xycuend'adipyich, ixti huin'it xi minaa Cristo Jesús tiyduna'ñ yi naaxhuiñyây.

13 Mijpidäg je tiy'ajt tiydudägyipi huidibi ti nyaj'ixpicy, jada je' tiy'ajt iixpejt nej jëb mbanicxy mbayöy. Yajmij'at Cristo Jesús, ca' m'ixmajtzi yi' ytiy'ajt, mdunipy oyjây'ajtin jadu'n nej yi' tzocy. 14 Mihuindina' yi oybi ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Huen je Espíritu Santo huidibi miich müid jotjoty huinma'ñyoty xypubedipy xypudigihuipy.

15 Ti jada' mnejhuïy co tüg'óciy yi mibijcpidijc jim Asia naaxjot ti ixmach je tiy'ajt jadu'n nej ti nyaj'ixpicyich. Yi Figelo etz Hermógenes etz jacjadyii jadu'n ajcxy ti y'adütcixy. 16 Yi Huindzin Jesús yi' pa'ayoohuipy yi Onesífero yjuogy ymigüg, com ooy iich mij xypa'ayooyich etz xypubejtyich, ca' xymidzo'ydunyijich co nmach'iñâyich. 17 Co Onesífero oya'ty ya Roma, chi mictägy xy'ixtaayich cooni xypatyich. 18 Huen yi Huindzin Dios ypa'ayoohuïgy Onesífero co anajty Cristo Jesús tiyduna'ñ naaxhuiñyây. Huädz miich mnejhuïy nej yi Onesífero xypubejtyich jim Efeso.

2

Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy müid miich Timoteo

1 Miich Timoteo, jadu'n njihuïy nej ngi'm'ung ngi'm'anäg. Huen Cristo Jesús may'ajt tunipy ma miich, huen xyajjotmicpigipy. 2 Miich ti mmidoy may'ayuc tiy'ajt huidibi ti nyaj'ixpicy. Jada ayuc mayjây midoy e jëb ajcxy nidiy'ajt'ajtcixy. Jada tiy'ajt miich mgapxnaxipy mgapxhuäcxipy ma jacjadyii yëydijctijc huidibi oyhuinma'ñ ymüid, jigix yi' ajcxy nañ jadu'n capxnaxipy ma jacjadyii jây.

3 Miich mimadäg yi ayo'n yi tzaachypi huidibi mminajxyp myajnajxyp, jadu'n nej tüg Cristo Jesús ysoldado huidibi oy tumb. 4 Yi soldado huidibi soldad'ajtp ca' huaad huingbi tung nicxy tuñ, jigix je' yjotcujc'adipy pin anajty ti ypidägyii soldado, nañ jadu'n miich adügjijp Dios ytung mdunipy. 5 Pin jây nayboy'quipxip ca' yi' premio pada'ñ, oy ti yjamadägy, pen ca' cuyduñ yi tiy'ajt. Nañ tzocy co miich mguydunipy yi tiy'ajt. 6 Je jây huidibi tumb ma ycam ytu' je' jayijp huidib huen yajpidigy yi ujtztim huidibi ti y'ity. Nañ jadu'n miich co Dios ytung mduunip mbaadip yi oy'ajtin. 7 Yajxon mhuinmayipy huidibi nyajñimaayb, yi Huindzin Cristo Jesús xyajnejhuïydähuipy tüg'óciy je' ytiy'ajt.

⁸ Jäymetz jadu'n nej Jesucristo, yí David y'ap y'oc, y'o'cy, chi Dios yajjugypijcy jadügtecy. Jada je' je ayuc tıy'ajt oybi huıdıbı nnaıtzcapxııybıch. ⁹ Mııd yı' ycıxpi n'ayooyıch etz tzaachypı nyajnajxyıch. Nbujxtıjc ıñäyıch jadu'n nej jıhuıy njıbcjäyıch. Oy njapujxtıjc ıñäyıch ca' ñejıty, Dios y'ayuc ca' yı' mach y'ıty, yajcapxhuäcx'adıtzp nıgı. ¹⁰ Paady ıch tüg'ócıy jada tzaachypı ngöbıjctäy nmecxtujctäy, jıgıx jėbi je jäy ajcxy huıdıbı Dios tı yhuın'ıjxıgıxy chınähuıpy ajcxy huınıxıı ma yı' y'ıt oybi, Cristo Jesús yajnidzögııb yı' ajcxy y'alma.

¹¹ Tıy'ajt jada ayuc:

Pen tı ıch ajt n'o'cim mııd Cristo ycıxpi, yı' mııd ndzınaayım tzejpjoty.

¹² Pen nyajnajxım tzaachypı ayo'n mııd Jesús ycıxpi, nañ quıpxyı mııd yı' n'ane'maanım. Pen ca' ya Jesús y'ayuc ngöbıjcm, nañ ca' jııb tzejpjoty xycöbıgaanım.

¹³ Oy ıch ajt nyajmıj'ajtm Cristo Jesús o ngayajmıj'ajtm, Dios ycuydundaayb yı' y'ayuc. Com ca' huaad ycı'm ayuc yajxıgy.

Naybıdägıı cıxyjot huınıjot ma Dios ytıy'ajt

¹⁴ Yajjäymeıtzcood yı' mıbıjcpıdıjc jada tıy'ajt huıdıbı tı nyajnimäy. Nıma' je jäy ajcxy co je Huındzın Dios ca' oy'ıxy tzip capxy ayuc huıdıbı ca' choobaady. Mııd yı' tzip capxy ca' nı tı oybi nbaatım, jėyı yajhuınma'ñyđıgoy huıdıbı amıdoo'ıjtp. ¹⁵ Naybıdägıı cıxyjot huınıjot ma Dios y'ayuc ytıy'ajt, nej jėb huaad cömay mbıdzımy ma Dios, jadu'n nej Dios ytumbı huıdıbı ca' nı tı mıdzöyduıyıı, huıdıbı Dios y'ayuc ytıy'ajt yajxon yajhuınjıhuıydaayb ymıgügtıjc. ¹⁶ Ca' mgöbıgıpy yı' ayuc huıdıbı ca' ytıy'ajtıty, yı' nıgoob ayuc huıdıbı yajtıyöyp mayjäy ajcxy, yı' tıy'ajt huıdıbı ca' Dios ytıy'ajt'adyıı. ¹⁷ Yı' huıdıbı ajcxy y'ayuc ca' ytıy'ajtıty yajhuınma'ñyđıgooyb ymıgügtıjc. Yı' ajcxy mııd jıbcı ayuc yajhuınma'ñyđıgoy yı' mayjäy ajcxy, jadu'n nej pützpa'm huıdıbı nıncx jıcxp ofıyđägy. Jadu'n nej tı yjaty mııd Hemeneo etz Fileto co ajcxy yhuınma'ñyđıgooy. ¹⁸ Yı' ajcxy anajty Dios y'ayuc cuyduunı, chı oyhuınma'ñyđıgooyıñı. Chı ajcxy ymınáangıxni co je tııbı y'öccıxni, tı ajcxy je' yjugypıcy, e jadu'n ajcxy yajhuınma'ñyđıgoy nıjėjıty jäy. ¹⁹ Huıdıbı Dios tı cojy tı macxy, nımınaxıı ycacıxy ycatıgooy, com yı' ytıy'ajt ıjtp yı' huınıxıı. Tıy'ajt jada co yı' Huındzın Dios y'ıjxcıjpy pınjaty yjäy'ajtpy. Tüg'ócıy pın mıjıpıdacp yı' nHuındzın Jesucristo y'ayuc, huen jıjphuäctüdy yı' jıbcı-huınma'ñ yı' jıbcı-tung.

²⁰ Ma tüg mıj comeeñyđıjc jım oori taası, oori texy, etz oori cuchara, etz tıjaty oyjatypı. Nañ ymııd jım naax taası, naax texy, quıpy cuchara etz jactıjaty ca'p y'oyjatıty. Yajtıuñ yı' oori taası etz oori texy ma tügı caayın uucın oybi. Yajtıuñ

yi naax taasi etz naax texy oyñiminaa. ²¹ Jadu'n yi' pin jäy jibic-huinma'ñ ixmajtzp etz tuñ oyhuinma'ñ, jadu'n yi' nej oori taasi oori texy. Cömay'idip yi' ma yi' Dios. Huädz yi' yjot yhuinma'ñ, jëbi nHuindzin'ajtm Dios yajtunipy ma tüg'óciy oybi tung.

²² Ixmatz miich yi yujcyec'anäg ajcxy yjibic-huinma'ñ. Tudägy mdzinähuipy. Yajmij'ajtcix Dios cixyot huinjot. Mdunipy oyjäy'ajtin. Ixmatz yi' tzip. M'ojadadipy yi' Huindzin Dios miid oyjot oyhuinma'ñ. ²³ Ixmatz yi' nigoobi'ayucity yi' loci huinma'ñ, ca' yi' y'oyity. Mnejhuuyb co yi' nigoobi'ayuucity tzipcojp capxycojp yi'. ²⁴ Yi' Huindzin Dios ca' yi' tzocy co yi' ytumbidijc nicxy tzip capxy yajtzondägy. Hue' janchtiy tzocy huen jäy'ajtcixy yung naxy miid tüg'óciy jäy etz pe'cy y'idipy miid yaj'ixpijcin. Nañ chojcpy co mimecxtugipy ymigügtijc ajcxy. ²⁵ Miich miid yung naxy mjot mhuinma'ñ capxhuij je jäy huidibi midzip'ajtp je tiy'ajt. Ycadimjegyty co Dios ytiy'ajt nijothuimbijtcixipy, e nejhuuygyxyipy je tiy'ajt oybi. ²⁶ Co anajty ajcxy ti ymejtzcixy yhuinma'ñ, chi ajcxy ycöguëgyyb je mujcu' huidibi ajcxy ycapxymidooyb ma anajty ymiid'ajtcixy cijoty etz ycapxymidoogixpy yi' Dios.

3

Jäy jotmay miid y'idaangixy

¹ Miich mnejhuuyb ma je xi' tiempo anajty ycixaani jadaanip ayo'n, je jäy ajcxy jotmay miid y'idaangixy. ² Ji adipy jäy huidibi adzojcp, huidibi amij agix nayjihuiyip, jäy huidibi ameeñ, jäy huidibi ci'm naygömayib, huidibi oyñinej capxtigooyb ma Dios, jäy huidibi ca' capxymidohua'ñ ytaj yteedy, jäy huidibi ni ti ca' jäygidäga'ñ, jäy huidibi ca' yajmay'aty Dios. ³ Co anajty tiempo ycixaani, ji adipy jäy huidibi ca' ymigüg ixa'ñ tzoga'ñ, jäy huidibi ca' pa'ayo'n miidity, jäy huidibi ymigüg nihuambejtp, jäy huidibi oy ahua'nity, jäy huidibi midzip'ajtp yi' oybi. ⁴ Ji adipy jäy huidibi ymigüg agojix midundigooyb, jäy huidibi ytunamyb ti ytunamyb, ca' ajcxy tuñ cuendi capxhuijin, jäy huidibi amij agix nayjihuiyip, huidibi tzachnijot'ajtcixy mayñaxy xondaacin, e ca' cuyduna'ñ Dios ytiy'ajt. ⁵ Ji adipy jäy huidibi naybidáacigixp jadu'n nej jihuüy ajcxy mijpidaaccixp Dios ytiy'ajt e ca' yjanchity. Chi ma ajcxy chinaayin ma ajcxy yjogy'ajtin ñiguëxcp co ca' tiy'ajt yajtuñ. Cöguëg yi' jadu'mbi jäy. ⁶ Ma yi' jadu'mbi jäy ajcxy jim chooñity huidibi coyöyib conaxib ma je töxyjäy huidibi ca' ytudägity, huidibi oy ypocyjäyity, huidibi jibic-huinma'ñ nijot'ajtp. ⁷ Yi' jadu'mbi töxyjäy ajcxy panixp payöyp canaagnax huinma'ñ, e niminaa ajcxy cahuinjihuihuipy yi' Dios ytiy'ajt. ⁸ Jadu'n nej Janes etz

Jambres midziptzooñ je Moisés, yí jadu'mbi yéydijc ajcxy nañ jadu'n midziptzoonip yí tiy'ajt. Jibicjot jibic-huinma'ñ ajcxy ymiid. Ñaybidägiib ajcxy jadu'n nej jihuüy cuydungixy yí tiy'ajt, e ca' cuydungixy. ⁹ Ca' ajcxy mimadägiipy nej huin'ünipy Dios yjäy. Niguëxiğiipy yí ajcxy yjibic-huinma'ñ jadu'n nej Janes etz Jambres yjajty.

Tüg'óciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay

¹⁰ Miich ti mhuinjihuüydäy nej ñch ti nyaj'ixpicy Dios y'ayuc nej njäy'atyich, nej nhuinma'ñ nduuñich, nej Dios nmijpidägyich cixyjot huinijot, nej ñch jäy nmimecxtucyich, nej oyjäy'ajtin nduuñich, nej ti nmihuindinäyich Dios ytung. ¹¹ Miich m'ijxyp mnejhuüyb nej ti nyaj'ixhuidityich nej ti nyajpahuidityich, miich mnejhuüyb je ayo'n je tzaachypi huidibi ti nmínaxych ti nyajnaxych jim Antioquía, jim Iconio, etz jim Listra. Jadu'ñyibaad yí ayo'n tiibi nbaadyich Dios ti xyñihua'ñ ti xycohua'ñich. ¹² Huen pin huidibi yajxon cuydumb Dios ycapxy y'ayuc jadu'n nej Cristo Jesús ti xyyaj'ixpicyich, nañ tim jadu'n ajcxy yaj'ixhuididipy yajpahuididipy. ¹³ Yí jibic jäydijc huidibi naybidáacigixp jadu'n nej jihuüy cuydungixy yí tiy'ajt, e ca' yjanchity, ñigi jibic y'ididzaangixy. Huin'ünaangixy ymigügtijc ajcxy, e ñayhuin'ünánaangixy ci'm.

¹⁴ Miich Timoteo, ixmatz yí jadu'mbi jäy ajcxy etz panicx yí tiibi m'ixpicy, yí tiibi myajñibic'aty. Mnejhuüyb co ñch ti nyaj'ixpicyich je tiy'ajt. ¹⁵ Com miich pi'cni mutzni ti mjaty ti mnejhuüy yí Dios ñecy. Jada necy ti xyajnejhuüy nej huaad mijpidägy yí Cristo Jesús, e ñigi jadu'n jëb huaad yí m'alma nidzoocin paady. ¹⁶ Tüg'óciy Dios ñecy Dios ci'm ti huinma'ñymöy je huidibi jaay. Paady jëbi nyajtuunim co jäy nyajni'ixiyim nyaj'ixpicim. Jëb nyajtuunim co njijpcogapxiyim huidibi ca' ytiy'ajtity, etz co n'ñhuijim ngapxhuijim. Jëb nyajtuunim co nyaj'ixpicim nej jëb huaad tiy'ajt nbanicxim, ¹⁷ jigix yí jäy ajcxy huidibi mijpidacp Dios ytiy'ajt, jëb ni'ixi' y'idipy, tunipy tüg'óciy oybi huinma'ñ oybi tung.

4

¹ Ooy ycopicyity mido'mbic jada ayuc jadu'n nej cham ñch miich nijayiy. Dios etz ñch ajt nHuindzin Cristo Jesús tiy'ajt yejc co copicy jada ayuc. Cristo Jesús ytiydunamyb yí jäy ajcxy juugypi etz yí jäy ajcxy tiibi y'o'ccixy, e chi yajjugypigipy jadüg'oc ajcxy. Yí yajtiydunamb ajcxy co anajty ymiñ ya naaxhuiñ pidäga'ñ y'ane'min. ² Nyajñibijcpy mgapxhuäcxip Dios y'ayuc ytiy'ajt hueñytimyminaajity, oy pin midoohua'ñ o camidoohua'ñ. Copicy co mijpcogapxihiipy huidibi ca' ytiy'ajtity, capxhuij pin yinjaty huenjaty camadacp, ñhuij

capxhuij yi jäy ajcxy müd Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mímecxtuc etz yaj'ixpic yi jäy ajcxy. ³ Minip je xii je tiempo ma jäy ajcxy ca' cöbiga'ni oybi tiy'ajt. Nijëjity müd yci'mdzojcin müd yci'm-huinma'ñ ixtähuij ajcxy yhuindzin huidibi yaj'ixpiüib nej ajcxy jäygidägy, oy ca' ytiy'ajtiy. ⁴ Chi ajcxy anajty jipphuäctúutcixni camidoohuáangixni je Dios y'ayuc ytiy'ajt. Mijpidaacni anajty ajcxy nigi yi nigoobi'ayucity. ⁵ Miich huijy ycuje m'idipy. Mecxtujcta' nej jäy ajcxy xy'ixhuidity xypahuidity. Yajni'ma' jäy ajcxy Dios ytiy'ajt, jëb ajcxy mijpidägipy etz jothuimbidity ajcxy Dios. Yaj'ixpic Dios y'ayuc ytiy'ajt nej ypadyi.

⁶ Jadu'n miich cham njacnimäy, je' co ti yhuaad'ajtni je tiempo minaa ndzinaanich ya naaxhuiñ xyaj'ögaamich jäy, ti nayxoxyiijich naydogyiijich müd Cristo Jesús ycixpi. ⁷ Ti iich ooy mic nmihuindinäy Dios y'ayuccapxhuäcxii ma anajty ypadyi. Ti nyajcixy nyajmayich je tung huidibi anajty xypatpich. Ooy ti nyajmij'atyich Cristo Jesús, ni ca' ti n'ixmajchich yi' y'ayuc ytiy'ajt. ⁸ Cham nijjp'ixxypich co Cristo Jesús je tiydumbi tudägypí xycömayipyich jibby tzajpjoty, müd co tiydudägy ti ndzinäyich ti njugy'atyich.

Pablo pijctzoy may'ajt ma Timoteo co tzojc yminipy ma yi'

⁹ Tun may'ajt tzojc yminipy ma iich. ¹⁰ Yi Demas ti iich yam xycögueecni co yjactzojcpy yi mayñax xondaacin ya naaxhuiñ. Hue' ti ñicxy jim Tesalónica. Crescente nañ hue' ti ñicxni Galacia. Yi Tito ti ñicxy Dalmacia. ¹¹ Jëyi naydügpajc Lucas yam müd iich. Co mminipy, müdminipy Marcos, com ooy ti xychachpubetyich ma Dios ytung. ¹² Yi Tíquico ti nguexyich jim Efeso. ¹³ Je jocxhuit huidibi nyajhui'miyyich jim Troas ma Carpo ytijc miminipy. Nañ jadu'n mimindähuijy je necy. Je' ooy ytimycopicyity yi pergamino necy.

¹⁴ Alejandro je ca'tzpi ti yi' ooy mij xymidundigooyich. Yi nhuindzin'ajtim Dios paatip nej yajmidzogyi. ¹⁵ Naygüend'adii ca' miich yi' mmijyöybedipy, com ooy mic ti jipcogapxiy Dios y'ayuc huidibi iich ajcxy nyaj'ixpijcpy.

¹⁶ Co yi' oga'n xyxiyich ma je mij tungmüdpi, naydüg ayuc nmihuindinaayich. Nipin xycapubejtyich, nigi ajcxy xycögueectaayich. Huen Dios ocmeecxy nej ajcxy ti y'idütcixy. ¹⁷ Ca' y'ocnejity Dios ti xypubetyich ti xypudigiyich. Dios ti xyyajjotmicpicyich, jigix ngapxhuäctähuibich ytiy'ajt ma tüg'óciy jäy. Jëb tüg'óciy jäy huidibi ca' yjudiojäyity huen mido'mbijctaaygixy Dios ytiy'ajt. Dios ti xyñihua'ñich ti xycohua'ñich ma yi' o'cin. ¹⁸ Yi Huindzin Dios yi' xyñihua'ñ xycohua'ñibich ma tüg'óciy jäy huidibi ajcxy jibic-huinma'ñ müd. Yi'xycuend'adipich, ca' ni ti xyjadipyich, cooni anajty

njädyich jii by tzajpjoty ma y'ane'my. ¡Huen Dios cömay idi py janch huini xi huini tiempo!

Pablo y migügtijc capxpoocxin yajni guexy

¹⁹ Yajnax iich ngapxpoocxin ma yi Prisca etz ma Aquila etz ma Onesífero yjuugy ymigüg. ²⁰ Erasto ti je' yhui'my jim Corinto. Je Tróximo com pijcip anajty, iich je' n'ixmajch jim Mileto. ²¹ Tzojc mjatymini py ma ca'ni tiichpy ymiini. Yquejxyp ajcxy capxpoocxin ma miich, je Eubulo, je Pudente, je Lino, je Claudia etz jacjadyii migügtijc.

²² Huen je Huindzin Cristo Jesús xypubedipy xypudigi huipy. Huen Dios tuñ may'ajt miiid miich ajcxy. Amén. Jadu'n ngapxcixyich.

TITO

Yi Neczy Huidibi San Pablo Yajniguejx Tito

¹ Hich Pablo, Dios jada mïd nduuñich, Jesucristo xy'apóstol'ajtpich. Yi' ti xyquexyich ma yi jäy ajcxy huidibi Dios ti yhuin'ixyii, jigix ajcxy mibigipy yi' ytiy'ajt. Nañ nyajnimähuibich nej jëb ajcxy cuyduuni Dios ytiy'ajt. ² Jadu'n nduuñich jigix co anajty y'o'ccixy, chi jadüg'oc yjugyp'jccixipy e tzináaygixipy huinixii. Dios yajhuinhuanüy je jäy ajcxy je jugy'ajtin huinixiibi, ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Jada tiy'ajt jëb nmijpidaacim com Dios ca' yi' y'anüdagy. ³ Jada jugy'ajtin huidibi ijtp huinixii, Dios ti yajnejhuüy je jäy ajcxy cham co je tiempo ti yhuaad'ajtni, mïd yi' y'ayuc huidibi ngapxhuäcxibich. Je Dios huidibi xyajnidzoocim ñch ajt n'alma ti xyajniñicyich co yi' y'ayuc ngapxhuäcxpyich. ⁴ Miich Tito, cham nijayiy jadu'n nej jihuüy nijayiyich ngi'm'ung. Com tú'ciy nmij'ixim nmijpidaacim Dios. Huen Dios ñch ajt nDeedy tzajpjotpy etz Cristo Jesús ñch ajt nihuambi yajtzoocpi tuñ may'ajt oy'ajt mïd miich, huen xypa'ayooy etz xyajjotcujc'adipy.

Myajniñigipy yëdyjç huidibi jëb nigohuajc'aty ymüggtijç

⁵ Paady ñch miich jim Creta ñaaxjot nyajhui'my, jigix mjacyajniñihuipy je müggtijç jadu'n nej ñch ca' ti nyajni'ixiydäyich ajcxy. Tügpi cajp nidüg nidüg myajniñigipy yëdyjçtijç huidibi nigop'adüñ nigohuajc'adüñ yi' mibijcpidijç, jadu'n nej ti nyajnimäy. ⁶ Yi' myajniñigipy yi' huidibi ca' ti tundigoy; huidibi tüg töxyjäy mïd, ca'p ycanaagity; huidibi y'ung ajcxy ca' nijot'aty mayñaax tzinaayin; huidibi y'ung ajcxy ycapxymidooyb. ⁷ Copicy huidibi nigohuajc'adamb yi' mibijcpidijç huen jäy'aty tiydudägy, ca' huaad ti tundigoy; huen yajxon cuend'adipy huidibi Dios yje'ajtpy; jäy huidibi ca' ycöjuuñity; huidibi ca' yhuindzipity; huidibi ca' y'amügity; huidibi ca' chip'ixtäy; huidibi ca' y'adzocy. ⁸ Yi' jëbi myajniñigipy huidibi oyjäy'ajtin tuñ mïd hueñyitimypinity; huidibi ooy y'amügücity; huidibi huijycujc; huidibi tiydudägy yhuinma'ñ; huidibi huindzigüñ Dios; huidibi ci'm yajxon naygüend'ajtip. ⁹ Huen cixyjot huinijot naybidáacigixy ma je ayuc tiy'ajt huidibi ti xpijccixy, jigix jëbi ajcxy jot'amijmöhuiipy jacjadyii jäy ajcxy mïd tiy'ajt janchypi, e capxjotcidägipy ajcxy je pin ajcxy ca' ixa'ñ Dios y'ayuc.

¹⁰ Com ji may judíojäy huidibi ca' ycapxymidoogixy, huidibi niçoobi tijaty ayuc tzachnimiydacp; huidibi ajcxy huin'imb ymüggtijç, jadu'n nej yi' ajcxy huidibi minamb co copicy

tüg'óciy mibijcpi huen yajtiy'ajtiy ymang ajcxy, jadu'n nej judíoajäy tungixy. ¹¹ Copicy co mgapx'adugipy yi' ajcxy huídibi ymigügtijc yajco'iníyib tüg jän tüg tijc; huídibi ajcxy yaj'ixpijcp mujuy; huídibi ca' tiy'ajt yaj'ixpijccixy.

¹² Nidüg yi' ajcxy cohuinma'ñybi nigapxy ymigügtijc ymina'ñ co yi Creta jäy ooy ajcxy y'anijity, ooy ajcxy huinducity, ooy ajcxy ñuuxity, ooy ajcxy ycaaxity. ¹³ Tiy'ajt jadu'n nej jada cohuinma'ñyjäy ymina'ñ. Yaj'oj ajcxy mictägy, huen huinjihuüygixy yajxon Dios y'ayuc. ¹⁴ Ca'p ajcxy mijpidaacipy yi judíoajäy ycostumbre etz ni ca' ajcxy mijpidaaccip yi y'ane'min huídibi jäy ci'm ti nihuinma'ñ'aty, huídibi ajcxy ti jipyoüduutni Dios y'ayuc ytiy'ajt.

¹⁵ Pin jäy huädz yjot yhuinma'ñ müid, oy ti jacuyduñ costumbre, o oy ca' ti cuyduñ, Dios yjäygidacpy yi' co oyjot oyhuinma'ñ müidity. Pin jäy ca' huädz yjot yhuinma'ñ müidity, oy ti jacuyduñ costumbre, Dios ca' jäygidägy yi' com jibic ajcxy yjot yhuinma'ñ müidity, ca' ajcxy nej ñayjihüüygixy. ¹⁶ Yi jadu'mbi jäy hue' ñaybidáacigixy jadu'n nej jihüü nej ooy Dios ytiy'ajt ajcxy mijpidaaci, chi ma huídibi ajcxy ytumyb ji yajniguëxíccixy co ca' ajcxy cuydungixy Dios ytiy'ajt. Dios ca' yi' oy iix ajcxy yhuinma'ñ, ca' ajcxy capxymidoogixy Dios, ca' ajcxy Dios ytung mihuaadity.

2

Nej jëb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy

¹ Miich huädz myaj'ixpigipy yi migügtijc nej jëb huaad cuydungixy Dios ytiy'ajt. ² Miich m'ihuijip mgapxhuijip yi mijjäydijc huen ca' ajcxy y'amügyjäy'adipy; huen huijycujc jäy'ajtcixy; huen müid'ajtcixy oyjot oyhuinma'ñ; huen mijpidaaccixy Dios ytiy'ajt cixyjot huinijot; huen ooyjäy 'ajtin tungixy müid huentimypinjäyity; huen ajcxy mecxtujcin yajtungixy ma yi chinaayin. ³ Nañytimyjadu'n mijjäydijc ajcxy töxyjäybi huen ajcxy jadu'n jäy'ajtcixy nej huídibi ajcxy Dios yajmij'ajtp; ca'p ajcxy ymigügtijc nigapxip ni'oñhuijip, ni ca' ajcxy ñihuambedipy; nañ ni ca' ajcxy y'amügyjäy'adipy; huen ymigügtijc ñhuijcixy capxhuijcixy müid ayuc oybi tudägypi. ⁴⁻⁵ Yi mijjäydijc ajcxy töxyjäybi huen ñhuijcixy capxhuijcixy yi mutz'anäg töxyjäydijc ajcxy nej jëb huaad chinaaygixy yjugy'ajtcixy; nej jëb huaad ytijc ñäy yajmij'ajtcixy; nej jëb huaad tzojccixy jihüüygixy y'ung y'anäg; nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy. Fihuij capxhuij yi töxyjäy mutz'anäcpi co huen tydudägy chinaaygixy, ca' ti jibic-huinma'ñ ajcxy mibidzimipy. Huen ñhuij capxyhuij ajcxy nej jëb huaad yjin ytijc cuend'ajtcixy yajxon; nej jëbi y'amigüg'ajtcixy, nej jëb

huaad capxymidoogixy ñäy. Pen jibic-huinma'ñ anajty ajcxy ytumyb, chi anajty Dios ytiy'ajt yajnigapxy yajni'ojïy.

⁶ Miich Tito, nañ jadu'n jaty ñhuij jaty capxhuij yujcyeepidijc etz anäctijc nej jëb huaad oyjot oyhuinma'ñ yajtungixy, ca' huaad ytundigooygixy ycapxtigooygixy. ⁷ Tito, tiydudägy mdzinähuipy, oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy. Jim yi migügtijc ijxpejt pigipy ma miich, nej jëb huaad ytungixy. Huädz ajcxy myaj'ixpigipy yi tiy'ajt, huijycujc m'idipy. ⁸ Tito, m'ñhuijip mgapxhuijip yi migügtijc mïd oy'ayuc oyhuinma'ñ, jigix co pinjäy jijpcogapxñhuaanip miich m'ayuc, chi tzo'ydu'ñ jihuihua'ñ, e jadu'n ca' jadipy nej jibic xyñigápxcixipy xyñi'ojïygyxipy.

⁹⁻¹⁰ Je tumbidijc huidibi ijtp cojuyïy codoogïy, huen yhuindzin ñmidoogixy capxymidoogixy nej ypadyi. Huen tungixy nej huaad yhuindzin jäygidägy, ca' adzo'nmay yjäy'adipy. Ca' meedzip tijaty yhuindzin yjë'ajtpy, huen yajmij'adipy yajxon yhuindzin, huen yajxon ytung tundaayi. Pen jadu'n ajcxy yhuindzin midungixy yajxon, huin'it cömay y'idipy yi Dios ytiy'ajt, je Dios huidibi xyajniñzoocim ajt n'alma.

¹¹ Cham n'ijxim nnejhuïyim nej Dios may'ajt ti tuñ mïd tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi, co ti yaj'oyïy nej jëb huaad hueñypinity pinjaty mijpidaacip yi' y'ayuc, ypadamyb ajcxy y'alma ñidzoocin co anajty y'o'ccixy. ¹² Dios cham ti xyajnejhuïyim pen tzögamb ñich ajt n'alma, chojcpy co n'ixmajtzim je jibic-huinma'ñ huidibi Dios ca' jäygidägy. Ca' huaad ooy nijot'ajtim yi mayñaxpi tzinaayin ma jadachambi xii tiempo yjacyöy. Copicy ndzinaayim huijycujc etz tudägy, e nguydunim Dios y'ayuc ytiy'ajt. ¹³ Njijp'ijxim mina Jesucristo, je huidibi xy'ane'mdaayim, ymiina'ñ ya naaxhuiñ jadüg'oc mïd ñich ajt ycixpi. Njotcugïyim ñich ajt co n'ijxim ymiin mïd y'oy'ajtin ymic'ajtin, yi Dios huidibi yajniñdzögam ñich ajt n'alma. ¹⁴ Yi Cristo Jesús ti ñayyoxyii ti ñaydoogyii co y'o'cy ma yi cruudz mïd ñich ajt ycixpi. Yi' ti xyjuybidezimim ma anajty yi mujcu' cï'am xymïd'ajtim, co anajty ti nbocytuunim. Yi' ti xyajpocynñhuätztaayim nidüg'óciy, jigix Dios xyjäy'ajtimip mïd huädz jot huädz huinma'ñ, jëb nduunim oyjäy'ajtin cixyjot huinjot.

¹⁵ Tito, jada tiy'ajt migügtijc myajnimaydähuipy. M'ñhuijip mgapxhuijip ajcxy yajxon. Dios ti xymöy cötujcin co m'ojipy pinjaty xycacapxmidoob, jëb ajcxy yi m'ane'min xyajmij'ajtip.

3

Huen mijnicxpejtcixy yi gobierno ytungmïdipi

¹ M'ñhuijip mgapxhuijip yi migügtijc huen capxymidoogixy yi gobierno ytungmïdipi etz cajpäy ytungmïdipi. Huen

capxymidoogixy jadu'n nej y'ane'myii ajcxy. Huen tungixy huidibi tiydudägyip huidibi ajcxy yaj'ane'mip. ² M'ihuijip mgapxhuijip yi migügtijc ajcxy ca'p ajcxy ni pin nigapx ni'ojihuijip, nañ ni ca' tzipcapxy ajcxy ixtähuijip, huen ñaybidáacigixy amigüg, huen mimecxtujctaaygixy yi ymigügtijc ajcxy, huen nicy xyeemy jäy'ajtcixy miid yi mayjäy ajcxy.

³ Jecy'ajty ma ca'ni anajty nmijpidaacim Cristo Jesús, hue' anajty nyajpaatim miid jibic-huinma'ñ. Ca' anajty n'ihimidoohuim ngapxmidoohuim. Je mujcu' anajty ti xyhuin'ihnim, paady anajty nniidigooyim ndüdigooym. Ndzachnijot'ajtim mayñaxpi tzinaayin, ni ngajajtim anajty nej n'ixmajtzim yi jadu'mbi huinma'ñ. Jibic-huinma'ñ nduunim. Jadu'n njäy'ajtim nijot anajty n'iditizim, nga'oy'ijxim anajty nmigügtijc. Paady jäy anajty xymiddziptoonim, chi naymijotma'tcootim miñ xyipy. ⁴ Jadu'n anajty nduunim ixti cooni Cristo Jesús ñayguëxigiiyb ya naaxhuiñ, etz nnejhuuyim jadu'n nej Dios ich ajt nihuambi yajtzoocpi may'ajt oy'ajt ti tuñ miid tüg'óciy jäy ajcxy ycixpi. ⁵ Yi' xyajnidzoocim ajt n'alma canan co ich ajt ndzach'oyjäyity. Hue' je' jadu'n ti tuñ miid co pa'ayo'n ti yajtuñ miid ich ajt ycixpi. Ninigoob ti tuñ may'ajt oy'ajt miid ich ajt ycixpi. Chi yaj'oyiiyiñi ajt njot nhuinma'ñ huinjemy miid je Espíritu Santo huidibi xyajtigiiyim njot nhuinma'ñ, e jadu'n ajt njugy'ajtin ndzinaayin chondaacni huinjemy. ⁶ Dios ti yecy yi Espíritu Santo janch mijcajee ma ich ajt njot nhuinma'ñ. Jadu'n Jesucristo xytuunim, je huidi ich ajt nihuaanim yajtzoocim. ⁷ Yi' ti xyaj'ahuimbijtim tudägy miid je may'ajtin oy'ajtin huidibi ti tuñ co yi' ti y'ögy miid ich ajt ycixpi. Jëyi cham y'oy'ahuijxnity mina anajty nbadaanim je jugy'ajtin huidibi Dios miid huidibi ca' ycixipy ni minaa xii.

⁸ Jada ayuc jada tiy'ajt ndzojcpyich co miich mnigapxpedipy. Ooy ycopicity co yi' ajcxy huidibi mijpidacp Dios huen oyjäy'ajtin tungixyp. Ooy y'oyity co oyjäy'ajtin tungixyp ajcxy. Yjäygidägipy yi jäy ajcxy miid je oyjäy'ajtin huidibi anajty ajcxy ytumyb etz ypaadipy ajcxy oy'ajt. ⁹ Ixmatz yi jäy ajcxy huidibi nigapxy nimiydägy yi nigooobi'ayucity, yi huidibi ca' choobaady. Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi nigapxp nimiydacp huidibi ñi'ap'ajtpy ñideedy'ajtpy. Ca' mijjptigiyihuiipy yi tzip capxy ma yi judiojäy ycötujcin huidibi ajcxy ypanicxyp. Yi jadu'mbi tzip capxy ninigoob yi', ca' yi' ni ma choobaady, ca' jugy'ajt miidity.

¹⁰ Yi jadu'mbi jäy huidibi tzip capxy ixtaayb, miid tüg'oc mejtz'oc myaj'ojipy pen ca' ycapxcöbicy, tim ix'oj, huen nicxy. ¹¹ Mnejhuuyb co yi jadu'mbi jäy ajcxy ti ixmajtzixy je tiy'ajt, tundigooyb yi' ajcxy, ci'm jadu'n nayyajpocycähuiigixy.

Pablo nimay Tito co mïd naybadaanip

¹² Nyajniguexipich nidüg, aver huidibi ïch anajty n'ocquejxyp yi Artemas o yi Tíquico. Co yi' jim yjadipy, chi miich xyjatyñiminipyich mic'amy jim Nicópolis com jim nyajnaxa'ñich yi tich poj tiempo. ¹³ Co yi' Zenas, yi huingapxpi, etz Apolo ajcxy jim yjadipy, quejxnajxcix miich yi', e mooygixy ytu'amgixpi ca'ydi ti yajmayjajtcixy tü'am. ¹⁴ Huen yi nmigügtijc'ajt xpijccixy nej jäy y'oyjäy'aty, huen pubejtcixy pin tijaty yajmayjajtp. Pen ca' jadu'n tungixy, Dios ca' yi' jäygidaacip yi' ajcxy yhuinma'ñ.

Pablo ycapxycíxy mïd Tito

¹⁵ Yi migügtijc ajcxy huidibi ya yquejxyp ajcxy capxpooocxin ma miich. Nquejxpich ngapxpocxin ma tüg'óciy yi nmigügtijc ajt huidijaty jim yajmij'ajtp Cristo Jesús. Huen Dios mij may'ajt tunip mïd miich ajcxy ycixpi. Amén. Jadu'ñyi ngapxcíxyich.

FILEMÓN Yi Neczy Huidibi San Pablo Yajniguejx Filemón

1 Hich Pablo etz Timoteo, hich ajt nmigüg, nijayhybich miich Filemón huidibi ooy ndzocyich, huidibi quipxyi miid nduunim. Nmach'ihñayich miid co nyajmij'atyich Cristo Jesús.
 2 Nañ jadu'n nijayhybich yi Apía, hich ajt nmigüg töxyjäybi, etz yi Arquipo, huidibi capxhuäcx Dios y'ayuc tú'ciy miid hich ajcxy, etz tüg'óciy yi migügtijc huidibi naymújcigixp ma miich mdiçc Dios ojadajtcixy. 3 Huen Dios Teedy etz yi Huindzin Jesucristo tuñ may'ajt oy'ajt ma miich ajcxy etz xyajjotcugihyixipy.

Pablo capxpaady Filemón co mijpidägy Dios

4 Nyajnajxpyich Dioscojuyip ma Dios miid miich ajcxy ycixpi. Njatytimjäymejtzcich miich ajcxy jabom jabom co Dios nmibijctzooyich. 5 Ti hich ayuc nmidooy jadu'n nej miich mdzocy mjihuüy yi Huindzin Jesús etz tüg'óciy pinjaty yajmij'ajtp Jesús. 6 Nañ jadu'n nmibijctzooybich Dios miid miich ajcxy ycixpi, huen oyyäy'ajtin mdunipy miid je migügtijc, jadu'n nej Dios ti xyajnejhuüy yi tiy'ajt jigix ajcxy tiy'ajt paadipy ma miich nej jëb ajcxy cuyduñ Cristo y'ayuc. 7 Hermano, ti hich ooy njotcugiyich miid yi m'oyjäy'ajtin huidibi miich mdumyb co ti mbubety yi Dios yjäy.

Pablo pijtzooy tüg may'ajt ma Filemón miid Onésimo ycixpi

8-9 Njapijctzoohuamybich tüg may'ajt ma miich. Oy njamídidyich cötujcin huidibi Jesús xymooyich jëb nja'ane'my co miich mgöbigipy Onésimo oy'amy. Per ca' jadu'n n'ane'mañ miid co ooy ndzocy ooy njihuüyich miich. Paady cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mgöbigipy yi Onésimo oy'amy. Hich Pablo, ti nmijjäyhyñich. Cham jäy ti xypidägyich pujxtigoty miid co ngapxhuäcxich Jesús y'ayuc ytiy'ajt. 10 Cham may'ajt nbijctzooyich ma miich co mba'ayoohuipy yi Onésimo. Jadu'n njihuüyich nej n'ung'adyiijich miid co yi' ti mijpidägy Jesús ya ma hich nbujxtijc'ihñayich co ti nyajnimäyich Dios y'ayuc.

11 Tübi xii tiempo ñaxy co yi Onésimo ca' yi' ti xy'ímidooy ti xycapxymidooy. Jadachambi janchtiy capxymidoohuam jadu'n ma miich etz jadu'n ma hich. 12 Cham nyajniguexy Onésimo. Ooy njajihuüyich co yam nguexyich. 13 Ooy hich yam njayaj'idañich ma hich jigix ixipy yam xymídtuñich. Ytymyñipaapty ixipy jadu'n nej miich xymídtuñich ma yam nbujxtijc'ihñayich miid co ngapxhuäcxich je jemybi oybi ayuc

nej Jesucristo yjaty ayooy. ¹⁴ Per ca' ñich n'a'ixi'yich ñicxy nya-jhui'myich, pen ca' miich jadu'n mina'ñ. Ca'p ndzocyich adzip ahua'ñ tijaty miich mdunipy. Jëyi ndzocyich co miich oy'amy xypubedipyich. ¹⁵ Ca' yjeczy paady ycixpi ti xycöguëgy jëbi mijpidägy Jesús. Hueeni xii tiempo ti y'ity ya, e cham co yhuimbidity ma miich, müd y'idipy jim huinixii. ¹⁶ Ca' jadu'n m'ocmüd'ajtnip cham jadu'n nej jac'oyñipin cojuyiy codoogiy tumbi. Hue' je' mmii'adip jadu'n nej Jesús yjäy huidibi ooy mdzocy mjihuüy. Pues ooy ñich yi' ndzocy njihuüyich. Jac ñigi cham miich mdzogipy mjihuühiipy müd co yi' cham y'oyjäyity, etz co cham mijpidägy yi Huindzin Jesús.

¹⁷ Pen janch miich xymigüg'adyiijich cöbic yi Onésimo jadu'n nej ñich miich ixypy xycöbicyich. ¹⁸ Pen ti yi' yinjaty huenjaty xymidundigoy o xyminucx'adyii ñich miich nmigüedipy. ¹⁹ ñich Pablo, ñich miich njaaybich nfirmajiyich müdich ngi'mgi' ngi'mletra. Hermano, nmigüedipyich nej Onésimo xyminucx'adyii. Oy ñich yam ca' n'ñbaady ngapxpaady co miich xyminucx'adyiijich müd co Dios ytiy'ajt ti mbaady ma ñich. ²⁰ Xypubedipich müd Onésimo. Yi nHuindzin'ajtim Jesús yjäygidägy pen jadu'n mduñ. Mdunipy may'ajt müd Onésimo müd Jesús ycixpi, e jadu'n ñich jëb huaad ntotcujc'atyich.

²¹ Nnejhuüybich co ooy m'ñimidooy mgapxmidoy, e jadu'n nej yam njacnijayiy, jac'anaxy mduna'ñ. ²² Nañ jadu'n yam nimäy. Tun may'ajt ni'ixi tüg jättac. Njijp'ijxypich co nbujxtijcpidzimipyich tzojc müd co miich ajcxy Dios mibijctzoogixy müd ñich ycixpi, e jadu'n jëbi ñicxibich ma miich.

Pablo ycapxycijxy müd Filemón

²³ Nañ nbidacpyich necyjoty yam. Xycapxpooxcp Epafras ñich nmibujxtijc jäy müd Cristo Jesús ycixpi. ²⁴ Nañ xycapxpoox Marcos, Aristarco, Demas etz Lucas. ñich yi' ajcxy xypubejtp ya. ²⁵ Huen yi nHuindzin'ajtim Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy ma miich ajcxy, jëb miich ajcxy oy m'ity. Amén. Jadu'n ngapxcixyich.

HEBREOS

Yi Necy Huidi Pinjaty Yajniguejx Je Hebreo jäy

¹ Jecy'ajty Dios ayuc yejcy ma ajt nmij'ap nmijteedy canaag'oc etz canaagnax müd je yprofetas ajcxy, je' ajcxy huidibi najtzcapxiiy Dios y'ayuc. ² E jadachambi ma xii tiempo yhuingooni co je naaxhuiñybi ycixani, Dios ayuc yecy ma iich ajt müd je' y'ung. Dios müd y'ung yaj'oyiiy je naaxhuiñybi etz tüg'óciy tijaty huidibi yajpatp. E Dios ti y'ung yajmigo'ixmadziydäy tüg'óciy. ³ Dios y'ung ymüd Dios y'oy'ajtín, yi' je' Dios ytücxin'ajtpy yjajin'ajtpy. Yi' je' codinaayb etz yajniguëxigy nej je' je Dios. Dios y'ung huijtz'ijtaayb tüg'óciy müd je' y'ayuc etz ane'min mic'ajt müdpi. Co Dios y'ung ti xyajhuaatzim ajt nbocy, chi cöbijcy je mij'ane'min jiiyby tzajpjoty, jadu'n nej jihuüy y'ixtacy a'oy'amy ma je mijpi Dios ymijc jiiyby tzajpjoty.

Dios y'ung jacmij yi'ca'ydi ángeles ajcxy

⁴ Je Dios y'ung jac mij je' ymic'ajt y'ane'min müdity, ca'ydi je ángeles ajcxy. Com yi' je' Dios y'ung, paady ycixpi mic'ajt müdity jaydëbi ane'my huidibi Dios yje'ajtpy, e ca'ydi yi' ángeles ajcxy yi' jadu'mbi mic'ajt müd. ⁵ Com Dios ca' yi' ni tüg ángel nimay:

İich miich n'ung'ajtpy. İich miich ti nyajpi'c'aty jadachambi

Xii.

Nañ jadu'n ca' Dios ni tüg ángel nimay:

Miich xyteedy'adibich, iich miich n'ung'adiiyb.

⁶ Co Dios y'ungoob oy quexy ma naaxhuiñyjäy chinäy, chi yi' ane'min pidacy:

Huen je ángeles ajcxy nidüg'óciy huindzigihuipy
pa'tjihuihuipy je' y'ung.

⁷ E müd je ángeles ycixpi, Dios ymina'ñ:

Yi ángeles jadu'n yi' ajcxy nej poj. Yi' ajcxy huidibi tzajpjoty
tzinaayb, jadu'n yi'ajcxy nej huidzuc, nej jiiyne'n.

⁸ Jadu'n Dios ymina'ñ müd y'ung ycixpi:

Miich, Dios'ajtp, miich m'ane'min huiniixii huiniitiempo yi'
y'idipy. Müd mdudägy'ajtin miich m'ane'mipy.

⁹ Ti mdzocy je tiy'ajt tiybi, e ca' ti m'ixa'ñ je jibicpi. Paady
ycixpi Dios, miich mDios, ti xyhuin'ixy, e ti yejctäy niği
ma miich je jotcuyc'ajtin je xondaacin, ca'ydi ma yi'
mmi'ane'mbidijc.

¹⁰ Dios nañ jadu'n ymina'ñ:

Miich, Huindzin Dios, oga'n'aty mbidac nej naaxhuiñybi chondacy, e miid miich mmic'ajt myaj'oyiye je tzajp.

11 Cijxtähuiip yi naaxhuiñybi etz yi tzajp, per miich hui'mip huinixii huinitiempo. Jadu'n yi naaxhuiñybi etz yi tzajp y'amijiydähuiipy nej huit.

12 Jadu'n miich yi naaxhuiñybi etz yi tzajp m'anëgipy nej tüg huit yaj'anëgyin. Jadu'n miich yi naaxhuiñybi etz yi tzajp myajtigadzipy nej jäy ajcxy yajtigach yhuit. Chi miich je'ni m'idipy, je mxii mjimijt ni mina ycacixipy ycatigoyipy.

13 Ni camina Dios canimay ni tüg je ángeles ajcxy: Hña' ma ich nmijc a'oy'amy, ixti mabaad ich miich je mmidzip nmimadactäyich, jadu'n y'ajcxy nipaadipy nej y' mich mdecypocxpejt'adyii.

14 Tüg'óciy je ángeles ajcxy ac espíritu yi' ajcxy, e ytungixy ma Dios, yquexyöygixy jigix pubedipy je jäy ajcxy huidibi ajcxy y'alma padam nüdzoocin.

2

Ca' n'ijxnajx nmidonajxim nigoo yi pocyhuinmeecxin

1 Miid jadayaabi tiy'ajt ycixpi, oy co yajxon n'ocjäygugiyim Dios ytiy'ajt huidibi ti nmidoohuim, jigix ca' njijpyöyduutim je Dios ytiy'ajt huidibi jadu'n nipatp nej tü'aa oybi. ² Pen je ayuc tiy'ajt huidibi ángeles ajcxy yejc jecy'ajty, hui'm je' co yjanchity. E pinjaty pocytumb, e ca' cuyduuni Dios ytiy'ajt, Dios chaachytunipy je' nej padyii miid ypocy ycixpi. ³ ¿Nej tijy ich ajt co Dios ycastigo nga'ocpaatim, pen je' je' yam ca' nmijpidaacim je Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma? Yi Huindzin Jesús jayijp'aty ci'm nigapxy Dios ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios xyajnidzoocim ajt n'alma. E jac'axam je discípulos ajcxy nañ jadu'n najtzcapxiy Jesús y'ayuc, e nigapxpejty ajcxy co yjanchity je Jesús y'ayuc, e chi capxnajxy ajcxy jada tiy'ajt ma ich ajt. ⁴ Jadu'n anajty capxhuäcxixy Jesús y'ayuc ma ich ajt, chi Dios yajniguëxcp Jesús y'ayuc co yjanchity co tuñ ijxpejt, mijhuinma'ñ etz milagro. E co Dios xymooyim je yjihu'i'ñ ymic'ajt, chi nije' nije' nbaatim mic'ajt ma Dios. E jadu'n Dios tuñ nej yi' tzocy.

Jesucristo jadu'n je' anajty nej ajcxy yjuugy ymigüg

⁵ Dios ca' yi ángeles ajcxy ti cötujcin möy co y'ane'mity ya naaxhuiñ, jadu'n nej xii tiempo min cidägy, je xii je tiempo huidibi ich ajt nnimiydaacim. ⁶ Hue' janchtiy ji tüg'it yjaybetyity ma Dios ñecy, ma ymina'ñ:

Miich Dios, ¿ti yi' je naaxhuiñyjäy, co miich yi' ajcxy mjäymedziyb? ¿Ti yi' je naaxhuiñyjäy, co miich je' ajcxy mjotmay'adyii?

⁷ Janch con xii tiempo miich ti mmöy yi naaxhuiñjyäy ajcxy e nañ ti mmöy jacminacy ymic'ajt y'ane'm'ajt ca'ydi yi ángeles ajcxy. Per jac'axam miich mmöhua'ñ naaxhuiñjyäy ajcxy nigi ymic'ajt y'ane'm'ajt, ca'ydi je ángeles ajcxy. Tüg'óciy huidijaty miich ti myaj'oyiy anajty ti mbidactähuiy yi' ma yi naaxhuiñjyäy ajcxy ane'min.

⁸ E co anajty ti mbidactäy anajty ma yi' ajcxy y'ane'min, jadu'n nipaady nej jihuüy tüg'óciy tijaty huidibi ti myaj'oyiy, y'idipy ma yi' ajcxy ytecyapa't.

E jadu'n yi', co Dios moyday ane'min je Cristo. Dios ni ti yi' ca'ixmach nicxy yca'ity ma yi' y'ane'min. Oy ixypy ca'ni cham n'ijxim co tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñ etz tzajpjoty ca'ni amugi' ycapxycöbigyii. ⁹ Dios ti xyaj'ijxim co Jesús miid mij'ajt ane'm'ajt. Je ángeles ajcxy nigi mic'ajt oy'ajt anajty müdity, ca'ydi Jesús co yi' chinay ya naaxhuiñ. Jadu'n Dios tuñ jaydëbi Jesús y'ögy müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Jadachambi Dios ti möy Jesús mij oy'ajtin, etz mij ooy ti cömay müd je tzaachy'o'cin huidibi ypaat.

¹⁰ Tüg'óciy huidijaty ya yajpatp, ji'ajtp yi' müd Dios ycixpi etz Dios ymic'ajt yaj'ijtaayb tüg'óciy huidibi ji'ajtp. Dios tudägy ytuuñ co yajca'pxi Jesucristo y'oy'ajtin müd je tzaachypi huidibi ti minaxy ti yajnaxy. Müd co Jesucristo tzaachypi ti minaxy ti yajnaxy, paady ycixp jäy ajcxy padaangixy Cristo y'oy'ajtin. ¹¹ Müd co Jesucristo, je huidibi jäy ajcxy yajpocyñihuaatzp, jiiy mic'ajt ti paady ma Dios Teedy, paady ycixp yi' ajcxy huidibi patcixp pocyñihuaatzin nañ jim mic'ajt patcixy ma Dios Teedy. E müd co Jesucristo etz yi' yjäy mic'ajt patcixy ma Dios Teedy, paady ycixp Dios y'ung je Jesucristo ca' ti tzo'ydu'n jihuüy co yi' ymina'ñ co je mibijcpidijc jadu'n nipaady nej yi' yjugytijc ymigügtijc. ¹² Paady je Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Miich Dios, ïch miich ngapxpadipyich ma nmigügtijcich. N'ihuiipyich iy müd miich ycixpi ma je jäy ajcxy ti nayoöymújcigixy.

¹³ Nañ jadu'n Cristo ymina'ñ ma yjaybetyity:

Nmijpidägibyich Dios.

E jadüg'oc yminaanip:

Cha ïch, müd je ung anäg ajcxy tiibi Dios xymöyich.

¹⁴ Ma jäy ajcxy ytügquëx'ajtcixy, tügpi yxiixy, tügpi ni'py je' ajcxy. Nañ jadu'n Jesús ymiid je' anajty yxiixy ñ'py jadu'n nej jäy ajcxy ymüdity jigix jëbi y'ögy, e jadu'n je' yajhuindigoydähuiy je huidibi anajty jamic'ajtmüd co jäy yaj'ögiiyb, je' je' je mujcu'. ¹⁵ E jadu'n je Cristo yajnihuädzictuty tüg'óciy pinjaty anajty cojuyiy codoogiy y'ijtp ma je mujcu', müd co tzigiiygixy yi' y'o'cin. ¹⁶ Janch co Jesús ymiin

ya naaxhuiñ, ca' nmīnaanīm co pubedañ je ángeles ajcxy, je' janchtiy ypubedamyb Abraham y'ap y'oc. ¹⁷ E mīid jada ycixpi, Jesucristo jadu'n anajty mīidity ñinīcx etz yjugy'ajtin tú'ciy mīid je jugytijc ymīgūgtijc ninīcx etz jugy'ajtin, jigix jēbi yī' naydūgpajc codināy naaxhuiñjāy ajcxy ma Dios yhuinduu mīid tudāgy'ajt etz pa'ayoohuin. Etz nañ jadu'n jigix jēbi huindzīgīy Dios mīid yci'm ñinīcx mīid jāy ajcxy ypocy ycixpi, e jadu'n yajpocyhuaatztāhuip yī mayjāy ajcxy. ¹⁸ Com Jesucristo ci'm tzaachypi minajx yajnax, etz nañ jadu'n je mujcu' Jesucristo jot'ijxy huinma'ñ'ijxy, paady ycixp Jesucristo jēbi pubety pīnjaty jadu'n tzaachypi minajxp yajnaxp, etz ma yjot'ixyii yhuinma'ñ'ixyii je mujcu'.

3

Jesús jacnīgi mijity yī' ca'ydi Moisés

¹ Mīid co Jesucristo jadu'n ti tuñ, paady ycixp miich ajcxy mīgūgtijc huīdibi cixyjot huīnijot mījpidacp Jesucristo, je huīdibi ajcxy Dios ti xyhuin'ijxcixy co xyje'adāanīgīxy. Pīdaaccix mhuīnma'ñ yajxon ma je Cristo Jesús, je huīdibi nejhuiyīm co Dios ti quexy ya naaxhuiñ, je huīdibi tūgpajc mījtungmīid ma Dios, huīdibi tūgpajc xycodinaayīm ma Dios. ² Jesús tudāgy yī' ti y'ity ma Dios yhuinduu, je Dios huīdibi ti yajnībīgyīi je mījtung, tim jadu'n nej Moisés y'ijty tudāgy ma je ytung mīid tūg'óciy jāy huīdibi anajty ti cōbijccixy Dios ycōtujcīn ma Moisés. ³ Jesús ymīhuaad nīgi huīndzīgī'ñ etz cōmayīn, ca'ydi Moisés. Tim jadu'n nej pīn tūg tijccojpi je' je' ijtp cōmay, ca' nmīnaanīm je tijc ijtp cōmay. ⁴ Tūg tūg tijc jim je' pīn cojp. Per Dios yī' ti yajcojtāy yaj'oyīydāy tūg'óciy huīdibi jī'ajtp. ⁵ E jadu'n je Moisés tudāgy je' ytuñ mīid tūg'óciy jāy huīdibi ti paady Dios ycōtujcīn ma yī'. Je Moisés je' ytung'ajti yejcy je tiy'ajt huīdibi anajty Dios jac'axam yegamyb. ⁶ Je Cristo tudāgy ytuñ mīid tūg'óciy ñch ajt huīdibi mījpidacp Dios, tim jadu'n nej tūg jāy y'ung tudāgy ytuñ ma yteedy ytijc yteedy ypidāgy. Jadu'n ñch ajt nbaady nej Dios ytijc, e Cristo tudāgy ytuñ mīid ñch ajt, pen tudāgy nmībījcīm Dios y'ayuc, ca' n'ixmajtzīm ajt nmībījcīn. Pen nmījpīdaacīm Dios agujc jotcujc ixti mabaad n'o'cīm mīid je' ycixpi huīdibi njījp'ixxim ma Dios.

Dios yjāy ajcxy ypooocīn

⁷ Paady ycixp jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy ma je Espīritu Santo jadu'n ymīnañ:

Jadachambi pen mīdooyb miich ajcxy nej Dios ymīna'ñ,

⁸ ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ jadu'n nej je' anajty ajcxy jotjuuñ y'ity, je' ajcxy huīdibi mībīdīgy Dios jecy'ajt (co ajcxy

y'ijty jim mijtig'íduum). Je xii je tiempo jecy'ajty co ajcxy jot'ijxy huinma'ñ'ijxy Dios.

9 Chi Dios ymina'ñ:

Miich ajcxy mmij'ap mmijteedy ajcxy jim mijtig'íduum xyjot'ijx xyhuinma'ñy'ijxich ajcxy jecy'ajty. Ca' ajcxy jäymech co ajcxy y'ijxy anajty canaag mijhuinma'ñ huídibi ndumybich anajty m'iid yí' ajcxy ycxpi huixchiguipx jimijt.

10 Paady njotma'tyich m'iid miich ajcxy mmij'ap mmijteedy jecy'ajty, e nm'inaañich: "N'iidigoy tüdigoy ajcxy jabom jabom ma yjot yhuinma'ñ. E ca' ajcxy nejhuíhuaangixy anajty iich nni'aa ndü'aa."

11 Paady yí' ajcxy nmijotma'tyich, e janch janch nm'imaayich ajcxy, e ca' n'iidägyich, co ca' ajcxy ytigihuipy ma iich nbocxtac.

12 Migügtijc, naygüend'ájtigix nidüg nidüg co ni tüg miich ajcxy mgam'iid'adip jibicjot jibic-huinma'ñ, e ni mga'ixmájtzcixipy Dios juugypí y'ayuc, m'iid co ca' mmibijccixy. 13 Hue' janchtiy nayjot'amijmóoyigixy miñ xyipy jabom jabom nami xii tiempo yjacnixñi. Jadu'n miich ajcxy mdunipy, ca'ydi ajcxy yí pocytuní xyhuin'ingixy, e chi anajty mnaybidáacigixy jotjuuñ. 14 Pen nmibijcim nmijpidaacim Cristo y'ayuc tiibi nbaatim oga'n'aty, e ca' n'ixtigihua'cim mabaad n'o'cim, chi jébi n'ijtim m'iid Cristo.

15 Je' je' je huídibi jaybetyity ma Dios y'ayuc:

Cham, pen mmidooyb miich ajcxy nej Dios ymina'ñ, ca' ajcxy m'ijtcixy jotjuuñ, jadu'n nej je' anajty ajcxy huídibi Dios mijotma'tp anajty m'iid co ajcxy mibidigy Dios.

16 ¿Pinjaty ajcxy huídibi jecy'ajty midou Dios y'ayuc e mibidigy Dios? Nidüg'óciy je' ajcxy huídibi tzomb Egipto naaxjot jecy'ajty m'iid Moisés. 17 ¿Pinjaty je Dios ymijotma't jadu'n huixchiguipx jimijt? Je huídijaty ajcxy tundigoy m'iid Dios ytiy'ajt, e je' ajcxy cijx y'octaaygixy jim mijtig'íduum. 18 ¿Pinjaty Dios ñimay co ni camina ytigihuipy ma je Dios y'it ylugar ma jébi ypoocxcixy m'iid yí? Je' ajcxy huídibi ca' ycapxymidooy. 19 Paady nnejhuíyim co janch ca' ajcxy jajty nej ytigüygixyipy ma Dios y'it ylugar m'iid co ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc.

4

1 Com nm'iidni ajt Dios y'ayuc, jadu'n nej ti xyaj'ahuaníyim co ndigüyim ma yí' chinaydac yjugy'ajttac, e nboocxim m'iid yí'. Paady ooy tzocy co ndzigüyim Dios. Ca' jecyity co nidüg miich ajcxy ca' mdigihuipy m'iid co ca' mmibijccixy Dios y'ayuc. 2 Nañ jadu'n ti iich ajt nmidoohuim je Dios y'ayuc oybi, tim jadu'n nej yí' ajcxy jecy'ajty ti midooy. Per ca' Dios y'ayuc ma

ti ypubydyii ajcxy co ti jamidoogixy je tiy'ajt. Com hue' ajcxy ymidou, e ca' ajcxy mijpidacy. ³ Hich ajt com ti nmibijcim je Dios y'ayuc oybi, ich ajt je' tigiyimip ma je it huidibi Dios ti tijy ma jëbi nboocxim müd yi'. Com Dios jadu'n yminañ:

Paady yi' ajcxy nmijotma'tyich, e nnimäyich ajcxy, n'ibaadyich ngapxpaadyich n'ayuc, co ni camina xii yi' ajcxy ypocxtac capaadyipy ma ich.

Tüg'óciy huidibi Dios yajcojy yaj'oyiy, hue' ti yajcojy ti yaj'oyiy jayijpni ca'ni anajty naaxhuiñybi chondacy. ⁴ Com ma yjaybetyity je tiy'ajt jiiyby muumity nigapxy je mihuixtujcxii bi ma jadu'n yminañ:

Dios ypocxy je mihuixtujcxii bi müd je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ.

⁵ E jadüg it yjaybetyity ma Dios ñecy ma jadu'n yminañ:

Ca'p yi' ajcxy ytigiygixipy ma ich nbocxtac.

⁶ Hue' janchtiy Dios yjacmüd'ajtyñi it lugar ma ypocxtac ma jëbi pinjaty ytigihui. Yi' ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty huidibi jayijp midou Dios y'ayuc, ca' je' ajcxy ytigiy ma Dios ypocxtac, müd co ajcxy capxycomidodacy Dios. ⁷ Paady ycixpi Dios ti pidägy tüg xii tüg tiempo mina jëbi pinjaty tigihuiipy ma yi' ypocxtac. Je' jadachambi xii tiempo Dios ti pidägy. Dios ti xyñimaayim nej David yminañ tzach com jecy, nej miñ jaybety huidibi ti yajnigapxy co jadu'n yminañ:

Jadachambi pen midooyb miich ajcxy nej Dios yminañ, ca' ajcxy mnaybidáacigixy jotjuuñ.

⁸ Co Josué je Israel jäy ajcxy camoy je pocxin, ca' Dios canigapxy huingbi xii mina ytigihuañ ajcxy ma Dios ypocxtac.

⁹ Paady ycixp, jadu'n yjac-hui'myñi jadüg xii tiempo mina Dios yjäy ytigihuañ ma Dios ypocxtac. ¹⁰ Com pinjaty tigiyb ma Dios ypocxtac hue' je' ypocxy müd je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ, tim jadu'n nej Dios ypocxy je mihuixtujcxii bi müd je' ytung ycixpi tiibi anajty tuñ. ¹¹ Hue' tzocy co naymic'ijxim nej huaad ndigiyim ma je Dios ypocxtac, ca' yjecyity co nijëjity miich ajcxy mbaduunipy nej ajcxy y'idich huidibi ajcxy ca' mibijcy Dios y'ayuc, e ca' mdigiygixipy ma Dios ypocxtac.

¹² Com yi' Dios y'ayuc ijtp yi' huiniixii huinitiempo, e ymiid mic'ajt. Nigi yajtigiyñajxtäy ninicx, jot almi, ca'ydi tüg espada huidibi mejtz'adu'm'amy jipip etz yjijpxuñity. E Dios y'ayuc nejhuیداayb nej jäy ajcxy yjot yhuinmañ müdity, e tüg'óciy tijaty ajcxy ñijot'ajtcixyp. ¹³ Ca' ji ni ti huidibi Dios ti yajcojy nicxy ñayyüchyii ma yi' yhuinduu. Tüg'óciy nej ajt njot nhuinmañ nmüdity ñiguëxictähuiy yi' ma Dios, je Dios ma ich ajt nguendi ngiyegaanim, yi' ijxtaayb ajt njot nhuinmañ.

Jesús yi' je' je mijhuingapxy ma Dios

¹⁴ Jesús, je Dios y'ung, yi' je' tūgpajc jacmijtungmüid huidibi xycodinaayim ma Dios müid ajt nbocy ycixpi. E Jesús ti ytigüy ma Dios yhuinduu, paady ycixp tzoc ijtim tudägy ma ajt nmibijcin. ¹⁵ Pues com Jesucristo, je huidibi tūgpajc mijtungmüidip ma Dios, je huidibi xycodinaayim etz xyhuingapxim ma Dios, com Cristo tzaachypi etz ijxta'ni canaagnax ti yajnaxy, tim jadu'n nej ñch ajt tzaachypi etz ijxta'ni nyajnajxim, per je' ca' ma ti bocy tuuñ. Paady ycixpi jëbi Cristo ajt xypa'ayoohuim co ajt nyajnajxim tzaachypi etz ijxta'ni. ¹⁶ Tzoc agujc jotcuyc nmihuingoonim je Dios y'ane'mdac e n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios, jaydëbi co anajty jotmay nmüid'ajtim, chi Dios may'ajt oy'ajt tunipy müid ñch ajt ycixpi.

5

¹ Tüg tüg mijtungmüidpi huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, hue' je' yajhuin'ijxp ma yëydijctijc, etz yajnägapxpejty, jaydëbi yhuingapx jäy ajcxy ma Dios etz yajnaxipy Dioscojuyip müid jäy ajcxy ma Dios, etz yegipy huindzigi'ñ ma Dios müid jäy ajcxy ypocy ycixpi. ² Je mijtungmüidpi jäy ajcxy yajnibijc huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios, jëbi yi' ajcxy pa'ayooy huenpinity huidibi pocy ymüid, com nañ jadu'n yi' ajcxy pocy jihuüy. ³ E müid yci'mbocy ycixpi copicy yegipy huindzigi'ñ ma Dios etz müid jacjadyii jäy ajcxy ypocy ycixpi.

⁴ Ni pin huaad ci'm ycanaymöyüi je jadu'mbi tung co yhuingapxity ma Dios. Dios yhuin'ijxpy pinjaty huingapxip ma yi' müid jäy ajcxy ycixpi, tim jadu'n nej Dios huin'ijxy Aaron jecy'ajty etz yajnibijcy yi' jadu'mbi tung. ⁵ Jadu'n yjajty müid je Cristo, ca' ci'm nayñbijctzoohuüy ma yi' jadu'mbi tung. Dios yajnibijci co huingapxip müid jäy ajcxy ycixpi, e ti ymöyüi je mij'ajt jadu'n nej anajty ti nimäy:

Miich je' ñch n'ung. ñch miich mjugy'ajt ti mmöy cham.

⁶ Nañ jadu'n ymina'ñ jadüg'it ma Dios ñecy:

Miich je' mhuingapxyp je jäy ajcxy ma Dios huinixii huinitempo, tim jadu'n nej Melquisedec ytuuñ.

⁷ Co Cristo chinay ya naaxhuiñ, chi ooy mijuydägy minucxtägy Dios, chi ooy mibijctzoy janch mic je Dios huidibi jëbi ycohua'ñyüi ma je o'cin. Müid co ooy mibijcy ooy huindzigi'y Dios müid yung naxy yjot yhuinma'ñ, paady Dios ymidoohui. ⁸ Je Cristo oy je' anajty Dios ja'ung'adyüi, yjajti nej ycapxymidoohüpy Dios, müid je' ycixpi nej anajty ti y'ayoy ya naaxhuiñ. ⁹ Co Cristo yajca'pxy yi' y'oy'ajtin müid je tzaachypi huidibi yminajxy yajnaxxy, chi ni'ixi' anajty y'ity jëbi cop'adyüi alma nüdzoocin huinixii, jaydëbi tüg'óciy pinjaty capxymidoob Cristo, ypaadip ajcxy y'alma nüdzoocin. ¹⁰ Dios jadu'n yajnibijcy Jesús co yajnicxip je jac mijpi tung ma yi'

co huingapxip jäy ajcxy ma Dios, tim jadu'n nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

Je ayo'n co njijpyöyduutim yi mibijcin

10 Ooy iich miich ajcxy mij nmüdmüydäga'n ma jadayaabi tiy'ajt, per ooy chachchip nimiyaacnity, com ca' miich ajcxy mic'amy mhuinjihuühuipy Dios ytiy'ajt. 12 Jadu'n nej jada xii tiempo ti yjejni ma miich ajcxy oga'n ti mmibicy. Hue' miich ixypy ajcxy mniyaj'ixpijcnip Jesucristo ytiy'ajt je tzipjatypi. Per miich ajcxy mdzojcyñi co myajnajtzcapxihuipy huinjemy je Dios y'ayuc huidibi ca' chipity. Ti miich ajcxy m'ahuimbijtaaygixy ca' mic majaa ma mmibijcin. Hue' jëyi miich ajcxy jadu'n nipaady nej pi'ctijc huidibi leche uucp, e ca' jadu'n paady nej mij'anäctijc huidibi caagy caayb. 13 Pinjaty yajpatp ma jada ixpijcin huidibi ca' chipity, jadu'n yi' nej ma'xungdijc com ca' jajtcixy je ayuc tiy'ajt tiybi. 14 Je' tzipjatpyi tiy'ajt je je' winjihuiyigixp, je' huidibi ymibijkin mij may mid'ajtkixpin, jidu'n nej je' huidibi y'aa ytütz jim ajkixyin je' titzpi jich kaagy je' ykaaygixpy, je' ko yjajtkixpy je' nej winjihuiyigixichin je' huidibi oy, etz je' huidibi ka'oyin.

6

1 Paady tzoc nigü yajyujpejtim n'ixpijcin ma Dios ytiy'ajt, tzoc ajt yajyeecim nmibijcin, jigix jadu'n nipaadip jadu'n nej jäy tübi yhuinma'n yca'pxtaayñi. Ca' n'agapxiyo'cim canaag'oc jabom jabom je tiy'ajt huidibi ti nbaatim co oga'n nmibijcim Cristo. Ca' janam jatzojc n'ixpijco'cim huidibi oga'n ti n'ixpijcin jadu'n nej co njothuimbijtim nej anajty ndunim jibicpi huidibi xyajnicxim ma yi o'cin, e jadu'n nej nmibijcim Dios oga'n. 2 Ca' jadüg'oc n'ixpijco'cim je ixpijcin müd je nübejtin ycixpi, etz jadu'n nej yajcinixajy je mibijcpidijc jaydebi paadip ajcxy je Dios yjihui'n ymic'ajt, etz jadu'n nej yi öcpi ajcxy yjugypigipy co anajty ti öccixy, etz jadu'n nej Dios tzaachytuna'n huinixi pocyjäydijc. 3 Chi njac'ixpijcin Dios y'ayuc je tzipjatypi, pen Dios jadu'n tzojcpy.

4 Com pinjaty ti huinjihuü Dios y'ayuc ytiy'ajt, e jäygidägy huidibi Dios yejcpy, etz müdity Dios yjihui'n ma y'ay yjot, jadu'n je' nipaady nejihuü chinay ma jin ytücxin. 5 Etz ti ajcxy jäygidägy Dios y'ayuc ytiy'ajt, e ti jihuiyigixy Dios yjihui'n ymic'ajt huidibi yajtzinaayip ajcxy y'alma ma je xii je tiempo huidibi miimb cidacp. 6 Yi jadu'mbi jäy, pen tundigooyb ajcxy jadüg'oc müd Dios ytiy'ajt, e ixmach ajcxy nej anajty ti mibijccixy Jesucristo, ca'p jëbi jadüg'oc jothuimbijtcixy ma Dios müd pocy ycixpi e pijctzoogixy pocyhuinmeecxin jadüg'oc. Co ixypy jadu'n ajcxy tuñ, chi huimbizimy nej ajcxy jadüg'oc yajcruudzpejtcixy je Dios y'ung müd ajcxy

ypocy ycixpi, e nixiiccixy yajxiiccixy nej Jesucristo y'o'cy miid ajcxy ypocy ycixpi. ⁷ Jadu'n yi' ajcxy nej naax nii'uuctich naag'oc naag'oc ytu'y. E pen je naax yejcpy ooy cosecha ma pin ti ñipy ti ytuñ, Dios je' anajty yconuucxin ymiid. ⁸ Pen actim apy etz actim jibic ujtz ypidzimy ma je naax, ca' je' ti tzoohuity, e Dios je' yajtigoyamb etz nöctähuiip ma je mij jün. (Jada naax jadu'n jada' nipaady jadu'n nej jäy huidibi ti ixmach ymibijcin.)

Yi huidibi nmibijcin yi' xyhuijtz'ijtim tudägy

⁹ Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocyich, oy ich ajcxy jadu'n njamüdmüdyägyich miich ajcxy, janch nejhuüybich co ca' ajcxy ti m'ixmach yi' mibijcin, etz nejhuüybich co oybi conuucxin mbaadaangixyp ma Dios etz m'alma ajcxy nidzoocin paadaangixy. ¹⁰ Com Dios ooy yi' ytudägyity, e ca' yi' jäydigoy huidibi miich ajcxy mdumyb miid yi' ycixpi, jadu'n nej oyjäy'ajtin ti mdungixy miid jacjadyii mibijcpidijc, e chambaad jadu'n mdungixy. ¹¹ Hue' ich ajcxy ndzocyich co miich ajcxy nidüg nidüg mnixondaaccix tungix oyjäy'ajtin ixti mabaad m'öccixy, jigix mbaadipy ajcxy tüg'öciy huidibi ajcxy mijjp'ijxyp ma Dios. ¹² Ca' ich ajcxy ndzojccixy co miich ajcxy m'ahuimbidity nuux. Padungix miich ajcxy jadu'n nej ajcxy ytungixy huidibi mibijcp Jesucristo etz huidibi yajtungixp mecxtujcin, jaydëbi mbaatcixy tibi Dios xyaj'ahuanüygixy.

¹³ Co jecy'ajty Dios moy Abraham je' y'ayuc, ci'm je' nïgapxpejty y'ayuc, com ca'anajty ji jac mijpi pin nïgapxpedipy je' y'ayuc. ¹⁴ Chi Dios Abraham nimay: "Janch co ich miich ngonucxip, e nmöhuipy may m'ap'ung m'apmang." ¹⁵ E jadu'n Abraham y'ahuijxy miid mecxtujcin, e jadu'n ycidigüyi' huidibi anajty Dios ti yaj'ahuanüyii. ¹⁶ Co ajcxy jäy ycapxcixy co yjanchity, jim je' pin nïgapxpejtp je' y'ayuc, je pin jacmijip, je' nïgapxpejtpy jada ayuc. E co nïgapxpety je' y'ayuc, chi je ayuc y'ity, e ca' huaad pinjaty yminañ co ca' yjanchity. ¹⁷ Paady ycixpi Dios nïgapxpejty yci'm'ayuc, miid co anajty yajnejhuñhuañ je jäy ajcxy co cuydunañ y'ayuc tibi ahuanüy. ¹⁸ Ji yajpaady mejtznax Dios y'ayuc huidibi ca' huaad capxtigach, e Dios ca' y'anüdyägy nimina. E co Dios jadu'n tuñ, chi xyajjotcugüyim mij, ich ajt huidibi n'ixtaayim e ndzojcin yi' ypubejtin. E ti nmijpidaacim yi' y'ayuc jadu'n nej jip'ijxim co xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. ¹⁹ E miid co njip'ijxim co Dios xymöhuaanim ajt n'alma jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy, paady ajt n'alma jotcuje ijtim ca' ma tzigüñ jihuiñ. Jadu'n Dios y'ayuc nipaady miid ich ajt ycixpi nej tüg pujx huidibi je barco huon'ijtp mejyoty, ca'ydi nej yjaty je barco.

hich ajt njjip'ijxim co ndigihuaanim ma Dios y'it tzajpjoty, tim jadu'n nej je judío sacerdote mjtungmüdpí ytigíy anajty jecy'ajty ma Dios y'it ma je Dios ytijc, je it huidibi anajty adiyducyip müd huit. ²⁰ Tigihuaanim hich ajt ma je Dios y'it tzajpjoty ma Jesús ytigíy müd hich ajt ycixpi, Jesús ti yaj'ahuäch nej jëbi ndigíyim ma Dios y'it. E jadu'n Jesús naydügpajc huingapxy etz codinäy mayjäy ma Dios yhuinduu huinixii huinítiempo. Jesús ytung tim jadu'n nipaady nej Melquisedec ytuñ jecy'ajty.

7

Yi Jesús tim jadu'n ymijity nej Melquisedec

¹ Je Melquisedec hue' je' anajty rey'ajtp ma je cajp huidi yxii Salem, e je' anajty huingapxp ma je mijpi janchypí Dios tzajpjotypi. Co anajty Abraham yhuimbity co anajty oy ti chiptuñ, ma anajty je reydijc oy ti yajqueec-huäcxtäy ti mimadactäy, chi Melquisedec choon oy jijpcoyöyiy Abraham, e chi ooy Dios mijuydacy minucxtacy müd Abraham ycixpi. ² Huidibi anajty Abraham ti paady ma anajty oy ti chip-tuñ, chi je' pijc-huäcxy majcpicy, chi pugooñ tüg-picy mooy je Melquisedec. Melquisedec yxii hue' yhuimbizimy “rey tudägyi”. E com co anajty yrey'aty jim Salem, hue' Salem yhuimbizimy “jotcujc'ajtin”, paady jëbi nmínaaním jadu'n, “je rey huidibi jotcujc'ajtin yejcp”. ³ Je Melquisedec ca'p anajty yajnejhuíy ytaj yteedy, ni y'ap yteedy. Ni ycayajnimíydägy nej ypi'c'ajty etz nej y'ögy. Tim jadu'n je' anajty yajpaady nej je Dios y'ung, tüg huidibi huingapxp jäy ajcxy ma Dios huinixii huinítiempo.

⁴ Occuenditungixy miich ajcxy nej je Melquisedec anajty ooy ymijity. Je Abraham, hich ajt nmij'ap nmijteedy ci'm mooy Melquisedec je tüg picypí huidibi anajty ti pijci je rey ajcxy ma oy chiptuñ. ⁵ Nej Moisés ycötujcin y'ane'my je' anajty ajcxy yhuingapxy ma Dios ytijc je pinjaty Leví y'ung'ajtpy y'anäc'ajtpy, y'ap'ung'ajtpy y'apmang'ajtpy. Je' ajcxy cötujc müd co jäy ajcxy yajcuend'adipy tügpicy je majc-picypí huidibi xii diezmo. Oy je' anajty ajcxy ja'ajugy'adyii ja'amigüg'adyii, com hue' anajty ajcxy Abraham y'ap y'oc nidüg'óciy. ⁶ Per Melquisedec oy je' anajty ca' Leví ap'adyii teedy'adyii, yajcujt je Abraham tügpicy je majc-picypí. Je' je' anajty huidibi cidigíyí tibi anajty Dios yaj'ahuaníyí. Jadu'n Melquisedec yajpuhuaníy Dios je Abraham. ⁷ Ni pin ycamina'nip co ca' yjanchity co je pin conuucxin yejcp, jac mij je', ca'ydi je pin yajconuucxp. ⁸ Ya ma hich ajt, pin cidigíyip tügpicy je majcpicypí (diezmo), hue' je' ajcxy jäy huidibi öcp. Per

jadu'n nej anajty Melquisedec, jadu'n ymina'n̄ ma yjay-betyity co je' yjactzinaayñi. ⁹ E jëbi yajmina'n̄ co je Leví etz jadu'n̄yibaad je y'ap y'oc huídibi ajcxy huingapxp ma Dios, e yajcujtcixy Israel jäy huídibi Dios patip, nañ jadu'n nipaady nej jihuiy ymígüety je' ajcxy je Melquisedec huin'it co Abraham ymígüejti. ¹⁰ Jadu'n nipaady nej jihuiy Abraham ñigix'ajtyñi y'ap'ajt̄in yteedy'ajt̄in Leví etz jacjadyii je huídibi anajty ajcxy ca'ni ypi'c'atyñi yma'xung'atyñi co oy Melquisedec yjijpcobadiyii.

¹¹ Je Israel cajp yajcidiigiyyi je' je Dios y'ane'min ycötujcin je Levita ajcxy huídibi anajty huingapxp je mayjäy ma Dios, je' je' anajty ajcxy Aarón y'ap y'oc. Chi jada' co jada ajcxy janch ca'ocyaj'ahuimbijttäy tudägy pinjaty anajty je Dios ycötujcin payöyb, ca'p tim je' anajty ycopicyity co ycajacquëxigy jadüg huídibi codinähuij je mayjäy ma Dios, ca' y'ocje'jiñ ma ymiñ Aarón y'ap y'oc. Je jadügp̄i huídibi codinähuaryb je mayjäy ma Dios, hue' copicy co tú'ciy naybadiiyb miid Melquisedec. ¹² Co ytigadzipy pinjaty huingapxp ma Dios, nañ jadu'n ytigadzip je tiy'ajt je cötujcin. ¹³ Hich ajt nHuindzin Jesucristo, je huídibi ñimiydacpy ma Dios ñecy co huingapxa'n̄ je mayjäy ma Dios, huingbi ap huingbi Teedy je' anajty, ca' y'ocLeviñ. E ni tüg yi' y'amigüg ca' yhuingapxy ma Dios. ¹⁴ Huädz yajnejhuiy co ñich ajt je nHuindzin Jesús hue' je' anajty ymij'ap'ajty ymijteedy'ajty je Judá. Moisés ca' yi' capxpaty Judá y'ap y'oc co nimiydacy pinjaty anajty huingapxp je mayjäy ma Dios ytijc.

¹⁵ Jacniguëxíc̄p jada ooy co jadüg ytiigiyy huídibi tumb ma Dios, huídibi tú'ciy naybaatip miid Melquisedec. ¹⁶ Ca'p Jesucristo yajtungbiçci co huingapxip je mayjäy ma Dios miid je cötujcin huídibi minaamb co yi' y'amigügtijc pátip yi' jadu'mbitung, je huídibi ajcxy yjugy'ajt̄in cixip tigoyip. Hue' je Jesucristo chinaayin yjugy'ajt̄in ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ycixp Jesucristo yajtungbiçci huingapxip je mayjäy ma Dios. ¹⁷ Com miid je' ycixpi jadu'n Dios tiy'ajt yejcy co jadu'n ymina'n̄:

Miich je' cham mhuingapxyp je mayjäy ma ñich. Tüg nax miich mhuingapxin nej Melquisedec anajty yhuingapxy.

¹⁸ E jadu'n je oga'nbi je ane'min cötujcin huídibi Moisés yejc, ca' y'octuni cham, ca' jac ti mic'ajt̄ miid̄ity co jaydëbi yajtzögipy jäy ajcxy y'alma. ¹⁹ Je Dios ycötujcin huídibi Moisés jayhui'm jecy'ajty, ca'p je' ni ti yaj'oybidzimy yajhuätzpidzimy. Miid je huingapxpi ycixpi huídibi nmiid'ajt̄im cham jac'oy yi' huídibi njjip'ijxim ma Dios.

²⁰ Co Dios Jesucristo yajtungbiçy, chi nigapxpejty yci'm ayuc co yjanchity. ²¹ Jacjadyii ajcxy huídibi anajty tungixp ma Dios ytijc, hue' je' ajcxy tungmooyi, e ca' Dios nigapxpejty yi'

ajcxý y'ayuc. Per co Jesucristo ytungbïjcy, chi Dios nïgapxpejty yci'm'ayuc. Com jaybety jadu'n ma Dios ñecý ma jadu'n ymina'ñ:

Je Huindzin Dios ti nïgapxpety yci'm'ayuc, e ni mina ycajot-metzcihuipy.

Jadu'n Dios nimay y'ung:

Miich mhuingapxamyb etz mgodinähuamyb je mayjäy ma ïch huinixï huinitiempo. Jadu'n miich mdunipy nej Melquisedec ytuuñ.

²² Com Dios nïgapxpejty yci'm'ayuc co yjanchity co Jesucristo ytungbïjcy, paady yi Jesús yi' je' majamoy mic'ajtmoy je jemybi ayuc huidibi yajhui'm mïd jäy ajcxý ycixpi, je jac'oybi cötujcin.

²³ Jacjadyii huidibi anajty yhuingapxcixy ma Dios ytïjc, nimay anajty ajcxý ooy. Com co tüg y'o'cy, chi huingbi ytigïy ma je' ytung. ²⁴ Jesús com ca' yi' yjugy'ajtin ycixipy ytigoyipy ni mina, paady ca' ytung ixmach, etz ca' yi'ytungmöy ni pin. ²⁵ Mïd je' ycixpi Jesucristo mic'ajt mïdity jaydëbi yajnïdzoocipy jäy ajcxý y'alma huinixï huinitiempo, pinjaty mïbijctzooyb Dios ma Jesucristo yxi. Jesucristo jëbi tunipy jadu'n, com yi' yjugy'ajtin ca' ycixipy ytigoyipy ni mina. E yi' Dios mïbijctzodïb mïd jäy ajcxý ycixpi jabom jabom huinixï huinitiempo.

²⁶ Je Jesús je' je' tügpaic je mïjtungmïdpi ma Dios, huidibi ïch ajt nyajmayajtim, je huidibi mïd huädz yjot huädz yhuinma'ñ, e ca' je' mïdity ni ti jibicpi ni ti pocy. Je' ca' tügenax y'ity mïd pocytumbïdjc. Nïgi je' ymïjity ycixity, ca'ydi jac ti huidibi yajpat tzajpjoty. ²⁷ Ca' Jesús yjadu'nity nej ajcxý jacjadyii huidibi tuun ma Dios ytïjc jecy'ajty, co yaj'öccixy iyujc, e je' ajcxý yejcpy huindzigï'ñ jabom jabom, midüg co je' ajcxý ñayyajpocyñihuächyï, e chi jada' mïd jäy ajcxý ypocy ycixpi. Jesús tügtecypajc je' yejc huindzigï'ñ mïd mayjäy ycixpi, co je' ci'm ñayyejci ma yi' o'cin jadu'n nej tüg huindzigï'ñ. ²⁸ Je Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm jecy'ajty, hue' y'ane'my co huen tungmöy jäy ajcxý huidibi pocy mïd, co mïjtungmoy ma Dios ytïjc. Chi jac'axam Dios yajhui'my jemybi ayuc jemybi cötujcin, e nïgapxpejty yci'm'ayuc co yjanchity. E mïd je jemybi ayuc Dios tungmoy yci'm'ung, huen yajnïcxip je mïjpi tung ma yi' y'it, je Dios y'ung huidibi ijtp huinixï ca' ti bocy mïdity.

8

Jesús yi' je' je' mïjhuingapxpi ma yi' Dios y'ayuc jemybi

¹ Huidibi ooy nïgi ycopicyity, huidibi yajnimïydaacp, co ïch ajt nmïd'ajtim pin xycodinaayim ma Dios, je' je' je' Cristo, je huidibi jïby ijtp mïj'ane'mbi tzajpjoty, jadu'n nipaady nej jihuïy yi' y'ïñäy a'oy'amy ma Dios ymïjc. ² Jïby je' ytuñ ma je janchypi Dios y'it ylugar, je amaaybi, huidibi oyhuindzigïy

ijtp. Je it huidibi Dios yajcoj, e ca' nmínaaním jáy ajcxy yajcoj. ³ Tüg'óciy pinjaty huingapxp ma Dios, yajnibicy je' paady, e copicyity co cïyegipy ofrenda etz tijaty huindzigi'ñ ma Dios miid jáy ajcxy ypocy ycixpi. Paady ooy ycopicyity nañ jadu'n co Jesucristo yegipy ofrenda etz huindzigi'ñ ma Dios miid jáy ajcxy ypocy ycixpi. ⁴ Co Jesucristo ixypiy ya y'ocyajpaady naaxhuiñ, ni ycahuingapxy ixypiy mayjáy ma Dios. Com jiini ya yajpaady pin huingapxip ma Dios ytijc, pin yejcp ofrenda etz huindzigi'ñ jadu'n nej Moisés ycötujcin y'ane'my. ⁵ Jadayaabi huingapxpi ajcxy ytungixy ma Dios ytijc ya naaxhuiñ. Je' je' tüg iixpejt nej Dios y'it jiiby tzajpjoty, jadu'n yi' nipaady nej tüg anecpi huidibi tzomyb jiiby tzajpjoty. Co Moisés jecy'ajty Dios ytijc je' coji miid huit, chi Dios ñimaayi: “Cuenditun yajxon co anajty mgojy je tijc tügnax jadu'n nej je iixpejt huidibi nyaj'ijx jim copcíxy.” ⁶ Per je miitung huidibi Jesús ytumyb ma Dios miid jáy ajcxy ycixpi, jac'oydung yi' ca'ydi je tung huidibi je jáy ajcxy ytumyb huidibi miitung miid ma Dios ytijc ya naaxhuiñ. Com jemybi etz jac'oy etz jacmic'ajt miid je cötujcin huidibi Dios ymoy Jesús, ca'ydi je cötujcin huidibi Dios ymoy Moisés jecy'ajt. Com hue' je' jac'oy alma nidzoocin Dios yaj'ahuaniiy jáy ajcxy ma je jemybi cötujcin.

⁷ Co je jayijp'atypi cötujcin huidibi Moisés ymooyi cayaj'oyiydaayi jáy ajcxy ypocy miid Dios, ca' yi' ixypiy ycopicyity je mimetzpi cötujcin huidibi Dios ymoy jáy huinjemy. ⁸ Per Dios y'ijx co je jáy ajcxy ca' yajxon cuydungixy je cötujcin huidibi Moisés ymoy, jadu'n nej ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy miid je' ajcxy ycixpi, ma jadu'n ymina'ñ:

Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ: “Mimb xii tiempo ma huingbi cötujcin nmöhuibich yi' Israel jáy etz Judá jáy ajcxy.

⁹ Ca' y'ocjadu'niñ nej ñich ngötujcin huidibi nmooyich je' ajcxy y'ap yteedy jecy'ajty, je huin'it tiempo taabi nyajtzooñich ajcxy jim Egipto naaxjot. Ca'p je' ajcxy cuyduñ je cötujcin huidibi ajcxy nmooyich, e paady ca' nduufñich cuendi yi' ajcxy.” Jadu'n ymina'ñ je Huindzin Dios.

¹⁰ Jadu'n je Huindzin Dios ymina'ñ:

Je cötujcin huidibi nyegaamybich ma Israel jáy ajcxy co anajty yijadu'mbi xii tiempo ti ñaxy, jadu'n je'. Nbidägibich ngötujcin ma yi' ajcxy yhuinma'ñ, e jadu'n nipaady nej jihuiy ti njayich n'ayuc ma ajcxy y'ay yjot. E ñich yi' ajcxy xyDios'aduib, e yi' ajcxy njäy'aduiybich.

¹¹ Tüg'óciy ajcxy nejhuihuipy pin ñich. Ni pin ji cayaj'ixpigipy pin je' je Huindzin Dios, ni pin, ni ymigüg, ni ymijün

ymidijc, ni pi'ctijc ni mij'anäctijc. Com nidüg'óciy ajcxy nejhuihuipy pin ñch; ypi'city ymutzity, ymijjäyity, etz ymij'anäcity.

12 E ñch yi' ajcxy nmeecxip yjibicjäy'ajtin, ni camina ngajac'ajihuihuibich ajcxy ypocy. Jadu'n Dios ymina'ñ.

13 Co Dios je' ycötujcin jemybi nimiydägy, je' je' co yaj'amijiyñi je jayjip'atpyi cötujcin. Je huidibi amijiyñip ca' je' y'octuunip, tzojc yi' yaj'ijxtigoyaani.

9

Je Dios ytijc huidi ya naaxhuiñ etz Dios y'it huidi tzajpjoty

1 Je Dios ycötujcin jayjip'atpyi ymüd je' anajty ñidiy'ajt nej huaad ytuñ ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, ma jäy ajcxy huindzigihuipy Dios. 2 Je Dios ytijc jadu'n je' ycojity. Je jayjipi cuarto hue' anajty xijity Lugar Santo, jiiyby anajty y'ity je candelero etz je mesa ma tzajcaagy y'ity ma Dios yhuinduu.

3 Jixci'py'amy ma je mimetzpi huit y'agiyducyity jiiyby jadüg'it huidibi xijip Lugar Santísimo (ma Dios ni'ixcidägy je jäy).

4 Jiiyby anajty tüg mij mesa ac tim ori je' anajty ma ajcxy ypoomjocixy, e ma je' jim anajty y'ity tüg cajoon ac ori je' anajty yñinixc huidityi. Jiiyby cajoonjoty anajty y'ity tüg tu'tz ac ori huidibi anajty müd je jicxy ijxpejt huidibi Dios Israel jäy ajcxy ymooy jecy'ajty. Etz jiiyby anajty Aarón ytajc huidibi huip huam. Etz jiiyby anajty je tzaa y'ity ma je' anajty ycijxjayity Dios y'ane'min. 5 Ma je cajoonnixc jim anajty je querubines ñigojtüdyity huidibi Dios y'oy'ajtin müd. Je querubines anajty codinaayb Dios, e je' anajty ajcxy yajnidigooyb müd yqueec je cajonnixc ma ajcxy je huindzig'iñ ñi'py ypidacy müd jäy ajcxy ypocy ycixpi. Ca' huaad yjacyajnimiydacy mijcajee jadachambi tijaty huidibi anajty yajpatp jiiyby ma Dios ytijc.

6 Jabom jabom co anajty jadu'n y'ijttäy ni'ixi', chi je huin-gapxpí ytiygyixy ma Dios ytijc ma je jayjipi cuarto, je Lugar Santo, tuñ ajcxy huindzig'iñ etz cuydungixy yi' ajcxy ytiy'ajt müd Dios ycixpi. 7 Jimijt jimijt ma je mimetzpi cuarto huidibi je huit adiydujcp, jiiyby ytiy tügtecpajc je huin-gapxpí huidibi jacmijtungmüd ma Dios ytijc. E co jiiyby ytiy, chi midigy huaj ñi'py, huidibi müd huindzigiy Dios müd yci'mbocy ycixpi etz müd tüg'óciy jäy ajcxy ypocy ycixpi etz müd ajcxy ypocy ycixpi co ca' nejhuiygyxy co ytundigooygyxy.

8 Müd jada ycixpi je Espíritu Santo xyajnejhuim co je tungmüdpí huidibi huin-gapxi je mayjäy ma Dios, ma ajcxy jacyajtungixy anajty je jayjip cuarto ma Dios ytijc, chi ca'ni je' anajty y'ahuächñi nej jébi pinjaty ytiy ma je it lugar Santísimo ma Dios yhuinduu.

9 Je Dios ytijc huidibi ijtp anajty ya naaxhuiñ ca' je' yjéjity

je janchypí. Hue' je' anajty iixpejt'ajtp huidi Dios y'it'ajtpy tzajpjoty. Jiiby je tungmüdpí huindzigíy Dios müd ofrendas etz müd huindzigí'ñ. Per jada huindzigí'ñ ca' yajtigoy je pocytuní ma je jäy ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Je judíojäy ytiy'ajt huídibi tuun ma Dios ytijc jecy'ajty, hue' je' ñigapxy caayin uucin, etz jadu'n nej ajcxy ñayyajpocyñíhuáatzigíxy müd níi etz canaag costumbre huídibi ajcxy cuydumyb. Jadu'n ajcxy ytuñ ixti cooni Dios yajtigajztay tüg'óciy yí ycötujcin.

¹¹ Per ti y'oy ya naaxhuiñ je Cristo, e yí' je' cham ijtp jacmijtungmüdpí ma Dios, yí' ti mimiñ jemybi cötujcin jac'oybi. E yí' je' codinaayb je mayjäy ma Dios y'it tzajpjoty, je it jac'oybi jacmijpi, jacca'pxypi, ca' nminaanim jäy ti cojy, e ca' yaajity naaxhuiñ. ¹² Cristo ti ytigíy ma je Dios y'it, je lugar Santísimo. Ca' ti ytigíy müd co jiiby yajquëxíga'ñ pi'cchivo ñi'py o toro ñi'py, hue' yci'mni'py jiiby yejcpy ma Dios. Jadu'n ti ytigíy tügtecy tigíy huinixí huinitiempo, etz xyyajñdzocim ajt n'alma huinixí. ¹³ Ooy yjanchity co yí toro ñi'py etz je chivo ñi'py etz yí cuyjam co ajcxy nöccíxy huaj níix ma je Dios ojadajtac, co ajcxy je pocyjäy yajñihuáxcíxy je ni'py etz yajñixidujtcíxy je cuyjam ymüd mic'ajt co yajpocyhuáatzigíxy ñinícx, per jotjoty ca' yajhuäch. ¹⁴ (Je huingapxpi huídibi tumb ma Dios ytijc ya naaxhuiñ ca' ymadägy co jäy yajpocyhuädziipy müd toro ñi'py), Jesucristo nigí ti ymadägy yajpocyhuäch jäy ajcxy müd yci'mni'py. Com Jesucristo ymüd je Dios yjihuí'ñ ymic'ajt huídibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, chi ñaygíyeci ci'm ma Dios müd Dios yjihuí'ñ ymic'ajt, jadu'n nej tüg huindzigí'ñ huätzpi, com ca' ni ma ni ti tundigoy. E müd yci'mni'py Jesucristo xyajhuaatzim je jibicpi ma ajt njot nhuinma'ñ, ca'ydi ndunim huídibi Dios ca' jäygidägy, e jadu'n ajt huaad ndunim ma je Dios juugypí ytung.

¹⁵ Paady yí Jesucristo yí' je' huingapx'ajtp ma Dios müd ñich ajt ycixpi müd je jemybi ycötujcin huídibi Dios yajhui'm. Yí Jesucristo co y'o'cy, yí' ajt je' nbocy xymeecxim tübi ndundigooyim ma je jayijp'atyp cötujcin huídibi Moisés jayhui'm. E jigix pinjaty Dios ti yhuin'ixyí, jébi ajcxy ycidigíyíi je tzinaydac ma jébi n'ijtim huinixí. Je tzinaydac huídibi Dios ti xy'ahuaníyim. ¹⁶ Co tüg jäy jijp'ixy y'o'cin, e yajcojy tüg testamento, ooy ycopicyity co yajnejhuíhuipy pen janch je' ti y'ögy je pin yajcoj je tiy'ajt jigix je' ytigíhuipy tumbi je tiy'ajt. ¹⁷ Co tüg jäy jijp'ixy y'o'cin e yajcojy tüg testamento, ca' je' ti mic'ajt müdity je testamento pen jugy'ajtni pin je' anajty ti yajcojy. Huin'itni janchity co anajty ti y'ögy, huin'it je testamento mic'ajt müdity. Je jemybi tiy'ajt huídibi Dios xyajhui'my jadu'n yí' nipaady nej jäy testamento yajcojy co anajty jijp'ixy je y'o'cin, e co Jesús y'o'cy, huin'it mic'ajt moy je Dios ytiy'ajt je

jemybi. ¹⁸ Paady ycixpi jecy'ajty co Dios Moisés moy cötujcin, yajtzoobaat je' müd iyujc ñi'py. ¹⁹ Moisés je' capxhuäcx je Dios ytiy'ajt ma tüg'óciy mayjäy. Chi jada' huijtzigy tüg lana tzaptzpi müd tüg quipy aacx huídibi ooy oy yxuugy. Je' yajxooc ma huaj mang ñi'py etz chivo ñi'py teemhuidity müd nii, chi Moisés yajñihuich je libro müd je ni'py, je libro huídibi anajty ti capxy etz nañ jadu'n jäy ajcxy yajñihuich je ni'py. ²⁰ Co Moisés jadu'n ytuuñ, chi yminañ: “Jada je' je ni'py huídibi yajtzoobatp je ane'min je tiy'ajt huídibi Dios ti yecy ma miich ajcxy.” ²¹ Moisés nañ jadu'n ñi'pyñihuich je cochac tijc ma anajty yDios ojadajtciy, e tüg'óciy tumbejt huídijaty jiiby tumb. ²² Dios ycötujcin, je jecyip, yminañ co tüg'óciy huídijaty yajtungixyp co Dios ojadajtciy, copicy yajhuädziy müd ni'py. E pen ca' ajcxy teemy yocy ni'py, Dios ca' huinmecxañ yi' ajcxy ypocy.

Co Cristo y'o'cy müd ajt nbocy ycixpi, yi' yajnicxy ajt nbocy

²³ Ooy jada anajty ycopicyity iyujc ñi'py huindzigiñ, jigix yhuädziy huídijaty tumb ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, je huídibi ijxpejt'ajtp anajty nej Dios y'it jiiby tzajpjoty. Per je Dios y'it huídibi jiiby tzajpjoty chojcpy jac'oybi huindzigiñ ca'ydi huídí ya naaxhuiñ. ²⁴ Com Cristo ca' je' ytiyiy ma Dios ytijc huídibi jäy ajcxy ti cojy. Je tijc huídibi jäy ajcxy ti cojy, je' je' ñigojtuutin je it lugar janch janchypi huídí ji-iby tzajpjoty. Cristo tigiyy ma je Dios y'it ylugar jiiby tzajpjoty, ma je' cham xycodinaayim ma Dios yhuinduu. ²⁵ Je judío mijtungmüdpí huídibi huingapxp ma Dios ytijc, huinjimijity ytiyiy ma je Dios ytijc co yecy ni'py huídibi ca' ci'mni'py'adyii. Cristo ca' yi' ñay'ahuaníyii y'ögipy canaag'oc, jéyi tügtecypajc ytiyiy ma Dios y'it müd yci'mni'py. ²⁶ Co ixypy ca' yjadu'nity, canaag'oc Cristo ixypy patni chaachy'ócin maabi naaxhuiñybi chondagy. Per jadachambi ma xii tiempo ycixaani ytigoyaani, Cristo tügtecypajc ñayguëxici ya naaxhuiñ, jigix codinähuiy tüg'óciy jäy ma Dios müd ajcxy ypocy ycixpi. Jadu'n Cristo tuuñ jigix yajtigoyipy pocytunii. ²⁷ Dios ane'min pidac ya naaxhuiñ co nidüg nidüg jäy paadip yi' o'cin tügtecypajc. E Dios ti pidägy je xii je tiempo mina tiydunañ nidüg nidüg jäy müd ypocy ycixpi. ²⁸ Je Cristo jotcuyc tügtecypajc nayyejci ma je o'cin co yajpocyñihuaatzäy je mayjäy. Chi jada' ñayguëxigañyii je mimejtz'ocpi ya naaxhuiñ, e ca' nminaanim co yajpocyñihuaatzaanip jadüg'oc je mayjäy, hue' je' nihua'namyb ycohua'namyb tüg'óciy pinjaty jipp'ijxip cixyjot huinjot co je' miinañ müd yi' ajcxy ycixpi.

10

¹ Je Dios ycötujcin huídibi Moisés jayhuim'y jecy'ajty, hue'

je' anajty ñidiy'ajt je oybi huidibi miinamb. Ca'p je' anajty yjējity je oybi. Paady je cōtujcin huidibi Moisés yjayhui'm ca' je' jēbi huadz yaj'ahuimbity pinjaty pocy ytumb, pinjaty mijhuācp anajty ma Dios mīd je iyujc huidibi ajcxy Dios yajhuindzigīyib, huidibi ytun'ahuimbijtcixyp jimijt jimijt. ² Co ixypy je cōtujcin y'ocmadāgy huidibi Moisés yjayhui'm yaj'ahuimbity ixypy huadz ajcxy je pocy ytumbi, ca' ixypy je jadu'mbi huindzigi'ñ y'ocyajtuuni jimijt jimijt. Com pin je jadu'mbi huindzigi'ñ yejcp, co ixypy je' ypocy yajnicxtāy, ca'p je' ma ñayjihuihuīyib ti bocy mīdity jadūg'oc. ³ Co jadu'n yaj'ōccixy je iyujc mīd ypocy ycixpi, je' je' je tiy'ajt co ajihuygōotigixy ypocy jimijt jimijt. ⁴ Com yi huaj mang ñ'py etz yi chivo ñ'py ca' mic'ajt mīdity co pocyyajnicxtāhuipy nimina.

⁵ Paady co Cristo ymiiñ ya naaxhuiñ, chi nimay je Dios:

Ca' miich ni ti huindzigi'ñ mdzojcnī ma ymiiñ iyujc'ogy, ti miich xyñi'ixīyich tūg ninīcx.

⁶ Ca' m'ocjāygidaacni huindzigi'ñ iyujc huidibi yajno'cp. Ca' miich m'ocjāygidaacni co jāy xyajhuindzigi'y iyujc mīd ypocy ycixpi.

⁷ Chi nmīna'ñich: “Dios, cha nmīiñich jigix miich mdzojcin yajcuydunipy, jadu'n nej yjaybetyity ma miich mnecy mīd iich ycixpi.”

⁸ Tim jayijp, Cristo ymīna'ñ co Dios ca' octzojcnī, ni cajāygidāgy je iyujc ōgy huidibi yajhuindzigi'yip, ni je huidibi yajno'cp, jigix je pocyñicxtāhuipy, oy yi' yjājējity huidibi ñigapxy yaj-tunipy ma je Dios ycōtujcin huidibi Moisés yjayhui'm. ⁹ Chi jada' jadūg'it yjaybetyity co Cristo jadu'n ymīna'ñ: “Cha iich nmīiñ, jigix miich mdzojcin yajcuydunipy, miich huidibi Dios'ajtp.” Hue' mīnaanīm, yajtigoy je cōtujcin huididi ane'mb co jāy ajcxy huindzigi'y iyujc mīd ypocy ycixpi, etz mic'ajt mo' je jemybi cōtujcin huidibi Jesucristo xymooyim. ¹⁰ Dios jadu'n ti xyajhuaatzim ajt nbocy, com Jesucristo ti tuuni Dios chojcin co ci'm ñinīcx tūgtecypajc yejcy ma yi o'cin mīd tūg'ōciy jāy ypocy ycixpi.

¹¹ Tūg'ōciy judío sacerdote huidibi tungmīd ma Dios ytijc jabom jabom jadu'n tun'ahuimbijtcixy tūgpi huindzigi'ñ, huidibi ni camina yajnicxtaayi jāy ajcxy ypocy. ¹² Yi Jesucristo tūgtecypajc yi' yejcy ñinīcx ma yi o'cin huinixi huinītiempo, chi jada' y'ixtacy a'oy'amy ma Dios ymījc ma ane'mdāy tūg'ōciy. ¹³ Jiiby tzajpjoty Jesucristo cham y'ahuixy, ixti cooni Dios yi' ymidzip mimadactaayip, e jadu'n ajcxy nipaadipy nej jihuiy Jesucristo ytecypocxpejt. ¹⁴ Mīd tūgpajc je huindzigi'ñ huidibi Jesucristo yejcy, tudāgy yaj'ahuimbijttāy huinixi huinītiempo pinjaty ti ypocyhuāch. ¹⁵ Yi Espīritu Santo nidiy'ajtp ma iich

ajt jadu'n nej Cristo ti tuñ. Com jaybety miiñ ma Dios ñecy ma Dios jadu'n ymına'ñ:

16 Je huin'it xii je huin'it tiempo nyajmihui'maamybich je Israel jäy jemybi ayuc jemybi tiy'ajt. Nbidägibich ngötujcin ma ajcxy yjot, e njayamybich ngötujcin ma ajcxy yhuinma'ñ.

17 Chi jac'axam Dios ymına'ñ:

Ni camına njäy medzaanich ajcxy ypocy, etz jadu'n nej ajcxy ytundigooy.

18 Co je pocy ti yajhuinmecxtäy, ca'p ycopicyity yjacyajtunipy tijaty huindzigi'ñ miiid pocyhuinmeecxin ycixpi.

Chojcpy nmihuingoonim yi Dios

19 Paady miich ajcxy migügtijc, jëbi ñich ajt ndigiiyim agujc jotcujc ma Dios yajpaady miiid co Jesucristo ti temy ti yocy ñi'py miiid ñich ajt nbocy ycixpi. 20 Cristo ti yaj'ahuäch je ñii'aa je tü'aa miiid ñich ajt ycixpi miiid yci'm ninicx, je ñii'aa tü'aa jemybi oybi huidibi tigiiyb ma Dios y'it. E je' yñinicx jadu'n nipaady nej je huit huidibi anajty adujcp je Lugar Santísimo ma Dios ytijc ya naaxhuiñ, je huit huidibi cüchhuäcx co Cristo y'o'cy. 21 Jesucristo yi' je' je mijtungmiiidpi huidibi xycodinaayim ma Dios ytijc jiiiby tzajpjoty. 22 Paady ycixpi jëbi nmihuingoonim Dios miiid oyjot oyhuinma'ñ, etz miiid je miibijcin janchypi. Cristo ajt ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ co ñi'py temy yojcy miiid ajt nbocy ycixpi jigix ca'ydi nayjihuiiiyim pocymiiid, jadu'n nej jihuiy ti ndziihuim miiid huädz ñii. 23 Tzoc tudägy n'ijtim ma nmibijcin, ca' nyajtigajtzim nmibijcin, com Dios cuydunipy yi' tiibi xyaj'ahuaniiyim. 24 Tzoc nhuinma'ñypidaacim co njot'amijmooyim ajt nmigügtijc, jaydëbi naychojcin nayjihuiiiyim miñ xyipy, e nduunim oyjäy'ajtin. 25 Ca' n'ixmajtzim je nayyöymugii, jadu'n nej ajcxy nijëjity costumbre miiidity co ca' ajcxy yöy ma naymujctac. Nigi tzoc nayjot'amijmooyim, e jadu'n nej cham yaj'ijxni co yhuingooni ma je Huindzin Jesucristo ymiinaani jadüg'oc ya naaxhuiñ, chona'ñ tzajpjoty.

26 Pen ñich ajt jacpocytunim tzojcingixy ma anajty ti nehuiiiyim Dios ytiy'ajt, ca'p ji huingbi huindzigi'ñ huidibi xyajpocyhuaatzim. 27 Je' janchtiy njacjijp'ijxim miiid tzigi'ñ jihuiñ je tzaachypi co anajty Dios xytiydunim, e xypidaacim mijjinjoty huidibi yajhuindigoydähuamb Dios ymidzip. 28 Co pin cacuyduun Dios ycötujcin huidibi Moisés yjayhui'm, e jim metz o tugig testigo co yjadu'nity, yajmoy je' y'o'cin ca' miiid'ajty ti pa'ayoohuin. 29 ¿Nej miich ajcxy miiinaangixy? ¿Nej cay jac'öctiy je tzaachypi mihuaad'ajtcixy? Je pinjaty

ca' ixa'ñ Dios y'ung etz nixiici yajxiici Cristo ñi'py huidibi yajpocyñihuaatzp, jadu'n nej je jemybi ayuc ymina'ñ huidibi Dios yajhu'i'm. Etz nañ jadu'n ajcxy ni'ojñyigixy Dios yEspíritu huidibi may'ajt oy'ajt tumb müd je' ajcxy. ³⁰ Nejhuiyim co je Huindzin Dios ymina'ñ: "Iich xypatp ndzaachytunipyich jäy ajcxy müd ypocy ycixpi. Iich yi' nyajcomidohuipy ajcxy ypocy." Etz nañ jadu'n yjaybetyity ma Dios ñecy: "Yi Huindzin Dios yi' yjäy tiydunipy." ³¹ Ooy chach mij y'ayo'nity pen je Dios juugypi xychaachytunim müd ajt nbocy ycixpi!

³² Per ajihuüyigixy miich ajcxy je xii je tiempo tiibi ñaxy, je taabi miich anajty ajcxy ti xycidigüygixy je tiy'ajt janchypi, ñipaty je' anajty nej tüg tücxin jajin ajcxy müdity. Ti ooy mhuindinaaygixy mjijptinaaygixy tzaachypi ayo'n müd yi mmibijcin ycixpi. ³³ Nijëjity miich ajcxy ti myajhuingapxnajxcixy, e ti myaj'ojcixy mayjäyduum. Nañ jadu'n jacjadyii ti abaatcixy tzaachypi jadu'n nej je tiibi ajcxy ooy yajtzaachytungixy. ³⁴ Ti miich ajcxy myajtungixy pa'ayo'n ma pinjaty anajty pujxtigotyip, e janch agujc jotcujc ajcxy ti myajtungixy mecxtujcin co ajcxy xypijci tijaty anajty ajcxy müd. Nejhuiyim co jii by tzajpjoty miich ajcxy müdity ti jaty jac'oybi huidibi huinixii huinitempo ijtp. ³⁵ Jacmijpidaaccixy Dios, ca' mjetmetzciygixy. Co mmijpidáaccixipy Dios, huin'it ajcxy mbaadipy oybi may'amy ma Dios. ³⁶ Chojcypy co miich ajcxy myajtúngixipy mecxtujcin co mguydunaangixy nej Dios tzocy, e Dios xyajcidigüygixip huidibi yi' ti ahuanüy. ³⁷ Jaybety jadu'n ma Dios ñecy ma jadu'n ymina'ñ:

Tzojc, janch tzojc ymiina'ñ je huidibi tzonamb tzajpjoty, e ca'p je' jecyñity.

³⁸ Jadu'n Dios ymina'ñ:

Pinjaty ich ti ngöbicy co ytudägyjäyity, tzinähuip je' müd ymibijcin. E pen ixtigihua'cp ma ymibijcin, ca' jadu'n njotcujc'adipyich müd je'.

³⁹ Ca'p ich ajt njëjity huidibi ixtigihua'cp ma nmibijcin, e ytigoy y'alma, je' ich ajt pin mibijcp, e jadu'n n'alma paadipy nidzoocin.

11

Yi mibijcin

¹ Jotcujc nayjihuiyim jadu'n co huidibi nmibijcim janch yi', oy co ca' n'ijxim. Je huidibi nmibijcim je' xymooyim jotcujc'ajtin müd huidibi njjip'ijxim ma Dios. Je huidibi nmibijcim nejhuiyim co janch janch jadu'n, oy ca' n'ijxim. ² Com müd co ajt nmij'ap nmijteedy ajcxy mibijci Dios y'ayuc paady Dios cöbijcy ajcxy jadu'n nej tudägyjäy.

³ Míid ajt nmibijcin ycixpi nejhuñyim co Dios oyduñ tüg'óciy huídibi jii'ajtp míid y'ayucti'ajty, jigix huídibi cham n'ijxim je' yi' yaj'oyñy huídibi ca' yaj'ixy.

⁴ Míid co Abel mibijcy Dios, paady Abel ymoy Dios huíndzigi'ñ jac'oybi ca'ydi Caín, e Dios cöbijci Abel yhuíndzigi'ñ, e míid je' ycixpi Abel ooy ycömaybidzimy ma Dios co anajty ytudägyity. E jadu'n oy Abel ti yja'o'cini, jadu'n nipaady nej jihuñy yjacmíydägyñi chambaad. Com míid je mibijcin huídibi anajty ymíid yejc ijsxpejt ma ñch ajt.

⁵ Míid co Enoc mibijcy Dios paady yajnicxi jadügpí tzinaydac ni yca'o'cy, ni ca' ajcxy paty, com Dios anajty ti yajnicxyii. Jadu'n ymina'ñ ma yjaybetyity ma Dios ñecy, ca'ni anajty yajnicxyii: “Dios jäygidacpy anajty Enoc chinaayin.” ⁶ Pen ca' nmíid'ajtim mibijcin ni jadu'ñyi, ca' Dios jäygidägy ajt ndzinaayin. Com co nmihuingonaanim Dios, hue' tzocy co nmibijcim co Dios yjiiity, e co yaj'ahuimbidipy oybi míid pin mibijcip.

⁷ Míid co Noé mibijcy Dios, paady Dios ñimaayi jayijp co ytuna'ñyii yjada'ñyii mijñigom huídibi anajty ca'ni yaj'ixy. Co Dios ymígapxi, chi Noé yjotmaybaady e yaj'oyiy je barco ma yi' etz y'ung y'anäg ññigomdzögipy. Míid co anajty Noé míidity mibijcin, paady yajpocycäy je naaxhuiñyjäy ajcxy ca'pi ymibicy. Chi Dios cöbijcy Noé jadu'n nej tudägyjäy míid co mibijci Dios y'ayuc.

⁸ Míid co Abraham anajty Dios mibicy, paady Dios yhuin'ijxi e ycapxymídouhui. Chi je' chooñ ma ñaax ycajpin ñicxy ma je it lugar huídibi Dios anajty möhuaanip co je'adiñyb. Choñ, ni ca' anajty nejhuñy ma ñicxy. ⁹ Míid co Abraham mibijcy Dios, paady chinaydacpijcy nej tüg huingjäy ma je naax huídibi Dios yaj'ahuanñyi, huídibi ca' yjējity. Chinay ma huittijc, nañ jadu'n ajcxy y'idñch Isaac etz Jacob huídibi ajcxy nañ jadu'n Dios yaj'ahuanñyi je naax. ¹⁰ Abraham je' anajty y'ahuijxyp mina jēbi chinaydacpijcy ma Dios y'it ylugar huídibi jadu'n nipatp nej tüg cajp huídibi míid y'ijx ta'tzpicy y'oyduñity, je huídibi Dios ñihuñmayñy, je huídibi Dios yajcojy yaj'oyñyb.

¹¹ Sara hue' anajty pumäy, ti anajty ymijäyñyi, ti ñajxni tiempo mina jēbi y'ung'ixy. Per míid co mibijcy Dios y'ayuc huídibi ti ñimaayi co y'ung'ixa'ñ anajty, chi paty mijaa co y'ungdzimigip. E chi y'ung'ijxy com ymibijc co Dios anajty cuyduna'ñ tiibi ahuanñy. ¹² Míid tügpí jäy, je Abraham, ti choondacy tügpicy y'amigügtijc huídibi oy ti ymayñy. Abraham, oy anajty je' ti yjahuingoni mina y'ögaani, chi ooy y'ung y'anäg, y'ap'ung y'apmang janchmay paty, jadu'n ymayity nej madza' etz ymayity nej pu' ma mejypa', janch ni ycamicho'nity.

¹³ Tüg'óciy je jäy ajcxy huídibi ya yajnimiydacp, öctay ajcxy ni ycacídigiíyí je tzinaydac huídibi anajty Dios ti yaj'ahuaníyíi. Míid co ajcxy mibijcy Dios, paady nejhuiíy ajcxy co jacíini Dios ymóhuíyib je huídibi ti yaj'ahuaníyíi. Com ymibijc ajcxy Dios, paady jotcuyc ñayjihuiíyí co Dios móhua'ñyíi jacíini huídibi ti yaj'ahuaníyíi. Ymínañ ajcxy co anajty y'adzínaaygíxy ya naaxhuiñ. ¹⁴ Pinjaty jadu'n minamb co adzínaaybí ajcxy yajpaady, hue' yajhuimbídzímy co chinaydac yjugy'ajttac ajcxy y'ixtaayb. ¹⁵ Co ixypíy ajcxy jäymejtzó'cigíxy je naax ma anajty ti choongíxy, janch ycahuimbijty ajcxy jim jadüg'oc. ¹⁶ Per je' ajcxy nígi anajty nijot'ajtcíxy it lugar jac'oybí, je' je' je' je' tzajpjotyí. Míid jada ycíxpi Dios ca' yí' cho'yduñ co ñaydíjyíi Dios ma je' ajcxy. Com ti ní'ixíyí ajcxy chinaydac jíiby tzajpjoty.

¹⁷ Abraham mibijcy Dios, e co Dios Abraham y'ijxmajtzi, chi yajmíiñ Isaac co anajty yajhuíndzigíhua'ñ Dios. E janch cíxyjot je y'ung tügpajc anajty yecy, je y'ung huídibi Dios ti yaj'ahuaníyíi anajty. ¹⁸ Dios ñímay Abraham co míid Isaac míid'ada'ñ may y'ap y'oc. ¹⁹ Abraham yhuínmaayb anajty ooy co Dios tügpajc cötujcmíidip yajjugypigípy öcpyí. Paady jébi íich ajt nmínaaním co Abraham ycídigiíyí jadüg'oc y'ung co anajty ti yjugypícy co anajty ti y'ögy.

²⁰ Isaac mibijcy Dios, paady Isaac Dios mibijctzoy míid Jacob etz Esau ycíxpi co huen ajcxy oybí paadip ma je tiempo huídibi míim cídacní. ²¹ Jacob ymibijcy anajty Dios, paady co anajty y'ögaaní, chí ahuaníy conuucxín ma níidüg níidüg José y'ung y'anäg. E jadu'n Dios ooy huíndzigíyí ojadjty yam ñaygodajc'adyíi míid ytajc co anajty ooy ti ymíjjäyíyíi. ²² José co anajty Dios mibícy ma anajty y'ögaaní, ymínañ co Israel jäy ajcxy anajty ypidzimaangíxy comjeyc jim Egipto, chí yajhui'my tíy'ajt nej ypajc ytuníyib co anajty choñ ajcxy jim Egipto.

²³ Míid co anajty ajcxy mibícy Dios, paady co Moisés yma'xung'ajty, chí ytaj yteedy yützi tugíig po'. Com co ajcxy íjxy co anajty ooy y'oyíty je ma'xung, ca' ajcxy anajty tzigíy je rey y'ane'mín co anajty yaj'öctáhua'ñ tüg'óciy ungma'xung yéyíjcpí. ²⁴ Míid co Moisés mibijcy Dios, paady co oy ymí'anäccojni, ca' tzojcy co ñaydíjíyib co rey ñíix y'ung'adíib. ²⁵ Hue' janchtíy Moisés nígi nijot'ajty co ayo'n tzaachypí mínaxípy yajnáxípy quípxy míid Dios yjäy, ca'ydí co níxondägípy je jugy'ajtin ma je rey ytíjc huídibi Dios ca' jäygidägy. ²⁶ Moisés nígi ñayjihuiíyí jotcuyc co tzaachypí ayo'n anajty mínaxy yajnaxy míid Cristo ycíxpi, ca'ydí co míid'ajttáhuípy jugy'ajt comeñ'ajt jim Egipto. Com Moisés ti anajty yhuínma'ñypíidägy co Dios yega'ñ je oybí. ²⁷ Míid co

Moisés mibicy anajty Dios paady choñ jim Egipto, ni catzigiy co anajty rey yjotmädy, jadu'n y'ijty tudägy nej jihuïy ixty je Dios ca'pi yaj'ixy.

²⁸ Mïid co mibijcy Dios paady Moisés tuuñ je pascuaxii, chi ni'ane'mdiïy co huen tijc'aguu tüg tüg yajni'pyïy, jigix co je ángel huidibi yaj'öcp, ca'p je' je israelitajäy y'ungoob yaj'o'cipy. ²⁹ Mïid co ajcxy mibijcy Dios paady je israelitas ajcxy yajnajxy je tzaptz mejy jadu'n nej jihuïy ñajxcixy huindïtzuuy, e co ajcxy je Egipto jäy nañ jadu'n yjanaxañ, cijx ajcxy ñi'o'ctäy.

³⁰ Mïid co ajcxy mibijcy Dios, paady ycidäday je poch ma je Jericógajp, taab anajty je israelitas ajcxy ti jühuidijtcixy huixtujc xii. ³¹ Mïid co Rahab, je töxyjäy jibic tzinaaybi, mibijcy Dios, paady ca' y'o'cy quipxyi mïid je huidibi anajty ca' capxymidoogixy Dios. Com co je' yajjättacy ma ytjicïn je huidibi anajty ti choongixy ma Israel jäy ajcxy anajty yajpaady, co anajty ayüch ameech yajcïyöygixy yajtecyyöygixy Canaán naaxjot.

³² ¿Ti njacmïydägibich? Nyajtigoy'idaamybich tiempo co nimïydägibich Gedeón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel, e jacjadyii Dios y'ayucnajtzcaxiïybi. ³³⁻³⁴ Mïid co ajcxy mibijcy Dios, paady ymïmadac ajcxy ymidzip canaag picy, ane'my ajcxy yajxon yi cajpjäy, ypaat ajcxy pubejtïn huidibi Dios anajty ti yaj'ahuanïyigixy. Yaj'adujc ajcxy caa y'ahuac, yajxeem ajcxy jïin huidi anajty ooy ymïjity, tzooc ajcxy co anajty yaj'ögaangixy mïid espada. Pinjaty anajty pumäyip ypaat je' ajcxy ymic'ajt ymïjaa, mij je' ajcxy ooy y'ïjtcixni ma chiptungixy, e ymïmadactay ajcxy maymidzip. ³⁵ Jim anajty töxyjäy yjãjtigixy huidibi ajcxy cidigïyï y'ung juugy huidibi anajty ti jugypicy co anajty ti y'ögy. Jadyii ajcxy y'o'cy ahuoni' agidzi', ca'p ajcxy paty nidzoocïn. Jadu'n ajcxy paty o'cïn, jaydëbi patcixy jugy'ajtin etz tzinaayim jac'oybi ma Dios. ³⁶ Jadyii Dios y'ayucnajtzcaxiïybi ooy ñixiici yajxiici, yajcï'ajty, etz tzumy mach ypujxtijc'iñäy. ³⁷ Jadyii Dios y'ayucnajtzcaxiïybi y'o'cy ajcxy tzaagögäch, jadyii yaj'ajidiïy ajcxy janch tim cup y'ïjxmajtzi ajcxy, jadyii yaj'o'ci mïid espada. Ymiñ xyjpy xii yaa yhuidiijtcixy ymïd ajcxy ñinïcx yüch mïid cöbixy'ac etz mïid chivo'ac, ayoob jäy ajcxy, jotmay mïid, yajtzaachtungixy yajca'oydungixy. ³⁸ Yi jadu'mbi Dios y'ayucnajtzcaxiïybi ajcxy ni je naaxhuiñjäy anajty camihuaadity. Mïid ymidzip pahuidijtcixy, paady yhuidiijtcixy anajty tïtznaaxtuum etz yuugjoty, chinaaygixy naaxpa'tci'py etz majaty ang. ³⁹ Nidüg'óciy je' ajcxy oy cömay ajcxy yjanajxy mïid co mibijcy ajcxy Dios, ca' ajcxy paty tïibi anajty Dios y'ahuanïy. ⁴⁰ Com Dios jac'oybi je' anajty yegamyb mïid iich

ajt, paady ca' ajcxy paty je oybi tiibi Dios y'ahuanÿy. Ti anajty Dios nihuinmayÿy co yajca'pxaani yi' ajcxy ytudägy'ajtin quipxyi miid ïch ajt co Cristo y'o'cy miid ïch ajt nbocy ycixpi.

12

Tzoc ïch ajt nhuinma'ñybidaacim ma Jesús

¹ Com nmïid'ajtim canaag ijxpejt nej jäy jecy'ajty mibijcy Dios, paady ïch ajt jadu'n nipaady nej jihuiÿy huinduy jajïxcip'py nmïid'ajtim jäy huïdibi ti yajniguëxigy ymibijcin. Paady ycixp tzoc ahuing pïdaacim je huïdijaty xy'adzïjpm ma ajt nmibijcin, e nañ jadu'n tzoc ahuing pïdaacim je pocy huïdibi xyajhuinma'ñydiigooyim, e tzoc naymic'ïjxim cuydunim yi' tiy'ajt miid mecxtujcin ma ajt ndzinaayin, jadu'n nej jäy ñaymic'ïjxigixy co nayboyïcquïpxigixy. ² Tzoc nhuinma'ñybidaacim ma Jesús. Jim ijxpejt nbaatim ma Jesús nej jëbi nmibijcin Dios. Jesús yi' je' ti xyajnejhuïÿyim Dios ytiy'ajt. Yi Jesús yi' y'ayoo anajty ma je cruudz, ni ca' yi' tuñcuendi je jadu'mbi o'cin oymïdzo'yduunip. Com co Jesús ñejhuïÿyb anajty co jadu'n y'oc'ayoohuipy, chi ypaadipy jotcujc'ajtin ma Dios y'ane'my. E cham je' yajpaady ma Dios ymijc ma Dios y'ane'mdac.

³ Huinmaaygixy miich ajcxy je Jesús y'ïjxpejt, nej pocyjäydïjc chaachytuungixy etz ñi'ojïÿygixy, etz ca' y'ïxaani, paady ca' mdzïjpcigixy ni mgamïjotmetzcïÿygixy. ⁴ Ca'ni miich ajcxy ayo'n tzaachypï myajnaxy mabaad ni'py ajcxy mxïbïdyii jadu'n nej Cristo yjajty. ⁵ ¿Nej ti miich ajcxy mjäydiigooygixy je capxhuijin huïdibi Dios ti xymooygixy nej jihuiÿy yci'm'ung? Jadu'n ymina'ñ ma Dios ñecy:

Miich n'ungich, ca' mbïdägy nej jihuiÿy ca' ytim ytiijity je tzaachypï huïdibi Dios miid xycapxhuijy, ni ca' mjotmetzcïhuipy co xyaj'ójipy.

⁶ Dios ycapxhuijpy yi' pïnjaty chojcpy yjihuiÿyb. Dios chaachytumby yi' ajcxy co ytundïgooy, pïnjaty yi' ti cöbicy nej jihuiÿy yci'm'ung.

⁷ Mïmadaaccix miich ajcxy je castigo, com Dios jadu'n yi' xymïdity ajcxy nej jihuiÿy yci'm'ung. ¿Nej ji jada' tüg ung, e ca' yteedy chaachytunïÿyb co ytundïgooy? ⁸ Pen ca' miich ajcxy Dios ti tzaachypï xymooygixy, jadu'n nej yi' moy castigo tüg'ócïy y'ungdïjc y'anäctïjc, ca' miich ixypï ajcxy Dios xy'ung'adyii tiydudägy. Jadu'n miich ajcxy m'ïdipy nej tüg pi'c'anäg huïdibi yteedy ca' y'ïxa'ñyii. ⁹ Jadüg nax, taabi anajty ajt nbi'cnity, ïch ajt ndeedy ya naaxhuiñ xy'ïhuïÿim xycapxhuijim anajty, e xychaachytuunim co ca' ngapxymïdoohuim nhuindzïgïÿyim ajcxy. ¿Nej co ca' huaad n'ïjtim ane'my ma

ajt ndeedy huídibi tzajpjoty yajpatp? E jadu'n jèbi nbaatim je jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. ¹⁰ Ich ajt ndeedy ya naaxhuiñ xy'ihuijim xycapxhuijim anajty miid jada conbi jugy'ajt ycixpi, jadu'n nej je' anajty ajcxy oy'ixy. Nañ jadu'n Dios ich ajt xychaachytuunim miid ajt n'oy'ajt ycixpi etz jigix nmíid'ajtim huádz jot huádz huinma'ñ nej Dios ymiidity huádz yjot huádz yhuinma'ñ. ¹¹ Oy yjanchity co ca' ti tzaachypi ndzojcm ma yam nbaatim je tzaachypi, com ooy ndzachjihuiyim je tzaachypi, e ca' jotcujc nayjihuiyim. Per pinjaty xpijcpí Dios chojcin miid je tzaachypi ycixpi, chi je' yhuimbizimiygixy tüg jugy'ajtin tädägyi etz jotcujcpi.

Je huídibi ayo'ngojp co Dios y'ayuc ngacöbigaanim

¹² Paady miich ajcxy jotmicpijccix ma mmibijcin, jadu'n nipaadip nej jihuiy myajpidiccixy mgi' tiibi y'anucxyñi, etz mgoxcohuajc mic'ajt paady huídibi anajty ca' mic'ajt miidity. ¹³ Ixtaaygix ni'aa tü'aa tiybi ma mdzinaayin, jadu'n nipaadip nej jihuiy yi mdecy huídibi mädipti chögy, e camina jadüg'oc yhuidip.

¹⁴ Tzinaaygix miid oyjot oyhuinma'ñ miid nidüg'ócijäy. Ca' mdungixipy ti tzip. Miid'ajtcix tüg tzinaayin huätzpi, pen ca' jadu'n mdungixy, ni pin ca'ixipy je Huindzin Jesucristo. ¹⁵ Ooy cuenditungixp co ni pin cajijpyöydüdipti je pubejtin huídibi Dios ti ahuaníy, jigix nañ jadu'n ni pin ycayajpaadipy janch mät yjot yhuinmañ, e yajhuindigoydäy yajmättäy jacjadyii ymigügtijc, tim jadu'n nej tüg ujtz ta'mbi ypa'mduñ. ¹⁶ Ni tüg miich ajcxy ca' huaad ti ayuc miid'aty miid huingbi töxyjäy huídibi ca' miich mdöxyijc'adyii. Ca' nañ jadu'n m'ixtijipy je ayuc huídibi Dios yajhui'my miid miich ajcxy ycixpi, jadu'n nej y'idich Esaú. Miid tüg caayin uucin Esaú toocnax je huídibi anajty möhuaanip yteedy co y'unggoobity. ¹⁷ Miich ajcxy mnejhuiyb co Esaú tocy huídi anajty paatip co japada'ñ je conuucxin huídibi anajty yteedy möhuaanip, ca' jadu'n Dios cöbijcy, chi Esaú ooy yjayaaxni, per ca' anajty ñihuinma'ñ nej yjothuimbidity miid je' ycixpi tiibi anajty tuñ.

¹⁸ Ca' miich ajcxy ti mjaty ti m'ixy, nej jecy'ajty yi israelitas ajcxy yjajty etz y'ixy co ajcxy mihuingoñ je cop Sinaí ma anajty Dios ti pidägy mij jin, ma anajty ooy yhuídzucy yjidity etz mijpoj mijtigoy ñaxy, ma anajty ooy y'agoodziy anaxy. ¹⁹ Ni mgamidoy ajcxy je trompeta ni je Dios y'ayuc huídibi anajty ajcxy je' migapxip. Pinjaty je' midou je ayuc ypijctzou ajcxy may'ajt co ca' huaad yjacmigápxigixy com ooy anajty chigiygixy. ²⁰ Je' je' anajty ycixpi co anajty ca' mimadägaangixy je ane'min cötujcin huídibi anajty minamb: "Pin anajty ytecy pidacp ma yi cop, hue' yi' y'ooyaj'o'cnity cögäch miid tzaa o

müid quipyjipxu'ñ, oy ixypy y'iyujcity.” ²¹ Oy chigüyñi huidibi anajty yaj'ijxp, Moisés ci'm mīnaan: “Tziyuuybich yam müid tzig'i'ñ.”

²² Per müich ajcxy jadu'n nipaady nej jihuüy ti mīhuingoongixy yi cop huidibi yxü Sión etz je Dios juugypi ycajp. Je' je' je Jerusalén tzajpjoty ma canaag mil je ángeles ajcxy yöymujccixy. ²³ Ti müich ajcxy mīhuingoongixy ma ti yöymujccixy je jaccōmaaybi jäy huidibi ajcxy yxü cojaay ma Dios ñecy jüby tzajpjoty, je huidibi ajcxy hui'ñb huingapxtacp Dios. Ti müich ajcxy mīhuingoongixy Dios je huidibi nijuez'ajtp tüg'óciy. Nañ jadu'n ti müich ajcxy mīhuingoongixy je' ajcxy je ojjäydijc y'espíritu huidibi Dios ti yaj'ahuimbijttäy tudägy. ²⁴ Müich ajcxy ti mīhuingoñ yi Jesús, yi huidibi xycodinaayim ma Dios müid je jemybi cötujcin huidibi Dios yajhui'my müid üch ajt ycixpi. Yi Jesús huidibi mic'ajtmoy je Dios y'ayuc jemybi, co ñi'py teemy vojcy müid ajt nbocy ycixpi. Yi Jesús co ci'm ñi'py teemy vojcy müid jäy ajcxy ypocy ycixpi, nīgi oy yi' ca'ydí co Abel iyujc ñi'py teemy vojcy müid ypocy ycixpi.

²⁵ Paady ycixp ooy cuenditungix müich ajcxy, ca'ydí yaj'ixtijy Dios, je pin ti xyajmihui'mim jemybi y'ayuc. Je jäy ajcxy huidibi tzinay jecy'ajty, ca'p je' ajcxy chocy co ajcxy ixtijy Dios co jecy'ajty yjamigapxi ajcxy ya naaxhuiñ. O'ctiy üch ajt ca' ndzoocim, pen nmooyim ajt njüx je Dios, je pin y'ayuc xyajmihui'mim huidi tzoön tzajpjoty.

²⁶ Co Dios y'ayuc yejcy jecy'ajty, chi yajtziyuuy ooy naax. Jadachambi Dios ymīna'ñ: “Jadügtecypajc nyajtziyuuya'ñich je naax, e ca' nmīnaanīm naaxti'ajty, nañ jadu'n nyajtziyuuya'ñich je tzajp.” ²⁷ Co jadu'n Dios ymīna'ñ: “Jadügtecypajc nyajtziyuuya'ñich je naax.” Hue' yajhuinjihuüy co ytigoydāhuipy huidijaty yücxp huidibi Dios yaj'oyüy, e je' hui'mip je huidijaty ca' yu'cxy. ²⁸ Paady je Jesucristo ycötujcin huidibi Dios xyajmihui'mim, ca' yi' huaad ytigoy. Tzoc yajnaxim Dioscojuyip müid Jesús y'ayuc ycixpi, e nyajmij'ajtim n'ojadajtim Dios müid tudägy'ajt etz müid huindzig'i'ñ nej je' jäygidägyin. ²⁹ Ich ajt nDios jadu'n yi' nej tüg jin huidibi nöctaayb tüg'óciy.

13

Nej jēbi nyajjägidaacim Dios

¹ Müich ajcxy huidibi mibijcp Jesucristo, ca' mjäydigooygixy co ajcxy mnaychójcigixipy miñ xyipy nej jihuüy ajcxy mdügquëxyity. ² Ca' ajcxy mjäydigóoygixipy co ojjäy'ajtin mdüngixipy müid pinjaty ajcxy xycojädüyb. Müid co ojjäy'ajtin

ajcxy tuuñ, chi nijëjity ajcxy yajjättacy ángeles ajcxy, ni ca' ajcxy huinjihuiy co ángeles anajty ti yajjättaaccixy.

³ Mjäymedzip ajcxy pinjaty tzumy'iñaayb mach'iñaayb jadu'n nej jihuiy miich ajcxy nañ jadu'n mdzумы'iñaaygixy mmach'iñaaygixy quipxy müd je' ajcxy. Jäymeedzip miich ajcxy pinjaty tzaachypi ayo'n minajxp yajnajxp, com nañ jadu'n miich ajcxy müdity je ninicx huidibi jëbi y'ayoy.

⁴ Huen nidüg'óciy jäy huindzigiygixy yajmij'ajtcixy je pijcin casada'ajtin. Huen je yëydijc etz je ytöxyijc naymüdtzináayigixy yajxon, com Dios yi' tzaachytunipy pinjaty tundigooyb müd huingbi töxyjäy.

⁵ Ca' m'adzojccixy meeñ. Mijotcuyc'ajtcixy ti ajcxy ii müd. Dios ti je' ymina'ñ: "Camina xii ñich miich ajcxy n'ixmadzipy, ni ñich miich ajcxy ngajäydigoyipy." ⁶ Jadu'n jëbi nminaanim agujc jotcuyc: "Yi Huindzin Dios yi' xypubejtpich, ca' ndzigihua'ñich jäy nej xyjatuna'ñich."

⁷ Jäymejtzcix miich ajcxy je pinjaty ti xyñigohuajc'ajtcixy, je pinjaty ti xyajmüdmaydaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. Huinmaaygix nej je' ajcxy anajty ytudägy'aty, padungix nej je' anajty ajcxy müdity ymibijcin.

⁸ Jadu'n nej Jesucristo oybi tuñ jecy'ajty, nañ tim jadu'n oybi tuñ chambaad, etz oybi tuna'ñ huinixii huinitiempo, ca' yi' yajtigadzip yi yhuinma'ñ ni mina. ⁹ Ca' miich ajcxy myajhuin'ingixy müd canaag ixpijcin huidibi ca' ytügnaxity müd Jesucristo ytiy'ajt. Nigi oy co ajt nbidaacim nhuinma'ñ ma je Dios y'ayuc, nej yi' xychojcin xyjihuiyim, nej yi' may'ajt tuñ müd ñich ajt. Ca' mbidaacim mhuinma'ñ ma je cötujcin huidibi adujcp nijëjity caayin uucin. Ni ti jotcuyc'ajt ajcxy capaty pinjaty panicxp yi jadu'mbi cötujcin.

¹⁰ Je judío tungmüdpí huidibi huindzigi'ñ tumb anajty ma Dios yhuittijc je jecyip, ca' yi' jëbi yjactuuni ma ñich ajt nmibijcin jadu'n nej Jesucristo tuñ huindzigi'ñ müd ñich ajt ycixpi. ¹¹ Je judío mijtungmüdpí ma Dios ytijc ypidac iyujc ñi'py ma je Lugar Santísimo nej tüg huindzigi'ñ huidibi yajpocyñihuaatzp je mayjäy. Je iyujc ögy ñinicx jiguem je' yajnögy, ca' jilbyity cajpjoty ma je Dios anajty huindzigi'ygixy.

¹² Tim jadu'n nej je judío sacerdote yajnögy je huindzigi'ñ iyujc ñinicx cajp nünaxy, nañ tim jadu'n Jesús paty tzaachy'o'cin cajp nünaxy jigix müd je' yci'mni'py pocyñihuaadzip je mayjäy.

¹³ Tzoc mijpidaacim je Jesús tübi y'ögy cajp nünaxy müd ñich ajt nbocy ycixpi. Tzoc minajxim yajnajxim je canayyajmij'adii je canay'ixa'ni, tim jadu'n nej Jesús minajx yajnajx je canayyajmij'adii je canay'ixa'ni. ¹⁴ Ya naaxhuiñ ca' ya ajt nmüdity tüg ciudad ma jëbi n'ijtim huinixii huinitiempo, je' ñich ajt njjip'ixim je tzinaayin huidibi mümb cidaacp. ¹⁵ Paady

ycixp chojcpy co Dios n'ojadajtim nmibijctzoohuim jabom jabom huinixi mïd Jesucristo yxi. Co jadu'n n'ojadajtim nmibijctzoohuim Dios jadu'n nipaady nej tüg huindzigi'n nmooyim. Tzoc ii mibijctzoohuim, tzoc ojadajtim mïd ajt ngi'm'ahuac ngi'm'ayuc. ¹⁶ Ca' mjäy digóoygixipy co oybi mdúngixipy etz naybubéjtigix naybudigíyigix miñ xyipy. Co jadu'n mdúngixipy jadu'n nipaady nej tüg huindzigi'n ti myejccixy ma Dios huidibi yi' ooy jäygidägy.

¹⁷ Capxymidoogix pinjaty xyñigohuajc'ajtcixp etz yajmij'ajtcixp, com yi' miich ajcxy xycuend'ajtip yi' m'alma. Nejhuuyim co cïyegaangixy ycuendi ma Dios nej ajcxy ti xycuend'aty. Pen oybi miich ajcxy mdumyb mïd yi' ajcxy, jotcuje ajcxy ñayjihuihuuyb. Pen jibic miich ajcxy mduñ mïd yi' ajcxy, tajip mayip ajcxy. E pen yi' ajcxy tajp maayb, chi miich ajcxy ca' ni ti jotcuje'ajt mmïd'adipy.

¹⁸ Mibijctzoogix Dios mïd ñich ycixpi etz je pinjaty xymïdhuidijtpich. Jatytim naymic'ixibich tudägy nduñich ma tüg'óciy ñich ndung, paady ycixp jotcuje nayjihuiyijich. ¹⁹ May'ajt nbijctzooybich ma miich ajcxy co Dios mmibijctzoogix mïd ñich ycixpi, jigix Dios a'ixihuiy co ñicxibich tzoje ma miich ajcxy.

Oy'ajt etz capxpooxin huidibi cogixiyñip je necy

²⁰ Dios nmibijctzooybich mïd miich ajcxy ycixpi. Je Dios huidibi yajjugypijc jadüg'oc ñich ajt nHuindzin Jesucristo co y'o'cy, je huidibi cuend'ajtp je maymibijcpidijc. Co Jesucristo ñi'py teemy yojcy, chi mic'ajt moy je jemybi cötujcin huidibi Dios ti xyajmihui'mim. Dios ti pidägy Jesucristo jadu'n nej je cuend'ajtpi jac'oybi ma je maymibijcpidijc. Jadu'n yi' nipaady nej tüg cöbixy cuend'ajtpi huidibi cuend'ajtp may ngöbixy. ²¹ Je Dios huidibi xyajjotcuje'ajtim je' huen xyaj'ahuimbijtcixy huadz etz oyjäy ma tüg'óciy ajcxy mmibijcin etz ma tüg'óciy ajcxy mdzinaayin, jigix ajcxy mdunipy nej yi' tzocy. Dios huen tuñ ma ñich ajt njot nhuinma'ñ mïd Cristo ymic'ajt nej yi' tzocy. ¡Huen Cristo y'idipy mij cömay huinixi huinitempo! Amén. Jadu'n jada.

²² Nmigügtijc, nbijctzooybich may'ajt yajtungixy mecxtujcin ma jada ayuc capxhuijin. Ti ajcxy ii con nijayiygixy. ²³ Nejhuuyigix miich ajcxy co ajt nmigüg Timoteo y'ity ahuätztuum. Pen tzoje yjädy ya ma nyajpaadyich, chi yi' xymïdnicxibich co ñich anajty miich ajcxy nicxy n'ijxcixy.

²⁴ Nguejxpyich ngapxpooxin ma nidüg'óciy pin ajcxy xyñigohuajc'ajtp etz je migügtijc ajcxy huidibi mibijccixyp. Je migügtijc huidibi ajcxy yajpatp ya Italia yquejxyp ajcxy capxpooxin ma miich ajcxy.

²⁵ Dios ajcxy xyconuucxip nidüg'óciy miich ajcxy. Amén.
Jadu'n jada.

SANTIAGO

Yi Necy Huidi Santiago Yajniguejx Je Judío Mibijcpidijc

¹ Ich Santiago, ndzojcingix ich nduñ ma Dios etz je Huindzin Jesucristo ytung. Cham jada necy nyajniguesyich yi Israel jäy huidi ajcxy yajmij'ajtp Dios, huidi ajcxy xim yam yajpatp cajp cajp miid co yqueecpidzimy ajcxy Judea naaxjot co ymidzip ajcxy chach'ixhuididyii chachpahuididyii ajcxy.

Je tïy'ajt huidib tzoon ma Dios

² Migügtijc ajcxy co yi mmidzip ajcxy xy-chach'ijxmadzaangixy nej miich ajcxy mjot mhuinma'ñ miidity, co yi' ajcxy xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co xyñigapxcixy xyñi'ojhygixy, co xyajhuinma'ñydigoyaangixy, ca' mdajipy mmayipy ajcxy, jotcuyc ajcxy mnayjihuihuüyb.

³ Miich ajcxy mnejhuiygixyp co jadu'n mmimecxtujccixyp je tzaachypi ayo'n huidibi mminajxcixyp myajnajxcixyp miid co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, huin'it mbaatcixipy mic'ajt, jigix jëbi mimadactaygixy tüg'óciy jibic-huinma'ñ. ⁴ Copicy miich ajcxy mimadactaaygixipy tüg'óciy jibic-huinma'ñ, ca' ma mdundigóoygixipy, e huin'it huädz mjot mhuinma'ñ mmid'adipy ajcxy, ca' ti myajtigoy y'idipy ajcxy.

⁵ Pen nidüg miich ajcxy myajmayjajty oyhuinma'ñ, co jäy ajcxy xychach'ijxmadzaani mjot mhuinma'ñ nej miidity, mibijctzou Dios huen xymöy je oyhuinma'ñ, com yejcpy yi' oyhuinma'ñ miid tüg'óciy jäy co pijctzoy. Ca' yi' cohuindugyii, ca' huaad xy'ojim co nbijctzoohuim oyhuinma'ñ. ⁶ Copicy pijctzohui Dios huijy'ajt cujc'ajt cixyjot huinijot, ca' y'ametz yjotmetzity. Pinjaty ametz jotmetz Dios mibijctzoob, ca' tú'ciy miidity yjot yhuinma'ñ, janam jatzojc yajtigach yhuinma'ñ jadu'n nej je mejy co ypidigy y'ixtägy miid je poj. ⁷ Co jäy ajcxy ametz jotmetz mibijctzoogixy Dios, Dios ni ti jadu'n cayecy.

⁸ Yi jadu'mbi jäy ajcxy ametz jotmetzpi canaagnax yhuinma'ñ ajcxy miidity, ca' tügijp yhuinma'ñ pidaaccixy ma Dios.

⁹ Yi ayoobitijc huidibi mijpidaaccixyp Dios, ooy jäygidägaangixy co Dios ypubeduyb ypidigihuiuyb. ¹⁰ Yi comeeñyjäy ajcxy huidibi mijpidaacp Dios, ooy jotcuyc ajcxy ñayjihuihua'nyii co ajcxy ymeeñ yticxtähuiipy jadu'ñyi. Com yi' ajcxy ymeeñ tigoyamb yi' jadu'n nej tüg pijy co ñiicxni miid xii an. ¹¹ Co xii ypejtni, chi ooy y'andaacni mic, e chi je jinboj ypidzimy, chi je pijyquipy ytich, chi yhuingädaayñi je pijy, e jadu'ñyi ytigoydäy je pijy oy'ajtin. Jadu'n nej yjaty yi pijy, ñan

tim jadu'n yjada'ñ comeeñydiç ajcxy, jadu'ñyi ñitigoyaangixy yjugy'ajtin.

Co yjot yhuinma'ñ chach'ijxmadza'ñyii

¹² Jotcuç pinjaty mímecxtujctaaçyb jadu'n nej ajcxy yjot yhuinma'ñ chach'ijxmadza'ñyii. Co jadu'n mímecxtujctáaygixipy, Dios möhuib ajcxy jugy'ajtin huinixibi, huidibi yajhuinhuaniiy tüg'óçiy jäy ajcxy huidijaty Dios tzojcp yajmij'ajtp. ¹³ Co pin nijot'aty co tuna'ñ ti jibicpi, ca' ymina'nipy co Dios anajty jadu'n yajtundigoyaaniç. Dios ca' ti jibicpi tuñ müd jäy ajcxy. E nañ ni pin ca' huaad ijxmach Dios nej yjot yhuinma'ñ ymüditü. ¹⁴ Ci'm ajcxy jadu'n ñaydunyii, co tzachnijot'ajtcixy canaagnax jibic-huinma'ñ. ¹⁵ Co jäy ajcxy nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ, pocy anajty ytungixy. Ti ajcxy anajty ooy ypocyñibejtni co nicxy y'ó'ccixni.

¹⁶ Migügtiç ajcxy, huidibi ooy ndzocy njihuïyich, ca' mnay-huin'ñigixy. ¹⁷ Ich ajt nDios Teedy huidibi tzajpjoty tzinaayb, yi' huidibi yajcojtaay xii madza' huidibi jajp tücxp, yi' je' yejtaayb tüg'óçiy tijaty oybi, tüg'óçiy yhuinma'ñ huidibi ich ajt nmüd'ajtim. Dios ca' yi' yjot yhuinma'ñ yajtigach jadu'n nej yi xii madza' yjajin ytiicxin ytigach. ¹⁸ Dios y'oydumyç huinjemy ich ajt njot nhuinma'ñ müd yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jëbi ich ajt nmi'ijtim oyjot oyhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi yajmij'ajtcixp Jesucristo, Dios niçi zocy ajcxy ca' jac ti huidibi oyduñ.

Je tiy'ajt tiydudäcypi

¹⁹ Migügtiç huidibi ich ooy ndzocy njihuïyich, mnejhuïhuipy müch ajcxy jada co ooy ycopicyity mmido'mbijctähuipy ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' mjäydigóoygixipy, ca' mgapxmayiiygixipy, pen mjetmätcotp ajcxy ca' anajty mguydungixy Dios ytiy'ajt. ²⁰ Je jäy huidibi jotma'tp, ca' je' tuñ huidibi Dios yjäygidacyp. ²¹ Ixmajtztaaygix yi jibic ayuc, ca' mnijot'ajtcixy yi jibic-huinma'ñ. Cöbijccix müd oyjot oyhuinma'ñ yi Dios y'ayuc ytiy'ajt, yi huidibi Dios ti yajnicödugiy, huin'it jëbi ajcxy m'alma nidzoocin paady.

²²⁻²⁴ Cuydungix ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy mjetcuç'adipy müd yi'yi co m'amidoo'ijtcixy, hue' anajty nigoo mnayhuin'ñigixy. Peni nigooç Dios y'ayuc m'amidoo'ijtcixy, e ca' mmijpidaaccixy ca' mguydungixy, naadigi' anajty m'amido'ijtcixy. Jadu'n müch ajcxy nipaady nej pin yhuin'yijp aa'ijxnajxp ma tügi ijx. Co ñay'aa'ijxnajxtäyü, chi yjihuägy, e mic'amy jäydigoydäy nej yhuin'yijp ti ixü. Naadigi' anajty ti ñay'aa'ijxnaaxyü. ²⁵ Pen müch ajcxy yajxon m'ixpiçyp Dios ytiy'ajt, je tiy'ajt huidibi yaj'oyihuip ajcxy

mjot mhuinma'ñ, pen mmijpidaaccixyp, pen mguydungixyp Dios y'ayuc, e ca' mjäyðigooygixy, chi jada' Dios xyconuucxip ajcxy mïd jëgixpi huidibi anajty mguydungixyp.

²⁶ Pen ji pin ñayjihuiyïi co cuyduni Dios ytiy'ajt, e ca' ñay'ahuijtzigyïi, ci'm anajty ñayhuin'ïñyïi, tundigooyb anajty, e ca' yjanchity co mijpidaaci Dios ytiy'ajt. ²⁷ Pen miich ajcxy huädz mijpidaaccixy Dios etz mguydungixy yi' ytiy'ajt jadu'n nej jëbi Dios jäygidägy, hue' tzocy co mbubéjtcixipy mba'ayóogixipy co'ögy'ungdijc, etz co'ögy ytöxyjäydijc ma ayo'n jotmay ajcxy patcixy. E ca' huaad jibic-huinma'ñ mjac-tungixy, jadu'n nej jadyïi naaxhuiñyjäy y'idüitzcixy, huidi ca' mijpidaaccixy Dios.

2

Ca' huin'ijxpety migüg myajmij'ajtcixipy

¹ Migügtijc ajcxy, co m'ojadajtcixy co mmijnicxpejtcixy iich ajt nHuindzin Jesucristo, yi huidibi tzajpjoty ane'm, ca' ajcxy huin'ijxpety migügtijc myajmij'ajtcixipy. ² Pen jim jäy ytiy'ajty ma mnayyöymüjcgixy comeeñybi mïd oori cïjüitz, etz mïd yhuit yxoxj janch oybi, etz pen nañ tigüyb tüg jäy ayoob huidibi yhuit ytucxy cïtz tuc nïbüdy ixpüdy. ³ Chi miich ajcxy je' jac nïgi myajmij'ada'ñ je comeeñybi huidibi oyxoxy, e chi mnimähua'ñ: "Iña' miich ya ma jada oybi iñaaybejt." E je ayoob jäy mnimähuaangixy: "Iña' naaxcixy o jim jadu'n tina'." ⁴ Co jadu'n m'idüitzip ajcxy, ca'p anajty jadu'n ytiy'ajty. Mdundigooygixy anajty ma Dios ytiy'ajt co huin'ijxpety ajcxy migüg mdzogipy. Hue' anajty myajtungixyp jibic-huinma'ñ co jadu'n m'ixtjtcixipy jäy huidibi ayoob.

⁵ Migügtijc ajcxy, Dios ti huin'ixy yi ayoobitijc, jëbi ajcxy mijpidägy Dios etz jëbi ajcxy paadipy it lugar ma Dios y'it tzajpjoty. Jadu'n Dios yajhuinhuanïy pinjaty tzojcip jihuiyip co it lugar möhua'ñ jïiby tzajpjoty. ⁶ Myajtzo'yduungixyp miich ajcxy ayoobitijc. ¿Nej cayi comeeñyjäy ajcxy huidibi miich ajcxy xychachxip ma cötujctac, e xyajnicxcixy ma tungmïdipi yhuinduu, oy ajcxy mdzocy mgatzocy? ⁷ ¿Nej ca yjëjity ajcxy huidibi jibic nigapxp ni'oñyib Jesucristo, je oyjäy huidibi miich ajcxy myajmij'ajtcixyp?

⁸ Pen janch miich ajcxy mguydungixy je tiy'ajt huidibi jaybety ma Dios ylibro: "Mdzogipy mjihuihuipy mmigügtijc hueñytimypinity, jadu'n nej miich ajcxy ci'm mnaychogyïi mnayjihuiyïi." Pen jadu'n anajty mdungixy, tüg anajty oybi mdungixyp. ⁹ Pen huin'ijxpety ajcxy anajty jäy myajmij'ajtcixy jadu'n nej yhuit yxoxy ajcxy mïdity, mdundigooygixp, e ti anajty mnayyajpocycähuigixy ma Dios

ytiy'ajt. ¹⁰ Pen tög jây cuydundaayi Dios ycötujcin, co nicxy tög cacuyduñ, jadu'n nipaady nej jihuïy anajty janch ni tög cötujcin ti cacuyduñ. ¹¹ Je Dios je cötujcin ti pidägy co ca' huaad mmigapxtigooyipy töxyjäydijc, etz nañ ti cötujcin pidägy co ca' huaad njäyyaj'o'cim. Pen mmigapxtigooyb töxyjäydijc, oy ca' ti mjäyyaj'ögy, ti anajty mdundigooy mij ma Dios ytiy'ajt. ¹² Capxcix miydaccix, tungix nej jëbi huaad jäygidägy ñich ajt nHuindzin Jesucristo nej je' cuyduñ yi' ytiy'ajt. ¹³ Ca' ti pa'ayoohuin paadipy ma Dios, pin ca' tuñ ti pa'ayoohuin ma ymigügtijc. Pin pa'ayoohuin tumb ma ymigügtijc, je' capxpaady y'idip co anajty Dios tiyduñ yi' yjây.

Je mibijcpi etz je oyjäy'ajtin

¹⁴ Migügtijc ajcxy, ni ti m'alma capada'ñ pen miich mmınaamb co myajmij'ajtyp Dios, e pen ca' myajniguëxigy ni ma co oybi mduñ. Ca' Dios yajnidzöga'ñ yi' m'alma miid co nigoob mmına'ñ co Dios mmijpidägy, e ca' mguyduni yi' ytiy'ajt. ¹⁵⁻¹⁶ Pen miich ajcxy miid tög migüg yëydijcpi o töxyjäybi huidibi yajmayajtp yhuit ytucxy caayin uucin, e chi nigoo miich ajcxy mmimähuiipy: “Nicx agujc jotcujc, Dios xypubedipy xypudigihuiipy, ca' mduich'ögipy ca' myuu'ögipy.” E miich ca' anajty ti ti mmöy huidijaty yajmayajtpy. ¿Ti oyjäy'ajtin anajty ti mduñ? ¹⁷ Pen miich minamb co myajmij'ajtyp Dios, e ca' oyjäy'ajtin mduñ miid mmigügtijc, ytimyñipatyp jadu'n nej ixuyipy ca' mmibicy yi' Dios ytiy'ajt.

¹⁸ Ca' yjeyity co tög jây xyñimähuibich jadu'n: “Miich mdzachmijpidacpy yi' Dios ytiy'ajt, e ñich ndumyibich oybi.” ñich n'adzohuiipyich yi' jadu'mbi jây co ca' jadu'n ytiy'ajity nej miich mına'ñ. Pen ca' miich mmijpidägy Dios y'ayuc, ca' mjadipy nej mdunipy oybi jadu'n nej Dios huaad jäygidägy. Co ñich oybi nduñ, jadu'n ñigüexigy co nmijpidägyich Dios. ¹⁹ Miich mmibijcpy co Dios ji tögpaic, e oy jadu'n co mmibicy. Nañ jadu'n yi' ca'oybi ajcxy mibijcpi etz chigüyb ajcxy Dios. ²⁰ Loci miich, ca' mhuinjihuïhua'ñ je tiy'ajt. Co pinjaty mibicy Dios, e ca' yajniguëxigy co oybi tuñ, ca' tiydudägy mibicy Dios. ²¹ Je Abraham yejc tög ijxpejt nej jëbi huaad ngapxymidoohuim Dios co jecy'ajty je' ymang Isaac cïyeycy nej tög huindzigi'ñ ma Dios. ²² Je Abraham ymibijc co Dios yjijity etz nañ ycapxymidou nej Dios ñimaayi. Paady nejhuiyim co yjanchity co Abraham mijpidacy je' Dios miid co cuyduñ jadu'n nej Dios ñimaayi. ²³ E jadu'n oy cuydudäy nej yjaybetyity ma Dios ñecy: “Yi' Abraham ymijpidac Dios, paady Dios ymecxtaayi ypocy, e ycöbiji jadu'n nej jihuïy ca' anajty ytundigoy.” Paady ycixpi Abraham oyñaydijyii: “Co Dios minaymigü'adyii.”

24 Cham nejhuygix co Dios ycöbijcipy jäy huídibi cuydungixp yi' ytiy'ajt, e ca' nmínaaním mïid jëyi co ymíbijccixy. 25 Tim jadu'n nej Abraham yjajty, nañ tim jadu'n yjajty mïid je töxyjäy huídi anajty yxii Rahab, huídibi anajty ooy ti ytundigoy mïid mayyëydijc. Je Rahab ycoyüdz ma ytiyc nimetz jäy huídibi anajty Israel jäy yaj'ijx'ijtyp, e chi yajqueegiiy ma huingbi tü'aa, e jadu'n ajcxy yajtzoocy ma ymidzip. Mïid co jadu'n ooyjäy'ajtin tuñ mïid je Israel jäy, chi Rahab oy paady je nïdzoocin ma Dios. 26 Je ninicx huídibi ca' alma mïidity, ca' ni ti mic'ajt mïidity. Nañ tim jadu'n pinjaty mibijcp co Dios yjijity, e ca' cuyduñ Dios ytiy'ajt, yi' ymíbijcin ca' Dios cuendipicy.

3

Co pinjaty nigapxy ni'ojiy ymigüg

1 Migügtijc ajcxy, huinmaygix yajxon pen janch mnajtztzogiiyixy co ajcxy mnihuindzin'adaangixy Dios y'ayuc. Com ïich ajt huídibi nyaj'ixpijim Dios y'ayuc, pen tundigooyim ñigi mij nyajtydunaaním. 2 Nidüg'óciy ïich ajt ndundigooyim mínaajity. Pen ji pin ca' y'ïidigooy ycapxtigooy, yi' tiydudägy anajty yjäy'aty, jëbi ñaygüend'adyii yajxon, e ca' huaad y'ocjactundigooyñi. 3 Ypidacpy jäy freno ma cohuay y'ahuac jigix jëbi ane'my je cohuay nej tzocy. Nañ jadu'n tzocy co jäy ajcxy huen y'ahuac ahuijtzicixy jadu'n nej jäy cohuay ane'my mïid freno. 4 Nañ jadu'n yi barco oy mabaad ooy yjamijity, per ooy poj ytiyminyii ytiyxibyii. Je barco yaj'ane'm yajxon mïid tüg pi'c pujx yindi'cni huídib xiiip timón. Yajxon ytüyöy je barco ma je' timdzocy je huídibi ane'mip. 5 Nañ jadu'n yjaty mïid yi tootz, janch tim yindi'cni yi', per ooy mij cajee tuñ jibicpi, jëbi y'ïidigooy ycapxtigooy mij cajee. M'ijxyp miich ajcxy nej tim yindi'cni jün mij ooy nögy quipychaa miy'ujtz. 6 Yi jäy ajcxy y'ahuac nañ tim jadu'n nej pi'c jün, mïid nhuin n'ahuac mijcajee n'ïidigooyim ngapxtigooyim. Co jadu'n n'ïidigooyim ngapxtigooyim, chi jëbi mijcajee midundigooyim mayjäy. Co n'ïidigooyim ngapxtigooyim, etz nayyajpocycähuim, chi ñiguëxigy canaagnax jibic-huinma'ñ huídibi nmïid'ajtim. Jada jibic-huinma'ñ jim yi' nbaatim ma je mujcu' huídibi tzinaayb ma yi infierno. 7 Yi naaxhuiñjäy ti mimadaaccixy yi iyujc animal huídibi queegicp queec-huidijtp, naag iyujc ahua'nbi, etz iyujc nijotyp. Ti ooy yajmaxiiygixy yajxon iyujc huindzicyp etz ahua'nbi. 8 Yi naaxhuiñjäy oy ti mimadaaccixy yi iyujc animal, per nitüg ycaca'ty pin yajxon y'ahuac ahuijtzigipy, ac'ïidigooygixp capxtigooygixp ajcxy. Pin ymigüg nigapxy ni'ojiiyb, huin'it je ymigüg ooy jibic ñayjihuihua'ñyii, jadu'n nej jihuiy veneno ti möy ymigüg. 9 Mïid jada' nhuin n'ahuac ajt ngapxpaatim

ñich ajt nHuindzin Jesucristo etz ñich ajt nDios Teedy. Nañ jadu'n mñid nhuin n'ahuac nigapx ni'ojñiyim nmigügtijc. Dios ti yajcojy yi jäy mñid oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej yi' oyjot oyhuinma'ñ mñidity, paady ca' y'oyity co n'ñidigooyim ngapxtigooyim. ¹⁰ Mñid nhuiin n'ahuac ajt mñid ngapxim oybi ayuc etz jibic ayuc. Mñid nhuin n'ahuac yi' mñid ngapxpaatim etz ni'ojñiyim nmigügtijc. Ca' jadu'n y'oyity co jadu'n n'adñitzim. ¹¹ ¿Nej jëbi jada' ma tüg nñigop ypidzimy nñi päcpi etz nñi ta'mbi? ¹² Migügtijc ajcxy, ¿nej jëbi jada' yi' higueri ytñm'aty aceituna etz yi' muuxy'aadz ytñm'aty higos? Nañ tim jadu'n ma nñi ymuxy tamtzpi, ca' jim ypidzimy nñi päcpi. Paady ycixp ca' y'oyity co jäy ajcxy capxcixy oybi etz jibicpi.

Je tiy'ajt janchypi

¹³ Pen miich ajcxy huijycujc mnayjihuiyi, pen oyhuinma'ñ ajcxy mmñid, yajtungix m'oyhuinma'ñ ma mdzinaayin mjugy'ajtin. Ca' huaad ci'm ñaygömáayigixy. Mñid je oyjäy'ajtin huidibi ajcxy mdumyb huen jäy ci'm nejhuñyigixy co oyhuinma'ñ miich ajcxy mñid'ajtcixyp. ¹⁴ Pen ta'm mjot mhuinma'ñ mjihuiyigixy, pen mga'oy'ijxcixyp ymigügtijc, pen mhuinnaxtugaangixyp ymigügtijc, pen jadu'n mjihuiyigixy mhuinmaayigixy, huin'it ca' huaad mnaygömáayigixy ci'm co mdzachcuydungixy Dios ytñy'ajt, com ca' yjanchity, nigoo m'anñidaaccixy. ¹⁵ Jada jibic-huinma'ñ ca' jada chooñ ma Dios huidibi tzinaayb tzajpjoty. Ya naaxhuiñ jada jibic-huinma'ñ yajpaady, mñid co jäy tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Yi mujcu' yejcpy jada jibic huinma'ñ, e ca' nminanim co Dios yecy jada jibic-huinma'ñ. ¹⁶ Paady ycixp co jäy ajcxy ycanay'ixa'ñyii, co huinnaxaangixy ymigüg, chi ca' oy'yijtcixy, oy ajcxy ñaymidundigóoyigixy mijcajee. ¹⁷ Je huijy'ajt cujc'ajt huidibi Dios yejcpy, ooy yi'. Yi Dios huidi tzinaayb tzajpjoty oyhuinma'ñ ymñid. Pen nyajtuunim je tiy'ajt huidibi Dios ti xymooyim, chi jotcujc ndzinaayim, ca' ma tzip capxy, etz nmimecxtujcim nmigügtijc, etz yung naxy jot huinma'ñ nmñid'ajtim, etz nba'ayoohuim nmigügtijc, etz nduunim oyjäy'ajtin, etz tudägy nhuinma'ñ nmñid'ajtim. E ca' nigoo naybidaacim jadu'n nej jihuiy nmñijpidaacim Dios, e ca' yam yjanchity. ¹⁸ Co nyajtuunim je huijy'ajtin cujc'ajtin huidib Dios yejcpy, chi jotcujc ndzinaayim mñid tudägy njot nhuinma'ñ, jadu'n nej jëb Dios jäygidägy.

4

Co pinjaty nijot'ajtcixy mayñax tzinaayin

¹ ¿Ma'amy ajcxy mdijy chooñ je tzip capx huidibi yajpatp ma miich ajcxy? Tüg'óciy yi jadu'mbi jibicpi yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'ñ, paady ycixp mganay'ayuc-huinjihuiyigixy, e tzipcapxy myajcojciy myaj'abadiiyigixy. ² Ooy miich ajcxy tijaty mjatzojccixy, e ni ti mgapaatciy, e huin'it mjäyyaj'öccixy. Ooy m'adzojccixy tijaty migüg yjé'ajtyp, paady ycixpi mdziptungixy, etz mganay'ixáanigixy. Ca' ti jotcuje'ajtín mbaatciy, com ca' ajcxy mbijctzoogixy ma Dios. ³ Co mjamibijctzoogixy Dios, chi ca' ti mbaatciy, miid co mbijctzoogixy miid jibic-huinma'ñ. Mbijctzoogixyp co myajtunaangixy ma ca' ypadyii. ⁴ Mdundigooyb ajcxy. ¿Nej ca' mnejhuuiyigixy co Dios ca' jäygidägy pen mdzachni-jot'ajtyp ajcxy yi mayñax tzinaayin? Pinjaty nijot'ajtcixyp yi mayñaxpi tzinaayin, jadu'n yi' ajcxy nej yi jacjadyii jäy ya naaxhuiñ huidibi ca' yajmij'ajtcixy Dios ytiy'ajt. Hue' je' ajcxy y'ahuimbity Dios ymidzip. ⁵ Nej miich ajcxy mdijy, naadigi' ymiñ jaybety ma Dios yñecy: "Je Espíritu Santo huidibi Dios ti xy'adigiyim ti xyjottigiyim ooy xychojcin xyjihuiyim mijcajee." ⁶ Dios ninigoobi may'ajt oy'ajt tuuñ miid iich ajt ycixpi, paady ycixpi ymina'ñ ma Dios ñecy co ca' yi' oy'ixy pinjaty amij agix nayjihuiyip. Dios yejcpy may'ajt oy'ajt ma yi jäy ajcxy huidibi yung naxy jot huinma'ñ miidity. ⁷ Naybidáacigix cixy jot huinijot ma yi Dios. Mic mihuindinaaygix yi mujcu', e jihüägipy yi' ma miich ajcxy. ⁸ Ojadajtcix Dios miid oyjot oyhuinma'ñ, e Dios xypubedipy xypudigihuiipy ajcxy. Miich ajcxy pocyjäydijc, ixmajtcix yi jibic-huinma'ñ. Yajhuaatzcix yi mjot yi mhuinma'ñ miich ajcxy huidibi ametz jotmetz mibijcp. ⁹ Tajcix maygix, amutcziiyigix. Huen yi mxiicin yi mxondaacin ahuimbity jiiyin yaaxin. E yi mjotcuje'ajtín huen ahuimbity tajii mayii. ¹⁰ Pidaccix yung naxy yi mjot yi mhuinma'ñ ma yi mHuindzin Dios, e yi' may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy ycixpi.

Ca' huaad nigapxcixy ni'ojiiyigixy ymigügtijc

¹¹ Migügtijc ajcxy, ca' mnayñigápxigixy mnayñi'ojiiyigixy miñ xyipy. Pen mnigapxyp mni'ojiiyb mmigügtijc, hue' mniixiicpy myajxiicpy Dios ytiy'ajt huidibi minaamb co myajmij'adipy yi mmigüg jadu'n nej mnayyajmij'adyii ci'm. Pen mniixigamyb myajxigamyb Dios ytiy'ajt, ca' anajty mguyduñ yi tiy'ajt, e jadu'n yhuimbidezimyb nej ixypy miich mina'ñ co Dios ytiy'ajt ca' yi' y'oyity. ¹² Dios tügpajc huidibi ane'min pidägy, e yi' je' tügpajc huidibi tiydunamb pocyjäy. Yi Dios tügpajc huidibi yajtzögip o yajtigoyip jäy ajcxy y'alma. Paady ycixpi miich ajcxy ca' ypadyii nicxy migüg mnigapxcixy mni'ojiiyigixy.

Dios tūgpajc nejhuüy nej je jabombi mimb cidacp

¹³ Tungix cuendi ich n'ayuc miich ajcxy huidibi minamb: "Cham o jabom nnicxim ma yijimbi naax cajp, e jim nyaj-najxim jimijt agujc jotcuyc, jim negocio nduunim, ooy mijcajee nbaatim." ¹⁴ E miich ajcxy ni mganejhuüygyixy ti je' anajty je jabombi mimb cidacp. Je jugy'ajtin ni pin ca' nejhuüy nej pin chinähua'ñ yjugy'ada'ñ. Jadu'n miich ajcxy mjugy'ajtin nej joc co y'ocquëxigy cham, e tim tūgjaxigy ti ñitigooyñi. ¹⁵ Jac'oy ajcxy mmina'nip: "Pen Dios jadu'n tzojp, pen xymooyim jugy'ajtin, jëbi cham o jabom nduunim tijaty." ¹⁶ Miich ajcxy ci'm mdzachyajnihuinmaaygyixy ti mdunamyb, ci'm mdzachnaygömayyii ajcxy. Ca' jadu'n y'oyity co ci'm mnaygömaygyixy; co ci'm mnaybidáacigixy amij agix, ni Dios mgamibjccixy. ¹⁷ Pin janejhuüyib je oybi, e ca' tuñ, pocytumb anajty.

5

Je comeñyjäy yjugy'ajtin nitigoyam

¹ Comeñydijc, oc'amidoo'ijtcix nej cham mmina'ñich. Amutzciygyix, tajcix maygix co xyñiminaangixy ayo'n. ² Miich ajcxy mmeñ etz ajcxy mjugy'ajt ñitigoyamb yi', miich ajcxy mhuit mduxy ti uucxyting yjicxtäy. ³ Miich ajcxy m'oori, ajcxy mplata, ajcxy mmeñ naadigi' ti myujpijccixy ti m'amay'ajtcixy. Ti ixypy myajtungixy mïd oyjäy'ajtin. Co ti myujpijccixy ti m'amay'ajtcixy ji jadu'n je tiy'ajt co mduñdigooygyixy ma Dios. Mïd co yi' mmeñ ca' ti myajtungixy mïd oyjäy'ajtin, paady ycixpi ayo'n mbadaangixy mïd je xi tiempo huidibi mimb cidacp, mina Dios tiydunaangixy pocyjäydijc. Nitigoyamb miich ajcxy m'oy'ajtin. ⁴ Mduñdigooygyixyp co ca' ca'pxy ti mmujuuygyixy mdumbidijc huidibi ti myajtungixy ma ajcxy mgamdu'. Yi mdumbidijc cham ooy miich ajcxy xiy ma Dios. Yi Dios, je Huindzin mijpi, huidi ane'mdaayb tuc'óciy jiiyby tzajpjoty etz ya naaxhuiñ, yi' ñejhuüydaayb nej miich mdumbi ajcxy yminaangixy. ⁵ Ti miich ajcxy agujc jotcuyc mdzinaaygyixy ya naaxhuiñ mïd mayñax xondaacin. Ti miich ajcxy mgüxyii mbedyii, ti ajcxy mjotcuyc'ajtcixy. Cham m'ahuijcxixyp yi tzaachypi yi ayo'n huidibi ajcxy mbadamyb ma Dios, jadu'n nej huaj nixpi ahuixy co jäy ajcxy chüdza'ñyii. ⁶ Miich ajcxy comeñyjäydijc ti miich ajcxy mxigyixy mnihuambejtcixy, mdzaachtungixy ti myaj'öccixy jäy ajcxy tudägypi, e ca' yi' ajcxy xymihuimbijty.

Je mecxtujcin etz je capxtägi

⁷ Migügtijc ajcxy, yajtungixy mij yi mecxtujcín mabaad anajty je Huindzin Jesús ymiñ jadügtecy ya naaxhuiñ. Tim jadu'n nipaady nej naymidumbidijc ahuijxcixy je tiibi nidungiyigixy, ahuijxcixy miid mecxtujcín je oga'n tuu etz je poj tuu huidi miid je' ypidägy yhuindihuiy. ⁸ Miid'ajtcix nañ jadu'n ooy mecxtujcín, etz ca' mjotmetzcüyigixy, com huingomb je tiempo mina ymiina'ñ je Huindzin Jesús ya naaxhuiñ jadügtecy. ⁹ Migügtijc ajcxy, ca' jadüg jadüg mnayñigápxigixy nayñi'ojiiyigixy. Pen jadu'n mdungixy Dios miich ajcxy xyajpocycähuiy, com tim huigonip je xii je tiempo mina Dios tiyduna'ñ jäy ajcxy miid ypocy ycixpi. ¹⁰ Migügtijc ajcxy, pijccix je ixpejt jadu'n nej tzaachypi minajxy yajnajxy je profetas ajcxy huidibi ajcxy ihuäcxp capxhuäcxp je Huindzin Dios y'ayuc. ¹¹ Minaanim jadu'n, miid co ajcxy ooy mimecxtucy nej jäy jibic ytuuñ miid yi' ajcxy, e chi jotcuyc cham yajpaady ma Dios. Ti jada' mjatymidoogixy je ayuc nej Job ayo'n tzaachypi minajxy yajnajxy, e ymimcxtujc je'. Miid co ooy anajty mijpidägy Dios, paady Dios pa'ayoy Job, e conuucx mijcajee.

¹² Migügtijc ajcxy, co tijaty ayuc m'adzohuimbidipy, tiydudägy ajcxy m'adzohuiy: "Janch jadu'n o ca' yjadu'nity", ca' ajcxy m'hiidägipy. Ca' Dios nigoo m'hiibaadipy mgapxpaadipy. Ni ca' m'hiibaadipy mgapxpaadipy yi naaxhuiñybi o tijaty ya naaxhuiñ. Huin'it ca' mnayyajpocycähuiy ma Dios.

¹³ Pen ji pin ma miich ajcxy ti ayo'n miidity, huen mibijctzoogixy Dios miid yi jäy ycixpi huidibi ayo'n miid. Pen miich ajcxy jotcuyc nayjihuiyip, huen huin'igixy Dios. ¹⁴ Pen ji pin nidügti ypigyii ma miich ajcxy, huoomiingix yi' huidibi ajcxy nigohuajc'ajtp yi mibijcpidijc, jigix ajcxy mibijctzoohuiy Dios miid je pa'mjäy ycixpi, etz pidägipy hueeni aceite ma je jäy ycohuajc etz capxpaadipy yi Huindzin Jesús yxii. ¹⁵ Miid co miich ajcxy mmijpidaaccixy e mmibijctzoogixy Dios, paady ycixpi tzögipy yi pa'mjäy. Chi je Huindzin Dios yejcnip mic'ajt oy'ajt, etz ymecxtaayipy yi' ypocy huidibi anajty ti tuñ. ¹⁶ Capxpídzim yi mbocy nidüg nidüg. Ñayñibijctzoohuiyigix nidüg nidüg ma Dios, jigix ajcxy mdzögipy. Pen tüg tudägypi jäy ymibijctzooyb yi Dios cixyjot huinijot, madägipy yi' miid y'oración. ¹⁷ Elías nañ tim jadu'n anajty yjothuinma'ñ miidity nej ich ajt. Janch cixyjot huinijot mibijctzooy Dios ca'jity ytüy, e ca' je' jadu'n ytuuy tugig jimijt ja tudujc po'. ¹⁸ Chi jadüg'oc Elías mibijctzoy Dios co huen tüy, chi Dios yajtuuy, e chi ya naaxhuiñ yhuindiy je jäy ajcxy ypidägy.

¹⁹⁻²⁰ Migügtijc ajcxy, pen ji miich ajcxy nidüg ñiidigoy

ytüdigoy ma yi Dios ytíy'ajt, e huin'it tüg quëx'igipy pín ymígüg
yajhuimbidi py ma Dios ytíy'ajt, nejhuiyigix müch ajcxy co
pín huidi yajhuimbijtp ymígüg ma Dios ytíy'ajt, huidibi ti
ñidigooy ti ytüdigoooy, ti je' anajty tüg alma yajtzögy ma yi o'cin,
e ti anajty yajpocyñihuaatzäy.

1 PEDRO

Yi Necy Huidibi San Pedro Yajniguejx Je Judio Mibijcpidijc

¹ Hich Pedro, Jesucristo ti xyajñibicyich ngapxhuäcxibich yi' y'ayuc. Jada necy nyajniguejxyp miich Israel jäy huidibi adzinaayb xim yam jim Ponto naaxjot, jim Galacia naaxjot, jim Capadocia naaxjot, jim Asia naaxjot etz jim Bitinia naaxjot. ² Miich ajcxy migügtijc Dios Teedy ti xyhuin'ijxcixy, jayijp Dios ti nejhüy co xyjäy'ada'ñyii ajcxy. Dios ti yajtigiyiy yi' yjihui'ñ ymic'ajt ma miich ajcxy mjot mhuintma'ñ, huen oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ xymooygixy. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ixy jigix mgapxymidohuipy Jesucristo, je huidib ñi'py teem cuj müd miich ajcxy ycixpi. Pidaaccix mhuintma'ñ co mgapxymidohuaangixy Dios jadu'n nej jecy'ajty je Israel jäy ytuñ, je taab anajty Moisés yaj'ögy iyujc etz yajnixidicxy ajcxy nidüg nidüg je ni'py, je' anajty ajcxy ytiy'ajt'ajtipy co capxymidohuaangixy Dios. Huen Dios may'ajt oy'ajt mijcajee tunipy ma miich ajcxy, chi jotcuje mdzináaygixipy.

Jijp'ijxcix jugy'ajtin huinixibi

³ Yi Dios, hich ajt nHuindzin Jesucristo yTeedy, huen capxpaady y'ity, müd co may'ajt oy'ajt ti tuñ müd hich ajt co ti oyduñ huinjemybi hich ajt njot nhuintma'ñ, jëbi n'ijtim Dios yjäy. Jadachambi ooy njijp'ijxim je jugy'ajtin huinixibi, müd co Jesús yjugypijcy huinjemy ma anajty ti y'ögy. ⁴ Nañ ooy njijp'ijxim tijaty Dios xymöhuaanim jilby tzajpjoty, huidibi ca' yhuindigoy, huidibi ca' yjibiciy, etz huidibi ca' ycixy ytigoy. ⁵ Dios xycuend'adip ajcxy müd yi' ymic'ajt, ixti jiini co anajty ajcxy je m'alma nidzoocin padaangixy, co anajty je naaxhuiñ ycixy ytigoy. Mbadaangixy m'alma nidzoocin müd co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt.

⁶ Paady miich ajcxy ooy jotcuje'ajtcixp. Oy cham tzaachypi m'ocminajxcixy m'ocyajnajxcixy müd co jäy tzach'ijxmadza'ñ miich ajcxy mjot mhuintma'ñ. Nigi ooy jotcuje nayjihuyigixy co ajcxy yi' m'alma nidzoocin padañ. ⁷ Dios y'ixamyb ñejhuñhuamyb pen janch miich ajcxy cixyjt huinjot mmijpidaaccixy yi' y'ayuc. Paady miich ajcxy ayo'n tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy jëbi nigi myajhuaatzcixy mjot mhuintma'ñ, tim jadu'n nej jäy yajhuaatzcixy yi' oori müd jin. Dios nigi tzocy miich ajcxy huidib yi' ytiy'ajt mijpidaaccip, ca'ydi oori. Pen tudägy miich ajcxy mhuintma'ñ,

pen ca' mhuinma'ñytigajtcixy co tzaachypí mminajxcixy myajnajxcixy, chi capxpaady ajcxy m'idipy etz mbaadipy ajcxy jotcuyc'ajtin co anajty Jesús ñayguëxígyii jadügtecy ya naaxhuiñybi.

⁸ Oy miich ajcxy ca' ti m'ijxcixy Jesucristo, per myajmij'ajtpy ajcxy, e cham oy ca' m'ijxcixy Jesucristo, myajmij'ajtip ajcxy yi' ytiy'ajt. Co ajcxy mmijpidaaci Jesucristo ytiy'ajt, chi ajcxy ooy mnayjihuiyii ñgi jotcuyc anaxy. Je jotcuyc'ajtin huidib mmid Dios je' yejcp. ⁹ Paady ycixpi ti mmijpidaaccixy Jesucristo co ajcxy m'alma xyajnidzögaani.

¹⁰ Jadu'n nej Jesucristo xyajnidzögaani miich ajcxy m'alma je Dios y'ayuc najtzcaxiñybi ooy anajty jecy'ajty janejhuihuaangixy nej Dios y'ayuc ññguejy, e ca' ajcxy huinjihuñy, je huin'it tiempo anajty ajcxy capxhuäcxp Dios y'ayuc jadu'n nej Dios may'ajt tuna'ñ miid miich ajcxy ycixpi. ¹¹ Je Dios y'ayucnajtzcaxiñybi jecy'ajty ooy ajcxy jahuinmay, ooy ajcxy jahuinjihuihuaañ nej yhuimbizimy je ayuc huidibi ajcxy ymiid jotjoty huinma'ñyoty, je ayuc huidibi Jesucristo yajmiguejx yi' yjihui'ñ ymic'ajt, je Espíritu Santo, jadu'n nej ajcxy najtzcaxiñy co je Cristo tzaachypí minaxa'ñ yajnaxa'ñ, etz co ñicxa'ñ jadüg'oc tzajpjoty. ¹² Dios yajnejhuñy yi' y'ayucnajtzcaxiñybi co je' huidib ajcxy ycapxhuäcx jiiñi je' ytuna'ñyii yjada'ñyii, ca' ajcxy ixa'ñ. Migügtijc ajcxy, Dios ti yajtuunyii ti yajjadyii ma miich ajcxy je mxii mdiempo nej anajty je' y'ayucnajtzcaxiñybi najtzcaxiñy jecy'ajty je tiy'ajt. E jadachambi jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ti jäy capxhuäcxtäy ma iich ajt nidüg'óciy. Je jäy huidibi capxhuäcx je tiy'ajt ymiid anajty ajcxy je Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi Dios anajty yajñiguejxip, chooñ tzajpjoty. Ixti je ángeles huidibi ajcxy tzajpjoty tzinaayb yjanejhuihua'ñ nañ jadu'n nej Dios ti yajtuñyii ti yajjadyii ma miich ajcxy, e ni ca' ajcxy nejhuñy.

Chojcpy Dios co tudägy ndzinaayim

¹³ Paady ycixp ni'ixi pidaaccix mjot mhuinma'ñ. Huijy ycuyc ajcxy mdzinähui. Jijp'ijxcix je may'ajtin oy'ajtin huidibi Dios tunamyb miid miich ajcxy ycixpi co anajty Jesucristo yhuimbity ya naaxhuiñ. ¹⁴ Capxymidoogix Dios jadu'n nej pi'c'anäg capxymidoogixy ytaj yteedy. Ca' huaad m'octundigóoygixni jadu'n nej anajty mdundigoogixy co anajty ca'ni mnejhuñygyxy Dios ytiy'ajt. ¹⁵ Oyjot oyhuinma'ñ ajcxy myajtunipy jadu'n nej Dios oyjot oyhuinma'ñ yajtuñ, je huidibi ti xyhuin'ixy ajcxy. ¹⁶ Com jadu'n ymiñ jaybety ma Dios ñecy, jadu'n Dios migapxy je' yjäy: "Mi'idip ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej iich nmi'ityich oyjot oyhuinma'ñ."

17 Miich ajcxy m'ojadajtpy je Dios Teedy. Dios ca'p tzaachytuna'ñ yi jāy ajcxy huin'ixpety. Hue' je' chaachytunipy ajcxy nidüg nidüg jadu'n nej ajcxy yhuinma'ñmüidity, pen jibic-huinma'ñ ymüid, chi tzaachytunipy niigi. Paady ycixp tiydudägy ajcxy mdzinähuipy. Tzigiiygix Dios. 18 Je Dios canan hue' ti xyajpocyñihuaatzim co ti cojuy ich ajt nbocy müid oori o plata, jadu'n nej anajty nbocytuunim co nmijpidaacim n'ap ndeedy y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' ytiy'ajtiy. 19 Hue' janchtiy Dios ti xyajpocyñihuaatzim müid Cristo co y'o'cy cruudzcixy, e chi ñi'py teemy yojcy müid ich ajt nbocy ycixpi. Jadu'n nej anajty Israel jāy ñayyajpocyñihuaatzigixy co yaj'ögy tüg boregi ung, huidibi ca' anajty ti jibicpi müidity, e chi ñi'py teemi cuji. 20 Jadu'n nej Cristo y'o'cy müid ich ajt nbocy ycixpi, Dios jayijpni jadu'n yajnihuinmayiyy co jadu'n tuna'ñ, ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Jecy'ajty ca'ni anajty pin nejhuïy, e jadachambi Dios ajt ti xyajnejhuïyim. 21 Paady ycixp miich ajcxy mijpidägy Dios. Dios yajjugypijc huinjemy je Cristo co y'o'cy, e Cristo cömay ooy ypidzimy jüby tzajpjoty. Yajmij'ajtcix Dios etz jijp'ijxcix co Dios xyajnidzögaanip ajcxy m'alma.

22 Ti myajhuaatzcixy mjot mhuinma'ñ co ti mmijpidaaccixy Dios ytiy'ajt. Naychójcigix nayjihuiyyigix nidüg nidüg cixy jot huinjot, ca' y'ametz yjotmetziy. 23 Com ti Dios oyduñ miich ajcxy mjot mhuinma'ñ huinjemybi müid yi' y'ayuc ytiy'ajt, co ti mmijpidaaccixy je tiy'ajt huidibi tudägyip, je huidibi ca' ycixy ytigoy, huidibi huinixii ijtp, je tiy'ajt huidibi jugy'ajt yejcpy. 24 Jadu'n ymiin jaybety ma Dios y'ayuc:

Je jāy ninicx nidigooyb yi' etz je ninicx y'oy'ajtin nidigooyb yi'. Tim jadu'n nej tüg pijy co ñidecy ytitzni, chi je pijy jadu'ñyi yca'ni, e chi jadu'ñyi je pijy y'oy'ajtin ytigooy.

25 Dios y'ayuc ytiy'ajt huinixii y'ity, ca' ycixy ytigooy nimina. Jada je ayuc je tiy'ajt huidibi Dios yjāy ycapxhuäcxyp ma miich ajcxy.

2

1 Paady ycixp copicy co m'ixmájtzcixipy yi jibic-huinma'ñ nej migüg ajcxy jibic mnigapxcixy. Ca' m'anüdáaccixipy. Ca' ajcxy mnaybidägiiyb jadu'n nej jihuiy ooy m'oyjäyity, e ca' yjanchity. Ca' mmigüg ajcxy ti myajca'oy'ixipy. Ca' ajcxy müidigoyipy mgapxtigoyipy. 2 Jadu'n nej yi ma'xungdijc tzocy chidz, nañ tim jadu'n miich ajcxy tzojccixy jot'ajtcixy Dios y'ayuc ytiy'ajt, jigix jëbi ca'pxy yi mhuinma'ñ müidity ajcxy müid je ixpijcin huidibi Dios xymooygixp, e chi ajcxy m'alma paadipy nidzoocin. 3 Nidzögip miich ajcxy m'alma, peni janch

ti mmijpidaaccixy je Huindzin Jesucristo y'ayuc, etz ti mnehuiygixy nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ miid miich ajcxy ycixpi.

Cristo je tūgpajcpi jaccopicyip

⁴⁻⁵ Yajmij'ajtcix yi Huindzin Jesucristo. Dios ti yhuin'ixyii jēbi yHuindzin'aty ma naaxhuiñyāy etz ooy tzocy. Yi naaxhuiñyāy ca' ajcxy ti tuñcuend, tim jadu'n nipaady nej tūg tzaa huidibi pojtzpidijc ninigoob ca' yajtuna'ñ ma yi tzaadijc ycojy. Yajmij'ajtcix miich ajcxy je Huindzin Jesucristo. Dios yaj'oyi huamyb miid miich ajcxy tūgpicy jāy huidibi yi' yjāy'adaaniḡp, huidibi ojadadaangixp Dios, huidibi Dios ytung tunaangixp.

⁶ Jadu'n yjaybetyity ma Dios ylibro, Dios jadu'n ymina'ñ:

Jim ma Israel jāy nbidāgibich tūg mij'ane'mbi huidibi ti nhuin'ixyich, huidibi ooy ndzocyich, e pinjaty je' mijpidacp ooy njāygidāgibich. Je mij'ame'mbi jadu'n je' nipaady nej tūg tzaa oybi huidibi tighuamb ma tijtaatz co tzaadijc ycojy.

⁷ Miich ajcxy huidibi mijpidacp Jesús, miid miich ajcxy je mij'ame'mbi ooy je' ymijity yjanchity. Per yi' ajcxy ca' mijpidāgy Jesús, je' yi' ajcxy ycuydumyb nej ymina'ñ ma jaybetyity:

Pinjaty ca' capxymidohua'ñ Dios, ca' ajcxy ixaangixy je Cristo, e jadu'n ajcxy nipaady nej pojtzpidijc huidibi ca' yajtunaangixy tūg tzaa oybi co tzaadijc cojcixy. Yi Cristo yi' je' je mij'ane'mbi huidibi ane'mdāhuamb tūg'óciy.

⁸ Nañ jadu'n yi' ajcxy huidibi ca' mijpidāgy Jesús cuydumyb nej ymina'ñ ma yjaybetyity:

Jadu'n je Cristo nipaady nej tūg tzaa ma jāy ajcxy ycōnejpcixy etz ycidaagixy.

Je jāy ajcxy huidibi ca' mijpidāgy Jesús, jadu'n nipaady nej jihuīy ycōnejpcixy ma tūg tzaa co ajcxy ca' tungixy cuendi Jesús y'ayuc, paady ycixpi padaangixy tzaachypi miid ypocy ycixpi, jadu'n nej Dios ti yajcōducy.

Je huidibi Dios yjāy'adyii

⁹ Miich ajcxy huidibi yajmij'ajtp Jesucristo, ca' miich ajcxy mjadu'nity nej yi' ajcxy huidibi ca'capxymidooy Dios. Dios miich ajcxy ti xyhuin'ijxcixy. Je rey Jesús je' miich ajcxy ytung mduunip. Oyjot oyhuinma'ñ miich ajcxy myajtumyb. Dios miich ajcxy xyjāy'ajtip. Miich ajcxy je' xypaat mnidiy'ajt'adiḡpy jadu'n nej Dios ti xyajpidzimḡixy ma anajty mdundigooyḡixy, e ti xyajhuinjihuīyḡixy je' ytiy'ajt nej jēb huaad mguydungixy. Jadu'n nipaady nej jihuīy Dios ti xyajtzoongixy agootztuuyb, e ti xyajtigiḡyḡixy ma ytiicxy yjajy. ¹⁰ Co anajty ca'ni mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' anajty Dios xytungixy cuendi.

Cham co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, Dios ti xypa'ayoogixy. Dios miich ajcxy xyjäy'ajtp cham.

Yajtungix Dios y'ayuc ma mdzinaayin

¹¹ Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njihuüyich, jada nyajnamaaygixyp, jadu'n nej tüg adzinaaybi huidibi ca' chinäy ma ycajp, huidibi nihuidijtp, ca' tüg it mdzinaaygixy, copicy co ca' mnijot'adipy ajcxy yi jibic-huinma'ñ, jadu'n nej je jäy ajcxy ma m'adzinaaygixy nijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ. Je jibic-huinma'ñ ca' ñaygodigüygixy miid oyhuinma'ñ. ¹² Tiydudägy mdzinähuipy ajcxy, yajtungix oyhuinma'ñ miid je jäy ajcxy ma miich ajcxy m'adzinaaygixy, je jäy ajcxy huidibi ca' nejhuiygixy Dios ytiy'ajt. Oy ajcxy ca' xy'ixaangixy etz jibic xyñigapxcixy xyñi'ojüygixy, miid co oyjäy'ajtin mdungixyp, chi ajcxy jäygidägipy, etz miich yi' ajcxy xycapxpátcixipy ma Dios, mina anajty Dios ñinmiñyii ajcxy.

¹³ Miid je Huindzin Jesucristo ycixpi, capxymidoogixy tüg'óciy gobierno tungmiidpi etz cajp tungmiidpi y'ane'min ycötujcin, nañ capxymidoogixy jadu'n nej je mij'ane'mbi y'ane'my. ¹⁴ Nañ capxymidoogix tungmiidpi ajcxy huidibi je mij'ane'mbi yquejxyp jigix tzaachytunipy je' ajcxy huidibi tundigooyb etz capxpaadipy je' ajcxy huidi oyhuinma'ñ ytumyb. ¹⁵ Dios chojcyp co tiydudägy mdzinäaygixipy, jigix jëbi je jäy ajcxy huidibi ca' huinjihuüyigixy Dios ytiy'ajt, huidibi tzuu huinma'ñ miid, ca' ajcxy mihuinma'ñybaady nej jibic xyñigapxip.

¹⁶ Tzinaaygix jadu'n nej jäy chinäy huidibi cuydumb Dios ytiy'ajt, huidibi ti ixmach yi ayuc tiy'ajt huidibi ca' ytiyity. Pen mmidundigooyb ajcxy tunmiidpi y'ane'min ycötujcin, ca' huaad mnaybidáacigixy jadu'n nej jihuüy Dios xylugar-mooygixy jigix jëbi mdundigooygixy. Copicy mdzinähuipy ajcxy jadu'n nej Dios ytumbi huidibi oy tumb. ¹⁷ Migüg'adii ajcxy tüg'óciy jäy. Naychójcigix nayjihuüyigix nidüg nidüg huidijaty yajmij'ajtp Dios. Yajmij'ajtcix Dios. Capxymidoogix yi mij'ane'mbi.

Jadu'n nej Cristo tzaachypiyajnajx

¹⁸ Tumbidijc ajcxy, imidoogix capxymidoogix mhuindzindijc. Pen oyjäy yi mhuindzin huidibi yung naxy yjot yhuinma'ñ miidity, o pen ahua'njäy jibicjäy, ca' yñejity, capxymidoogix. ¹⁹ Yjäygidägipy Dios pen mmecxtujctaaygixyp nej jäy ajcxy xychaachytungixy miid co oyhuinma'ñ miich ajcxy mmidity. ²⁰ Pen ti anajty mdundigooygixy, e paady anajty myajtzaachytungixy, ca' pin xycömáaygixipy xycapxpáadygixipy, oy ti mjamecxtujctaaygixy huidijaty tzaachypi. Pen ooy

mdungixy etz tzaachypi mbaatcixy, chi janchtiy Dios jäygidägiipy nej mmimecxtujctaaygixy. ²¹ Dios chojcpy co mmecxtujctáaygixipy je tzaachypi huidibi mminajxyp myajnajxcixyp miid co oybi mdungixy. Paady ycixpi je Cristo tzaachypi ayo'n minajxy yajnajxy miid ich ajt ycixpi, e yejc ijxpejt jadu'n nej jëbi huaad mminajxcixy myajnajxcixy tzaachypi ayo'n, nañ nej jëbi huaad mbanicxcixy mbayöygixy yi' y'ijxpejt. ²² Je Cristo ca' je' ma ytundigooy, e nañ ca' pin huin'ñ. ²³⁻²⁴ Je Cristo co jäy ajcxy y'oji, ca' je' y'adzouhuimbijty; e co jäy ajcxy chaachytuuni, ca' mijotmäthuimbijty je jäy ajcxy, ñgi Dios yajpuhuaniiy. Com Dios je' paatip nej chaachytuna'ñ huidi ajcxy tundigooyb. Je Cristo ci'm yajnicx ich ajt ndzaachypi co y'o'cy cruudzcixy. E miid co jadu'n y'o'cy cruudzcixy miid ajt nbocy ycixpi, chi jëbi n'ixmajtzim jibic-huinma'ñ etz tudägy jëbi ndzinaayim. Miid co Cristo je tzaachypi minajxy yajnajxy miid ich ajt nbocy ycixpi, paady nidzoocim ajt n'alma. ²⁵ Miich ajcxy jecy'ajt mnidigooyb mdüdigoyb anajty ajcxy ma Dios, mgi'mhuinma'ñ anajty ajcxy myajtumyb nidüg nidüg, jadu'n nej jäy yborregi ñidigoy ytüdigoy ma yuugjot. Cham miich ajcxy ti mnijothuimbijtcixy Dios, ti ajcxy mhuinma'ñymech ti mmijpidaaccixy Jesucristo je huidibi xycuend'ajtp ajcxy.

3

Nej huaad chinaaygixy pinjaty ti pijccixy

¹⁻² Jadu'n nej tumbidijc capxymidooy yhuindzin, nañ tim jadu'n miich ajcxy töxyjäydijc capxymidoogixy mñäy. Pen mñäy ca' capxymidooy Dios, ca' mijpidäga'ñ Jesucristo, miid co miich oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy miid yi', ycadimjetyity huin'it mñäy yhuinma'ñymedzip etz mijpidägiipy Jesucristo, co y'ixipy nej miich mmidity tudägy'ajtin. ³ Töxyjäydijc ajcxy, ca' mnaygömayiyb miid mhuit mxojx oyjatpyi tzoujatpyi, miid oori cijjutz etz oori taatztiy, miid co mgöhuay mdzachcüdigy miid cüd oyjatyp. ⁴ Hue' janchtiy jäy miich ajcxy xycömayip miid co oyjot oyhuinma'ñ anajty myajtungixy, miid co yung naxy mjot mhuinma'ñ ajcxy midity. Co jadu'n mdungixipy jada je' oy jäygidaacni ma Dios huinixii. Yi' mhuit yi' mxojx etz oori taatztiy cixip tigoyip yi'. ⁵ Nañ tim jadu'n anajty jecy'ajty je töxyjäydijc huidibi anajty ajcxy cömay ijtp, yajtuuñ anajty ajcxy oyjot oyhuinma'ñ, ymijpidacyp anajty ajcxy Dios, nañ ycapxymidooyb anajty ajcxy ñäy. ⁶ Jadu'n nej Sara capxymidooy Abraham. Sara xiigoyäxy Abraham: "Ich nhuindzin." Pen myajtumyb miich ajcxy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Sara, jadu'n miich ajcxy anajty nej jihuiy Sara

ajcxxy xy'ung'adyii, pen ooybi mdunipy ajcxxy, ca' ti ajcxxy mdzigihuipy.

⁷ Nañ jadu'n miich ajcxxy yëydijctijc, yajtungix pa'ayo'n miid mdöxyijc, yajmij'ajtcix. Com jac mic miich ajcxxy ca'ydi yi töxyjäydijc. Dios may'ajt ti tuñ tú'ciy miid miich ajcxxy, paady ycixpi copicy yajxon naymüddzináayigix jigix Dios cuendipigipy etz xymöhuipy tijaty ajcxxy myajmibijctzooyb.

Co pinjaty xymidundigooy, ca' myaj'ahuimbidipy

⁸ Jada ayuc cham njacyajnimaydaayb nidüg'óciy miich ajcxxy. Tú'ciy mjot mhuintma'ñ mi'ijtcix, naymigüg'ájtigix yajxon, naychójcigix nayjihuíyigix nidüg nidüg, nayba'ayouhuigix nidüg nidüg, pidaaccix yung naxy mjot mhuintma'ñ. ⁹ Co ajcxxy migüg xymidundigoyipy, ca' myaj'ahuimbidipy jadu'n nej anajty ti xytuñ. Co ajcxxy migüg xyñi'ojihuipy, ca' myaj'ahuimbidipy jadu'n nej anajty ti xyñi'ojiy. Nigi nibijctzohui' ma Dios miid yi' ajcxxy ycixpi, nigi mi'oyjäy'at mmigüg. Huin'it nigi Dios xyconuucxip. ¹⁰ Com jüby ymiñ jaybety ma Dios ñecy:

Pinjaty jotcuyc tzinähuamb e yajnaxa'ñ xü tiempo agujc jotcuyc, nay'ahuijtzigüib ca'ydi y'idigooy ycapxtigooy, ca'ydi y'anüdügy.

¹¹ Huen jihuägy ma je jibicpi e huen oyjäy'ajtin tuñ. Huen ixmach tüg'óciy tzipcaxy, ca' tzipcaxy ixtähuipy.

¹² Je Huindzin Dios ycuend'ajtpy yi' je jäy huidibi tüydudägy tzinaayb etz ypubejtcixyp ypudigiygixyp migügtijc co tijaty mibijctzoy. Dios ymijotma'tpy je jäy ajcxxy huidibi jibic-huintma'ñ tumb.

¹³ Pen mdumyby oyjot oyhuinma'ñ ajcxxy, huin'it ca' pin ajcxxy xymijotmädipy. ¹⁴ Co oyjot oyhuinma'ñ myajtunipy ajcxxy e huin'it jäy xychaachtungixy, huin'it Dios xyconuucxip ajcxxy, e ca' mdzigüygixipy, ni ca' mhuintma'ñyidigóoygixipy. ¹⁵ Mijpidaaccix yi Jesucristo iich ajt nHuindzin Dios cixyjot huinijot. Pen ji jäy xy'amidoogixy: ¿Ti co mdzachmijpidaaccixy Jesucristo? Tüydudägy m'adzouhuipy miid yung'ajt nax'ajt jadu'n nej mijjp'ijxcixy co Jesucristo xyajnidzögaani ajcxxy yi m'alma.

¹⁶ Ca' mgapxipy ajcxxy je ayuc huidibi xyajtzo'yduunip. Pen jäy ajcxxy xymi'idigooygixp xymigapxtigooygixp, chi ajcxxy jihühuamyb tzo'ydu'n miid co ca' yjanchity nej ajcxxy ymina'ñ com oybi anajty ti mdungixy. ¹⁷ Pen Dios miich ajcxxy jadu'n xyajnijot'ajt co tzaachypi mminájxcixipy myajnáxcixipy, jac'oy co tzaachypi mminájxcixipy myajnáxcixipy miid yi m'oyjäy'ajtin ycixpi, e ca' anajty tzaachypi mminájxcixy myajnáxcixy miid co anajty ti mdundigooygixy.

18 Je Cristo nañ jadu'n tzaachypí minajxy yajnajxy co y'o'cy cruudzcíxy mïid jäy ajcxy ypocy ycixpi. Oy je' anajty ca' tibocy mïidity, chi je' ti codinäy je jäy ajcxy ypocy, e jadu'n ïich ajt ti naymi'oyïiyim mïidi Dios. Oy je Cristo ñinïcx y'o'cy, per je' y'alma ca' je' y'o'cy, jugypïjcy je' jadügtecy mïid jemybi ninïcx. 19 Huin'it co Cristo y'o'cy, chi je' y'alma ñicxy, e capxhuäcxy yï' y'ayuc ma jäy y'alma ajcxy huidibi jibictuuyb ijtp. 20 Je jäy ajcxy je' jiiyby y'alma ijtp jibictuuby huidibi anajty ca' capxymïdoy Dios. Je taab Noé yajcojy je mij barco, ooy Dios ajcxy jecy ymïmecxtujci, huen tijy cayjothuimbijty ajcxy. Jëyi niductujc je jäy choocy ma je mijtuu je mijnïgom. Je' co je jacjadyii ca' ajcxy yjothuimbijty. 21 Jadu'n nej je niductujcpi ajcxy mijpidacy Dios y'ayuc, e chi ajcxy choocy, nañ tim jadu'n ïich ajt co nnïbejtïm je' ïich ajt ndiy'ajt'ajtim co nmïjpidaacim Jesucristo je huidibi co y'o'cy jugypïjc mïid jemybi ninïcx, etz ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ jigix ooy oy nayjihuiïyim, etz nañ jadügtecy co anajty n'o'cim xyajjugypïjcim mïid jemybi ninïcx. Co nnïbejtïm, je' je' je tïy'ajt co Dios ti xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ. 22 Je Cristo ti je' ñicxy tzajpjoty. Jiiyby je' cham y'ity mij'ane'mbi ma Dios, yï' je' ane'mb je ángeles ajcxy huïdi tzajpjoty tungmïid etz huïdijaty mic'ajt mïid tzajpjoty.

4

Yajtungix je mic'ajt huidibi Dios ti xymoogyixy

1 Je Cristo ayo'n tzaachypí minajx yajnajx co yhuïdijty ya naaxhuiñybi, e chi yajtuuñ oyjot oyhuinma'ñ mïid jäy ajcxy ycixpi. Paady ycixpi copicy miich ajcxy myajtunipy oyjot oyhuinma'ñ mïid migügtïjc jadu'n nej Cristo yajtuuñ. Pen miich ajcxy mminajxyp myajnajxyp tzaachypí mïid co oyjot oyhuinma'ñ myajtuñ, chi ca' mjacnijot'ajtip ajcxy jibic-huinma'ñ. 2 Jadu'n nej ajcxy mjactzinähua'ñ mjacjy'ada'ñ, ca' huaad mjacnijot'ajtcixy je jibic-huinma'ñ. Hue' janchtiy mdunipy ajcxy jadu'n nej Dios tzocy. 3 Jecy'ajty co anajty ca'ni mnejhuiïygixy Jesucristo ytiy'ajt, jibic-huinma'ñ anajty ajcxy myajtumyb ma mdzinaayïn mjygy'ajtin, jadu'n nej jäy ajcxy jacjadyii huidibi ca'ni nejhuiïygixy Dios ytiy'ajt. Chi anajty myajtungixy canaagnax je jibic-huinma'ñ, ooy ajcxy mnijot'ajtcixy maynax jibic-huinma'ñ. Ooy anajty anaxy mdzach'üccixy vino, huin'it anajty ooy ajcxy ymügyii. Ooy anajty mnixondaaccixy coodz huïdidiï, huin'it anajty ooy m'uuccixy anaxy. Ooy mnijot'ajtcixy xï, ooy anajty m'ojadajtcixy tzaadzech quipychech huïdibi Dios ca' jäygidägy. 4 Paady ycixpi je jäy ajcxy huïdibi ca' nejhuiïygixy Dios ytiy'ajt, ca' ajcxy jäygidägy co ca' miich ajcxy cham jadu'n m'idïch jadu'n nej yï' ajcxy y'idïch, chi ajcxy jibic xyñigapxcixy

xyñi'ojiiygixy. ⁵ Ca' mdungixy cuendi yi' ajcxy, com Dios paatip nej ytiyduna'ñ ajcxy. Je Dios je' tiydunamb nidüg'óciy jäy ajcxy huidibi cham jugy'ajtp, etz tiibi y'öccixy. ⁶ Paady ycixpi ti yajnimäy Jesucristo ytiy'ajt je jäy tiibi y'öccixy jigix yajtiydunipy ajcxy müd Dios ytiy'ajt jadu'n nej yajtiyduna'ñ yi' ajcxy huidibi jacjugy'ajtp cham. Jëbi huaad ajcxy yjuyjccixy jadügtecy etz y'idipy ajcxy jadu'n nej Dios y'ity.

⁷ Ti ytimhuingoni je xii je tiempo mina ycixaani ytigoyaani tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñybi. Paady ycixp tzocy co tiydudägy etz huijycujc mdzinaygixipy, etz tzocy co mjac'ojadadipy mjacmibijctzoohipy ajcxy Dios. ⁸ Ooy ycopicyity co jacnaychójcigix jacnayjihuiñyigix nidüg nidüg. Müd co mnaychójcigixy, paady ycixpi jëbi mnayméecxigixy. ⁹ Naymi'oyjäy'ájtigix nidüg nidüg agujc jotcujc, ca' y'ametz yjotmetzity. ¹⁰ Yajtungix müd je migügtijc jadu'n nej Dios xymooygixy xpijcin nidüg nidüg. Naybubéjtigix naybudigiiygix miñ xyipy jadu'n nej jäy ajcxy huidibi yajxon Dios ytiy'ajt padungixp. ¹¹ Pen Dios ti xymooygixy xpijcin jigix jëbi capxhuäcxy yi' y'ayuc, yajxon Dios y'ayuc mgapxhuäcxip. Pen miich xypaat pujigii jëdzigii, yajxon mdunipy ajcxy jadu'n nej Dios huinma'ñ ti xymooygixy. Co yajxon Dios ytiy'ajt mguyduunipy, huin'it Dios cömaya'ñ miich ajcxy, müd co ti mmijpidaaccixy Jesucristo. Je Jesucristo je' cömay'idip etz ane'mip huinixii huinitiempo.

Mimecxtujccixy tzaachypi ayo'n

¹² Migügtijc ajcxy huidibi ooy ndzocy njhuiñyich, ca' ooy mhuinmay'ahuidijtcixy co jäy xy'ixhuidijtcixy xypahuidijtcixy, co jäy xychaachytunaangixy jigix jëbi ñiguëxigipy pen janch mmibijccixy Jesucristo. ¹³ Ca' ajcxy mdajipy mmayipy, jotcujc ajcxy mnayjihuiñyib jigix jëbi nañ jadu'n tzaachypi mminajxcixy myajnajxcixy nej Cristo minajxy yajnajxy tzaachypi. Co anajty jadügtecy Jesucristo ñayguëxiigyii ya naaxhuiñ müd ymic'ajt y'oy'ajt, jëbi ajcxy jotcujc mnayjihuiñyib. ¹⁴ Pen xymi'iidigooyb xymigapxtigooyb jäy ajcxy, müd co miich ajcxy ti mmijpidaaccixy Jesucristo, jotcujc mnayjihuiñyipy, müd co miich ajcxy müd je Dios yjihui'ñ etz Dios ymic'ajt ma mjot mhuinma'ñ. ¹⁵ Pen nidüg miich ajcxy ayo'n tzaachypi mbaatcixy, oy ca' anajty ti mjäyyaj'öccixy, oy anajty ca' ti mmeetzcixy, oy anajty ca' ti mdundigooygixy, oy anajty ca' ti mnaybidáacigixy ma huingjäy ti ytundigooy, ¹⁶ pen miich ajcxy tzaachypi mminajxyp myajnajxp müd co ti mmijpidaaccixy Jesucristo, ca' ti tzo'ydu'n mjihuiñyipy, ñigi Jesucristo cömay'idipy.

17 Ti xii tiempo tim paatni mina Dios tiyduna'nñ je jäy ajcxy huídibi cuydumb je' ytiy'ajt. Pen Dios ñch ajt huídi nmibijcim xytiyduunim e nbaatim hueeni tzaachypi, ñgi tzaachypi padaangixy ajcxy huídibi ca' mijpidaaccixy Dios. 18 Pen je jäy huídibi oyjot oyhuinma'nñ müid mic tzaach padaangixy je' y'alma nídzoocin, ¿ti jada ytunaangixy pinjaty jibic-huinma'nñ müid, pinjaty pocytungix? 19 Pen tzaachypi mminajxyp myajnajxyp ajcxy müid co Dios jadu'n chojcyp, ca' ajcxy mjot-metzcihuipy, ñgi ajcxy panixcix payöygix oyhuinma'nñ, ñgi cixyjot huinijot mijpidägipy ajcxy Dios; com yi' müich ajcxy xyajcoj, e yi' xycuend'ajtcixp; com Dios yi' je' tudägy etz ñidinaayb je' y'ayuc.

5

Pedro capxhuijp je mibijpidijc

1 Jada ñch müich ajcxy yajñimaayb huídibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc, ñch nañ jadu'n nigohuajc'ajtpyich mibijcpidijc. ñich n'ijxyich co je Cristo ayo'n tzaachypi minajxy yajñajxy. Nañ jadu'n ñch yi' nmüid'idaamybich jadüg'oc co anajty ymiñ ya naaxhuiñ müid y'oy'ajtin ymij'ajtin. 2 Jada ñch müich ajcxy nyajñimaayb: yaj'ixpijccix etz cuend'ajtcix Dios yjäy agujc jotcujc. Ca' myaj'ixpigipy ajcxy ametz jotmetz, cuend'ajtcix Dios yjäy, tim jadu'n nej jäy ycöbixy cuend'aty. Ca' meeñgixy myaj'ixpigipy ajcxy. Müid oyjot oyhuinma'nñ myaj'ixpijccixy. 3 Ca' adzip ahua'n m'ane'mipy Dios yjäy. Hue' janchtiy ijp-jejt oybi yejccix. Cuydungix Dios ytiy'ajt. 4 Co anajty Jesucristo, je huídibi nihuindzin'ajttaayb tüg'óciy, ñayguëxigyii ya naaxhuiñ jadüg'oc, chi cömay müich ajcxy mbidzimipy. Tim jadu'n nej jäy ajcxy co y'iyiygixy e co ymadaaccixy, chi cömay ypidzim ajcxy. Müich ajcxy cömay nañ jadu'n m'idipy huinixii.

5 Myajmij'adipy anäctijc ajcxy, je' ajcxy huídibi nigohuajc'ajtp je mibijcpidijc. Ooy ycopicyty co nidüg'óciy müich ajcxy mnayyajmij'ájtigixipy miñ xyipy müid oyjot oyhuinma'nñ. "Dios ca' je' jäygidägy pinjaty amij agix jäy'ájtigixy. Dios ypubejtyp müid y'oyjot pinjaty yung naxy yjot yhuinma'nñ müid." 6 Mgapxcöbigipy ajcxy tiydudägy Dios, je mij'ane'mbi, chi Dios xycömayipy mina anajty. 7 Mibijctzougix Dios müid tüg'óciy tijaty jotmay ajcxy müid'ajtyp, chi jëbi Dios xypubedipy xypudigihuipy ajcxy.

8 Huijycujc m'idipy ajcxy. Nixi' m'idipy ajcxy. Com je mujcu' huídibi xymüidzip'ajtim, ooy je' xy'ix'ixim xypa'ixim. Hue' xyajhuinma'ñyidigoyaanim, tim jadu'n nej je caa co ixtay ti chüdzamayb. 9 Huindina' jijptina' ajcxy je mujcu'. Yi' jacjadyii

jäy huídibi mijpidaaccixy Jesucristo, nañ yminajxcixyp yajna-jxcixyp tzaachypí nañ jadu'n. ¹⁰ Co anajty ajcxy hueeni tzaachypí ti m'ocyajnaxy, huin'it Dios xyaj'oyiipy ajcxy yi mjot yi mhuinma'ñ, xyajmibigip ajcxy yi' ytiy'ajt, xyajjotmicpigip ajcxy. Com Dios yi' je' huídibi may'ajt ti tuñ mijcajee miid nidüg'óciy jäy ajcxy. Yi' je' huídibi ti yaj'oyiy nej jébi cōmay huinixi n'ijtim miid Jesucristo jiiy tzajpjoty. ¹¹ Huen Dios y'oy'ajtin etz ymij'ajtin idipy huinixi.

Capxpooxín yajnajxp

¹² Jada necy nyajnigujxy ajcxy miid Silvano ich ajt nmigüg huídibi ndijpyich co ooy yajmij'aty Jesucristo. Hueeni jada ayuc huídibi nyajnijayiyb, nañ ti nbidägyich necyjoty capxhuijin etz ti nbidägyich necyjoty yi Dios ytiy'ajt tudägy, nej Dios may'ajt oy'ajt tuñ miid miich ajcxy ycixpi. Mijpidaaccix nigi Dios ytiy'ajt, ca'ydi mhuinma'ñyidigooygixy.

¹³ Je jäy huídibi ya Babilonia huídibi ajcxy yajmij 'ajtcixp Jesucristo, je jäy ajcxy huídibi Dios ti huin'ixy, xyajnigujxp ajcxy capxpooxín. Nañ jadu'n Marcos ich nmigüg, je huídibi njihuüybich nej jihuüy ngi'm'ung'adyiijich xyajnigujxp capxpooxín nañ jadu'n. ¹⁴ Naygapxpóoxigix xic xon nidüg nidüg miñ xyipy. Je' je' je tiy'ajt co mnaychójcigixy mnayjihuiyigixy miñ xyipy.

Jotcujc mnayjihuihuüyb ajcxy nidüg'óciy huídib yajmij'ajtp Jesucristo. Amén.

2 PEDRO

Yi Mimetzpi Neczy Huidibi San Pedro Yajnigujx Yi Mibijcpidijc

¹ Hich Simón Pedro, tumbich ma Jesucristo ytung. Yi xy'apóstol'ajtpich etz ngapxhuäcxpyich yi' y'ayuc. Cham hich miich ajcxy jada nechy nyajnijayhgyixy huidibi ajcxy ti mbaatcixy mibijcin janch oybi, tim jadu'n nej hich ajcxy ti nbáatcixyich mibijcin janch oybi. Hich ajt nDios je Jesucristo huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma tudägy je', e tudägy ytuñ miid hich ajt nidüg'óciy. ² Huen Dios mijmay'ajt tunipy miid miich ajcxy, etz jotcuyc'ajtin xymöhuipy mijcajee, miid co tiy'ajt ti mbaatcixy ma Dios etz ma je Jesús hich ajt nHuindzin.

Je mibijcpidijc chinaayin jugy'ajtin

³ Dios miid je' ymij'ajt ti xymooyim tüg'óciy huidibi nyajmayajtim ma ajt njugy'ajtin, nej huaad nguyduunim yi' ytiy'ajt etz nej yi' huaad nyajmij'ajtim. Dios jadu'n mijmay'ajt tuun miid hich ajt ycixpi co ti xyajnejhuuyim Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt. Je Jesucristo ti xyhuin'ixim jigix jëbi nmüid'ajtim yi' ymij'ajtin y'oy'ajtin, etz jigix jëbi nduunim ojjäy'ajtin nej Jesucristo tuuñ. ⁴ Dios ti xymooyim huidibi janch oydi'cni e janch copicyip jigix jëbi miich ajcxy mbaatcixy Dios yjihui'ñ ymic'ajt huidibi xyajtzinaaygixy miid huadz jot huinma'ñ, etz jigix jëbi miid jada ycixpi tiibi xyaj'ahuanhuyim, miich ajcxy mjijpyöyduutcixy je jibicpi huidibi naaxhuiñyäj ajcxy ñijot'ajtcixyp. ⁵⁻⁷ Com Dios miid ymic'ajt ti xymooyim huidibi nyajmayajtim, paady ycixp miich ajcxy naymic'ixigixy co ajcxy mmibijcin mjacyajmigtigihgyixipy tudägy'ajtin; e miid mdudägy'ajtin mjacyajmigtigihgyixipy ajcxy Dios y'ixpijin; e miid je Dios y'ixpijin mjacyajmigtigihgyixipy yi' Dios yjihui'ñ ymic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ huidibi miid mmimadägipy ajcxy yi' jibicjot jibic-huinma'ñ; e miid je mic'ajt ma ajcxy mjot mhuinma'ñ jacyajmigtigihuiipy ajcxy mecxtujcin; e miid je mecxtujcin mnejhuuyigixipy nej jëb huaad myajmij'ajtcixy etz mdzigihgyixy Dios; e miid je mecxtujcin mjacyajmigtigihgyixipy je tzojcin je jihuuyin miid migügtijc; e nañ migtigihuiipy nañ jadu'n je mibijcin nej jëb huaad Dios myajmij'ajtcixy etz nej jëb huaad cixyjot huinijot mjacyajtungixy ojjäy'ajtin.

⁸ Pen ma miich ajcxy mdzinaayin mjugy'ajtin yajpattäy e ymijiy ymayiy, yi' mjugy'ajt ajcxy ca' yi' ñaadigi'aty; nañ ca' anajty ajcxy naadigi' ti mmibijccixy hich ajt nHuindzin

Jesucristo, ti mnejhuñygyxy yi' y'ayuc ytiy'ajt. ⁹ Pin jada ca' capxymidooy tüg'óciy jadayaabi capxhuijin ma yjudy'ajtin, jadu'n yi' nipaady nej tüg huiintzpi o huidibi y'ijxin con, ti jäydigoy co Jesucristo ti yajpocyñihuaatzp. ¹⁰ Paady ycixp miich ajcxy migügtijc, naymic'ijxigixy tungix tüg'óciy jada jigix mnejhuñhuipy ajcxy tiydudägy co Dios ti xyajmibijccixy e ti xyhuin'ijxcixy. Pidaaccix mhuinma'ñ co jada tiy'ajt huen copicy, huen tictztigiy ma miich ajcxy mjudy'ajtin. E pen mdumyb ajcxy jadu'n, nimina mgapocycägixipy. ¹¹ E jadu'n miich ajcxy myajmöhuipy tiydudägy tigydad mijpi ma ñch ajt nHuindzin Jesucristo y'ane'my, je huidibi xyajnidzoocim ajt n'alma. E yi' y'ane'min ca' ycixipy ytigoyipy nimina.

¹² Paady ycixp ñch miich ajcxy jatymy yajjäymejtcoodaangixy jada tiy'ajt. Oy miich ajcxy jada tiy'ajt mjajajtcixy mjanejhuñygyxy, e tudägy ajcxy mmibijccixy etz mmi'ijtcixy je tiy'ajt huidibi miich ajcxy cham mñd. ¹³ Minaambich co yjanchity nami njactzinaayñich co ñch miich ajcxy nmöhuipy capxhuijin. ¹⁴ ñch ajt nHuindzin Jesucristo ti xyajnejhuñyich co tzojc n'ixmadzipyich jada njudy'ajtin (n'ögibich). ¹⁵ Paady ycixp naymic'ixyijich mictägy ma miich ajcxy co ngapxhuijccixy jigix co anajty n'ögyich mjäymetzñyb ajcxy tüg'óciy jada tiy'ajt.

Yi' ajcxy huidibi y'ijxy je Cristo ymij'ajtin y'oy'ajtin

¹⁶ ñch miich ajcxy ti nyaj'ixpicy je tiy'ajt maabi nHuindzin Jesucristo, jadu'n nej Dios ymij'ajt mñdity, e jadu'n nej je' yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ. E ca' ñch ajcxy nyaj'ixpicy nigoo'ayuc anñ'ayuc huidibi ci'm ti ngojyich ti nmacxyich. Mñd ñch ngi'mhuin ti n'ijxcixyich je Huindzin Jesús ymij'ajtin. ¹⁷ N'ijx ñch ajcxy co je Dios Teedy mooy ajt nHuindzin Jesucristo oy'ajt etz mij'ajt. E nañ nmidooyich ajcxy ayuc choñ ma je oybi Dios y'it, xyñmaayi: "Jada je' ñch n'ung huidibi ooy ndzocyich njihuñyich, e ooy jotcujc nayjihuyijich mñd yi' ycixpi." ¹⁸ ñch ajcxy nañ jadu'n ci'm ti nmidoogixyich je ayuc huidibi anajty tzomb tzajpjoty. Jim ñch ajcxy anajty quipxyi mñd je Huindzin Jesús ma je amay gop.

¹⁹ Nañ jadu'n nmñd'ajtim je ayuc jac'oybi jactñybi. Je' je' je tiy'ajt je ayuc huidibi ajcxy yjay je Dios y'ayucnajtzcaxñybi jecy'ajty. Oy miich ajcxy oybi mduñ co m'amidoo'ijtcixy je oybi tiy'ajt maabi Jesucristo huidibi jadu'n nipaady nej tüg jin tiicxp agootztuum etz jadu'n nipaady nej je xi co yxiimiydäy, etz jadu'n nipaady nej je mijmadza' jayhuixtujcpi co ypidzimy. Jada tiy'ajt xycodñcixp ajcxy mjot mhuinma'ñ. ²⁰ Cuendtungix miich ajcxy jada: tüg'óciy je tiy'ajt, huidibi Dios ytiy'ajtmñdipi yejc huidibi ijtp jaybety ma Dios ylibro,

ca' huaad pin yajniŋejip miid yci'mhuinma'ñ. ²¹ Com je Dios y'ayucnajtzcaxhiybi camina je' ajcxy ayuccapxhuäcxy miid yci'mdzojcin yci'mhuinma'ñ. Dios anajty ajcxy huin'ixyip jëbi ayuccapxhuäcxy miid Dios ycixpi com je Espiritu Santo anajty ajcxy mooyip ayuc huidibi ajcxy ycapxhuäcxy.

2

Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp anii

¹ Per nañ ji anajty nañ jadu'n ayucnajtzcaxhiybi huidibi anajty ajcxy anii daacp ma je Israel jäy. E nañ jadu'n yji'adipy ayuccapxhuäcxi huidibi anii yaj'ixpigipy ma miich ajcxy. Je' ajcxy ayüch ameech yaj'ixpigipy yci'm'ayuc yci'mhuinma'ñ huidibi ajcxy yajhuinma'ñ ydigooypy je mibijcpidijc. Ymina'ñ ajcxy co ca' yjanchity je Huindzin Jesús y'ayuc, je huidibi yajnidzooc ajt n'alma, e jadu'n ci'm ñay'ayo'nmóoyigixy miid Dios mic'amy. ² Mayjäy ooy panicxa'ñ je jibicpi huidibi ajcxy ytungixyp, e miid je' ajcxy ycixpi yajniŋápxipy yajnimiydägipy ajcxy jibic je huidibi ajcxy cuydumb je tiybi ayuc, je Jesucristo y'ayuc oybi. ³ Miid co anajty tzach'adzojccixy meeñ, chi anajty xyhuimbijccixy xyhuimmeetzixy miid ajcxy y'ixpijcin ca'p yjanchity. Per je pocycähuin ajcxy ahuijxip, ca' ma ñidzooy. Ti yjejni maabi ajcxy ypocyca'ni ma Dios. Dios tzaachytunib ajcxy miid ypocy ycixpi.

⁴ Dios ca' je' huinmeecxy je ángeles ajcxy huidibi tundigooygixp. Hue' janchtiy ycötijnajxtaayb ayoodactuuyb etz yajhui'my agootztuuyb, cadeniŋy y'ijtcixy cuend'aty, ixti cooni anajty paady xii tiempo co anajty yajtyduna'ñ naaxhuiñyjäy miid ypocy ycixpi. ⁵ Nañ ni ca' Dios huinmeecxy je naaxhuiñyjäy huidibi tundigooy jecy'ajty. Chi quejxy ayo'nduu etz mijniŋgom ma je jibicjäydijc. Jëyi yajtzoocy je Noé huidibi capxhuäcx je tiy'ajt. Quipxy miid Noé yajtzoocy jahuixtujc y'amigügtijc. ⁶ Dios nañ jadu'n tzaachytuñ miid ypocy ycixpi etz yajhuindigoy miid jün metz cajp, Sodoma etz Gomorra, ixti cooni yajhui'my accuyjam jigix y'idipy je iixpejt ma je jibicjäydijc huidibi ajcxy jac'axam jactzinähuaam jacjygy'adam. ⁷ Dios yajtzooc je Lot, hue' je' anajty janch oyjäy, e janch ymiid anajty jotmay co anajty je jibicjäydijc ajcxy ijxi chinaayin yjygy'ajtin janch jibic. ⁸ Jabom jabom anajty je Lot, je jäy oyjäybi huidibi anajty tzinaayb quipxyi miid je jibicjäydijc, ni ca' anajty yjotcuje'aty co anajty ixymidoy nej anajty ytundigooygixy je jäy ajcxy ca'pi ytuädgyity. ⁹ Dios miid mic'ajt jëbi nihua'ñ yajtzögy pinjaty mibijccixp cixy jot huini jot co je mujcu' yjot'ixxigixy huinma'ñ'ixxigixy. Nañ jadu'n Dios mic'ajt miidity jigix jëbi yaj'ijtcixy je

jibicjäydijc müd tzaachypí ayo'n, huídibí ymóhuamy co anajty naaxhuíñjäy tíyduñ müd ypocy ycíxpi.

¹⁰ Dios ymüid mic'ajt jébi tzaachytunipy pinjaty tumb jibic-huinma'ñ nej ñinícx nijot'ajtcíxy, e ca' íxaangíxy je Huindzin Jesús y'oy'ajtin ymí'ajtin. Amíj agíx etz jotmic ajcxy nayjihuíyíi. Ytumb ajcxy yci'mjot yci'mhuinma'ñ. Ni ycatzigíygíxy co oyñinej ajcxy ni'ojíygíxy pinjaty mic'ajt müd ma Dios ytung. ¹¹ Oy je ángeles ajcxy müdity mijcötujcín etz ane'mín, ca'p je' ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity nicxy ni'ojíygíxy ma Dios yhuinduu pinjaty mic'ajt müd ma Dios ytung.

¹² Per jadayaab jibicjäydijc ajcxy jadu'n ajcxy yí' nej iyujc, ca' yhuinma'ñ; nígoob ytímyhuidity etz yma'xun'ajtcíxy jigíx jäy ymadzíyb etz yaj'ögíyb. Ñíxiicpy yajxiicpy ajcxy yí' huídib ca' huinjihuí'y. Per nañ tím jadu'n ajcxy y'ögípy nej iyujc y'ögy ytigoy. ¹³ Cobadíhuaangíxy jadu'n nej ti ytundigooygíxy. Hue' nayjihuíygíxy capín yjadu'nity, yxon-daaccíxy tüg jaxícýjaty. Jadayaab jäy ajcxy pocy ypa'tcípy ajcxy yí' chinaaygíxy yjugy'ajtcíxy. Tüg tzo'ydu'n co ajcxy nañ jadu'n xymíjyöybejtcíxy ma m'amugíygíxy.

¹⁴ Co ajcxy huindíxcíxy tóxyjäydijc, chí ajcxy ooy nijot'ajtcíxy co müd tundigoya'ñ. Ca'p ajcxy chíjpigíxy y'anucxíygíxy müd pocytuní. Yajtundigooygíxy pinjaty amútzíp ma mibíjcin, ooy ajcxy yhuíjity ycuycity ycohuinma'ñity ma mee'ñ'adzoogí. Dios yajtigoyíib ajcxy y'alma. ¹⁵ Tígoyjäy yí' ajcxy, je' co ti ñíidigajtcíxy ti ytúdigajtcíxy ma je tíybi je janchypí tíy'ajt. Je' ajcxy ypanícxy ypayöyp je profeta Balaam y'íjxpejt, je Beor y'ung, co ooy ymee'ñy bada'ñ anajty müd yjibic-huinma'ñ. ¹⁶ Chí Balaam oy yaj'ojyíi ypocy tüg tóxyburro, ycapxy jadu'n nej tüg jäy, e jadu'n je' yajhuácxíjpy je profeta Balaam müd je' ylocíhuinma'ñ.

¹⁷ Com jada jäy ajcxy ca' paníxcíxy je janchypí tíy'ajt, paady ycíxp jadu'n ajcxy nipaady nej tüg nípozójut ca'pí ñíi müdity, etz jadu'n ajcxy nipaady nej joc huídibí poj yajyöyíp (ca' ytu'y). Dios móhuíib ajcxy tzaachypí müd ypocy ycíxpi, ídam ajcxy agootztuuyb huínixí huínítíempo.

¹⁸ Com ycapxyp ajcxy ayuc huídibí ca' choubaadý. E müd je jibic-huinma'ñ ycíxpi huídibí ajcxy chachnijot'ajtpy yaj-tundigooygíxy pinjaty tíibi choongíxy ma je huídibí ajcxy tzínaayb müd jibic-huinma'ñ. ¹⁹ Yí' ajcxy yaj'íxpijcp je mayjäy co jébi tungíxy huentím ti huídibí ajcxy ñíjot'ajtpy. Per yí' ajcxy huídib jibic-huinma'ñ yaj'íxpijcp, cí'm ajcxy ñay'íjtígíxy pocypa'tcípy, je pocy tzach'ane'mb ajcxy yjot yhuinma'ñ, íxti jadu'n nipaady nej jíhuíy ajcxy ane'my y'ity. ²⁰ Pinjaty tí ymibíjccíxy tí ñejhuíygíxy je Huindzin Jesucristo ytíy'ajt

huidibi yajnidzoocp ajcxy y'alma, e jadu'n ti yjihuäccixy ma je naaxhuiñjyäy yjibictzinaayin yjibicjogy'ajtän, pen jadüg'oc anajty y'ayöyñip ma je jibicpi, e je jibicpi ymimadägyii ajcxy, o'ctiy anajty nigi yhui'mgixy ca'ydi nej je jayijp'atypi. ²¹ Nigi oy co ixypy je' ajcxy ca' ytimnejhuüygixy je janchypit iy'ajt. Com ti ocnejhuüygixyp, e chi jada' y'ixtigihuäccixy ma je huätzpi Dios ycötujcin huätzpi Dios ytiy'ajt tiibi anajty y'ocjamóoyigixy. ²² Per je' yi' ajcxy ytimycuydumy nej je ayuc y'ity: "Je uc yci'm'ich ñihuimbijtpy, e je idzim huidibi namdziidaayb, nicxy je' yajtnip yquitnyp mo'ntzjoty jadüg'oc."

3

Je Huindzin Jesús huimbidaamb ya naaxhuiñ

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ich ooy ndzocyich ooy njihuüyich, jada je' je mimetzpi necy huidibi ajcxy nyajni-jayiyb. Ma jada metzpi necy hue' ich ndzoga'ñich co nya-jhuinma'ñymedzip ajcxy ma Dios ytiy'ajt mäd jada capxhuijn huidibi ti njaayich. ² Ti nnijayüygixy jigix m'ajihuühuüyb ajcxy je ayuc huidibi ajcxy pa'tcipy'aty ñajtzcapxiy je Dios y'ayucnajtzcapxiybi ajcxy huidibi huädz yhuinma'ñ anajty ymäd. Nañ ajihuüygixy je Huindzin Jesucristo je' y'ane'min huidibi yajnidzoocp ajt n'alma, je ane'min huidibi apóstoltijc miich ajcxy xyajnimaaayb.

³ Nejhuüygixy miich ajcxy jada jayijp ma yam ca'ni yhuaad'ajtni mina naaxhuiñ ycixipy, miinip jäy ajcxy huidibi nixigip yajxigip huidibi Dios yjé'ajtpy. Chinaaygixy yjogy'ajtcixy anajty mäd jibic-huinma'ñ huidibi ci'm ñijot'ajtcixyp. ⁴ Chi ajcxy ymina'nip: "¿Ti co mdzachmibijccixy co Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ? Nej ajcxy je' y'o'ctay je mij'ap je mijteedy, je'ni y'ijttäy tüg'óciy jadu'n nej naaxhuiñybi chondacy. Paady ca' yjanchity co je Cristo yhuimbida'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ," jadu'n yminaangixy. ⁵ Yi' ajcxy ca' huinjihuühuaangixy cuendtunaangixy co mäd Dios y'ayuc yi tzajp ji'ajtp anajty yi' tzachjeyip, e mäd Dios y'ane'min huin'it je naax oy yguëxigy huidibi ijtp anajty ñijoty. ⁶ Nañ jadu'n mäd Dios y'ayuc je jecy'ajtpy naaxhuiñjyäy y'ayo'nbaty, ñijicxtay nidüg'óciy e ytigoyday ñijoty. ⁷ Per Dios mäd yi' y'ayuc yaj'ijtpy jada naaxhuiñybi etz tzajp huidibi cham ji'ajtp ixti coon yajtigoydähuipy mäd jän. Je jän huin'it je' nöctähua'ñ co anajty yhuaad'ajtni ma Dios tiyduna'ñ je camadacpidijc je jibicjäydijc, etz yajtigoya'ñ ajcxy y'alma.

⁸ Jadügnax miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich, ca' mjäydigooygixy co ma yi Huindzin Dios, tüg

xii jadu'n yi' nej tög mil jimijt, e tög mil jimijt jadu'n yi' nej tög xii. ⁹ Ca' nminaanim co yi' Dios yajhuäcxibaamyñi yi' mina cuydunañ huidibi yi' ti ahuanñy, jadu'n nej nijëjity jäy a'ixiiygixy. Dios yajtumyb mecxtujcin müd miich ajcxy, com hue' yi' tzocy co ni tög jäy ayo'n paadipy. Yi' chojcpy co nidüg'óciy jäy huen jothuimbijtcixy etz ixmajtzcixy pocytunii.

¹⁰ Co anajty je Huindzin Jesús ymiiñ jadüg'oc ya naaxhuiñybi chaachytunipy je' tög'óciy jibicjäydijc, hue' je' ytunhyb yjadhyb ma anajty ca' pin jijp'ixy, jadu'n nej tög meetzpi ymiiñ coodz co meedzañ tijaty. Huin'it je tzajp yhuindigoydähuipy müd tög ne'min jidihtin oychigiiyñip. E tög'óciy huidibi müd ndzinaayim njugy'ajtim toydähuip yi' müd jin, yi' naax toydähuip yi', etz tijaty yajpatp ya naaxhuiñ toydähuip nañ jadu'n.

¹¹ Com tög'óciy tijaty huidibi ji'ajtp yhuindigoydähua'ñ müd jin, paady ycixpi nigí copicy miich ajcxy co mdzinaaygixp tudägy e myajmij'ajtcixyp Dios. ¹² Ahuixcix ajcxy je xii tzuu mina Dios anajty yajhuaad'aty co yajhuindigoya'ñ je naaxhuiñybi. Naymic'ixigix co tzojc yminipy yi' jadu'mbi xii tzuu. Co yhuaad'ajtnip huin'it xii, je tzajp yhuindigoydähuip müd jin; je xii po', je poj p xemembi, je tuu enee jadu'ñyi yticxtähuipy yjyidähuipy jinjoty. ¹³ Per ñch ajt n'ahuixim je jemybi tzajp jemybi naax huidibi Dios ti xyaj'ahuaniiyim, tög tzinaaydac janch'oybi ma ca' ti jibicpi.

¹⁴ Paady ycixp miich ajcxy migügtijc huidibi ñch ooy ndzocyich njihuñyich, nami m'ahuixyp miich ajcxy co Dios yajhuindigoyaanip jada naaxhuiñ, naymic'ixigix ma tög'óciy ajcxy yi' mdzinaayin co mguydunipy ajcxy Dios ytiy'ajt jigix ajcxy Dios xypaadipy, ca' ajcxy ti tzip ti gapxy, ni ti jibicpi, e ni ti pocy, ac huädz jot huädz huinma'ñ anajty müd'ajtcixy. ¹⁵ Cuenditungix je mecxtujcin huidibi ñch ajt nHuindzin Jesucristo yajtumyb müd ñch ajt jigix jëbi xyajnidzoocim ajt n'alma. Nañ jadu'n yi', ñch ajt nmigüg Pablo huidibi ooy ndzojcim, ti miich ajcxy xyñijayiiygixy, jadu'n nej ixpijcin Dios ti ymöyii ma yi' y'ayuc. ¹⁶ Ma tög'óciy Pablo ñecy tübi xyajniguejxcixy, jada tiy'ajt ti xyajmüdmaydaaccixy. Nijëjity Pablo ñecy ooy chachchiphuinjihuiñyity, e nijëjity jäy ajcxy tigach ajcxy huinjihuñy Pablo y'ayuc, ca' ajcxy huinjihuñy nej Pablo yjamina'na'ñ. Huingjaty ajcxy ñguej Pablo y'ayuc, e ci'm ñayyajhuinma'ñydidigóoyigixy.

¹⁷ Paady ycixp miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuñyich, miich mnejhuicydaaygix jada tiy'ajt. Nayguend'ajtigix ca'ydi jibicjäydijc müd y'anii xyajnidigajtcixy xyajtüdigajtcixy, e ca'ydi m'ixtigihuäccixy ma ajcxy mmibijcin jadu'n nej tiydudägy ti mmibijccixy.

¹⁸ Huen ñch ajt nHuindzin Jesucristo huídibi yajnídzoocp ajt n'alma ñgi may'ajt oy'ajt tunipy mïd miich ajcxy, e nañ ñgi yujcpedipy ajcxy yi m'ixpijcïn ma yi' ytiy'ajt. Huen Jesucristo cömay y'idipy etz m'idipy oy'ajtin mij'ajtin jadachambi xii tiempo etz jadu'n nej xii tiempo miimb cidacp. Jadu'n ngapxycíxyich. Amén.

1 SAN JUAN

Yi Jayijpi Necy Huidibi San Juan

Yajniguejxy Je Mibijcpi djc Nidüg'óciy

¹ Dios y'ayuc jiiyim anajty co naaxhuiñybi chondacy. E tiy'ajt nyejcypich jadu'n nej nmidooyich ci'm yi' y'ayuc, jadu'n nej n'ijxyich miid ngi'mhuiinich, jadu'n nej nhuindicxyich yi' ci'm, e nañ jadu'n nej nnidoñich miid ngi'mgijich. Nyajni-jayiybich miich ajcxy jada necy jadu'n nej je Cristo je Dios y'ung yjugy'ajtin yegañ huidibi ca' cixañ tigoyañ niminaabi. ² Ti ñayguëxigyii ya naaxhuiñ je Dios y'ung huidibi ymiid jugy'ajtin huidibi ca' niminaabi ycixipy ytigoyipy. Ti n'ixyich ajcxy jigix jëbi tiy'ajt nyéjccixyich co ti ñayguëxigyii ya naaxhuiñ, etz ti n'ixyich jigix jëbi nyajnimaaigyxy nej jëbi huaad huingbi jugy'ajtin nbaatim co anajty ti n'o'cim. Je Dios y'ung, je huidibi jüby ijtp ma Dios Teedy, nayguëxici je' ma ñch ajcxy. ³ Je huidibi ñch ajcxy n'ijxich nmidohuich, cham miich ajcxy nyajnimaaigyxy jigix jëbi ajt tú'ciy n'ijtim ma Dios ytiy'ajt, etz nañ jigix jëbi tú'ciy ajt n'ojadajtim Dios etz je' y'ung. ⁴ Paady ycixp jada tiy'ajt nyajnijäyiy ajcxy jigix ajcxy jotcujuj'ajtin mbattäaygixipy miid jada ayuc tiy'ajt.

Dios yi' je' je tñcxin jájin

⁵ Jadayaabi Dios y'ayuc ytiy'ajt Jesucristo ti xyajnimäyich e nañ cham ñch miich ajcxy nyajnimaaigyxy. Dios huädz ytiy'ajt miidity, ca' ma Dios aniidägy. Jadu'n Dios nipaady nej tüg jün ytiicxy ma tüg it e ni ca' ni mina ypich. ⁶ Co nminaanim co Dios ajt miid n'ijtim tú'ciy, e ca' yjanchity, ca' anajty ajt Dios ytiy'ajt nyajtuunim, jadu'n nipaady nej jihuüy ndzinaayim agootztuum. Nigoo n'indaacim, ca' anajty ajt nguyduunim Dios ytiy'ajt. ⁷ Co nguyduunim Dios ytiy'ajt jadu'n nej yi' ytiy'ajt miidity, jadu'n nipaty nej jihuüy ndzinaayim ma jün ytiicxy. Huin'it jëbi ajt n'ijtim tú'ciy miñ xyipy, e Dios xyajpocynñhuaatztaayim co Jesucristo y'o'cy etz ñi'py teemy gujy miid ñch ajt nbocy ycixpi.

⁸ Co ixypy nminaanim co ca' nbocytuunim, nigooob nayhuin'ünim ci'm, e ca' jadu'n Dios ytiy'ajt yajpaady ma ñch ajt njot nhuinma'ñ. ⁹ Pen ngapxypidzimim ajt nbocy ma Dios, yi' ñidinaayb yi' y'ayuc huidibi ti xyajnimaaayim co ymecxamy ajt nbocy, e nañ tudägy ytuñ miid ñch ajt ycixpi. Dios xyhuinmeecxim ajt nbocy etz xyajhuaatzim njot nhuinma'ñ jëbi n'ixmajtzim jibic-huinma'ñ. ¹⁰ Co ajt nminaanim co ca'

nbocytuunim, hue' anajty Dios nyajnajxim anii, e ca' anajty ti ngöbïjcim cixyot huinïjot yi' ytiy'ajt.

2

Cristo, ïch ajt nhuingapxi ma Dios

¹ Miich ajcxy migügtïjc huidibi ooy ndzocy njihuïyïch jadu'n nej ixyipy ngi'm'ungich ngi'm'anäcïch, cham jada tiy'ajt nyajnijayïygïxy, jïgïx ca' ajcxy mdundïgöoygïxïpy. Pen ji nidügti miich ajcxy huidibi tundïgooyb, jada migüg huidibi tundïgooyb huen mïbijctzoy Dios ma Jesucristo yxïi müid ypocy ycïxpi. Jesucristo yi'je' huingapxp ma Dios Teedy müid ajt nbocy ycïxpi. Tudägy je', e jëbi xyhuingapxim ma Dios Teedy. ² Com Jesucristo ti y'ögy müid ïch ajt nbocy ycïxpi, paady ycïxp jëbi capx'oyïy ma Dios müid ïch ajt ycïxpi e xycapx'oyïyïm ïch ajt nbocy etz nañ capx'oyïyïp tüg'óciy naaxhuiñy jäy ajcxy ypocy, yi' jäy ajcxy pinjaty yi' y'ayuc ytiy'ajt mïjpïdaacïp.

³ Co Jesucristo ytiy'ajt nguyduunim yajxon, huin'it nejhuiyïm tiydudägy jadu'n nej Dios may'ajt oy'ajt ti tuñ müid ïch ajt ycïxpi. ⁴ Co ixyipy pinjaty ymïna'ñ co ñejhuiyï Jesucristo ytiy'ajt e ca' cuychïnaayi yi' ytiy'ajt hue' yi' tzach anïdaacpi, e ca' müidity Dios ytiy'ajt. ⁵ Yi' jäy ajcxy pinjaty cuychïnaayb cuyjugy'ajtp yajxon Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, janch tiydudägy anajty yajmïj'aty Dios. Co nguychïnaayim nguyjugy'ajtm yajxon Jesucristo ytiy'ajt, huin'it jëbi nejhuiyïm co nyajmïj'ajtm Dios. ⁶ Yi' jäy ajcxy pinjaty minamb co ymïid Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt ma je' y'ay yjot, copïcy ajcxy chinäaygïxyïpy jugy'ájtciïxïpy tim jadu'n nej Jesucristo chinay jugy'ajty.

Je jemybi ane'min

⁷ Miich ajcxy migügtïjc huidibi ooy ndzocy njihuïyïch, ca' nmïnaanïm jemybi tiy'ajt ajcxy nyajnimähuamy ma jada necy. Je' jada je tiy'ajt huidibi jecy'ajty ti mnejhuïyïgïxy co oga'n ajcxy mmïjpidacy Jesucristo. Jada tiy'ajt jecyïp jada je' huidibi cham ajcxy mmïdooyb jadüg'oc. ⁸ Nañ jemy jada tiy'ajt nañ jadu'n huidibi nyajnimaaïygïxyp ma jada necy. Jada je'je tiy'ajt huidibi Jesucristo ymïid ma yjot yhuinma'ñ etz nañ ïch ajt nmïid ma ajt njot nhuinma'ñ. Yi' jecyïp ayuc huidibi ca' ytiy'ajtiy, ti yi' ñaxy e cham Dios ytiy'ajt tiydudägy nyajtuunim, jadu'n nej jihuïy je coodzpi ti ñaxy e cham ti yxïmïy.

⁹ Yi' jäy ajcxy huidibi minam co Dios y'ayuc ytiy'ajt ajcxy cuyduuni e ca' ixáanïgïxy ymigügtïjc, ca' yi' ajcxy tiydudägy Dios y'ayuc yajtuuni, jadu'n yhuimbïdzïmy jadu'n nej jihuïy agootztuuy iïtcïxy. ¹⁰ Yi' jäy ajcxy pinjaty tzojcp jihuïyb

ymigügtijc hue' yi' yajpaatcixy miid Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'n, jadu'n nipaady nej jihuüy y'ijtcixy ma xi ytücxy, ca' ajcxy ñiidigoy ytüdigoy ma Dios ytiy'ajt. ¹¹ Yi jäy ajcxy pinjaty ca' ymigüg ixaangixy, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt ajcxy yajtuuni, jadu'n nipaady nej jihuüy agootztuuby y'ijtcixy, ca' ajcxy chinaaygixy nej Dios ytiy'ajt yja'ané'migixy, ca' ajcxy nejhuüygyxy huidibi tiy'ajt jébi yajtungixy, com jibic-huinma'n chachtuumyb ajcxy huidibi ca' Dios tiy'ajt'adyii.

¹² Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich ajcxy jadu'n nej ixypy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, com Dios ti miich ajcxy mbocy xyhuinmecxtayi co Jesucristo y'o'cy miid ajcxy mbocy ycixpi, paady ycixp cham nnijayüygixy. ¹³ Cham nnijayüygixy miich ajcxy mij'anäctijc, com ti mmijpidaaccixy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n choondacy etz chambaad yjii'atyñi. Cham nnijayüygixy miich ajcxy anäctijc, com ti mmimadaaccixy je ca'oybi.

Cham nnijayüygixy miich ajcxy pi'ctijc mutztijc com ti mmijpidaaccixy Dios Teedy. ¹⁴ Cham nnijayüygixy miich ajcxy mij'anäctijc, com ti mmijpidaaccixy ajcxy Jesucristo huidibi jii'ajt co naaxhuiñybi oga'n chondacy etz yjii'atyñi chambaad. Cham nnijayüygixy miich ajcxy anäctijc, com mic mjot mhuinma'n miidity ajcxy etz Dios ytiy'ajt yajpatp ma ajcxy mjot mhuinma'n, paady ycixp ajcxy ti mmimadaaccixy yi ca'oybi.

¹⁵ Migügtijc, ca' anaxy m'adzójccixip yi huidibi miid ndzinaayim ya naaxhuiñ. Yi jäy ajcxy huidibi adzojctaayb anaxy yi huidi miid ndzinaayim, ca' ajcxy Dios Teedy yajmij'ajtcixy. ¹⁶ Ca' anaxy m'adzojctähuiipy ajcxy tüg'óciy huidijaty ya naaxhuiñ yajpatp, jadu'n nej njot nhuinma'n tzojcm, jadu'n nej tijaty n'ijxim, jadu'n nej huidibi amij agix miid ndzachnayjihuiyim. Com yi jadu'mbi huinma'n ca' yajpaady ma Dios Teedy, hue' yi' yajpaady ya naaxhuiñ. ¹⁷ Huidijaty ya naaxhuiñ yajpatp cixipy tigoyipy yi', nañ jadu'n ytigoya'n huidijaty yi huinma'n y'adzojcpy. Yi jäy ajcxy pinjaty Dios ytiy'ajt yajtuunip jadu'n nej Dios tzocy, jugy'adipy ajcxy e co y'ó'ccixipy, ca' ajcxy y'alma ytigóoygixipy.

Je tiy'ajt etz je anii

¹⁸ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuüyich nej ixypy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, tim cijxnip tiempo ya naaxhuiñ. Ti jada mnejhuüygyxy co miinaam jäy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip nej Cristo' e ca' yjanchity. Miid co cham ji mayjäy ajcxy huidibi nayyajnaxip jadu'n nej Cristo, paady nejhuüyim co tim cijxnip yi tiempo miid ich naaxhuiñyjäy ajt ycixpi. ¹⁹ Yi jäy ajcxy huidibi nayyajnaxaanip jadu'n ixypy nej Cristo, naybije-huäcxaanip yi' ajcxy miid ich ajt, ca' anajty

ajcxy ytüg'iy yi' ajcxy yhuinma'n m'iid ñch ajt nhuinma'n, tügmucy ixypiy ajt xym'iid'ijtim. Ji jadu'n ñiguëx'igy co ca' ytüg'iy yhuinma'n m'iid ñch ajt nhuinma'n co ti ajcxy xy-puhuäctuatim.

²⁰ Ti miich ajcxy xy'adig'iy xyjottig'iy Dios yjihui'n ymic'ajt, paady miich ajcxy mhuinjihu'iy tüg'óciy Dios y'ayuc ytiy'ajt. ²¹ Ca' nminaanim paady miich ajcxy nijay'iygixy co ca' mhuinjihu'iygixy Dios ytiy'ajt. Paady nnijay'iygixy miich ajcxy jigix mnejhu'iygixyip Dios ytiy'ajt etz mnejhu'iygixyip co yi'jáy ajcxy huídibi indacp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt m'iidity.

²² Yi' je' indacp huídibi minamb co Jesús ca' yi' yjéjity je Cristo huídibi Dios yquejx. Yi' indacpi je'midzip'ajtp Jesucristo etz ca' mib'icy Dios Teedy etz nañ ca' mib'ijci Dios y'ung. ²³ Je jáy ajcxy huídibi indacp minam co Jesús ca' yjéjity je Cristo, e nañ ca' ajcxy m'iidity Dios Teedy ytiy'ajt. Yi' jáy ajcxy huídibi minam co Jesús yjéjity je Cristo je Dios y'ung, nañ ym'iid ajcxy Dios Teedy ytiy'ajt.

²⁴ Je ayuc tiy'ajt huídibi miich ajcxy mm'idou co oga'n ajcxy mm'ijpidacy Jesucristo, jada ayuc tiy'ajt mguydúngxixyipy e ca' mjáydig'óoygixyipy. Pen mmi'ijtcixp yi' ayuc huídibi Dios yjáy oga'n ajcxy xyaj'ixpic, huin'it jébi miich ajcxy myajpatcixy ma Dios y'ung etz je' yajpaady ma Dios Teedy. ²⁵ Dios ti xyajhuinhuan'iyim co xyajtz'ínähuaanim ajt n'alma huinix'ii huin'itiempo.

²⁶ Jada tiy'ajt ajcxy nyajnijay'iyb jigix ca' mm'ijpidáaccixyipy yi' ajcxy y'ayuc huídibi xyajhuinma'n ydigoyaam ajcxy. ²⁷ Yi' Dios yjihui'n ymic'ajt huídibi ti xy'adig'iygixy ti xyjottig'iygixy ijtt'ib yi' ma miich ajcxy mjot mhuinma'n. Paady ycixp ca' myajmayajtcixy pin xyaj'ixpigip ajcxy com je Esp'iritu Santo xyaj'ixpigip ajcxy. Je Esp'iritu Santo xyajni'ixiydaayb ajcxy tüg'óciy Dios ytiy'ajt, tiydudägy yi', ca' yi' y'aniijity. E jadu'n ne'j je' xyajni'ixiygixy, jadu'n mguydunipy ajcxy. Mi'ijtcix Dios yjihui'n ymic'ajt ma mjot mhuinma'n ajcxy.

²⁸ Miich ajcxy migügtijc, mi'idipy ajcxy Jesucristo ytiy'ajt ma mjot mhuinma'n jigix co ñayyajñiguëx'igyb Jesucristo ya naaxhuiñ jadüg'oc, huin'it jotcu'jc ajt nnayjihui'iyim etz ni ca' jib'ic nayjihui'iyim co anajty xyñimiinim. ²⁹ Ti mnejhu'iygixy co yi' Jesucristo tiydudägy ytuñ, e ti mnejhu'iygixy nañ jadu'n co tüg'óciy yi' jáy huídibi tiydudägy tumb, yi' je' ajcxy Dios y'ung'ajtip.

3

Dios ñch ajt xy'ung'ajtim

¹ Jihui'ñybijccix tüg'óciy je mijpi may'ajt Dios Teedy ti tuñ mïd ñch'ajt ycixpi jigix jëbi naydijim Dios y'ung. Yi naaxhuiñyäj ajcxy huidibi ca' mijpidaaccixy Jesucristo ca' ajcxy nejhuiygyixy huinjihuiygyixy Jesucristo ytiy'ajt, paady ycixp ca' ajcxy nejhuiy huinjihuiy co Dios xy'ung'ajtim. ² Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich, jadachambi Dios ñch'ajt xy'ung'ajtim. Jadachambi ca'p y'ocniguëxigyñi nej ñch'ajt jüni n'idaanim. Co anajty Jesucristo ymiññ jadüg'oc ya naaxhuiñ, huin'it nguipxyjatytüyim mïd je', com n'ixaanim ajt Jesucristo jadu'n nej je' yajpaady. ³ Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi jïp'ijxp co Jesucristo ymiina'ñ jadüg'oc ya naaxhuiñ, copicy yajhuädzipy ajcxy yjot yhuinma'ñ. Huen mi'ijtcixy oyjot oyhuinma'ñ jadu'n nej Jesucristo mi'ity oyjot oyhuinma'ñ.

⁴ Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi pocytumb, hue' ajcxy ymidundigooyb Dios ycötujcin. Co ajcxy ytundigoy, ca' ajcxy ymadägy nej cuydunipy Dios ycötujcin. ⁵ E mnejhuiyb miich ajcxy co yi Jesucristo ti ñayguëxigyii ya naaxhuiñ jigix jëbi xyajpocyñihuaatzim. Jesucristo ca' anajty ti pocy müdity, ca' anajty ma ti ytundigoy. ⁶ Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi cuydundähuaam Jesucristo ytiy'ajt, ca' huaad pocytuñ. Yi jäy ajcxy huidijaty pocytundüb, ca'ni icy ajcxy yi Jesucristo, nañ ca'ni ajcxy huinjihuiyi yi' ytiy'ajt. ⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich jadu'n nej ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ix ni pin ycahuin'ingix. Yi jäy ajcxy huidibi oyjot oyhuinma'ñ yajtumb, tiydudägy yi' ajcxy chinäy yjugy'ajty, tim jadu'n nej Jesucristo tiydudägy chinay yjugy'ajty. ⁸ Yi jäy ajcxy huidibi tzachpocytundübni, yi' ajcxy mujcu' yjäy'ajtip. Com jadu'n nej chondacy je naaxhuiñybi oga'n yi mujcu' jëni anajty jadu'n chachpocytuñ. Paady ycixp Dios quejxy y'ung ya naaxhuiñ co je mujcu' yhuinma'ñ yajcödigoyaani.

⁹ Yi jäy huidibi Dios ajcxy ti ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, ca' ajcxy ypocytundüy com je'co tú'ciy ajcxy yjot yhuinma'ñ müdity, jadu'n nej anajty Jesucristo yjot yhuinma'ñ müdity, ca' huaad ajcxy ypocytundüy com Dios ti ymöyii ajcxy jemybi jot jemybi huinma'ñ. ¹⁰ Paady ycixp yñiguëxigy yi jäy ajcxy pinjaty Dios y'ung'ajtip etz pinjaty mujcu' ung'ajtip. Yi huidibi ajcxy ca' tiydudägy cuydungixy Dios ytiy'ajt etz ca' ajcxy ixa'ñ ymigügtijc, etz ca' ajcxy tzocy jihuiy ymigügtijc, hue' ca' ajcxy Dios ymöyii jemybi jot jemybi huinma'ñ, mujcu' ajcxy y'ung'ajtip.

¹¹ Jada je' je ayuc tiy'ajt huidibi miich ajcxy ti mmidoogixy co oga'n ajcxy mmijpidacy Jesucristo co copicy naychojcm nayjihuiyim nidüg nidüg. ¹² Ca' huaad jadu'n n'iditzim nej Caín y'idich co anajty mujcu' huinma'n müdity, chi y'uch yaj'o'cy. ¿Nej co y'uch yaj'o'cy? Je' co anajty je' jibic-huinma'n yajtuñ, e je' y'uch oyhuinma'n anajty yajtumyb paady ycixp je y'uch yaj'o'cy.

¹³ Miich ajcxy migügtijc, ca' ooy mdzachhuinmaay ajcxy co ca' yi naaxhuiñjyáj ajcxy xy'ixa'ñ, huidibi ajcxy ca' Dios y'ayuc mijpidaaci. ¹⁴ Com ñch ajt nejhuiyim co je nmigügtijc ajcxy ndzojcm njihuiyim co n'o'cim, huin'it njugypigaanim e ndzinahaanim jii by tzajpjoty huinixii huinitiempo. Yi jáy ajcxy pinjaty ca' ymigügtijc ixa'ñ ajcxy co ajcxy y'ögipy, huin'it ca' ajcxy chinähua'ñ jii by tzajpjoty. ¹⁵ Huenpinjäyity huidibi ca' ymigüg ixa'ñ, nipatpy nej ytundigoy jadu'n nej jáy yaj'o'cpi ytundigoy e nañ jadu'n nejhuiyim, co je' y'ögipy, ca' chinähua'ñ jii by tzajpjoty. ¹⁶ Ya ixypy jëbi ñch ajt ixxpejt nbjcm nej huaad migügtijc ndzojcm njihuiyim, jadu'n nej Jesucristo ixxpejt yejcy co ñayyojxi ñaydooi co y'o'cy müd ñch ajt nbocy ycixpi. Paady ycixp ñch ajt jëbi huaad ndzojcm njihuiyim nmigügtijc, oy jada ndimco'ögiiyim. ¹⁷ Janch pinjaty yjamid ymadaacin, e yja'ixpy co ymigüg tigati yajmayjaty, e amij agix ñayjihuiyii, ca' pa'ayo'n müdity, ca' pubeda'ñ ymigüg, ca' je' anajty tzocy jihuiy ymigüg jadu'n nej Dios chogyii yjihuiyii. ¹⁸ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich jadu'n nej ixypy ngi'm'ungich, müd ooyjäy'ajtin etz müd Dios ytiy'ajt tzoc yajxon naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy. Ca' nminaanim nigoo ngapxim nmiydaacim ahuac aguay.

Cixyjot huinjot naybidaacim ma Dios

¹⁹ Co nyajtuunim ooyjäy'ajtin müd ñch ajt nmigügtijc, huin'it nejhuiyim co Dios ytiy'ajt nguyduunim e jotcuyc nayjihuiyim co Dios n'ojadajtim. ²⁰ Co jibic njot nhuinma'ñ ajt njihuiyim, müd co ca' ooyjäy'ajtin nduunim, jac nigi Dios jibic ñayjihuiyii com y' jacmijhuinma'ñ müd, ca'ydi ñch ajt, e y' nejhuiydaayb tüg'óciy tijaty ajt nduunim. ²¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuiyich, co ca' ti jibicpi njihuiyim ma ajt njot nhuinma'ñ müd co oybi nduunim, huin'it jotcuyc ajt n'ijtim müd Dios. ²² E huentimtiijity huidibi ñch ajt Dios nyajmibjctzoohuim, yi' xymooyim müd co y' y'ayuc nguyduunim, e nduunim je huidibi y' yjäygidacpy. ²³ Dios jada ti xyajnajtz'ane'miiyim co tzoc mibjcm mijpidaacim y' y'ung Jesús etz tzoc naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy, jadu'n y' ti xyajnajtz'ane'miiyim. ²⁴ Yi jáy ajcxy pinjaty cuydumb Dios

ytiy'ajt, yajpatp ajcxy ma Jesucristo e nañ Jesucristo yajpatp ma je'ajcxy. Nejhuuyim co Jesucristo ytiy'ajt yajpaady ma ich ajt mid co je Dios yjihui'n ymic'ajt ti xy'adiguyim xyjottiguyim.

4

Dios yjihui'n ymic'ajt etz je ca'oybi yjihui'n

¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich, ca' ajcxy mmibijctähuipy tüg'óciy jäy huidibi Dios y'ayuc capxhuäcxip. Mido'mbijccixy jayijp peni janch ajcxy midity Dios yjihui'n ymic'ajt. Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi minam co Dios y'ayuccapxhuäcxí yí' ajcxy e ca' yjanchity. ² Jada je' je tiy'ajt ma huaad mjihui'nybijccixy pen janch midity ajcxy Dios yjihui'n ymic'ajt, yí' ajcxy huidibi Dios y'ayuccapxhuäcxip: tüg'óciy jäy huidibi capxhuäcxp co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ mid ñinícx, Dios yí' ytiy'ajt ymid. ³ E tüg'óciy jäy ajcxy huidibi ca' ñgapxpety ajcxy co Jesucristo chinäy ya naaxhuiñ mid ñinícx, ca' yí' Dios ytiy'ajt midity. Ti miich ajcxy ayuc midoogixy oga'n co miinaam yí' naaxhuiñyjäy ajcxy mid je mujcu' yjihui'n ymic'ajt, huidibi midzip'ajtp Jesucristo. E ti je'du'n ajcxy ymiingixy. Jada je'du'n ajcxy huidibi ca' ñgapxpejtciy co Jesucristo yma'xung'ajty ya naaxhuiñ mid ñinícx.

⁴ Migügtijc huidibi Dios yjihui'n ymic'ajt ti xy'adiguyigixy ti xyjottiguyigixy, e ti miich ajcxy mmimadaaccixy yí' huidibi ajcxy ñgapxpejtp co Jesucristo ca' ma'xung'ajty ya naaxhuiñ mid ñinícx. Com Dios huidibi miich ajcxy xy'ane'mb, jac mij yí' ca'ydi je mujcu', paady miich ajcxy ti mmimadaaccixy je mujcu'. ⁵ Je huidi ajcxy jadu'n jaminaamb co Dios y'ayuc capxhuäcxí e ca' yjanchity ya naaxhuiñ ajcxy tiy'ajt ti patciy ma je mujcu', paady ycixp yí' naaxhuiñ yhuijy'ajtin ajcxy tzachcapxhuäcx, e yí' naaxhuiñyjäy tzachmijpidaaccixy etz amidoo'ijti ajcxy y'ayuc. ⁶ Ich ajt tiy'ajt ti nbaatim ma Dios. Tüg'óciy jäy ajcxy huidibi Dios ytiy'ajt huiñihuuyip, y'amidoo'ijtyp ajcxy ich ajt n'ayuc. Yí' jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt midity, ca' ajcxy amidoo'ijtcixy ich ajt n'ayuc, paady ycixp n'ijxajpim je jäy ajcxy huidibi tudägyip, etz je jäy ajcxy huidibi nigoo tzach'anidaacp.

Dios ooy xychojcm xyjihuiyim

⁷ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich, tzoc oy yajxon naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy. Dios ti yecy ymic'ajt ma ajt njot nhuinma'n jigix jébi ajt naychojcm nayjihuiyim miñ xyipy. Tüg'óciy jäy huidibi ymigügtijc chojccixyp yjihuyigixyp, ti Dios yjihui'n y'adiguyigixy yjottiguyigixy etz ñejhuuyip yhuinjihuuyip ajcxy Dios y'ayuc

ytíy'ajt. ⁸ Pinjaty ca' ymígüg tzocy jihuïy, ca' yí' nejhuïyí huinjihuïyí Dios ytíy'ajt, com Dios tüg'óciy yí' tzojctäy. ⁹ Jada je'je tíy'ajt co Dios ajt xychojctaayim co je y'ung huidibi tügpajcpi ymíid, quejxy ya naaxhuiñ jigix ñich ajt nbaatim Dios yjihui'ñ ymic'ajt míid yí' ycixpi. E Dios yjihui'ñ ymic'ajt ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ nimina, paady ñich ajt njugy'ajtin ca' ycixa'ñ ytigoya'ñ. ¹⁰ Dios ti xychojcm ti xyjihuiyim, paady quejxy y'ung ya naaxhuiñ jigix jëbi xycodinaayim ma yí Dios ycötujctac míid ñich ajt nbocy ycixpi. Ca' nmīnaanīm mīid co Dios ti ndzachmīpīdaacīm ooy mījcajee, hue' janchtīy yí' ninigoob may'ajt tuñ mīid ñich ajt ycixpi.

¹¹ Mīich ajcxy mīgügtījc huīdibi ooy ndzocy njihuïyich, mīid co Dios jadu'n ajt ti xychojcm ti xyjihuiyim mījcajee oga'n, paady ycixp tzoc ñich ajt naychojcm nayjihuiyim mīñ xyipy. ¹² Ni mīnaabi pin ca' ixynī Dios. Co naychojcm nayjihuiyim mīñ xyipy, huīn'it Dios yjihui'ñ ymic'ajt ijttīy ma ñich ajt njot nhuīnma'ñ. Jadu'n Dios yjihui'ñ ymic'ajt xypubejtim xypudīgīyīm, jëbi nīgī naychojcm nayjihuiyim nidüg nidüg jadu'n nej Dios jāygidāgy. ¹³ Nejhuïyīm ñich ajt co nyajpatim ma Dios, e nañ jadu'n Dios yajpaady ma ñich ajt, mīid co yí' yjihui'ñ ymic'ajt ti xy'adīgīyīm ti xyjottīgīyīm. ¹⁴ E ñich ajcxy, ti ñich ajcxy yí Jesucristo n'ixyich, paady ñich ajcxy nidīy'ajt'ajtyich co je Dios Teedy quejxy y'ung ya naaxhuiñ co yajnīdzōga'ñ tüg'óciy naaxhuiñyāy co anajty Dios nbocy ajt xyajcomīdoohuaanīm. ¹⁵ Tüg'óciy jāy huīdibi nigapxp co Jesús je' yí' Dios y'ung, Dios yajpatp ma yí' e nañ yí' yajpatp ma Dios.

¹⁶ ñich ajt nnejhuïyīm etz nmīpīdaacīm jadu'n nej Dios ajt xychojcm xyjihuiyim nidüg'óciy. Dios chojctaayb yí' nidüg'óciy yí jāy. Pinjaty tzojccixp jihuïyīgīxp ymīgügtījc, hue' yajpatp yí' ajcxy ma Dios e nañ Dios yajpatp ma yí' ajcxy. ¹⁷ Mīid co yajxon nmīpīdaacīm Dios paady jotcujc nnaaxaanīm ma Dios ycötujctac, mīna anajty xyajcomīdouhuīm ajt nbocy. Com tú'ciy ñich ajt nyajpaatim ya naaxhuiñ, tim jadu'n nej yí Jesucristo. ¹⁸ Co nmīpīdaacīm Dios, huīn'it ca' ajt nmīdzīgīyīm nmīdzo'yduunīm. Penī yajxon nmīpīdaacīm Dios, huīn'it jëbi tzigī'ñ nyajqueecīm. Yí jāy ajcxy huīdibi tzigīyb etz tzo'y dum, ca' ajcxy Dios mīpīdāgy yajxon.

¹⁹ Com Dios jayījp ti xychojcm ti xyjihuiyim, paady ycixp tzoc ajt naychojcm nayjihuiyim nidüg nidüg etz nañ nmīpīdaacīm Dios. ²⁰ Yí jāy ajcxy pinjaty jadu'n mīnamb co mīpīdaaccīxy Dios, e ca' ymīgüg tzogaangīxy ixaangīxy, hue' je' ajcxy anīdaacp. Com penī ca' jajtīxy nej tzójccīxy yí jihuihuïyīgīxy yí ymīgügtījc huīdibi ajcxy ixī'ajtpy, ca' ajcxy jadīp nej mīpīdāaccīxy Dios huīdibi ca' ixī'ajtigīxy. ²¹ E Dios

hich ajt xyñajtz'ane'miñyim co pin Dios mibijcp mijpidacp, huen nañ jadu'n ymigügtijc tzocy jihuñy.

5

Yi pin huídibi ca' ixa'ñ midohua'ñ Cristo y'ayuc

¹ Tüg'óciy jāy huídibi mibijccixp co Jesús je' je' je Cristo huídibi Dios yquejx ya naaxhuiñ, Dios ajcxy y'ung'ajtip. Tüg'óciy jāy huídibi mibijccixp mijpidaaccixp Dios Teedy, nañ jadu'n huen tzojccixy yjihuiygyxy je' ajcxy huídibi Dios y'ung'ajtip. ² Co ndzojcm njihuñyim huídibi Dios y'ung'ajtip, je' jada je' je iixpejt co nañ jadu'n jēbi nmijpidaacim Dios etz jēbi nguyduunim nej xyñajtz'ane'miñyim. ³ Co nmijpidaacim Dios, huin'it nguyduunim jadu'n nej Dios xyñajtz'ane'miñyim e yi' y'ayuc ca' ooy chipity co nguyduunim. ⁴ Com tüg'óciy yi jāy ajcxy huídibi Dios ti y'adigiyii ti yjottigiyii yjihuiñ ymic'ajt, ymihuindinaayb ajcxy yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ. Co nmibijcm Dios, huin'it jēbi nmihuindinaayim yi jibic-huinma'ñ ya naaxhuiñ. ⁵ Yi jāy ajcxy pinjaty mibijcp co Jesús Dios je' y'ung, yi' ajcxy mihuindinaayb yi jibic huinma'ñ ya naaxhuiñ.

Je ayuc huídibi nidiy'ajt yi Dios y'ung

⁶ Yi Jesucristo je' je' huídibi miin ya naaxhuiñ, je' je' huídibi niibejt etz ñi'py teemy gujy co y'o'cy miid jāy ajcxy ypocy ycixpi. Ca' nminaanim jēyi anajty ti ñiibety, hue' nañ jadu'n ti y'ögy miid ajt nbocy ycixpi. ⁷ E yi Espíritu Santo yi' tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii, com je Espíritu Santo yi' Dios ytiy'ajt ymiid. ⁸ Ji tugñgnax huídibi tiy'ajt yejcp co Dios Jesús y'ung'adyii: je Espíritu Santo, je niibejtin, etz Jesús ñi'py co teemy cujy miid hich ajt nbocy ycixpi. E jadu'n nidugñg ñaybátigixy tūgnax, e tūgnax ytiy'ajt yejccixy. ⁹ Mijpidaacim hich ajt jāy y'ayuc co Dios Jesús y'ung'adyii, niği copicy co nmijpidaacim Dios ytiy'ajt huídibi ti yecy miid y'ung ycixpi, com jac mic'ajt miid yi' ca'ydj jāy ajcxy. ¹⁰ Yi jāy huídibi mijpidaaccixp Dios y'ung, ymi'ijtpy ajcxy je tiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jāy ajcxy huídibi ca' mibijccixy mijpidaaccixy je Dios y'ayuc ytiy'ajt, hue' ajcxy yajnajxcixy Dios nej aniidägyin co ca' mibijccixy yi Dios ytiy'ajt co y'ung nigapxy. ¹¹ Jada je' tiy'ajt co Dios ti xymooyim ajt n'alma yjugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Dios y'ung ca' y'alma ycixipy ytigoyipy nimina, paady yi' ti yaj'oyiy nej jēbi ajt n'alma y'ijtim huinixii huinitiempo. ¹² Pinjaty ti mijpidaaccixy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma ca' ycixipy ytigoyipy nimina. Pinjaty ca' mijpidägy Dios y'ung, yi' ajcxy y'alma cixipy tigoyipy co y'ögipy.

Capxycijxin etz capxhuijin

¹³ Jadayaabi ayuc ajcxy nyajnijayiygixp ma jada necy jigix jëbi mijpidaaccixipy Dios y'ung, etz jëbi mnejhuuygixy tiydudägy co mjugypijccixipy jadügtecy co anajty ti m'o'ccixy e ca' ajcxy m'alma ycixipy ytigoyipy.

¹⁴ Jada jotcuje'ajtin ich ajt nmüd'ajtim co nmibijctzoohuim Dios jadu'n nej Jesucristo xyñajtz'ane'miyyim, yi' ich ajt jëbi xymidouhuim. ¹⁵ Müd co nnejhuuyim co yi' ajt xymidouhuim ma tijaty Dios nyajmibijctzouhuim, paady ycixp nejhuuyim co nmüd'ajtim tijaty anajty ti nyajmibijctzou.

¹⁶ Co pinjaty ixy co ymigüg ypocytuñ huidibi huaad jëbi Dios meecxy, huen mibijctzooyi Dios müd yi' ycixpi, e Dios yajtzinähuiyb pen ca' anajty ooy ymijpocyity je tiibi anajty tuñ. Com ji tüg mijpocy huidibi Dios ca' huinmecxy. Pen ti mijpocytuñ ca' huaad Dios ocjacmibijctzooni com ca' yi' y'oc-huinmecxaani. ¹⁷ Tüg'óciy jibic-huinma'ñ huidibi jäy ytumyb, pocy yi', per ji jibic-huinma'ñ huidibi jäy ytumyb, huidi jëbi Dios huinmecxy e ca' y'alma ytigoyip.

¹⁸ Nejhuuyim co tüg'óciy pinjaty Dios ti ymöyii jemybi jot huinma'ñ, ca' yi' y'ocpocytuni. Yi Dios y'ung, huidibi ti ymóoyigixy jemybi jot huinma'ñ, cuend'ajtip yi' ajcxy, ca'ydi je mujcu' xyajhuinma'ñydigóoyigixy.

¹⁹ Nejhuuyim ich ajt co Dios jadu'n xy'ane'mim njot nhuinma'ñ etz nejhuuyim co tüg'óciy jacjadyii naaxhuiñyjäy huidibi ca' mijpidaaccixy Dios, je mujcu' jadu'n yjot yhuinma'ñ y'ane'mip ajcxy.

²⁰ E nejhuuyim co yi Dios y'ung ya y'oy naaxhuiñ e ti xyajnejhuuyim yi' y'ayuc ytiy'ajt, jigix jëbi nejhuuyim huinjihuuyim yajxon je Dios janchypí tudägypi. Nmi'ijtim ma ich ajt ndzinaayin je janchypí je tudägypi je Dios y'ung je Jesucristo. Jada jëdu'n je tiydudägypi Dios, etz je Dios yjugy'ajtin caminaabi ycacixy ycatigoy. ²¹ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocy njihuuyich jadu'n nej ixyipy ngi'm'ung ngi'm'anäcich, ca' nigoo mdzachDios'ájtigixy tijaty huidibi ca' ni ti mic'ajt müdity, jadu'n nej Dios Teedy tzajpjo-typi ymic'ajt müdity.

2 SAN JUAN

Yi Mimetzpì Necy Huidibi San Juan Yajniguejx Tüg Mibijcpì Töxyjäybi

¹ Hich Juan huidibi nigohuajc'ajt Dios yjäy. Nyajniguejxpìch miich töxyjäy jada necy, miich Dios xyjäy'ajtp, e ti mmijpidägy Jesucristo. Nañ nyajniguejxypìch jada necy tüg'óciy miich m'ung m'anäc ajcxy. Ooy ndzocy njihuüyich miich ajcxy. Ca' nminaanim ìch naydügpajc ndzojcyp njihuüybich miich ajcxy, nañ jadu'n tüg'óciy jäy ajcxy, huidibi huinjihuüygixp Dios ytiy'ajt, xychojccixp xyjihüüygixp ajcxy. ² Hich miich ajcxy ndzojccixyp njihuüygixyp com Dios ytiy'ajt yajpatp ma ìch ajt njot nhuinma'ñ, etz yì' ijtp huinixì ma ìch ajt. ³ Huen Dios Teedy etz ìch ajt nHuindzin Jesucristo, yì Dios y'ung oy'ajt may'ajt tuñ müd miich ajcxy, huen xypa'ayoogixy huen xyajjotcugüygixy müd co mguydungixy yì ytiy'ajt etz mnaychójcigixy mnayjihüüygixy miñ xyipy.

⁴ Ti nmīnaybadyijich nijëjty miich m'ung m'anäc, e ooy njotcugüyich müd co tıydudägy ajcxy payöyì Dios ytiy'ajt, jadu'n nej Dios Teedy ajt ti xyñajtz'ane'müyım. ⁵ Cham njacnimäyich miich ajcxy co jëbi ajcxy mnaychójcigixy mnayjihüüygixy miñ xyipy. Ca' nminaanim huinjemy jada tiy'ajt huidibi cham nyajnijayüygixipy. Je' jada je ayuc huidibi oga'n'aty ti nbaatim co ti nmibijcim Jesucristo. ⁶ Co ndzojcm njihuüyım nmigügtıjc, jada je' tiy'ajt co nguyduunim nej Dios ajt ti xyajnajtz'ane'müyım. Jada huidibi Dios ti xyajnajtz'ane'müyım huidibi miich ajcxy ti mbaatcixy, co oga'n ti mmibijccixy Jesucristo, copicy co ajcxy mnaychójcigixipy mnayjihüüygixipy.

Yi jäy ajcxy huidibi anüdaaccixp

⁷ Com ji mayjäy ya naaxhuiñ huidibi huin'ümb yì jäy ajcxy. Yì' ajcxy ti puhuäctüdy mibijcpıdijc, yaj'ixpıjcp ajcxy co Jesucristo ca' ñayguëxici ya naaxhuiñ müd ñinıcx. Jadayaabi jäy ajcxy yhuin'ümyb yhueñpıñity etz Jesucristo ymidzip'ajtyp ajcxy. ⁸ Naygüendi'ájıtigıx cı'm. İx mgamıjpıdaaccixy yì' ajcxy y'ayuc. Co ajcxy myajhuin'üngıxıpy, huin'ıt anajty myajtıgooygıxy je oy'ajt huidibi mbadaangıxyp ma Cristo. Co mguydüngıxıpy Jesucristo ytiy'ajt, huin'ıt mbáatcıxıpy tüg oy'ajt ca'pxypı jıby tzajpjoty.

⁹ Tüg'óciy jäy huidibi ca' cuydungixy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt, ca' ajcxy müdity Dios ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ.

Je jāy ajcxy huiḁibi cuyduḁiḁb je Cristo y'ayuc ytiy'ajt, ymḁid ajcxy Dios Teedy etz je y'ung ytiy'ajt ma ajcxy yjot yhuinma'ñ. ¹⁰ Peni ji pḁnjaty ḁicxy ma miich ajcxy huiḁibi yaj'ixpijcp huiḁibi ca ytiy'ajḁity, ca' ajcxy mgöbiguipy ma mdijcin, e ni ca' ajcxy mjipp'ixihuipy. ¹¹ Com Dios yjāy pḁnjaty anajty jipp'ixiḁyb je jāy ajcxy huiḁibi yaj'ixpijc huiḁibi ca' ytiy'ajḁity, hue' je' tundiḁooyb ma Dios ytiy'ajt. Hue' je' anajty paady jadu'n nej jihuḁy ti jipḁtigḁyñi ajcxy je huingbi ixpijcin huiḁibi ca' ytiy'ajḁity.

Capxyćixin

¹² Oy ḁich ooy mij may miich ajcxy njamḁidmiydāgaangixy per ca' miich ajcxy jadu'n nijayihuaangixy necy'am. Hue' janchḁty njipp'ixyich co ci'm nninicxaangixy jim, e nmḁid miydāgaangixy au'am jigix ajcxy ooy jotcujc mnayjihuiḁiyigixipy.

¹³ Je mdzi' y'ung ajcxy huiḁibi ya yajpatcixp xyajniguejxp ycapxpcxin, je huiḁi ajcxy Dios nañ jadu'n ti yhuin'ixigixy. Jadu'n ngapxyćixyich mḁid miich. Amén.

3 SAN JUAN

Yi Necy Huidibi San Juan Yajniguejx Gayo

¹ Señor Gayo:

Nguejxypich capxocxin ma miich. Ich miich nyajniguejxyp jada necy. Nnigohuajc'ajtypich ma je mibijcpidijc. Ooy ndzocy njihuïyich miich.

² Miich migüg, ooy nmigüg'adyii. Dios nmibijctzooybich miid miich ycixpi, huen agujc jotcuyc mdzinähuiipy etz mmic'idipy m'oy'idipy. Nejhuïybich co oy m'ity ma Dios. ³ Com oy ti njotcugïyich co je mibijcpidijc ajcxy ymiñ ya huidibi jim tsoon ma miich ajcxy, e yi' ajcxy xytiy'ajtmooyich jadu'n nej tiydudägy mdzinäy e nañ jadu'n nej yajxon mguyduni Dios ytiy'ajt. ⁴ Ooy njotcújcidyich jac nigí co tiy'ajt nbaadyich jadu'n nej nmigügtijcich cuydungixy Dios ytiy'ajt.

⁵ Miich migüg huidibi ooy ndzocy njihuïyich, ooy njäygidägyich co oyjäy'ajtin mduñ miid je migügtijc. Nigi oy co oyjäy'ajtin mduñ miid je migügtijc huidibi ca' m'ixy'adyii. ⁶ Yi mibijcpidijc, huidibi ti chooñ ma miich ajcxy, ti tiy'ajt yejccixy ma je mibijcpidijc ya jadu'n nej miich oyjäy'ajtin mdzachtuñ. Ooy oy mduñ co mmöy yi migügtijc yi ytü'amgixpi e mguejxnaxy yajxon jadu'n nej Dios jäygidägy. ⁷ Yi jadu'mbi jäy huidibi mguejxnajxyp anajty hue' Dios y'ayuc ycixpi yhuidity, e ca' yi' ajcxy ti pijctzoy ma je jäy ajcxy huidibi ca' Dios ytiy'ajt nejhuïyi. ⁸ Copicy nbubejtim ajcxy je mibijcpidijc ajcxy huidibi Dios y'ayuc ycixpi yhuidijtcixy. Co jadu'n nbubejtim, chi jadu'n paady nej jihuiy tú'ciy nduunim miid yi' ajcxy ma Dios y'ayuc capxhuäcxii.

Je Diótrfes yjibic-huinma'ñ

⁹ Ti nnijayïyich jayhuin je mibijcpidijc huidibi nayyöymújcigixp jim. Jim yajpaady tüg jäy huidi xii Diótrfes huidibi ca' cöbiga'ñich n'ayucich etz ngötújcínich. Amij agix jada jäy chachñayjihuiyi, yi' ci'm tzach'ane'mam ma miich ajcxy. ¹⁰ Paady ycixp co nnícixbich jim ma miich ajcxy nyajnimähuary ajcxy tüg'óciy yi jibic-huinma'ñ huidibi Diótrfes ytumyb, jadu'n nej jibic xyñigapxy xyñi'oïyich etz jadu'n nej anii yaj'ixpicy. E nañ ni yi' ca' mmidity jotcuyc'ajtin jadu'n nej chach'idich. Nigi ytundigoy co ca' yajjättäga'ñ ajt nmigügtijc huidibi Dios miid ycixpi yhuidity. E co ich ajt nmigüg pinjaty yajjättäga'ñ, chi yi' capx'aducy e yajpidzimy je mibijcp hidibi jäy yajjättäc, e ca' je' cöbiga'ñ ma miich mnayyöymujctac.

11 Miich hermano, huidibi ooy ndzocy njihuïyich, ca' mgyudunipy jada jibic-huinma'ñ. Cuydun janchtiy yi oybi huinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi oybi tungixp, yi' ajcxy ymiid Dios ytiy'ajt ma yjot yhuinma'ñ. Yi jäy ajcxy huidibi jibic tungixp, ca' yi' ajcxy Dios ytiy'ajt nejhuïyi.

Je Demetrio tög y'ijxpejt oybi

12 Yi jäy, huidibi yxi Demetrio, tög'óciy jäy ajcxy yminaangixy co ooy y'oyjäyity, e janch yajpaady ma Dios ytiy'ajt. Ich nañ jadu'n nmina'ñich co ooy y'oyjäyity yi Demetrio, e miich mnejhuïyb co ich ajt ndiy'ajt janch janch yi'.

Capxycíxin

13 Ooy ich anajty miich mijcajee ayuc njayajmïdmïydäga'ñ. Per ca' nijayihua'ñ necy'am. 14 Hue' janchtiy njijp'ixyich co nnicxa'ñich tzojc ma miich ajcxy, e nmïdmïydäga'ñich miich ajcxy ci'm.

15 Jotcuje'ájtci. Yi mibijcpidijc ajcxy huidibi ya yajpatp yajnaxpy ajcxy capxpocxin ma miich ajcxy. Tun may'ajt yajnájxigich ngapxpocxin ma nmigügtjicich jim nidüg nidüg etz xiibety xiibety. Cham ngapxycíxyich, Juan je Apóstol.

SAN JUDAS

Yi Necy Huidibi Judas Nijayiy Je Huidibi Dios Ti Huin'ijxigixy

¹ Ich Judas, tumbich ma Jesucristo ytung, Jacobo xy'uch'ajtpich. Nijayiybich miich ajcxy nidüg'óciy huidibi Dios Teedy ti huin'ijxcixy jëbi mibijccixy yi' y'ayuc huidibi jëbi xyajpocyñihuaatzcixy. Nijayiybich miich ajcxy tüg'óciy huidibi Jesucristo ycuend'aty ymïd. ² Huen Dios miich ajcxy mijcajee xypa'ayoogixy etz xyajjotcugiiygixy etz chojccixy xyjihuiygixy.

Yi' ajcxy huidibi yaj'ixpijcp anii

³ Miich ajcxy migügtijc huidibi ooy ndzocyich njihuïyich, mïd je nïdzocin ycixpi mïd ajt n'alma huidibi miich ajcxy etz ïch cham nmïd'ajtim, ooy chachycopicity co nijayihuibich miich ajcxy mïd yi mibijcin ajcxy ycixpi, e ngohuaniiyb ajcxy co jëbi mic m'ijtcixy ma ajcxy yi mibijcin e ca' m'ixtigihua'ccixy ma yi ayuc tiy'ajt huidibi Dios yejc ma tüg'óciy naaxhuiñjây. ⁴ Naagity jây ajcxy ti ytigiiygixy ma miich ajcxy ayüch ameech mïd anii. Jecy'ajty Dios tiy'ajt yejcy ma yi' y'ayuc co yi jadu'mbi jây tigoyam ajcxy y'alma mïd ypocy ycixpi. Hue' yi' ajcxy jibic jây huidibi ca' huindzigiiygixy Dios. Anïdaacp yi' ajcxy co yminaangixy co Dios ti xypa'ayoohuim etz ti xyhuinmeecxim ajt nbocy paady ycixpi jëbi nduunim huen tijjity huidibi nijot'ajtim. Ca' cöbijccixy je Dios huidibi nHuindzin'ajtim, etz ca' cöbijccixy ïch ajt nHuindzin Jesucristo.

⁵ Oy miich ajcxy ti mjanejhuiydaaygixy jada tiy'ajt, per nyajjâymetzcodamy ajcxy jadu'n nej Dios jayijp yajpidzimy jecy'ajty jim Egipto je Israel jây ajcxy, e jac'axam tzaachytuun mïd o'cin je huidibi anajty ajcxy nijëjity ca' ymibijccixy. ⁶ Je ángeles huidibi ajcxy ca' yhui'my ma Dios ytung huidibi ajcxy capxycömidodacy Dios, y'ixmajtztay ajcxy y'it chinaydac. Dios je' cham mïd'ajtp ajcxy ahuing. Mach ajcxy y'ity agoodz-tuuby huinixii huinïtiempo ixti cooni je mij xii anajty Dios ti yajhuaad'aty, mina anajty tiyduna'ñ naaxhuiñjây ajcxy mïd ypocy ycixpi. ⁷ Jadu'n nej Sodoma etz Gomorra etz jacjadyii mij cajp huinduy agonbi ytundigoyday ajcxy ma jejimbi cajp ycuydungixyp ñinïcx chojcin, naygiyejci ajcxy ma je jibic-huinma'ñ. Yëydijctijc ytundigooygixy mïd huingbi yëydijc. Je' jadu'n hui'm ijxpejt ma tüg'óciy jây co je tzaachypi ajcxy paatcixy.

⁸ Jim yajpaady ma miich ajcxy jäy huidibi nejhuuyb co Dios jecy'ajty tzaachytuun ángeles ajcxy etz cajp jäy huidibi ajcxy tundigooy. Yi' ajcxy chinaayin jadu'n yi' nej tüg cumäy. Yajjibiccüygixy je ñinicx müd pocytunii. Jijpcogapxüygixy je Dios ycotujcin, nigapxcixy ni'ojüygixy je huidibi ajcxy Dios mooyip mij'ajtin. ⁹ Je arcángel, Miguel, je ángel huidibi mij'ane'min müd, co anajty ychiptuñ müd je mujcu', yajcapxy-oongixy yaj'ayucyoongixy je Moisés ñinicx, ca'p je' müd'ajty huinma'ñ nicxy yajpocycäy je mujcu' müd nay'ojü. Jëyi janch co nimay: "Yi Huindzin Dios miich xy'ix'ojip." ¹⁰ Per jada jäy ajcxy jibic ooy nigapxcixy huidibi ca' nejhuuygixy. Tügüyb ajcxy yhuinma'ñ müd iyujc animal yhuinma'ñ, etz iyujc animal ca' ajcxy müdity huinma'ñ tydudägyi. Ci'm jada jäy ajcxy ñayyajhuinma'ñydidigóoyigixy, e jadu'n ajcxy y'alma yajtigoyaangixy.

¹¹ Ypadamyb ajcxy tzaachypi mijcajee müd pocy ycixpi com je' yi' ajcxy ypadumyb nej Caín y'idüch. Müd co meeñ tzach'adzojccixy, paady ñidigooygixy ytüdigooygixy jadu'n nej Balaam ñidigoy ytüdigoy jecy'ajty, e jadu'n ajcxy y'ayoogixy jadu'n nej Coré, co y'o'cy co ycacapxymidohuañ anajty co Moisés oy y'ayucjijpcogapxüyi. ¹² Yi jadu'mbi jäy tzo'ydu'n yejcp ma miich ajcxy co mgaaygixy m'uuccixy tügmcyc müd yi' ajcxy, e jadu'n iixpejt yejccixy co mnaychójcigixy. Caaygixp uuccixp tügmcyc müd miich ajcxy agujc jotcuyc per ni ca' ajcxy müdity huindzigi'ñ müd ymigügtijc. Jadu'n ajcxy nipaady nej cöbixycuend'ajtpi huidibi ci'm ñaygüend'ajtigixyp, e ca' tungixy cuendi je cöbixy. Jadu'n ajcxy nej joc huidibi ca'piñ müdity, huidibi je poj yajhuidijtip. Jadu'n ajcxy nej quipy huidibi ca' ytiim'aty mina yjapadyü, jayjip y'ocniicxy, e chi jada ytüch, e ytimypidigy müd ñidictz. ¹³ Yi' ajcxy ytundigoyü ooy cho'ydu'n yecy, tim jadu'n nipaady nej je mejy y'oobigy co ypidigy. Jadu'n ajcxy nipaady nej madza' huidibi ytu' ti yajtigach. Hue' y'ijtcixy pocypa'tci'py huinixü huinütiempo, mij'agootztuuyb y'idipy ajcxy.

¹⁴⁻¹⁵ Nañ jadu'n Enoc, je mihuixtucjpi co anajty Adán ti yjayjip'aty, yminañ co Dios yhuinma'ñymooyi müd jada ycixpi, e yminañ: "N'ixxich je Huindzin Dios co anajty ymiñ müd janch canaag mil je huidibi ajcxy tudägyity etz huätzip. Co anajty tyduna'ñ ajcxy tüg'ócy naaxhuiñyjäy müd ypocy ycixpi, chi yajpocycähua'ñ je jibic jäydijc ajcxy jadu'n nej ajcxy ti ytundigooygixy müd yjibicjäy'ajt etz müd jibic ayuc tiibi müd nigapxcixy ni'ojüygixy Dios." ¹⁶ Jada jibic jäydijc ca' ajcxy ni ti mijotcuyc'ajtcixy, ooy nigapxcixy ni'ojüygixy ymigügtijc. Jëyi ajcxy yci'm jotcuyc'ajt ixtaaygixy. Ycapxcixy amij agix. Ooy oy nigapxcixy nijëjity jäy müd co ti oybi padaangixy ma je' ajcxy.

Judas capxhuijp je' ymīgūgtijc ajcxy

¹⁷ Per miich ajcxy miīgūgtijc huidibi iich ooy ndzocy, jāymejtzcix je ayuc huidibi jécyp ti najtzcaxhīgixy je Huindzin Jesucristo y'apóstoles ajcxy. ¹⁸ Je apóstoles miich ajcxy xyñimay: "Ma anajty xii tiempo ycixaani, ji'adip jāy ajcxy huidibi nixīgipy yajxīgipy huidibi Dios yje'ajtpy, e chináaygixipy jadu'n nej yi' ajcxy ci'm tzachnijot'ajtcixy jibic-huinma'ñ." ¹⁹ Je' ajcxy yajnaybije-huäcxib mibijcpidijc co ca' ajcxy mūdity je Dios yjihui'ñ ymic'ajt.

²⁰ Per miich ajcxy miīgūgtijc huidibi ooy ndzocyich njihuiyich, ijtci x miich ajcxy tudägy ma yi mmibijcin. Jāymejtzcix mibijctzoogix Dios mūd je Espiritu Santo ypubejtin. ²¹ Naygüend'ājtigix jigix jēbi Dios xychojccixy xyjihuiyigixy ajcxy, e ahuijxcix je xii mina anajty iich ajt nHuindzin Jesucristo xymōhuaanim je jugy'ajtin huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina mūd co ti xypa'ayoohuim.

²² Capxjotcidaaccix pinjaty ca' ti mijpidägy janchypidägy. ²³ Yajmūdmiydaaccix jacjadyii miīgūgtijc jigix ajcxy jēb paatcixy nañ jadu'n nūdzoocin mūd ajcxy y'alma. Jadu'n anajty paady nej jihuiy myajpidzimgixy jijnjoty. Yajtungix pa'ayo'n mūd jacpinjaty pocytumbi. Naygüend'ājtigix ma yi' ajcxy ypocytunii, ca' mbocytungixy nañ jadu'n. Jadu'n yi' ajcxy ypocytunii nipaady nej huit huidibi ti yjibicci'y.

Judas capxycixy mūd je' ymīgūgtijc

²⁴⁻²⁵ Je Dios tūgpajcpi, je Dios huidibi xyajnūdzoocim ajt n'alma, je huidibi yjajtaayb ñejhuiydaayb, ymūd je' mic'ajt etz cōtujcin jēbi miich ajcxy xycuend'adipy jigix ca' mbocycägixipy, etz je' ymūd mic'ajt jigix jēbi xyajja'tcixy agujc jotcujc ma Dios yhuinduu, ma yi' yajpaady mūd y'oy'ajtin ymij'ajtin ca' ti mbocymūdity ajcxy. Yi' paatip je oy'ajtin etz mij'ajtin etz mic'ajt etz cōtujcin mūd nHuindzin Jesucristo ycixpi, tūyip etz cham etz huinixii. Amén. Jadu'n ngapxycixyich.

EL APOCALIPSIS

O Je Huidibi Dios Yajhuin'ijx San Juan

¹ Jayhui'my ity ma jada necy je Jesucristo y'ayuc ytiy'ajt huidibi ca' pin nejhuiy huijnihuuy jecy'ajty. Dios moy Jesucristo jada tiy'ajt jigix yajni'ixiydähuipy je Dios ytumbi ajcxy ti anajty tunaanip jadaanip ya naaxhuiñ, e ca' ooy jecy yhuäcxiba'ñ mina ytuna'ñyii yjada'ñyii. Jesucristo yquejxy jada ayuc tiy'ajt müd tüg ángel ma Juan. E je ángel yajhuin'ijxy Juan jada y'ayuc etz ijxpejt. ² E Juan yecy tiy'ajt janchypi tüg'óciy jadu'n nej anajty ti huin'ixy ti huinmidoy. E Juan ñidiy'ajt'ajtpy jada Dios y'ayuc etz nañ jadu'n nidiy'ajt'aty je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo yajnejhuuyi.

³ Janch jotcuyc je' pinjaty capxp jada necy etz pinjaty mido'mbijc jada Dios y'ayuc huidibi Juan nidiy'ajtpy etz ñajtzcapxiyb. E jotcuyc je' pinjaty cuydumb tüg'óciy huidibi jaybety ma jada necy, com je xii je tiempo huingooniñ je' mina ytuna'ñyii yjada'ñyii.

Juan nijayiy huixtujc'itpi mibijcpidijc

⁴ Hich Juan nijayiybich yam je mibijcpidijc huixtujcpicypí huidibi yajpatp jim Asia naaxjot. Huen Dios etz je huixtujcpí espíritu huidibi yajpatp ma je' y'ane'mdac may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcuyc'ajtin. Dios je' huidibi cham ijtp, je huidibi jecy'ajty ijt, etz je huidibi miinaamb. ⁵ Huen Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy müd miich ajcxy etz xymóoygixipy jotcuyc'ajtin. Jesucristo je huidibi tiydudägy Dios ytiy'ajt yecj, je jayijpi jäy huidibi ti yjugypicy jadüg'oc co y'o'cy, je' nigohuajc'ajtp tüg'óciy pinjaty jugypigip jadüg'oc co anajty ti y'öccixy. Jesucristo nigohuajc'ajtp etz ane'my tüg'óciy reydiyc huidibi ane'mb ya naaxhuiñ. Je Cristo, huidibi xychojcin xyjihuiyim, ti xyñihuaanim müd ñi'py ma je tzaachypi huidibi mihuaad'ajtim müd ajt nbocy ycixpi. ⁶ Jesucristo ti xycötujcmooyim etz ti xytungmooyim müd Dios Teedy, huidi yi' yteedy'ajtpy. Jadu'n ich ajcxy ndung etz ngötujcin nipaady nej je tung etz cötujcin huidibi reydiyc etz teedytjyc ajcxy ymüd. Huen Jesucristo y'idipy cömay huinixii huinítiempo etz huen yi' y'ane'min cötujcin y'idipy huinixii huinítiempo. Jadu'n jada. Amén.

⁷ Cuendtungix ich n'ayuc, ¡Cristo miinaamb jocjoty e tüg'óciy je mayjäy y'ixa'ñyii! E y'ixamyb je' ajcxy huidijaty Cristo yaj'ayoo yajtzaachypijc. Tüg'óciy naaxhuiñjäy yjihuihua'ñ yäxa'ñ ytaja'ñ ymaya'ñ müd je'ycixpi. Jadu'n jada. Amén.

⁸ Jadu'n je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt mïd ymïna'n:

—Ich je' huidibi yajtzondacp je naaxhuiñybi, je tzajp etz je huidibi jaccogixiyb. Jadu'n ich nej letra A huidibi yajzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi cogixiyb ma je alfabeto. Ich je' huidibi cham'ijtp, etz huidibi jecy'ajtyp ijt etz huidibi miinaamb.

Juan ijxy yi Cristo oybi ymijity

⁹ Ich Juan, miich ajcxy mmigüg, quipxyi mïd miich ajcxy nminaxy nyajnaxyich ayo'n tzaachypi. Quipxyi mïd miich ajcxy ndzinäyich ma Dios y'ane'my. Etz quipxyi mïd mich ajcxy nyajtuñich je mecxtujcin ma ndzinaayin huidibi Jesucristo ti xymooyim. Jim ich anajty mach n'ityich ma je naax huidibi mejy agujc, huidibi xii Patmos, mïd Dios y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, je ayuc tiy'ajt huidibi Jesucristo xyajnejhuuyim. ¹⁰ Jadu'n tügtecy ti njatyich, hue' anajty tüg domingo xii co ich Dios n'ojadajtyich, e Dios yjihuiñ ymic'ajt ti anajty xymimadactayich njot nhuinma'nich. Chi nmidooyich jixci'py'amy tüg huidibi mic capx, jadu'n yi' ycapxin nmidooyich nej tüg trompeta yxüxy. ¹¹ Chi je huidibi xymigapxpich anajty ymïnañ:

—Ich je' huidibi yajtzondacp etz je huidibi yajcogixiyb tüg'óciy tijaty ya naaxhuiñybi etz tzajpjoty. Jadu'n ich nej je letra A huidibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huidibi yajcogixiyb je alfabeto. Cojaay miich ma tüg libro huidibi mhuin'ijxyp, e quex je necy jim Asia naaxjot ma je huixtujc picypï mibijcpidijc ma je huixtujcpi cajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Teatira, Sardis, Filadelfia etz Laodicea.

¹² Chi n'ijxhuimbityich n'ixa'nich pin ich anajty xymigapxpich. Co nnayji'ijxich, huin'it nhuin'ijxyich huixtujc candelero ac tim oori. ¹³ E cujc'amy ma je huixtujc candelero nhuin'ijxyich tim jadu'n nej je jäy huidibi tzoon tzajpjoty (je Cristo), yxoxyity mïd tüg huit yjädy anajty mabaad ytecy, e yhuñity ma ycaach mïd tüg oorihuñ. ¹⁴ Yi' ycohuajc etz ycöhuay janch poob, jadu'n nej lana huidibi janch poob, jadu'n nej nieve ypoobity, e je yhuñ jadu'n nej jünye'n. ¹⁵ Je' ytecy tim jadu'n nej latón huidibi janch oy, nej jihuiy jünjoty ornojoty yam ypidzimy. E je ymiydaacin janch mic, tim jadu'n nej canaag mijni y'a'ich y'agimimy. ¹⁶ E ymïd anajty ma a'oygi' huixtujc madza'. E ypidzimy ma y'ahuac tüg espada mejtz'adu'm'amy yjijpity. E yhuiñyijp jadu'n anajty nej xii janch mic y'añ.

¹⁷ Co je' nhuin'ijxyich, chi janch ögy oy ngidägyich ma ytecy ymijc, chi xycinixajyich mïd y'a'oygi', chi xyñimaayich:

—Ca' mdzigiy; ich je' huidibi jayijp'ajtp ya naaxhuiñ etz tzajpjoty etz ich je' je huidibi cogixihuamb. ¹⁸ Juyg'ajtpich;

ti n'ögyich, e ti njugypicyich jadüg'oc, e jugy'adipich huinixii huinítiempo. Nmüidich mic'ajt jigix ane'mibich yi o'cin etz je it ma je öcpi ajcxy y'alma ity. Jadu'n nipaady nej jihuiy nmüididyich je öcpi it ahuaazti. ¹⁹ Cojay cham tijaty mhuin'ijxpy mhuinmidooyb, jadu'n nej huidibi tunaanip jadaanip jadachambi xii tiempo, etz huidibi tunaanip jadaanip jacjiini. ²⁰ E jadu'n yhuimbüdzimy je tiy'ajt janchypi huidibi ca' pin nejhuüy maabi je huixtujcpi madza' tübi mhuin'ixy ma üch n'a'oygi', etz je huixtujcpi oricandelerero. Je huixtujcpi madza', je' je' je ángeles ajcxy huidibi cogapxy'ajtp müd Dios ycixpi ma je huixtujcpi cypü mibijcpiidijc. E je huixtujcpi candelerero huidibi ti m'ixy, je' yi' je huixtujcpi cypü mibijcpiidijc.

2

Je ayuc huüdi yajmoy yi mibijcpiidijc jim Efeso

¹ Nijayi' müich je ángel huidibi cogapxy'ajtp jim ma je huidibi ajcxy mibijcpi jim Efeso: "Nüma' ajcxy co jadu'n yminañ je huidibi huixtujcpi madza' müd ma y'a'oygi', je huidibi jim yajpatp agujc'amy ma je huixtujcpi candelerero, je' jadu'n minamb: ² Üch nejhuüybüch tüg'óciy ti müich ajcxy mdumyb, jadu'n nej müctägy mdungixy ma Dios ytung, etz jadu'n nej mmüimecxtujccixy mügügtijc. Nejhuüybüch co ca' m'ocmüimecxtugaani ajcxy jibicjäydijc, e ti m'ijxmajtzcixy je ajcxy huidibi naydijip co Cristo ti huin'ijxigixy, per ca' je' ajcxy ytudägyity, e müich ajcxy ti mnejhuüy co ajcxy ooy y'anüdaaccixy. ³ Nejhuüybüch co ooy ayo'n mij müich ajcxy mmüinajxcixy myajnajxcixy müd üch ycixp, etz ooy mij mecxtujcpi ajcxy myajtungixy, etz ooy janch müc mdungixy müd üch ycixp, e ca' ti mmüdzijpigixy üch ndung. ⁴ Per nejhuüybüch ma müich ajcxy mdundigoy. Ca' müich ajcxy xyajmij'atyich mijcajee, jadu'n nej anajty xyajmij'atyich ajcxy mijcajee co oga'n ajcxy mibijcpi. ⁵ Müd jada ycixpi jäymetz müich ajcxy ma oy m'agänajxcixy. Jothuimbijtcix, e tungix nej anajty m'octungixp co oga'ñ ajcxy mmüibijcpi. Pen ca' ajcxy jadu'n mdungixy, chi tzojc nücxibich ma müich ajcxy, chi huingbi nbüdägibyich ma müich ajcxy xyjapaady, tim jadu'n nipaady nej jihuiy nbicyich yi mgandelerero. Jadu'n ndunipyich pen ca' anajty mjothuimbity ajcxy. ⁶ Per njäygüidaaccypich jadu'n nej müich ajcxy m'ijxtigoydaaygixy mjäydgoydaaygixy je jibicjäydijc ajcxy yhuinmañ. Nej je nicolaítas ajcxy ytungixy, müich ajcxy ca' mjäygüidaaccixy e nañ jadu'n üch ca' njäygüidägyich. ⁷ Pinjaty ytädzac müd huen amüdoo'ity nej je Espüritu Santo yminañ ma je mibijcpiidijc huidibi yajpatp xi ya. Pinjaty madacp ma ymüibijcpi, üch yi' nmöhüipy tzünaayin

jugy'ajtin ma Dios y'ane'my, jaydëb jotcuyc chinähuipy ma Dios y'it, jadu'n nipaady nej jihuïy ajcxy jicxy je quipytüm ma Dios y'it huidibi jugy'ajtin yejcp.”

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc ajcxy jim Esmirna

⁸ Nijayi' je ángel, je cogapxy'ajtpi huidibi yajpatp ma je mibijcpidijc jim Esmirna: “Jadu'n yminañ je huidibi yajtzondac je naaxhuiñybi etz tzajp etz huidibi cogixihuip, je huidibi o'c e yjugy'aty jadüg'oc: ⁹ Ich nejhuïybich tüg'óciy ti miich ajcxy mdumyb. N'ijxajpyich nnejhuïybich je m'ayo'n m jotmay ajcxy, jadu'n nej ti myaj'ixhuidijtcixy ti myajpahuidijtcixy. Nejhuïybich co ayoob jäy miich ajcxy, per müd miich ajcxy Dios y'oy'ajtin, e jadu'n nipaady miich ajcxy nej comeënydijc. Nejhuïybich co nijëjity jäy miich ajcxy xyñigapxyp xyñi'oñiyb. Ñaydiyii ajcxy co yjudíojäyity, e ca' yjanchity. Hue' ajcxy müd y'ijtcixy je mujcu'. ¹⁰ Ca' ni ti mdzigiy miich ajcxy nej mjadaangixy m'ayoohuaangixy. Yi mujcu' miich ajcxy nijëjity xyajpujxtijccähuamb, m'ocyaj'ixmadzangixy pen janch miich ajcxy nidüg'óciy myajpatcixy ma Dios. Jadu'ñyi miich ajcxy m'ayohuipy majc xii. Ijtcix tudägy mabaad ajcxy m'öccixy. E ich miich ajcxy je jugy'ajtin huinixibi nmöhuipy jadu'n nej premio co ti mmadaaccixy ma mmibijcin. ¹¹ Pinjaty müd ytädzac, huen mido'mbijccixy nej je Espíritu Santo nimäy je pinjaty mibijcp Dios. Pinjaty mimadacp cuyduñ Dios y'ayuc ytiy'ajt, ca' je' y'alma ayoohuipy ayoodactuuyb, ca' y'ögañ mimejtz'ocpi.”

Je ayuc huidi yajmoy yi mibijcpidijc jim Pérgamo

¹² Nijayi' je ángel huidibi cogapxy'ajtp jim ma je mibijcpidijc ajcxy jim Pérgamo: “Nijayi' je ayuc co jadu'n yminañ je huidibi y'espada müd mejtz'adu'm'amyb yjijpity: ¹³ Ich nejhuïydaaybich jadu'n nej miich ajcxy mdzinaaygix mjugy'ajtcix. Nejhuïybich co miich ajcxy mdzinaaygixy mjugy'ajtcixy ma tüg cajp ma je mujcu' y'ane'my. Per mi'ijtyñi je nxijich, e ca' m'ixmach je mmibijcin ma ich. Ni mga'ixmajch je mmibijcin je huin'it xii co Antipas yaj'o'ci jim ma miich ajcxy, tüg ich nmigüg, je tudägypí testigo, jim je' y'o'cy ma mujcu' chinäy. ¹⁴ Nmüdich tigati huidibi ca' n'oy'ixyich ma miich ajcxy huidibi mdumyb ajcxy jim Pérgamo. Nijëjity miich ajcxy ca' m'ixmadza'ñ je Balaam y'ixpijin, je huidibi yaj'ixpijc jecy'ajty co huen jicxcixy je huidibi anajty tzaadzech quipychech ti yajhuindzigiiygixy. E nañ jadu'n yaj'ixpic co huen tundigooygixy müd huingbi töxyjäy. ¹⁵ Nañ jadu'n miich ajcxy mmüidity nije' jäy huidibi ajcxy ca' ixmadzaangixy nicolaítas y'ixpijin, je ixpijin

huidibi ñich ca' ndim'ixa'ñich. ¹⁶ Paady jothuimbijtcixy miich ajcxy, yajtigajtzni ajcxy mjot mhuinma'ñ. Pen ca' jadu'n mdunipy, nícxibich jim tzojc ma miich ajcxy. Chi jada' ndziptunipyich miid yi' ajcxy huidibi midundigooyb ñich ngötujcin huidibi ngapxpich. ñich n'ayuc jadu'n nipaady nej espada. ¹⁷ Pin ytádzac miid, huen mido'mbicy je ayuc huidibi je Espiritu Santo ñigapxyp ma je huidibi ajcxy Dios y'ayuc ytiy'ajt mibijcip. Pin jada tıydudägy mimadacp cuyduunni Dios ytiy'ajt, ñich yi' nmöhuipy oy'ajtin huidibi Dios yjé'ajtpy. Jada oy'ajt jadu'n nipaady nej maná huidibi yüch ijtp ma Dios chinaydac. Nañ jadu'n ñich yi' nmöhuibich tüg pi'cpoobtzaa, e ma je poobtzaa jim yjaayıty tüg xii jemybi huidibi ca' ni pin ijxcabıpy, jeyi janchtiy ijxcabıp je xii pin anajty cöbijcp je tzaa."

Je ayuc huıdı yajmoy yi mibijcpıdıjc jim Tiatira

¹⁸ Nıjayı' je ángel huidibi cogapxy'ajtp ma je mibijcpıdıjc jim Tiatira: "Nıma' ajcxy, jadu'n je Dios y'ung ymına'ñ, je huidibi yhuin miid jadu'n nej jıhuıy jınye'n, e ytecy jadu'n mıdıty nej bronca tııbi ytoyhuäch ma jın: ¹⁹ Jadu'n yi' ymına'ñ: Nejhuiybich tüg'óciy ti ajcxy mdumyb. Nejhuiybich jadu'n nej miich ajcxy mijcajee myajmıj'ajtcixy Dios etz mdzojccixy mjıhuıygıxy ymıgügtıjc; jadu'n nej mmıbjccixy mmıjpıdaaccixy Dios y'ayuc ytiy'ajt; jadu'n nej mıctägy mdungıxy ma Dios ytung; etz jadu'n nej myajtungıxy mecxtujcin ma mdzınaayın; etz nejhuiybich co cham nıgi mdungıxy ma Dios ytung, ca'ydı jadu'n ajcxy nej myajtzondacy. ²⁰ Ji tüg huidibi miich ajcxy mdumyb huidibi ñich ca' n'oy'ixyich. Mdzachmımecxtujccixy yi töxyjäy Jezabel huidibi naydıjıp co ycapxyp Dios y'ayuc e ca' yjanchıty. Je' yajnıdıgooyb yajtıdıgooyb ñich ndumbı miid anı. Jadu'n je' ymına'ñ co jėbi huingbi töxyjäy mıgapxtıgooygıxy e co jėbi caaygıxy jıccıxıxy je huidibi ajcxy yajhuındzıgııyb quıpychech tzaadzech. ²¹ Tı ñich je Jezabel nmöy tiempo co ixıpy yjothuimbıty, per yi' ca' ixmadza'ñ yjıbic-huinma'ñ. ²² Jadachambı nyajcähua'ñich je Jezabel cıjx'am miid pa'm, e jadu'n ajcxy nmöhua'ñich ayo'n je yėdıjc ajcxy huidibi miid chachtundıgoy. Jadu'n ndunıpyıch pen ca' ajcxy yjothuimbıjtcıxy nej ajcxy chachpadungıxy je jıbic-huinma'ñ huidibi je Jezabel ymiid. ²³ E nyaj'öctähuıbich tüg'óciy ajcxy pınjaty panıcxp cıxyjot huınıjot je Jezabel y'ıxpıjcin jıgıx nıdüg'óciy je mıbjcpıdıjc ajcxy nejhuiydähuıpy co ñich je' nejhuiydaayb tüg'óciy jäy ajcxy yjıbic-huinma'ñ. Chi nmöhuıbich oybi nıdüg nıdüg jäy pen tı anajty oybi tuñ, o nmöhuıbich nıdüg nıdüg jıbjcpı pen tı anajty jıbjcpı tungıxy. ²⁴ Per jacjadyıı miich ajcxy jim Tiatira ca' mbanıccıxy mbayöygıxy Jezabel y'ıxpıjcin, e

ni ca' mmijpidaaccixy huidibi ajcxy ytiypy mujcu' y'ixpijcin
 huidibi tzip huiñjhuñyb. ñich miich ajcxy nimaayb co ca'p ñich
 miich ajcxy huingbi xpijcin njacmóoygixipy. ²⁵ Mi'ijtcixy je
 Dios ytiy'ajt huidibi miich ajcxy mñid, ixti cooni anajty nhuim-
 bityich. ²⁶ Pin madacp ma ymibijcin etz pin cuydumb ñich
 ndiy'ajt mabaad anajty je' y'ögy, ñich je' nmöhuibich je cötujcin,
 jaydeb ane'my naaxhuiñyjäy ajcxy. ²⁷ ñich je' nmöhuipy je
 ane'min cötujcin ma naaxhuiñyjäy huidibi Dios Teedy, ñich
 nDeedy, ti xymöyich. E je' ane'mipy mñid Dios ymic'ajt. E je'
 yajhuindigoydähuipy naaxhuiñyjäy y'ane'min, tim jadu'n nej
 jäy püy pochtu'tz mñid pujxtajc. ²⁸ Nañ jadu'n ñich je' nmöhuipy
 ñich nmic'ajt huidibi nipaady nej je madza' jayhuixtujc. ²⁹ Pin
 ytádzac mñid, pin midoohuamb, huen midoy nej je Espíritu
 Santo ymina'ñ ma yi mibijcpidijc nidüg'óciy."

3

Je ayuc huñdi yajmoy yi mibijcpidijc jim Sardis

¹ Nijayi' je ángel huidibi cogapx'ajtpi ma yi mibijcpidijc ajcxy
 huidibi yajpatp jim Sardis: "Jadu'n ymina'ñ je pin mñid je
 huixtujcpi Dios y'espíritu, huidibi mñid je huixtujcpi madza':
 ñich nejhuñyb ti mdumyb. Nejhuñybich co cömay ajcxy
 m'ijtcixy co mmñidity yjugy'ajtin huinñibi e ca' yjanchity.
 Jadu'n miich ajcxy nipaady nej öcpi. ² Cuenditungix mi-
 ich ajcxy yi mmibijcin, com jago jago ajcxy mgayajtigoydäy
 yi mmibijcin. Jayajmicpijccixy yi mmibijcin huidibi ajcxy
 njacmñidity. Ti ñich n'ixy co huidibi ajcxy mdumyb ca' yi'
 yhuädzity ytuädgyity ma Dios yhuinduu. ³ Jäymejtzcöotcixy
 je Cristo ytiy'ajt je tiibi m'ixpijccixy, je tiibi mmidoogixy.
 Panicxix Cristo ytiy'ajt e jothuimbijtcixy ma yi oybi. Pen ca'
 mgüendtungixy yi mmibijcin, nicxibich ma miich ajcxy jadu'n
 nej tüg meetzpi, ni mganejhuiñygyixipy anajty nnixyich.
⁴ Miich jacmñidni mibijcpi ajcxy jim Sardis huidibi ca'ni ajcxy
 ymibijcin yajtigooygixy, ca'ni ajcxy ytundigooygixy, tim jadu'n
 nipaady nej jihuiy ajcxy mñidity poob huit huidibi ca' yjibicüy.
 Yi' ajcxy xymñid'idipich mñid huädz jot huädz huinma'ñ, tim
 jadu'n nipaady nej ypoob huit ajcxy mñidity, com ajcxy
 ypadyii jadu'n. ⁵ Pin mimadacp cuyduñ etz mijpidägy Dios
 y'ayuc ytiy'ajt, ymñid'adipy ajcxy je huätzpi jot huinma'ñ,
 huidibi jadu'n nipatp nej poob huit ajcxy mñidity. E ni ca'
 ajcxy yxñi yajjödzip ma je libro ma ycojaayity je tudägypi jäy
 ajcxy yxñi. E ñich yi' ajcxy ngapxquëxiccixy yxñi ma nDeedyich
 yhuinduu, e nañ jadu'n ma nDeedyich y'ángeles yhuinduu
 ajcxy. ⁶ Pin midoohuamb, pin ytádzac mñid, huen midoy nej
 je Espíritu Santo ymina'ñ majaty je huidibi ajcxy Dios y'ayuc
 ytiy'ajt mibijcip."

Je ayuc huïdi yajmoy yi mibijcpidijc jim Filadelfia

⁷ Nijayi' je ángel huïdibi capxy'ajtp ma je mibijcpidijc jim Filadelfia: "Jada ayuc tiy'ajt ñigapxyp je tügpaicpi huätzpi, tügpaicpi janchypi, huïdibi ane'my Dios yjäy jadu'n nej David ane'my Dios yjäy jecy'ajty. Je huïdibi yaj'ahuaatzp e co yaj'ahuäch ni pin ca' huaad yaj'aducy. Je huïdibi yaj'adujcp e co yi' yaj'aducy, ni pin ca' huaad yaj'ahuäch: ⁸ Cuenditungix nej nmïna'ñich: ñich nejhuïybich nej mdungixy. Ti nyecyich mic'ajt ma miich ajcxy huïdibi nipaady nej tüg tigiydac ahuätzpi ma miich mhuinduu, huïdibi ni pin ca' huaad yaj'aducy. Nejhuïybich co hueeni Dios yjihui'ñ ymic'ajt miich ajcxy müdity. Per ti mguydungixy ñich n'ayuc, e ca' nxïjich xycoyützi. ⁹ Cuenditungix nej nmïna'ñich. Yi' ajcxy huïdibi mijpidacp Satanás y'ayuc, je huïdibi anüdacp ajcxy co ñaydijigixy judíojäy, e ca' yjanchity. ñich yi' ajcxy nmïmadägibich jigix yi' ajcxy miich xyhuingoxtinähuiipy xyajmij'adipy. E chi nejhuïhuip ajcxy co ñich miich ajcxy ti ndzocy. ¹⁰ Müd co ti myajtungixy mecxtujcin ma mdzinaayin, ti mguydungixy ñich n'ayuc n'ane'min. Paady ñich nihua'ñip yajtzögip miich ajcxy ma anajty jäy ajcxy mictägy xyjot'ijxcixy xyhuinma'ñ'ijxcixy ajcxy. Miinipy je xii je tiempo mina je mujcu' jot'ixipy huinma'ñ'ixipy tüg'óciy je mayjäy huïdibi yajpatp ya naaxhuïñ. ¹¹ ñich tzojc nnicxa'ñich jüby naaxhuingixy. Mi'ijtcixy yi' Dios y'ayuc huïdibi miich ajcxy müd jigix ni pin xycapijcip ajcxy mbremio, huïdibi ti mganar'ajtcixy ma Dios. ¹² Pin mïmadacp cuyduñ Dios y'ayuc ytiy'ajt etz cuyduñ yajxon, ñich yi' nbidägibich mij'ane'mbi ma ñich nDios y'it, jadu'n yi' nipaadip nej tüg pilar huïdibi midinaayb jemxypi ma Dios ytiyc. E yi' ni camina ypidzimipy ma Dios y'it, e njayïybich ma yi' ñinïcx ñich nDios yxii, e nañ jadu'n njáayibich je ñich nDios ycajp yxii, je Jerusalén jemybi huïdibi tzoön tzajpjoty ma Dios yajpaady. E nañ jadu'n njáayibich nxii jemybi ma yi' ñinïcx. ¹³ Pin ytádzac müd huen midoy ti je Espíritu Santo ñigapxyp ma tüg'óciy je mibijcpidijc."

Je ayuc huïdi yajmoy yi mibijcpidijc jim Laodicea

¹⁴ Nijayi' je ángel huïdibi cogapxy'ajtp ma je mibijcpidijc jim Laodicea: "Jadu'n ymina'ñ je huïdibi janchip tudägyip, je huïdibi tudägy yejcp Dios ytiy'ajt e ca' yajtigach y'ayuc, je huïdibi yajtzondac tüg'óciy tijaty huïdibi Dios ti oyduñ: ¹⁵ Nejhuïybich nej mdungixy. Nejhuïybich co miich ajcxy mibijccixy huenjaty, ca' myajtigoydaygixy yi' mmibijcin, e ni ca' ooy mij mmibijccixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej nii huïdibi ni ca' ytichity, e ni ca' y'anity. Jac'oy ixipy co ooy mij mmibijccixy, o co ca' ixipy mdimmibijccixy. ¹⁶ Müd co tim

yinjaty tim huenjaty ajcxy mmibijccixy, ca' ooy mmibijcin ymijity ajcxy, e ni ca' ajcxy mmibijcin ytigoydaaygixy, miid jada ycixpi ich miich ajcxy nijpcogapxihuipy miid je ndzip n'ejcinich, tim jadu'n nej jäy ajcxy ixtzujy huidibi y'ahuac yca'tzojcpy. ¹⁷ Miich ajcxy minamb co ooy ajcxy mgomeeñity, ooy ajcxy mij mdzinaayin mjugy'ajtin mmidity, e ca' ti ajcxy myajmayajtcixy, e ni ca' miich ajcxy nejhuuygixy co ayo'nduum myajpatcixy. Jadu'n miich ajcxy nipaady nej ayoobitijc, nej huiintzpi, nej huidibi nihuadz ixhuadz huidijtp. ¹⁸ Paady ich miich ajcxy nimaaygixy co copicy ajcxy mbaadip ma ich Dios ytiy'ajt janchypi, huidibi jadu'n nipaadipy nej jihuüy ajcxy mjuuygixy huadz oori ma ich, huidibi ti y'oybidzimy miid jin jigix mgomeeñ'ajtcixip. Nañ jadu'n ich miich ajcxy nnimaaygix co copicy ajcxy mbaatcixip pocyhuinmeecxin ma ich, huidibi jadu'n nipaady nej jihuüy huit oyjatypi poopjatypi mjuuygixy ma ich, jigix mxóxcixipy mninix ca'ydi tzo'ydu'n mbaatcixipy. Nañ jadu'n ich miich ajcxy nnimaaygix co mbaadip tiy'ajt ma ich nlibro, huidibi jadu'n nipaady nej jihuüy huindzooy mjuuygixy, jigix mdzoydúngxipy mhuin e huin'it ajcxy m'ijxcixipy huadz. ¹⁹ N'ojypich etz ndzaachytumyb tüg'óciy pinjaty ndzojcpyich njihuüybich, paady ycixpi miich ajcxy mhuindina'mjijptina' mic ich ndiy'ajt etz jothuimbijtcix nej mbocytungixy. ²⁰ Cuenditungix nej cham nnimaaygix. Jadu'n nipaady nej jihuüy ndinäyich ma nidüg nidüg jäy ytijc'aguu e ngoxnójcich ajcxy ytijc agi'. Nbijctzooybich co xyajtigihuibich ajcxy ma ytijcin. Pinjaty xyyöcmidoobich, e yaj'ahuäch ytijc, tighuibich ma yi', e cayipich miid yi', e yi' miid ich. ²¹ Pinjaty cuydundaayb Dios y'ayuc ytiy'ajt, ich je' nmöhuipy it lugar tzajpjoty quipxy miid ich ma ich n'ane'mdac. Ti nguydundaayich Dios y'ayuc, e nmüdich it lugar ma ich nDeedy y'ane'mdac, paady ycixp jëbi nmöhuibich miich ajcxy it lugar ma nyajpaadyich. ²² Pin ytádzac miid, pin midoohuamb, huen midoy huidibi je Espiritu Santo ycapxyp majaty mibijcpidijc huidibi canaagpicy yajpatp.”

4

Iibaatcixy capxpaatcixy yi Dios huidibi tzajpjoty tzinaayb

¹ Co jada jadu'n yajti, chi nhuindicxyich tzajpjoty, e nhuin'ijxyich tüg tijc aguu ahuadz jibby tzajpjoty. E nmidooyich tüg ayuc janch tim jadu'n nej tüg trompeta yxüxy huidibi ich anajty jayijp ti xy'ocmigapxpi, xyñimäyich:

—Pet ya ma ich, cham nyajni'ixihua'ñ tijaty copicy tuanaanip jadaanip co anajty jadayaabi xi tiempo ñaxy.

² Chi Dios yjihu'iñ ymic'ajt xymimadactaayich ntot nhuinma'ñich, e nhuin'ijxyich tüg ane'mdac jiiby tzajpjoty. E ma je ane'mdac jim anajty tüg iñäy. ³ E je huidibi anajty jim iñaayb ma je ane'mdac, jadu'n anajty yquëxigý nej tüg tzaa janch oybi janch adicxp. E jühuidity ma je ane'mdac je Dios yhuätz'ajt quëxigý nej tüg i'ñch janch oycolor huidibi janch adicxp nej tüg tzaa tzuxjatypi. ⁴ Nañ jadu'n jühuidity ma je ane'mdac jiiby anajty iipx madaax silla, e ma je silla iñäy iipx madaax mijjáy, ac poob huit mïd. E ymïd anajty ajcxy ma ycohuajc coroni ac tim oori. ⁵ Ma je ane'mdac anajty ypidzimy huidzuc, e ooy anajty enee yjidiñtin ñe'my. E ma je ane'mdac huinduu jiiby anajty Dios yjihu'iñ ymic'ajt je huixtujcpi, huidibi quëxigý nej huixtujc tzinhuaty huidibi ooy mic yticxy. ⁶ E je tigtot ma je ane'mdac huinduu jadu'n quëxigý nej vidrio meyy, janch huädz janch adicxp.

E cujc'amy jühuidity ma je ane'mdac mïdaax iyujc huidibi mïd mayhuin jahuinduuy jajixcipy. ⁷ Je midügpi iyujc tim jadu'n anajty nej tüg jamgaa. Je mimetzpi iyujc tim jadu'n nej tüg huajmang. Je midügügpï tim jadu'n anajty yhuin'yijp nej jáy. Je mimadaaxpi tim jadu'n nej me'ty yqueec-huidityin. ⁸ Je nimïdaaxpi iyujc ymïd anajty ajcxy nidüg nidüg tudujc yqueec, e ymïd anajty ajcxy yhuin queecnigixy etz queecpa'tci'py. E ca' anajty ajcxy ypocxy xim tzuum, chachmïnaangixy:

Santo, Santo, Santo, je Huindzin Dios huidibi tüg'óciy nehuiydaayb, huidibi tüg'óciy mic'ajt mïd, je huidibi anajty ji'ajtp, je huidibi cham ji'ajtp, etz je huidibi miinaamb.

⁹ Je iyujc ajcxy huin'ügixy etz huindzigüygixy etz yajmij'ajtcixy Dios, etz yajnajxcixy Dioscojuypy ma Dios je huidibi anajty iñaayb ma je ane'mdac, je huidibi tzinaayb jugy'ajtp huinixi huinïtiempo, e ni camina y'ögipy. ¹⁰ Co je iyujc ajcxy jadu'n ytuñ, chi je iipx madaaxpi mijjáy ycojxtinaydaaccixy ma je' yhuinduu huidibi anajty iñaayb ma je ane'mdac. E ooy anajty huindzigüygixy je huidibi tzinaayb huinixi huinïtiempo. Pidaaccixy anajty ajcxy ycorona ma je' yhuinduu, cham chachmïnaangixy:

¹¹ Miich, icxp hajt nHuindzin, icxp hajt nDios, miich mihuaad co mmïdity tüg'óciy oy'ajtin mij'ajtin etz mic'ajtin, mihuaad co miich nyajcömayip, mihuaad co miich mïd'ity tüg'óciy mic'ajt etz mij'ajt. Jadu'n miich mihuaad, com miich ti myajcojy, ti myaj'abadïy tüg'óciy huidibi ji'ajtp. Com miich jadu'n ti mdzocy, paady ycixpi tüg'óciy tijaty ji'ajttáy.

5

Je libro etz je Dios y'ung, je Cordero

¹ Chi jada' nhuin'ijxyich ma je huídibi anajty iñaayb ma je ane'mdac m̄id̄ity anajty ma y'a'oygi' t̄üg libro abugucy, yjaayity jotjoty'amy etz nigixy'amy, yco'aducyity m̄id̄ huixtujc selli. ² Chi nañ jadu'n nhuin'ijxyich t̄üg ángel huídibi mij c̄otujcin m̄id̄, yajtiy m̄id̄ ycapxin janch mic:

—¿Pin jada' janch tudägyip co yaj'ahuädzip jada libro etz miḡid̄ziydähuipy yi yselli?

³ Ni tzajpjoty, ni naaxhuiñ, ni naaxpa'tci'py ycacá'ity pin tudägyip huídibi m̄ihuaad je libro co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty ja'ixaanip. ⁴ Ich janch yaaxpich m̄id̄ tajin mayin anajty, com ca' anajty yajpaady pin je libro m̄ihuaad co yaj'ahuädzip, o oy nigoodi'ajty huind̄icxip. ⁵ Chi nidüg je mijjây xyñimaayich:

—Ca' myäxy. Chi je' je mic'ajt m̄id̄pi ma yi judíojäy, je David y'ap y'oc huídibi nipatp nej t̄üg ama'ycaa, yi' ti mimadactäy t̄üg'óc̄iy jibicpi. Yi' m̄ihuaad yi libro yaj'ahuädzip, etz miḡuej̄iydähuipy je huixtujcpi yselli.

⁶ Chi huind̄icxpejtyich, e agujc'amy ma je ane'mdacin, etz agujc'amy ma je m̄idaaxpi iyujc, etz agujc'amy ma je mijjâydiç ajcxy, jim anajty ytinây je Dios y'ung, je Cordero. Ooy anajty ñiguëxi'gy chaachi'au nej anajty ayo'n tzaachypi ti yajnaxy. Ym̄id̄ anajty huixtujc ymu'n, e huixtujc yhuiin, je' je' je huixtujcpi Dios yj̄hui'ñ ymic'ajt huídibi yquejx huindu'my naaxhuiñ. ⁷ Chi je Cordero, je Dios y'ung, ninicxy je huídibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdac, e chi oy c̄ychoy je libro huídibi je mij'ane'mbi anajty ym̄id̄ ma je a'oy'amybi yci'. ⁸ Co je' anajty ti c̄ychoy je libro, chi je m̄idaaxpi iyujc etz je iipxm̄idaaxpi mijjây ycojxt̄inay'ahuiyday ajcxy ma je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu. Ym̄id̄ anajty ajcxy nidüg nidüg y'arpa etz oori cop̄i ujt̄z̄ity m̄id̄ poom, je' je' anajty nipaady nej ajcxy chajpcapxy capxy je huídibi ajcxy m̄ib̄ijcp Dios. ⁹ Janch y'iyb anajty ajcxy iy jemybi, ym̄inaangixy:

Miich m̄ihuaad co mḡiȳgy yi libro, e mm̄iḡuej̄iydaayi je huixtujcpi yselli. Com miich ti myaj'ögyii, ti mgojuy jây ajcxy ypocy ma Dios m̄id̄ mḡi'mni'py. Ti mgojuy ma Dios nidüg'óc̄iy jây ajcxy ypocy, huen huídibi razity, pinjaty capx huen huídibi ayucity, pinjaty tzomb huen huídibi caj̄p̄ity huen huídibi nacióñity.

¹⁰ Miich ti xymóoygixyich ane'min etz je tung mijpi nej huaad ñich ajcxy n'ojadajtcixy nm̄ib̄ijctzoogixy Dios, jigix jēbi ñich ajcxy n'ane'mgixy yi naaxhuiñjây etz n'ojadajtcixy nm̄ib̄ijctzoogixy Dios m̄id̄ jây ajcxy ycixpi.

¹¹ Chi ñch oy nhuin'ixyich e nhuinmidooyich may ángeles ajcxy ycapxin ymiydaacin jühuidity ma je ane'mdac, ma je iyujc ajcxy yajpatcixy, etz ma je mijjäy ajcxy yajpatcixy. E janch canaag millon je ángeles anajty ajcxy. ¹² Janch mic je' anajty ajcxy chachmínaangixy:

Je Dios y'ung, je Cordero, je huídibi óc míd jäy ajcxy ypocy ycipi, yi' mihuaad paadip ane'm'ajtín, comeeñ'ajtín, ixpijcin, mic'ajt, cōmayín, oy'ajt mij'ajt, etz huin'ñhuin huinyaaxín.

¹³ E tüg'óciy iyujc animal je huídijaty Dios ti yajcojy ti yaj'abadíy huídibi jiihy tzajpjoty, etz huíbi ya naaxhuiñ etz naaxpa'tci'py, huídibi jiihy mejyjoty, nhuinmidooyich co tüg'óciy ajcxy chachmínaangixy:

Tzoc huin'ñhuim tzoc cōmayím, tzoc mooyím oy'ajtín etz mij'ajtín huinixí huinítiempo je Dios y'ung, je Cordero, etz je huídibi ñaayb ma je ane'mdaacin.

¹⁴ Je midaaxpi iyujc anajty chachmínaangixy:

—Jadu'n huen tuñyí jadyí. Amén.

Chi nañ jadu'n je iipxmidaaxpi je mijjäy ajcxy ycojxtinaygidactay, chi ajcxy ooy huíndzigíy patjihuíy je huídibi huinixí huinítiempo tzinaayb.

6

Je huixtujcpi selli

¹ Huin'it nhuin'ixyich je Dios y'ung, je Cordero, quejtzciich tüg selli ma je huixtujcpi chi nmidooyich, co nidüg je midaaxpi iyujc ycapxy, jadu'n nmidooyich nej enee yjidity, chi ymínañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

² Chi nhuíndicxpejtyich, chi nhuin'ixyich tüg poob cohuay. E je huídibi yaj'ñayb je poob cohuay ymajtz'íjtpy anajty tüg tip ma yci'. Chi je' yajmoy tüg coroní co yrey'adipy. Chi jada' choñ tziptunaangixy jigix jacmímadägípy ymidzip.

³ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimetzpi selli ma je necy, huin'it nmidooyich je mimetzpi iyujc ma je midaaxpi ymínañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

⁴ Chi ypidzimy jadüg cohuay tzaptzpi ycolor. E huídibi yaj'ñayb je cohuay chaptzpi, ycidigíyí cōtujcin co je naaxhuiñyjäy canayajjotcuyc'adib ajcxy, e ñayyaj'ócigixipy miñ xyipy. E yajmooy tüg espada mijpi.

⁵ Co je Dios y'ung, je Cordero, agíztuudy je midugígpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich je midugígpi iyujc ma je midaaxpi, ymínañ:

—Min ya, e chi m'ixipy.

Chi nhuindicxpejtyich, chi nhuin'ijxyich tög cohuay tzixypi. E je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuaychixy, ymüd tög pu-jxtzim ma yci'. ⁶ Huin'it nhuinmidooyich tög ayuc choñ ma je midaaxpi je iyujc ajcxy yajpaatcixy, ymina'n:

—Tög denario meen chohuüy tög libra trigo; nañ jadu'n tög denario meen chohuüy tudujc libra cebada, ca' myaj'ayoohuipy aceite etz vino.

⁷ Co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je mimadaaxpi selli ma je necy, chi nhuinmidooyich co je mimadaaxpi iyujc ma je madaaxpi ymina'n:

—Min ya, chi m'ixipy.

⁸ Huin'it nhuin'ijxyich tög cohuay nitzuxy pu'tz, e je huidibi anajty yaj'iñaayb je cohuay, hue' anajty yxi öcpi. Axam anajty ymiñ je huidibi ane'mb je it ma je öcpi ñimucy. Chi ajcxy yaj-moy cötujcin je huidibi yaj'iñaayb je cohuay, jigix yaj'ó'ccixipy je tügpicypi ma je madaaxpicypí naaxhuiñjáy ajcxy. Chi yaj'ögip ajcxy müd tzip, müd yuuba'm, etz müd iyujc ahua'nbi huidibi ya naaxhuiñ.

⁹ Co Dios y'ung yaj'ahuaach je mimigooxpi selli ma je necy, chi nhuin'ijxyich pa'tci'py'amy ma y'ane'mdac yhuinduu, je' ajcxy y'alma huidibi ajcxy yaj'öcpat müd Dios y'ayuc ycixpi, huidibi anajty ajcxy capxhuäcxixp etz nidiy'ajt'ajtcixp Dios y'ayuc. ¹⁰ Je' anajty ajcxy huidibi yaj'ögy patp müd Dios y'ayuc ycixpi chachminaangixy janch mic:

—Huindzin, janch mijpi janch huätzpi, huidibi cuydundaayb yi m'ayuc huidibi myejc ma ñch ajcxy. ¿Jadu'ñyi jada' mjac-huäcxiba'n mina anajty yi jäy ajcxy mdiydunaangixy mdzaachytunaangixy müd ypocy ycixpi huidibi xyaj'o'c ñch ajcxy, yi' ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñgyixy?

¹¹ Huin'it ajcxy yajmoy nidüg nidüg poobhuit, e yajnimay ajcxy co huen jacpooxcixy jayinjaty jahuenjaty, ixti cooni anajty yajca'pxy je mibijcpidijc micho'n, je' ajcxy huidibi quipxy müd miich ajcxy tumb ma Dios ytung, je' ajcxy huidibi yaj'ögy paadipy müd Dios y'ayuc ytiy'ajt ycixpi, tim jadu'n nej miich ajcxy ti mbaatcixy yaj'ögy.

¹² Chi n'ijxyich co je Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je midudujcpi selli ma je necy, huin'it ooy naax yhuiñyixjty, chi je xi yajty janch tzixy, jadu'n nej tzixyhuit huidibi co'ögytjic ypidacpy, e je po' y'ahuimbijty nej ni'pyin. ¹³ Chi madza' ooy yca'y naaxcixy tim jadu'n nej piidztim tzuxpi ycäy co micpoj mixidiy. ¹⁴ Chi je tzajp yjihuäcni jadu'n nej tög libro'abidity. Tög'öciy tungop huidibi naaxhuiñgyixy etz huidibi mejy'agujc, cijx chondägy ypidictäy ma anajty y'ity.

15 Huin'it ñayyütztaayi je reydijc, je mįjtungmįdpįdįc, generaltįc, comeeñydįc, pįnjaty ymic'ajt mįd, je tumbįdįc etz je mįdumbįdįc ñayyütztaayi ajcxy nidüg'óciy majaty tzaajut tzaa'ang. 16 Tzachnįmaaygįxy anajty tungop tzaajot:

—Nįgągootcįch nįgągootcįch, ca'ydi ĩch ajcxy njac'įjxi yhuiñyjįp je huįdįbį ĩñaayb ma Dios y'ane'mdac, e nañ ca'ydi nbáatcįxyįch je tzaachypį ayo'n huįdįbį yegamyb Dios y'ung, je Cordero.

17 Com tį je xį je tiempo yhuaad'ajtnį mįna Dios etz Dios y'ung y'ahua'ndągaangįxy etz tzaachytunaangįxy naax-huįñyjįy. ¿Pįn je' ocmįmadągįp ajcxy chip y'ejcin?

7

Huįdįbį anajty ajcxy tįy'ajtmįd ma je Israel jįy ajcxy

1 Chi co jadu'n yjajtį, chi nhuin'įjxyįch madaax ángeles ajcxy ytįnaaygįxy ma madaax'itpį naaxhuįñybį ytatzcįy. Adujccįxy anajty je mįdaax'it poj ca'ydi ypojy ya naaxhuįñ, ni ma meįy, ni ma quipy. 2 Chi nhuin'įjxyįch jadüg ángel ymiinįy anajty xįbįdzįmy'amy, mįdįty ma yci' je Dios juugypį ysellį. Jadaayaabi ángel ooy mic mįyaaxy je jamįdaaxpį ángeles ajcxy huįdįbį anajty ajcxy tį ycįdįgįyįgįxy je mic'ajt je cõtujcin nej huaad yajhuįndįgooygįxy tįjaty ya naaxhuįñ etz ma nį meįy.

3 Chi je ángel ymįna'ñ:

—Ca' tį ayo'n mdungįxy naaxhuįñ, ni ma meįy, ni ma quipy chaa, ixtį coonį anajty Dios ytįy'ajt y'įjxpejt nbįdaacįm ma je' ajcxy yhuimbocįn, je tįbį ajcxy huįn'įxy huįdįbį tungįxp ma Dios ytung.

4 Chi nmįdooyįch jadu'ñyį je' tįbį anajty ajcxy Dios ytįy'ajt y'įjxpejt tį ymóoyįgįxy. Mįgo'px jahuįxchįguįpx mįdaax mil je' ñaybaatį huįdįbį anajty ajcxy tįy'ajt mįd ma yhuimboc ma nidüg'óciy Israel jįy ajcxy. 5-8 Majmetz mil anajty ajcxy tįy'ajt y'įjxpejt mįdįty je Judá jįy, majmetz mil je Rubén jįy, majmetz mil je Gad jįy, majmetz mil je Aser jįy, majmetz mil je Neftalį jįy, majmetz mil je Manasés jįy, majmetz mil je Simeón jįy, majmetz mil je Levį jįy, majmetz mil je Isacar jįy, majmetz mil je Zabulón jįy, majmetz mil je José jįy, etz majmetz mil je Benjamín jįy.

Je mayjįy ajcxy huįdįbį yxoxįp mįd poob huįt

9 Chi jada' nhuin'įjxyįch janch mayjįy chooñ ma canaag naciń, hue' ajcxy canaagnax raza'adyį, e capxy ajcxy canaagnax ayuc, etz chooñ ajcxy ma canaag cajp. Hue' je mayjįy ytįnay'ahuyday ma je mįj'ane'mdac huįnduu, etz ma Dios y'ung, je Cordero yhuįnduu. Janch mayjįy ñįmujcy ma je Dios y'ung yhuįnduu, ni pįn je' anajty huaad camįchoudįy

ajcxy. Ac poob huit anajty ajcxy m̄id yxoxyity, e ym̄id anajty ajcxy t̄ixy'aay ma yci'. ¹⁰ E janch mic anajty ajcxy miyaaxcixy Dios, chachminaangixy:

ƒich ajt nDios yi' je' t̄ugpajc huĩdibi xyajpocyhuaatzim. ƒich ajt nDios yi' je' huĩdibi ane'mdaayb t̄ug'óc̄iy, e nañ jadu'n yi' y'ung, je Cordero.

¹¹ E nid̄ug'óc̄iy je ángelestijc anajty ajcxy ytinaaygixy j̄uhuidityi ma je Dios y'ane'mdac. E cham je mijj̄ay ajcxy etz je m̄idaaxpi iyujc huĩjoj'ihuĩy ajcxy ma je ane'mdac huĩnduu, huĩndziḡiygixy yajm̄ij'ajtcixy je Dios. ¹² Chachminaangixy:

Jadu'n jada. Amén. ƒich ajt nDios, je' m̄ihuaad huĩnix̄i huĩnitiempo t̄ug'óc̄iy je huĩn, je xondaacin, je oy'ajtin, je ixpijcin, je j̄ayḡidaacin, je cōmayin, je ane'm̄in, je mij'ajtin. Amén. Jadu'n jada.

¹³ Huĩn'it nid̄ügt̄i je mij j̄ay ycapxy, e xy'am̄idooyich:

—¿Pin jada ajcxy jada' huĩdibi poob huit m̄id yxoxyity, e ma yi' jada' ti choongixy?

¹⁴ Chi ƒich je' n'adzooy:

—Huĩndzinich, miich mnejhuĩyb.

Huĩn'it je' xy'adzooyich:

—Jada je' ajcxy t̄ibi je mij ayo'n m̄inajxcixy yajnajxcixy, e ti ypocyhuaatzcixy m̄id je Dios y'ung, je Cordero ñi'py, tim jadu'n nej j̄ihuĩy yhuit ti yajhuaatzcixy janch poob ma Dios y'ung ñi'py. ¹⁵ Paady yi' ajcxy yajpaady ma Dios chinaydac yjugy'ajttac, e ytungixy x̄im tzuum ma Dios yt̄ijc tzajpjoty. E yi Dios y'ung huĩdibi iñ̄aayb ma je mij'ane'mdac, yi' yi' m̄i'ij̄ttaayb cuend'aty ma yi' yhuĩnduu. ¹⁶ Ca'p ajcxy jacj̄ihuĩyigixipy yuu tidz̄ibi, ni x̄i'an ycajacn̄oḡiyb ajcxy, ni anbi ycajacyajt̄izib̄iyb ajcxy. ¹⁷ Com je Dios y'ung, je Cordero, huĩdibi cuj'amy yajpatp ma je Dios y'ane'mdac, je' yi' cuend'ajtp ajcxy, jadu'n nej j̄ihuĩy cōbixy cuend'aty, e yajnicxip ma je n̄i huätzpi ymuxy huĩdibi yejcp jugy'ajtin. Dios yajquēḡipy yi' ajcxy ytajin ymayin jigix ca' yjacj̄iygixipy yjacyáaxcixipy m̄id tajin mayin.

8

Je m̄ihuixtujcpi selli etz je poomjogi'ñ ac oori

¹ Co Dios y'ung, je Cordero, yaj'ahuaach je m̄ihuixtujcpi selli, huĩn'it y'ijty oy jahuengi cup hora amoñi j̄iiby tzajpjoty.

² Chi nhuĩn'ijxyich Dios y'ángeles huixtujc ajcxy ytinaaygixy anajty ma Dios yhuĩnduu, e yajmoy ajcxy huixtujc trompeta.

³ Huĩn'it jad̄uḡ ángel miñ, chi je' ytinaay'ihuĩy ma mesi huĩnduu ma je Dios ojadajttac. Je ángel ym̄id anajty t̄uḡ poomjogi'ñ ac oori. Chi ymooyi poom may'amy huĩdibi jojcp. E je poomjoc tiḡiyb ma Dios yhuĩnduu quipxi m̄id juydacin nuuctacin

huidibi je jāy ajcxy ytumyb huidibi Dios ti huin'ixy ajcxy. ⁴ Ma je ángel yci'am jim je poomjoc chooñ ñicxy ma Dios yhuinduu quipxyi miiid je oración huidibi ajcxy ytumyb je tiiibi ypocy-huaatzcixy. ⁵ Huin'it je ángel majch je poomjogi'ñ, chi yaj'ujch miiid jiiinbajc huidibi anajty jim ma je Dios ojadajttaacin, chi najtzjibibiiy naaxcixy, huin'it ooy yajmidooy jidiitjn micpi etz huidzuc e je naax ooy yücxy.

Je maytrompeti

⁶ Je huixtujcpi ángeles ajcxy huidibi anajty miiid je huixtujcpi trompeti, ñayni'ixiiyi ajcxy co yajxüxaangixy.

⁷ Je midügpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, e huin'it ooy eneediitz yca'y mihiididii jiiin etz ni'py. Chi oy ycäy naaxcixy. E jahueengi cujc-huäcxy oy nögy je naax, je quipy etz je aay ujtz tzuxjatypi etz nöctay miiy.

⁸ Je mimetzpi ángel yajxuuxy ytrompeti, chi ooy ycäy mejyjoty jadu'n nej tüg mijcop janch tooyb anajty miiid jiiin, e jahuengi cujc-huäcxy je mejy oy y'ahuimbity ni'py. ⁹ E jahuengi cujc-huäcxy oy y'ögy huidijaty anajty tzinaayb ma je mejy. E je maybarco huidijaty anajty ma je mejy, nañ jadu'n jahuengi cujc-huäcxy oy ytimyhuindigooydäy.

¹⁰ Chi je midügpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it oy tüg madza' mijpi ycäy. Je madza' jadu'n nipaady nej tüg mijjiiin huidibi nayyajcodiicxim. Je madza' oy ycäy ma jahuen cacujc-huäcxy mijni, etz ma nii muxy. ¹¹ Je madza' hue' je' anajty xii'adyii ta'm'ujtz. E je nii jahuen cacujc-huäcxy oy yjajtni ta'm, jadu'n yta'mity nej ta'm'ujtz, e ooy jāy may y'o'cy miiid je nii ycixpi co anajty ti y'ahuimbity ta'm.

¹² Je mimadaaxpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, e huin'it jahuen cacujc-huäcxy je xii' oy yhuindigooy, e nañ jadu'n je po' etz je madza' jahueng cacujc-huäcxy oy yhuindigooy. E miiid jadu'n ycixpi je po' etz je madza' yhuim'gixy jahuen cacujc-huäcxy agootz, e jahuen cacujc-huäcxy ytiicxin ocyejcnii ajcxy xiiim tzuum.

¹³ Chi nhuin'ijxyich tüg me'ty anajty yqueec-huidity cuptzajp, e nmidooyich co ymina'ñ janch mic:

—¡Ay! ¡Naaxhuiñjāy ajcxy ayoobidijc! co anajty trompeti yajxüxy je jatugigpi ángeles ajcxy, huin'it ayo'n ypada'ñ je naaxhuiñjāy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy, ayo'n ypadamy ajcxy.

9

¹ Chi je miigooxpi ángel yajxuuxy je' ytrompeti, chi nhuin'ijxyich tüg madza' anajty ti ycäy naaxcixy. E chi je madza' yajmoy je ahuaasti huidibi miiid yaj'ahuädzip je ayoodac ma Dios cuend'aty miiidity je ca'oybidijc. ² Chi je

ángel yaj'ahuaach je jut ma je ayoodac, e ma je jut jiiby ypidzimy jadu'n nej jijnjoc huídibi pidzim ma tüg horni. ³ E ma je joc ypidzimy ooy maymu' naaxhuiñyigixy chachqueec-huidijtcixy ooy, e je mu' ajcxy ymooyi mic'ajt, jadu'n nej ca'ty muidity ytijp. ⁴ Chi je' ajcxy yajcötujcmoy co ca' ni ti aay ni ti ujtz yajhuindigóoygixipy huídibi yajpatp naaxhuiñ, ni ujtz ni quipy. Jëyi janchtiy ycötujcin mooyi co huen yajtzaachihuipy je jäy ajcxy huídibi ca' muidity Dios ytiy'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc. ⁵ Ca' ajcxy yajcötujcmoy co yjäyyaj'ó'ccixipy, jëyi co janchtiy ayo'n ajcxy yegipy migoox po'. E je ayo'n huídibi anajty ajcxy yejcpy jadu'n je' nej co ca'ty jäy yajtzaachiy muid ytijp. ⁶ Je huin'it xii je huin'it tiempo jäy ajcxy ooy anajty o'cin ja'ixtaaygixy e ni ca' pátcixipy. Ooy anajty janijot'ájtciy o'cin, e cöguëgib ajcxy je o'cin.

⁷ Je maymu' jadu'n je' anajty yquëxigy nej maygohuay huídibi ni'ixi'ijtcixp co yajnicxáanigixy ma tzip ytuna'nyii. Ymuid anajty je maymu' ma ycohuajc jadu'n anajty quëxigy nej oori coroni. E je maymu' yhuiñyijp jadu'n yquëxigy nej jäy yhuiñyijp. ⁸ Je maymu' ymuid anajty ycöhuay jadu'n nej töxyjäy ycöhuay, e ytiitz jadu'n nej jamgaa ytiitz. ⁹ E je maymu' ymuid anajty ajcxy jadu'n nej pujx huídibi muid ñinicx cohuangixy. E co ajcxy queec-huidity, ooy ajcxy yqueec yaj'amüy jadu'n chachne'miy nej je carro huídibi cohuay ajcxy yjugujcpy co ñicxcixy ma tzip ytuñyii. ¹⁰ Je maymu' ymuid anajty ajcxy ypixy tim jadu'n nej ca'ty ypixy, e ma ajcxy ypixy ymuid anajty ytijp. E ma ajcxy ypixy muidity anajty je mic'ajt co jäy ajcxy yajtzaachihuipy migoox po'. ¹¹ E je maymu' je' ajcxy yrey'ajtpy je ángel huídibi nigohuajc'ajtp je ayoodac, hue' xii'adyii hebreo'amy Abadón, e griego'amy yxiijity Apolión, hue' je yxii yhuimbizimy: je huídibi yajhuindigooyb.

¹² Najx je' je ayo'n jayijpi, e ytigoy'ity je jametzpi ayo'n co je jayijpi ti y'ocjadyii.

¹³ Je midudujcpi ángel yajxuuxy je ytrompeti, chi nmidooyich tüg ayuc chooñ ma je midaaxpi huaj mu'n ity ma je altar ac óoribi, huídibi anajty ijtp ma Dios yhuinduu. ¹⁴ Je ayuc ymina'ñ:

—Nima' je midudujcpi ángel huídibi anajty trompeti muid: “Najtzmazdi' yi midaaxpi ángeles huídibi ajcxy coxoch ijtp ma Eufrates mijniba'.”

¹⁵ Huin'it oy yajcoguejttuutciy je midaaxpi ángeles, jigix yjäyyaj'ó'ccixipy jahuen cacujc-huäcxy huídibi yajpatp ya naaxhuiñ. Je midaaxpi ángeles ni'ixi' je' anajty y'ijtcixy, je huin'it hori, je huin'it xii, je huin'it po', je huin'it jimijt co

anajty yaj'ögaangixy jahuen cacujc-huäcxy je naaxhuiñybi jäy ajcxy. ¹⁶ E nmidooyich co ajcxy michoy je soldadtijc huidibi anajty ajcxy cohuaygix. E hue' mejtz migo'px millón anajty ajcxy ñaybattáayigixy je soldados ajcxy.

¹⁷ Jadu'n nhuin'ijxyich je cohuay ajcxy, e miiid je ñijäy ajcxy huidibi anajty yaj'iñaayb. E je ñijäy ymiiid anajty ajcxy pujx ma ycaach, je' miiid ñinix cohuaangixy. E je pujx hue' anajty ycolor tzaptz, azul etz pu'tz. Je cohuay ajcxy jadu'n anajty ycohuajc nej jamгаа ycohuajc, e ma ajcxy y'ahuac ypidzimy nej jün, nej jünjoc, etz nej azufre. ¹⁸ E miiid jada jahueng cacujc-huäcxy naaxhuiñyjäy chach'o'cy ajcxy miiid je jün, je jünjoc etz je azufre ycixpi huidibi anajty pidzimb ma je cohuay ajcxy y'ahuac. ¹⁹ Je cohuay ajcxy ymiiid anajty mic'ajt ma y'ahuac etz ma pïxy. Com je' ajcxy ypïxy jadu'n je' anajty nej xoox miiid ycohuajc, e je cohuay ajcxy chach'ahua'ndaaccixy miiid ypïxy.

²⁰ E je jacjadyii jäy ajcxy huidibi ca' y'o'cy miiid jada yaabi ayo'n, ca' ajcxy yjothuimbijty ma Dios, ca' ajcxy ixmajch je jibicpi huidibi ytungixp. E ni ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy je ca'oybi huindzigiiygixy. Nañ jadu'n ca' ajcxy ixmajch nej ajcxy huindzigiiygixy huidijaty ajcxy oyduñyip miiid plata, miiid bronce, etz tzaadzech etz quipych. Je huidijaty ajcxy y'oydumyb etz ñidzejtztuutcixy, ni yca'ijxcixy, ni ycamidoogixy, ni yca'yöygixy. ²¹ E ni ca' je jäy ajcxy yjothuimbijtcixy ma Dios, ca' ajcxy ixmajch jadu'n nej ajcxy chachjäy'aj'o'ccixy, jadu'n nej ajcxy tzachcaxpojccixy ymigügtijc, jadu'n nej ajcxy huingbi töxyjäy tzachmigapxtigooygixy, etz jadu'n nej ajcxy chachmeetzcixy.

10

Je ángel miiid je mutz libro

¹ Nhuin'ijxyich co chooñ tzajpjoty tüg ángel micpi ñiducyity miiid joc, e miiidity i'ñch ma ycohuajc. Je yhuiñyjijp yquëxigy nej xi. Je' ytecy jadu'n yquëxigy nej mijjünnye'n. ² E ma yci' miiidity tüg libro yëphuäcxy, e pidacy y'a'oydecy mejyhuingixy, e y'anajtytecy pidacy naaxhuiñgixy. ³ Chi je ángel oy janch mic yaaxquecy jadu'n nej tüg jamгаа yäxy. E co anajty jadu'n ti yaaxquëgy, chi oy yajmidoy huixtujc jidijtin huidibi ycapx yci'm'ayuc. ⁴ Co je huixtujcpi jidijtin oy ycapxtaaygixy, chi ñich anajty njaaya'ñich huidibi ti capxy. Chi nmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty xyñimäyich:

—Mi'it jada ayuc yüch huidibi yi huixtujcpi jidijtin ti capxy, ca' mjaay.

⁵ Chi je ángel huídibi nhuin'ijxich co mejyhuingíxy etz naaxhuiñyíxy ytinäy, yujcxajy yci' a'oy'amybi tzajpcíxy. ⁶ Chi je ángel capxcódujcy co je Dios huídibi jugy'ajtp huinixii huinítíempo, je huídibi yajcojy je tzajp, je naaxhuiñybi, je mejy etz tüg'óciy huídibi jiiyby yajpattaayb; e je Dios jadu'n yminañ:

—Ca' jada yjac-huäcxibani mina nguexa'ñich tzaachypi ayo'n ya naaxhuiñ. ⁷ Co yhuaad'ajtnip je xii je tiempo ma anajty je mihuixtujcpi ángel yxuux yajxuxtzoneägy, chi cuyduunip je Dios y'ayuc ytiy'ajt huídibi ca'pin anajty huinjihuüy, je ayuc huídibi je Dios ytumbidijc je profetas ajcxy ñajtzcapxiy jecy'ajty.

⁸ Je ayuc huídibi nmidoohuich, je huídibi anajty ti chooñ tzajpjoty, ycapxy je' jadüg'oc, e xyñimaayich:

—Nícx miich etz ciyig yi libro huídibi yëphuäcxy yi ángel ymüid ma yci'. Je' je' je ángel huídibi anajty tinaayb mejyhuingíxy etz naaxhuiñyíxy.

⁹ Chi n'óyich ma je ángel nbijctzooyich co huen xymöyich je pi'clibro, chi je' xyñimaayich:

—Matz e cojicxnax, e xyajta'mmiiyip mjot e ma miich m'ahuac mjihuüipy päg jadu'n nej ceripäg.

¹⁰ Huin'it ich je pi'clibro ngiyigy huídibi je ángel anajty ymüid ma yci', e chi ich je' ngöjicxnajxy. Ma ich n'ahuac njihuüyich janch päg jadu'n nej ceripäg. Co oy ngojicxnajxtäyich, chi oy y'ahuimbijtni janch ta'm ma ich njot. ¹¹ Chi mic'amy nyajniimaayich:

—Nícx miich capxhuäcx jadüg'oc je ayuc huídibi Dios ti xymöy, je huídibi ti mgapxhuäcxy ma je mayñaax maygajp, ma je mayñaciones, huídibi canaag ayuc capxcixp, etz ma je reydiyc ajcxy.

11

Je metzpi testigo

¹ Chi jada' nyajmooyich tüg paxy, jahuengi jadu'n anajty yquëxigy jadu'n nej baari huídibi quipx yajhuamb. Chi ajcxy xyñimaayich:

—Pidig e quipxta' yi Dios ytijc, nañ jadu'n quipx je mesi ma Dios yajhuindzigüy, etz nañ jadu'n michou naag jäy ajcxy jiiyby Dios huindzigüygyxy. ² Je Dios ytiba' ahuing miich je' pidäg, ca' mguipxipy. Com yi' yi' ti yc'idigüyü yi jäy ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity. Yi jäy ajcxy huídibi ca' yjudíojäyity ymimadägamyb ajcxy je Jerusaléngajp ma Dios müidity tzinaydac etz ane'mamb ajcxy jiiyby huixchiguipx metz po'. ³ Ich metz testigo nguexipyich ma je cajp ma Dios

míidity tzinaydac, e yi' ajcxy capxhuäcxamb ñch n'ayuc tüg mil jametzmigo'px jatugi'px xii. Yxoxyity ajcxy míid huit nücuyjaam ixcuyjaam.

⁴ Je metzpi testigo jadu'n nipaady nej je metzpi olivo cop etz je metzpi candelero huidibi tinaaygixp ma je Dios yhuindu, je huidibi ñaaxhuiñybi ane'mb. ⁵ Pen ji pin nej jaty midundigoya'ñ je metzpi testigo, je' ajcxy yajpidzimip je' ajcxy jin ma y'ahuac, yjicxtähuiipy yjindähuiipy je' ymidzip. E jadu'n je' y'ögipy pinjaty anajty je metzpi testigo midundigooyb. ⁶ Je metzpi testigo ymíid yi' ajcxy cötujc co ahüäctúccixity je tzajp, ca'ydi ytüy jadu'ñyi tiempo anajty ñhuäcxixy capxhuäcxixy Dios y'ayuc ytiy'ajt. E nañ jadu'n ymíid ajcxy cötujcin co nii yaj'ahuimbíjtcixipy ni'py. Yi' ajcxy yajtunib yaj'jadiib canaagnax ayo'n ya naaxhuiñ, naag'oc anajty ytimdzójccixy. ⁷ E co anajty je metzpi testigo ajcxy yajmaaygixy ytung, chi je iyujc huidibi anajty pidzimb ma je ayoodac, je abismo, je' je' tziptuunip míid je metzpi testigos etz yaj'öctähuiip je metzpi testigo. ⁸ Chi je metzpi testigo ñinícx ajcxy yhui'mipy mijñgüjic mijtügüjic jim ma je mij ciudad ma je Huindzin Jesucristo yajcruudzpejti, je cajp huidibi tundigooy míid Dios tim jadu'n nej Sodoma etz Egipto ytundigooy jecy'ajty. ⁹ Nijëjity jäy ajcxy huidibi xi ya conaaxip cogajpip, oy ypinjäyity, oy ti ayuc capxcixy, y'ixipy ajcxy tugiig xiijagup je metzpi testigo ñaaxnícx mijtügüjic, e ni ca'a'ixihuiipy ajcxy co yajnaaxtigihuiiyb. ¹⁰ Huidijaty ajcxy tzinaayb ya naaxhuiñ ooy yxondáaccixipy etz yjotcugüygixipy míid je' ycixpi co je metzpi Dios ytestigos ajcxy anajty ti y'o'ccixy. Chi je mayjäy ajcxy miñ xyipy ñaymóoyigixipy tijaty, e ñayyajniguéjixigixipy tijaty. Com je metzpi yëydijc huidibi nidiy'ajt'ajtp anajty Dios ytiy'ajt, ti anajty ooy ayo'n yejccixy ma naaxhuiñjäy ajcxy. ¹¹ Codugügxiñ jacup naxy, chi Dios cijx yajjugypijctäy je metzpi öcpi, e chi ajcxy jadüg'oc ypidígy, e pinjaty je' iix, ooy je' ajcxy chachchigüy. ¹² Je metzpi testigo huidibi nidiy'ajt Dios, midoy ajcxy tüg ayuc janch mic jii by tzajpjoty anajty ñimáayigixy:

—Pejtcix yeeby cix.

Chi ajcxy ypa'ttigüy tzajpjoty ma tüg joc, e iixi ajcxy ymidziptijc. ¹³ E janch huin'ítity ooy naax yücx ymíid tüg mic uix. E tüg pícyipi je majc pícyipi jäy jim Jerusalén oy ymijähuiiygixy. E míid je uix ycixpi y'o'cy ooy mayjäy, ñaybaati je öcpi huixtujc mil yëydijc. E jacjadyii jäy ooy chigüygixy yjihuiiygixy, e ojadajtcixy mibijctzoogixy ooy je Dios tzajpjoty.

¹⁴ Ti ñaxy je mímetzpi ayo'n, chi tzojc ymiiñ je midugügipi.

Je mihuixtujcpi trompeti

15 Chi je mihuixtujcpi ángel yajxuxy je' ytrompeti, e huin'it oy yajmidooy may'ayuc tzajpjoty mic yminañ:

Je ane'min huidibi ya naaxhuiñ, yi' je' cham muid ajt nHuindzin Dios etz yi' yCristo, e yi' je' ane'mip huinixii huinitempo.

16 Je iipxmidaaxpi mijjáy huidibi anajty ajcxy iñaayb ma y'ane'mdac ma Dios yhuinduu, cijx je' ajcxy yhuijoj'ihuiydaaygixy, e chi ajcxy ooy Dios hibaty capxpaty, yminaangixy:

17 Huindzin Dios, Dioscojuyip nyajnájxcixpich ma miich, huidibi jac mic'ajt muid ca'ydí jac pin. Miich tüg'óciy mdundaayb mjaajtaayb mnejhuiydaayb. Miich je' huidibi ijtnaayb, e ti m'ijtnáy, e m'ida'ñyi, com miich ti m'ijxcugíy je mgötujcin, e ti mbidägy m'ane'min.

18 Mayñaax maygajp mayñaaxhuiñyáy ooy yjotmäty ajcxy, muid co ti xii hori paady co miich mdzaachytuna'ñ je jáy ajcxy muid ypocy ycixpi. Ti je xii je hora paady co miich mdiyduna'n je jáy ajcxy tübi y'o'ccixy. Ti je xii je hori paady co miich mmöhua'ñ je mdumbidijc ypremio, je mdumbidijc huidijaty najtzcapxiiy ajcxy miich m'ayuc, huidijaty tudägy'ajtin ti patcixp ma miich, je huidijaty miich mxii xychigiiyip, huen ymij'ana'city huen ymutz'ana'city. Ti je xii je hora paady co miich myajtigoya'ñ je pinjaty yajhuindigooygixyp naaxhuiñyáy ajcxy.

19 Je huin'it tiempo oy Dios je ytijc y'ahuäch jiiiby tzajpjoty, e chi nhuin'ijxyich je caax ma Dios ycötujcin y'ity. Nañ jadu'n oy nhuin'ijxyich huidzuc, etz nmidooyich co ooy ñe'my, etz nmidooyich enee yjidijtin, etz njihuuyich tüg ujax, etz ooy yca'y eneediitz mijatypi.

12

Tüg töxyjáy etz je ama'y tza'ñ

1 Je huin'it hora oy yquëxígy tzajpcíxy tüg iixpejt mijpi. Tüg töxyjáy ñidigooyity muid xii, jadu'n nej jihuuy muid tüg huit ñimochity, e jadu'n yquëxígy nej jihuuy anajty po' yajhuácpety, e ymuid ma ycohuajc tüg corona ac oorí huidibi majmetz madza' muid. ² Jadayaabi töxyjáy hue' anajty ungmijáy'ajtp, e janch yaax tinaayb je' anajty muid je tzaachypi, muid co y'ung anajty yajma'xung'ada'ñ. ³ Huin'it oy yquëxígy jadüg tiy'ajt iixpejt tzajpcíxy. Tüg ama'y tza'ñ janch mij, tzaptz ycolor, e muidity huixtujc ycohuajc, majc ymu'n, e tüg corona majaty ycohuajc. ⁴ Je mij tza'ñ muid je' ypíxy jugujcmujcy

jahueng cacujc-huäcxy je madza' jim tzajpcíxy. Chi je' najtzyemiyday je maymadza' naaxhuiñgyíxy. Je mij tza'ñ oy yhuäcxy ma je töxyjäy yhuinduu huidibi anajty ungbadamb tzojc, chi tzüdzá'ñ je pi'c'ungma'xung janch tim jéyi anajty yma'xung'aty. ⁵ Chi je töxyjäy yajma'xung'ajty tüg pi'cyëydijc, huidibi ane'mip müd Dios ymic'ajt, ymüd yi' tüg pujxtajc huidibi ijxpejt ajt co mij ane'min müdity ya naaxhuiñ. E yajpijcy je y'ung, chi yajnicxi ma Dios etz ma je' y'ane'mdac. ⁶ Chi je töxyjäy yqueecy ñicxy mijtigüduum, ma anajty Dios ti ñi'ixiyii y'it ylugar co jim y'idipy, e jim ymöhuiyb ycaayin y'uucin tüg mil jamejtzmi'go'px jatugi'px xii.

⁷ Je huin'it tiempo tüg tzip yjajti tzajpjoty müd je' ycixpi. Chi Miguel huidi mij cötujcin müd, müd jadyii y'ángeles ajcxy, ooy chiptuñ müd je ama'y tza'ñ etz yi' y'ángeles ajcxy. ⁸ E ca'p je ama'y tza'ñ ajcxy ymadacy ma je tzip, e ca'p je' ajcxy müd'ajty tigiydac tzajpjoty. ⁹ E jadu'n Dios yajqueecy je mujcu', je ama'y tza'ñ mijjäybi, jii by tzajpjoty. Je' je' je ama'y tza'ñ huidibi xii'ajtp diablo etz Satanás, je huidibi huin'imb tüg'óciy naaxhuiñjäy. Je mujcu', je ama'y tza'ñ, müd je' y'ángeles ajcxy oy yajcötijnajxtäy ya naaxhuiñ.

¹⁰ Je huin'it hora nhuinmidooyich tüg ayuc janch mic tzajpjoty chooñ, yminañ:

—Ti je xii je tiempo nigoody mina Dios ti nihua'ñ ti yajniözögy jäy ajcxy ma je mujcu'; mina Dios ti yajniügëxy yi' ymic'ajt; mina Dios ti yajniügëxy yi' y'ane'min; etz mina Cristo ytigüiy ane'mbi müd ymic'ajt. Com ti Dios cötijnaxy je mujcu' huidibi tzachxip ich ajt nmigügtijc, je mibijcpidijc. Je mujcu' anajty tzachxip ajcxy xim tzuum ma Dios. ¹¹ Ich ajcxy nhermanotijc ti yi' mimadaaccxy je mujcu' müd je Dios y'ung ñi'py, etz müd je' y'ayuc ytiy'ajt tibi mibijccixy, je huidibi ajcxy nidiy'ajtcixp ma yi mayjäy. Ca' ajcxy tzigiy anajty co yjugy'ajt ytigóoygixip. Nigi ni'ixi y'ijtcixy anajty müd ymibijcin oy ytimy'ó'ccixipy. ¹² Jotcujc'ajtcix etz jotcugüygix huidibi jii by tzinaaygixp tzajpjoty. Ayo'n ypadamyb ajcxy huidibi tzinaayb naaxhuiñgyíxy etz mejyoty. Com je mujcu' ti je' ycidägy ma miich ajcxy müd chip y'ejin. Com je mujcu' ñejhuib co tim jayinjaty jahuenjaty xii tiempo jacmüdity.

¹³ Co je mujcu' ijxy co ti yajcötijnaxy ya naaxhuiñgyíxy, chi ooy pahuidijttacy je töxyjäy huidibi anajty ti yajpi'c'aty pi'cyëydijc. ¹⁴ Chi je töxyjäy metz me'tyqueec mijpi yajmoy, jigix cöguëgipy je ama'y tza'ñ, ñicxip agueegüccip mijtigüduum ma je ama'y tza'ñ ca' ñijädüby. Jim mijtigüduum yajmoy ycaayin y'uucin tugüig jimijt ja cup. ¹⁵ Chi je ama'y tza'ñ ooy ñi yajpidzimy ma y'ahuac, jigix y'ahuimbidity mij ñi huidi je

töxyjäy pagujip mij nijoty. ¹⁶ E yi naax ooy je töxyjäy pubejty, chi je naax y'ahuäcxy, e uuctütztay je nii huidibi anajty je ama'y tza'ñ ti yajpidzimy ma y'ahuac. ¹⁷ Miiid jada ycixpi je ama'y tza'ñ ooy y'ahua'ndacy miiid je töxyjäy, chi ñicxy tziptumbi miiid je töxyjäy y'ap y'oc huidibi jacjimip, je' ajcxy huidibi cuydumb Dios y'ane'min ycötujcin, je' ajcxy huidibi cuydumb je ayuc huidibi Jesucristo anajty capxhuäcxy.

13

Je metzpi ca'oy'iyujc

¹ E jim ndinay'ihuiyich ma püjot mejypäbi. Chi nhuin'ijxyich co tüg iyujc janch oy chigiiñi ypidzimy mejyjoty ymiiid anajty huixtujc ycohuajc, e majc ymu'n. E ma ymu'n miiidity majc corona. E ma ycohuajc miiidity anajty cojaay yxii huidibi yajjotma'tp Dios. ² Jadayaabi ca'oy'iyujc huidibi nhuin'ijxyich, jadu'n anajty yquëxigy nej tüg cuuxyubijy. E ytecy jadu'n anajty yquëxigy nej osi ytecy, e y'ahuac jadu'n anajty yquëxigy nej jamгаа y'ahuac. Chi je ama'y tza'ñ oy cötujc möy, mic'ajt möy, mij'ane'min möy, je ca'oy'iyujc. ³ E n'ijxyich tüg ycohuajc ma je ca'oy'iyujc co mij chaachijity, nej jihuiy je' yaj'ögüib. Chi je chaach'au oy choogy, e tüg'óciy naaxhuiñyäjy ooy janch jihuiygixy huinmaaygixy miiid jada ycixpi co ti choocy. Chi je mayjäy ajcxy panicxy je ca'oy'iyujc. ⁴ Je mayjäy ajcxy ooy huindzigiiygixy je ama'y tza'ñ, je mujcu', com je' co anajty ti möy cötujcin ane'min je ca'oy'iyujc. Chi ajcxy nañ jadu'n ooy huindzigiiygixy je ca'oy'iyujc, chachminaangixy:

—¿Pin jada' ocjadu'nip nej jadayaabi ca'oy'iyujc, e pin jada' octziptuunip miiid yi'? Ca' pin.

⁵ Chi je ca'oy'iyujc yajmooyi mic'ajt, jaydëbi amij agix capxip etz nigapxip Dios oy jibic, nej huaad Dios yajjotmäty. E nañ jadu'n mic'ajt moy, jaydëbi miiid'adipy ane'min cötujcin huixchigüipx metz po'. ⁶ E jadu'n je' tuuñ. Nigapxy ni'ojiiy ooy Dios. Nigapxi Dios yxii oy ca'oy, etz nigapxi ni'ojiiy Dios ytijc. Nañ jadu'n nigapxy ni'ojiiy huidibi ajcxy jiiiby tzinaayb tzajpjoty. ⁷ Chi mic'ajt ymooyi, jigix chiptuunip miiid je huidijaty mibijcp Dios, huidijaty miiid ity Dios, ixti mibaad mimadaaccixy. Nañ jadu'n mooyi cötujcin mic'ajt, jigix ane'mip naaxhuiñyäjy huen huidibi razaity huen huidibi cajpity, huidibi capxcixp huen huidibi ayucity. ⁸ Tüg'óciy mayñaaxhuiñyäjy ajcxy huidijaty janch ni ycamiiñ yxii jaybety ma je jugy'ajt libro huidibi je Dios y'ung, je Cordero, ymiiid. Dios yhuinma'ñypidacy jayijp ca'ni naaxhuiñybi anajty chondägy co y'ung y'öga'ñ miiid jäy ajcxy ycixpi, jaydëbi cijxjaayi ajcxy yxii ma yi jugy'ajt libro.

⁹ Pinjaty tädz'ac müid, pinjaty mido'mbigamb jada ayuc, huen mido'mbijccixy. ¹⁰ Pen Dios ti yhuinma'ñypidägy co pinjaty ymigüg yajnicx mach, nañ jadu'n je' ajcxy nicxip mach ci'm. Pinjaty ymigüg yaj'öcp nañ jadu'n y'ögip jadu'n nej ymigüg anajty yaj'ögy. Paady ycixp yi' ajcxy huidijaty mibijcp Dios, huen yajtungixy müid ymigügtijc mecxtujcin etz mibijcin.

¹¹ Huin'it nhuin'ixyich jadüg ca'oy'iyujc chooñ naaxjoty, e ymüid anajty metz ymu'n, tim jadu'n nej pi'ccöbixymang ymu'n. E je' jadu'n anajty ycapxy nej je ama'y tza'ñ ycapxy. ¹² Je mimetzpi ca'oy'iyujc ymüid ane'min huidibi je jayijpi ca'oy'iyujc ti ymöyüi. Je mimetzpi ca'oy'iyujc jadu'n ane'my co je poj naaxhuiñ etz je naaxhuiñyäjy huen ojada-jtcixy huindzigüygixy je jayijp'atypi ca'oy'iyujc huidibi anajty je chaach'au ti chögy. ¹³ Nañ jadu'n ooy anajty tijaty mijhuinma'ñ tuñ, ixti jin yajcödigiyb tzajpcixy, yajcäy naaxcixy ma jäy ajcxy yhuinduu. ¹⁴ E müid je mijhuinma'ñ huidibi je mimetzpi ca'oy'iyujc ytuñ ma je jayijpi ca'oy'iyujc yhuinduu, chi je' huin'üñ huidijaty ajcxy tzinaayb naaxhuiñ. Nañ jadu'n je' pidacy y'ane'min co yajnigojtúutcixipy je ca'oy'iyujc huidibi anajty tzachijip müid espada, e ca' y'ögy, jadu'n anajty jactzinäy. ¹⁵ Je mimetzpi ca'oy'iyujc yajmic'ajtmoy co yajjugy'adip je tzaadzech tiibi anajty yajnigojtúutcixy, jigix je' ycapxipy etz nañ jadu'n jigix je' ane'min pidägipy co yaj'öctähuipy pinjaty ca' y'ojadadyi. ¹⁶ Chi je mimetzpi ca'oy'iyujc ane'my yi' pi'ctijc, mij'anäctijc, mijjäydijc, comeeñydijc, ayoobitijc, tumbidijc, midumbidijc etz jac pinjaty co huen ajcxy ti'yajt iixpejt jadu'n pidaaccixy ma ajcxy y'a'oygi', o pen ca', ma yhuimboc. ¹⁷ Jadu'n ytuñ jigix ni ca'p anajty pin huaad ti juy toogy, pen ca' je' ajcxy ymüid je ca'oy'iyujc ti'yajt y'ixpejt, o yxi, o je' yxi ñinúmero. ¹⁸ Jadayaabi ayuc chojcpy ixpijcin, pinjaty huinjihuüyb jëbi mihuinma'ñybaady ti número je ca'oy'iyujc müid. Je' je' je número huidibi tüg jäy müidity. Je jäy ñinúmero hue' je' tudujc migo'px jatugipx tudujc.

14

Je nimigo'px jahuixchigüipx milbi yëydijc ajcxy y'iy

¹ Chi jada' nhuin'ixyich cumäyjoty je Dios y'ung, je Cordero, anajty ytinäy ma je cögop huidi yxi Sión. Ymüid anajty migo'px jahuixchigüipx madaax mil jäy huidibi anajty ajcxy müid cojay ma yhuimboc je Dios y'ung yxi, etz yi' yTeedy yxi, je Dios Teedy. ² Nhuinmidooyich tüg ayuc chooñ tzajpjoty, jadu'n nmidooyich nej mijñi y'a'üch, nej enee yjidity. Hue' je' anajty

nmidooyich nej mayjāy y'arpa yajcoogixy. ³ Ooy anajty ajcxy ñgixy tūg iy jemybi ma je mij'ane'mdac yhuinduu, ma je midaaxpi iyujc jugy'ajtm̄d̄pi yhuinduu, nañ jadu'n ma je mijjāy ajcxy yhuinduu. Jac ni pin je' anajty ca' huaad ixpicy je iy, jēyi ajcxy je huixchiguipx midaax milbi jēbi xpijccixy je iy, je huidibi ajcxy Dios ti yhuin'ixyii etz ti yajnidzōgy ya naaxhuiñ. ⁴ Jada je' ajcxy huidibi ca' ajcxy migapxtigooygixy tōxyjāydijc, huādz tudāgy ajcxy yjot yhuinma'ñ m̄idity, ca' ajcxy pijccixy. E ypanicxyp ajcxy je Dios y'ung, je Cordero, oy tim ma'āmy ñicxy. Yi' ajcxy je jayijp'atypi jāy ya naaxhuiñ huidibi Dios ti yjuybidzimy ma anajty ijtcixy codoogiy m̄id ypocy ycixpi. Jadu'n ajcxy nipaady ma Dios Teedy etz ma je' y'ung, je Cordero, nej je tim jayijpi je almas ajcxy huidibi ti yajpidzimy ya naaxhuiñ. ⁵ Ni ti anii ti ycajpaady ma je' ajcxy. Com ca' ajcxy tibocy m̄idity, ca' ti xihuin ajcxy m̄idity ma Dios y'ane'mdac.

Je nidugūgpi ángeles ajcxy y'ayuc ytiy'ajt

⁶ Chi nhuin'ijxyich jadūg ángel yqueec-huidity cuptzajp, e ym̄id anajty Dios ytiy'ajt jemybi oybi huidibi ijtp huinixii. Hue' je' yajcapxhuācxip ma huidibi anajty ajcxy tzinaaygixp naaxhuiñ, huindu'my nación, huen huidibi jāyity, huidibi capxp huen huidibi ayucity, huidibi tzinaayb ma huen huidibi cajpity. ⁷ E je ángel ymina'ñ anajty janch mic:

—Tzigūygix Dios, huin'ūgix huinyaaxcix cōmaygix Dios. Ti paady je xii je hori mina Dios tiyduna'ñ yajtigoya'ñ yi' ajcxy huidibi jibic tumb. Ojadajtcix je huidibi yaj'oyiyy je tzajp etz je naax, je meyy etz majaty nii ymuxy.

⁸ Co je midūgpi ángel ycapxtaay, chi je mimetzpi ángel yminañ:

—Ti ymic'ajt ytigoydāy je Babilonia je mijpi cajp. Yi Babilonia jāy ti yajhuinma'ñydidoydāy je naaxhuiñyājy m̄id yjibic-huinma'ñ, paady yi Babilonia jāy ayo'n m̄idity cham, com je Dios ti ym̄ijotmāttāyii ajcxy. Jadu'n Babilonia nipaady nej tūg tōxyjāy huidibi huin'ūimb yēydijctijc m̄id anii etz jocnii.

⁹⁻¹⁰ Co je mimetzpi ángel ycapxtay, chi je midugūgpi ángel yminañ janch mic:

—Pen pinjaty huindzigūyb yajmij'ajtīp je ca'oy'iyujc etz je ñgojtuutin etz nañ jadu'n cōbijccixy je ca'oy'iyujc ytiy'ajt y'ijxpejt ma yhuimboc o ma yci', hue' Dios tzaachytunib yi jadu'mbi jāy ajcxy mictāgy, ypaadip ajcxy Dios chip y'ejcīn. Tim jadu'n nipaady nej jihuūy Dios yaj'ūgyii ajcxy je vino nii huidibi yi' ti ni'ixiy. Dios ti ni'ixiy je it ma ajcxy ayo'n pada'ñ, tim jadu'n nipaady nej je tasi ma Dios yvinonii ijtp. Chi je' ajcxy ayo'n paadipy ma ytoy je mijjūin m̄id azufre ma je Dios y'ángeles yhuinduu etz je Dios y'ung, je Cordero, yhuinduu.

11 Je jünjoc huídibi anajty pidzimb ma anajty je mayjáy ayo'n paatcixy, pidzimip je' huinixi huinitiempo. E ni pooçxin ycaca'ty xim tzuum miid je pinjaty anajty huindzigiyb pa'tjihuiyb je ca'oy'iyujc etz miid y'ahuinax, o pen ycöbicipy anajty je ca'oy'iyujc yxi ycojayity ma yhuimboc o ma yci'.
 12 Com Dios chaachytunamyb je jáy ajcxy huídibi ijtp miid je ca'oy'iyujc, paady ycixp copicy co yi jáy ajcxy huídibi ijtp miid Dios huen cuydungixy yajxon Dios y'ane'min ycötujcin etz huen mibijccixy mijpidaaccixy tudägy Jesús, etz nañ jadu'n yajtungixy mecxtujcin ma ajcxy chinaayin.

13 Nmidoohuich tüg ayuc tzajpjoty chooñ xyñimäyich anajty:

—Cojay jada ayuc: “Jadachambi etz jacnicxpi xi tiempo, jotcujc ajcxy huídijaty öccixp co mibijccixy je Huindzin Jesús.” Je Espíritu Santo ymina'ñ co jadu'n tunamb jadamb, pocxnip ajcxy nej ytungixy, e co ajcxy yjadipy tzajpjoty, chi ajcxy nejhuíhuip je' ajcxy tzajpjoty tzinaaybi jadu'n nej je mibijcpi ajcxy anajty oybi ti tungixy.

Co Jesús anajty miñ tiyduñ tzaachytuñ jibicjäydijc

14 Chi jada' nhuin'ijxyich tüg joc janch poob. E ma je joc nicx iñäy tüg yquëxigy nej je jáy huídibi tzoön tzajpjoty (je Cristo). Je' ymiid anajty ma ycohuajc tüg corona ac oori, e ma yci' miidity tüg hoz janch jippi. 15 E ypidzimy ma je Dios chinaydac jadüg ángel, je' tzachmiyäxy anajty janch mic je huídibi anajty iñaayb jocnigixy, ymina'ñ:

—Pidäg yi mhoz, e yajpidig yi cosecha, com ti paady je xi je hori etz je cosecha ti chamni jiiy naaxhuiñ.

16 Huin'it je' pidacy je' yhoz ya naaxhuiñ, je huídibi anajty iñaayb jocnigixy, chi ya naaxhuiñ yajpidigy je ycosecha.

17 Nañ tim jadu'n huin'it jadüg ángel ypidzimy ma je Dios chinaydac jiiy tzajpjoty. Nañ jadu'n je' anajty miidity yhoz janch jipp. 18 Chi jadüg ángel ypidzimy ma je Dios ojadajttac huídibi anajty cötujc miid ma je jün. Chi yaaxi janch mic je huídibi anajty je' yhoz janch jippi miid, chi nimay:

—Pidäg yi mhoz janch jippi ma yi muuxycha'm cosecha huídibi yajpatp jiiy naaxhuiñ, com ti ooy chamni.

19 Chi je ángel yajnaxxy je' yhoz naaxhuiñ, chi yajpidigy je camuuxycha'm cosecha, chi tüg'ítiy yajnigidacy ma huaad yajhuinmüxcy. Hue' je' yhuimbizimy co je' je' je mij ayo'n je mijtzaachypi huídibi Dios yquexamyb miid jáy ajcxy ypocy ycixpi. 20 Je camuuxycha'm hue' je' oy yajhuinmüxcy Jerusalén cajppa'. Ma anajty ti y'ocnigidacpi ypidzimy ooy ni'py janch com, ycoody mabaad je cohuay ajcxy miidity

yfreno, e ymijhuin'ajtin hue' anajty miiidity tugüig migo'px kilómetro.

15

Yi ángeles ajcxy miiid je huixtucnajxpi ayo'n

¹ Huin'it nhuin'ijxyich jadüg tiy'ajt ijxpejt janch mijpi tza-jpjtoty, e janch oy huinmaayñi. Huixtuc ángeles anajty miiidity ci'am je huixtucpi tzaachypí ayo'n huidi cogixiyñip, e miiid jadu'n ycixa'ñ ytigoya'ñ Dios chip y'ejcín.

² E nhuin'ijxyich jadu'n nej tüg mejy ac vidrio, e je vidrio mihuididii jün. E jim anajty je jäy ajcxy huidijaty madac co ca' huindzigiy anajty je ca'oy'iyujc etz je' y'ahuinax, je huidijaty ca' ajcxy cöbiji je ca'oy'iyujc yxiñ número. E jim anajty ajcxy ytinaaygixy nigixy ma je mejy ac vidrio huidibi janch adicxp ajajp anajty, ymiiid ajcxy je arpas huidibi ajcxy Dios mooyi.

³ Ooy anajty igixy je Moisés y'iy, je Dios ytumbi etz nañ jadu'n anajty igixy je Dios y'ung, je Cordero, y'iy huidibi minamb:

Mij ooy, etz janch mijhuinma'ñ huidibi miich ti mduñ.

Huindzin, miich Dios huidibi jac mic'ajt miiidip ca'ydi jac pin. Janch tudägy miich mni'aa mdu'aa. Miich rey'ajtp huindu'myñaaxhuiñ huinixi huinítiempo.

⁴ ¿Pin miich xyca'octzigihuamb, Huindzin? ¿Pin miich xyca'occömayaanip mxii? Tug'óciy naaxhuiñjäy xyajmij'adipy xyhuindzigihuipy, com miich naydügpajc je huätzpi Dios, com miich nyaj'ixp mgötujcín co ytudägity.

⁵ Co jadu'n yjajti, chi n'ijxyich co y'ahuaach je Dios y'it jiiby ma Dios ytijc huidibi yajpatp tza-jpjtoty, ma y'ity je tzaa ma yjaybetyity Dios ycötujcín.

⁶ E ma je Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuiy, jiiby ypidzimy huixtuc ángeles. Ymiiid anajty ajcxy yc'i'am huixtuc ayo'n tzaachypí. Hue' anajty ajcxy yxoxity miiid huit janch oybi janch huätzpi, e janch adicxp ajajp anajty. Ymiiid anajty ajcxy oorihuñ mabaad ycaachyjip.

⁷ Nidüg je midaaxpi iyujc jugy'ajtmiiidpi moy je huixtucpi y'ángeles huixtuc tasi ac tim oori, janch ujtz je tasi miiid je Dios chip y'ejcín.

⁸ E je it ma Dios yajhuindzigiy yajpa'tjihuiy yajpa'tjihuiy ujtztay je' miiid je jünjoc huidibi jadu'n ñipatpy nej je Dios y'oy'ajtin etz Dios ymic'ajtin. E ni pin anajty huaad ca' jiiby ytigiy ma je Dios ytijc jiiby tza-jpjtoty, ixti cooni je' ycixtähuiy je huixtucpi ayo'n, je tzaachypí huidibi je huixtucpi ángeles ajcxy ymiiid.

16

Je tasi huidibi ujtz miiid ayo'n tzaachypí

¹ Chi nmidooyich tög ayuc chooñ ma Dios ytijc jiiby tza-pjoty, nımay anajty janch mic je Dios y'áγγελes nihuixtujcpi:

—Nıcx ajcxy yajyojctutıcix jiiby naaxhuiñ yi huixtujcpi tasi huidibi ujtızty mıd Dios chip y'ejcin.

² Chi ñıcxıy je mıdügpi y'áγγελ, chi je' ytasi yajtemduty jiiby naaxhuiñ ujtız mıd may'ayo'n. E tög'óciy je mayjäy huidibi anajty ajcxy mıd ma yhuimboc je ca'oy'ıyujc ytiy'ajt, pınjaty anajty je ñıgojtuutin huindzigııyıp pa'tjihuiıyıp, chi je' ajcxy ypaati ñıbidzim tög nıbüdz janch jıbcıpi, e huidibi janch pijcp.

³ Je mımetzpi y'áγγελ yajyojctuty je' ytasi huıdı anajty ujtız mıd ayo'n mejyhuingıxy. Chi je mejy y'ahuimbıjty nı'py, jadu'n nej jihuiy öcpi ñı'py. E huıdıjaty ıyujc jiiby tzınaayb mejyjoty, cıjx je' y'öctäy.

⁴ Je mıdugıgpi y'áγγελ yajyojctuty je' ytasi huıdı anajty ujtız mıd may'ayo'n maajaty je mıjnıı, etz maajaty nıı ymıxy, nañ jadu'n ac ñı'py je' y'ahuimbıjtay. ⁵ Chi nmidooyıch co je áγγελ ymına'ñ huıdıbi ane'mb je nıı:

—Huıdzın Dios, tudägy mduñ co ti mdıyduñ je naaxhuiñyjäy ajcxy mıd ypocy ycıxpi, e jadu'n ti mguexy mıj ayo'n ya naaxhuiñ, Huıdzın Dios, janchypi huätzpi mııch, huıdıbi ıjtınaayb etz ti m'ıjtnäy. ⁶ Com je naaxhuiñyjäy ajcxy tundıgooy co ajcxy teemı yojcı je mıbıjcpıdıjıc ñı'py, je huıdıbi mhıın'ıjx, je huıdıbi ajcxy mııch m'ayuc najtzcapxııyb anajty. Paady ycıxp mııch je nıı huıdıbi yi naaxhuiñyjäy y'uuccıxyp, ti myaj'ahuımbıty nı'py, com jadu'n ajcxy mıhuaadıty je tzaachypı mıd ajcxy ypocy ycıxpi.

⁷ Nmıdooyıch co pınjaty ma je it ma yajhuındzigıy Dios, ymına'ñ:

—Janch jadu'n, Huıdzın Dios, huıdıbi tög'óciy mic'ajt mıd, mıd mdıy'ajt etz mıd mdudägy'ajtin, ti mdıyduñ je naaxhuiñyjäy ajcxy mıd ypocy ycıxpi.

⁸ Je mımadaaxpi Dios y'áγγελ yajyojctuty ma je xıı je' ytasi huıdı anajty ujtız mıd Dios chip y'ejcin. Chi je xıı yajmoy ymic'ajt co jäy nögııb mıd je' yjıın. ⁹ E tög'óciy jäy ajcxy yxııdzaydaayı janch mic. E ni ca' ajcxy yhuınma'ñ yajtıgajch, ni ca'ojadaıtcıxy ni ca' cömaygıxy Dios. Nıgı ajcxy ooy jıbcı Dios nıgapxy nı'ojııy, je Dios huıdıbi ane'mdaayb tög'óciy ayo'n mıd ymic'ajt.

¹⁰ Je mımıgooxpi y'áγγελ yajtemduty je ytasi, huıdı anajty ujtız mıd Dios chip y'ejcin, ma je ca'oy'ıyujc y'ane'my etz ma tög'óciy it lugar ma je ca'oy'ıyujc y'ane'mın, e huın'ıt oy ycoodzıygıdactäy. Yi jäy ajcxy ooy ytoodz oc'adzützmújccıxni mıd je ayo'n tııbi anajty ytuñyıı yjadyıı. ¹¹ Per ni jadu'n ajcxy ca'ıxmajch je jıbcıpi huıdıbi anajty ajcxy ytımyb. Nıgı ajcxy

ooy oyñinej ycapxcixy etz ni'ojñygyxy Dios tzajpjoty pi mïd je jübii pa'mii etz je nibüdz ycixpi.

12 Je miduduycpi y'ánel yajtemduty je ytasi huidi anajty ujtz mïd Dios chip y'ejcin ma je Eufrates mijñii. Chi je mijñii ytich jigix jëbi ajcxy je reydiyc ñaxy huidibi ajcxy tzoomb xïbidzimy'amy.

13 Chi nhuin'ijxyich co ypidzimy ma je ama'y tza'ñ y'ahuac, etz ma je ca'oy'iyujc y'ahuac, etz ma je profeta falso y'ahuac ypidzimy tugiig ca'oybi. E je tugiigpi ca'oybi jadu'n anajty yquëxigy nej tugiig tuc. 14 E je tugiigpi tuc hue' ajcxy ca'oybi ymïd, e tungixy anajty mijhuinma'ñ mïd je mujcu' ymic'ajt. E oy ajcxy huoomucy huidijaty anajty rey'ajtp huindu'my naaxhuiñ, jigix je' ajcxy chiptúngixipy mïd je mijpi Dios huidibi tüg'óciy mic'ajt mïd, co anajty je xii je tiempo yhuaad'ajtni huidibi Dios ti yajniğödugy. 15 Jadu'n Dios ymina'ñ:

—Cuenditungix ich n'ayuc. Ameech nhuimbida'ñich naaxhuiñ jadu'n nej meetzpi ameech nicxy meech tijaty. Paady ycixp jotcuyc pinjaty ni'ixi xy'ahuijxpich, je huidibi ypocy ti ymecxyii, e tudägy'ajtn ti paady ma ich jigix ca' jadu'n paadip nej tüg jäy huidibi yhuit ti meechyii, e jadu'n je' yhui'my nihuädz, e tzo'ydu'n jihuiy co jäy yhuindicxyii. 16 Chi je tugiigpi ca'oybi huoomujctay ajcxy je reydiyc ma tüg it huidibi yxii Hebreo'amy Armeğedón.

17 Je mihuixtucpi angel yajyojctuty je' ytasi jim pojoty, e ma je it ma ajcxy huindzigiy Dios etz ma je' y'ane'mdac tzajpjoty, jübby tüg ayuc chooñ janch micpi ymina'ñ anajty:

—Ti ytuñyii yjadyii.

18 Huin'it ooy yjajti huidzuc, ne'min micpi etz jidijtin, ooy naax yücxymïd tüg ujx janch micpi, niminaabi jadu'n ycajadyii maabi jäy chinay'ijtigixy naaxhuiñ. 19 Chi je mij ciudad, je Jerusalén, oy yhuäcxy tugiig picy, nañ jadu'n je may ciudad huidibi huindu'myñaaxhuiñ, cijx ymijähuiydäy. Chi Dios jäymejtzcoty je Babilonia cajp nej je jäy ajcxy jim ytundigoogyxy, e chi quejxy may ayo'n jim mïd chip y'ejcin ycixpi. 20 Tüg'óciy je naax mejy'agujcpi ytigoyday. Etz tüg'óciy tungop naaxhuiñgyxy cijx je' ytigoydäy. 21 Nañ jadu'n ooy ycäy chooñ tzajpjoty eneeditz mijjatyp majaty jäy ajcxy, janch jempxy anajty je eneeditz, tügjatyp huixchiguipxy kilo. Chi jäy ajcxy ooy oyñinej nigapxy ni'ojñy je Dios mïd je eneeditz ycixpi, com ooy je' mij chachajti je ayo'n je castigi.

17

Je töxyjäy jibictzinaaybi chaachyp ycastigi

¹ Nidüg je huixtujcpi ángeles huídibi anajty ajcxy müd je huixtujcpi ytasí ymiñ. Chi ajcxy ymíydacy müd ñch, xyñimaaygíxich:

—Min yam, miñ nyajni'ixíy je tzaachypí huídibi ypadamyb je töxyjäy pocytumbi, huídibi ñaayb mejyhuingíxy. ² Je reydíj ya naaxhuiñ ti ooy ytundigooygíxy müd jada töxyjäy, e je naaxhuiñjäy ajcxy ti ooy huinma'ñdydigooygíxy müd jada töxyjäy ypocytuní huinma'ñ, jadu'n nej jihuíy ajcxy ooy ti ymúucigíxy.

³ E Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyajcumäyich e cumäyjoty xyajnicxyich je ángel migtigíduum. E jim n'íjxyich tüg töxyjäy yaj'íñäy tüg ca'oy'iyujc huídibi ycolor tzaptz, e janch niducy müd pinjaty yxí cojaayip huídibi yajjotma'tp Dios, e ymüd anajty huixtujc ycohuajc etz majc ymu'n. ⁴ Je töxyjäy hue' anajty yxojx müdíty müd huit janch oyjatypí, ycolor ucy etz tzaptz, ooy anajty yaj'oyguéxígy müd oori, müd pi'ctzaa janch oybi etz perla. Ymüd anajty ma yci' tüg tasi ac tim oori janch ujtz je' anajty müd jibic-huinma'ñ huídibi ca' y'oyjäygídaacnity, huídibi pocytuní huinma'ñ müd. ⁵ E ymüd anajty cojaay tüg xí ma yhuimboc huídibi ca' pín huinjihuíy. Je letra jadu'n ymína'ñ: “Je mijpí Babilonia, huídibi nigop'ajtip pocytuní huinma'ñ etz tüg'ócíy tijaty ca' y'oyjäygídaacnity ya naaxhuiñ.” ⁶ Mic'amy ñch oy nhuinma'ñ nyajmiñ nyajmech co je töxyjäy hue' je' anajty ti yaj'o'ccíxy je huídibi ajcxy mibíjcp Dios etz huídibi ajcxy Jesús yjäy'ajtip, e jadu'n nipaady nej jihuíy je töxyjäy ti ooy ymügyí müd je mibíjcpídíj ñ'py. Co jadu'n nhuin'íjxyich, chí ooy ngíjxy ngüejtyich njihuíy nhuinmaayích. ⁷ Chi je ángel xyñimaayích:

—¿Nej co mgíxy mgüety? Ích miich nyajnimáhuípy nej yhuimbídizimy huídibi ca' pín huinjihuíy ma yí töxyjäy etz ma yí ca'oy'iyujc huídibi yaj'íñaaayb, huídibi ycohuajc huixtujc müd etz majc ymu'n. ⁸ Yí ca'oy'iyujc huídibi ti m'íxy, je' yí tñbi chinäy e cham ca'p je' ma. Chi ypidzimípy ayoodactuuyb, jajíj ma anajty ca'ni nicxy y'ayoy ytígoy tüccí'yí. E je jäy ajcxy huídijaty tzínaayb naaxhuiñ, e ca'p yxí y'ity cojaay ma je jugy'ajt libro huídibi oyíy ca'ni anajty naaxhuiñybi chondägy. Ooy je' ajcxy huinmáaygíxípy jihuíygyxípy co íjxcíxípy je ca'oy'iyujc huídibi jecyíp ti y'o'octzínaaybi, e cham ca' je' ma, e chí jada' jadüg'oc yhuimbida'ñ.

⁹ Ya í tigati pín jébi huinjihuíy je huixtujcpi cohuajc, je' je' je huixtujcpi copjot ma je cajp y'ity. E je cajp jadu'n je' nipaady nej jada töxyjäy pocytumbi. ¹⁰ Je huixtujcpi cop jadu'n ajcxy nej huixtujcpi rey. Ma je huixtujcpi rey migoox je' ajcxy tñbi ymic'ajt ytigooygíxy. Nidüg je' cham y'ane'my. Je jadügpi

ca'ni je' ymiin. E co je' ymiinipy je huidibi cogixiib, ca'p je' mijcajee yhuacxibipy. ¹¹ Je ca'oy'iyujc huidibi jecyip tzinay, e cham ca' ma, je' je' je miductujcpi rey, oy je' yjajety nidüg ma je nihuxtujcpi rey. Huin'it je' ñicxniipy ayooobi jottigooybi tücci'yi ayoodactuuby.

¹² Je majcpi mu'n tiibi m'ixy, je' je' je majcpi rey huidibi ca'ni ajcxy ytigiygixy ane'mbi. E cidigihuiib ajcxy ycötujcin co yrey'ajtcixipy tüg hora quipxyi müd je ca'oy'iyujc. ¹³ Jada majcpi rey ajcxy tú'ciy ajcxy y'ijtcixy, tú'ciy ajcxy yhuinma'ñ, e yegipy ajcxy y'ane'min ycötujcin ma je ca'oy'iyujc. ¹⁴ Tziptuunip ajcxy müd je Dios y'ung, je Cordero. E je Cordero ymimadactahuipy je' je majcpi rey ajcxy. Com je' je' tügpajc Huindzinip ma pin janaydijip huindzin. Je' je' tügpajc reyip jac mic'ajt müdipi ma je reydijc ajcxy. E pinjaty Cristo müd y'ity, Dios je' ti huin'ixy, e tudägy je' panicxy Dios y'ung.

¹⁵ Nañ jadu'n je ángel xyñimaayich:

—Yi meyy tiibi m'ixy ma je töxyjäy pocytumbi iñäy, hue' je' jadu'n nipaady nej maygajp, nej mayñación ma mayjäy chinaygixy huidibi capxcixp canaagnax ayuc. ¹⁶ Je majcpi mu'n tiibi m'ixy ma je ca'oy'iyujc, je' ajcxy ca'ixa'nip catzoga'nip je töxyjäy pocytumbi. Chi ajcxy ix'ijxnip je töxyjäy pocytumbi, yajhui'mipy ajcxy nihuädz. Chi ajcxy je töxyjäy pocytumbi ñinix tzu'tzipy, e nöccixipy müd jin. ¹⁷ Dios ti pidägy ma ajcxy y'aa yjot huen tungixy nej Dios tzocy, müd co anajty ti pidaaccixy tú'ciy yhuinma'ñ. E cötujc möhuaangixy ane'min möhuaangixy co yrey'adipy je ca'oy'iyujc, ixti cooni yajcuydundahuipy je ayuc huidibi Dios anajty ti capxy. ¹⁸ Je töxyjäy tiibi mhuin'ixy, je' je' je mijcayp huidibi ane'mdaayb je reydijc ajcxy huindu'myñaaxhuiñ.

18

Babilonia cajp oy yhuindigooy

¹ Co jada jadu'n yjajti, chi nhuin'ijxyich jadüg ángel ycidägy naaxhuiñgixy, choon tzajpjoty müd ymij'ane'min ymijcötujcin, e ooy je naax yaj'aniiy müd je ytiicxin yjajin.

² Chi je ángel ooy mic yaaxqueecy ymina'ñ anajty:

—Ti ymic'ajt ytigooy, ti ymic' ajt ytigooy je mijpi Babilonia cajp, e hue' ti y'ahuimbity mujcu' chinaydac, etz canaagnaxpi ca'oybi ymaadac chinaydac, etz ti y'ahuimbity joonmaadac joondzinaaydac, je joon ajcxy huidibi ca' yhuädzity, huidibi ca' y'oyjäygidacnity. ³ Com ti je mayjäy huidibi tzinaayb ma tüg'ociy nación yhuinma'ñyidigooygixy müd je Babilonia yjibic-huinma'ñ pocytunih huinma'ñ. Ti je reydijc huidibi ane'mb ya naaxhuiñ müd ytundigooygixy je Babilonia. Nañ jadu'n je ajuybi adoocpi ajcxy, huidibi ya naaxhuiñ

yajpatcixy, ti oy ymeeñybatcixy mïd je Babilonia pocytoniï ñegocio. Je Babilonia jadu'n yi' nej tüg töxyjäy jibic-huinma'ñ mïdpi.

4 Chi nmïdooyich jadüg ayuc chooñ tzajpjoty, e ymina'ñ anajty:

—Pidzimgix ma yjiibi cajp com ñch miich ajcxy një'ajtpy, jigix miich ajcxy ca' m'aminmugipy ma yi' ajcxy ypocy, e ni xycapaadip miich ajcxy je ayo'n tzaachypi huidibi Dios yquexamyb ma je Babilonia cajpjäy. 5 Yi jadu'mbi cajpjäy ypocy ti oy mayiñi e Dios yi' ajcxy tzachytunib mïd ajcxy ypocy ycixpi. Dios yjäymejchp yi' yjibic-huinma'ñ ajcxy huidibi ti tungixy. 6 Dios ymoyhuimbiditye je tzaachypi yi Babilonia cajpjäy, jadu'n nej ajcxy yi' je' tzaachytuñ Dios yjäy ajcxy, Dios ymoyhuimbiditye je Babilonia cajp tzaachypi mejtz jadu'ñi ca'ydi jadu'n nej yi' ti yecy. 7 Mo' yi Babilonia cajp yi tzaachypi ayo'n, tim jadu'n nej yi' ti ñaymöyii ma yi chinaayin etz ñayjihuiyi amij agix. Yi' ymina'ñ jotjoty huinma'ñjoty: “Iich mij'ane'mbi ñch. Ca' nyajpaadyich nej tüg co'ögytöxyjäy mïdity tajin mayin. Ni nga'ixipyich jiiyin yaaxin.” 8 Mïd je' ycixpi tügxiyi ymiinipy je mij'ayo'n o'cin, tajin mayin, jiiyin yaaxin etz yuuba'm ma je Babilonia cajp. Chi ninögihuiipy je Babilonia cajp mïd jin. Com yi Huindzin Dios ooy yi' ymijity, e yi' ti yajpocycäy yi Babilonia cajp, huidibi nipatp nej tüg töxyjäy pocytumbi.

9 Je reydiyc ya naaxhuiñ huidibi jibic-huinma'ñ pocytoniï huinma'ñ tungixp quipxyi mïd je Babilonia jäy, chi ajcxy ytáxcixipy ymáygixipy yjiygixipy yáaxcixipy co anajty ijxcixyp je Babilonia cajp jinjoty co anajty ytooybicy. 10 Jiguem ajcxy yjacmij'ijxcixipy mïd co anajty chigüygixy co páatcixipy ayo'n quipxy mïd Babilonia, e ymináangixipy:

—¡Ay, miich Babilonia mij cajp, huidibi ooy mgapxpaadyity, ooy mmijity, ooy mmic'ajt mïdity! Per janch tim tüg jaxigy ti xyñimiiñ je' ayo'n huidibi Dios ti quexy mïd mbocy ycixpi.

11 Je ajuybidijc adoocpidijc huidibi ajcxy naaxhuiñ jiiygixipy yáaxcixipy ajcxy mïd je Babilonia cajp ycixpi, com ca'p anajty pin juuyip ajcxy yjuy ytoocy. 12-13 Je ajuybidijc adoocpidijc ajcxy ymïd oori, plata, tzaa oyjatypi, perla oyjatypi, lino huit oyjatypi, sedi huit oyjatypi, rey yhuit, huit color tzaptzpi, nañ jadu'n ymïd ajcxy canaagnaxpi quipy huidibi oyjaty xuucp, pajc vaso, quipy vaso oyjatypi, cobre vaso, pujx vaso, marmol vaso. Ymïd ajcxy canela, etz tijaty ooy oy xuucin mïdity, poom, mirra, perfume, vino aceite, trigo tim, iyujc animal huidibi tzimy yajyöyb, cöbixy, cohuay, carreti, tumbi huidibi codoogiyip, etz jacjadyii jäy juugypi. 14 Je ajuybidijc adoocpidijc ajcxy ñimähuiipy je Babilonia jäy ajcxy:

—¡Ca' ajcxy m'ocmüdiñ je tñm tza'm huidibi ajcxy mjot yjatzojcxy, ca' ma anajty y'ocyajpatni. Ti tigoydäy müich ajcxy mjogy'ajt, je mgomeeñ'ajt, etz m'ijxin huidibi anajty müich ajcxy mmüd, ca' ma ocyajpatnip jadüg'oc!

¹⁵ Je huidijaty anajty huit ixtaayb meeñ ixtaayb, e ti ycomeeñygojcixy ma yijimbi cajpin, jiguem ajcxy yhui'mdähuiipy müid tzig'iñ jihui'ñ, co nañ jadu'n je tzaachypi castigi padaangixy. Yäxip ajcxy etz nidájcxipy nimáaygixipy je Babilonia cajp. ¹⁶ Chi ajcxy ymínaanipy:

—¡Ay! ¡Müich mij cajp huidibi ayo'n patp! Jadu'n müich anajty nej tüg töxyjäy huidibi xoxyip müid huit oyjatypi, huidi ycolor ucy etz tzaptz, yaj'oyguëxígy müid oori, müid pi'ctzaa oyjatypi, müid perla. ¹⁷ ¡Janch tñm tüg jaxígy, janch tñm tüg hori, ti ycixy müich mmijjugy'ajtin mmijcomeeñ'ajtin!

Tüg'óciy pinjaty nihuindzin'ajtp barco etz pinjaty barcojoty viajetumb, marinerotijc ajcxy etz huidibi ajcxy tumb ma je mejy, ti je' ajcxy yhui'mdaaygixy jiguëgy. ¹⁸ Co ajcxy ijxy nej anajty ytoy yjocy je mij ciudad, chi ajcxy ymínañ:

—¿Huidibi cajp jada' ji jadu'nip nej jada anajty jadayaabi mij cajp?

¹⁹ Chi ajcxy ooy naax ñayyajcöhuoogíy müid jotmay, cham ooy yaaxcixy, ytajcixy ymaygixy, e mic chachmínaangixy:

—¡Ay! ¡Je mijpi oybi cajp huidibi ayo'n patp, ma je tüg'óciy pinjaty anajty ymüid barco ma mejy, ti ycomeeñygojcixy anajty müid je'! ¡Janch tñm tüg mij jaxígy, tñm tüg hori, ti yhuindigoydäy müich mmijjugy'ajtin mgomeeñ'ajtin!

²⁰ Jotcugíygix müid je Babilonia cajp ycixpi, müich tzajpjoty tzinaayb ajcxy, etz müich ajcxy huidibi Dios xyhuin'ijx co jébi m'apóstol'ajtcixy, etz nañ jadu'n müich ajcxy huidibi najtzcapxíy Dios y'ayuc ytiy'ajt, etz nañ jadu'n pinjaty ijtp ma Dios. Com co Dios ti yajpocycäy Babilonia cajp, je' yi' ti yaj'adígach jadu'n nej ajcxy xymüiddundigoy.

²¹ Huin'it tüg ángel janch mic'ajtmüidpi conígy tüg tzaa, jadu'n nej tüg molino paandzaa mijpi, chi je' cogädziy mejyjoty, e ymínañ:

—Nej jada tzaa ti ytigooyin, nañ tñm jadu'n je mijpi oybi Babilonia cajp ytigoydähuiipy. E janch ni mína pin cajac'ixipy.

²² E ni camína ajcxy mgajac'mídohuipy jim Babilonia co pin arpi coob etz flauta yajxuuxp trompeti yajxuuxp mijñi mijtu'. E ca' jacyajpaadip pinjaty ti dung ii jajtp, ti oficio jajtp, ni mgamídohuipy je molino paandzaa ñe'mín. ²³ Ni mína ti ycatíxcipy jadüg'oc ma je Babilonia cajp. Ni mína ycayajmídohuipy jadüg'oc je xii je xondaacin huidibi jajtip co jäy ypicy. Oy je Babilonia ajuuybi y'adoocpi ajcxy anajty ooy

yjamícjáyity ya naaxhuiñ, e ti ajcxy huin'ññ mayñaaxhuiñjyáy mïd ajcxy brujerías.

²⁴ Jim ma je Babilonia cajp jim yajpaady je' ajcxy ñi'py je tiibi ajcxy Dios y'ayuc najtzcapxiyi, je huidibi ajcxy huin'ixyip ma Dios etz tüg'óciy mibijcpidijc tiibi yaj'ögyaatcixy naax-huiñyíxy.

19

¹ Co jadu'n yjajti, chi nmïdooyich may'ayuc micpi co mayjáy ajcxy ooy ycapxcixy ymiydaaccixy tzajpjoty, ymïna'ñ ajcxy:

¡Aleluya! Hich ajt nDios yi' tügpaic ti xyajñdzoocim ajt n'alma. Yi' je' tügpaic mij'oy'ajt mïd.

² Com janch etz tudägy Dios y'ane'mïn ycötujcin. Ti je' möy ycastigo je Babilonia cajp huidibi ti yajhuinma'ñyidigoy je naaxhuiñjyáy mïd je ycatudägy'ajtïn ycixpi. Yi' je' ti yaj'adigach ma je Babilonia cajp je Dios ytumbi, huidibi yaj'ögy ajcxy, pat jim.

³ Chi ajcxy jadüg'oc ymïnaanip:

—¡Aleluya! Je jïnjoc huidibi jim Babilonia co ytoy je cajp, pa'ttigihuiip tzajpcíxy huinixi huinítiempo, ca' yjïn ypïdzip ni mïna.

⁴ E je iipx madaaxpi mijjáy etz je madaaxpi iyujc, huidibi jugy'ajt mïd ñaygojxtinaygidaaci naaxcíxy, chi ajcxy ooy Dios ojadajty huidibi anajty ane'mb ma je mij'ane'mdac, e ymïnaangixy:

—¡Jadu'n jada! ¡Aleluya!

⁵ Huin'it yajmïdooy jilby ma je Dios y'ñaydac ycötujctac tüg ayuc ymïna'ñ:

Huindzigïygix ñbatcix capxpatcix ñch ajt nDios nidüg'óciy pinjaty tumb mïd yi', pinjaty yi' tzigïyb, huen mutztijcity huen ymij'anäctijcity.

Je jotcujc'ajtïn huidibi nbadaanim co anajty Cristo yjáy nimiñ

⁶ Nmïdoohuich nañ jadu'n nej jihuïy ooy mayjáy ycapxy ymiydägy, nej canaag mijñi y'a'ñch, nej enee micpi yjidity, ymïnaangixy:

¡Aleluya! Ti y'ane'mdigïy jilby naaxhuiñ je Huindzin Dios huidibi tügpaic mijip.

⁷ Agujc'ajtim jotcujc'ajtim, tzoc cömaayim Dios, tzoc mooyim mij'ajt. Com ti paady je xii je tiempo mïna Dios y'ung naybadáanigixp tümugáanigixp mïd yi' yjáy, tim jadu'n nej jihuïy ypiga'ñ mïd yi' ajcxy. Ti Cristo yjáy ñayñi'ixïyigixy, jaydëbi ñaybáatigixip ytügmújccixip mïd yi', tim jadu'n nej tüg jáy ñayxoxyii co ypiga'ñ.

⁸ Dios ti a'ixiy co Cristo yjāy ajcxy ñayxoxiib maad yhuít oy-jatypi, huídibi adicxp ajajp.

Je huit xojx oyjatypi jadu'n nipaady nej je tudāgy'ajtin huídibi je mibijcpidijc ti paatcixy ma Dios.

⁹ Chi je ángel xyñimaayich:

—Jaay jada ayuc. “Jotcuje ajcxy pinjaty huooyip ma yahuinxidunañ Dios y'ung, je Cordero, co naydügmugáanigixy maad yi' yjāy ajcxy.”

Chi je ángel xyñimaayich:

—Jada je' Dios y'ayuc janchypi.

¹⁰ Chi ngojxtinay'ihuuiyich ma je ángel yhuinduu co njahuindzigihuaañich. Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Dios ich xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz nej jacjadyi migügtijc huídibi mijpidaaccixp cixyot huinijot je ayuc tiy'ajt janchypi huídibi Jesús ycapxhuacx. Huindzigi' Dios.

Jadayaabi ayuc tiy'ajt janchypi huídibi Jesús ñidiy'ajt'ajt, yi' je' je Dios y'ayuc huídibi je profetas ajcxy ñajtzcapxiy.

Je mij'ane'mbi huídibi poobcohuay yaj'iñaayb

¹¹ Chi nhuin'ijxyich tzajp'ahuadz, chi yquexigy tüg poobcohuay, e je pin anajty yaj'iñaayb hue' anajty naydijyüi je tudāgy'ajtin je janchypi. Je huídibi tiydumb naaxhuiñyāy maad tudāgy'ajtin etz huídibi tziptumb maad tudāgy'ajtin. ¹² E je' huídibi yaj'iñaayb je poobcohuay, je' yhuin jadu'n je' nej jinye'n, e ymaad anajty ma ycohuajc maycoroni huídibi nidiy'ajt'ajtp co yrey'aty ma tüg'óciy jāy. E je' ymaad anajty tüg xi cojaay, e je' anajty naydügpajc nejhuuiyb yxi ca' jac pin. ¹³ Hue' anajty yxoxyity maad huit y'uucyity maad ni'py, e je' yxi hue' anajty xi'adyi Dios y'ayuc. ¹⁴ Je ángeles ajcxy huídibi soldad'ajtp tzajpjoty ypayöyüi anajty ajcxy ac poobcohuaygixpi, yxoxyity ajcxy maad sedi huit janch oybi, poobi etz huätzpi. ¹⁵ Je huídibi yaj'iñaayb je poobcohuay, ma yi' y'ahuac ypidzimy anajty tüg espada janch jippi, e je' maad yajtzaachihuañ je maynaaxhuiñyāy. E je' ane'ma'ñ maad Dios ymic'ajt. E maad yi' y'ayuc castigi möhua'ñ je mayjāy maad ypocy ycixpi huídibi tzinaayb ma je may it lugar ya naaxhuiñ. Yi' y'ayuc jadu'n yi' nej tüg espada janch jippi. E yi' maad'adaanip je mijpi Dios chip y'ejin, je Dios huídibi tüg'óciy mic'ajt maad. E mictāgy tzaachypi castigi yegañ ma je mayñaxhuiñyāy maad ypocy ycixpi, jadu'n je maynaaxhuiñyāy nipaady nej jihuiy Dios y'ung tenmicx uvas maad ytecy. ¹⁶ E ymaad anajty cojaay ma yhuít etz ma ypuu jadayaabi ayuc: “Reydijc ajcxy yrey. Huindzindijc ajcxy yHuindzin.”

17 Huin'it nhuin'ijxyich tög ángel ytinäy xi'agujc, chi ooy janch mic miyaaxy tög'óciy je joon huidijaty queec-huidijtp tzajpcujc yminañ:

—Miingix naymujctáayigix ma Dios adzuu'ibi yecy. 18 Miingix, jigix mdzüdzcixipy reydiyc ajcxy ñinícx, capitán ajcxy etz micjäydijc ajcxy ñinícx, cohuay chüch etz nañ jadu'n je' ajcxy ñinícx huidibi yaj'iñaayb. Mdzüdzip tög'óciy jäy ñinícx: tumbidijc midumbidijc, je huindzindijc, comeeñydijc etz je ayoobidijc.

19 Chi nhuin'ijxyich je ca'oy'iyujc etz je rey ajcxy huidibi yajpatp ya naaxhuiñ mïd tög'óciy ypubejtpidijc ysoldadotijc ajcxy. Nhuin'ijxyich co ti ñayyöymújicigixy co chiptunaangixy midziptzonaangixy je huidibi poobcohuay yaj'iñaayb quipxyi mïd je' ypubejtpidijc ysoldadtijc ajcxy. 20 Chi je ca'oy'iyujc ymachycäy quipxyi mïd je profeta ca'pi yjanchity, je tibi anajty tuñ mijhuinma'ñ ma je ca'oy'iyujc yhuinduu. Mïd je mijhuinma'ñ ycixpi je profeta, ca'piy yjanchity, ti anajty ooy huin'iiñ tög'óciy je huidijaty ajcxy nayyejci co je ca'oy'iyujc ytiy'ajt iixpejt cöbijci ma yhuimboc etz co huindzigiiyi je ñidzejtzuutin. Jadu'n je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity, yajcötijnajxy ajcxy ma jïin ytoy mïd azufre, jadu'n je jïin nej tög mejy huädz jïin. 21 Jacjadyii jäy hue' ajcxy o'cin patcixy mïd espada huidibi anajty pidzimb ma je' y'ahuac je huidibi anajty poobcohuay yaj'iñaayb. E tög'óciy je joon etz luud huidibi ajcxy queec-huidijtp cijx je' ajcxy ytimycuuxotáayigixy ytimypejtáayigixy mïd may öcpi chüch.

20

Je mil jimijtpi

1 Huin'it nhuin'ijxyich tög ángel ycidägy chooñ tzajppoty mïdity je ahuasti huidibi mïd yaj'ahuäch je mij jut huidibi oy yciicyity, ymïd anajty nañ jadu'n tög mijcadena ma yci'.

2 Jadayaabi ángel majch je ama'y tza'ñ huidibi yajtijp mujcu' etz Satanás, chi yajcadenitigiiy, e yajhui'my mach tög mil jimijt. 3 Chi je ángel cötijnajxy je mujcu' ma je mij jut, chi cö'agiiy. Chi tög selli pidacy ma je mij jut aguu. Pidacy je mujcu' ma je mij jut, ca'ydi jac-huin'iiñ je mayñaaxhuiñyjäy, ixti cooni tög mil jimijt yca'pxipy. E co jadu'n anajty mil jimijt ti ñaxy, ooy ycopicyity co yajnajtzmadzihuipy je mujcu' tzojccixy.

4 Chi canaag ane'mdac nhuin'ijxyich ma anajty ajcxy iñäy tibi ajcxy patcixy cötujcin co tiydungixipy naaxhuiñyjäy. Nañ jadu'n nhuin'ijxyich ajcxy y'alma huidibi anajty ajcxy ti yajyöctzujctuuicixy mïd co ajcxy capxhuäcxy je Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi Jesús ñidiy'ajt'ajt. Ca'p je' ajcxy anajty

huindzigiygixy je ca'oy'iyujc, ni je' ñidzejtzuutin. E nañ jadu'n ni ca' ajcxy cöbiji je ca'oy'iyujc ytiy'ajt ma yhuimboc ni ma yci'. Co ajcxy y'o'cy, chi yjugypigipy ajcxy jadüg'oc etz ane'mip ajcxy quipxyi müd Cristo tüg mil jimijt. ⁵ Je jacjadyii je öcpi, huidibi ca'p mijpidacy Cristo, ca' je' ajcxy yjugypigipy, ixti cooni anajty ti ñaxy tüg mil jimijt huin'itni. Co tüg'öciy je mibijcpidijc yjugypigipy jadüg'oc, jada je' je ogá'nibi tiempo mina öcpi ajcxy yjugypijccixy, e ca' y'oc'ó'ccixnöp jadügtecy. ⁶ Jotcuyc etz huädz, ca' tibocy müdity, je' ajcxy öcpidijc huidibi jugypigipy co Jesús yajjugypigipy yi tügpiy öcpi huidibi jayijp'adamb. Je mimetzpi o'cin ca' ni ti mic'ajt müdity ma je' ajcxy. Hue' janch ajcxy ytung'adüyb huingapxi ma Dios etz Cristo. E je' ajcxy Cristo quipxy müd y'ane'mip tüg mil jimijt.

⁷ Co anajty ti ñaxy je mil jimijt, huin'it je Satanás yajcoguejttüdiy ma ymach'ity. ⁸ Chi Satanás nicxy huin'itñ je mayñaaxhuiñjyá huindu'mybi ñaaxhuiñ. Je' nicxy huin'itñ Gog jáy etz Magog jáy. E yi' ajcxy y'ane'mbidijc yajmujctähuañ soldado ajcxy, jigix chiptungixipy müd je Dios y'ung. Jadu'n je' ajcxy soldados ymayity jadu'n nej pu' ymayity huidibi mejypá'ám. ⁹ E jadu'n ajcxy ypedüy ma ymijhuinity naax, chi ajcxy yajnaadujcy je it ma chinaaygixy huidibi Dios ti huin'ixigixy etz yajnaadujccixy je ciudad huidibi Dios chojpy. Chi Dios quejxy jin huidibi tzoomb tzajpjoty, huidibi oy ñöcigixy huädz huädz je may soldados ajcxy. ¹⁰ Je mujcu', huidibi anajty ti huin'itñ je mayjáy, oy yajcötijnaxy ma je mij jin ytoy müd azufre. Ma anajty ti yajcötijnaxy je ca'oy'iyujc etz je profeta, ca'piy yjanchity. Jiiy je' ajcxy ayo'n tzaachypi paadipy xim tzuum huinixi huinitempo.

Je tyduunin ma je mij'ane'mbi yhuinduu

¹¹ Nhuin'ixyich tüg mij'ane'mdac janch poob, müd je huidibi anajty iñaayb ma je'. Ma je' yhuinduu naax etz tzajp queectigoyday yajxon, ni ca' y'ocyajpatni it lugar ma je naax etz tzajp y'ijtcixipy. ¹² Chi nhuin'ixyich je öcpi ajcxy, mij'anäcpi mutz'anäcpi, ytinaaygixy ma Dios yhuinduu. Chi yajciyhuäcxtay maylibro. E nañ jadu'n yajciyhuäcxy jadüg libro huidibi müd je jáy yxi cojay huidijaty ajcxy jugy'ajtin huinixi müd. Chi je' ajcxy yajtyduñ je öcpi ajcxy nej anajty ajcxy ti chinaaygixy ya naaxhuiñ, jadu'n nej yjaybetyity ma je maylibro. ¹³ Je mejy yciyejctay je' je öcpi ajcxy huidibi anajty jiiy yajpatp. E je o'cin etz je öcpijut yciyejctay je' je öcpi huidibi jiiy yajpatp, e tüg'öciy je' yajtydunday nidüg nidüg nej anajty ti chinaaygixy. ¹⁴ Je o'cin etz je it ma je öcpi y'ity yajnajtziyday jinjoty ma je mijjin ytoy. Je' je' je mimetzpi o'cin ma je mijjin ytoy. ¹⁵ E huidijaty anajty ajcxy ca' yxi

ymiiñ ma je libro huídibi jugy'ajtin huinixiibi miiđ, hue' je' ajcxy yajnajtztiy jijnjoty ma je mijjin ytoy.

21

¹ Huin'it nhuin'ijxyich tüg tzajp jemybi etz tüg naax jemybi, com je jayijpi tzajp etz je jayijpi naax ti je' anajty ytigoydäy, e ni ma anajty mejy ycacädy. ² Ich, Juan, nhuin'ijxyich je ciudad huätzpi jemybi, je Jerusalén, ycidägy anajty chooñ tzajpjoty ma Dios yajpaady, janch oyduñ anajty, jadu'n nej tüg töxyjäy ñay'oyduñyii ñayxoxyii co ypiğa'ñ miiđ yēydijc. ³ Nmidoohuich tüg ayuc micpi chooñ anajty tzajpjoty, e yminañ:

—Cuenditun ich n'ayuc. Dios tzinaydac pigamb ma naax-huiñjyäy ajcxy. Yi' tzinahuipy miiđ yi' ajcxy, e yi' ajcxy Dios yjäy'adiyb. E Dios ci'm idaamb miiđ yi' ajcxy jigix yi' ajcxy Dios'adiyb. ⁴ Dios yajquēgiib ajcxy ytajin ymayin etz yajtidziib ajcxy yhuinni, e ca'p yjadiib o'cin ni jiyin ni yaaxin, ni jotmay, ni pin ycajihuihuip je ju'pin je pa'min. Com je huídibi anajty ijtnaayb, ti je' ñaxy.

⁵ Huin'it je' yminañ huídibi anajty iñaayb ma je mij'ane'mdacin:

—Cuenditungix ich n'ayuc. Huinjemy ngojtigadza'ñich tüg'óciy huídibi jii'ijtp.

Nañ jadu'n yminañ:

—Jaay jada ayuc. Com jadayaabi ayuc ooy jada yjanchity, e ooy yi' jot'amij'ajt miiđity.

⁶ Huin'it je mij'ane'mbi xyñimaayich:

—Ti tüg'óciy ytunyii yjadyii. Ich je' nyajtzondacp tüg'óciy tijaty, etz ich nyajcogixiib tüg'óciy tijaty, tim jadu'n nej je letra A huídibi yajtzondacp je alfabeto etz je letra Z huídibi yajcogixiib je alfabeto. Pinjaty tzojcp jemybi jugy'ajtin ich yi' nmöhuip. Jadu'n nipaady nej jihuiy ajcxy ytidziyigixy, e nyaj'ügich ma ymuxy je nii huídibi vejcp jugy'ajtin, ni ca' ajcxy mimeeñyduunip ni jadu'ñi. ⁷ Pinjaty mimadactaayb jibic-huinma'ñ etz pocytuni, yi' je' cidigihuib huídibi njē'ajtpy, e ich yi' xyDios'adiib, e yi' ich n'ung'adiyb. ⁸ Je huindzicytjic ajcxy, pinjaty ca' ymibicy ich ndiy'ajt, pinjaty tumb huídibi ca' y'oyjäygidacnity, pinjaty jäy yaj'öcp, pinjaty migapxtigooyb töxyjäydijc, pinjaty tumb capxpogii, pinjaty mijpidacp huijyjäy yhuinma'ñ, pinjaty huindzigiib quipychech tzaadzech, etz pinjaty aniidacp, je' ajcxy nidüg'óciy nibidzimib ñicxipy ma mijjin ytoy miiđ azufre, huídibi quēxīcp nej jinnmejy. Je' je' je mimetzpi o'cin.

Yi jemybi Jerusalén

⁹ Huin'it nidüg ángel je nihuixtujcpi huídibi anajty mïid huixtujc tasi ujtzjatypï mïid je huixtujcpi ayo'n tzaachypï huídibi jac'axam tunaanip jadaanip, je' xyñimaayich:

—Min, e cham nyajni'ixihua'ñ je mibijcpidijc huídibi tügmugamb mïid Dios y'ung, je Cordero, jadu'n nej tüg yëydijc ytügmucy mïid ytöxyijc co ajcxy ypicy.

¹⁰ Je huídibi Dios yjihui'ñ ymic'ajt xyaj'ijxich cumäyjoty, chi je ángel cümäyjoty xyajnicxyich ma tüg cop mijpi etz cixpi, chi xyaj'ijxyich je mijpi ciudad santa. Je ciudad santa hue' je' yxii Jerusalén, e ycidägy anajty choon tzajpjoty jiiby ma Dios yajpaady. ¹¹ Je mij ciudad santa janch adicxp je' anajty mïid Dios y'oy'ajtin. Jim jadu'n anajty y'adixcy nej tüg tzaa janch oybi nej mármol, janch yaj'ijxnajxp nej iixin. ¹² Jühuidityi anajty mïidity je ciudad santo ac poch janch mij etz cixy. Je poch ymïid anajty majmetz y'aguu. E ma je majmetzpi y'aguu majmetz ángel ajcxy y'ijtcixy, tügpï ángel ma tügjaty ciudad aguu. Etz yjaybetyity je' ajcxy yxii je majmetzpi Israel tribu, tügpï tribu yxii yjaybetyity ma tüg tüg poch y'aguu. ¹³ Tugüg anajty y'aguu mïidity xibidzim'amy, tugüg y'aguu ma tichypo ymiiniy, tugüg y'aguu ma jünboj ymiiniyin, etz jatugüg y'aguu ma xiigidägy'amy. ¹⁴ Je poch huídibi anajty ymïid je cajp, ymïid anajty majmetz tzaa huídibi y'ijx'ajtip, e majmetzpi tzaa ymïid anajty cojaay je nimajmetzpi apóstoles ajcxy yxii huídibi Jesús, je Cordero, yhuin'ijx, tügpï apóstol yxii ma tüg tüg tzaa.

¹⁵ Je ángel huídibi anajty miydacp mïid ñich, ymïid anajty tüg quipx ac tim oori je' anajty. Je' anajty mïid quipxa'ñ je cajp, je poch y'aguu, etz je poch. ¹⁶ Je cajp, je ciudad, hue' je' anajty cuadradi; nej anajty yoñ'ajt, nañ jadu'n anajty y'agon'ajt, etz nañ jadu'n ycix'ajt. Chi je ángel quipxy je ciudad santa mïid je' yquipx. E hue' quipxy mejtz mil jamejtz migo'px kilómetros, y'ayoñ'ajtin ycix'ajtin etz y'agon'ajtin quipxyjaty je' anajty. ¹⁷ Huin'it je ángel quipxy je poch, hue' quipxy migo'px jahuixchiguipx midaax cñnuux, jadu'n nej naaxhuiñjyay ajcxy ycñnuux, huídi je ángel yajtumyb.

¹⁸ Je poch hue' je' anajty ypochity mïid tzaa oyjatypï, e je cajp hue' je' anajty ac tim oori, yguëxigy nej iix huätzpi. ¹⁹⁻²⁰ Je tzaa huídibi je poch y'ijx'ajtip hue' je' anajty y'oyduñity huídi mïid y'oyguëxigy, tzaa janch oyjatypï canaagnax color. Je jayijpi poch y'ijx hue' anajty y'oyduñity mïid jaspe tzaa, je mimetzpi poch y'oyduñity mïid safiro tzaa, je midugügpi poch y'oyduñity mïid ágate tzaa, je mimadaaxpi y'oyduñity mïid esmeralda tzaa, je mimigooxpi poch y'oyduñity mïid ónice tzaa, je midudujcpi poch y'oyduñity mïid coralina tzaa, je mihuixtujcpi poch y'oyduñity mïid crisólito tzaa, je

mituctujcpi poch y'oyduñity mïid berilo tzaa, je midaxtujcpi poch y'oyduñity mïid jacinto tzaa, je mimajmetzpi poch y'oyduñity mïid amatista tzaa. ²¹ Je majmetzpi poch'aguu hue' anajty y'oyduñity mïid tûgpi perla. E je mijtu' huidibi najxp cajpcujc hue' y'oyiïy mïid oori huätzpi, e yquëxïgy nej vidrio huätzpi yaj'ijxnajxp.

²² Ma je Jerusalén cajp jemybi ca'p nhuin'ijxyïch ni tûg templo, ni tûg tijc ma jäy ajcxy Dios ojadajtcïxy. Com je Huindzin Dios, yi' huidibi tûgpajc mijip, etz je' y'ung, je Cordero, jadu'n yi' ajcxy nipaady nej tûg templo nej tûg it ma mayjäy ajcxy y'ojadajtigïxy Dios etz je' y'ung. ²³ Je jemybi Jerusalén ca'p je' anajty yajmayjaty xï po' huidibi yaj'anïhuip yajtiïcxïhuip je ciudad, com je Dios y'oy'ajtïn etz je' y'ung y'oy'ajtïn yi' je' ajcxy nej je tïcxïn jajïn huidibi amb tïcxp ma je Jerusalén jemybi. ²⁴ Je mayñaaxhuiñyjäy huidibi ti patcïxy y'alma nïdzoocïn naxïpy tigïhuipy ajcxy mïid je jemybi Jerusalén ytïcxïn yjajïn huïdi anajty ti ymïoyii. Je ane'mbïdïjc ajcxy ya naaxhuiñ ymïmiinïpy ajcxy mij'ajt, oy'ajt, etz cïmay'ajt ma je jemybi Jerusalén. ²⁵ E je cajp aguu ni camina je' agïy yca'idïpy xïm, com jim ca' jim ycoodz'idïpy, paady ni mina yca'agi' y'idïpy. ²⁶ Jim je naaxhuiñyjäy, canaag agajp, minïcxïp ajcxy ymïj'ajt y'oy'ajt ycïmay'ajt ma je Jerusaléngajp, je jemybi. ²⁷ Ca'p jim ytigïhuipy ni pïn huidibi ca' y'pocyñïhuächñï, ni pïn huidibi tumb ca'pi y'oyjäygidaacnity, etz huidijaty jäy huïn'ïmb. Jëyi jim tigïhuip pïnjaty ijtp yxï cojay ma je libro huidibi Dios y'ung, je Cordero, ymïid, ma cojay y'ity je jäy ajcxy yxï huidibi ymïid jugy'ajtïn huïnïxïbi.

22

¹ Huin'it je ángel xyajni'ixïyïch tûg mijnï huätzpi, je nïi huidibi yejcp jugy'ajt huidibi ca' ycïxïp ytïgoyïp. Janch huädz janch tïcx je' anajty je nïi nej tûg iïxïn. E je nïi jim anajty ymuxy ma Dios etz je Cordero y'ane'mdac. ² Jada mij nïi hue' je' anajty ñaxy cuidad mijtûguc, etz ma je mejtz'adu'm'amybi mijnïba', jim anajty je quipy huidibi jugy'ajt mïid, huidibi tïm'ajt majmetz'oc tûgpi jimïjt, po' po' ytïm'aty, e je quipy y'aay hue' anajty ytuñ jigïx huaad naaxhuiñyjäy choocïxy. ³ Ca'p jim y'adïpy ni ti ayo'n ni ti jotmay mïid pocytunï ycïxpi. Je Dios etz je' y'ung je' jim y'ane'mdac ycïtujctac yajpaadïpy. E je' ytumbïdïjc je' ajcxy jim yajmïj'adïb ojadadïb. ⁴ Y'ïjxïpy ajcxy je Dios y'ung yhuiñyjiïp etz ymïnicxïp ajcxy je' yxï ycojay ma ajcxy yhuimboc. ⁵ Ca'p jim ycootzihuity. E pïnjaty jim tzïnaayb ca'p ajcxy yajmayjadïpy linterna jïïn, lamparajïïn, ni xïdïcxpi, com Dios ïch ajt nHuindzin yi' yi' ajcxy codïcxïb.

Je Huindzin Dios etz je' y'ung je' ajcxy jim ane'mip huiniixii huiniitiempo.

Huingooniñ yi Jesucristo ymin'aa

⁶ Huin'it je ángel xyñimaayich:

—Jadayaabi ayuc tiy'ajt ma jada necy, ooy jada yjanchity, e jëbi miich myajmij'adipy. Je Huindzin, je Dios huidibi ayuc moy je profetas ajcxy jecy'ajty, quejxy y'ángel jigix yajni'ixihuipy je' ytumbidijc tijaty tzojc tunaanip jadaanip.

⁷ Jesucristo jadu'n yminañ:

—iMiimbich tzojc! Jotcujc pinjaty tumb cuendi etz cuydumb Dios y'ayuc ytiy'ajt huidibi jaybetyip ma jada libro.

⁸ Ich Juan, nmidoohuich etz nhuin'ixich jadayaabi huidibi jaybety ma jada necy. E co oy jadu'n nhuin'ixyich, chi nhuijoj'ihuuyich ma je ángel ytecymijc huidibi anajty yam xyajni'ixiybich. ⁹ Chi je' xyñimaayich:

—Ca' jadu'n m'idich. Ich, Dios xytumbi'ajtp jadu'n nej miich etz jacjadyi migügtijc huidibi Dios y'ayuc najtzcaxiyip, e tüg'óciy pinjaty tumb cuendi huidibi jaybetyip ma jada necy. Huindzi'gi' etz ojadat Dios.

¹⁰ Chi je' xyñimaayich:

—Capxhuäcxí je Dios y'ayuc huidibi ti mjay ma jada necy, ca' myüdzip. Com ti yhuingoñ je tiempo mina Dios cuyduna'ñ yi y'ayuc huidibi yjayhui'm ma jada necy.

¹¹ Pinjaty ca' ytudägyity, huen jadu'n jacyajpaady miid ycatudägy'ajt. Pinjaty jibicjot jibic-huinma'ñ tumb, huen nigi jibicjot jibic-huinma'ñ tuñ. E pinjaty tudägyi tumb, huen jactuñ tudägy'ajtin. Pinjaty huädz yjot huädz yhuinma'ñ miid, huen huädz yjot huädz yhuinma'ñ jacmi'ity ma Dios.

¹² Chi je Cristo yminañ:

—Timetiini nhuimbidityich jadüg'oc naaxhuiñ. Co anajty ti nmiñich, huin'it nyajjotcugihuibich pinjaty oybi ti tuñ, e ndzaachtunipyich pinjaty jibicpi ti tuñ. ¹³ Ich je' ti njayjip'atyich ya naaxhuiñ, etz ich je' cogixihuamb, tim jadu'n nej je letra A chondägy ma je alfabeto etz je letra Z y cogixiy ma je alfabeto. Ich ti nyajtzondacyich je naaxhuiñ etz nyajcixipyich.

¹⁴ Jotcujc ajcxy pinjaty ti ypocyñihuäch, jadu'n nipaady nej ajcxy yhuít ti pujcixy e miid ajcxy yhuít huätzpi. Com ti ajcxy ypocyñihuaatzcixy, paady jëbi jicxcixip je ujtz tza'm huidibi jugy'ajt yejcpy huidibi ca' ycixipy ytigoyipy ni mina, e jadu'n jëbi ytigiy ma je jemybi Jerusaléngajp. ¹⁵ Dios ca' yi' ajcxy cöbigañ ma je jemybi Jerusalén etz huimip ajcxy cajppa' tüg'óciy pinjaty huidibi jibic-huinma'ñ miid, pinjaty ca' mibicy Dios, pinjaty mijpidacp huijyäj yhuinma'ñ

brujo yhuinmañ, pinjaty ajcxy migapxtigooyb midundigooyb töxyjäydijc, pinjaty ajcxy jäy yaj'öcp, pinjaty ajcxy huindzigiyb quipychech tzaachech, etz tüg'óciy pinjaty tzachnixondacp anii ayuc.

¹⁶ Ich Jesús huídibi capxp. Ti nguexyich n'ángel ma miich jigix jada tiy'ajt capxticxipy majaty mibijcpidijc ma tüg tüg cajp. Ich je' iix'ajtp cop'ajtp ma je rey David miñ. Etz ich je' nmij'ap'ajtpyich nmijteedy'ajtpyich je rey David. Jadu'n ich nipaady nej je mijmadza' huídibi yajtijp jayxim.

¹⁷ Je Espíritu Santo etz je mibijcpidijc huídibi jadu'n nipatp nej Cristo ytöxyijc ymínaangixy:

—Min ma Jesucristo.

E pin amidoo'ijtp ich n'ayuc ymináangixipy:

—Min ma Jesucristo.

E pin tzojcp jugy'ajtin huídibi ca' ycixipy ytigoyipy nimina, jadu'n nej jihuüy ytidziyii e tzocy jada nii, huen miñ, e nmöhuibyich jugy'ajtin, jadu'n nej jihuüy nyajni'ügich je nii huídibi jugy'ajtin miid e ni ca' mímeeñydunipy ni jadu'ñyi.

¹⁸ Tüg'óciy pinjaty amidoo'ijtp Dios y'ayuc ytiy'ajt huídibi jaybetyip ma jada libro, ich miich ajcxy nimaaybich co pinjaty jacyaj'anajxp jada ayuc ma jada necy, Dios jac'anaxy möhuib tzaachypí ayo'n, ca'ydi huídi jaybetyip ma jada libro.

¹⁹ E pin puuhijtzp hueeni jada Dios y'ayuc huídibi jaybetyip ma jada Dios ylibro, Dios yi' jötziib yxii huídi cojaayip ma je jugy'ajt libro. Nañ jadu'n ypuhuidziyib huídi anajty japaatip ma je jemybi Jerusaléngajp, huídi jada libro ñimiydacpy.

²⁰ Yi Jesucristo huídibi jada ayuc capxp, yi' minamb:

—Ca' ooy jecy njac-huäcxiba'ñich co nhuimbidipyich naax-huiñ jadüg'oc.

Jadu'n jada. Amén. ¡Min, Huindzin Jesús!

²¹ Huen je nHuindzin Jesucristo may'ajt oy'ajt tunipy miid miich ajcxy huídibi mibijcp. Jadu'n ngapxycixyich. Amén.